



DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

FJÓRTÁNDA BINDI

1551—1567

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1944—1949

Nokkrir erfiðleikar voru á upphafi þessa bindis. Prentsmiðjan hafði fullt í fangi með að lúka því, sem prenta þurfti fyrir aðra. Hinn ágæti setjari (Árni Guðlaugsson), sem sett hefir verk þetta alla tíð, sem ég hefi um það séð, var tekinn til vélsetningar. Reynt var þá að nota viðvaninga.

En er lokið var þrem örkum og letrið þókti orðið allslitið, var horfið að því að vélsetja það, sem eftir var. Þá var samt ekki annars kostr en samræma stafagerð á skjölunum, og er það engum til óhagræðis, svo sem tvöfalt m, fyrir m̄, n̄ o. s. frv., setja serkneskan ½ fyrir rómverskan o. fl. þess háttar. Með þessum hætti tókst að komast fram úr helztu annmörkunum, og var það mest með tilstyrk hins fyrra setjara (Árna Guðlaugssonar), sem nú tók aftr að sér verkið.

Páll Eggert Ólason.

Efni.

1. 28. júlí 1551. í Kaupmannahöfn.

Bréf Kristjáns konungs þriðja til Játvarðs Englakonungs ræðir um rán Englendinga, en með því að Ísland er ekki nefnt, íslenzkir staðir, né heldur menn, hvorki innlendir né útlendir, verðr ekki sagt, hvort bréfið varði Ísland.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, uppskrift Gríms Thorkelíns „Ex autogr. chartac. Bibl. Cotton. Nero III B. pag. 133, Plut. IV. D."

---

2. 21. okt. 1551. í Kaupmannahöfn.

Bréf Kristjáns konungs þriðja til Játvarðs sjötta Englakonungs, um rýmkun viðskipta í löndum sínum (Ísland ekki nefnt, ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 2, nr. 11, uppskrift m. h. Gríms Thorkelíns „Ex Bibliotheca Cottoniana Vespasian F. III. 75," „Ex autographo chartaceo" „Sigillum Corona".

. . . . Nec displicet nobis data occasione aliquando latius de iis quæ in emolumentum regnorum vtrinque nostrorum cedere videbuntur et vnione maiorum agere. Vestræqve Serenitatis subditis. non modo liberum erit. saluis teloniis nostris nauigare commertiaque in ditionibus nostris frequenter exerceri. Verum etiam requisiti nostra ope illis adesse. et in omnibus publice ac priuatim promouere eos sedulo conabimur. Idemque pari fiducia nobis vicissim de Serenitate vestra pollicemur . . . . . .

3.

26. sept. 1557. á Svalbarði.
13. okt. 1557. að Hrafnagili.

Kvittun Ólafs byskups Hjaltasonar um reikningsskap Svalbarðskirkju 1540—57, er Jón bóndi Magnússon stóð.

Máldagabók Ólafs byskups Hjaltasonar, bls. 38. — AM. Apogr. 199 m. h. Grunnavíkur-Jóns („25"). — Athugasemdir Guðbrands byskups um kvittun þessa er að finna í máldagabók hans í þjskjs., bl. 20, sbr. PEÓL. Menn og menntir, III. bls. 492.

Anno domini 1569. Sualbardzkirkiu reikningskaparskrá hefur Sigurdur Jonson a Sualbardi þuilika sendt Sera Sigurdi Jonssyni til Hola sem hier epter skrifad stendur.

Eg Olafur Hialltason vnder gudz þolinmædi biskup a Holum og superintendens Holabiskupsdæmis giori godum monnum kunnigt med þessu mynu opnu brefi at arum epter gudz burd 1557 a hinn 26 dag septembris manadar a Sualbardi a Eyiafiardarstrond kom fyrer mic heidursamligur oc vel borinn dandi mann Jon bondi Magnusson. tiaandi fyrir mier þad kuittunarbref er biskup Jon Arason milldrar minningar hafdi honum vt giefid a greindu Sualbardi mier sialfum hia verandi j kapellans stiett. Anno 1540. huer reikningskapur oc kuittan mier lijst nu j mynu onerdugu[1]) kalli biskupsligs embættis skialligur og myndugur med ollum synum greinum. þar fyrir styrcki ec og stadfesti oc fullmegtugt giore. oc so vrskurda sama bref og kuittan j ollum synum articulis myndugt vera. hier med giordi hann oss reikningskap af ollu þui sem fallid hafdi sydan adur greindur reikningskapur giordur var. og reiknadist þad nær xx^c af lausu og faustu. Þui at gudz nafni til kolludu oc helgum anda hefi eg nu skodad þa kirkiu j minne riettre visitatione. huer mier lijst storliga forbetrud hafa verid at til logdum þeim stora veggnum sunnan til a kirkiunne. motz vid þann sem hann hefur giora latid fyrir nordan. en korinn allan med sudþaki vpp oc ofan. at til logdum glergluggum sem hann lofadi. huad mier virdist hann framar meir reikningskap ecki þurfa at giora en hann villdi so leingi og a medan at hann og hans epterkomandi erfingiar hallda fyrr greinda kirkiu med soddan ornamentis instædu oskierttri og þuiliku vpphelldi sem a horfist og eigi sie hann ne hanz erfingiar skyllduger[2]) framar meir hiedan j fra reikningskap at giora eda at standa greindri Sualbardz kirkiu so leingi og a medan hon er so halldin oc eigi med meira kostnadi vpp aptur

1) ouerdugi, frumb. 2) vantar í frumb; b. v. AM. í Apogr. 199.

byggiast þo at spioll giorist á henne. helldur en so sem hun er nu oc fyrr greindur Jon bondi hefur lofad at forbetrast skylldi og fyrr skrifad stendur. og so sem suarar einfalldri tiund fyrir fyndina epter gomlum oc ellstum sattmala so at eingin odul nie fastaeign þurfi naudsynialaust at pantsetiast j moti logbokarinnar ordum et cetera. Þui giori eg og gief adur greindan Jon bonda Magnusson og hans erfingia vm adur greindan allan reikningskap greindrar Sualbardz kirkiu fornan og nyjan sijdan biskups Jons kuittan. oc hann meiga frialsliga at sier taca þær iarder sem adur voru pantadar fyrir kirkiu godzin at golldnum þeim x malnytu kugilldum og xc j godum peningum. sem hann hafdi lofad greindum biskup Joni med adur greindum skilmala vndertoludum og kirkiunne so forbetradre sem hann lofadi. kuitta oc akiærulausa fyrir mier og ollum Holadomkirkiu formonnum epter mic komendum at holldnu ollu fyrr skrifudu. biskupi. kienimonnum oc kirkiunne til riettiligs vpphelldis epter gomlum vana. Oc til sanninda hier vm set eg mitt insigli fyrer þetta kuittunarbref huert ed giort var á Hrafnagili 13 dag Octobris 1557.

---

4. 5. okt. 1561 **Apud D. Jacobum.**

Bréf Elísabetar Engladrottningar til Friðriks annars, um harðræði, er Englar hafi beitt Símon Surbeck.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færð og Grönland, Supplem. II, 2, nr. 13, eftirrit Gríms Thorkelíns „Ex codice papiraceo coævo in Bibliotheca Regia 13. B. 1, vid. Casley's Catalogum, pag. 219“.

Serenissimo P. D. Frederico Danorum &c. Regi.

E[lisabetha] etc. Accepimus literas vestras iiii Septembres datas. ex quibus intelleximus quam graviter conquestus sit apud Vestram Serenitatem Simo Sorbeche mercator Insulæ Wespendæ de quibusdam injuriis sibi illatis et aliis insolentibus maleficiis istic admissis per certos Anglos qui eam insulam piscandi gratia frequentarunt. de eadem re idem Simo Sorbecke. ante aliquot menses supplicem nobis obtutulit libellum. Et quanquam ille Sorbecke hinc subito descesserat. neminem pro se substituens. qui eius causam

prosequeretur. ita ut aliquo modo viaque legitima constaret. quam certa et vera illius fuerat querela. tamen cum nos nihil prius habemus. quam omnes omnium Principum imprimis uero vestræ Serenitatis subditos. omni iniuria quoad possumus prohibere mandatum statim dedimus nostro supremo Admirallo. ut curaret sisti sibi omnes Anglos. qui hoc anno eam insulam adierunt. Nonnulli ex eis magno quidem cum labore inueniebantur. qui omnes adacti sunt iureiurando. ut verum proferrent. ex quorum accurata examinatione plane liquet. eundem ipsum Simonem. prius vim obtulisse cuidam subdito nostro Iacobo Spenser et illius nautis. nam facto in eos violento impetu. affligitur ad terram Iacobus Spenser. abscinditur brachium cuidam Anglo. Quod factum cum reliqui nautæ e nauibus inspectantes permoleste ferrent. in terram discendunt quidam ex eis qui levioris notæ erant. et insecuti sunt Simonem Sorbecke domum suam usque cuius aliquam partem perfregerunt. et vnam vitream fenestram. nec ulla insuper alia siue vis ulla vestræ domui. siue iniuria vllis vestris hominibus intentata est ut ipsi asseueranter affirmant. præterquam quod quidam nomine Smythe insolens nauta pisciculum vnum Simoni Surbecke abstulerat qui ei postea est restitutus. Et homo ille nequam ab factum istud primum per Simonem Surbecke in carcerem conjicitur. deinde per Capitaneum eius ter in mare mergitur. et tandem ab illa societate in perpetuum exterminatur.

Et quanquam omnis huius motus atque maleficii occasio ab ipso Simone Surbecke proficisci plane appareat. non tamen cum nec probare possimus. nec tolerare volimus ut ulli nostri subditi. vllas suas priuatas iniurias persequantur. curauimus ut nonnulli in carceres conjiciantur. sedulo etiam curaturæ. ut reliqui quam primum possint deprehendi ita pro delicti modi tractentur. ut eorum exemplo. alii ab omni simili admittendo facinore deinceps discant sese abstinere.

Præterea si quisquam uestrorum adhuc etiam uelit hanc causam sic prosequi ut plus porro intelligi in hoc negotio queat. quam hactenus ex eorum examinatione possit exprimi. is certe non solum primo quoque tempore benigne audietur sed facile etiam intelliget reos omnes huius maleficii grauius

punitum iri. prout delicti ratio iure postulare videbitur. Et quemadmodum nos diligentes videbimus. ut nostri subditi illas vestras deinceps insulas. commercii exercendi gratia. de more quotannis frequentantes. omnibus modis honeste sese gerant. ita nos speramus Vestram Serenitatem effecturam ut Vestri istic officiarii. sic nostros sint tractaturi. ut nec vis eorum corporibus. nec iniuria illorum fortunis amplius inferatur. atque ita ut nostri. veteri potius humanitate accipiantur. quam nova ulla impositionis exactione vexentur. de qua re multas ac graues. iam querelas sæpe apud nos habuerunt.

Nam cum uterque nostrum non dubitamus. hac mente et hac voluntate sumus ut omnes. et avitæ confæderationes. et novæ mutuæ omnis benevolentiæ rationes. fraterno inter nos et maxime quo possumus amabili modo intercedant. ita par esse ducimus ut nostri vtrineque[1]) subditi. omnia veteris humanitatis grata officia. antiquo inter se more. certatim inter se colant. studioseque exerceant.

Deus. etc. Apud D. Iacobum Qvinto die mensis Octobris. Anno D[omi]ni 1561. Regno vero nostri tertio.

---

5. **8. okt. 1561. Apud D. Iacobum.**

Bréf Elisabetar Englandsdrottningar til Friðriks annars, um brot, er Englar hafi valdið með Skotum í Vestmannaeyjum.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 2, nr. 14, uppskrift Gríms Thorkelíns „Ex codice papiraceo coævo Bibliothecæ Regiæ 18. B. 1, vid. Casley's Catalogum, pag. 219."

Serenissimo P. D. Friderico Secundo Danorum Regi.

E[lisabetha] etc. Tres iam sunt anni cum mense Majo. quidam Angli mercatores Gul. Canstron et Gul. Smithe et alii in eadem societate piscatum proficiscentes ad Insulam vestræ Serenitatis Wespande. ubi soluto ut par et æquum fuit vestris istic officiariis. iusto portorio in portum Wespende se recipiunt. Quo in loco tuti semper ipsi. cum ñauibus reliquisque suis fortunis sub protectione vestræ serenitatis omni piscatus tempore acquiescere consueuere. Verum

1) Svo.

interim certi Scoti. Th. Nichoson[1]) Ioh. Hogge cum armata manu in mercatoreum[1]) nostrorum naves in vestro portu iam stantes invadunt. eas spoliant. spoliatas unacum hominibus et fortunis eorum omnibus e vestro portu abducunt. Quæ injuria quæ non magis intendi videatur ad miseram expilationem nostrorum mercatorum. quam ad apertam violationem vestræ iuris dictionis admodum rogamus vestram serenitatem ut dignetur in tuendo quod iustum et par est suum ius. una quoque suscipere. quod equum etiam et par est. causam horum calamitosorum hominum ita ut aliquo legitimo modo et auctoritate vestræ Serenitatis amissas fortunas recuperare possint.

Intelligimus quoque benigne vestra Serenitas in gratiam nostrorum mercatorum ad Scotorum reginam scripsit. Illius literas nostri iam ad vestram Serenitatem apportant. Et propterea nos nostras litteras eisdem hominibus ad vestram serenitatem libenter dedimus. partim ut gratias pro gratia et favore vestro tam benigne. nostris hominibus in hac causa iam declarato vestræ Serenitati habeamus. partim ut pro mutua inter nos ac fraterna beneuolentia. proque vestro p o studio erga hos misere et injuste afflictos homines dignetur vestra Serenitas. quod sua sponte. libenter in horum causa tuenda incoepit. idem porro iam nostro rogatu ad foelicem exitum perducere. Quod vestrum pergratum officium nos vicissim et mutua erga vos benevolentiæ et pari erga vestros humanitate prompte cumulateque compensabimus — Deus etc.

Apud D. Iacobum VIII die mensis Octobris Anno D[omi]ni 1561. Regni vero nostri Tertio.

---

6. 4. maí 1562. í Kaupmannahöfn.

Sáttargerð Friðriks konungs annars og Hamborgarmanna um deilumál þeirra, þar í um ólöglegan útflutning þeirra á brennisteini frá Íslandi. (Hér er einungis tekið með það, er varðar Ísland).

---

1) Svo.

Danmark-Norges Traktater 1523—1750, udg. at L. Laursen, II. Kh. 1912, bls. 15—18.

Wir Friderich der ander . . . bekennen . . . weil uber unsers deshalb ausgegangenes und publicirtes mandat etlich schwevel in zimlicheranzal durch etliche gemelter stadt einwhoner aus unserm landt Island geschleufft . . .

3. Des sollen und wollen auch gemelte von Hamburg. deren einwhoner und verwante sich des verbottenen kauffes. hantirung und ausfhur des schwevels in unserm landt Islandt gentzlich und bei erregung gleichmessiger unserer ungnade enthalten. solchs auch bei den iren also zw geschehen beschaffen.

. . . .

6. Darauf wir dan die gefaste konigliche ungnadt diesmal sincken lassen . . . gentzlich nachgeben auch die zuspruch. so wir zu dem schiff und gut des ausgeschleufften schwevels halben haben. gnedigst fallen lassen und thun solchs hiermit kraft dietz.

. . . .

---

7 22. ágúst 1562. í Ögri.

Gísli byskup Jónsson kvittar Eggert lögmann Hannesson um reikningsskap Ögurskirkju.

AM. Apogr. 966 „Ex orig. communicato à Paulo Jonæ Vidal[ino] [er fra Augre]" (AM.). — AM. Apogr. 1424, einnig eftir frumriti.

Þat giore eg Gisle Ionsson Superintendens Skalholltzstickttis godum monnum viturligtt med þessu minu opnu brefi. Eg medkennunst ad heidarligur herra Eggert Hannesson laugmann fyrir nordan og vestan æ Islandi hefur stadit mier klaran og glaugvañ reickningskap sinar kirkiu vegna og hennar eigu sem er Augurs kirkia i Isafirdi af allri þeirri portio sem æ hefur fallit sijdan Ragnhilldur heitin Biarnadotter stod sidast sinn reickningskap fyrir fyrr greinda kirkiu og hun fieck sina kvittan þa af herra Gizure lofligrar minningar. hefur hann kirkiuna sæmtt i allan mata svo eg hefi hennar vegna fullan ʀeikningskap upp borit sem mier vel likar og anæger. Þvi gior[i] eg hann og gef aullungis kvittan

og ækiærulausañ fyrir mier og aullum minum eptterkomendum Skalholltz domkirkiu formonnum um adr greindañ reikningskap. Og til sanninda hier um set eg mitt insigli fyrir þetta bref skrifat i sama stad. laugardaginn fyrir enn þrettanda sunnudag Trinitatis. Anno Domini. 1.5.6.2.

---

8. 24. ágúst 1562. á Þingeyrum.

Árni Gíslason og Guðrún Þorleifsdóttir kvitta hvort annað um öll þeirra skipti.

AM. fasc. LXXII, 16, frumrit á skinni, m. h. þeirri, sem er á mörgum bréfum um þetta leyti, er koma Árna Gíslasyni við. Fyrsta innsiglið er enn fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 1029, ágrip m. h. Árna Magnússonar eftir frumritinu, sem átt hafði Sæmundr Magnússon að Hóli í Bolungavík.

Kuittunar Bref Ærna og Gudrunar wm̄ þeirra kaupskap.

Þath giorum wier Magnus prestur Magnusson. Þorarinn Gijslason og Hallur Oddsson godum monnum kunnigth med þessu woru opnu brefi ath ærum efter gudz burd ∞dlxij. sunnudaginn næstañ fyrer Laurensciusmesso[1]) æ Audkulu j Suijnadal worum wier j hia saum og heyrdum æ ord og handaband Gudrunar Þorleifsdottur og Ærna Gijslasonar. faldist þath og skildist wnder þeirra handabandi ath huort þeijra Ærne og Gudrun gaf annad aullungiss kuitt og ækiærulaust wm̄ aull peningabyti kaup og skifti er þau haufdu saman haft ä frijdum peningum faustum og lausum. Suo og medkiendist huort þeirra fyrir sig greindur Ærne Gijslason og Gudrun Þorleijfsdotter ath þau hefdu fulla og alla peninga wpp borid huort af audru efter þui sem huort hafdi audru lofad j fyr greindum kaupskap og skiftum. þui gaf nu huort þeirra annad aullungis kuitt og ækiærulaust fyrir sier og aullum þeijra erfingium og efterkomendum wm̄ allañ ædur sagdañ kaupskap og skifti. Og thil sanninda hier wm̄ setium wier fyr nefndir menn wor innsigli fyrir þetta bref er skrifad war æ Þingeijrum i Watnzdal æ Bartholomeusmesso æ sama ære og fyr seigier.

---

1) Þ. e. 9. ág.

9. 30. ágúst 1562. í Skriðu.

Kolbeinn Arngrímsson viñar, að fullt andvirði hafi komið fyrir Grænavatn, fær Magnúsi Jónssyni tilkall til Fremri-Náma og sakir sínar á hendr Þorsteini heitnum Finnbogasyni og sonum hans.

AM. Apogr. 4716. „Original-brefid lieda mier Jon Jonsson á Gunnsteinsstodum“. (AM.). Uppskriftin er staðfest í Hvammi í Hvammssveit 5. júní 1710 af Magnúsi Magnússyni, Þorsteini Sigurðssyni, Þórði Þórðarsyni og Ormi Daðasyni.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sender Jon Magnusson. Olafur prestur Gudmundsson. Jon Eiriksson. Jon Tindzson quediu Gudz og sijna. kunnigt giorandi. þa lidit var fra hingadburd vors herra Ihesu Christi ⅿ.dlxij a þridia ari ʀijkis þess haborna stormegtugasta widfrægasta herra kong Fridriks Kristianssonar. kongs[1]) til Danmerkur og Noregs vors allra kiærasta og nadugasta herra. a manudagin næstan epter decollatio Johanis baptiste. þann þriatugasta dag Augusti fyrir hadeige. j Skridu i Reykiadal: vorum vier i hia saum og heyrdum ord og handsol þessara manna Magnusar Jonssonar af eirni alfu: Eñ Kolbeins Arngrimssonar af annare. At suo fyrir skildu: at fyrnefndur Kolboirn. fastandis. heill at heilsu. okreinktri skinsemi og moguligri elli fyrir oss lýsandi sig hafa seytian vm sextugt þar þa samstundis: ɢaf og giordi adur nefndann Magnus Jonsson kuitlan og ǻktogunarlausan fyrir sier og ollum sinum ʀrfingium og epterkomendum vm allt þat jardarverd sem hann var skylldugur Grime Andressyne og sier. edur huorum vm sig. fyrir jordina Grænavatn vid Mývatn: suo þar skylldi einginn mega vpp a tala epter þann dag. sagda jord ne jardar verd af sinum erfingium nie ættmonnum: Eñ þo vppa taladi skylldi dautt og magtarlaust: Sagdist af Magnusi fulla peninga vpp borid hafa og bader þeir Grimur. og afsaladi sier þa jord Grænavatn i hendur Magnusi. at næstum fardogum. Þar epter lofade Magnus Kolbeini sinum stýrk og adstod. og hans konu Gudruno Olafsdottur. og hann skylldi þeim til gagns og goda og þau eij yfergefa medan

1) kongi, Apogr.

þau lifdu epter þui sem j kaupbrefi Magnusar og Kolbeins stod frekast skrifat. suo og sagdist hann varnadi Kolbeins til goda leggia skylldu. huar hann vidstaddur være þo þeim einum sem honum væri eij i mote med ord nie verk et cetera. Þar epter handfesti Kolbeirn Arngrimsson Magnusi Jonssyni þann eid at sueria nær Magnus villdi. at hann vissi eigi betur fyrir Gude nie monnum epter sinne samvisku. lýsing gamalla manna. og hefd sinna forelldra. eñ jordin Grænavatn ætti alla þa landareign. vmmerki. og jtölur sem Kolbeirn hafdi til greint einkat og anafuat Magnusi Jonssyni. og jnni stod i þeirra kaupbrefi og þar vpp a kuadz hann lifa og deýa vilia. Suo og lysti hann ath Þorsteirn heitinn Finnbogason hefdi medur ongum logum sokt af sier fremri nama. Þui hann sagdist þđ vngur og omagi nær verid hafa: og gamlir menn hefdi sier sagt. þad Kolbeirn Þorgrimsson sinn afi hefdi haft og halldit og sier eignat og jordunni Grænavatni alla fremri nama: og þar hefdi einginn vpp a talat fra heidnum haug. suo nockur hefdi þad heyrt fýri enn Þorsteirn Finnbogason: og sagdur Kolbeirn Þorgrimsson hefdi flutt Brennistein vr fremri namum og sudur i Straum. og vt til Flateyar þa engelsker hefdi þar leigit. og sellt i þessum badum stodum og heidarligur mann Jon Bondi Þorsteinsson og Magnus Palsson hefdi bodit Finnboga logmanni at sueria suo felldan eid og eigi feingit. Hier eptir gaf Kolbeirn Magnusi Jonssyni sok og sokn. at helmingi vid sig: edur sina erfingia. ef hann eigi til entist af ollum þeim oretti sem Þorsteirn heitin Finnbogason hefdi sier giort. og hans syner Fusi og Nichulas epter hann frafallin huort þad væri i ordum edur verkum đ. sinni personu. fremri namum edur eingium. edur huoriu nafni nefnist þad orietti vid kiænn. Og til sanninda hier vm setti Kolbeirn Arngrimsson sitt jnsigli med vorum fyrsagdra manna jnsiglum fyrir þetta bref skrifat i sama stad deigi og ari sem fyr seiger.

---

10. 1. september 1562. í Snóksdal.

Gísli byskup Jónsson kvittar Daða bónda Guðmundsson um

reikningsskap kirkjunnar í Hvammi í Hvammssveit og allra kirkna sjálfs hans.

AM. Apogr. 4708 „Ex orig. chartaceo Þordar Hannessonar (sem nu 1708 er í eigu vicelögmannsens Oddz Sigurdzsonar)."

Þat giore ec Gisle Jonsson Superintendens Skalholltzsticktis godum monnum viturlegt med þessu minu opnu brefi. Eg medkiennunst at heidarligur dandj mann Dadi bondi Gudmundsson hefur stadit mier glaugguañ og greinugligañ reikningskap fyrst kirkiunnar ȷ Hvammi ȷ Huamssueit suo oc af þui halldi og peninga medferd. svo leingi hann hiellt þann gard hefur hann þar allt klærlega vtgolldit stadarins vegna oc kirkiunnar sem mier ȷ allañ mæta vel likar. Saumuleidis hefur hann giort mier klærañ reikningskap sinna kirkna sem er ȷ Snocksdal. Saudafelli. Sidumula. Eyri ȷ Bytru og Frodaar kirkiu suo leingi sem hann atti þar medgiord med oc hann fieck sina kvittan þar fyrir af herra Marteinȷ. hefur hann fulla og alla forlikun giort vid mic af þeirri portio og reikningskap sem fallit hefur æ fyrr saugdum kirkium sidan hann fieck sina siduztu kuittan sem mier ȷ allañ mæta vel likar. Þui gior[e] ec hann og gef aullungis kuittañ og ækiærulausan fyrir mier oc aullum minum epterkomendum Skalholltz domkirkiu formonnum bædi vm adurgreint halld oc medferd Huams stadar oc þeirrar kirkiu reikningskapar. og svo um allañ reikningskap hans fyrr sagdra kirkna. Og ȷ saunnleika ad suo er þrycki ec minu ȷnnsigli æ þetta bref. skrifat ȷ Snocksdal þridiudaginn epter hinn xiiij. sunnudag Trinitatis anno et cetera. ꝏ. d. lx. og ij.

(L. S.)

---

11. 8. og 9. september 1562. á Reykhólum.

Loforð síra Þorleifs Björnssonar með samþykki Greips, sonar síns, við Pál Jónsson, að selja honum fyrstum manna Reykhóla fyrir tilgreint verð.

AM. Apogr. 4709 „Ex originali Gisla Jonssonar i Mafahlid". Bæði innsiglin voru fyrir bréfinu.

Þad giorum vid Gudmundur Jonsson og Jon Biornsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu briefi arum

efter vors frelsara fæding ᴍᴅlxij[1] ǻr a þridiudagin ij storustofunne og ad morne ǻ miduikudaginn næstan fyrer Exalltatio Sancte crucis. huor var hinn ǻttunde og niunde dagur Septembris Manadar vte fyrer sǻluhlidino ǻ Reẏkhǿlum ǻ Reẏkianese um midmunda skeid vorum vid j hia. saum og heyrdum ǻ. ad sira Þorleifur Biornsson. med råde. samþẏckie og handsolum Greips sonar sins þess er ættleiddur var og þa enu ogiftur. suo sem nanaste erfingia. handsalade Pale Jonssyne fyrstum kaup a jordunne allre Reykholum fyrer fimmtiger hundrud j jordum og þriatigier hundrud j lausagotlze. Tileinkade Pall Jonsson þriatigier hundrud j jordum fẏrer nordan land og tuttugu hundrud j jordum hier fyrer vestan. Og til sannenda hier vm̄ setium vid ǻdur skrifader menn ockur jnnsigle nedan fyrer þetta logmǻlabrief huort skrifad var ǻ Huole j Saurbæ vij nottum siidar en̄ fẏr seigier.

Gudmundur Ionson.[2])

---

12. 17. september 1562. Í Tungu.

Vitnisburðr um lýsing Guðrúnar Helgadóttur, að Gautastaðir væri hennar eign.

AM. fasc. LV, II, frumrit á sauðskinni. Far eftir 1 innsigli. „Originalenn gaf mier 1723 Sira Þorsteinn Ketilsson ǻ Hrafnagile" (AM.). — AM. Apogr. 4711 m. h. Árna sjálfs.

Hallur Magnusson a þessa handskript.[3])

Svo felldan vitnesburd ber ec An̄dries Ionsson ad ec var vistfastur madur eitt ar a Stad j ʀeynenesi vnder eins og Gvdrvn eiten̄ Helgadotter og heyrda ec hana þui optsinnes yferlysa ad iordina Gavtastadi j Fliotum ætte einginn madur annar enn hvn þui hvn sagdest þa iord alldre hafa giofum gefit nie savlvm sellt og avngum manne vmbod til gefit at hvn skilldi seliast. savmvleides sagdist hvn þar alldre hafa femvne fyrir tekit og eigi ad spurd verit þǻ sv iord

---

1) „xij i Lxij er einn hvern vegenn raderad i originalnum, mun þő so vera eiga." (AM.). 2) „Jon Biörnsson hefr alldri under skrifad" (AM.). 3) Utan á bréfinu með samtíða hendi, ill-læsilegt; sýnist þó eiga að lesast svo. Merkir það, að Hallr hafi skrifað bréfið.

var selld fyrir þa grein hvn hefdi verit omagi ei elldri eñ xvij vetra gavmvl. hier epter þessare hennar lysing vil ec sveria ef þvrfa þiker. Og til sanneñda hier vm set ec mitt innsigle fyrir þettä vitnesburdarbref hvort er skrifad var j Tvngv i Fliotum a fimtvdaginn næstan fyrir Mattivss Messv vm havstit þa lidit var fra gvdz burd ⅭⅮ d lx og ii ǻr.

---

13. **11. september 1562. á Staðarhóli.**

Vitnisburðr um lýsing Páls Jónssonar á lögmála réttum á jörðunni Reykhólum.

AM. Apogr. 4722 „Ex originali Gisla Jonssonar i Mafahlid. Jnnsiglen hanga vid brefed" (AM.).

Kunnigt og opinbert sie aullum og sierhuerium þeim er þetta nærveranda brief sea. lesa eda heyra lesid ad vier eftterskrifader menn Sygurdur Oddzson. Biorn Jonsson. Jon Pietursson. Þorvalldur Jonsson. Gunnar Sýgurdzson og Hallur Jonsson. medkiennum og vitnum fyrer sannende. ad Páll Jonsson. þann tima er vier hans nagrannar og sueitarmenn vorum. lýsti. eftter laganna tilvijsan. logmala riettum ä landino Reýkholum oss ä heýrande j þann mäta. ad sira Þorleifur Biornsson. med räde. samþýckie og handsolum Greips sonar sins þess er ættleiddur var, og þa enn ogiptur. af omaga alldri. sem hiñz nastædasta[1]) erfingia. hefdi handsalad sier fyrstum kaup ä ädurgreindre jordu Reýkholum ä Reýkianese fyrer fimtigier hundrud j iordum og þriatigier hundrud j lausagottze. Sagdest Páll Jonsson hafa tileinkad þriatigier hundrud j iordum fyrir nordan land. eñ tuttugu hundrud j iordum hier fýrer vestan. Og til sannenda hier um setium vier fyrrgreinder menn vor jnnsigle fyrir þessa granna lysing huor skrifud var ä Stadarhole ij Saurbæ ä faustudaginn næstan fyrir krossmessu vm haustid arum eftter frelsarans holldgan. ⅭⅮ d lxij är.

---

1) hdr. næstædasta.

14. 18. september 1562. í Skr.ðu.

Bókareiðr Kolbeins Arngrímssonar um lýsing sína á landareign og ítölum Grænavatns.

AM. Apogr. 4715. „Originalbrefid liedi mier Arna Magnussyne Jon Jonsson a Gunnsteinsstodum". Uppskriftin er staðfest 5. júní 1710 í Hvammi í Hvammssveit af Magnúsi Magnússyni, Þorsteini Sigurðssyni, Þórði Þórðarsyni og Ormi Daðasyni.

Medkiennm vier Olafur prestur Gudmundzson. Þorarin Philipusson. Loptur Jonsson. Þorsteirn Sygúrdzson. Þorlakur Jonsson. Einar Jo sson. arum epter gudz búrd. ꝏ.d.lxij. a midvikudagin næstan fyrir Matteij apostuli þann sextanda dag Septembris æ Helgastodum ȷ Reykiadal á almenniligu hieradzþinge vorum vier vid stadder. saúm og upp æ heyrdum med fleirum godum monnum at valinkunnigur mann Kolbeirn Arngrimsson sor suo latande bokareid fyrir Magnuse Jonssyni kongs vmbodzmanni ȷ Þingeyarþingi sem hier epter skrifadur stendur.

Til þess legg eg hond æ helga bok og þui skýt ȷeg mino mali til gudz at eg Kolbcirn Arngrimsson veit eiȷ annat sanara eñ ȷordin Grænauatn vid Myúatn eigi med rettu alla þa landareign og itolur sem ȷeg hefi Magnúse Jonssyni fremst sellt og til greint epter þui sem skrifad stendur ȷ ockru kaupbrefi. epter gamalli hefd og lysing hinna ellstu manna. og at súo stofudum eide sie mier gúd hollur sem eg satt seige gramur ef eg lýg.

Og til sanninda hier vm setium vier fyr skrifader men[n] vor ȷnsigle fyrir þetta bref húort skrifat var ȷ Skridu ȷ Reykiadal tueim nottum sidar eñ fyr seigier.

---

15. 19. september 1562. á Þingeyrum.

Kaupmáli síra Jóns Þórðarsonar og Guðrúnar Jónsdóttur.

AM. Apogr. 1043 „Ex originali Sæmundar Magnussonar á Holi j Bolungarvik" m. h Styrs Þorvaldssonar. „Brefed er med somu hendi sem mörg giorningsbref Arna Gislasonar (a Hlidarenda) kañske ipsius" (AM.) Árni lýsir innsiglum.

J Gudz nafni Amen. lystist og stadfestist suofelldr Giörningr j mille þessara ærligra manna. af einnri älfu heidarligrar personu Sijra Jons Þordarsonar. Enn af annari älfu

Gudrunar Jonsdottur. Gaf greindr Sijra Jon Þordarson nefndri Gudrunu Jőnsdottur j motz vid sig Vc j godum peningum med svoddan skilmala. ath ef misdaudi þeira ijrdi Sijra Jons og Gudrunar j svo mata. ef Gudrun lifdi sijra Jon þa skildi sijra Jon til eignar þeirra syni þau Vc. er þau åttu þa saman og Þordur hiet. Hier med festi greindr sijra Jon nefnda Gudrunu sier til lőgligrar eigin kvinnu epter riettum landz logum. svo sem lőgmålid utvijsar. Samþijckti þennan Giőrning og Gipting fyrer hőnd Gudrunar hennar skilfeingin modir. hver þa var hennar Giptingarmadur. For þessi giorningur fram ä Hőli j Bolungarvijk Mariumesso sijdari um haustid.[1]) årum epter Gudz burd m.d.lxij Voru þessir menn tilkallader ath vera festingarvottar fyrrnefndz giornings Jon prestur Gudmundsson. Jon Þorsteinsson. Sveinn Jonsson og Arni Gijslason og settu sijn jnsigli fyrir þetta festingarbref. er skrifad var æ Þingeyrum j Vatnzdal. laugardaginn j ymbruviku um haustid ä sama åre og fyr seigir.

---

16. 19 september 1562. á Þingeyrum.

Kaupbréf fyrir stærra Hnífsdal.

Jbskj. AM. Ísaf. 10. (nú í þjóðskjalasafni).

Kaupbref fyrer Stærra Hnifzdal 1562[2])

Þath giorum vier Are Þormodsson. Hallur Oddzson. og Einar Hromundsson. godum monnum kunnigth med þessu voru opnu briefe. ath årum effter Gudsburd m.DLxij j Hnijfsdal. vid Jsafiardardiup faustudaginn næstan effter Mariumessu seirne um haustid[3]) vorum vier j hia saum og heirdum å ord og handaband þessara manna. af Einne alfu Jon prestur Þordarson. enn af annari alfu Jon Þorsteinsson. Endurnijiudu þeir þann giorning. er þeir medkiendust þa þar firer oss ath þeir hefdu giorth ädur sijn a millum fyrir fimm årum umlidnum. med soddan skilordj. at firgreindur sira Jon Þordarson hafdj feingid ådurnefndum Jone Þorsteinssyne og enn nu ath niu fieck gaf og gallt greindum Jone Þorsteinssyne Jordina alla stærra Hnijfsdal.

1) þ. e. 8. sept. 2) Aftan á bréfinu. 3) þ. e. 11. sept.

er liggur j millj Skutulsfiardar og Bolungarvijkur j Eyrarkirkiusokn med aullum þeim gognum og giædum sem greindre Jordu filger og filgt hefur ath fornu og niju. og ecke er med laugum frakomid. undañ sier og sijnum erfingium. eñ under greindañ Jon Þorsteinsson og hans Erfingia thil fullrar Eignar og frials forrædis. Hier j mot lofadi offtnefndur Jon Þorsteinsson med handsaulum ath sier ath taka. og fullt fram̃færi ath veita þrimur brodur Børnum sijra Jons Þordarsonar. þeim sem hann presturinn villdi sialfur thilseigia. hvor̃ enu somu baurn ath Jon Þorsteinsson hafdj ath sier tekid og firir haft upp ã fimm är. firer þennañ þeirra giorning. skillde optnefndur Jon Þorsteinsson tidtnefnd brodurbaurn sira Jons annast og fram̃færi veita þar thil þau væri matvinningar firer alldurs saukum. var Arne Gislason forsagnarmadur mille fyrsagdra manna um̃ ädurskrifadañ giörning og settj sitt innsigli med vorum jnnsiglum firer þetta giorningsbref. er skrifad var ã Þingeirum j Vatnsdal laugardagenn i ymbruviku um̃ haustid ã sama ãre og fir seiger.

(L S) (L S) (L S) (L S)

Þetta ad vera Riett Coperad eftter origalnum votta underskrifader Stadastad die 7 Julij 1704.

Vigfus Johañsson. Sigurdur Jonsson
mppria mppria

---

17. 7. október 1562. á Stórahvoli.

Helmingadómr, kvaddr af byskupi og lögmanni, dæmir hjónaskilnað með Hans bartskera Eylerssyni og Oddnýju Jónsdóttur, vegna hórdómsbrots hennar.

Lbs. 788, 4to., bl. 43—4, skr. ca. 1630—40. — AM. 193, 4to, bl. 1, skr. ca. 1700; sýnist vera skrifað eftir 788. — Lbs. 10, fol., bl. 142 (skr. ca. 1632—4). – Lbs. 65, 4to., I, 41, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640 (styttr). — Ny kgl. Saml. 1847, 4to., A. 19, m. h. síra Guðbrands Jónssonar i Vatnsfirði 1669 (ágrip, ártal 1563, en utanmáls 1562). — AM. 196, 4to., bl. 143 (ágrip).

Domur vm hiõnaskilnad vtneffndur aff herra Gijsla og Pale l[og]m[anne] 1562.

Aullum monnum sem þetta brieff sia edur heyra senda

Ejnar Olaffsson. Sjmon Jonsson. och Stephan Hallkelsson[1]). prestar Skalholltz býskupzdæmess. Jon Wigfusson og Þorlakur Ejnarsson[2]). suarner log[riettu]m[enn] k[uediu] g[udz] o[g] s[ijna] k[unnigt] g[iorande]. ad arum effter Gudz burd 1562 midvikudægenn effter Franciscus dag æ Storahuole j Huolhrepp æ þijngstad riettum worum wier j dom neffnder aff heijdarlegum herra. herra Gijsla Jonssýne Superintendens S[kalholltz] S[tigtis]. somuleides aff Pale Vigfussyne[3]) logmanne[4]) sunnañ og austañ ä Jslande thil ad skoda og rannsaka vm þad hionaband sem logliga var samannbunded med Hanns Eylerssyne[5]) Barskiera og Ornju[6]) Jonsdotter. Kom greindur Hans[7]) þar fram̃ firer oz med sakargifft vppa greinda konu Ornju.[6]) ad hun heffde leiged med audrum manne. och heffde þad medkienst firer sier og S[ira] Erlende Þordarsyne. huad hun medkiendest oz aa heýrande. Leitudum vier[8]) effter grandvarlega vid greindan Hans.[7]) huortt hann villde ecke adursagda konu thil sattar og naadar taka. huar til[9]) hann sagde þuerlegtt nej[10]) an doms edur laga. nu saker þess so stendur j Guds logum [og manna[11]) [Matth. 5 cap.[12]) ad huor hann forlætur sijna Eiginn konu ad vndann tekinne[13]) horunnar[14])sok. sä giorer þad ad[15]) hun verdur hordomz kona. j annare grein stendur so j Christinnriette. Enn sijdann hion koma samann ad likamans losta. þä skilur þau Einginn hlutur nema hőrdomur. j þridiu grein stendur so j vorre landz lagabok. Eff kona legst med audrum manni Enn bonda sijnum. edur skilur hun vid hann[16]) saklaust moti Gudz logum. þa heffur hun firergiortt tilgioff sinne. Jtem j fiordu[17]) grein stendur so j sama capitula [Kuennagifftingar 5.[18]) Enn heffur hun ej firri vid þann glæp kiend vered. og heiter hun yferbot vid Gud og bonda sinn. og

---

1) *leiðr.*; Hallsson 193, 788; nőfnum dómsmanna sleppt i 65. 2) Svo 193, 788; vantar einn dómsmann; í 65 stendur „iiij logrettumenn“. 3) 65; Stigssyne (!) 193, 788. 4) Svo őll, sem rétt er. 5) 65; Ederssyne 193, 788. 6) Oddnyu 65. 7) 65; Hannes 193, 788. 8) 65; sl. 193, 788. 9) 193; sl. 65, 788. 10) fyrer b. v. 65. 11) [b. v. 65. 12) [sl. 65. 13) 193, 65; — tekinn (!) 788. 14) 788; horunar 193; horuñar 65. 15) b. v. 65. 16) 65, 193; Hanns (!) 788. 17) 4., 65; þridiu (!) 193, 788. 18) [utanmáls í 788, 193.

býdur hun honum samvist. og ef hann vill eij vid henne taka. þá haffi hun heimanfilgiu sijna enn øngua tilgioff. Þuij firer þessar greiner og fleire adrar þær sem hier ad hnijga kunnum wier huorge ȷ logmálenu finna ad hann skilldest vid henne ad taka framar eñ hann vill. Och ad h[eilags] anda naad med oss til kalladre ad suo proffudu og firer oss komnu. dæmdum vier firrneffnder domsmenn med fullu doms atknæde þennañ hionabandzskap so skilenn. so fram̄t sem Biskup og Logmadurinn sia hier eigi log á mote.

Samþicktu firrgreinder herrar med oz þennañ dom.

[Þessum dome kiemur samañ vid dom þann er dæmdur var vm herra Olaff á alþijnge ad þau skilldu skilia huor ad stendur ı Brieffabok Sæmundar Arnasonar.[1])

---

18. 11. október 1562. / 24. febrúar 1563. } að Presthólum.

Kaupmáli Jóns Þórðarsonar og Ingveldar Jónsdóttur.

AM. fasc. LV, 12, frumrit á skinni. Af 3 innsiglum eru 1. og 3. fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 4212: „Þetta bref sier ut bædi ad skriftinne og þvi fyrsta af innsiglunum, eins og þad væri miklu elldra. Eg á nu sialfur originalenn“ (AM.).

Jñ [n]omine domini amen.

lystiz og stadfestiz suo felldur kaupmali æ millum Jons Þordarsonar og Jngvaulldar Jonsdottur. at þa lidit var fra guds burd. ꝺ.d.lx og ii ær. ȷ Prestholum ȷ Gnupasueit sunnvdagin næsta epter Dionisij episcopi. uorum vier ȷ hia og heyrdum æ at nefndur Jon Þordarson festi adur greinda Jngvaullde sier til logligrar eiginkonu rettiliga epter logbokarinar ordvm. logdu þesser fyr skrifader menn Jon og Jngvaulldur suo ordit felag med sier at opt nefndr Jon Þordarson taldi sier. iij. hundrvt en hon onnvr. iij. hundrut til motz uid hann. skylldi þa vera helmingafelag med þeim feingins fiar og ofeingins ur þessum peningum adur greindum og fiordungsgiof huort sem annat lifdi leingr. voru þessir menn festingaruottar og suo brudhlavp[s] vottar. sira Ketell

---

1) [788; vantar í 65, 193.

Jonsson. Jon Sauluason og Loptur Jonsson huerer et settu sin ȷnnsigle fyrir þetta bref er skrifat var ȷ Prestholvm ȷ Gnupasueit æ Mathias Messo um ueturin ære sidar en fyr seiger.

---

19. 13. október 1562. að Kálfafelli.

Dómr um reiðir presta yfir vatnsföll (ágrip).

ÍB. 531, 8vo., bls. 443—4 m. h. Hálfdanar Jónssonar að Reykjum í Ölfusi 1707. — Prentað í Alþingisbókum I. bls. 314 (neðanmáls).

Vmm presta reider yfer vatnsföll.

Anno 1562 þann 13 octobris ad Kalfafelle á Sijdu for so felld giörd fram̄ af Biskupenum Herra Gijsla Jonssyne. þremur prestum og þremur Løgriettumonnum [hiáverande]. ad prestar sieu ei skyllduger ad rijda diupari vatnsföll en̄ j midiar sijdur. þesse strongu votn. skule þeim ohætt vera. þo ad sockter sieu ad skijra börn edur þionusta siuka. utan̄ huad þeir vilia kappkosta sialfer diupara til ad taka j þuijlijkum naudsynium.

---

20. 20. október 1562. 26. janúar 1563. } að Skriðu.

Vitnisburðr um falsbréfagerð Nikulásar Tómassonar og viðræður hans um þau efni við Magnús Jónsson.

AM. Apogr. 4718 „fra Gunnsteinsstodum i Langadal".

Samtal Magnusar Jonssonar og Nichulasar Tumasonar um falsbref.

Vid Jon Eiriksson og Jon Tindzson giorum ollum monnum heyrinkunigt og opinbert þeim sem þetta ockart bref sia edur heyra ath þa lidit var fra Guds burd m.d.lxij a þridiudagin næstan epter Luci[1]) Evængilista i Skridu i Reykiadal vorum vid til kallader vitni vm at bera samtal þessara manna Magnusar Jonssonar og Nichulasar Tumasarsonar.

J fyrstu spurdi Magnus Nichulas ef hann kendist þad. at hann hefdi falsat bref vm Grænavatzeing: En Nichulas sagdist ei seigia þar neij til.

1) Svo.

J annat sinn spurde Magnus ef hann bæri þad at fader sinn Jon Magnusson edur Kolbeirn Arngrimsson hefdi þar i nockru vitordi vm verit med honum edur ef hann einkadi þar nockra menn til þar sagde Nichulas neij vid at hann hefdi þat alldri talat.

J þridia sinne sagde Magnus til Nichulasar. at sig grunadi þat at menn einhuorier mundi hafa keypt at honum at seigia þessar lygar vppa sig. at hann hefdi falsad brefin oc spurdi hann huort eij munde suo vera: Eñ Nichulas suarade honum þar ongu til.

Og til sanninda hier vm setium vid greinder menn ockar ȷnsigli fyrir þetta bref. Skrifat i sama stad og ari sem fyr seigier.

Anno 1563. manudagenn epter Palzmesso j nyustofunne i Skridu medkiendi Nichulas sama þessum monnum hiaverande siara Olaue Guondzsyni. Joni Eyrikzsyni. Biarna Biornssyni. Þorlake Jonssyni.

---

21. 26. október 1562. á Auðkúlu.

Guðrún Þorleifsdóttir fær síra Magnúsi Magnússyni umboð eigna sinna.

AM. Apogr. 4712 „Ex orig. fra Gunnsteinsstodum. 2 innsigli eru fyrir þessu brefi. Enn brefid synest mier ritad vera med hendi Arna Gislasonar, sem sidan var á Hlidarenda" (AM.). Lýst innsigli síra Þorsteins Gunnasonar.

Svo felldan vitnisburd berum vid Þorsteirn prestur Gunnason og Markus Runolfsson. at vid uorum þar j hia saum ok heyrdum æ ord og handaband þessara manna Magnusar prestz Magnussonar ok Gudrunar husfreyiu Þorleifsdottur. ath svo fyrir skildu. ath nefnd Gudrun Þorleifsdotter gaf greindum sira Magnuse sitt fullt ok allt logligt umbod yfer ollu þui goze. ȷordum og eignum j fridum peningum ok ófriðum þeim sem hun siálf atte ok umbod ýfer hafdi sinna barna uegna. bædi nærre ok fiarre liggiandi ok verande. skylldi hann alla fyrgreinda peninga sekta ok sækia hvar þeir være rangliga hafder edur halldner j langa tima edur

nýliga. Þar med skylldi hann eignazt allan avöxt og abatha fyʀ greindra peninga fra þeim deige er þau g[i]ordu þennan giorning med sieʀ til næstu epterkomande fardaga ok þadan eitt æʀ um kring. þath er til næstu fardaga þar epterkomandi. Svo og lýste fýrrnefnd Gudrun þui ok medkienndizt þar fyrir ockur ath greinduʀ sira Magnus hefdi þetta hid sama hennaʀ fullt ok allt logligt umbod haft fra þeim næstu fardögum sem þa voru umlidner. ok til þess er þa var komit. Svo ok j sama handabandi feck fýrr skrifud Gudrun Þolleifsdotter þrắttnefndum Sira Magnuse Magnussyne. x. kugilldi er hun atte a Nupe j Nupsdal fyrir þau. x. kugillde er hann atte ok bædi medkennduzt ath hann hefdi henni lañath adur. Főr þesse giorningur fram̃ fyrr sagdra manna ắ mille æ Audkulu j Svinadal. æ manadaginn næstan fyrir allra heilagra messo. þæ lidit var fra Gudz burd þusund fimm hundrut lx. og .ij. ar. Ok til sanninda ok fullz vitnisburdar hier um. setium vid fýʀnefnder menn ockar ȷnsigle fyrir þetta umbodsbref hvert giort var j sama stad ære ok deige ok fýʀ seigier.

---

22. **6 nóvember 1562. á Þingeyrum.**
25. maí 1576. að Dyrhólum.

Kaupbréf fyrir hálfum Furufirði og Reykjarfirði á Ströndum og Skáladal í Aðalvík, ásamt kvittun fyrir andvirði þessara jarða (ágrip).

AM. Apogr. 4724 „Ex originalibus Eggerts Snæbiornssonar ắ Kirkiubole. Excorptum. Þessa 2 samfasta originala feck eg af Jone Hannessyne i Reykiarfirde 1710. og gaf þắ Eggert Snæbiörnssyne ắ Kirkiubole“ (AM.).

Anno 1562. ắ Alþinge selldi Petur bonde Þorleifsson Arna Gislasýni ȷordina hắlfa Furufiörd fyrer xij[c]. ȷördina Reykiarfiörd fyrer vj[c]. er liggia ắ Ströndum j Stadar kirkiu sokn i Grunnavik. ȷtem ȷördina Skắladal ȷ Adalvik fyrer S[c]. Lofadi Arne Gislason ad greida Petri fyrer greindar ȷarder xxvj[c] ȷ lausafie. Kaupbrefid hier um er skrifad ắ Þingʀyrum j Vatzdal. föstudaginn næsta fyrer Marteinsmessu um̃ veturinn ắ sama are; og er þad ritad med hendi siắlfs Arna Gïslasonar.

Anno 1576. á Dýrhőlaþinge ȷ Mýrdal fǒstudaginn ȷ fardagaviku hǒfdu Petur Þorleifsson og Árne Gislason handsǒl. gaf Petur Árna kvittañ um̃ fýrrskrifadra þriggia ȷarda verd og medkiendi sig fulla peninga fyrer þær upp bored hafa.

---

23. **6. nóvember 1562. á Þingeyrum.**

Kvittun andvirðis fyrir 20 hundr. í Guðrúnarstöðum.

AM. fasc. LXVIII, 1, frumrit á skinni, með sömu hendi sem er á mörgum bréfum Árna Gíslasonar. Innsiglisfar, en nú ekkert innsigli. AM. Apogr. 1042, ágrip m. h. Árna Magnússonar, eftir frumritinu, sem átt hafði Sæmundr Magnússon á Hóli í Bolungavík.

Kuittunarbref fyrer Gudrunarstada partinum.

Þath giori eg Þordur Gudmundsson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu Briefi ath eg hefi sellt Arna Gijslasyni XX^c ȷ iordunni Gudrunarstaudum i Watnzdal er liggur i Grimstungna kirkiusokn med aullum þeim gaugnum og giædum er greindum iardarparti fylgier og fylgt hefur ath fornu og nyiu og eij er med laugum fræ komid wndan mier og minum erfingium eñ Arna Gijsiasyni thil fullrar eijgnar og frials forrædis. Suo og medkiennust eg greindur Þordur ath eg hefi fulla og alla peninga wpp borid af Ærna Gijslasyni fyrir greindañ iardarpart efter þui sem hann lofadi mier. Þui gief eg hann aullungis kuittañ og ækiærulausañ og hans efterkomendur fyrir mier og mijnum erfingium̃ og efterkomendum wm̃ fyr sagt iardar werd. hefi [eg] oft nefndur Þordur lofad ath suara laga riftingum æ greindum iardar parti eñ Ærne skylldi hallda thil laga. Og thil sanninda hier wm̃ set eg mitt innsigli fyrir þetta bref er skrifad war æ Þingeyrum i Watnzdal faustudagiun næstañ fyrer Marteinsmessu ærum efter Gudz burd ∞ d lxij.

---

24. **12. december 1562. í Alten Stettin.**

Stefán Löjtz ritar Danakonungi og kvartar um það, að sér og bræðrum sinum sé gert mjög torvelt að flytja út brennistein af norðanverðu Íslandi, og á ýmsan annan hátt sé

þeim gert erfitt fyrir um að nota einkaleyfi það til brennisteinsnáms, er konungr hafi veitt þeim og vera skyldi tálmalaust, en þess vegna áskilið 3000 gullgyllina gjald. Ráðgerir hann að koma á fund konungs til umræðu um tjón, er hann og þeir bræðr bíði af þessu (ágrip).

Frumrit í ríkisskjalasafni Dana, Island, Færö og Grönl, Supplem. II, 35. — Í þessum böggli eru skjöl, sem öll varða skipti þeirra Friðriks konungs annars og Stefáns Löjtz og þeirra Löjtzbræðra (peningalán og önnur viðskipti). Samhengis vegna er hér sett skrá um þau, sem ekki verða prentuð í þessu riti, en þess getið, er Ísland varðar.

1. 24. febrúar 1563. Frá Löjtzbræðrum til konungs, sama efnis.

2. Fyrir 18. mars 1563. Skipverjar Hans skipherra Schomakers kæra til konungs undan þjónustu sinni við Löjtzbræðr í flutningi brennisteins af Íslandi.

3. 13. maí 1563. Frá Stefáni Löjtz til doktors Hieronýmuss Tenners, sem er „ráð kongl. majst. og þýzkr kanzlari“.

4. 22. maí 1563. Frá sama líklega til sama manns.

5. 7. sept. 1563. Frá sama manni til konungs (um væntanlega samfundi þeirra til umræðu um brennistein af Íslandi).

6 11. ágúst 1564. Frá Markúsi Heine, starfsmanni þeirra Löjtzfrænda til doktors Hieronýmuss Tenners (um sama efni).

7. 3. december 1564. Frá Stefáni Löjtz til konungs, og tjáir hann konungi meðal annars, að lítil eftirspurn sé nú eftir brennisteini, svo að hann fái nú 22 eða 24 dali fyrir tunnuna.

8. 4. december 1564. Frá sama til Henriks Rantzows, landstjóra í Holtsetalandi, og tjáist hann þar hafa skaða af brennisteinsverzlun.

9. 14. jan. 1565. Frá Stefáni Löjtz til Friðriks annars Danakonungs. Varðar meðal annars horn (á víst við rostungstönn), sem Kort kaupsveinn Blueme hafði þá fyrir tveim árum fengið á Íslandi og St. Löjtz vill fá leyfi konungs til að gefa góðum vini sínum.

10. 10. mars 1565. Frá Stefáni Löjtz til Friðriks annars.

11. 10. apríl 1565. Frá sama til sama.

12. 25. okt. 1565. Frá Goddart von Bocholtz til Friðriks annars.

13. 7. nov. 1565. Frá Stefáni Löjtz til Friðriks annars.

14. 2. jan. 1566. Frá sama til sama.

15. 6. jan. 1566 Frá sama til sama.

16. 16. jan. 1566. Frá sama til sama.

17. 20. febr. 1566. Frá sama til sama.

18. 26. febr. 1566. Frá Silvester Francke í Lýbiku til Friðriks annars.

19. 7. mars 1566. Frá Stefáni Löjtz til Friðriks annars.

20. 7. mars 1566. Frá sama til sama (annað bréf).

21. 20. mars 1566. Frá sama til sama.

22. 8. apríl 1566. Frá sama til sama.

23. 19. apríl 1566. Frá sama til sama. Minnist meðal annars á mjöl og bjór (öl), er fara eigi til Íslands (til Hans kaupmanns Nielsens).

24. 10. júní 1566. Frá sama til sama.

25. 25. júní 1566. Frá sama til sama.

26. 5. ágúst 1566. Frá sama til sama.

27. 13. sept. 1566. Frá sama til sama.

28. 7.(?) mars 1566. Til Goddarts von Bocholtz (varðandi skipti þeirra Stefáns Löjtz).

29. 15. jan. 1567. Frá Stefáni Löjtz til Friðriks annars.

30. 10. maí 1567. Frá sama til sama.

---

25. 14. december 1562. að Skriðu.

Kolbeinn Arngrímsson lýsir því, að hann viti eigi aðra breytni barna sinna og stjúpbarna en þá, sem meinalaus væri.

AM. Apogr. 4728, m. h. Jóns Magnússonar (d. 1738). „Brefed er med ecke riett gődre hende skrifad" (JM.). „Fra Gunnsteinsstodum i Langadal" (AM.).

Medkiennum vier Jon Magnusson. Jon Jonsson. Olafur prestur Gudmundzson. Fimbogi Arnfinsson og Halldor Jonsson. fyrer ollűm og sierhuoriűm. þeim þetta bref sia edur heyra. þa lidit var fra gudz burd ꝏ d lxij.[1]) manodagin næstan

1) ꝏ d lij, Apogr., en Árni segir: „corrige omnino *M. D. lxii.* A

epter Nichulasmessu. þann vij dag decembris. j nýiu stofuni j Skridu j Reykiadal. nær siottu stundo vorum wier vid stadder saum og wpp ꝺ heyrdum. at syslomadurinn Magnus Jonsson. at spurdi velkyntan mann. Kolbein Arngrimsson. huort han hefdi nockrum manne sagt j trunadi. edur huort hann til vissi nockra breytni sinna dætra og stiupsona. adra en̄ þa sem meinalaus væri. og opinber. en̄ hann sagdi þar neij til og handfesti Magnúsi at sueria þar at fullan eid þa hann med logum væri þar til skylldadur. vorum vier aller odrucknér. og heiler ad heilsu og allri skynseme. Og til sanninda hier vm setium vier vor jnsigli fyrer þetta bref huort skrifat var j sama stad og are. wiku sidar en̄ fyrr seigier.

---

26. **27. december 1562. í Friðriksborg.**

Konungr leggr fyrir kanzlarann Jóhann Friis með tveim nafngreindum mönnum að semja við Stefán Löjtz (vafalaust um brennistein), en aftra því, að hann komi á fund sinn.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 284 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Til Johan Friis Cantzler etc.

Frederich etc.

Vor synnderlig gunst tilforn. Wiider. att wii haffue ethers schriffuelsse bekommitt. huor vdj i griffue tilkiende Steffen Loitze at were kommet thiid til byenn. oc begerer. att wii schulle tilschriffue ether. om wii wille haffue hannom hiid til oss eller oc lade handle ther met hannom. fôrre hand kommer oss sielff til ordtz. oc huad wii met hannom wille lade handle. tha giiffue wii ether ther paa til kiende. att wii ere icke tilsindtz paa thenne thiid at lade hannom komme hiid. men effterthij att siidste sinde wii thalet mett ether. sagde wii ether om thend handel all bescheidt oc wiide icke ydermere ther om nu att kunde schriffue ether til. end wii tha mundtligen gaff tilkiennde. thii bede wii ether oc begere. athii wille thage til ether oss elskelige Frandtz Brock-

þvi áre var Nikulassmessa á Sunnudege og 7. Decembris á manudege. 1552 var Nikulassmessa á þridiudege, og Manudagurenn næstur epter hana hin xij. Decembris."

enhuss. wor mand oc raad. oc doctor Hieronimus Thenner oc forschreffne Löytze til ether bescheder oc forholde hannom thend handel oss oc hannom emellom er. oc ther hoess giiffuer hannom tilkiennde wor mening ther vdinden. effter som wii thet ether tilforn sagd haffûer oc siiden forfarer hans suar oc bescheed ther paa. saa att nar i til oss kommenndes worder. i tha kunde berette oss, huad hand for giiffuendes worder[1]) . . . .

Frederichsborg iij juledag anno lxiij . . .[2])

---

27. 28. december 1562. að Staðarhóli.

Jón Björnsson samþykkir lögmála Páls Jónssonar á Reykhólum.

AM. Apogr. 4723 „Ex originali Gísla Jonssônar i Mafahlid. 2 innsígle hafa vered fyrer brefenu. Sigurdar Jonssonar (eda Sigvardar) hanger enn nu vid brefed. hitt annad er burtu". (AM.)

Þad giorum vid Sygurdur[2]) Jonsson og Jon Biornsson godum mônnum kunnigt med þessu ockru opnu briefi ad ǻrum epter lausnarans Jesu Christi holldgan ꝏDLxıȷ. ǻr ǻ þridiudagzkvölldit ȷ storu stofunne og ad morne ǻ miduikudaginn hvorier dagar ad voru hinn vj og vij dagur Octobris manadar vm haustid ȷ kirkiunni ȷ Flatey æ Breidafirde vorum vid hia stadder og til vitnismanna nefnder um̄ það sampycke er vid heyrdum og sǻum æ[3]) ad heidurligur mann Jon bonde Biornsson gaf þǻ þar med handsôlum Pǻli Jonssyni til[4]) þess logmǻla er nefndr Pall hafde giort og adur lagdan vid heidurligan mann Sira Þorleif Biornsson brodur Jons bonda skilgietinn æ alla ȷordina Reykhola ǻ Reykianesi. Lýsti greindur Jon Bonde Biornsson þui ad hann hefdi alldreij fyrr vid neirn mann samþyckt kaup. ved nie saulu vndan sier æ greindre jordu en Pál Jonsson. Og til sannenda hier vm̄ setium vid ockar ȷnnsigle nedan fýrer þennan vitnisburd hvor skrifadur var ǻ Stadarhole j Saurbæ hinn iiij dag Jola ǻ sama are sem fyrr seigier.

Siguardur Jonsson[1])

---

1) Hér eftir er fellt niður efni, sem ekki varðar Ísland. 2) Ártalið er samt 1562, því að hér er nýtt ár reiknað frá jólum, 3) ad, Apogr. 4) Svo. 5) Svo. — „Jon Biornsson hefur alldri under skrifað" (A.M.)

28. 1562.

Sjøttardómr, kvaddr af Páli lögmanni Vigfússyni, um kaupskap Eyjamanna og Sundamanna við fátækan almúga.

Bibl. Bodl. Oxford. Collect. F. Magn, 127, 4to., skr. ca. 1640, og er maukfúið.

Domur vm kaupskap Eyramanna[1]) og Sunndamanna.

Þad giorum vier

Biorn Þorleifsson.
Snæbiorn Halldorsson.
Jon Eyreksson.
Jon Tumassson.
Eyolfur Magnusson. og
Jon Vijgfusson. logriettumenn.

godum monnum kunnugtt. ad arum [epter] Gudz Burd 1562 vorum vier tilkallader af Pale Vijgfussyne. er þa hafde kongsins syslu j Rangarþijngi til ad skoda og ransaka og fullnadardoms atkvæde a ad leggia. hvorninn fara skylldi vm þann ochriatilegann kaupskap sem Eyiamenn[2]) og Sundamenn hefdu vid fatækan almuga. huad oss virdtist a moti sannleikanum og vorum lands logum. sannlega nu mest og hellst efter þui arferde. sem Gud hefur giefid.

Þuí j Guds nafne Amen. virdtist oss þeir onguann kaupskap hafa meiga. vtann med syslumans radi og þeirra sem hann kalladi til med sier og þo epter bokarinnar ordum. Enn huer sem odru vijs dirfist at kaupa. þa sie upptæktt [fyr]ir huorumtveggium. kongs vmbodsmanne. og þeirra fyl[giurum . . . . .] til handa og þo sekur fiorum mörkum uid kong. Effter . . . . . . og Pijningsdome. fyrir þad þeir keyptu ologliga.

---

29. 1562. á Akreyri.
18. janúar 1564. á Svalbarði.

Halldór Sigurðsson lofar að selja Tómasi Brandssyni fyrstum manna Bárðartjörn í Höfðahverfi.

---

1) Svo. 2) Þannig hér, og það mun rétt.

AM, Apogr. 13 „Ex originali“ m. h. Jóns Magnússonar; var „á kálfskinn“. Annað innsiglið var fyrir.

Þad Giorum wid Jon prestur Sýgurdsson. og Sýgurdur Jonsson Godum monnum witurligt med þessu ockar opno Brefe. at æ Ackureyre fyrer nedan Eyrarland worum vid tilkallader af Tumase Brandssyne witne vm at bera þann giorning er þar for fram med handsolum ȷ mille þessara manna Halldors Sýgurdssonar og Tumasar Brandssonar at suo fyrer skildu. at nefndur Tumas lofade at selia adur greindum Halldore Sygurdssyne fyrstum jordina halfa Bardartiorñ ȷ Hofdahuerfe er liggur ȷ Grýtobacka kirkiusokn med ollum þeim gognum og giædum er nefndre halfre jordu fylger oc fylgt hefur at forno oc nyo fyrir xv^{c} ȷ þridiungs peningum. þar med gaf fyrnefndur Tumas adursogdum Halldore fulltt wmbod yfer þessare halfre ȷordu þangat til þeir þar fyllra giorning vm giorde. for þesse giorningur fram morgum godum monnum hiaverande. Eñ þrattnefndur Tumas sagdest þui wilia siera Jon þar til kalla at hann mætte sier vitne bera eñ eij brodur sinum Halldore. Og til sannenda hier um setium vid fyrnefnder menn ockar ȷncigle fyrir þetta witni[s]burdarbref huert skrifat var ꝏ̃ Sualbarde a Sualbardzstrond þridiudagin næstan fyrir Palsmesso vm̃ veturin þa lidit var fra gudz burd ꝏ. d. lx og iiij. halfu þridia are sidar eñ fyr seiger.

---

30. 1562.

Bréf hirðstjóra um sekt fyrir tíundarhöld (brot).

Lbs. 65, 4to. ll. 202. m h Jóns dans Magnússonar ca. 1640. Ef þetta er ekki kafli úr bréfi 31. júlí, 10. sept. og 1. okt. 1561, að eins með röngu ártali, þá hefir bréf þetta um tíundarhöld verið ítrekað 1562.

Grein vr Brieffe hoffudzmanns Pálz Stígssonar 1562.

Þeir sem tijundum hallda og firer mier er klagad ad ei gialldnst ȷ eindaga. og prőfastarner hliőta offtsinnis effter ad rijda og fá þő ecki. sieu ad slijku seker sem ad fornu vered heffur. firer sijna þriősku. og prestarner mega þá sømu halffa konginum til handa sækia firer syslumanne. Sømuleidis og allar adrar tijunder. sem ei eru ad løgum golldnar

j tijma. og huor eignest sok á sinne tijund sem ad fornu. etc.

---

31. [1562].

Máldagi kirkjunnar í Heydölum um það leyti, sem síra Þorlákr Ívarsson tók við staðnum.

AM. 260 fol., bls. 176—7, aftast í Vilchinsbók; AM. 259 fol., bls. 158 (síðast); Lbs. 350, fol., bls. 416—18.

Kirkiañ j Eydolum̃ a oll lond millum Tinnudals og Orm-[1]) arsár. Breiddalseyar allar bæde ytre og innre og sker aull. selfðr a nyrdra dal. Hnausaland. skog hia Skriduvattne er leingi hefur fylgt og annañ skogarteig fyrir ofann Fiardarskog. hid næsta land ad Ose med ollum gognum og giædum og allañ reka fyrer sambeit. vij hrossa beit j Nvpsmerki riett þo ad fololld fylge. Stadurinn æ Brecku alla og CCCC j Randverstaudum. Hvamm allan j Fáskrudzfirdi. Galltastader er liggur j Kirkiubæiarþijngum. skogarpartt j Gilsár skoge j millum Jðrundar vordu og Tinnudals ár. sionhending vr vðrdunne vpp i fiall og ofann j nedru[2])dalsá. allan reka þann sem rekur inn a Meleyre. veidina alla j osinum.

Innstædann kirkiunnar þa sira Þorlakr vid tok.

j firstu xij. kýr og xvj asaudar kugilldi. vj^c i gielldum peningum ad auk kvijga þrevetr og veturgamall saudur. ofañ æ viij kaplar klyfbærer.

Item innañ stocks hundrad i elldsgaugnum. trogum. stðmpum. keraulldum. skiolum. tunnum. ij strockar og vefstadur.[3]) skák. kambar. ij jarnkolur. xvj spæner allt eitt hundrad. j storkeraulldum hundrad. tinsaudull vel dyr med latuns briostgiord med koparhrijngium og þofa a ij hesta. x hogldungsreip. ein sleggia. tong. hamar. belger med ferdugum skinnum. ij klifberar. holkur. blystrur og byssa long. allt fyrer CC. Sexæriñg skip gott med ollum gognum̃ allt fyrer iij^c. kuern og hverfesteirn ad auk. Summa viij^c j metfie. Bediardyna. abreida. hægiñde hvijluvoder ij. Stadurinn giordur fyrer lx^c.

---

1) Orms 350. 2) Svo. 3) Hér vantar aftan af 259.

Item j kirkiunni þa sira Þorlakur Ivarsson medtok iiij messoklædi viiij corporalar ij. altarissteinar og enn þridie j haalltarinu. Dalmatika. vondr sloppur. ij vondar kantarakapur. alltaraklædi litid med ij brunum lausum. annad lerept. Item baksturjarn god. iij kluckur vel storar med kolfum. bialla stor ad auk. pijpur ij glodarkier. brik med gler.

Hafde presturinn lated vppbæta iij kaleikar alfærer. liet presturinn ij bæta.

Item viij bækur j spiolldum og enn viij bækur ad auke.

Item skruda stockur.

lagde sira Þorlakur jarnkall til kirkiunnar. munnlaug. wattzketill[1]). pundare.

32. 1562.

Afhending Heydala, er síra Þorlákr Ívarsson tók við.

Add. British Museum 11, 245, 4to., bl. 231, tekið upp i máldagabók Odds byskups, skr. ca. 1600. — Add. British Museum 11,080 4to., bl. 229, skr. 1666 af síra Halldóri Eiríkssyni í Heydölum; máð. — AM. Apogr. 4426, m. h. síra Árna Álfssonar.

Eydaler.

[Anno m. d. Lxij jnstæda kirkiunnar j Eydölum [þegar sera K]od-[ran] heijtinn Steingrijmsson fra fiell. Enn sera Þorlakur Ivarsson medtok.

xij kyr og xvij asaudar kugilldí. vjc j gielldum peningum. item ad auki kuijga þrevetur gelld og veturgamalt naut ofan a. iij kaplar klifbærir[2]).

J Eydolum[3]) jnnann stoks hvndrad j elldzgognum. j trogum. stompum[4]) skiolum. kerolldum oc tunnum. ij strockar og vefstadur. kambar goder. ij jarnkolur. xvj spæner allt eitt hundrad. skak med pedium. j storkerolldum. jc. eirnn saudull vel dyr med latunz briostgiord. giord med koparhringium og þofa. A þria hesta reip. sleggia. tong. hamar. belger med feydum skinnum. iij klifberar litlu neyter. holkur blystur og byssa laung allt firer ij hundrud. skip sexæringur gott med gognum ollum fyrir iij hundrud. kuern og huerfusteinn ad auk. Summa viij hundrud j metfie.

Item ad auk bediardyna dunsnaud. abreijda forn. hæg-

1) vattzkall. 2) [sl. 11080; 3) [Item 11,080; 4) kirnum 11,080.

indi huijlubeder ij. onnur(!) liett.
Vid þessu tok sera Þorlakur Jvarsson.
Stadurinn giordur allur. xlc.

---

33. 1562, eða litlu síðar.

Vitnisburðr um landamerki í milli Mela og Hafnar.

Bréfabók Brynjólfs byskups: AM. 268, fol., bl. 228, — Lbs. 1077 4to., bls. 315—16.

Wr Book Þordar Logmanns wm landamerke millum Hafnar og Mela kýrkiuskoogs.

Jttem thil minnis. lijste Bodvar Þorgijlsson þui ad hann heffdi verid heimilisfastur á Sulunese Eýstra ȷ þriu aar hia Lýtijngi Einarssyne og sagdi hann sier heffdi verid Bannad aff heimamonnum á Melum ad hoggua Melaskoog nær Hôffn Eñ fyrir ȷnnan læk þann sem rennur fyrir ȷnnan Straumneseyri sialffa. og þessi landamerke liet sera Þordur Gudmundsson tilseigia sijnum landsetum og kotungum. Sagdist hann þá haffa átta vetur vm̃ tuttugu er hann kom þar. eñ nu vera þriú vm̃ attatijger ar.

Voru þessir menn vid þessa lýsijng. Einar Eijriksson. Þormôdur Asmundsson. Henrik Gerkens Hannesson og Þordur Gudmundsson og Gudmundur Kolbeinsson.

Þessa fýrer offan skriffada lýsijng Bodvars Þorgijlssonar hôffum vier effterskriffader sied og samanlesid vr fyrirskriffadz logmanz Bôk sem hun hier fyrer offan skriffud stendur og Ber þessari lýsijng saman vid hana. Til vitnis vora[r] handskriffter hier vnder er saum og samanlasum. Jnnraholme á Akranese. Anno 1653. 2. Mai

Halldor Jonsson Ehd.	Petur Þordarson mppria.
	Sæmundur Oddsson mppria.
	Jon Wich[f]usson m. e. h.

Framar adur skriffudu medkienner Jon Vigfusson ad hann á þessum fyrrskriffudum vitnisburdi ȷ Bokinne sialffre

þecke handskrifft sijns modurfodurs Þordar saliga logmans. Til vitnis handskrifftar hann sitt naffn hier vnder. Actum ut supra.

Jon Wichfusson
m. e. h.

---

34. 1562.

Máldagi Tjarnar.

Máldagabók Ólafs byskups Hjaltasonar i þjóðskjalasafni, bls. 11. — AM. Apogr. 410.

Anno ꝏ d. lx og ij

Þa sijra Nikulas medtok Tiarnarstad.

Kaleikur og messoklædi alfær. messoserkur. hokull og hofudlijn ad auk. ij corporaler. Messubok er golldin hafdi verid j hundrad og v aura i portio. Bokaskrædur gamlar. litill stoll. ork j kirkiu. ij kluckur.

vj kyr gilldar þui ofan a v hafdi verid bætt. ij sauder gamler og iiij ær med lombum. suo ad full vj kugilldi vrdu gilld. og vij asaudar kugilldi gilld. gielldfiarhundrat. hestur iiija vetra. annar þreuetur og hestamőder.

Jtem innan gatta. ij kierulld j jordu. vij trog. eitt bord.

---

35 [1562].

Máldagaágrip Grimstungna.

Máldagabók Ólafs byskups Hjaltasonar i þjóðskjalasafni, bls. 11. — AM. Apogr. 411 (JGrv. „3").

Grimstungur ij presta skylld.

Þetta j frijdu xvj kugilldi gilld. iiijc j gielldfie.

Jnnan gatta ij storkierulld. annad j jordu. bædi miog laseñ. viij trog. viij smakierulld med tueimur fotum. iij skaler. iij diskar. ij katlar storer nockud bætter og ij smđer. einn stockur og ein kista wond.

---

36. 1562.

Máldagi Barðskirkju i Fljótum.

Máldagabók Ólafs byskups Hjaltasonar í þjóðskjalasafni bls. 20, með eiginhendi Ólafs byskups. AM. Apogr. 279 m. h. Grunnavíkr-Jóns.

Anno 1562.

A Bardi ȷ Fliotum þa Sira Steinn medtok.

Jn primis ȷnnan kirkiu Aspiciensbok de tempore et de sanctis fra adventu til pascha. Aunnur historiebok fra paskum til adventu de tempore et de sanctis. þridia fra lxxe de tempore til pasca. fiorda fra paschum til adventu de tempore. fimta fra xiija deigi til pascha. lesbok de tempore og byriar purificationem Marie. Messubok med collectum og Gudzspiollum fra vij dominicu til adventu. Grallari og sequentiobokarskræda. Spalltara[1]) skrædur iij. capitularius. lesbok fra fimtu dominicu til adventu. pascha historie til trinitatis. processionale. kyrialskuer vont med pauans salumessum. og Olafs saga. ein messoklædi forn. ônnur sterk nærre ný. þridiu rett god og ný. korkapa ný. hokuls slitur og slopps. Altari med ollum buninge. kalekur med corporalshusi og ij corporalum. baxturjarn fra Holum med viij motum. vax xx merkur og xix. skrudakista. munlaug og vathzkall. hialmur med vj pipum. messobok god med pappir. klucka stor vti. og ij minne. en ȷ kirkiune ij litlar biollur. glodarker gamallt. stoll. blamerktur dukur yfer krossi. koparst[i]aki med ij pipum a altari. og litil koparpipa. metaskaler med merkur meti og halfrar. jarnkall.

Jtem ȷ fridum peningum. x kyr gilldar. og v. asaudar kugillde gilld.

Jtem fallit ȷ portionem vm ix Aar xjc og iij alner. hier fyrer tok biskupin kirk[ij]unar vegna fyrer þetta xjc vijc vppi halft Akra land er sira Gudmundur hafdi keypt af Sira Jone Brandzsyni fyrer xijc. Item hier til gallt greindur Sira Gudmundur iijc þar til vpp i nefnda halfa jord fyrer þau iijc er hann atte [at] giallda stadnum fyrer ijc ȷ nautum og ijc ȷ koplum. Jtem fyrir xij fiordunga smiors og hallt skip er

1) Svo.

virdt hafdi verid fyrir. x. aura og hann var skylldugur stadnum. gallt þau ijc j jordune sem þa a brast þad verd. er hann hafdi fyrir hana gefit. er nu su jord Akrer oll kirk[i]unar eign a Bardi, eñ kirk[i]an atti adur ecki nema halfa. Hier til fieck hann kirk[i]uñe xx bord þysk og ij syllar, Gaf biskupin greindan Sira Gudmund Biornsson kuittan vm allan reikningskap kirk[i]unar og stadarins a Bardi og stadarins medferd. sem hônum bar at suara. med handsôlum og vottum hia verundum Eyvindi Magnussyni. Stulla Sygurdssyni. Jone Hallssyni og Biarna Sygurdssyni et cetera.

37. [1562].

Virðing á húsabót í Tungu í Fljótum og þremr hjáleigum.

AM. fasc. Lxiv, 26, frumrit á skinni, óinnsiglað.

Þat giorum vier sira Joñ Sæmunzson. sira Gudmundur Biornnson. sira Ormur Jonsson og iij leickmenn [viturligt] ad sira Jon Brandzson nefnde oss j giord vm hvsabott j Tungv og giordvm vier so mickla hvsabott.

kirkia fyrir ije.
badstofa fyrir iiije.
skalinn fyrir iije.
eitt bur fyrir iije.
elldhvs og gavngiñ fyrir ije.
skeman fyrir ije.
fios og hlada med heygarde fyrir vie.
hesthvs med hlodv fyrir e.
hialeigu hvs þriv fyrir ije.
j husvm a Hring[1]) iije.
þridia hialeiga j hvsvm a Þorgavtsstodum iije.

38. [um 1562—63].

Minnisgrein sira Gottskálks í Glaumbæ um bygging jarða sinna.

Add. British Museum 11, 242 (FM. 206), bl, 25, Blaðið mjög skemmt.

1) Svo.

. . ' . Stafn med somu kostum sem er malnytukugilldi iij daga slatt . . . . . . uadmalz. nautz elldi oc xl. alner þar til vj lomb kola kap[al] . . . a nocra saudi oc suara aullum tiundum oc logskilum fÿrir . . . . .

. . . . Þorkeli Gudmundzsyni Brvn þriu ar fyrir malnytu kugilldi oc . . . vil ij daga slatt eda kyrelldi til krossmesso oc geyma xv · . . .e oc eingin kugilldi vtan þau er gialldaz oc suara aullum tivndum oc logskilum.

Bygt Arnfinne Valadal j þriv ar med iiij, kugilldum. kugilldi j landskylld iij daga slatt en sama forfallalaust. kolakapal oc ala ku til xl alna ef ec vil oc geyma. x. saudi ꝏ vetur arliga meinazt ei vid minna peninga ꝏ sumrum vtan reki j mitt selland ef i todum eda eingium kann at ganga klaga ei mig eda minn fiarman þo hagi hans kunne at beitaz. Svo skylldi hann ei nein hus j Valadal ofan rifa vtan hafa þa bot ꝏ sem megulig væri eda hanz erfingiar ef misdaudi þeirra kann at verda þar med suara ollum tiundum og logskilum fyrir iordina.

Bygt Bessastadi med v. kugilldum. kugilldi j landskylld. iij daga slatt. kyrelldi. geyma x saudi nu oc at vetri. Svara ollum tiundum

Vik bygd half heima Biarna med somu kostum . geyma x sa[udi]

. . . . half sera Þorualldi med somu kostum nu oc at vetri . . . . ij ær med lombum firir kyrelldit eda kyrelldit oc geyma x s[audi] nu oc at vetri.

[V]ashlid bygd med somum kostum . . . . er j landskylld iij daga slatt kalfselldi. x. alner þar til oc [geyma] x. saudi nu oc at vetri oc ala ku til . . . . .

[. . . . byg]t med somum kostum. geyma x saudi nu oc [at vetri . . . .] iij ær j landskylld iij . . . . [s]audi veturgamla oc b . . . . .

---

39. 2. janúar 1563 / 1. júní 1564. í Skálholti.

Dómr, kvaddr af Gísla byskupi Jónssyni og samþykktr af Páli hirðstjóra Stígssyni, dæmir þá skólamenn, sem ekki vilja

vígjast, skylda að inna kirkjun ni aftr viðrværi sitt á einhvern hátt.

Bps. Skalh. I, 6, frumrit á skinni, Innsiglin eru öll (14) dottin frá. — AM. Apogr. 2504. — Brefabók Guðbrands byskups, AM. 241 a 4to. = G (hin prentaða bréfabók bls. 32–4). — Lbs. 63, 4to., bls. 357—8, skr. ca. 1640. – Lbs. 101, 4to., bl. 385, m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hítardal.

Domur er Herra Gijsli Jonsson j Skalhollti hefur latid dæma vm scholapilltaveru etc [1])

Þat giorum vier Jon prestur[2]) Biarnarson. Biorñ Olafsson. Einar Olafsson. Þordur Jonsson rádzmann. Þordur Gijslason, Jon Jonsson. Bergur Magnusson. Jon Jonsson prestar Skalholltzsticktis[3]) Gisli Sueinsson. Magnus Jonsson. annar Magnus Jonsson og Magnus Petursson laugriettomenn. godum monnum kunnigtt med þessu voro opno brefe. vier medkennust. ad laugardagen næsta epter atta dag jola vm veturenn Anno 1563 j Skálhollti vorum vier til ælits og skodunar bedner af herra Gisla Jonzsyni Superintendente Skalholltzstiekttis huad oss litizt sannazt vera eiga. vm̃ þa menn sem sitt vpphelldi og frij veru haftt hefdu æ domkirkiunnar fie j Skalhollti. og þar blaut borñ sumir komit. og sumer harttnær. og suo lika sumer leingur. eñ sumer skemur verid og huerium suo hattad yrdi. at nockrer villdu (þa þeir være ad edur á tuitugs alldur komner) ráda sier sialfer. vr scholanum̃ fara. og þad af sier giora sem þa sialfa lysti etc. Suo og lijka huad oss litizt vm þa sem j skolanum hefdu langa tijma frij verid. og yrdu vr skolanum at fara saukum tornæmis. huort þeir mættu sier sialfer ræda þa stragx og onguan goda edur hlunnindi domkirkiunne syna. huad oss leist j onguan mæta vera eda lijdast mega. Nu þo vier vitum j fyrstu. ad þesser skolar sieu vppsetter med ollu frij og frialser. Gudz ordi til vpphelldis, suo ad þeir skolamenn sem þar vppalazt med nockrnm godnm lærdome meige sijdan annathuortt kennemenn verda. edur einehuerier gagnzmenn christninnar. þa er ecki vm̃ þa ad tala. þegar þeir gefa sig vilian-

1) Domur um schálapillta ad domkyrkiunne sinn kostnad vppinne a. 2) sl. a. 3) sl. G.

liga vnder þa þionustu sem þeir verda logliga til kalladir huer epter sijnum efnum etc. Jtem þar sem pillti verdur veitt vppelldi Einazta fyrer Gudz skylld. og mann giorer þad j ongua adra meining. vtan hialpar honum suo af vergangi. æ medan hann getur sier ecki sialfur biargat þa seiger loghok vor. ad Gud skuli þad ômbuna. Eñ eigi nockud fyrer heimtta. Jtem j sama capitula seiger vor lagabok suo. Ef madur færer fram̃ þann omaga sem hann er eigi skylldur fyrir laga saker. og þo annar sie erfinge og beri sijdan arfur edur riettarfar vnder þann omaga. andizt hann og eigi fie. þa skal hann[1]) fram̃færslumadurenn edur erfingi taka æuaxttalaust slijkt sem hann lagdi fyrer hann etc. þeirrar meiningar gete hann eigi sialfur þar[2]) er andizt fyrre edur villie eigi fyrir sitt vppfædi jnna. Jtem hofum vier og suo med sannendum heyrtt. at þar sem vor næduge herra kongur helldur nockrum monnum frijkost til lærdoms eda studerunar. ad hans heygmechtughæit vilie sannliga þeim rǻda þæ þangad senda j sitt riki sem hans næd þeirra helst þarf etc. þui þikiunzt vier hier vt af vel mega skilia og dæme taka. at þeir aller sem hier æ domkirkiunne hafa hafft frij schola. fot oc mat epter þui sem þad hefur ordit giortt. epter efnum og vorum fætækum landzskap. og ocki hefir mickid fie med komid. Eñ med slijkri meiningu lærder og vppalder verid. ad þeir skýlldu Gudi og Gudz christne þuilicktt bitala. huer epter þeirre meiningu sem Gud sierhuerium mæla villdi. Þui ad heilagx anda næd tilkalladre og eptter þeirre skynsemd. sem Gud hafdi oss gefit. og epter þui fremsta sem vier gætum og kunnum vm̃ þuilik efne at tracktiera. þa leist oss med fullum vrskurdi og atkuædi j onguan mata riett nie moguligt vera. ad þuiliker menn mætti j nockurñ mæta frij og frialser vt j allar ætter hlaupa mega. helldur þotti oss þeir skyllduger til domkirkiunne j nockurñ mæta sinn skola. fot og mat apttur at inna. epter þui sem huer giæti og leingi verid hefdi. og hann kynne godri forlijkun æ ad koma vid þa sem ræda ætti þa j sinne þienusto vid stadinn. ef þeir hefdu ecki fie til fyrer sig ad borga. hier med skylldl og godar giætur ad gefa. huert gagñ ad stadurenn af sierhuerium feingi. suo at sierhuer

1) v. b. G. 2) þæd G.

mætti sinnar þienustu niota. Eñ væri þeir nockrir eda yrdu sem þessu voru æliti villdu ecki sinna. eda nøckrar giætur ad gefa þa leist oss þad riettast vera og suo best fara. ad þad kiæme vnder liensmansins ælit og vrskurd. huortt þeir mættu sier suo ræda ef þezz vid þyrffti. Jtem þetta vortt ælit kom fyrer haufudzmanninn Pæl Stijgsson. Eñ hann samþycktti og stadfesti j allañ mata.

Og til sannrar audsyningar hier vm festi ædurnefndur Haufudzmann sitt Signiet med ædurnefndz Herra Gisla Jonssonar jnsigli og vorra allra fyrr nefndra manna jnsiglum fyrer þetta bref Skrifat j Skalhollti þridiudaginn j huijtasunnudogum vm vorit æri sijdar en fyrr seiger.

---

40. 2. janúar 1563. að Reykjahólum.

Testamenti síra Þorleifs Björnssonar.

AM. fasc Lv, 13, frumrit á skinni með eiginhendi síra Þorleifs. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 1252.

Testamentum sira Þorleifz 1563[1])

[Vm̃ þessa mina skipun hefi ec ongum viliad j liose lata fyrr eñ gud hafi kallat m̃ic vttan Tyrfin[g]ie Halldorssyne honum sagda ec þad eitt sinn j Garpsdal ec villde þetta fyndizt j minum főrum[2])

J nafne drottins at eilifv.

Eg Þorleifur Biornsson ouerdugur prestur giore þad godum monnum vitanligtt med minu þessv brefi Sakier þess at eingin daudligra manna mæ nockurn avrvgleik setia vm̃ sinna lifdaga leingd þuiat eingínn hlutur er vissare eñ davdin og eingin hlutur ovissare enn nær hann kemur huar fyrir at kristinz manns ahyggia ætte jafnan þar yfer at vaka so hann være alldre uarbuinn nær gud villde hann hiedan j burtu kalla. Þui giore ec heill at vite og samuitzku. eñ nockvt veijkur j likam þessa skipan fyrir mier at ec gef mic allan og mina syndugu sal upp æ nad og myskun allzualda[3]) gudz vnder hans likñ og myskvnsamligtt verndarskaut. skipande.

1) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. 2) [Utan á bréfinu með eiginhendi síra Þorleifs. 3) Svo.

med fullre tru. von og trauste. at sa hin same sem mic leyste med sinu blezada banablode undan ovinarins uallde mune eigi j unne[1]) efstv navdz-yn og þavrf sinne vægd og myskun fra mier vernda[1]) og under bæna fullting allrar gudz kristne. hier med kys ec minum molldnga likam legstad at kirkiu hins heilaga postula Bartholomei a Reykiaholvm bidiande astsamliga mina naunga og frændur at fullkomna þenna min vilia fyrir vtan alla talman edur hindran. etc. gudz aulmosum fatækum monnum og kirkinnne nockra sæmd.

Hier med bidur ec og allrar godrar heilsu lifs og salar minvm kæra husbonda Eggert Hannessyni og at ec hann audmiukliga bid og til kys nær mier kann stokott at verda. at hann at sier tace og verndarmadur se pilltz mins Pals Þorleifssonar og anara mina barna og konu Ragnhillde[1]) Jonsdottur. skip'e so og skikke sem hann sier at best mvne gegna fyrir þeim faradum og fatækum þui ec treyste honum nu best allra manna eigi ofrekara eñ minum brodur. nema helldur. þuiat hann hefer mier manndom synt. traust og fullting og mun veita so leinge sem gud mic lidur og so minum baurnum epter mic. þar hefi ec fullt travst æ allra ueralldarmanna. og gott rad fyrir þeim sia.

hier med bidur ec hann og huern mann avdmiukliga fyrirgefa mier þad ec hefi brotid til orda edur uerka. Eg vil og þad sama giarnan huerinn manni fyrirgefa sem vid mic hafa brotid til orda edur uerka opinberliga edur leyneliga og þess med allre audmykt bidiande at menn seu min syndugs mannz eigi ominvger j sinvm bænum. villda ec þetta mitt bref hiellde sig j ollum greinum stadfast.

Og til sanninda hier wm festi ec mitt jncigle fyrir þetta mitt testamentum bref skrifad a Reykiaholum niunda dag jola um veturin anno domini M.d.lx.iij.

---

41. 9. janúar 1563. í Friðriksborg.

Konungr skrifar kanzlaranum Jóhanni Friis og kveðst ekki vilja taka við Stefáni Löj'z, en ella standi allt við það, sem um hafi verið talað.

1) Svo.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn p. a. L. 7, 291 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Til Johan Friijss cantzler etc.
Frederich etc.

Wor synderlig gunst tilforn. Wiider. att wi haffue ethers schriffuelsse bekommett oc ther aff forfaret. huad i met oss elskelige Frandtz Brockenhuss oc doctor Hieronimus Thenner haffue handdlet oc met Stheffen Löytze været. oc som i giiffue tilkiennde. att hand er til sindtz sielff met sin schriffuelse oss att besøge. saa lade wii thet wel sche. hand schriffuer eller oc schriffuer icke. Men ther som hand oss tilschriffuendis worder. wille wii lade giiffue hannom tilbörligo suar. maa oc wel sche. thelt hand icke gierne hör. dog ere wii icke til sindtz thend bescheed wii ether giiffuet haffuer i thend handel. att forandre. huilckct wii naadigst icke wil forholde ether. Befalendis etc.

Frederichsborg thend 9. Januarti a. 63.

---

42. 14. janúar 1563. Í Vatnsfirði.

Dómr um framfæri Ástu Jónsdóttur.

AM. 211, 4to. bls. 102—3. skr. ca. 1700.

Domur hverninn logbioda skal omaga.

Aullum monnum. sem þetta bref sia edur heyra. senda Einar Jonsson. Jon murti Jonsson. Oddur Jonsson. Sigmundur Jonsson. Gudmundur Jonsson og Sveinn Magnusson kvediu guds og sina kunnugt gerandi. ad þa lidit var fra guds burd 1563 ar. fimmtudagenn næstan effter geisladag vm̄ veturinn j Vatnfijrdi. a þingstad rettum. vorum vier j dom nefnder af Thorfa Jonssyne. kongs umbodsmanni mille Arnaness og Kvijarness. til ad skoda og rannsaka og fullnadardoms atqvædi a ad leggia. huar su fatæka kierling skillde fram̄fære eiga. sem sig klagade þa fyrir honum. ad nafne Asta Jonsdotter. Reiknade hun sig med ollu olæra manna a mille sier ad biarga. talde sijna skylldsemi vid marga dānumenn. J fyrstu sagdest hun vera ödrum og þridia vid Jon bonda Einarsson. hvad oss virtist hann fullt hafa ásett [a] sijna pen-

inga. þuj hann hafde hennar samborinn brodur. og ei adra omaga. og allt fullgildis karlmenn. Svo og taldist hun þremenningur vid born þeirra Sæmundar Eyrekssonar. Þorleifs og Grou. Virtest oss ad Groa muni haffa nær[r]i sanni a sijnum fiam. Hier næst taldest hun þremenningur sira Jons Þordarsonar. Eñ oss var sagt. hann hefdi tijundad. xx^c. og þar til ætti hann xxiiic j jordu. Stendur so j vor[r]e landzlagabok. [framfærslub[alki] 2. Cap.[1]) Eñ ef sa a ei forlagseyrer til. er næstur stendur arfe. þa skulu omagar færa fram̄ j ætt. þar til ad forlagxeyrer hitter. Og þvi ad heilags anda nad til kalladri. ad so proffudu og fyrer oss komnu. dæmdum ver fyrrnefndir domsmenn med fullu doms atqvædi fyr nefndan omaga vpp a fe og peninga sira Jons Þordarsonar og Gudrunar Sæmundsdöttur og allra þeirra. er jafnframt standa. og forlagseyrer halfa. en sira Jon skilldugan þeim ad logbioda. eñ sveitarmenn i Vatnsfiardarhrepp skillduga hana ad flytja til Hőls til sira Jons Þordarsonar.

Samþikti med oss þennan vorn dom et cetera.

---

43. 18. janúar 1563. Í Kaupmannahöfn.

Svar konungs við bréfi Stefáns Löjtz, um brennisteinsviðskipti þeirra.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr., 52,6 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to).

An Steffan Loitzen.

Actum Coppenhagen den 18. Januarij Anno etc. 63.

Friderich etc.

Wir haben euer schreiben am dato den 12ten ditz entpffangen vnd hören lesen. Darauf was den Schweuel etc. zu Hamburgk betrifft. wisset Jr was wir vns euch zu gnaden desstals zuuor erbor. dabej wir dan pillich beruhen. Vnd heben bedenn K jn andere wege euch damit etwas ferner zugestatten. was Jr nhun schlisslich hier jnn zu thun bedacht. des wollet euch dem Abschiedt gemess furderlich jegen Vns erkleren. wo nicht. werden wir den schweuel zu vns ziehen.

1) Utanmáls.

vnnd sunst der drey Tausent goltgulden halber ferner auch furnhemen lassen. was vnser getegenheit erfordert. vnd wir zu thun befugen sein werden. Die Andere Punkten jm schreiben vorleibt haben sonst Ire mass vnd wolten euch ditz zur Antwordt gnedigst nicht bergen.

---

44. 22. janúar 1563. í Többerup.

Konungr leggr fyrir Jóakim Beck að kaupa að Hans Nielsen hluta hans af brennisteini við 20 dölum tunnuna.

Rikisskjalasafn Dana, Tegn p. a. L, 7, 297 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Til Jochim Beck.

Frederich etc.

Wiid. at effterthii wii forfare. at thu haffuer klar giordt thet regenschaff met wor kiöpmand Hanns Nielssen om thend Islandtz handel for nordenn. oc at hannom til sin part tilkommer vj lester iiij thonder iij schippund oc vij liispund suoffuel. tha ere wii til sindtz same suoffuel at wille beholde oc hannom ther fore att giiffue penninge. Tha bede wi theg oc wille. at thu paa wore wegnne giiffuer oc fornöyger hannom for forschreffne suoffuel. som hannom i saa maade tilkommer. for huer the xx daler. oc ere wii til fredtz. at the vc daler. wii hannom leent haffuer. bliffuer fremdelis standendis hoess hannom til neste tilkommendis regenschaff. Ther met scheer wor wilge etc Actum loco et die vt supra [ɔ: Többerup thend 22. Januarij Aar etc. mdlxiij].

---

45. 25. janúar 1563. að Reykjum.

Ólafr byskup Hjaltason kvittar Magnús Björnsson um reikningsskap af Reykjakirkju í Tungusveit.

AM. Apogr. 4131, m. h. Jóns Magnússonar (d. 1738) „Ex originali“ „á kalfskinn“.

Eg Olafur Hialltason vnder gudz þolinmæde biskup a Holum; ouerdugur superintendens Holabiskupsdæmis giore

godum monnum uiturligt med þessa mino opno brefe; at arum epter gudz burd. m:d:lx og iij: xx og v dag Januarij; a Reykium j Tungosueit; kom fÿrir mig: heidursamligur mann; Magnus bonde Biornsson; tiandi ok synandi mier reikningsskap kirkiūnar þar; huern hann hafde ecki stadit j vj ær og xx: Stod suo] þui brefe er virduligur herra biskup Jon godrar minningar; hafde honum wtgiefit. j þann tima vm kirkiunnar reikningsskap; er hann þa giort hafde; at kirkian var honum skylldug x^c. Eñ þa eg ouerdugur kom til stolssens og datum skrifadest: m:d:l: oc iiij:[1]) giorda ek suodan sattmala; vid greindañ Magnus bonda B ornsson med dandu presta rade; at sakier þess at kirkian atti littla instædu: suo mier þotte hann ei mega taka þar af til gistingar fyrir biskupinn; eda fæde fyrir kiennemen; þui skillde hann hafa halfar tiunder kirkiūnnar frij og frialsar vm næstu vj ar: fyrir biskupzgisting og prestsens kostnad; og þad leingur sem eigi giordest onnur skipan a: hefe ec nu saman reiknad med godra manna vitorde: þa tiūndarhæd og portionem sem fallid hefur j xx oc vj ar. sijdan hann giorde reikningskap fyrir adurnefndum biskup Joni godrar minningar; suo at hann er med ollu moti klar og kuittur vid tijttnef[n]da Reykiakirkiu vm allan reikningskap fornan ok nyañ sem hann atti og att hefur med logum fyrir ad suara: Suo hefur hann ok upp a nytt hier ofan a golldit þrattgreindre kirkiu; fyrir sig og sijna erfingia; kaleik og testamentum j jslendskū og postillu j ijslendsku. þar til jarnkall; þetta allt saman kirkiunne til sæmdar og uppheldis; fyrir iiij^c: Jtem iiij kluckur fyrir iiij^c: huad mier og dandumonnum leist ad þær þess vel verdar uære: Er þa kirkian honum oc hanz erfingium: huerium er hun hlotnast[1]) skylldūg vii^c: hier ofan a er kirkian med allre sinne bôt[1]) at vidum og veggium sem hann hefur til lagt; fra fyrsta upphafe: er hann tok bót[1]) a henne at giora. oc til hins sijdasta oreik[n]at; voro vid þennan giorning med mier virduligar personur: Þorsteinn Hallsson Holastadar radzmann: Ion Sygurdsson. Asgrimur Hallsson. Ion Biornsson prestar: Grijmur Einarsson og Stūlle Sigurdsson leikmenn; huerier ad settu siju insigle: med mino insigle: fyrir þetta

1) Svo.

kirkiureikningsskapar; kuittunarbref; huertt giortt var j sama stad. deige og are sem fyrr seiger.

---

46. 29. janúar [1563?] í Spjaldhaga.

Dómr um þurfamenn.

JB. 15, síðari hl. bls. 66-8, skr. ca, 1670—80. (Ártalið í bréfinu sjálfu hlýtur að vera rangt, því að Jón Marteinsson er ekki kominn í Eyjafjörð 1553 og vart fyrr en 1560 eða svo, og upp úr því tekr hann að fara með vǫ́ld þar. — Sbr. einnig um þetta efni dóm 11. febr. 1569. Þess er þó að geta, að Jón Marteinsson fær þenna vetr bréf frá konungi, en þótt hann sé þar nefndr „thenne breffuiser", er ekki þar með sagt, að hann hafi þá verið erlendis, með því að þetta er almennt orðalag).

Domur vm fatæka wtnefndur af Jone Marteins syne.

Ollum monnum sem þetta Bref sia edr heyra. sender Nikulas Þorsteinsson. Þorbergr Bessason. Benedickt Halldorsson. Hialmur Sveinsson Asgrimur Jonsson. svarner lögrettumenn oc Vigfvz Biornsson knediu Gudz oc sijna kunnigt giorandi ad ärum epter Guds Burd 1553. A Spialldhaga j Eyiafirdi a almennjligu þriggia hreppa þingi fostudaginn næstan fyrir kyndel messu vm veturinn vorum vier j dom nefnder af Jone Bonda Marteins-syni kongz Vmbodsmanni j Vodlu-Syslu til ad skoda og ransaka. og fullnadar domz atkuæde a ad leggia. hvornin fara skylldi um hrepz nauds-yniar j syslunne. er med ymi-legum hætti ad kiæmi oc dagliga vmfæri. med audrum naudsynium sveitarinnar er hreppstiornarmennerner abeiddust. J fyrstu kom fram fyrir oss domur er dæmdur var a Hrafnagili 6. ärum fyrr enn hier skrifad stenndr hvorn dom vier yfer skodudum oc lǎsum. oc af þvi oss leijst hann eptir loglegri skipan oc godgirnd dæmdr. þa j gudz nafni leist oss hann logligr oc skialligr j ollum sijnum greinum. þar fyrir dæmdum vier hann myndugan̄ j allan̄ mata. Somuleidiz kom fyrir oss hvornin fara skilldi vm þat vanfæra folk. sem hier j sveit yfer færi. oc alid væri j audrum þiugam. en̄ være eckj sierdeilis j sierhvorn hrepp dæmt. So oc vm þa menn er slepte sijno vinnufolcki. oc være fullfiader ad

halllda. Jtem vm vort sveijtarfolck. med aullu þvi epter skrifad stendur.

Þui litum vier a vart logmal. huort so hliodar. a medal annara orda. Ad þar sem Bok skilr eij so liosliga vm. skulu .vj. skynsamer menn vm dæma epter sinne samvisku. Þui j Gudz nafni Amen ad H[eilags] Anda nád til kalladrj. ad aullu so profudu oc fyrir oss komnu. oss j domz sæti sitiandi. dæmdum [vier] nefnder domz menn med fullu domz atkuædi, ad allir þeir fatækir menn sem vanfærer være. oc a sierhuorn hrepp eru dæmder. fari ecki vijdar eñ vm þann sama hrepp. Eñ þeir sig fært oc fiutt gieta. dæmdum vier vm alla sýsluna vm veturinn. eñ vm allar sue ter vm sumarid þar þeir sier atvinnu feingid giæti. Eñ þeir menn sem sijnu folki slepta. dæmdum vier skillduga vid þui aptr ad taca. Enn ef þeir villdu þat ej vid fyrstu aminning hreppstiora. þa dæmdum vier syslumanninn oc jppurstu menn j sueijtinni med honum skillduga þeirra Vinnuhion hia þeim nidr ad setia. oc hafi j dom roff 4. merkr fyrir hinz hardlindi. Eñ þeir fatæker menn. sem drengi edr stelpur vm sumarid hefdi[1]) edr annad gilldara vinnufolck. dæmdum vier þa skyllduga ad hafa þat so lengi. oc þær stunder þat giæti oc lieti þar med fot fa so okalid være. nær þat gietr ej þui biargad. oc skylldugur hier til vmsion hafa. ad þetta skiælliga til gangi. So oc dæmdum vier þa menn skillduga sem undir heijdunum bua. oc a sveijtar endanum ad afftur reka allt vtan sueijtar folck. þat sem kiæmi fra kross messo a haustin. oc til kross messu a vorin. Eñ huor þad medtekur. hyser edr hyller. a moti þessum vorum domi gialldi konungi iiij merkr. oc abyrgist athölfn oc vppalegu fatækum almuga. Jtem dæmdum vier alla vtan sueijtar menn vr þessarj syslu Kross messna a milli. sem hier skrifad stendr. Jtem dæmdum vier hvorn vinnumann skylldugañ ad hafa fyrir sijnum Börnum. epter þvi sem þeir gieta framast. ella sekir iiij morkum j domrof. oc annist þau sem adr. Eñ þeir er þennan vorn dom. edr oc þann er hier fyr skrifadur stendur. riufa. dæmdum vier alla seka iiij. morkum j domrof oc skylldugañ syslumanninn. med hreppstiorunum oc hinum

1) tefdi, hdr.

ypparsta almuga j sveitinnj þessum domi fram̄ ad fylgia oc sieu aff fie þriotz nefndan̄ kongz eyrer [verda lata[1]) epter þessum vorum domi. nema þat sannprofist. ad þann sami hafi nockrar logmalz greiner. oc logmals naudsyniar. so ad hann gieti rofid þennan̄ vorn dom. oc til sanninda hier vm setium vær.

---

47. 31. janúar 1563. á Másstöðum.

VITNISBURÐR um testamenti Solveigar Björnsdóttur.

AM. Apogr. 1044 „Ex originali Sæmundar Magnússonar á Holi j Bolungarvik" m. h. Styrs Þorvaldssvnar. Innsiglið var fyrir bréfinu.

Þath giôri eg Sÿgurdr Þormodsson godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi ath ec hefi sied og yferlesid optlega med heilum og ôskôddudum hangandi jnnsiglum þath Testamentum Bref. er Solveig heitin Biornsdotter hafdi giôra lâtid j sinni dødsthijd. þa hun giôrdi sitt Testamentum. hvad svo innehiellt greint bref ath hun gaf fyrst allra sinna Giafa. sijnum Syni Þorleijfi Palssyni Jôrdina Hôl j Bolungungarvijk med ôllum þeim Jôrdum sem þar under liggia j Bolungarvijk og Skâlavijk ath thilskilinne Jôrdunne Giellte j Sugandafijrdi. stôd þessi fyrnefnd Giôf fyrst skrifud j adurnefndu Testamentum Brefi. Svo og gaf âdurnefnd Solveig Joni Palssyni Syni sijnum Jôrdina Skard â Skardzstrônd med ôllum þeim jôrdum er þar med fylgia. Skildi Solveig svo thil j âdrnefndu brefi ath hver þeirra brædra Þorleijfur og Jon sem frafielli. og ætti ecki epter skilgietid Barn. þa skylldi sâ þeirra sem epter lifdi. eignast þessa alla fyrnefnda giôf. Skildi tijltnefnd Solveig svo thil j optnefndu brefi. ath þessar hennar Giafir skylldu vera fiôrdungs Giôf og tijundar ûr hennar gotzi. Stod svo skrifad j tijttnefndu brefi. at Gotz Solveigar hefdu verid ath upphæd þa hun gaf tijttnefnda Giôf sijnum âdrgreindum sonum fiorutijge hundrud hundrada. hier epter vil eg sveria nær þurfa þijker. Og thil sanninda hier um̄ set eg mitt jnnsigli fyrer þetta bref er skrifad var a Mârstôdum j Vatnzdal. seinasta dag Januarij ârum epter Gudz burd ₥. d. lxiij.

---

1) [Svo.

48. 31. janúar 1563. í Friðriksborg.

Konungr ritar Hamborgarmönnum um brennisteinsskip frá Íslandi.

Ríkisskjalasafn Dana, Ansländ Registr. 52, 8—9 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.)

An die von Hamburg. Belangendt das schiff. So mit Schweuel aus Jslanndt vff die Elbe gebracht. Friderichsburg den letzten Januarij.

Anno etc. 63.
Friderich etc.

Als wir von euch kurtz uerweilter Zeit. vff euer vnterteinigst antzeig. vnd begerrten bericht. wes Jr euch als die gehorsamen mit dem schiff. so mit schweuel auss unserm landt Jslandt vff die Elbe gebracht zu uerhalten. etc. zu gnedigster dancknemen Antwort begert. dasselbig biss auff fernern vnnsern Beuhel vnd bescheidt antzuhalten, vnd nichts darauss von Abhanden kommen zu lassen. das alss geschehen zu sein. wir nicht zweifeln wollen.

Damit nhun der schiffer an seiner naruug nicht verkurtzt vnnd sein schiff nichts desto weiniger mitler weill. biss wir vnns dess Eingeladenen guts gentzlich entschliessen jegen dass vorher siegel reit zumachen vnnd zugeprauchen — Begern wir mit besondern gnaden. Jr wollet vns zu gnedigsten gefallen die Verfugung thun. Das dasselb ausgeschifft. vnnd jn eine guthe gewarsam gebracht. vnns auch von allem dem jenigen so jm gerurten schiff an schweuel vnnd anderer whar vorhanden vnnd aussgelöst. bey zeigerm vnserm Botten ein Richtige verzeichnus vbersenden. vnnser gelegenheit souil besser vnd beqvemer darnach antzustellen. vnd damit zuuerfaren vnd zuuerordnen. Jn dem allen ertzeige Jr vns einen gnedigsten willen von vns zuerspuren.

---

49. 5. febrúar 1563. í Friðriksborg.

Konungr ritar Hamborgarráði að halda sér frá þrem höfnum, Stapa, Rifi og Grundarfirði, með því að hann taki þær að sér sjálfur.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Regiatr. 52, 8 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to).

An den Rhadt zu Hamburgck sollen sich der Sigillation an den dreieu Haffen. Stappen. Reffuit. vnd Grundefiorden jn Islandt further. Enthalten. Friderichsburg den 5n februarij. Anno etc. lx. iij.

Friderich etc

Nachdem wir zu vnserer eignen notturft further die dreye Haffen. Stappen. Reffuit. vnd Grundefiorden. Ahn der wester seitten auff vnserm Lanndt Islandt. selber werden durch vnsera Schiffe vnnd leuthe besuchen lassen. Haben wir euch solchs hiemit gnedigst vermelden wollen. damit Jr ob etliche der Euern die Sigillation der ortter hin gebrauchen wolten. dieselbiger gemeltes vnsers fűrhebens. Jren schaden vnd vergeblichen kosten zuuerbutten. zuuerstendigen. Als wir dan an euch hiemit gnediglich Begern. Jr wollet der Eeuern dise vasere Neigung nicht allein fűrhalten. Sondern auch bey denselbigen schaffen. das sie sich der Schiffart ahn die bemelten ortter furthin gentzlich enthalten. Dan wir albereit. wie kegendie. so vber disse vnsere ankundigung von der vnsern daselbst betroffen. zu uerfahren. verordnung gethan. vnd wir seindt euch sonst mit allem gnedigsten willen zugethan vnd wolgeneigtt.

---

50. 6. febrúar 1563. að Staðarfelli.

Lofan Orms Sturlusonar að selja Árna Gíslasyni fyrstum manna Kjarlaksstaði og Ormsstaði.

AM. Fasc. Lxviii, 8, frumrit á skinni læst með 2 innsiglum saman við Lxviii, 9. — Fasc. Lxviii, 12, vidisse á pappír frá 14. maí 1568. — AM. Apogr. 1056 eftir frumritinu, sem þá var í eigu Sæmundar Magnússonar að Hóli í Bolungarvík.

Suo felldañ witnisburd ber ec Gűdlaűg Ormsdotter ath arum epter gűdz bűrd ꝏ d lx iij laűgardagenn nærstan epter pűrificacio Marie j kirkiunne æ Stadarfelli var eg j hia sa eg oc heyrdi æ ad minn fader Ormur Stullason og min moder Þorbiorg Þolleijfsdotter lofudu Arna Gijslasyne med

handsolum ad selia honum fyrstum iardernar Kiarlaxstadi oc Ormsstade fyrir suo mykla peninga sem greindar iarder werdar wæri ad dyrleika so framt sem adűr greindar iarder dæmdust lôglig eign Orms edur Þorbiargar Þolleijfzdotter oc hier epter wil ec sueria ef þurfa þiker[1])

51. **6. febrúar 1563. á Staðarfelli.**
21. september 1566. á Þingeyrum.

Vitnisburðr um sama efni sem næsta skjal á undan.

AM. fasc, Lxxii, 17, frumrit á skinni. — Fasc. Lxviii, 12, vidisse á pappír frá 14. maí 1568. — AM. Apogr. 1052 eftir frumritinu, sem þá var í eigu Sæmundar Magnússonar á Hóli í Bolungarvík.

Witnissburdur wm Kiarlaxstadi og Ormsstadi.

Suo felldañ witnisburd ber ec Gunnlaugur Kodranszon laugardaginn nærstan epter purificacio Marie arum epter gudz burd ꝏ d lx iij ȷ kirkiunne a Stadarfellj war eg ȷ hia sa eg og heyrdi a ad Ormur Stullason og Þorbiorg Þolleijfsdotter kuinna Orms Stullasonar endurnýudu wid Arna Gijslason þann giorning er Ormur medkendist þar fyrir mier oc fleirum þar þa hia voru ad hann hefdi giortt wid greindan Arna wm jardernar Kiarlaxstadi og Ormsstadi hueriar liggia a Skardzstrond. lofadi greindur Ormur Stullason og hans kvinna Þorbiorg Arna Gijslasyni med handsolum af þeirra hendi beggia ad selia tijtt nefndum Arna Gijslasyni fyrstum greindar iarder Kiarlaxstadj oc Ormsstadj fyrir suo micla peninga sem þær iarder werdar wæri ath dyrleika suo framt sem greindar iarder med laugum dæmdust eign Orms edur Þorbiargar oc hier epter wil eg sueria ef þurfa þiker. Og til sanninda hier wm set ec mitt ȷnnsigli fyrir þetta bref er skrifath war a Þijngeyrum laugardaginn j ymbruuiku[2]) arum epter gudz burd ꝏ d lx og vj.

52. **6. febrúar 1563. á Staðarfelli.**
21. september 1566. á Þingeyrum.

Vitnisburðr um sama efni sem tvö næstu skjöl á undan.

1) Í faldi bréfsins er útskafið upphaf að bréfinu i Lxviii, 9. 2) Svo; ekki tilgreint í hverri ymbruvikunni það sé, er þó án efa í sept.

AM. fasc. Lxxii, 17, frumrit á skinni — Fasc. Lxviii, 12, vidisse á pappír frá 14, maí 1568, — AM. Apogr. 1051, eftir frumritinu, sem þá var í eigu Sæmundar Magnússonar á Hóli í Bolungarvík.

Giornijngs Bref vm Kiarlaxstadi og Ormsstadi.

Suo felldan witnisburd ber eg Fusi Jonsson laugardaginn nærstan epter purificacio Marie arum epter gudz burd M. d. lx iij j kirkiunne aa Stadarfelle war ec j hia sa ec og heyrdi a ath Ormur Stullason oc Þorbiorg Þolleifzdotter kuinna Orms Stullasonar endurnijudu wid Arna Gijslason þann giorning er Ormur medkiendist þar fyrir mier og fleirum þar þa hia woru ath hann hefdi giortt wid greindan Arna wm iardernar Kiarlaxstadi og Ormsstadi. hueriar liggia a Skardzstrond: lofadi greindur Ormur Stullason oc hans kuinna Þorbiorg Arna Gijslasyni med handsolum af þeirra henndi beggia. ad selia tijtt nefndum Arna Gijslasyne fyrstum greindar iarder Kiarlaxstadi oc Ormsstadi fyrir suo micla peninga sem þær iarder werdar wæri ad dyrleika suo framtt sem greindar iarder med laugum dæmdust eign Orms edur Þorbiargar og hier epter wil ec sueria ef þurfa þiker. Og til sanninda hier wm set ec mitt jnnsigli fyrir þetta bref er skrifath war a Þijngeyrum laugardaginn j ymbruwiku[1]) arum epter gudz burd M D lx og vj.

---

53. 11. febrúar 1563. Í Skálholti.

REIKNINGR kvikfjár og afgjalda Skálholtsstóls, og stóð reikninginn Gísli bóndi Sveinsson.

AM. 260, 4to, bl. 27—31.

Anno dominj. 1. 5. 63.

Suo mikil vetrar vanhaulld aa stadnum oc aullum stadarbuunum fra atta deigi til fardaga.

Jnprimis. viij. kyr. ij. naut gaumul. j. tuæuett oc. j. veturgamalt.

Jtem aasaudur l. oc vj. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri. xxxiiij.

1) Svo. Er þó í sept. Sbr. vitnisb. frá 20. sept. 1566.

Jtem fullroskner hestar. v. j. tuæuetur. j. veturgamall. Jtem fullroskin hross. vj. oc. ij. veturgomul.

Suo mikill framgangr aa stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis kyr. lx. oc. vj. Jtem gomul naut. xx. oc. ij. Jtem þreuetur. iiij. tuæuetur. v.

Jtem aasaudur. iiij.c. lx. oc. vij. ær. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri. iij. c. lxx. oc. vij.

Jtem fullroskner hestar. x tigi. Jtem þreuetrer. viij. Jtem. j. tuæuetur. oc. ij. veturgamler. Jtem fullroskin hross. xl. oc. j. Jtem þreuetur. vj. j. tuæuett. oc . vj. veturgomul.

Suo micit heim tekid aa stadnum oc aullum stadarbuum.

Jnprimis[1]) kyr. ix. oc. j. naut veturgamalt.

Jtem aasaudur. xviij. Jtem gamler sauder. v. oc. xvj. veturgamler.

Suo mikid vr foodrum aa[2]) Floa oc aa Skeidum med lukningi.

Jnprimis kyr. lx. oc. ij. Jtem gomul naut. xx. oc iiij. þreuetur naut. x. tuæuetur naut. xx. oc. viij. Jtem veturgomul. xxx. oc. iij.

Jtem asaudur. xl. oc. ix. tuæuetrer sauder oc elldri. xx. oc. ij. Jtem veturgamler sauder. c. oc. v.

Jtem fullroskner hestar. vij. oc. ij. veturgamler. Jtem. ij. hross fullroskin.

Suo micit vr fodrum j baadum Hreppum

Jnprimis kyr. xxx. oc. ij. Jtem gomul naut. ij. Þreuetur naut. xv. tuæuetur naut. xiij. veturgomul naut. xiiij.

Jtem asaudur. xx. oc. ij. tuæuetrer sauder oc elldri. viij. Jtem veturgamler sauder. c. oc. xx.

Jtem fullroskin hross eitt oc. j. tuæuett.

Suo micit vr fodrum j Biskupstungum

Jnprimis kyr. xix. Þreuetur naut. xviij. Jtem tuæuetur naut. xv. Jtem veturgomul naut. xx. oc. iij.

Jtem asaudur. xx tuæuetrer sauder oc elldri. viij. Jtem veturgamler sauder. l.

1) Tvíritað. 2) Svo.

Jtem fullroskner hestar. ij. j. tuæuetur. oc. j. veturgamall. Jtem fullroskid hross. j. oc eitt tuæuett.

Suo micit vr fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal

Inprimis kyr. xxx. oc. ix. Jtem gomul naut. vj. þreuetur. xvj. Jtem tuæuetur. xxx. oc. iij. Jtem veturgomul. xxx. oc. iij.

Jtem asaudur. xxx. oc. ij. tuæuetrer sauder oc elldri. x. Jtem veturgamler sauder. xj tiger oc. vj.

Jtem þrir hestar fullroskner oc. j. hross fullroskid.

Suo micid vr fodrum j Skambeinstada vmbodi

Jnprimis kyr. xvj. Jtem gomul naut. xj. þrevetur naut. viiij. tuæuetur naut. xiiij. og. xvj. veturgomul.

Jtem aasaudur. xxx. oc. iij. ær. tuæuetrer sauder oc elldri. xij. veturgamler sauder. viijtiger oc. iiij.

Jtem. j. hross fullroskid.

Suo micid vr fodrum j Heynes vmbodi

Jn primis kyr. vij. þreuetur naut. v. tuæuetur naut. iiij. oc. j. veturgamalt.

Jtem. v. ær. veturgamler sauder. xx. oc. ix.

Jtem eirn hestur fullroskinn.

Summa kyr aa stadnum oc aullum stadarbuunum oc vr foodrum oc til luckt vr vmmbodum med þui sem heim var tekid

Jnprimis kyr. ij. c. oc. x. Jtem gomul naut. lx. oc. v. þreuetur naut. lxx. oc. vj. Jtem tuæuetur. xjtiger oc. ij. Jtem veturgomul. c. oc. j.

Jtem asaudur. vj. c. oc. vj. ær. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri. iiij. c. xx. oc. ij. Jtem veturgamler sauder. iiij. c. oc. viijtiger.

Jtem fullroskner hestar. xjtiger oc. iij. þreuetrer. viij. tuæuetrer. ij. Jtem v. veturgamler. Jtem fullroskin [hross]. xl. oc. vij. Jtem þreuetur. vj. tuæuetur. iij. veturgomul. vj.

Suo micit vti luckt burttu bygt oc til jarda sett aa stadnum oc aullum stadarins buum

Jnprimis kyr. xx. oc. viij. j. naut gamalt. ij. naut þreuetur. Jtem tuæuetur. xj. oc. xiij. veurgomul.

Jtem aasaudur tiutigi oc. viij. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri. xx. oc. iij. veturgamler. xxx. oc. v.

Jtem fullꝛoskner hestar. iij. oc. ij. veturgamler. Jtem fullꝛoskid hross. j. Jtem. j. þreuett. j. tuæuett. oc. iij. veturgomul.

Jtem haufum vier samiafnat framganginum oc tilluckt-unum vid vtilucktirnar oc vid þad sem epter var vm sumarit til lifs oc bus oc til fialls

Jn primis kyr vt sem jnn

Asaudur vt sem jnn

Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn

Jtem gomul naut oc vng vt sem jnn

Jtem gamler hestar oc vnger vt sem jnn

Jtem gomul hross oc vng vt sem jnn

Suo micid til lifs oc bus aa stadnum oc ollum stadarbuunum

Jnprimis kyr. c. xtiger oc ein.

Jtem aasaudur. v. c. oc. xviij.

Jtem fullꝛoskner hestar. xjtiger oc. j. Jtem þreuetrer. vij. tuæuetrer. ij. oc. iij. veturgamler. Jtem hross fullꝛoskin. xl. oc. vij. þreuetur. v. j. tuæuett. oc. iij. veturgomul.

Suo mikit til fialls aa stadnum oc aullum stadarins buum

Jnprimis gomul naut. lx. oc. iiij. þreuetur naut. lxx. oc. iiij. Jtem tuæuetur naut. xjtigi oc eitt. veturgomul naut. xtigi oc .viij.

Jtem tuæuetrer sauder oc elldri. iij. c. xjtgier oc. ix. veturgamler. iiij. c. xl. oc. v.

Suo micil sumar vanhaulld aa stadnum oc aullum stadarbuunum

Jnprimis. ix. kyr. gomul naut. iiij. þreuetur. v. tuæuetur. vj. veturgomul. iij.

Jtem. xviij. ær. tuæuetrer sauder oc elldri. xxx. oc. vij. Jtem veturgamler xviij.

Jtem fullꝛoskner hestar. vj. þreuetrer. ij. oc eirn veturgamall. þriu hross fullꝛoskin. j. þreuett oc. j. tuæett.

Suo micit af fialli aa stadnum oc aullum stadarbuunum

Jn primis gomul naut af fialli sem aa. Jtem þreuetur naut. iiij. af fialli færri enn aa. Jtem tuæuetur naut. vij.

færri af fialli enn aa. Jtem veturgomul. xiij. færri af fialli enn aa.

Jtem tuæuetrer sauder oc elldri. xviij. færri af fialli enn aa. Jtem veturgamler sauder. ixtigi oc. iij. færri af fialli enn aa.

Suo micil haust aflogun aa stadnum oc aullum stadarbuunum

Jn primis kyr. lx. oc. ix. Jtem gomul naut. xl. Jtem þreuetur. xj. Jtem tuæuetur. 9. Jtem veturgomul. v.

Jtem tuæuetrer sauder og elldri. c. xx. og ix. Jtem veturgamler sauder. xxx. og. iij.

Suo mickid til lifs og fodurs aa stadnum oc ollum stadarbuunum

Jn primis kyr. lxx. og v. Jtem gomul naut. vj. Jtem aa fiorda vetur. xvj. Jtem aa þridia vetur. vij. Jtem aa annann vetur. iij. Jtem eitt aa fyrsta vetur.

Jtem aasaudur. iiijc. xj. tiger og. viij. Jtem gymbrar. c. og. xj. Jtem tuæuetrer sauder og elldri. ijc. xxx. og. v. Jtem veturgamler sauder. ijc. og. x.

Jtem hestar fullroskner. x tiger og. v. Jtem aa fiorda vetur. v. Jtem. ij. aa þridia vetur. oc tueir aa annann vetur. oc tueir aa fyrsta vetur. Jtem fullroskenn hross. xl. og. v. Jtem. ij. aa fiorda vetur. Jtem iij. aa annann vetur. Jtem. ix. aa fyrsta vetur.

Suo mickid j fodrum j Floa oc aa Skeidum

kyr. xx. og. ij. Gomul naut. x. aa fiorda vetur. v. aa þridia vetur. xvij. aa annan vetur. xx. aa fyrsta vetur. xl. og. v.

Jtem lomb. xl. og. viij.

Suo mickid j fodrum j baadum Hreppum

kyr. xx. og. ij. Jtem. iiij. naut aa fiorda vetur. Jtem aa þridia uetur. x. aa annann vetur. vj. aa fyrsta vetur. 24.

Jtem lomb. c. og. vj.

Jtem j Biskupstungum

kyr. 26. naut aa fiorda vetur. 6. aa þridia vetur. 8. aa annann vetur. 16. aa fyrsta vetur. 32.

Jtem lomb. 90.

Suo micit j fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal

Jnprimis kyr. 11. naut aa fiorda vetur. 7. aa þridia vetur. 20. oc 3. aa annann vetur. 32. aa fyrsta vetur. 41.
Jtem laumb. 64.

Suo micit j fodrum j Skambeinstada vmmbodi

Jnprimis kyr. 11. Jtem. 7. naut gomul. Jtem aa fiorda uetur. 7. Jtem aa þridia vetur. 9. aa annann vetur. 16. aa fyrsta vetur. 29.
Laumb 92.

Suo micit j fodrum j Heynes vmmbodi

Jnprimis. 3. naut aa fiorda vetur.
oc. 16. laumb.

Summa j fodrum aa stadnum oc aullum stadarins buum oc j ollum vmmbodunum

Jnprimis kyr. c. xl. oc. vij. gomul naut. xx. oc. iij. aa fiorda vetur. xl. oc. viij. aa þridia vetur. lxx. oc iiij. naut aa annan vetur. ixtigi oc. vj. aa fyrsta vetur c. l. oc. ij.
Laumb. iijc. oc. viijtigi.

Jtem haufum vier samiafnat þui sem var til lifs oc bus vm sumarit oc til fialls vit þad sem epter var til lifs oc fodurs vm haustid at reiknudum aullum haust aflogum

Jnprimis kyr vt sem jnn
Gomul naut oc vng vt sem jnn
Jtem asaudur vt sem jnn
Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn
Jtem fullroskner hestar oc vnger vt sem jnn
Jtem fullroskin hross oc vng vt sem jnn

Summa kirkiu kugilldi j Floa oc aa Skeidum jnprimis. 46.
Jtem leigu kugilldi halft þridia hundrad oc. xviij.
Summa leigu kugilldi j baadum Hreppum. c. og. xl.
Summa kirkiu kugilldi j Biskupstungum. 12.
Jtem leigu kugilldi. ijc. oc. ii½. kugilldi.
Summa kirkiu kugilldi j Grimsnesi med Laugardal. jnprimis. xvj.
Jtem leigu kugilldi. ijc. xx.
Summa kirkiu kugilldi j Skambeinstada vmbodi. xviij.
Jtem leigu kugilldi. c. oc. xl.
Summa leigu kugilldi j Heynes vmmbodi. lxx. oc ix.

Summa kirkiu kugilldi j Nesia vmmbodi. jnprimis. xl. oc vij.

Jtem leigu kugilldi. viijtigi oc. ij.

Summa summarum kirkiu kugilldi j aullum vmmbodunum. c. oc. xvj.

Summa summarum kugilldi aa stadnum oc aullum stadarbuunum oc j fodrum oc leigu kugilldi j aullum vmbodunum oc hia audrum monnum. xijc. ixtigi oc. viij.

Summa summarum gomul naut oc vng. iijc. l. oc. iij.

Summa summarum gamler sauder oc vnger. iiijc. xl. oc. v.

Summa summarum gamler hestar oc vnger. xjtiger. oc. vj.

Summa summarum gomul hross oc vng. lx.

Summa lomb. iijc. oc. viijtigi.

Suo micil vadmaal heim kominn jnprimis stadarins uegna. ix. voder. Jtem j tiundum. lxx. voder oc. vij. oc xiiij. alner betur. Jtem vti la[te]d. l. voder oc. v.

Summa hlutar skreid oc landskylldar skreid epter skip oc menn j Gryndavijk. Herdijsarvijk. Seluogi oc Þollakshaufnn med Eyrarbacka oc Arnarbæli. ix. lester. vijc. oc. l. fiskar. Jtem Nesia skreid. iiij. lester og. viijtigi fiskar.

Suo mikil skreid heim komin til stadarins. vij. lester. ixc. oc. xl. fiskar. Jtem reiknadizt suo skreidin vt sem jnn.

Suo mikil smior heim kominn til stadarins. c. vætter oc. x.

Suo mcil vetrar vanhaulld aa stadnum oc aullum stadarbuunum til atta [dags].

Jnprimis kyr. v. j. naut aa fiorda vetur.

Jtem aasaudur. l. og þriar. Jtem gamler sauder. ix. Jtem veturgamler. xij.

Jtem. j. hestur fullroskinn oc. j. hross fullroskid.

Jtem fornumumum[1]) vier j reikningsbokum Gisla Sueinssonar nu næstu ij aar vard þessi nauta daudi j stadarins vmmbodi

Jnprimis kyr xxx. oc iiij.

---

1) Svo.

Jtem gomul naut. vj.
.ij. naut þreuetur.
oc. ij. tuæuetur.
Hestar. vj. fullroskner oc. iij. hross fullroskin.
Stod þennann reikningskap. Erligur dandismann Gisle bondi Sueinsson. En þennann reikningskab toku Herra Gisle Jonsson. Sijra Jon Biarnarson. Sijra Biorn Olafsson. Sijra Einar Olafsson. Sijra Þordur Jonsson raadzmann oc Jon Biornsson.midvikudaginn fyrstann j. ix uikna faustu vnm veturinn Anno dominj 1563. var Grimur Skulason skrifarj.

---

54. 27. febrúar 1563. að Straumi.

VITNISBURÐR síra Einars Marteinssonar um frásagnir manna um hjúskaparmeinbugi í hjónaböndum Þorleifs Grímssonar.

Lbs. 67, 4to bls. 142, m. h. sira Jóns Erlendssonar í Villingaholti, ca. 1650.

Vitnisburdur S[ira] Einars Marteinssonar. skrifadur vr Bok Orms Stullason[ar]. su var skrifud med eigin hendi Orms.

Suo felldann vitnisburd ber ec Einar Marteinsson. ad ec hefi heyrt talad af mørgum ærligum og vijsum monnum nordur j Eyiafirdi þá ec þar var hia Þorleifi B[onda] Grijmssyne. ad fiormennings skylldugleiki hefdi vered ä millum Solueigar Hallzdottur og Sigrijdar Jonsdottur eiginkonu adurnefnds Þorleifs Grijmssonar huar og voru sagdar þrimennings mægder þeirra j millum Þorleifs og Solueigar. hier med høfdu [þau] ätt vj børn j frillulifnadi. og fullu oleyfi kirkiunnar formanna. hier med vissi ec þad. ad þau vorù þa sett af Gudz þionustu. og fyrirbodnar samuister eptter þui løgmäli sem þa gieck j landinu. Oc til sannenda hier vm set ec mitt jnsigli fyrir þennann vitnisburd. Skrifadur ä Strøme j Eyrarkirkiusokn og ä Skogarstrønd laugardaginn næstann eptter

Petursmesso ä langaføstu Arum eptter Gudz burd. 1563. oc hier eptter vil ec sueria ef þurfa þiker.

---

55. 15. mars 1563.

SENDIBRÈF frá Jóni Björnssyni í Flatey til Páls Jónssonar.

AM. Apogr. 4733. „Epter Original-Sendebrefe, fra Gisla Jonssyne i Mafahlid. Er i miög litlu 4to ä pappir, og so sidan saman lagt, eins og nú plagast med sendibref. Sidan hefur vered stunged i gegnum þad hvitum tvinna, nidur vid røndena þä sem nu plagast ad setia Signeted ä, og utan ä bada endana ä þeim tvinna hefur vered lagt vax og þar ofan ä stycke pappirs, og signetad so ofan ä pappirenn. stendur Signeted þeim megen sem ecki er utan ä skrifad, og alla gøtu á røndenne, eins og nu plagast. J signetenu er hiarta" (AM.).

Jhesus.

Lucku[1]) og velferd til lifs og salar ueitiz ydur af allz mecktogum gudi. og aull lanngiædlig heit samverkann heilagx anda. minn gode uinn Pall bonde Jonnsson. avmbvnne ydur allzmecktogur gud fyrir storar velgiorder og kurteise er þier hafit mier ueit[t]. sidan med fyrsta er vit fundvnzt.

Witanligt sie ydur kære winn ath ec talade vit Sera Þorleif frænda j uetur ydar uegna. wm þann kaupskap sem þier vilied hafa vit hann wm Reyckiahola. Er mællt at sialfhol duge aungwm enn þo þottunzt ec ættla at fylgia ydar male þar wm þad ed besta sem ec kunna. ef þar hefde nockur lausn aa feingizt. gaf hann mier þad swar at hann sellde hann aungwm manni. hvorcke einum ne audr[um] og alldri hefde hann þar haftt hug ää. at selia hann nockrwm manni. þo þeir hefde og þar epter leitazt. bar ec þää ää brynn honum at hann hefde haft j haust nockura lofun wit ydur wm gardenn. og honum være best ad haldla sinn giorning ef hann selldi nockrum. enn hann sagde nei fyrir. at han hefdi þar wm lofad ydur nockru.

---

1) Svo.

Jtem kære vinn j anare grein þa vard ockur rædt vm sera Jon frænda Þorleifsson hvort hann hefde øngwv lofad honum wm Reyckiahola. Enn hann gaf mier þad svar. hann hiellde þad sem onguan giorning þui hann hafi ecki lofad frekara enn suo ef hann sellde. sagdiz[t] hann ætla at seigia honum þar af med ollu. ef hann villde þar wm leitazt leingur og þui hefur hann mier lofat. ef hann skal ecki ydur selia hvad eg vil seigia ydur med sannleik þa hygg eg at hann selie hann aungum manni af[2]) þui hann liet. Gatt eg þar eckertt aa vnit ydar uegna. Vil eg giarnan allan godan vinnskap og malbragd wit ydur eiga. hafa og hallda og suo eigi sidur ydur til vilia vera þat eg forma. bæde med ord og werck epter minum littlum og fatækligum efnum.

Eij meir forhuxad ydur til at skrifa. at sinne. ydvar[n] heidur. lif og sal vardveite allzmecktogur gud nv og ad eilifu.

Skrifad aa manudagin næstan fyrir Gvdmundardag. datum. 1563 ar.

Jon Biornsson.

Bidur Kristinn frændkona ydur Finnsdotter. ydur kærligrar heilsv.

Heidurssamligvm dandv manne minum godum winn. Pale bonda Jonnzsyne senndiz brefit. med kiærligann vinnskap.[1])

---

56. [í mars 1563].

ANNAÐ sendibréf frá sama manni til sama.

AM. Apogr. 4734. „Epter original-sendibrefe fra Gisla Jonssyne i Mafahlid. Er i miög litlu 4to ä pappir, og so sidan saman lagt eins og nu plagast med sendibref. hefur þetta sendibref alldri innsiglad vered. A þvi er eckert datum, en þad mun þö daterad vera 1563. eins og annad sendebref Jons Biørnssonar (i Flatey) hvers copiu eg hefi, og hafa þesse tvö sendibref, öefad, ad fylgst fra Jone Biørnssyne til Pals Jonssonar. og er likast ad hitt brefed, sem daterad er manudagenn fyrir Gudmundardag, hafe leiged til byriar þä bref Pals kom Jone i hend-

1) Svo. 2) Svo; rétt: at. 3) „Vtan a brefed var skrifad" þetta.

ur, þad sama sem hann i þessu brefe uppä svarar. Er þad til merkia, ad bædi brefen mune adfylgst hafa, ad þeim badum, til samans, enn nu fylger 4. kantad skinn, sem utanum þau hefur saumad vered allt um kring. Og hefur þad sama skinn, öefad, fylgt brefunum fra Jone til Päls, og Jon þvi eige hirdt um ad læsa þessu sidara brefenu, fyrst þau so til samans innsaumud voru. Munu og send hafa vered med vissum ferdum. Kannske og ä þeirre tid þött stærre öfrömleike ad skygnast i sendebref, enn nu þyker“ (AM.).

Jhesus.

Min vinsamlig og kærlig heilsan tilsendist ydur minn kiære vinn Pall bonde Jonson. audmiukliga þackar eg ydur fyrir alla goda velgiørninga mier veitta fyr og sidar et cetera.

Vitanligt sie ydur vinur godur at eg hefur feingit ydar bref hvad[1]) svo voru latande j millum anara orda at þier hefdud haftt goda tru til min. at eg munda mina lofun hallda vit ydur. hier med hefdud þier settid[1]) aa ydare ferd og feingit þar af baga. Þickest eg þar einskis vera af valldur hver tionseme sem ydur hefur ordit af ockrum funde. Enn um handsaul yckar Sera Þorleifs og þau bref þier hafit giort wm Reykiahola og þier hefdut bodit mier þau j haust þá hirtta eg ecki þau at þiggia j þad sinn.

Jtem kære vinn er mier sagdt at þier munud hafa giortt bref vpp aa mic. hvad mig vndrar storliga at þier munnvd hafa suo giortt. þui eg þickiunzt ecki hafa svo frecka lofun wit ydur haft at þier þyrftud at brefsetia hvorke at vottum nie handsolumm. þick[i]unzt eg fornema j ydar brefe audru at þier hafit ecki ofrekara tecit minn ord enn eg hefur lofad. hvad ec skal sialfur mioc vm ackta epter minne lofvnn. þick[i]unzt eg einnat[1]) vera aa einnv sama wit sera Þorleif ydar vegnna og kann eg ecki anad svar af honum faa enn suo sem eg hefur ydur adur til skrifat þui hann afseigier at selia þessa jord hvorke fyrir min ord. bon eda beislv. edur nockurs annars. hvorke ydur ne audrum. Vitid þier vel Pall bonde ad ecki er mier þad møgulig[t] at hafa lofad eda lofa hans peningum

1) Svo.

hvort hann sellde þá edur eij enn ord min þick[i]unzt eg hafa til lagt ydar uegna vit hann eigi sidur en anara. hvad þier vilied hier af trva þad stendur til gudz og ydars.1)

Kann eg ydur ecki til at skrifa fleira at sinne wtan hvad eg hefur ed besta med ydur talad vil eg hallda og ydur til vilia vera þad fatæklig[a] eg ma med æru giora. hvad ec vonar til allz godz af ydur.

hier med ydar heidur. lif og sal vardveite gud almattigur til æfinnligrar farsælldar.

Jon Biornsson.

Bidur Kristínn frændkona ydur allrar godrar farsælldar fyrir lijf og sal.

Heidurzsamligum dandu manni Pale bonda Jonnssyne minum goda vinn kemur brefit til med vinnsamlig heitt.2)

---

57. 16. mars 1563. í Friðriksborg.

KONUNGR leggr fyrir Jakob Brockenhus að hafa sömu sjómenn á skipum konungs tveim til Norðrlands á Íslandi, til þess að þeir kynnist leiðinni.

Ríkisskjalsafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 322 (uppskrift Jóns Sigurðsson í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Jacop Brockenhuss.

fick ko. mtts. schriffuelsse. att hand schulle forordinere the same schiibsfolck vdj thette aar at besøge Island for norden. som forgangne aar paa hans ko. mtts. ij schiibe thet besøgthe. paa thet the kunnde bliffue kaassen kyndig. oc at hand ther til forschaffer the schiibe. som guode oc dregtig ere ther til. Fredrichsborg thend xvj martij a. lxiij.

---

58. fyrir 18. mars 1563.

SKIPVERJAR Hans skipherra Schòmakers kæra til kon-

1) Svo. 2) „Vtan ä brefed var skrifad" þetta.

ungs undan þjónustu sinni við Löjtzbræðr í flutningi brennisteins af Íslandi (ágrip).

Ríkisskjalsafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II., 35.

---

59. 20. mars 1563. í Friðriksborg.

KONUNGR leggr fyrir Eggert lögmann Hannesson að úrskurða um jarðir, er komnar séu undan Helgafellsklaustri.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 325 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 553—4, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Til Eggert Hanssen. laugmand for norden oc westen paa Island

Frederich etc.

Wiid. at oss elskelige Pouel Sthiissenn. wor mand. thiener oc embitzmand ther paa wort land Island. haffuer vnderdanigst for oss berett. huorledis at ther nogen tiid siiden forleden schal were kommet fra Hielgefeldtz closter nogre jorder. som same closter met rette tilhører. oc wore vndersotte bønderne ther paa landet tilholde thennom same jorde mett nogen fremfarne fogethers oc befalingsmendtz breffue. som ther paa landet haffuer werit huilcke effter wrang vnderuiissning vdgiffne schulle were. Dog schulle same breffue met fremfarne konningers vdj Danmarckis[1]) oc Norgis beuillinge oc samptycke icke were vdgiffne oc ey helder schal findis ther paa nogen konninglige stadfestelsse oc thennd sag wdj forgangen sommer haffuer werit vdj rette for theg paa adelthinget oc the haffuer thu thend inddømpt til nestkommendis adelthing. som hand siiger etc. Tha bede wii theg oc wille. at thu retter theg effter til forst kommendis adelthing thend sag for theg att kalde wdj rette. grandschendis oc forfarendis ald leilighedenn oc siden ther om endeligen dømmer. oc hielper wor leenssmand ther vdinden paa wore wegnne. saa møgett som loug oc

1) Svo.

ret er. ey enseendis nogen breffue. som fremfarne fogether oc befalings mend ther paa landet vdgiiffuet haffuer. vden thett nøygagtigt oc nocksom kand beuiisis mett ko. befalingsbreffue att were giordt mett konningens wilge oc samtycke oc huess thu ther om dømmendis oc for rette affsiigendis worder. att thu thett giffuer frau theg beschreffuit. som thu wilt anttsuare for Gud oc were bekiend for oss. Ther met scheer wor wilge etc. Frederichsborg thend 20. Martij a. l iij.

---

60. 20. mars 1563. í Friðriksborg.

KONUNGR leggr fyrir Nikulás og Vigfús Þorsteinssonu að selja sér brennisteinsnámur sínar og semja um þær við hirðstjórann Pál Stígsson fyrir jarðir eða lénaveizlur.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 325 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Til Niclaus oc Fusse Thorstensonner paa Island. brødre.
Frederick etc.

Wor gunst tilforn. Wiider. att wii er til sindtz att wille maglegge oss oc kronen til the suoffuelbierge. som ether tilhøre. oc i haffuer paa wort land Island for norden. huorfore wii haffue befallett wor leenssmand her samestedtz. oss elsckelige Poul Stiissen. wor mand oc thiener. ther om mett ether paa wore wegnne at schulle handle. oc enthen til wederlaug ether vdlegge nogre gaarde eller oc mett wore oc kronens leen paa nogre gaarde eller oc mett wore oc kronens leen paa nogre aar quiit oc frii at forsørge. Thii bede wii ether oc begere. athii same suoffelberge for wederlaug oss wille vnde. oc ether vdj forschreffne maglaug oc bytte weluillige lade finde oc forschreffne Pouel Sthiissen i thend handel haffue paa wore wegne bethroedt.[1]) huess hand ether i saa maade vdleggendis worder. wille wii ether met wort breff oc zegel lade forschriffue. Ther met giør i oss til wilge etc. Datum vt supra. [ɔ: Frederichsborg thend 20 martij a. l xiij].

---

1) Svo.

61. 20. mars 1563. í Friðriksborg.

KONUNGR leggr fyrir Gísla byskup Jónsson að reisa dómkirkjuna af tekjum stólsins, en farga eigi jörðum stólsins í því skyni.

Rikisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 326 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS, 372, 4to., bls. 547, Laursens ríkiskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Til superintendenten for synden paa Island vdj Skalholtt.
Frederich etc.

Wiider. att wii forfare. at Skalholtz domkircke schal were møget bygfaldenn oc icke staar til saa stoer at holdis wed magt. huor fore i lade begere. att wii wille bewilge. same kircke motte nederthagis oc byggis igien mindre aff same tømmer. oc at ther motte affhendis aff kirckenns jorde oc thend werd. ther for bekommis. att forwende til same kirckens bygning. Tha effterthii wii formercke. at kircken haffuer guode renthe oc aarlige indkomme. bede wii ether oc wille. athij vpkreffuer. huess kircken met rette tilkommer. oc thett forwender igien til kirckens bygning. effter som i kunde mett oss elschelige Pouel Stissenn. wor mand. thienere oc embitzmand ther samestedtz. til ens worde. kircken kand were gaffnligst. saa at icke schulle giöris behoff ther til kirckens eyendom att affhende. oc att sliigt föris til gott oc clart regennschaff. at mand kand forfare. huor kirckens renthe oc indkompst bliiffuer. Ther met scheer wor wilge. etc. Fredr. 20 martij anno l x iij.

---

62. 20. mars 1563. í Friðriksborg.

OPIÐ bréf konungs með fyrirmælum um að flytja alþingi á hentugan stað.

Rikisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 513 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 537, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Kon. mts breff om adeltingit paa Island at maa leggis paa et bequemt sted som efther følger:

Wii Frederich thend anden etc. Giøre alle wiitterligt.

at efftherthij ere komme vdj forfaringe. at thend holm. som laugretten. paa hvilcken adeltingit paa wort land Island haffuer werit holdit. er aff wand forgangit. Tha paa thet wore wndersotte ther sammesteds paa theris ret icke skulle forsømmis. haffue wij vndt oc tilladt oc nu mett thette wort obne breff wnde oc tillade. at laugretten maa paa et andet beqvemt steed heen leggis. oc bifalit oss elskelige Poul Stiissen. wor mand. thienner oc embitzmand ther sammesteds. at skulle met laugmendene ther paa landet ther om til ens worde oc siden legge forschreffne laugret paa thet sted. som thet kand were beleyligst for thend menige mand ther paa landet: Bedindis oc biudendis ther fore alle wore tro vndersotte. som bygge oc boe paa forschreffne wort land Island. attj her effther rette etther effther. forschreffne adelting at besøge paa thet sted. forschreffne wor lensmand met laugmendene thet leggindis worder. oc ther etthers ret forfølger effther gammel seduane. Ladendis thet ingen lunde. Datum Frederichsborg then xx dag martij aar tec. mdlxiij.

---

63. **20. mars 1563.** **í Friðriksborg.**

KONUNGR staðfestir dóm um arfaskipti eftir Þorleif Grímsson 29. ágúst 1560, en Jón Marteinsson hafði skotið til staðfestingar konungs.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 513 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 539, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Jon Mortenssen fick stadfestelsse paa et skiffte breff paa hans seerbørns wegne som effter følger.

Wij Frederich thend anden etc. giøre alle witterligt. at thende breffuisere Jon Mortenssen. jndbygger paa wort land Island. huffuer hafdt for oss et obet beseglit pergmentz breff. vdgiffuit for norden paa forschreffne wort land Island. vdj Øfiorden paa Mødre welle aar etc. mdlx torsdagen effter Bartholomej.[1]) liudendis. at forschreffne

1) þ. e. 29. ág. 1560.

Jon Mortenssen haffuer paa sine serbørns Grimer Thollifssens børns wegne siddet offuer skiffte oc jeffning met forscreffne børns metarffuinge effther same børns farfader wed naffn Tholliffuer Grimssen. effter som samme breff ydermere formelder. huilckit wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue fuldburdt. samtøckt oc stadfest oc nu met thette wort obne breff fuldbyrde. samtycke oc stadfeste. wed sin fuldemagt at bliffue wed sine ord. puncter oc articler. som thett i alle maade vduisser oc jndholder: Cum inhibitione solita: Datum Frederichsborg thend xx martij aar etc. mdlxiij.

---

64. **20. mars 1563.** **í Friðriksborg.**

KONUNGR leggr fyrir Pál hirðstjóra Stígsson að ná undir konung jörðum í Gullbringusýslu og annarstaðar, þær er hentugar séu, jafnt frá kirkjum sem öðrum, í skiptum fyrir jarðir annarstaðar.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 514 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 541—2, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). — Prentað á íslenzku með danskri þýðingu í MKet. II., bls. 13—16.

Kon. mts befaling til Pouel Stiissen om nogen jord vdj Guldbringss syssel at skulle seg til maglegge paa kon. mts wegne. som effther[1]) følger:

Wij Frederich thend anden etc. giøre alle witterligt. at efftherthij wij forfare. at domkircken for synden paa wort land Island oc nogre wore vndersotte ther sammesteds skulle haffue nogne jorde vdj Guldbringis syssel oc andensteds liggendis. som skal ligge oss oc kronen hoess wor eyendom beleiligen. tha haffue wij befalit oc fuldmagt giffuit oc nu met thette wort obne breff befale oc fuldmagt giffue oss elskelige Pouel Stiissen. wor mand. thienner oc embitzmand paa forscreffne wort land Island met kircken oc thenom samme jorde i befalling oc forsuar haffue. saa oc met andre wore vndersotte. som jorde oc

1) Tviritað.

eyendomme haffue ther sammesteds. ther om at skulle paa wore wegne handle. at wij samme jorde. grunde oc eyendomme vdj forscreffne Guldbringissyssel oc andensteds. huar hand kand befinde. thet kand ske oss oc kronen til gaffn. mue bekomme. Ther emod skal hand paa wore wegne wdlegge kircken oc wore vndersotte egen aff wort oc kronens gotzs for østen eller westen wederlaug for hues hand saa aff kirckens oc forscreffne wore vndersaatis eyendomme til wort behoff fangindis worder. bedindis oc biudendis ther fore thenom same jorde. som wor lensmand paa wore wegne for maglaug begerndis er. i befaling oc were haffue. attj thenom lader hanom paa wore wegne føllige oc jgien annamer aff wore oc kronens eyendome wederlaug. effther som wor lensmand thenom vdleggindis worder. oc ther vdinden lader etther goduillig findis. Datum Frederichsborg thend xx dag martij aar etc. mdlxiij.

---

65. **20. mars 1563.** **í Friðriksborg.**

KONUNGR leggr bann við því, að Íslendingar megi selja hesta eða skinnavöru, fyrr en lénsmanni konungs hefir veri gerr kostr að kaupa.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 514 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS., 372, 4to., bls. 551—2, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). — Prentað á íslenzku með danskri þýðingu í MKet. II., bls. 18—20, og í JS. Lovsaml. for Isl. I. bls. 78—9.

Forbudzs breff. att jngen paa Island maa selge klipper eller wilduare. førind the fanger kon. mts lensmand thenom tillaadet som effther følger:

Wij Frederich thend anden etc. giøre alle witterligt. at efftherthij wij behøffue til wort egit behoff nogen ganger. oc forfare. at the ere paa wort land Island tilfangs: Tha wille wij. at wore vndersotte ther paa landit jngen klipper skulle affhende. førre the thenom tilforn tilbiuder wor lensmand ther sammesteds. ey helder skal nogen fremmede mue vdføre ther aff landet nogen klipper. vden the haffue ther til forloff aff forscreffne wor lensmand. Sammeledis hues wilduare ther falder paa landet. wille wij vdj lige

maade. at wore vndersotte skulle først tilbiude forscreffne wor lensmand. Thij bede wij oc biude alle wore vndersotte paa forscreffne wort land Island. som klippere eller wilduare haffue at selge eller affhende attj thenom wor lensmand først tilbiuder. hand skal etther thennom. ther som the ere wor gadning. for et skielligt werd affkiøbe oc betale: fordrister seg nogen tiil at selge eller affhende til nogen fremmede enthen klipper eller nogen wilduare. førre hand thenom wor lensmand paa wore wegne tilbiuder. eller oc nogen fremmede vden forloff thenom at vdføre. tha skulle the. hues brøst saa findis. haffue forbrot til oss oc kronen saa møget. som samme klipper oc wilduare ere werd. oc ther till straffis som wed bør. Datum Frederichsborg thend xx dag martij aar etc. mdlxiij.

---

66. 20. mars 1563. í Friðriksborg.

KONUNGR veitir Eiríki Árnasyni Skriðuklaustr.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 515 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS., 372, 4to., bls. 587—8, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Erich Arnessen fick breff paa Skreder chloster paa Island. som effther følger:

Wij Frederich thend anden etc. giøre alle witterligt. at wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue vndt oc forlent oc nu met thette wort obne breff vnde oc forlene thende breffuisere Erich Arnessen wort oc kronens closter. Skreder closter. paa wort land Island liggendis. met bønder oc thiennere oc ald sin rentte oc rette tilliggelsse. effther som seer Ener nu ther til vdj were haffuer. at haffue. nyde. bruge oc beholde. til saa lenge wij anderledis ther om tilsigindis worder. dog saa hand aarligen til gode rede skal giøre oc giffue ther aff til oss oc kronen sig tynge oc affgifft. som ther pleyer oc bør aff at gaa. oc thet til huer sanctj Hans dag midsommer yde paa wor gaard. Bessested for synden paa Island. oc bygge oc forbedre closter oc thet met sin eyendom oc tilliggelsse holde wed god heffd oc magt. oc thiennere. ther tilliggendis ere. wed Islandz

loug oc ret, oc ingen aff thenom at wforrette emod lougen eller oc vdfeste aff theris gaarde. emeden oc ald thend stund the aarligen til gode rede yde oc vdgiffue theris landgilde oc anden rentte oc rettighed oc holde theris gaarde wed heffd oc magt: Cum inhibitione solita. Datum Frederichsborg thend xx dag martij aar etc. mdlxiij.

---

67. **20. mars 1563. í Friðriksborg.**

KONUNGR veitir Gunnari Gíslasyni Reynistaðarklaustr (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 515 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS., 372, 4to., bls. 589, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Gunder Gislessen fick vdj lige maade breff paa Rønneuelle[1]) closter ad gratiam. effther som hand nu sielff ther til vdj were haffuer: Datum Frederichsborg thend xx dag martij aar etc. mdlxiij.

---

68. **fyrir 20. mars 1563.**

ERINDI Páls hirðstjóra Stígssonar til konungs um ýmis íslenzk efni, þar í um flutning lögréttu.

Ríkisskjalasafn Dana, „Island, Færö og Grönl.", Supplem, II, 29. Aftan á skjalið er ritað kanzellíhendi: Pouel Stissens handel Island anrörendis huor paa hand haffuer fanget breffue och beskeed. Kiøpnehaffuen 28.[2]) Martii 1563.

At wdrette disse epternevnte ærinde hoss Kong Majestet mijn naadigste herre. om thenn handell som er paa Islandt.

Først om adeltinget. at Kong Majestet wil naadeligen werdis til at beuilget at laugretten paa huilkenn sted adelting skall holdis. maa giøris eller forføris paa enn anden stedt. ther Kong. Majestets fogidt med laugmendene bliffue till eens omm. thi at thend sted er aff wandflodt forderffuit. som adeltinget haffuer holdis tilforn.

---

1) Svo. 2) Svo; mun samt eiga að vera 27.

Jtem At Kong. Majestet wil naadeligenn werdis til at lade et obid breff wdgaa til Islandt. at Ordinancien och Recessen skulle ther wed magt holdis wtj de artikle somm theris lough ey klarligenn omm taler. Desligeste huad straff der skall giøris offuer ketterij som ther saare almijndeligenn brugis (diswer).

Jtem At Kong Majestet wil naadeligenn werdis til at widet. at Superintendenten for synden wtj Skalholt. haffuer klaget. at domkirken icke kand wed magt holdis med tymmer saa stoer aff stigtens renthe. at Kong Majestet derfor will beuilget. at same domkirke maa nedertagis. och byggis mijndre aff same tymmer. och at Superintendentenn maa fuldmagt haffue. nogenn aff domkirkens jorder at affhende. til kirkens opbygningh. thi thenn kand icke eller[s] opbyggis. Dog at hannd giører thed med fouedens raadt. och stande ther regenskab aff.

Jtem At Kong. Majestet will naadeligenn giffue sit obidt breff didt til landit. at alle de prester. somm Beneficia wille beholle eller haffue epter thenne dagh. at de thennom skall haffue aff Kong. Majestets fouidt. thi at de ere saare wuillig huad thennom tilsigis paa Kong. Majestets wegne. fordj de sige at de haffue ickonn med Superintendentenn at giøre och suare och inthed med kongenn. thi at Superintendenterne haffue same beneficia her til dags forlenth presterne. Dogh skulle superintendentherne ware til forpligtede at skaffe prester huar ther fattis och thennom tilsigis. och at presterne ere hannom lydige ij Religionen.

Jtem At Kong. Majestet wil naadeligenn werdis til at widet. huorledis at ther ligger mange domkirkens och stigtens gaarde wtj thed syssell som Kong. Majestet lader sielffuer bruge till hans Kong. Majestets gaardt. huilke same gaarde Kong. Majestet icke well miste kand. thi de ligge mit wtj blanth Kong. Majestets fiskindt. at Kong. Majestet derfor wil werdis till at giffue enn fuldmagt didt til landit. at Kong. Majestets fouidt skall tilskiffte kronen same forne gaarde wtj Guldbringh syssell. och wederlegge domkirkenn andit aff kronens godz igienn for westenn wtj Borgefiordt eller for østenn. huar hand wed at ramme

Kong. Majestets gaffnn. Desliigeste huar hand anden stedz seer Kong. Majestets gafnn med mageskiffte. were sig med domkirkerne eller andre.

Jtem at Kong. Majestet wil werdis til at skriffue laugmanden for norden och westen til. at Kong. Majestets fouidt haffuer beret for Kong. Majestet. huorledis hand wtj forleden somer paa adeltinget. haffde paa Kong. Majestets wegne bekommit en dom. om nogle gaarde som Helgefeldz kloster haffuer tilhørt de med wret ere fra klosteridt komne. och bønder same gaarde nu holle. huilked handt mener med wrette. och er nu opsat til neste adeltingh at laugmanden derfor tiltenker at lade Kong. Majestets fouidt paa kronens wegne. wederfare saa møgit som ret er. at hand giffuer thed fra sig beskreffuit som hand will were bekiendt for Kong. Majestet. ey andt[1]) seenndis huad breffue bønderne med wrangh wnderuisning haffuer kund[1]) bekomme aff forne Kong. Majestets befalingsmendt.

Jtem At Kong. Majestet will naadeligenn werdis til at widet at thed kand were hans Kong. Majestet gaffnligt. at hans Kong. Majestet bytter de suoffuelberge for norden til sigh. och wederlegge bønderne nogle gaarde igienn eller nogen forleningh quit och fri paa nogle aar. och at saa huer mandt frit sidenn maa fare wtj biergene och hente ther suoffel och selge Kong. Majestets kiøbmandt thendt huer tonne for. L. fiske. der som de nu selgenn[1]) for Lx fiske. tha haffuer Kong. Majestet enn tonne suoffuel paa sex tonner. at Kong. Majestet derfore wil werdis til at lade skriffue bønderne til som biergene haffuer. at Kong. Majestet wil same suoffuelbierge for sig sielffuer til Rigens behoff haffue. End paa thed. at thed icke med alle skall were theris skade. da skall Kong. Majestets fouidt fuldmargt haffue thennom nogit wederlagh igien giøre. antenn forleningh. eller andit. som hand kand ramme Kong. Majestets gaffnn och beste.

Jtem At Kong. Majestet wil naadeligenn werdis til at widet huorledis at mange fattige mendt ther wtj Islandt

1) Svo.

haffue til och offte klagit for Kong. Majestets foueder. at thennom siuniss en hart lough at were ther wtj landit for fattige. at huilkenn dom som laugmendene dømme eller wrdskijre[1]) skall ingenn emod sige wden Kong. Majestet sielffuer huad som ted er ret eller wret. och laugmendene stundom giøre ther for wrette domme for wild skyldt. och fattige folk somm wret wederfaris ere icke effnendis til at fare wd for Kong. Majestet och derfore lide stoer wreth. At Kong. Majestet derfor wijll naadeligenn for gudz skyldt werdis til at formilde same lough wtj saa maade at Kong. Majestet giffuer saadan retterbod did till landit. at huilke laugmendzdomme som klagis wrette at were. da skall Kong. Majestets fouid fuldmagt haffue at tage til sig xxiiij aff de beste mendt. och steffne begge parther for sig igien med alle deris breffue och beuisningh. och grandske saa ald sagenn igienn paa ny. och fouedenn siden med de xxiiij dømme som de wille andsuare for gudt och were bekiend for Kong. Majestet och giffue thed fran sig beskreffuit och huad som de dømmer skall wed magt bliffue wden Kong. Majestet giører sidermere andit ther omm.

---

69. **20. mars 1563.** **í Friðriksborg.**

KONUNGSBRÉF býðr að refsa lauslæti, frændsemispellum og öðrum slíkum ólifnaði eftir lögum landsins, en þar er þau nái ekki til, skuli farið eftir recessinum, sem hér á landi (þ. e. Danmörku) sé út kominn (þ. e. Kaldangrsrecess 13. decbr. 1558).

A. *á dönsku.*

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 515 (uppskrift Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). Prentað í FJ. Hist. Eccl. Isl. III., bls. 13—14, MKet. II. bls. 16—17 og í JS. Lovsaml. for Isl. I. bls. 79—80.

1) Svo.

Kon. mtz breff. som wdgick om atskillige laster. ketterij. hver oc andre. at skulle straffis effther recessen. som effther følger:

Vij Frederich thend anden etc. Giøre alle witterligt. att wij ere komen vdj forfaringe. at ther vndertiden forekommer atskillige sager paa wort land Island. som Islands loug aldelis inthet om formelder. oc ther offuer bedriffuis mange groffue laster met ketterij oc andet. som icke bliffuer straffet. som thet seg burde. sammeledis at thend geistlige ordinantzs. som om religionen er vdgangit. vdj mange stycker ther paa landit icke skal wed macht holdis: Thij wille wij. att ther om her effther saa holdis skal. at huilcke aff wore wndersotte paa forscreffne wort land Island ther bliffuer befundet effther thende dag vdj obenbare ketterj. skulle were wdsleger oc miste liffuit oc theris gotz were forbrot til oss oc kronen. oc ther som nogen anden merckelige sager fore kommer enthen om hoer soger eller andet. som straffis bør eller i andre maade oc Islandzs loug ther om inthet melder eller forclares. tha skal ther om rettis oc dømmis effther recessen. som her vdj rigit vdgangit er: wille wij oc. at superintendenterne ther paa landit skulle met fliid her offuer holde. at thend geyslige ordinans bliffuer wed magt holdet. effther som thend vduiser oc indholder. Bedendis oc biudendis ther fore wore lensmand paa forscreffne wort land Island. thend som nu er eller her effther komendis worder. sammeledis laugmend oc laugrettis ther sammesteds. atti haffue flittig indseende met. at thette wort breff aldelis bliffuer wed magt holdet. oc ther emod iske giøris vnder thend straff. som wed bør. Datum Frederichsborg thend xx dag martij aar etc. mdlxiij.

---

20. mars 1563. í Friðriksborg.

B. *á íslenzku.*

Skjalabók þjóðskjalasafnsins í fol. bl. 89—90, skr. ca. 1600 (= *a*). — Lbs. 10. fol. *a*) bl. 100; *b*) bl. 108, skr. 1632—4. — Lbs. 72, 4to., bls. 25—6, m. h. síra Jóns Halldórssonar, ca. 1720—30. — Safn til sögu Íslands II., bls. 370—371 (í varnarriti Guðbrands byskups = *d*).

Konngsbrief wmm blodskiemder.[1])

Vier Fridrich [sa[2]) annar med guds naad Danmarkis.[3]) Noregis.[4]) Vendis og Gottis koning.[5] hertug uti Slesvik. Holsten. Stormarn og Ditmersken. greifi uti[6]) Oldenborg och Delmenhorst.[7]) Giaurum[8]) ollum[9]) witurligt[10]) ad wier[11]) [erum komner[12] j rietta wnnderstaudu[13]) ad þar stundum [framm koma[14]) adskilianligar[15]) sakier[16]) aa[17]) woru lanndi Jslandi. sem[18]) jslenndsk[19]) laug [alþijngis ecki[20]) wmm hræra[21]) og þar [fyrer[22]) skie og werda margier storlester[23] med[24]) kietteri og annad[25]) sem ecki blijfur straffad [sem wert wæri.[26]) Saumuleidis ad su[andliga Ordinanntia[27]) sem wmm Religionem[28]) er wt geinnginn wti[a]) maurgum styckium[29]) þar [wpp a lanndit ecki skal wid makt halldast.[30]) þui wilium wier ad þar wmm hier epter suo halldast skal.[31]) ad huer[32] af worum wnndersatum wpp a fyr nefnt Jslannd þar[33]) blijfur fundinn epter þennann dag wtij [opinberu kietterij[34]) skuli wera wtlagier[35]) og missa lijfid og þeirra godz wera

1) Kongz Fridrechz Bref vmm kietteri 10a; Kongz Fridrechs Brief. ad Blodskammer og hordomar straffest alvarlega 10b; Friderici 2di Bref um döma j þeim mälum sem landzløgen eckert umtala. Jtem um kettara Anno 1563, 72. 2) 10b; þann 10a; sl. *d.* 3) Danmerckur og 10b. 4) Noregs 10b. 5) kongur 10b. 6) udi *d.* 7) [*d* (og að litlu leyti 10ab., 72); et cetera *a.* 8) giøre *d.* 9) b. v. 10b, 72, *d.* 10) vitanlegt 72, 10b. 11) vi *d.* 12) [10a; enn komum *a.* 13) [er komen udi forfaring d; erum sannfrædder ordner 10b, 72. 14) [tilfalla 10b, 72. 15) marghattadar *d.* 16) og mal b. v. 72. 17) upp á d. 18) vmm hvoriar 10b, 72; þeim(!) 10a. 19) Islands *d.* 20) eckert 10b, *d*, 72. 21) ahræra 10a; hljóða *d*; tala 72 (og sl.: um); utuijsa 10b. 22) 10a, *d*; yfer *a.* 23) storer lester 10a. 24) og 10a. 25) [fyrir giørast og bedrifast marghåttaðir lestir og skammir með kettari og annað *d*; ä ofan fremiast marger storer lester med villulærdömi (ketterije 72) og ødru 10b, 72. 26) [sem þad burde ad giøre d; sem sig tilber 10a; so sem þyriadi 10b, 72. 27) [geistlega ordinanz *d.* 28) 10ab, *d*, 72; Religion *a.* 29) hlutum 10b, 72; greinum *d* (fyrst ritað „stigtum" = styckium). 30) [þar ä lanndinu verdur ecki vid magtt hallded 10b, 72 (halldin). 31) skule 10b. 32) sem hellst 10b. 33) sem 72; sl. 10b. 34) [opinberum villulærdöme 10b. 35) utlægur 10ab, d. 36) [sionar saker 10a.

a) i, 10ab, 72.

forbrotid til wor og krununnar. Og þar sem nauckrar adrar [merkiligar sakier[1]) [framm koma[2]) annad huort wmm horu sakier.[3]) edur annad. [sem straffast a.[4]) [eda j annann mata. og jslendsk laug þar wmm ecki ahræra[5]) nie forklara.[6]) þa skal þar wmm riettast og dæmast epter Rescessinum [sem hier wti rijkid wtgeinginn er.[7]) wilium[8]) wier ad Biskuparner[9]) þar [wtij lanndit skuli med athygli[10]) þar yfer hallda[11]) ad su andliga[12]) Ordinantia[13]) blijfe wid makt halldinn suo[14]) sem hun [wtuijsar oc[15]) jnnehelldur. bidiandi oc biodandi þar fyrir worum[16]) [liensmanni wpp a fyrr nefnnt[17]) Jslannd[18]) þeim sem nø eru[19]) edur [hier epter[20]) komanndi werdur.[21]) saumuleidis laugmaunnum og laugriettumaunnum þar sama stadar ad [þier hafid gaumgiæfilega[22]) tilsion ad þetta wort bref [alþijngis blijfi[23]) wid mackt halldit. oc þar j mot ecki Giaurist wnnder [þa strauffun[23]) sem [tilheyrer.[24]) Giefid vppa wort slot Fridrichsborg þann 20 Martij[25]) Anno 1563.

wnnder vort signeth.

---

1) [eda mal kann til ad falla 72. 2) hordom *d*; hördömz seckt er 10a, 72. 3) 10a; eiga *a;* ber *d;* [þad sem byriar ad straffa 10b, 72. 4) hljóða *d*. 5) [J annan mata þar sem jslendsk log ecki um ähræra nie forklära 10a; edur jslendsk log eckirtt (þar b. v. 72) vmm utvijsa 10b, 72. 6) [og Ordinantiunne 10b, 72. 7) So og vilium 72. 8) 10a; superattendenter *a;* superintendentes 72; superintendentarner 10b, *d*. 9) alúð og flid *d*. 10) [þar a landinu med kostgiæffne tilsiäe 10b, 72. 11) geis(t)lega *d;* kristelega 10b, 72. 12) verði og b. v. *d*. 13) effter þui 10b, 72. 14) [sl. 10b, 72. 15) fovita og b. v. *d*. 16) fyrr nefndu voru landi *d* (10a). 17) Islandi *d* (10a). 18 er 10a, *d*. 22) [sl. *d*. 20) [vera kunna 10a. 21) [þeir hafi góða og alúðlega *d*. 22) [blyfe alþijngiss (olldunngis, utanmáls með sømu hendi) 10a; aldeilis blifi *d*. 23) [þad straff 10a, *d*. 24) við ber *d*; frá [[er svo í 10b, og 72, og sýnist það vera samsetningr úr øðru bréfi: Biskupum. profostum og (sl. 72) prestum. embættismønnum. logmonnum. syslumonnum og ollum ødrum (ä fyrrnefndu voru landi Jslandi, b. v. 72) sig hier effter ad rietta under þad straff sem (hæfer og, b. v. 72) og vid (sl. 72) ber. 25) 10ab *d*, 72; Maij *a*.

70. 20. mars 1563. í Friðriksborg.

KONUNGR veitir Eggert lögmanni Hannessyni leyfi til að ganga að eiga Steinunni Jónsdóttur, þótt brotleg hafi orðið með frænda hans, Guðna Þormóðssyni.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 516 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372 4to.) bls. 535—6, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Eggert Hanssen. laugmand for norden paa Island. fick breff at mue haffue en quinde ved naffn Stenund Jonsdotter. som effther følger:

Wij Frederich thend anden etc. giøre alle witterligt. at oss elskelige Eggert Hanssen. laugmand paa wort land Island for norden. haffuer ladit berette for oss. at hand haffuer en thiid lang haffd oc end nu haffuer hoess sig en quinde wed naffn Stenund Jonsdotter. huilcken hand er tiilsinds at wille tage til egthe oc for sin egthe hustrue beholde. oc thet hanom icke maa tilstedis vden wort forloff for thend orsage. at forscreffne quinde Stenund Jonsdotter tilforn haffuer werit besoffuit aff en wed naffn Guðnj Tormundssen. som skal høre forscreffne Eggert Hanssen noget tiill. huor fore forscreffne Eggert Hanssen vnderdanigst haffuer ladet begiere. at wij naadeligen wille beuilge hanom forscreffne quinde til egthe at mue beholde. Thij haffue wij aff wor synderlig gunst oc naade. saa oc aff øffrighedzs magt vndt oc tilladt oc nu met thette wort obne breff vnde oc tillade. at superintendenten maa tilsamen giffue forscreffne Eggert Hanssen oc Stenund Jonsdotter oc forscreffne Eggert Hanssen hinde siden for sin eghte hustru at mue haffue oc beholde. Forbiudendis alle. ehuo the helst ere eller were kunde. serdelis wore fogetter. embitzmend oc alle andre forscreffne Eggert Hanssen oc Stenund Jonsdotter her emod at hindre eller oc thennom thet effther thende dag at foruide. vnder wort hylliste oc naade. Datum Frederichsborg thend xx dag martij aar etc. M d lx iij.

———

71. 27. mars 1563. í Kaupmannahöfn.

OPIÐ bréf konungs, og leggr konungr svo fyrir, að stofna skuli yfirdóm 24 manna á Íslandi, yfir dómum lögmanna.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 517 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 549—50, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). — Prentað á íslenzku í MKet. II., bls. 10—13 (með danskri þýðingu og rangri dagsetningu „17.“ mars), JS. Lovsaml. for Isl. I. bls. 80—1, Alþb. Íslands I. bls. 261—2.

Kong. mats breff. at lensmanden paa Island aarligen paa en wiiss tiid skal tage til seg xxiiij aff the fornemste mend oc dømme paa laugmendenes dome: som effther følger:

Wij Frederich thend anden etc. Giøre alle witterligt, at wij ere komne vdj forfaring. at laugmendene paa wort land Island dømme vndertiden atskillige domme emellom wore vndersotte ther sammesteds. som icke alle findis retferdige at were. oc efterthij at Islands loug formelder. at huilcke domme laugmendene dømmer. skal ingen emod sige. vden koningen selffuer. huar fore wore vndersotte oc synderlige the fatige. som icke formuende ere. theris ret hoess oss her vdj wort rige Danmarck at søge. offthe skeer wrett oc komme fran thet the haffue ret tiil. tha paa thet the fattige saa wel som the rige mue nyde. huad loug oc ret er. oc ther vdinden icke skulle skee forkort. wille wij thet saa alffuarligen her effther holdet haffue. at wor lendsmand paa forscreffne wort land Island. thend. som nu er eller her effther komendis worder. aarligen paa en wiisse tiid skal tage tiil sig xxiiij the fornemste oc beste mend paa landet oc for seg paa et beleyligt sted vdj rette kalde alle the domme. som laugmendene ther sammesteds vdgiffue. oc wore vndersotte thenom vdj besuere. oc met forscreffne xxiiij mend grandgiffueligen grandske oc forfare samme tretter. oc ther som tha findis. at lamende haffue dømt wret. tha skal forscreffne wor lensmand met forscreffne xxiiij mend fuldmacht haffue thennom at felde oc wore vndersotte huer at hielpe. hues loug oc ret er. oc hues the paa forscreffne laugmends dome dømendis worder oc for rette affsigindis worder. skulle the were pligtig at giffue begge partene beschreffuit. som the wille antsuare for Gud

oc were bekiend for oss. Ther som siden nogen skader nogit paa forschreffne wor lensmands oc the xxiiij mends dom. tha tale seg thenom til for oss oc wore elskelige rigens raad oc tha ther om at gange. huad ret er. Bedindis oc biudindis ther fore alle wore vndersotte paa forscreffne wort land Island. som forscreffne wore lensmand i saa maade steffnindis worder. attj rette etther effther met etthers breffue oc beuisning at møde for hanom oc forscreffne xxiiij mend vdj rette oc tha at lide oc vndgielde. hues loug oc rett er. Ladindis thet ingen lunde. Giffuit paa Kiøbnehaffns slot thend xxvij dag martij aar etc. m dl xiij.

---

72. **27. mars 1563.** **í Kaupmannahöfn.**

OPIÐ bréf konungs með fyrirmælum um það, að sóknarprestar skuli fá veitingarbréf af lénsmanninum samkvæmt kirkjuskipaninni.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 518 (uppskrift Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). — Prentað í FJ. Hist. Eccl. Isl. III, bls. 14, MKet. II, bls. 20—1 og í JS. Lovsaml. for Isl. I. bls. 81—2.

Kon. mts breff. som vdgick at sogne presterne paa Island skulle anname collatzs paa theris sogne aff lensmanden effther ordinantzen. som effther følger:

Wij Frederich thend anden etc. giøre alle witterligt. at wij ere komne vdj forfaringe. at nar nogen sogne prest paa wort land Island tilskickis til nogit sogen. tha skeer thet icke effther som thend geislige ordinantzs ther om formelder. Saa skal ther oc were nogen synderlige geislige beneficier. som presterne til theris vnderholdinge ere met forsørgit. huilcke superintendenterne her til alene thenom forlent haffuer. oc wor lensmand ther sammesteds. effther som tilbørligt er. icke bliffuer ther om besøgt. oc er befrøctindis. at ther icke saa retteligen met handlis skal. som thet seg bør. Thij wille wij at her effther saa holdis skal. at nar nogen prest til nogit sogen tilskickis. tha skal thet met i alle maade effther for-

screffne ordinantze handlis. oc same præst at anname paa hans sogen breff oc collatzs aff wor lensmand. effther som forscreffne ordinantzs ther om widere formelder. Datum Kiøbnehaffn thend xxvij martij aar etc. mdlxiij.

---

73. 27. mars 1563. í Kaupmannahöfn.

STEFNA konungs til Páls lögmanns Vigfússonar fyrir ríkisráðið vegna sakargifta Símonar Surbecks.

AM. Apogr. 5915, og er uppskrift þessi leiðrétt af Árna Magnússyni. — Ágrip í ríkisskjalasafni Dana, Tegn. p. a. L. 7, 330 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 591, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalaafni). — Prentað í MKet. II. bls. 24—5.

Stevning Till Paal Lovmand.

Wi Friderich den 2 med guds naade et cetera. heelser dig Poul Wigfussen Lovmand for synden og østen paa vort land Jssland med gud og vor naade.

Wid at vor foged paa Vespenø. oss elskelige Simon Surbeck haver berett for oss hvorleedis at hand paa wore wegne haver Tiltale Till dig. for at du udj nestforgangen Sommer haver Tillegget og styrket at de engelske Kiøbmænd som fornevnte Wespenøe beseglet. at kiøbe og handle med woriss undersaatter der sammesteds før end vorss skibe var Tilladt. som var imoed vore breve og forbud. og dermed giort oss fornevnte vore undersatter ulydig imoed vor fouged. dissligeste for at du imoed vore breve haver befallet dine fiskere at forholde fornevnte vor fouged hviss Tiende og Rettighed oss og Cronen med rætte Tilkom af dennem. som hand meen[er] med urette. og dig self ydermeere berette kand. Ti bede vi dig og biude at du udj egen Person Retter dig efter at møde der om for oss og vort elskelige Raad her udj vort Rige Danmarck udj Rette Sancte Michelssdag først kommendis. med hviss breve og bevissninger du udj de Sager imoed hannem haver. og da at lide og undgielde hviss der om loug og rett der om siger. Saa frembt oc som du denne vor stefning sidder overhørig og icke møder fornevnte tid. at vi da

skulle give din vederpart dom udj sagen og du siden at vere udsleger. Thi lad det ingenlunde.

givet paa vor stad Kiøbenhaufn den 27. Martij[1]) anno 1563.

Under vort Zignet

Friderich.

De mandato proprio Regiæ Majestatis.

---

74. 6. apríl 1563. að Sturlureykjum.

SÁTTARGERÐ með þeim frændum Þórhalli Jónssyni og Þormóði og Einari Ásmundssonum um tilkall erfðafjár eftir Einar Oddsson.

AM. Apogr. 4742. „Ex originali". Árni segir til innsigla.

Þad giorum vier Petur Oddzson. Eirekur Lazarusson. Iherasmus Joachimson og Oddur Halldorson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi. at arum efter guds burd M. D. lx og iij ä þridiudaginn j helgu viku um vorit ä Stullu ʀeykium i Reykiadal enum nyrdra. vorum vier i hia saum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna. af eirni alfu Þorhalla Jonssonar. enn af annare þeirra brædra. Þormodar og Einars Asmundzsona. faldizt þad og skildizt vnder þeirra fyrsogdu handabandi. at greindur Þorhalle gaf upp fyrir sig allt þad akall og klogun sem hann og hans forelldrar hofdu adur haft og þottuzt mega hafa til þeirra peninga. jarda og lausafiar. kuikra og daudra. fastra og lausra. frijdra og ofrijdra sem ätt hafdi Einar heitinn Oddzson langafe hans. og þeim brædrum Lytinge og Sumarlida fiell til erfda. epter sinn faudur Einar heitin Oddzson. sem domar og bref þar um giord jnne hallda. Lofadi fyr nefndur Þorhalli þui med handsolum at tala alldreige upp a þessa fyrr skrifada peninga. og þui jatadi hann fyrir sic og alla sina erfingia og efterkomendur alna og oborna. edur vmmbodzmanna.

1) Hér hefir Árni breytt Martij í Maij, en það er með öllu röng breyting.

og þar med brendi[1]) þrattnefndur Þorhalli þeim brædrum Þormodi og Einari asiaandi[1]) aull þau bref og kopium. sem hann. hans fader og fodurfader hofdu med hondum haft til rogs. omaks og sundurþyckis vid sina naunga og skyllda menn. sem var Lytingur og sonur hanz Asmundur. Hier j mot gafu þeir brædur Þormodur og Einar tijttnefndum Þorhalla og greiddu strax vt. v. malnytu kugilldi. iiij saudi gamla og ij veturgamla j ed sietta hundradit. meir fyrir saker frændsemi. og ad godur fridur med satt og samþycke mætti verda med þeim og þeir villdu kaupa af sier allt omak vid sina naunga. helldr enn þeir efi i nockurn mata þau bref sem þeir hafa um skilgetning þeirra Lytings og Sumarlida Einarssona. Skildu þesser tijttnefnder brædur Einar og Þormodur þad til. at ef nøckur kløgun kiæmi af hendi Þorhalla. hanz barna edur barna barna. erfingia edur epterkomendur.[2]) edr þeirra ummbodsmanna. vpp ä þa brædur Þormod og Einar. þeirra born edr barnaborn. erfingia edur epterkomendur. um nockra þessa peninga. þa skylldi þessi v. malnytu kugilldi og ed sietta gielldfiar hundradit gialldast aptur. þeim edr þeirra epterkomendum med aullum laga auexti. og þessu uard Þorhalli jatza. Skylldi þessi giorningur æfinnliga standa og alldri riufazt mega. huat sem til kynne at falla annad vm sundurþycki edur ägreining þeirra j millum. Og til sanninda hier um festum vier vor jnsigli fyrir þetta giorningsbref huert skrifat var j sama stad äri og deigi sem fyrr seigir.

---

75. **14. apríl 1563.** **að Þverá.**

KAUPBRÉF fyrir Einarsstöðum í Kræklingahlíð.

Jbskj. AM., Eyjaf. 8.

Þad giørum vier Jon Marteinsson kongsummbodsmann i Wødluþinge. Snorre Jonsson. Olafur Arnason prestar og

1) „Þesse 2 understrikudu ord eru skafen og med annarri hendi ritud i originalnum. Þar mun hafa i fyrstu skrifad vered fieck — i hendr eda eitthvad þvilikt. Enn sidann hefur varlegra þott, ad brefen skylldi þar strax brennast, og hefur so þessu þar fyrir umbreytt vered“ (AM). 2) Svo.

Aussur Jonsson godumm monnumm kunnugt med þessu woru opnu brefe. ad þa lided var fra Gudz burd MD. lx og iii är ä Fremre Þverä i Eyafijrde midvikudagenn i paskawiku umm vored worum wier i hiä säum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna af Eirne älfu Benedictz Halldörssonar. Enn af annare älfu Halls Magnussonar þad faldest og skildest under þetta þeirra handaband ad adurnefndur Hallur Magnusson sellde fyrnefndum Benedicht Halldorssyne jordena Einarsstade i Kvæklinga Hlijd er liggur i Glæsebæarkyrkiusokn fyrer xlc med ollum þeim gaugnum og giædum eignum og jtøkum sem greindre Jordu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu og offtnefndur Hallur Magnusson vard fremst Eigandi ad. Hier i mot gaf offtnefndur Benedicht Halldørsson tijttnefndum Halle Magnussyne xl. c. ix malnitu kugyllde og xx og þar til xi c i godum þarflegum peningum. og þar a ofann umm[1]) skyllde þrattnefndur Hallur Magnusson þessa adurgreinda jord Einarsstade undann sire og sinum Erfing[i]um. enn under þrattnefndann Benedicht Halldorsson og hannz Erfingia. Og til meijre audsyningar og stadfestu hier umm. setium wier fyrskrifader menn vor jnnsigle fyrer þetta Jardarkaupsbref. Hvort ed skrifad war i sama stad äre og deige sem fyr seiger.

Ad þetta sie Richtug utskriftt sijns originals med fiorum oskertum jnnsiglum Votta þeir samanlasu ä Kelldum þann 4 Aprilis Anno 1704.

Sigurdur Sigurdsson. Arni Hannesson m[anu]p[ro]pria.

---

76. 15. apríl 1563. í Kaupmannahöfn.

RÍKISRÁÐIÐ ritar þeim Löjtz-frændum vegna klögumála þeirra um vanefndir af konungs hálfu á brennisteinssamningi þeirra, að konungr hafi og sakir á hendr þeim, og

1) Svo.

skuli þeir veita einum sínum manna umboð til þess að standa fyrir málinu löglega.

Rikisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr. 52, 38—9 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.).

Der Reich Rhete schreiben an die Løtzen
Coppenhagen den 15 Aprilis Anno etc. 63.

Vnns seindt Jedem Besonnders euere an vns beschehene schreiben zum handen kommen. vnd deren Jnhaltt vnd suchung darauss notturfftiglich verlesen. vnnd haben vns daruf anfencklich voll zuberuhen gehapt. Dass die Køn. May. vnnser allergnedigster Herr Euch Kurtz uerruekter tzeit die schweuelfartt Nortwerts jnn Jsslandt neben denen so Jrer May. wegen daselbst auch schweuell ausfhuren solten. mitt etlichem gewissem beding auf ein Zeit vermuge der schrifftlichen begnadung. gegont vnnd verliehen. das auch Jre May. solches nicht ohne vnnsern Rhadt vnd vorwissen gethan. zu dessen getzeugnus dan auch auf erfordern vnsere Sigill. wie gewonlich. mitt daran gehangen. das Jr euch nhun aber vber dass alles Jrer May. ertzeigung dahin gerichtet. als solte Jre May. solche Jre brief vnnd Sigill. so von vns mitt bestettigt. nicht halten wollen. beclagen thutt. ist vns eigentlich nicht ohne brefrembdung vnd auch beschwerlich fürkommen. wir haben aber von der Hochgedachten Kon. May. dermassen gnedigsten bericht erlangt vnnd darauss vermerkt. das Jre May. dessen nicht allein mitt guttem grundt nicht gestehen. sondern auch die Vrsachen. wan das erfordert. ausfhurlich antzeigen vnd darthun konnen vnd wollen. dadurch nicht allein die euch beiliehenn begnadung von euch selbst verwirkt vnd aufgehoben. sondern Jre May. daruber auch gegen euch noch besonnders furderung vnnd Zuspruch erlangt vnd bekommen haben. die sich dan Jre May. jn Jungstem euch gegebenen bescheidt. vnd noch Jdertzeit furbehaltten lassen. Vnnd weill Jre May. vnntter keinem andern Potentaten. als vor den gemeynen disser Reichte Rheten zu recht gehorig. daselbst auch ordentlich Recht geben vnd nhemen thetten. So trugen sie daselbst disser euer furderung keine schew. doch wurden sie zugleich. die widerclage so

gegen euch wie gemelt antzustellen. daselbst auch ausfhuren wollen. vnd derwegen Citation an euch widerumb begertt. dabej wirs dan diessmal wenden lassen mussen. Vnd nach dem Je nhun die sachen dahin sehen. das sie zur gelegenheit rechtlich fürgenommen werden mussen. wie dan vnnsers theils auch dazu kein besser mittell diessmal befunden. Geburtt sich. das euer Einer als dan selbst. oder aber derwegen ein Ander. so zu allen Cautionen vnd vorfellen. die von Jnne gefurdert werden konnen. geudmechtigt erscheine. die Citation vnnd an dere notturft. fürdere. vnd Jrer May. wegen widerumb annheme. vnnd zw Recht stehe. dan wan solches geschehen. vnnd bej vnns ordentlich gehandelt. geburtt vns jn dem vnd allen fellen an schleuniger Rechtsuerhelffung gegen menniglich nichts erwinden zulassen. Was sonst vnnsern glauben. Sigill vnnd brief betrifft. hoffen wir nicht. das Jemandts zu befinden sein werde. der sich mitt fugen vnnd pilligkeit. das die von vns vnbedacht gelassen. zubeschweren haben muge. wolten auch ditz auf euer schreiben guther meynung nicht verhalten.

---

77. 17. apríl 1563. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR tjáir Kristjáni Munk, að hann hafi gefið tilgreindum mönnum efnivið til húsagerðar í Amsterdam til hreinsunar koparsóti (koparvitríol).

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 354 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 543, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni.)

Breff tiill Christiernn Munck. att ko. mtts haffuer giffuuitt Johann Falckener. ko. mtts. factor.

oc Mattes Thinnappell wdj Amsterdam ett skib lad fyre bielcker tiill hielp att bygge ett hus mett wdj Amsterdam tiill att lutre koberøg wdj. som ko. mtts. haffuer forschreffuit thennom att mue henntte wdaff Island etc. Datum Kiøbnehaffnn thennd xvij dag aprilis anno etc. mdlxiij.

---

78. 18. apríl 1563. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR leggr fyrir þegna sína norðan lands á Íslandi að selja Hans Nielsen tvo skipsfarma af lýsi og brennisteini.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 521 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni.)

Breff tiil wndersottene for norden paa Island. at the selge Hans Nielsen oc ingen anden suoffuel oc tran. som effther følger:

Wij Frederich thend anden etc. helsse etther alle wore kiere tro vndersotte. bönder oc menige almue. som bygge oc bo paa wort land Island for norden. euindeligen met Gud oc wor naade. wiider. at wij haffue afferdigit thende breffuisere. wor kiøbmand. oss elskelige Hans Nielssen. met thuende wore skibe at skulle løbe[1]) thiid ind vnder landet for norden ther at kiøbe oss til gode saa møgit suoffuel oc traun. som same thuo wore skibe kunde føre: Thij bede wij etther alle oc huer serdelis biude. attj met forscreffne wor kiøbmand oc ingen anden handler oc paa wore wegne for et skielligt werd lader hanom bekomme saa møgen suoffuel oc traun. som forscreffne wore skibe kunde drage. Hand skal paa wore wegne met gode ware etther thet betale oc atj i alle maade som liudige. tro vndersotte etther lader befinde. huar tiil wij oss wisseligen wille forlade. Datum Kiøbnehaffn thend xviij dag aprilis aar etc. mdlxiij.

---

79. 24. apríl 1563. í Koldinghúsi.

KONUNGR leggr fyrir Jóakim Beck að gera upp reikninga við Hans Nielsen og kaupa af honum hans hluta af brennisteini við 20 dölum tunnuna.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 359 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 545, Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

1) Tvíritað.

Til Jochim Beck. Frederich etc.

Wij bede theg oc wille. att nar wor kiøbmand Hans Nielssen haffuer forclaret sit regenschaff paa huess handel hand paa wore wegne dreffuit haffuer paa wort land Issland. at thu tha forethager same regenschaff oc thet hörer. leger oc ligner effter thend maade. som thu thet i neste forgangne aar lagd haffuer. oc nar althing effther thette breffs liudelsse. hand aff oss paa same handel haffuer. vdrett er. wille wii. att thu paa wore wegne kiøber aff hannom saa møgen suoffuel. som hannom tilkommer. oc for huer thönde fornøiger hannom xx daler. effter som hannom forleden aar giiffuet bleff. oc same pendinge hannom strax paa wore wegne bethaler. paa thet same reigsse maa bliffue clart giord. for hand igien giiffuer seg paa reigsenn. Ther mett scheer wor wilge etc. Actum Koldinghuss thend 24 aprilis anno lxiij.

---

80. 24. apríl 1563. í Kaldangri.

BROT úr bréfi konungs til kjörfurstans yfir Saxlandi um skipti sín og Hamborgarmanna, það er tekr til hafna á Íslandi.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr 52, 46—52; hér er þó að eins tekið það, er varðar Ísland, og er það á sama stað, bl. 51 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to).

An den Churfursten zu Sachsen etc.

Colding. den 24. Aprilis Anno etc. Lxiij.

Wir Friderich etc.

. . . .

Mitt denen von Hamburg wissen wir diessmall keine widerung. doch ist nicht ohne. das wir Jnen Etzliche Haffen jn Jsslandt. do sie dan zu hanttiren. kein sonden[1]) freyheitt gehabtt. verbietten lassen. seindt auch derwegen mitt Jnen albereit schiedlich verglichen. . . . . .

. . . .

---

1) Svo.

81. 4. maí 1563. í Berufirði.

PÁLL JÓNSSON lögfestir landsmála á Reykhólum.

AM. Apogr. 4735 „Ex originali Gisla Jonssonar i Mafahlid" (AM.).

Kunnigt sie aullum og sierhvorium þeim er þetta brief lesa eda heyra lesid ad arum eftter lausnarans Jesu Christi holldgan þusund fimm hundrud sextigier og þriu aar aa þridiudæginn næstan eftter Philippi og Jacobi hvor var hinn fiorde dagur vti Maij manade aa Berufirdi almenniligu hieradzþinge vmm vorit vorum vid epterskrifader menn Tyrfingur Halldorsson og Jon Sigurdzson hea[1]) stadder og til nefnder ad Pall Jonsson lysti ockur og aullum aa heyrande landzmala riettum aa allre jordunne Reykholum þeirre er liggur aa Reykianese vnder saumo þingsokn fyrir fimmtigi hundrud j iørdum og xxx c j lausa gottze eftter þvi sem þar um giørd brief utvisa. Syo og løgfeste hann sama landzmala sem eftter skrifad stendur.

Eg Pall Jonsson logfeste hier j dag landzmala riettan aa jordunne allre Reykholum j þeim besta mata og forme laganna sem eg kann og mä kroftugligast eftter logum. Enn eg fyrirbyd huorium manne somo jord Reykhöla þiggia ad giøf. giallde. pante. lausn eda saulu vtan mitt sie lof edur leyfe til þui eg legg laug og döm fyrer sama land og mäla ad ordfullu og laugmale riettu. Lyse ec þar fyrir. ef af er brugdit. logleysu og slikre segt er login utvisa ef madur kauper visvitandi annars eign. at vitni þino Tyrfingur Halldorsson og þino Jon Sigurdzson og allra þeirra er ord min heyra.

Og til meire sannenda ad suo var logskilad sem fyrr stendur skrifad ord fra orde heingium vid adurgreinder menn ockar jnnsigle nedan fyrir þetta þinglysingarbref huort giørt skrifad og jnnsiglad var j sama stad deige og are sem fyrr seigier.

Pall Jonsson.[2]) [3]) Jon Sigurdzson.[4])

1) Svo. 2) [Innsigli] Pals Jonssonar hefur alldri vidfest vered" (AM.). 3) „[Innsigli] Tyrfings Halldorssonar hanger vid bref-

82. 7. maí 1563. við Vallalaug.

ARFR eftir Gróu Einarsdóttur dæmdr Jóni Jónssyni og hans sambornum systkinum.

AM. Apogr. 4132, m. h. Jons Magnussonar (d. 1738) „Ex originali“ „ä kalfskinn.“

Þeim godum monnum sem þetta brief sia edur heyra sendum vier Ion Grimsson. Gotskalk Tumasson. Olafur Tumasson. Tume Þorgrimsson. Eyiolfur Arngrimsson svarner logriettomenn. Grimur Einarsson kvedio gudz og vora kunnugt giorande þa lidit var fra gudz burd. M.D lx iij aar fostodaginn næstann epter krossmesso vm vorit vid Uallalaug j Skagafirde aa almenneligo þriggia hreppa þinge vorum vier til doms nefnder af heidarligum manne Nicholasi bonda Þorsteinssyne kongs wmbodzmanne j Hegranesþingi ad skoda og jnnvirdeliga ad rannsaka hier med fullnadardoms atkuæde aa ad leggia huert afl eda logliga magt hafa skyllde su aklogun er Skule Magnusson kiærde þar til Ions Ionsonar wm hans skilgietning og modurarf. hiellt Skule sier til eignar og erfda fallit hafa arfur epter Grou heitena Einarsdottur faudursyster sina en adursagdur Jon hiellt Grou sina skilfeingna modur og sinna samborna[!] systkena. var Ion Ionsson stefndur þar strax samdægris oss aheyranda. J fysta leist oss stefnann loglig og Ion Ionson rietteliga fyrir kalladann. kom þar fram fyrir oss ij vitnisburder af hendi Skula Magnussonar huerier er hlyddo wm nockra meinbugi og mægdaspiøll er werit skyllde hafa þridia og iiija ad mægdum a med þeim Ione heitnum Ionssyne og hans kvinno Grou heitinne Einarsdotter[!] huerra beggia saaler Gud nade ad eijlifo. virtist oss somo uitnisburder eckert afl hafa epter þui sem logmalit jnne helldur. svo og kom þar fram j sama dome af hende adurnefndzt[!] Ions Ionssonar festingarbref fyrrsagdra hiona Ions og Grou epter bokarinnar ordum þar ed so seigier. huar sem madur fester sier kono eda mey ad gudz logum og beggia þeirra samþykt þa ero

ed,“ en „nafn Tyrfings er ecki skrifad nedan ä brefed“ (AM).
4) „[Innsigli] Jons Sigurdzsonar hanger og vid brefed“ (AM).

þau born oll er hann aa vid þeirri kono logliga til arfs kominn huort sem þau ero gietinn fyrir festing eda epter vtan þau sie gietinn j hordome. j odrum stad seigier so. nu er hiuskapur mille kallmanns og kono logligt samband og ma þad einginn madur adskilia ef loglig festing er aa kominn. hier med kom og wnder worn dom ij uitnisburder med heilum og oskoddudum jnnsiglum. annar Grims heitins Ionssonar. huers saal gud näde. annar Ions Halldorsonar. hlyddo somo vitnisburder ad þesse skylldseme og mægdaspioll hefdi ecki verit meir enn iiij[a] og v[a] ad mægdum mille þessara adursagdra hiona. sor sagdur Ion Halldorson. þar strax fullnadareid epter sinum witnisburde oss og morgum godum monnum aheyrande. so og kom þar fram j sama dome ad einn af þessum ættmonnum sem ad var Jnguelldur Brandzdotter sogd skyllde ecki rietteliga j sina faudurætt kominn og sama Jnguelldur var moder ad þeirri kono Iorunne sem meinin skulo af komin wera huad er logmalit raad fyrir giorer. En vard[1]) sa madur veginn er hann er eij j fauduræꞇt kominn ad logum þa taki modurfrændur bætur og arf epter hann enn ef hann er hardur eda skemdur þa tekur hann riett epter modurfedur sijnvm. J annare grein seigier so. enn sa sem sækier eda sok giefur. þa skal hann hafa profan til sins mals nema hinn sem neitar seigi nockurn þann hlut j sinne neitan þann sem hinn eigi ok fyrir sina hond ad profa. J þridio grein auikur so logmalit ad þeir sem vitna vilia frændseme hionum til skilnadar ad þeir skulo bera sion og wisso sina ad þeir vita ad so sie en ey nægier þad ad þeir hafe þad af odrum heyrt nema þui ad eins ad þeir sieu so þungstiettar monnum ad þeim sie eflaust truanda. J fiordo grein stendur so. enn ef annadhuort hiona kann fra ad falla. þeirra er x vetur eda leingur hafa saman werit og hafa þau ianfnliga halldit sig fyrir loglig hion þott hiuskapur þeirra hafi eij logliga verit ämalgadur og ei bygdarfleygt werit mille skilrikra manna ad hun være hans frylla eda horkona þa skal

1) Svo.

barn eda born epter werande j arf setiast og halldast fyrir skilgietinn þott eij life festingarvottar. Hier med kom og eij fyrir oss j worum dome med nockrum skiluijsum greinum edur witnisburdum ad þessum tittnefndum hionum Ione Ionssyne og hans kuinno Grou heitinne hefde fyrirbodit werit huorki fyrr nie seirna af andligo wallde eda weralldligu sinn hiuskap saman ad binda. Þui fyrir þessar greiner og fleiri adrar sem j logmaleno standa og hier ad hniga og ad heilags annda nad tilkalladre ad so profudo male rannsokodo og fyrir oss komno dæmdum wier med fullnadardoms atkuæde ad þes[s]i adursagdur arfur sem fallit hefur epter tijtnefnda Grou heitena Einarsdotter[1]) skylldi standa sem komenn være Jone Ionssyne til handa og eignar med odrum hans sambornum syskenum.

Samþyckte þennan vorn dom adursagdur valldzmann og sette sitt jnnsigle med vorum fyrrnefndra manna jnnsiglum fyrir þetta domsbref huert skrifad war aa sama aare sem fyrr seigier.

---

83. 7. maí 1563. á Hvanneyri.

KAUPBRÉF fyrir Fiskilæk.

AM. Apogr. 4750, m. h. Þórðar Þórðarsonar „Ex originali Arna Hannessonar yngra."

Þat giorum vier Einar Eiriksson. Sygurdur Þordarson og Jon Jonsson godum monnum kunigt med þessu voru opnu brefi arum epter gudz burd. M. D. lx og iij. aar aa Hvanneyri j Borgarfirdi fostudaginn næstan epter krossmesso vm voret vorum vier j hiaa saaum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna af eirni alfu Hinriks Gerkens Hannessonar en Bersveins[1]) Runolfssonar af annare. faldist þad og skildist vnder þessu þeirra handabande. at adurnefndur Bergsveirnn[1]) Runolfsson selldi fyrrgreindum Hinrik alla jordina Fiskilæk er liggur j Mela kirkiu sokn xx c ad dyrleika med aull-

---

1) Svo.

um þeim gognum og giædum sem greindri jordu fylger og fylgt hefur at fornu og nyu og hann vard fremst eigandi ad j erfd efter modur sina undan sier og sinum erfingium enn under fyrrskrifadann Hinrik og hanns erfingia. Hier med handsaladi hann honum allt þat fie sem þar fyndist j jordu og aa og eigi verda adrer eigendur at. at svo fyrirskildu at optgreindur Hinrek skylldi styrkia hann þessa jord til laga ad sækia af þeim sem hielldi, og greida fyrskrifudum Bergsveini. v. malnytu kugillde og iiij c j kvikum godum penningum ef honum dæmdest jordin. Enn þad sem þessi jord være dyrare skylldi tittnefndur Hinrik Gerkens eignast fyrir sinn kostnad og omak. skylldi optskrifadur Bergsveirn aptur giallda þess .ix. kugillde ef jordin ryftist af Hinrik med logum aftur. Og til sannenda hier um festum vier fyr nefndir menn vor jnsigli fyrir þetta vort vitnisburdarbref skrifad aa Hvanneyre j Borgarfirde aa sama deigi og aare sem fyrr seiger.

---

84. **18. maí 1563.** **í Laugardal.**

TYLFTARDÓMR, kvaddr af Eggert lögmanni Hannessyni, dæmir honum forkaupsrétt að Laugardal í Tálknafirði fyrir það verð, er hann hafði fyrir gefið.

Uppskript meðal Laugardalsskjala í þjóðskjalasafni, gerð eftir frumritinu („þessi domur med fiorum hangandi jnziglum"), og staðfest á Hólum í Hjaltadal 14. júlí 1704 af Jóni Einarssyni og Marteini Arnoddssyni (=*a*). — Skjalabók þjóðskjalasafnsins í fol. bl. 211—13, skr. ca. 1604 (=b). — Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 121, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar 1666. — Lbs. 720, 8vo., bl. 85—8, m. h. Björns Guðmundssonar í Þykkvaskógi ca. 1600 eða nokkuru síðar (notað á stöku stað). — Lbs. 65,4to., II, 63—5, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640 (styttir og víkr við upphafinu). — Hér fylgt a; hin höfð til hliðsjónar.

J h e s u s.[1])

[Domur vm Laugardal. huort hann skyllde gialldast j skullder fyrst ecki war annad til epter hinn dauda. þo hann wæri med skilmala selldur.[2])

---

1) *a*; sl. h i n. 2) [*b*; Dömur vmm LaugarDal 65, 1945.

Ollumm þeim godumm monnum sem þetta Bref sia edur heyra[1]) sender Einar Palsson. Oddur Helgason. Biorn Konradsson. Eyolfur Magnusson. Jochim[2]) Hermansson.[3]) Sturle Eyolfsson. Jon Sveinsson. Gunnlaugur[4]) Skeggiason. Jon Liotsson. Jon Gislason. Stefan Sveinsson. og[5]) Jon Olafsson. kuediu guds og sijna[6]) kunnugtt giorande [med þessu woru brefi.[7]) [ad þa er lided var fra hingadburd vors liufa lausnara Jesu Christi[8]) M.Dlx og iij[9]) ära.[10]) a manudægenn næstann fyrir vppstigningardag umm vored[11]) j Laugardal j Talknafirde ä þijngstad riettumm vorum vier i Dom nefnder af Eggert Hannessyni logman[n]i fyrir nordan og vestan aa Jslande. til ad skoda og ad ransaka og effter løgum og vorre skinseme fullnadardoms adkvædi aa ad leggia [þad mal[12]) ad Ormur Ellingsson Doms aa beiddist af greindum logmanne hver ad vera skilldi logligur afgreidslumadr skullda Jons heitins Ellingssonar[13] brodur sins. hvers saal ad Gud naade. og hvar þær skilldu af takast. sem var fyrst xij^c j jørdu. er var heimanfilgia hans qvinnu Kristinar Olafsdottur. og þar til x^c j lausafiam. er moder hennar hafde giefed henne i sijnar løggiafer og þar til x^c er sagdr Jon hafdi gefit henni aa þeirra[14]) Brullupsdeigi. suo og adrar smäskullder fleiri er ymser menn þottust ad honum eiga. hier med var hann og skilldugur Klaues[15]) Feit.[16]) og Hannes Elmenhorst. [17]) og Pietri Mateussyne. þeim þremur xix^c. og var reiknad vj vætta gilldi j[18]) hvertt hundrad. hier med skilldi hann og vera skilldugur einum og ødrum vtlendskum monnum vmm nockrar smäskullder. vissu vær nu fyrir full sannindi. ad greindur Jon Ellingsson hafde eingin fie efter sig latid. hverke

---

1) lesid, b. v. 1945. 2) Joacchim 65. 3) *b*, 65, 1945; Germansson(!) a. 4) *b*, 65, 1945; Gunlogur *a*. 5) b. v. 65. 6) *b*, 1945; uora *a*. 7) [b. v. *b*. 8) [Anno] 65, 1945. 9) *b*, 720; sl. (iij) *a*; 1563, 65, 1945. 10) ár 1945; sl. *b*, 65. 11) *b*, („mal“ þó bætt við samtiða utanmáls); þeir (!) *a*; þar 65, 1945. 12) *b*, 65, 1945; Ellinssonar *a*. 13) þ. e. 17. maí. 14) hennar *b*, 1945. 15) Claus *b*; Hanz 65, 1945. 16) Fris *b*, 1945; Frijse 65. 17) *b*, Clummhost *a*; Elmhost 65, 1945. 18) fyrir *b*.

qvick nie daud. laus nie føst. vtann snoggvann og snaudann gardinn Laugardal. hver ad er xxxvjc ad dyrleika. virtist oss sem i aungvann maata mætte[1]) þesse gardur i neinar skullder Jons Ellingssonar gialldast nie greidast. þar fyrer ad þad kom auglioslega framm i dom fyrir oss. ad fyrrnefndur Eggertt Hannesson hafdi selltt optnefndum Jone fyrr skrifadann gard Laugardal med suofelldum handsølum[2]) og [3]) skilmäla. ad þrattnefndur Jon Ellingsson skilldi opt nefndann Gard Laugardal hvørke meiga giøfum gefa nie solum selia og ecke helldur neinum vedsetia. eigi helldur sinne qvinnu enn[4]) odrum nema Eggert Hannessyne edur hans Erfingium ef þeir villdu afftur leisa fyrir slikt verd sem fyrir kom. hier med hafde og optnefndur Eggert til skilid i þeirra kaupe. ad þesse gardr Laugardalur skilldi hvorki gialldast nie greidast i neinar skullder Jons. hvorki ä hans døgum nie suo effter hanns dag. J þridiu grein hafdi og Eggertt tilskilid i þeirra kaupe Jonz. ad Jon skilldi laata vpp giora kirkiuna i Laugardal. og suare[5]) henni øllum þeim ʀeikningskap sem þar hafdi fallid. sijdann ad sera[6]) Are Steinolfsson stod þar af ʀeikningskap herra Gissure godrar minningar. suo þad kiæme hvørke vpp a Eggertt nie suo hans Erfingia sijdar meir.

Birttist þad nu auglioslega med godu skiali fyrir oss adurskrifudum domsmonnum. ad Jon Ellingsson hafdi i þeirra handsoludu kaupe jatad þessum fyrr skrifudum skildøgum med odrum fleirum þö eij sie þeir hier aqvadder. Vmmskodudum vier nu vora landzlagabok i þeim greinum. sem oss þotti sogdumm skildogum til hlyda. virdtist oss þeir eigi i mote logumm vera. helldur dæmum vær þá[7]) [skial[l]iga og[8]) logliga giorda hafa verit. og obrigdanliga halldast eiga. þui ad loginn suo auijsa[9]) med stoddum Endimorkumm þar ad[10]) svo seigir. ad halldast skuli oll handsolud maal þau sem

1) 65, 1945, *b*; sl. *a*. 2) handsøludum 65, 1945. 3) b. v. *b*. 4) nie, *b*, 65. 5) suara *b*, 65, 1945. 6) sl. øll, nema *a*.. 7) *b*, 65, 1945; sl. *a*. 8) [skildaga 65, 1945. 9) *b*, 65, 1945; ansa (!) *a*. 10) ed. *b*.

vottar vita edur vid er geingid. og Bok mælir eigi i mote. og þui nu fyrir allar þær logmætar greiner sem sogdu male til hlyda. og epter ollumm þeim skial[l]igumm skildogumm sem framm hafa fared med handsolumm og heimilldartokumm opptnefndra manna aa milli sem fyrre meir greiner. og ad ollu suo profudu mali sem nu hefur fyrer oss komit. þa dæmumm wier[1]) fyrr nefndir domsmenn medur fullu domz atquædi opptnefndum Eggertt til fullrar eignar og frialsligz forrædis gardinn Laugardal med ollum sinum eignum quikumm og daudumm. lausumm og fostumm. Enn Erfingiumm Jonz Ellingssonar dæmumm vier aptur þau lxc i jordumm sem Jon hafde Eggert fyrir Laugardal giefid. Og þar af dæmdum vier Orm Ellingzsson skilldugann ad greida aptur Christinu eiginnqvinnu Jons þau xijc sem hun hafdi heimann j jordunne Fossä sudur i Kios. enn Orme sialfumm dæmdumm vier aptur þau xijc i Trostanzfirdi sem hann hafdi feingid sijnumm Brodur fyrir sagdann Fossaarpartt. hier med skilldi Ormur og Christinu[2]) greida þau xc vr jordune Dufanzdal. sem Jon hafde henni giefit a giptingardeigi. og þar til skilldi hun og eignast xc vppi fyrr sagda jord Dufansdal. fyrir þau xc er moder henar gaf hene. og eyst[3]) hofdu fyrir henar bonda Jone Ellingssyne. þo med suoddan forordi. ad Erfingiar Jonz skilldu meiga þessi xc [til syn aptur leysa af þeir villdu. þa þeir uære ordner megande menn. med slijkumm peningumm sem inn hefdi komid. og sijdan dæmdumm vier Orm Ellingsson þar vid skilinn vmm allar skullda greislur og äkiærur. þær sem være a peningumm Jons.[5]) Enn Kristinu Olaffzdottur Dæmumm[6]) vier vmbod barna sinna. og skillduga ad greida aptur[7]) opttnefndumm Eggertt ad næstum fardogum tittnefndann gard Laugardal med ollu þui sem[8]) honum til heyrer. quiku og daudu. lausu og fostu og suo liettu og godu sem Jon hafde hann medtekid af Eggertt.

---

1) b. v. *b*, 65; sl. *a*. 2) eydst *b*, 65, 1945. 3) Svo. 4) [b. v. b. 5) *b*, 65, 1945. 6) *a*, dæmdum *b*, 65, 1945. 7) sl. *b*, 65, 1945. 8) b. v. *b*.

Enn hefdi þar nockur spioll a ordid ä kirkiunni edur odru sidan Jon medtok. þa skilldi þad bætast af peningumm Barnnanna. og þui[1]) porcio sem þar hafdi og[2]) fallid. skilldi hun og[2]) svara Eggertt þuiad ad kirkiunne hafde ecki [þar verit giortt.[3]) nema uar midur til reika eppter enn ädur. hier med dæmdumm vier optnefnda Kristinu skillduga ad giallda og greida allar loglegar skullder Jons[4]) ur jordunni Dufansdal þar fyrer ad eij voru til adrer peningar. so leingi sem[5]) hun edur verd fyrer hana[4]) til hricki. Enn ef þad tæki ecki[6]) i alla stadi. þa skilldi saa mest þarnast er mest atte fie ad honum suo kona hanz sem adrer skulldunautar vtan madur hefdi ätt ved i einhuerium grip. [adur en hann fieck henar.[7]) þa a hann þann fyrst ad hafa. Geingumm vier aller saman til greindz logmanz og handfestum honum Eijd þar vppa ad þennan dom hefdumm vier dæmtt epter vorre riettre samvisku. enn fyrer aunga mune. og þar vppa samþickte hann þennann vorn dom med oss. og setti sitt jncigli med vorum jnnciglum fyrer þetta Domzbref. [huertt ed skri[f]ad var[8]) i sama stad. are og deigi [sijdar enn[9]) fyrr seigir.

---

85. **19. maí 1563.** **á Bálkastöðum.**

VITNISBURÐR um konungsbréf til Jóns Sigmundssonar, er skipaði honum aftr eignir hans og konu.

AM. Apogr. 3977, m. h. Páls Hákonarsonar eftir transskripti á skinni frá 16. júlí 1568.

Þad giorum vid Sygurdur Olafsson og Hallur Andresson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi ad a Balkastodum j Hrutafirdi þridiudaginn næstan fyrer uppstigningardag.[10]) vorum vid þar vidstadder og heyrd-

---

1) *a*, 65; þeirri b; svo 1945. 2) sl. *b*. 3) [giort neitt (sl. 1945) gott 65, 1945. 4) *b*, 65, 1945; sl. *a*. 5) b. v. 65. 6) til, b. v. 1945. 7) [sl. *b*. 8) [sl. *b*. 9) [sem *b*; 65, 1945 stytta niðrlagsorðin. 10) þ. e. 18. mai.

um ad Þorsteinn Arnason sagdi upp a sina tru og fullnadar sannindi ad hann hefdi verid nærstaddur j Þingeyra kirkiu og þar hefdi verit þann tid marger goder menn samann komner. ad Jon Sigmundzson las þar aullum ahe[y]røndum kongs bref suo latanda ad greindum Joni Sigmundzsyni voru aptur skipader þeir peningar sem biskup Gottskalk hafdi af honum haft adur enn Jon sigldi. Svo og hafdi kongurinn j sama brefi skipat Jon Sigmundzson til samans aptur vid sina kuinnu Biorgu Þorualdzdotter. og til sanninda hier vm setium vid fyrrgreinder menn ockor Jnsigli fyrer þetta vitnisburdarbref er skrifat var a Stad j Hrutafirdi deigi sidar enn fyrr seiger. Anno M. D. lx. og iij.

---

86. **22. maí 1563.** **í Klifshaga.**

VITNISBURÐR um landeign Klifshaga í Öxarfirði.

Eftir frumritinu á skinni frá Brekku í Núpasveit, og er það nú meðal Klifshagaskjala í þjóðskjalasafni. Bæði innsiglin fyrir bréfinu.

Suo felldan uitnisburd berum vit Jon prestr Jonsson og Biorn Indridason at vit hofum heyrt hina elztu menn j Auxarfirdi og þar hafa upp alizt alla sina daga sem uar Jon heitinn Gunnarsson og fleira adra. at Klifshagi ætti land fyrir vestann Brunnaa og suo fram j stein þann er stendr aa fram verdum Klifum og kalladur er Godasteinn og þetta hefer haft og halldit uerit langan tima sidan fyrst er vit uorum smapiltar og hier epter vilium vit suiria ef þurfa þiker. og til meire sannenda hier um setium uit ockr jnsigle fyrir þetta uitnisburdarbref er skrifat uar j Klifshaga lavgardagen næstan epter uppstigningardag um vorid arum epter guds burd .M. d. lx. og iij. aar.

---

87. **[í fardögum] 1563.**

AFHENDING Melakirkju með álagi.

JS., 143. 4to. bls. 375—76, skr. 1628. Lbs. 108, 4to. bls. 501 (síra Jón í Hítardal).

Anno 1563.[1])

[Þetta effterskrifad hefur sera Eiulfur gollded kirkiunne a Melum enn sera Jon Eigilsson medtok[2]) og afhendtte Þorde Gudmundssyne.

[J fyrstu[3]) ix kyr. [Lagdtt ofan ä tuær kyr. Ein ær med lambe.[4])

[Jtem[4]) ij asaudar kugilldi gilld.

[Jtem[4]) eirn kapall. [xv aurum.[5]) annar lxxx alnum. Jtem j daudu.

iij trog. Eirn pottur. eitt kietilhrof. eirn jarnkall [lijtell.[4]) eirn hverfusteirn. ein kvern. ij birdur. eitt kierhrof virdtt 1½c.

[Jtem[4]) stige med v stigum.

---

88. 28. maí 1563. undir Staðarfelli.

SAMNINGR Orms Sturlusonar við Daða Guðmundsson um Leikskála dæmdr gildr.

Steph. 62, 4to. bl. 71—2, skr. ca. 1650. — Dómabók í 4to í þjóðskjalasafni, áðr í eigu Árna landfógeta Thorsteinssonar, skr. ca. 1620—30. (=*b*). — Lbs. 791, 4to, bl. 107, skr. ca. 1630. Lbs. 6, fol., tvær uppskriftir frá ca. 1670: *a*, bl. 246b (heill, svo að kalla og in forma); *b*, bl. 253 (styttr). — Dómsmenn hvergi taldir fleiri en fimm. — Úr þessum dómi eru gerðir tveir dómar í Sýsl. II, 647.

Domur vm Wed a Jordu.

Ollum monnum sem þetta Bref sia edur heyra sendum vier Arngrimur[6]) Loptsson. Sigurdr Oddsson. Jon Asmundsson. Biarni Thumasson. Helgi Thomasson. kuediu Gudz oc vora kunnugt giorandi ad ärum epter Gudz burd 1563[7]) vnder Stadarfelli a þingstad [riettum fostudaginn næstan fyrir[8]) huijtasunnu.[9]) vorum vier til domz nefndir

1) 108; sl. 143. 2) [Med stad og kyrkiu medtok, af sira Eyolfe Grijmssyne sira Jon Eigelsson, 108. 3) [Jtem 108. 4) sl. 108. 5) lxl alnum 108. 6) 1562, 62; 1563 *b*, 6b; 1593, 791, 6a. 7) [sl. 791. 8) Einar (!) 6a. 9) b, 6a; epter 62, b.

aff hejdurligum manni Eyrijki Gudmundssyni er þa hafdi laga vmbod Peturz Bonda Eijnarssonar kongz vmbodsmannz j Þornes[1]) þingi til ad giora Rett þeim monnum [er[2]) fyrir honum sig[3]) kiærdu. Enn Ormur Stullason kiærdi[4]) oc[5]) krafdi vppa[6]) laganna vegna. ad lata[6]) alijta oc fullnadar domz atkuædi ä ad[7]) leggia. huort afl edur magt hafa skylldi þad vedbref med godra manna Jnsiglum er hann hafdi giort vid Dada Bonda Gudmundsson. oc vær þar yferlasum. hliodandi vm Jordina Leijkskali j Haukadal j Vatzhornz kirkiusockn. er so latande Bref var. ad Ormur Stullason hefdi lofad og vedsett ad selia Dada Bonda Gudmundssyni Jordina Leijkskali j Haukadal fyrstum oc Ormur medkendist. ad hann hefdi so[8]) giort. Enn j annari Grein sagdist hann hafa gefid Barni s[era] Biarnar[8]) Jonssonar þessa hina[9]) somu Jord seijrna enn þad hann sagdist hafa lofad. ad vedsetia hana Dada. Hier med sagdist hann ecki fie vpp borid hafa fyrer optnenfda Jord. Leijkskali. nema x^c af s[era] Bijrni. Enn so stendur j vorri landz laga Bok. ad huor madur skal hafa fullvirdi fijar sijnz. Og aptur skal ganga of talt enn framm talt. þar þeir eigast[10]) rettar tølur vid. J annari Grein stendur so. [ad halldast skuli aull handsolud mal.[11]) þau Bok mæler ecki j moti. Enn þad skal ej halldast. ef madur selr þad er hann hefr adr odrum sellt edr vedsett. J þridiu Grein var vpplesid fyrir oss. domur fromustu dane[12])manna. sa sem dæmdr hafdi verid a Oddeyri j Eyiafirdi af .xxiiij. dandjmonnum. so latandi. ad huorjum manni skylldi rett geingid vera ad þeim peningum aptr. Jordum oc lausafie.[13]) er þeir hofdu att hia Biskup Joni Arasyni edr sonum hanz Bijrni oc Ara oc þeir hefdi ongua peninga fyrir feingid. hier med skylldi þeir mega þa ad sier taca nær sem villdu er med Brefum oc Jnsiglum edr med suordum Eijdum

---

1) Þórsnes 791. 2) [er sig 791; sem sig *b*. 3) sl. (hér) b, 791. 4) beiddi b, 791. 5) til, b. v. 791. 6) sl. b. 7) lata b. v. b, 791. 8) b, 791: Biarna 62. 9) enu b, 791. 10) hafast 791. 11) [sl. 791. 12) dandi 791; sl. b. 13) gotzi b. 791.

sig til leijddu. og þeir hofdu aungua peninga fyrir fengid. oc þui[1]) fyrir þessar Greiner og[2]) ad so profudu mali. dæmdum vier nefndir domzmenn med fullu domz atkuædi sama vedbref oc giörnnig er optnefndr Ormur Stullason hafdi giort vid tijttnefndan Dada Gudmundsson logligann. myndugann oc stadfastann eptir þui sem þeirra Giorningz Bref jnni helldur oc vtvijsar ad ijur logligum vitnum lejddum af Ormi Stullasyni. fyrir Petri B[onda] E[inars]s[yni] kong maijtt vmbodzmanne hier j Þornesþingi.[3]) jnnann manadar ad forfallalausu edr hanz vmbodzmanne hier[4]) jnnann syslu. so latandi eijd.[5]) ad Ormur Stullason hafi fyrr lofad hana oc vedsett fyrrnefndum Dada B[onda] Gudmundssyne. enn hann hefdi gefid hana Barni s[era] Biarnar[6]) Jonssonar. Enn ad þessum Eijdi[7]) sonnudum dæmdum vier j allan mata omynduga giof oc giorning Ormz Stullasonar. er hann hafdi giort vid s[era] Biorn. edr hanz Barn. enn þann giorning logligann er hann hafdi giort vid Dada B[onda] Gudmundsson.

Samþyckti þennann vorn dom [aadur greindur vmmbodsmann et cetera.[8])

---

89. **1. júní 1563.** **að Grænavatni.**

VITNISBURÐR nokkurra Þingeyinga um breytni Kolbeins Arngrímssonar.

AM. Apogr. 4732, með hendi Jóns Magnússonar (d. 1738). „Brefed er med ecke bestu hønd, þö göda" (JM.). „Fra Gunnsteinsstodum i Langadal" (AM.).

Ihesus.

Ollvm monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sender Jon Magnusson. Sira Einar Sigurdzsonn. Starkadur

1) b. v. b. 2) b. v. 791. 3) Þorsnesþingi 791. 4) b. v. b, 791, 60. 5) ord, 62. 6) b, 791; Biarna 62. 7) eijdum b, 791. 8) b. v. 791, 6 a.

Valtyrsonn. Þorsteirn Eyolfsson. Jon Jonsson. Jon Inngvarssonn. Þorkel[1]) Semingsson. Þorsteinn Jonsson. Biarne Gudmundsson. Biarne Andresson. Jonn Jonsson. Þorvardur Ormsson quediu guds og sina kunigt giorandi at valinnkunur man Kolbein Arngrimsson leittadi eins almenniligs ordroms og vittnisburdar til vor hvers fyrir sig vm sina breyttni og framferdi til orda og giorda leynt og liost fyrr og sidarr et cetera.þa uitt[n]m vier fyrr skrifader men vistfaster og buandi j Reyckiadal. Bardardal og vid Myvatn. þad vier hofvm vittad fyrr nefndz Kolbeins fra vorre barnæsku. nær allir vppalist j nordursveittum og alldre sied nie heyrtt. nie uittad Kolbein sier skickad hafa. edur hegdat odruvis en einvm ærligvm dandi manni heyrdi og bæri til ordz og ædis. Og til sanenda hier vm siettvm[1]) vier fyrr skrifader menn vor jncigli fyrir þetta bref huert skrifat var a Grænavatni vid Myuatn. þridiudagin næstan epter huittasvnnv arum epter Gudz bvrd .m. d lx iij.

90.	2. júní 1563.	í Ögri.
	4. júlí 1568.	í Síðumúla.
	8. júní 1570.	í Bæ.

HERDÍS Þorleifsdóttir sver fyrir holdlega sambúð með skyldum í óbótamálum eðr svo sér mægðum af Ceceliu Jónsdóttur.

AM. Apogr. 4738. „Ex originali. 6 innsigle hafa vered fyrir brefinu, eru nú øll þar fra“ (AM.). — Lbs. 115. 4to, bls. 306—308, með hendi Jóns prófasts Halldórssonar c. 1720, og ritar hann þar utanmáls: „Nota. Jörun Jonsdotter moder Herdijsar og Cecelia Jonsdotter moder Ragneidar Eggertsdottur voru systur. enn hvørt Cecelia hefur verid Eigenkona Eggerts logmanns. edur frilla. og børn hennar ættleidd. er mier övijst.“

Eijdur Herdijsar Þorleifsdottur upp a fadernis lysingu dottur hennar Ceceliu Anno 1563.[2])

---

1) Svo. 2) sl. 4738.

Jhesus.[1])

Til þess leggur þu haund ä helga bok og suo skytur þu þinu mali til gudz, at þu hefur alldri aa æfi þinne þinu blodi samblandat i holldligri girnd. edur j holldligri sambud med neinum þeim manni þier suo skylldum edur mægdum sem j obötamalum standa; og suo med aungum audrum monnum þier skylldum nie suo þier mægdum af Ceceliu[3]) heitinne Jonsdottur huorki sa er heiter Eggert Hannesson nie Jon Grimsson nie suo neinu nafni audru. og Sigurdur Ormsson er so sannur kiotligur fader at þinu barne Ceceliu[2]) sem þu ert holdgetinn moder: og at suo stofudum eide sie þier gud hollur. sem þu satt seiger. gramur ef þu lygur.

Saunnudu þessar epterskrifadar konur þennann eid med Herdise Þorleifsdottur. sem suo heita. Gudrun Þordardotter. Gudrun Ormsdotter. Biorg Palsdotter. Gudrun Narfadotter. Cecelia[2]) Jatgeirsdotter. Margriet Jonsdotter. Gudrun Sveinsdotter. Gudrun Snorradotter. Þorbiorg Gudmundardotter. Gudrun Jonsdotter. Hallbera Hrafnsdotter med suo latande eidi. sem hier greiner.

Til þess leggi þier haund aa helga bok og suo skioti þier ydru mali til gudz at þann sama eid sem Herdis Þorleifsdotter sor hier nu strax under ydar eyru a heyrandi ydur. hyggi þier riettan og sannann. og aunguan efua nie misgrun hafi þier þar a. Og þennan eid sanne þier huorki nie sueried fyrir nockura muna sakier, vtan fyrir riettindi og til sanninda. Og at suo staufudum eidi sie ydur gud hollur sem þier satt seigit. enn gramur ef þier liugit.

Þat giorum vier Halldor prestur Gunnlaugsson.[3]) Biarne Olafsson. Sigmundur Jonsson. Pall Jonsson. Narfi Marteinsson. Þorbiorn Biarnarson. godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefi. at vier vorum þar i hia og heyrdum þar upp a j Augri j Jsafirdi. a miduikudag hinn næsta epter huijtasunnu. at Herdis Þorleifsdotter sor suo felldan bokareid med fullum ordum og eid-

1) b. v. 4738. 2) 115; Sesseliu 4738. 3) og b. v. 4738.

staf sem hier fyrir ofan er skrifadur[1]) fyrir Torfa Jonssyni. er þa hafdi syslu og profastsdæmi j millum Arnarnes j Jsafirdi og Quijarnups j Jokulfiordum og þenna en sama eid sannadi med henni þessar fyrr skrifadar konur sem adur eru nefndar. med þuilijkum eidstaf og fullum ordum sem fyrri er skrifat. hueriar vier vissum huorki reyndar at lygi nie stelvise. eigi helldur at raungum uitnum nie meinsærum. og huorki henni skylldar nie suo mægdar. og voru þar sueitarkonur. og nockrar þar heimilisfastar sem þar haufdu ä vist verit med henni um næstu þriu ar edur leingur. Og suo voru hier margir skilviser menn upp yfer. þo eigi sie þeir med nafni hier äkuædder. Og til meire audsyningar. stadfestu og sanns vitnisburdar hier um. at suo i sannleika er. sem fyrr stendur skrifat. setium vier fyrrnefnder menn vor insigli fyrir þetta uitnisburdar bref. huert er giort og skrifat var j fyrr saugdum stad. a sama deigi sem fyrr seiger Anno Domini mc. dc. lx iij. ar.

[Og hier epter vilium vier sueria ef þurfa þykier.[2])

Eg Þorleifur prestur Biørnsson auglyse under guds vitne og allra þeirra dugande manna. sem þetta mitt bref siä og heyra. þad eg veit fyrer gude. ad Eggert Hannesson er svo saklaus af holldlegre sambud med minne dottur Herdijse Þorleifsdottur sem eg villde vera af øllum mijnum syndum og misferlum. þa eg kiem fyrir domstöl drottins. Og til sanninda hier um þa þricke eg mitt signet nedan ä þetta mitt medkenningar Bref skrifad i Sijdumula i Hvijtarsijdu þann 4 dag Julii. Anno 1568.

Þad giorum vier Jon prestur Ellendsson. Ormur Jonsson og Olafur Jonsson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu Brefe. ad vær høfum sied og yferlesid Bref med heilum og öskøddudum hängande jnnsiglum og äþrycktum Signetum so hliödande ord epter ord er hier fyrir skrifad stendur. og hier effter vilium vær sveria. ef þurfa þicker. Og ad svo i sannleika er sem fyrr

1) skrifatur 4738. 2) [sl. 115; en 4738 sleppir öllu því, sem eftir fer.

skrifad stendur. þa til meire audsyningar. stadfestu og sanns vitnisburdar hier um. þa þrickium vær fyrr skrifader menn vor innsigle nedan ä þetta vort vitnisburdar Bref. hvort skrifad var i Bæ ä Raudasande. þann 8. dag Junii ärum effter Christi hingadburd 1570.

---

91. 7. júní 1563. á Kirkjubóli.

KAUPBRÉF fyrir hálfri Munistungu (ágrip).

AM. Apogr. 4748. „Ex originali. Excerptum“ (AM.).

Jhesus.

Oddur Jonsson medkenner ad hann hafe feingid Torfa Jonssyni. husbonda sinum. halfa jordena Munistungu iiijc ad dyrleika. huer ed liggur j Kroxfirde j Reykhöla kirkiu sokn. og þar med þriu mälnytukugilldе. sem ad er eign barna hans. Enn fyrer þennann part setur hann bornum sinum. iiij c. j Laugalande til æfennlegrar eignar. Þesse hans medkenning var skrifud ä Kirkiuböle j Langadal þann viij. dag Junij Anne M. D. lxiij.

---

92. 16. júní 1563. fyrir ofan Leiti.

JÓNI Ásgrímssyni dæmt undanfæri fyrir að hafa legið eiginkonu Jóns Jónssonar.

AM. Apogr. 4739. „Ex orig. Hlidarend. 12 innsigle hafa fyrir dominum vered, eru øll burtu“ (AM).

Øllum þeim godum monnum sem þetta bref siä edur heyra senda Halldor Skulason. Jon Wigfusson. Gudmundur Skulason. Gisle Finnsson. Snorre Arnorsson. Jon midlungur. Oddur Oddsson. Halluardur Hauksson. Magnus Sygurdsson. Sueinn Eireksson. Helge Snorrason. Andres Haflidason. kuediu Gudz og sijna kunnigt giorandi. þa lidit var fra Gudz burd M. d. lx og iij. ar. ä Wilborgarstaudum j Westmanna Eyium a þijngstad rettum. hinn xiiij. dag Junius manadar. woro wier j dom nefnder af hejdurs dandis manne Benedict Peturssyni er þa hafdi mins herra kongsins wmbod j aadur greindum West-

manna Eyium til at skoda og ransaka og fullnadardom aa at leggia wm þa äkiæru er Jon Jonsson klagadi til Jons Asgrimssonar þat at hann hefdi leigit eiginnkonu sina. War hann stefndur þar a þinginu oss ä heyrundum. og þuj leitz oss hann laugliga firer kalladur. Nu af þui at svo stendur j worri landzlaga Bok: Ef madur giorer so mikit ohæfuverk. at hann legzt med eiginnkonu mannz. þa skal hann bæta sliku sem. xij. menn dæma laugliga til nefnder. þeim er konu aa. Enn ef hann er fær til vndanfærdslu þa synie med tylftareide. þar firer dæmdum vier fyr nefndum Joni Asgrimssyni tylftareid og skylldi vnnenn adur enn hann fære jnn ä land wr opt nefndum Westmannaeyium. enn ef hann fielli ä eidnum þa dæmdum ver þa baada skyllduga til næsta Auxararþings at forfallalausu. edur þeirra laugligir vmbodzmenn.

Samþyckti þennann vorn dom adur greindur kongs vmbodzmadur og setti sitt jnnsigli med vorum fyr nefndra domsmanna jnnsiglum fyrer þetta domzbref skrifat fyrer ofan Leiti 16 kalenndas Julij Anno domini Millesimo quingentesimo sexagesimo ter[c]io.

---

93. 20. júní 1563. í Kaldangri.

RITAÐ Stefáni Löjtz í nafni Dr. Hieronymusar (þ. e. Thenners), og er af því að ráða, að ef þeir frændur lána eða útvega konungi 500 þús. dali, sé allt Ísland þeim opið (að sjálfsögðu til verzlunar, en líklega og að veði).

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr. 52, 120—1; hér er einungis tekið það, er Ísland varðar (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to). — Við þetta má bera saman samning konungs og Hans Lojtz 29. sept. 1563, er hér er síðar prentaðr. Því má enn við auka, þótt Ísland sé eigi nefnt, að enn eftir þetta, 22. okt. 1563, ritar konungr nokkurum mönnum í ríkisráðinu og biðr þá ganga í ábyrgð fyrir láni til sín frá Stefáni Löjtz, enda hafi hann gengið að því með þessum skilmála; sjá ríkiskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 553 (sbr. Kanc. Brevb. Ill. bls. 351).

An Steffan Loitzen jn Doctoris Hieronymi Nhamen.
20. Junii. Anno etc. 63. Kolding.

Ernuhester gunstiger herr vnnd freundtt ....

So bitt Jch auch nicht zu vndterlassen. nach geltt. sovil jmmer zu wegen zubringen. zu trachten. dan vertraulich zumelden. Jch glaub wan [funf mhel[1]) hundert thausent thaler vngeferlich der Kon. May. jn funf Monaten jedes Monats ein hundert Thausent. angebotten wurden. das sie vieleicht woll auff das ganntze lanndt Jssland halber. vnnd dauon das ....[2]) mit einem neglichen furbehalt gegen die Jerliche Renntte hanndeln vnd schlissen lassen wurden. Deshalb bitte Jch. wie hiebeuor einen diener mitt gnugsamen beuhel furderlichst nach Koppenhagen zuuerferttigen ....

So soll alsdan auch des Hamburgischen schweuels. auch der andern suchung halber bescheid volgen. Bitte das alles von mir also wolmeinlich aufzunhemen.

---

94. 23. júní 1563. að Rauðárfelli.

VITNISBURÐR um þá lýsing Eyjólfs Kollgrímssonar, að að enginn annar en hann sjálfr hefði veitt sér sár það, er hann hlaut bana af.

AM. Apogr. 4741, m. h. Hans Beckers „Ex originali Hlidarend. Jnnsigled er burtu“ (AM.).

Þad giore eg Jon Magnusson godum monnum kunnigtt med þessu minu opnv brefi. ad ec var þar hia Eyiolfi heitnvm Kollgrimssyni þar sem hann laa af þvi banasare sem hann hafdi feingid. oc hann fieck bana af. oc heyrda ec hann þvi ecki lysa ad sier hefdi nockur madur þetta sar giortt. Svo oc heyrda eg Gvdmund Hallvardzson spyria hann ad þvi. hvortt nockur hefdi veitt honum þetta sar. enn eg heyrda hann gaf honum svar. oc sagdi Gvdmundur Hallvardzson þa strax ad hann hefdi sagtt: ad einginn hefdi giortt sier þetta sar nema hann sialfur. Svo oc hafdi hann ad minu vite vissvlega alltt sitt vit. þa hann lysti þessv fyrir honum. þvi hann

1) ɔ: fünfmal. 2) Hér er eyða fyrir einu orði.

bad sier gudz myskunar optt j þad sinne. hier epter vil ec sveria ef þurfa þiker. Oc til sanninda hier vm festi ec mitt jnsigli fyrer þetta vitnisburdarbref. Skrifad aa Ravdaarfelli. midvikvdaginn fyrer Jonsmessu baptiste vm sumarid anno M. d. lx. oc iij.

---

95. 27. júní 1563. í Skálholti.

VITNISBURÐR fimm presta, að eyin fyrir ofan Höfða í Byskupstungum og Ísabakkaeyjar séu rétt eign Skálholtskirkju.

Bps. Skalh. V, 15, frumrit á skinni stórlega skemmt. — AM. Apogr. 2570, uppskrift gerð eptir kopiu með hendi sira Bjarna Hallgrímssonar í Odda og borin saman við uppskrift m. h. Hákonar Ormssonar (frá 1643 = AM. 258, 4to.) og staðfest í Skálholti 14. apr. 1711 af Árna Magnússyni, Ormi Daðasyni og Þórði Þórðarsyni. „Þessi skrä er med øngvu Innsigli“ hefir sira Bjarni ritað á uppskrift sína. Það, sem hér stendr í hornklofum, vantaði allt í frumritið 1711.

Vitnisburdarbref um Eyna fyrer ofan Høfda.[1])

Svo felldann vittnisburd berum vier epter skr[ifader prestar. Biørn Olafsson. Einar Olafsson. Þordur Jonsson. Þordur] Gijslason og annar Þordur Gijslason. at vier haufum n[alega svo sem uppalist j Skalhollti. og sannliga til vitad at] su Ey sem [er] fyrir ofan Haufda j Biskupstungum. j millum [þess fliotz sem framm rennur hia Tungu Sporde og Hvitär]. Þaa hefur þessi sama Ey verit haufd og halldin eign [Skalholltz kirkiu. ætid epter þui sem vær kunnum vort minni] til at reka. Svo og lijka þær Eyiar sem þar upp fra ligg[ia hafa vered halldnar og sagdar eign riettelig Jsabacka].

Jtem j þessum vorum vittnisburdi medkenunst vier og [med fullum sannendum. at Hvitar farvegur fiell mestur framm] Brædratungu meigin ofan j fliotid suo at Isaback[a meigenn var ecki meiri qvisl þa vær fyrst til vissum helldur enn] nu er Brædratungu meigin. nema

1) Apogr.

minne væri. og e[pter voru viti og skyne og þeirre marghattadre tilvisan sem hier maa] ad hniga. Þaa vitum vier ecki annars sannara allt hier til. [enn svo at þessi Stadar Ey og svo Jsabacka Eyiar. sieu riett ei]gn Skalholltz domkirkiu. Svo og at vera mun æfinliga [at voru viti. Og j sannleika at suo er setium vier vor jn]sigle fyrir þetta Bref. Skrifad i Skalhollti hinn þridia [sunnudag Trinitatis Anno Domini 1563].

---

96. 28. júní 1563. í Skálholti.

GÍSLI byskup Jónsson kvittar Eggert lögmann Hannesson um lausn hálfrar jarðarinnar Brjánslækjar á Barðaströnd.

Jarðabókarskjöl Árna Magnússonar, Barðastrandarsýsla 2. (nú í þjóðskjalasafni). Staðfest uppskr. á Geirröðareyri 17. apr. 1704 af Guðmundi Þorleifssyni, síra Jóni Jónssyni og Birni Jónssyni.

Eg Gijsle Jönsson under gudz þolinmæde superintendens. Skalholltzstiktis giore gödum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu briefe eg medkiennunzt at heidarlegur herra Eggert Hannesson. logmann firir nordann og vestann ä Jslande hefur fyrer mic komit med þau brief og skilrijke sem hann hefur upp a gardinn Briamslæk ä Bardastrond. huer ad mier virdist j allann mäta mindug lauglig og skialleg vera med ollum sijnum greinum ordumm og articulumm sem þau vtuijsa og innehallda. og hann uera riettann adala[1]) oc lausnarmann ad þessum gardi Briämslæk. og nu saker þess ad hanz möder Gudrun husfreia Biornzdotter hin elldre. og suo hans sammædd sistir skilgietin Solueig Biarnadötter haufdu honum sellt oc ualld lagdt alla eign og tilkall sem þær mättu eiga og ätt hafa j firrsogdum garde Briämslæk. sem þesse firrskrifud brief utuijsa og jnnehallda. þä medkiennunst eg firrskrifadur h[erra] Gijsle

1) Svo.

Jönsson. ad ädurnefndur logmann herra Eggert Hannesson. hefur mier greidt oc golldit Dömkirkiunnar vegna j Skalhollte. fulla og alla lausn sem mier vel änægier. firir þann helming j gardenum sem oleistur var oc hanz sistur Solueigu bar ad leisa. huer helmingur uar xii c ad Dijrleika. Medkiennunst ec med ollu ad ec hefe fulla og alla peninga uppborid. Dömkirkiunnar vegna j Skalhollte. suo sem mier lijkar og änægier fyrir ädurgreinda lausn. ä firrnefndum hälfum garde Briämslæk ä Bardastrond. þvi gief eg oc giore ofttuefndann fröma herra. Eggert Hannesson laugmann aullungis kuijttann og äkiærulausann fyrir mier oc ollum mijnum eftteirkomendum SkalholltsDömkirkiu formonum umm firrgreinda lausn efttir þvi aullu sem adurskrifad stendur. bæde Egiertt hans erfingia og efttermælendur. för þesse giorningur fram j Augre j Jsafirde laugardagsmorguninn fyrir enn xiij sunnudag effter trinitatis. ad hiäverande syra Ione Biarnarsine Dömkirkiunnar räde samþickiande etc. Jtem samþickte og þennann minn giorning sijra Þördur Jönsson Domkirkiunnarräd og rädzmadur j Skalhollte. og i sannleika ad suo er set eg Mitt jncigle med firrnefndra prestmanna jnnciglum fyrir þetta bref skrifad j Skalhollte. Mänudæginn næstann fyrir Pieturs messu og Pälls vmm sumarit Anno dominj M.DLx og iij.

---

97. 30. júní 1563. í Greenwich.

BRÉF ríkisritarans W. Cecils til jarlsins af Rutland, og varðar vörzlur á fiskiflota Englendinga við Ísland (einungis það tekið, er Ísland varðar).

MSS. of the Duke of Rutland at Belvoir Castle vol. I, 88, London 1888. Samkvæmt eftirriti Dr. Jóns Stefánssonar í þjskjs.

Sir W. Cecil, Secretary of State, to the Earl ofRutland, Lord President in the North.

By your letter of the 27th of this month which came to my hands yesternight. I perceive the advertisement you have received from Scarborough of the spoil committed

by a French pinnace upon an English crare. I have of late heard of several like disorders attempted by the French upon the seas. And therefore the Quene's Majistie. for the better meting of those inconveniences. hath appointed certayne of hir oune shippes to be forthwithe sent towardes those partes. for the safegarde and wafting of the Jsland flete. uppon whose coming thyther I suppose the Frenche will not long contynue their haunt that wayes. ....

W. Cecil.

---

98. 30. júní 1563. á Öxarárþingi.

HELMINGADÓMR dæmir Skálholtskirkju reka fyrir Arnarhólslandi í Landeyjum.

Bps. Skalh. Fasc. IV, 6, frumrit á skinni með eiginhendi Gísla byskups, að því er virðist. Af 8 innsiglum eru 2 fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 2548.

Domur fyrir Skaalholltzreka fyrir koti [fyrer Arnarhöls lande.[1])

Ollum monnum þeim sem þetta Bref sia edur heyra. senda Jon Biarnarson. Biorn Olafson. Loptur Narfason prestar Skalholltz sticktis. Halldor Skulason. Paall Eyiolfsson oc Jon Fusason suarner laugriettumenn. kuediu Gudz oc sina kunnigt giorandi. at aarum epter Gudz burd M. D. lx oc iij. miduikudaginn næstann epter Pieturs Messu og Paals vmm sumarit aa almennilegu Auxaraarþingi. vorum vier j dom nefnder af heidarligum herramonnum. Herra Gisla Jonssyni oc Paali Vigfussyni laugmanni at skoda. Rannsaka oc fullnadardom aa at leggia vmm þa aakiæru er herra Gisle Jonsson klagadi til Þorers Eyiolfssonar at hann hefdi sier eignat oc at sier tekid þann Skalholltz kirkiu reka sem lægi j Landeyium fyrir Arnarhols landi. kom þar fram fyrir oss stefnu Bref herra Gisla. at hann hafdi stefna laatid nefnd-

1) [Aftan á bréfinu með yngri hendi.

um Þorer. hueria stefnu vier dæmdum logliga. og manninn laugliga fyrir kalladan. Beiddizt herra Gisli og krafdi adur nefndz Þorers edur hans laugligs vmbodzmans enn þar kom einginn af hans hendi. og eigi helldur neitt skial eda skilriki. J audru lagi kom oc fyrir oss vitnisburdar Bref Sijra Þolleifs heitins Eirekssonar. huer ed sellt hafdi greindum Þorer nefnda jord Arnarhuol. j hueriu brefi at hann afsagdi hann hefdi sellt reka edur keypt med þessari jordu. Enn af þui at suo stendur j landzlagabok vorre: Ef madur hefer skog eing edur haga edur adrar landznytiar. xx vetur edur leingur aataülülaust. þa aa sää þad er haftt hefer. nema hinn hafi lauglig vitni til þess at hann ää ef hann skal oræntur vera. Nu at þui at vier vitum fyrir vijs sannindi at þessi fiara hefur Skalholltz domkirkiu eignn haldin verit j hinna Ellztu manna minni sem nu eru til oc hier hafa til vitad. Þui ad heilax anda naad til kalladri at suo profudu oc fyrir oss komnu. dæmdum vier fyrr nefnder domsmenn med fullu doms atquædi þessa adurgreinda fioru vera oc verit hafa Skalholltz domkirkiu eignn æfinnlega hiedan j fra Enn þad halld oc brükan. gagn oc nytsemd. sem þessi äädur nefndi Þorer hafdi haft oriettilega ää þessum fyrr greindum reka. þotti oss sem hann mundi eigi mann verda þuiliku domkirkiunni at suara oc þar fyrir vard þad honum vpp gefit j Gudz nafni. j suo mäta at hann giordi alldri slickt optar.

Samþycktu þennann vornn dom med oss greindum domsmonnum fyrr nefnder herramenn. Herra Gisle og laugmanninn Paall. oc settu sin jnnsigli med vorum fyrir þetta domsbref. Skrifat j sama stad. deigi oc aari sem fyrr seigier.

---

99. **1. júlí 1563.** **á Öxarárþingi.**

SJÖTTARDÓMR á alþingi, kvaddur af Páli lögmanni Vigfússyni, dæmir ógilda gjöf Erlends Þorvarðssonar til Þorsteins Sigvatssonar, en það var Vilmundarstaðir.

AM. Apogr. 1299, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex orig. Ara Þorkelssonar.“

Ollum maunnum sem þetta bref sia edur heyra sendum vier Þordur Gudmundzson. Pall Eyiolfsson. Gudmundur Sueinbiarnarson. Olafur Eiolfsson. Jngimundur Magnusson og Jon Tumasson suarner logriettumenn kuediu gudz og vora kunnigt giorandi: þa lidid uar fra hingadburdi vors herra. M. d. lx. og þriu ar: aa almennilego Auxararþingi fimtudagin næstan epter Pieturs messo og Päls um sumarid: Vorum vier til doms nefnder af heidurligum herra Pali Wigfussyni laugmanni fyrir sunnan og austan aa Jslandi til ad skoda og ransaka þar med fullnadardoms atquædi aa ad leggia: um þa akiæru: er Jon Marteinsson beiddist doms aa: huørt su giof uæri lauglig sem velborin mann Ellendur Þorvardzson hafdi giefid Þorsteine Sigvatzsyni sem var jordin Vilmundarstader j Borgarfirdi. Jferskodudum uier adur greindra manna Jons Marteinssonar og Þorsteins Sigvatssonar bref. bijvijsingar og skilriki. Saumuleidis Reiknudum og tragtierudum vier Erfdagös og aflagoz nefndz Ellendz Þoruardzsonar j fastaeign: svo og jnvirduliga iferskodudum vier huersu mikid hann matti med laugum giefa af saugdum peningum hvad oss virtist epter bökarinnar ordum hann hafa matt giefa. af erfdagoze. xxx c. enn hann hafdi þar af giefid lxx c. enn af hans aflagoze leist oss hann hafa mätt giefa lx c. enn hann hafdi þar af giefit hundrad hundrada og iij c betur. Nu stendur suo i vorre landzlagabok: giefa ma madur tiundargiof af erfdagotze: enn fiordungsgiof af aflagozi. Jtem j odrum stad ad aptur gangi oftalt enn fram vantalt et cetera. R. B. H. K. Enn giafer þær allar er giefnar ero möti laugum sæki sem vitafie. Þui j gudz nafni amen ad heilax anda näd tilkalladri ad suo profudu og fyrir oss komnu: Dæmdum vier nefnder domsmenn med fullu doms atquædi: Giofina olaugliga: epter þessum ädurskrifudum bokarin[n]ar greinum og þeim fleijrum sem hier ad lwta: Enn eign Jons Marteinssonar jordina Vidmundarstadi vera og verid hafa epter hans brefum og bijvijsingum. Og til sanninda hier [um] setti nefndur Päll Vigfusson laugmann sitt jnsigli fyrir þetta domsbref: og samþigti

þen[n]an uorn dom med oz. hver skrifadur var j sama stad. dag og ar sem firr seigir.

---

100. 1. júlí 1563. á Öxarárþingi.

DÓMR um Másstaði í Svarfaðardal.

AM. Fasc. LV, 14, frumrit á skinni; 7 innsiglaför, en ekkert innsigli.

Aullum godum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sendum vier Gudmundur Jonsson. Einar Sigurdzson. Jon Gijslason. Jon Sigurdzson. Olafur Jonsson og Ellendur Jonsson kuediu gudz og uora kunnigt giorande þa lidit var fra gudz burd Mdlx og iij ar a fimtudaginn næstan epter Peturs Messo og Palz a almenneligu Oxararþingi vorum vier j dom nefnder af heidarligum herra Eggert Hannissyne logmanne nordan og uestan aa Jslandi til ad skoda rannsaka og fullnadardom aa ad leggia huersu fara skylldi um þa akiæru er Magnus Þordarson klagadi til Arngrims Jonssonar vm jordina Marstade er liggur j Urda kirkiu sokn huert afll eda magt su aklogun skylldi hafa. birti Magnus Þordarson fyrir oss dande manna dom med hangande og heilum jnciglum huer so jnne hiellt ad adur greind jord fiell sira Þorgilse heitnum Gudmundzsyne til erfda epter Finn heitinn Þorualldzson. j annan mata vændist Arngrimur Jonsson ad hann hefdi kaup fyrir greindri jordu Marstodum og halldit hana j xxx ar. enn nefndur Arngrimur þottist ecki vera rettiliga fyrir kalladur ad hann var ecki stefndur af adur greindum Magnuse. stendur suo j landzlagabokinne ad huor madur er skylldur sinu kaupi til laga ad hallda. þui leist oss ad Arngrimur uæri ecki þar med logum fyrir kalladur. þui ad suo profudu [mali fyrir[1]) oss komnu dæmdum uier adur nefnder domsmenn þetta mal þeirra a mille heim aptur j hierad fyrir kongs umbodzmann þar sem jordin liggur og Arngrim Jonsson meiga hallda jordina Marstodum til laga.

---

1) [Svo.

Samþyckti þennan vornn dom fyrskrifadur laugmann og setti sitt jncigli med uorum fyr greindra manna jnciglum fyrir þetta domsbref er skrifad var j sama stad dag og ar sem fyr seiger.

---

101. [2. júlí 1563?]

ÁGRIP af bréfi Páls hirðstjóra Stígssonar, og leggr hann þar fyrir þá menn, er kirkjufé halda, að segja skýrlega til alls þess fjár.

Dómabók þjóðskjalasafnsins í fol., bl. 182, skr. ca. 1600. Næst á eftir er bréf Páls Stígssonar 2. júlí 1563 „um kirkjuskikkanir". Þetta gæti þó eins vel verið frá 1561.

Bref wmm kirknagodz Pals Stijgssonar.

J ordinantiunni stenndur: Biskup skal allt huad kirkiur eiga j eitt Registur klarliga wppskrifa et cetera. Þui bijfala eg ydur sem kirkna fied halldit ad þier seigid klarliga til allz þess fiar sem soknnarkirkian aa sem sierhuer ydar helldur. Suo og lijka meina eg halfkirkiur sem ad kirkiu fie eiga ad þad og suo klarliga wppskrifist huad sem af þui kann ad werda et cetera.

---

102. 2. júlí 1563. á Þingvelli.

SKIPUNARBRÉF Páls höfuðsmanns Stígssonar um það, hvernig fólk eigi að haga sér við guðsþjónustugerð í kirkjunni.

AM. 242, 4to. bl. 203—4, bréfabók Guðbrands byskups ca. 157((= a). Prentaða bréfabókin nr. 384. — Thottssafn 596 8vo., bl. 8—9, skinnbók ca. 1580 (að eins brot aftan af). — Lbs. 6, fol. bl. 218—19, skr. ca. 1640 (fógetabók frá Bessastöðum). — Gl. kgl. Saml. 1159, fol. bls. 749—52, skr. ca. 1640 (fógetabók frá Bessastöðum). — Skjalabók þjóðskjalasafnsins í fol., bl. 182, skr. ca. 1600 (= *b*), hleypir sumstaðar úr. Margar eru uppskriftir fleiri af þessu bréfi frá 17. og 18. öld, svo sem Lbs. 6, fol., bl. 218—19, skr. ca. 1640; Lbs. 10, fol., bl, 95, skr. 1632—4; Lbs. 67, 4to., bl. 8—10, m. h. síra Jóns Erlendssonar í Villingaholti ca. 1650;

Lbs. 101, 4to., bls. 8—9, m. h. sira Jóns Halldórssonar ca. 1720—30; Ny kl. Saml. 1847, 4to., bls. 5—7, skr. ca. 1669; AM. 189, 4to., bl. 225—6, skr. ca. 1700; JS. 64, 4to., bls. 206—10, skr. ca. 1750, — og miklu víðar.

Bref Pauls Stijgssonar vm kirkiuskickaner.

Eg Pall Stijgsson konglig Maiestatis bijfalningsmann yfer alltt Jsland giore ollum monnum viturligt[1]) þeim sem þetta mitt brief siaa edur heyra ad sokum þess ad eg [hefe] af morgum godum monnum heyrtt og tilspurtt og so lijka sialfur[2]) reyntt [og sied[3]) huersu[4]) almugafolk er miog lijtt skickad. sidad[2]) og vanid sem þad skylldi nu[2] hafa j kristiligri kirkiu hegdan hier j landit þaa þad aa og vill til sinnar soknarkirkiu ad[2]) koma [Gudz heilaga ord ad heyra.[5]) sijnar kristiligar bæner ad giora. Heilagt Sacramentum ad medtacka og so adra Gudzþionustugiord af Gudz[orda[5]) þienorum[6]) [ad[5] þiggia. wirdist mier sem þann[7]) mesti partur karlla og kuenna muni lijtinn haatt þar til kunna sem vtanlandz er nu skickad efter Gudz Euangelio og hier j þetta fatæka land ætti skickad ad vera med allri æru og godsemd. þui j Gudz nafni Amen. Boda ec og byd ollum og sierhuerium huar sem þetta mitt opid brief verdur kunngiortt og fyrerlesed[8]) ad þier halldit alla þa hegdan j ydarri kirkiusokn þaa[2]) huer ydar[2]) vm sig med ydrum kuinnum. bornum og [vundergiefnu folki.[9]) [sem eg byd.[10]) til [yduarra soknarkyrkna[11]) [sem optast[10]) komid. huor kyrckiuskickan ad vpp var[12]) lesin opinberliga[2]) ä Kopavogsþingi[13]) af þeirri fromu personu Sera Jone Loptzsyni nú j þetta aar skamtt fyrer alþing.

J fyrstu ad huorn vanaligan og[2]) bodinn helgann dag komi [husfader og husmoder[14]) af huerjum bæ [ef

1) kunnigt 6, 1159. 2) sl. 6, 1159. 3)]sl. 6, 1159. 4) þad, b. v. 6, 1159. 5) [b. v. 6, 1159. 6) 6, 1159; þienara *a*. 7) 6, 1159; þad *a*. 8) yferlesid 6, 1159. 9)]6, 1159; vunderfolki *a*. 10) [b. v. 6, 1159. 11) [yduarar soknarkirkiu 6, 1159. 12) werdur(!) 6, 1159. 13) 6, 1159; kaupangsþingi *a*; Koopawogi *b*. 14) [husbondinn og huspreyann 6, 1159.

ecki forfallar j godann tijma[1] med þaa af sijnum heimamonnum. [Bornum og almugafolki edur[2] þionustufolki og hiaabudarmonnum sem aan skada fara mega. gangi karlmenn sier med þeirra[3] sonum og þienurum. enn kuinnur[4] sier med þeirra dætrum og vinnukonum.[5]

þar[6] næst ad folkid gangi strax þad kiemur jnn j kirkiuna. skipandist[7] huer j sinn sess. mennirner vppä hægra veigin enn konunnar vpp aa hinn[8] vinstri og leggi til baka þetta misbruk eda[9] vols ad ganga j kringum kirckiugardinn fyrer embætti og efter og [þetta[10] ad[11] falla nidur vti fyrer [edur[12] inne j kirkjunne[13] aan myndugs bijfalnings sem þeir ogudligu[10] papistar plogudu og enn j [suma stadi plaga.[14] [enn einginn komi[15] seirna inn[16] enn vum þridiu hringing. varist menn[16] þo ecki sie þionusta[17] byriud [allann häfuada.[18] hiegomligt og forarganligt snack.

Nær nu[10] sem þienarinn er nidursestur. gangi þeir framm sem innar vilia ganga. eirnn i[16] senn og[16] þadan sier[19] huer sem hann sat. Mennirner fyrst. enn[16] kuinnunnar sier þaa[10] epter aa än trodnings og flyckingar i. kordyrnar.[20] huad [ad er lijka[21] sem [skynlaust fie tredur sier[22] inn j[23] kuijar. og sem hann eda hun kemur fyrer þienarann so[24] falli aa knie og seigi. kiæri fader j Christo ec[25] bid [ad þier heyrid[26] mijna jatning og huggit mic med Gudz ordi. Þienarinn [andsuare so.[27] Erttu ecki missattur vid neirn? liggur þu ecki j nokkurre[29] opinberri forargan? [Nei. Jaa[30] vel sua.[31] les þaa fyrst fyrer mier framm vorn[32]

1) [i godan tima ef ecki forfallar 6, 1159. 2) [b. v. 6, 1159. 3) sinum 6, 1159. 4) konur 6, 1159. 5) 6, 1159; konur a. 6) 6, 1159; þær *a*. 7) skipandi sier 6, 1159. 8) 6, 1159; þaa *a*. 9) og 6, 1159. 10) [sl. 6, 1159. 11) eij, *a*. 12) [kirkiudyrum 6, 1159. 13) sl. 6, 1159. 14) [sumum stodum plagar 6, 1159. 15) [og komi nu einginn 6, 1159. 16) b. v. 6, 1159. 17) þionustan 6, 1159. 18) [allra handa 6, 1159. 19) 6, 1159; hier *a*. 20) -dyrunum. 21) [lijktt er 6, 1159. 22) [skynlausar skiepnur trodast 6, 1159. 23) vmm 6, 1159. 24) þa 6, 1159. 25) Hér byrjar skinnbrotið í Thott 596. 8vo. 26) [ydur heyra 6, 1159. 27) [seiger 6, 1159. 28) vansattur 6, 1159. 29) neirne 596, *b*, sl. 6, 1159. 30) Nu 6, 1159. 31) b. v. 596; [hann svarar nei. prestur seiger *b*. 32) sl. 6, 1159.

chatechismum. bodordin. articula vorrar truar. innsetningarord skijrnarinnar. lycklavalldzins og helgunarordin likama[1]) og blodz vors herra Jhesu Christi. [vora drottinligu bæn fader vor.[2]) enn sijdan þa jaatning sem er j psälmakueri[3]) herra Gijsla. Þegar [nu þessi er vundervijsadur.[4]) treystur. afleystur. so framt sem[5]) hann er j þeirre skickan eirnin fyrer sinn vthuerfan[6]) lifnad vid naungann og sijna valldzstiorn. gangi hann þaa burtt enn annar til alltt ä sagdann haatt. Will[7]) saa sem vnderuijsadur var falla nidur [edur kriupa[8]) framm j kirkiunne þaa [sie þad[9]) eitt sinn. enn ecki oftar ad so komnu. og þar[10]) med faust og faa bænar edur[11]) þackargiordar[12]) ord. varist presturinn[13]) ad j einu gangi ecki allformargtt[14]) innar. aadur enn embættid byriast mä eirnn bidia efter sid[15]) annann vm brodurliga forlijkann. Enn þaa embættid er byriad og þadan af skulu aller vera kyrrer og hlioder fraa ollu þui sem embættid hindra kann. helldur skulu þa aller vtar og jnnar, vnger og gamler. karlar og kuinnur. venia sig til ad syngia vnder eda med. godfusliga og[13]) Gudliga[16]) andsuara amen. Og annad þad sem til fellur j embættinu. aller stundi eitt medan embættid er flutt. [sem best ad[17]) syngia. þacka. bidia. heyra. læra. lijdanligt er þo ad[13]) hringt sie til Gudspiallzins og ad folkid standi medan þad er sungid eda[18]) lesid. jtem [ad folkid[19]) falli nidur fyrer sermon og efter [med þienaranum[19]) fer aagiætavel.[20]) efter predikan þaa ad byriast vid alltarid. latid oss bidia. falli[21]) øll Samkundan nidur og standi aa hniaam medan bænin syngst[22]) og sacramentum helgast. sijdan þionustist þeir [sem sig hafa þar til

1) hollds 6, 1159. 2) [sl. 6, 1159. 3) Psalmabok 6, 1159. 4) [þetta er nu vnderuisad 6, 1159. 5) 6, 1159. 6) ytra 6, 1159. 7) wilie 6, 1159. 8) [b. v. 6, 1159. 9) 596, *b*; hann *a*. 10) þad 6, 1159, *b*. 11) 6, 1159, *b*; sl. a. 12) *b*; þackargiord *a*. 13) b. v. 6, 1159. 14) allt ofmarger *b*; miog formargir 596. 15) siduana 596. 16) ad b. v. *a*; og 6, 1159. 17) [*b*, 6, 1159 (ja, sem bezt); sumer *a*. 18) og b, 6, 1159. 19) [b. v. 6, 1159. 20) ägiætliga 6, 1159. 21) þar b. v. 6, 1159. 22) 6, 1159, *b*; syngist *a*.

reidt so marger j einu sem rum er til.[1]) mennirner fyrst en kuinnunnar sijdan.[2]) vunder[3]) blezan falli samkundan nidur og standi vpp sijdan. Og[4]) medan Da[5]) pacem syngst med sijnu versi og oratiu [bijdi[6]) folkid kyrrt. þar þienarinn seiger og syngur versit. O herra[7] gef oss frid j voru[8]) landi. andsuari þa[9]) aller og seigi. lucka og heill med hueriu embætti standi. og þessu ollu so endudu sem adur[10]) skrifad stendur maa huor [vm sig[11]) fara til sijns heimilis med sijnu heimkynne. Bid eg nu og so bijfala aadurnefndur Pall Stijgsson ad aller þeir soknarprestar sem þetta mitt brief sia edur[12]) heyra og þad kann fyrer ad koma ad þeir fyrer sijnu soknarfolki þad lesi og þui med [aullu kostgiæfi[13]) frammfylgi ef þier vilied ecki annars vanþock faa af ydru yferualldi. Eg hefi og bijfalad ydrum Superattendenti herra Gijsla Jonssyni þetta brief fyrer ydur ad leggia[14]) so þier meigid ydur til minningar Copium vt af þui hafa. Og j sannleika ad so er sem adur[15]) skrifad stendur þrycki eg mitt signet aa þetta brief skrifad aa Þinguelli [sialfann visitationis Mariæ dag[16]) vm sumarit. Anno Christi[17]) 1563.

---

103. 2. júlí 1563. á Þingvelli.

SKIPUNARBRÉF Páls höfuðsmanns Stigssonar, með samráði við Gísla byskup Jónsson, um framfæri uppgjafapresta í Skálholtsbyskupsdæmi, svo og um vist kennslupilta á ríkari stöðunum.

---

1) [sig hafa þar til reidt. suo margier i einu sem komist gieta. og vinid er til 6, 1159; sem jnar vilia ganga. og þar vilia til verda. suo margir, sem Rvm er til 596. 2) sidar 6, 1159. 3) sidan vnder 596. 4) a 6, 1159; b. 5) 6, 1159, *b*; ad *a* (prentvilla). 6) bidie *b*. 7) [sl. 6, 1159. 8) 6, 1159, 596, *b*; þessu *a*. 9) b. v. 6, 1159. 10) 596; ad *a*, *b*. 11) [mann 6, 1159. 12) [b. v. 6, 1159. 13) allre kostgiæfne 6, 1159. 14) lesa 6, 1159. 15) b. v. 6, 1159. 16) [sialfa Þingmariumessu 6, 1159. 17) [*b*; domini et cetera 596.

Skjalabók þjóðskjalasafnsins í fol. bl. 182—3, skr. ca. 1600 (= a). Hleypir úr síðara hluta bréfsins. — Gl. kgl. Saml. 1159 fol., bls. 759—60, skr. ca. 1640 (bók fógetanna á Bessastöðum). — Lbs. 65, 4to., I, 51, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640. — JS. 147, 4to., bl. 135—6, m. h. síra Jóns Arasonar í Vatnsfirði 1655. — Framan við þingbók Þórðar lögmanns bl. 49, skr. ca. 1670 —80. — Lbs. 58, 4to., 52, skr. ca. 1690. — Lbs. 91, 4to., bl. 202—3, m. h. síra Hannesar Björnssonar í Saurbæ ca. 1698. — Lbs. 101, 4to., bls. 8—9, m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hitardal ca. 1720 —30. — Margar fleiri uppskriftir eru til af þessu bréfi, svo sem Ny kgl. Saml. 1847, 4to., bl. 10—11, frá ca. 1669; AM. 189, 4to., bl. 225, frá ca. 1700; JS. 64, 4to., bls. 216—17, frá ca. 1750; ÍB. 205, 4to., nýleg uppskrift, — og enn víðar.

Brief Pals Stijgssonar wmm wanfæra prestzmenn.

Eg Pall Stijgsson konglig maiestatis bijfalningsmann yfer allt Jsland Giauri godum maunnum witurligt med þessu mijnu opnu brefi ad[1]) fimtudaginn næstann epter Petri og Pauli aa almenniligu Auxarärþijngi samankalladi eg superintendentana huoruteggia biskupsdæmis med þeim heidurligum personum sem þar woru samann komnar af badum stigtunum wmm þad malaefni huar ad þeir fatæku prestar sem wel og ærliga hefdu[2]) stadid j sijnu kalli [og Embætti edur kiennimanskap[3]) og wæri nu eigi lengur Embættisfærer. skylldu framfæri hafa fyrir hueriar hellst saker þeir wæri wppgiefnner.

kom þeim þad samann med[4]) mijnu fullkomligu samþycki [og þo fyrst[3]) epter konglig maiestatis [skipan oc bodi[5]) ad enu[6]) bestu benefitia[7]) [i Skaalholltz stigtti og Hola[3]) skylldu þeim wpphelldi weita epter biskupanna og mijnu Rädi j huoru biskupsdæmi wmm sig sem eg hefi sialfum superintendent[un]um[8]) til sagt. Þar fyrir byd[9]) eg nu[10]) og skipa einum og sierhuerium Beneficiato[11]) sem þessa stadi halllda[12]) og til werdur sagt ad þeir sig hier epter leidrietti suo framt

1) ä, b. v. 1159. 2) haffa 1159. 3) [b. v. 1159. 4) epter 1159. 5) [bodi og skickan 1159. 6) hin 1159. 7) -ficia 1159. 8) Biskupunum 1159. 9) bifala 1159. 10) b. v. 1159. 11) Beneficiator 1159. 12) haffa 1159.

sem þeir wilia ecki konglig maiestatis [ohlyduger wnndersatar werda.[1])

Jtem heffur mier þad og saman komid med baadum Biskupunum og ødrum þeim fromum prestum. sem ad þessu sinni ä alþingi voru. ad Biskuparner mættu skylda alla þaa presta til. sem Rijka stadi hallda. ad haffa pillta[2]) hiä sier ä kirkiunum epter kong[lig] m[aiestatis] ordinantiu þeim pilltunum ad vndervijsa og kienna. suo þeir kunni þä sier til adstodar i kiennimannligu Embætti ad hafa vnder þä grein sem fyrr seiger.

Og thil sannenda hier um [þä þrycki eg mijnu Signette nedan ä þetta breff huørtt[3]) skriffad [war ä Þijngwelli in die visitationis Mariæ[3]) Anno domini[4]) 1563.

Þessa effterskrifada[5]) stadi hefi eg Hera[6]) Gijsli Jonsson [owerdugur[7]) Superintendent Skaalholltz stigtis[8]) Reiknnad[9]) j aullu Skälholltzstikti fyrir þa[10]) alla[11]) vanfæra gamla[12]) presta.[13])

fyrst. [i Austfirdinga fiordunge.[14])
Hof j Wopnnafirdi.
Kirkiubæ j Wtmannasueit.[15])
Walþiofstadi.[16])
Wallanes.
Eydali.
Stafafell [i Lone.[17])
Hollt wnnder Eyafiaullum.
Breidabolstad [i Fliotshlid.[17])
Odda [ä Rängärvøllum.[18])
[J Sunnlendingafiordungi.[19])

---

1) [ohlyduger vera vndersaatter 1159; vera flest hdr. Næstu grein fellir *a* úr vísvitandi, en hún stendr í svo sem öllum öðrum hdr. Er allt niðrlag bréfsins hér tekið eftir 1159. 2) 1159, 91, 101; pillta 65, 147, 58 o. fl. 3) [sl. *a*. 4) b. v. a. 5) 1159; sl. hin. 6) *a*; sl. hin. 7) sl. 147; 8) [1159, 147; sl. hin. 9) *a*; thilskickad 1159, 65, 147, o. fl. 10) sl. 1159, 58. 11) b. v. 1159, 65, 58 o. fl. 12) b. v. 1159. 13) prestmenn 58. 14) [b. v. 1159. 15) Tungusveit 1159, 147, 65, 58 o. fl. 16) *a*; Valþiosstad 1159; Valþiofsstad 65, 147, 58 o. fl. 17) [b. v. 1159. 18) [b. v.1159. Hingað talið í Austfirðingafjórðungi í 1159. 19) [b. v. 1159.

Bæarstad [i Floa.[1])
Hruna[2]) [i Hrunamannahrepp.[1])
Mela[stad i Melasueit.[2])
[Jtem[1]) Reykiahollt[3]) [og[1]) Stafhollt.
[Jtem Gardastad ä Alfftanese.[4])
[J Vestfirdingafiordunge.[1])
Hijtardal.
[Stad ä Ollduhrygg.[5])
[Setberg j Eyrarsueit.[6])
[Stad i Grunnawijk,[7])
Stad j Steingrijmsfirdi.
Watzfiaurd.
Hollt j Aunundarfirdi [og[1]) Selardal.
[Alls 23.[8])

---

104. **2. júlí 1563.** **á Þingvelli.**
16. ágúst 1564. **á Akreyri.**

SAMA bréf, með þeirri skipan, er gilda skyldi um Hólabyskupsdæmi.

Bps. papp. fasc. II, 1, frumrit á pappír, með ádrepnu innsigli Páls Stigssonar. — Uppskrift frá 1607 í þjóðskjalasafninu (= *b*).

Hofudzmanz Bref vmm vpphelldi vppgiefinna Presta.[9])

Eg Pall Stigsson konglig maiestatis befalningsmann yfer allt Ijsland giore godum monnum viturligt med þessu opnu brefi. at aa fimta daginn næstan epter Petri et Pauli. a almenneligu Oxaraarþingi. Saman kalladi ec Superintendentana huortz tueggia byskupzdæmisins. med þeim heidarligum personum sem þar voru samankomnar af badum stigtunum. vm þat maalaefne. huar at þeir fatæku prestar sem vel og ærliga hefdu stadit j sijno kalle (oc være nu ei leingur embættisfærer)

---

1) [b. v. 1159. 2) Hrune 1159, og skipta Hruni og Bæjarstaðr þar sætum. 4) *a*; Reykholltt, hin. 4) [1159, 91, 101; sl. hin. 5) [1159; Starstad, hin. 6) [1159, 91, 101; sl. hin. 7) [1159; sl. hin. 8) [1159; Summa 20 *a* o. fl. 9) Aftan á bréfinu með yngri hendi.

skylldu framfæri hafa. fyrer hueriar helst sakier at þeir væri vppgiefner. kom þeim þad saman med mino fullkomligu samþycki. efter konglig maiestatis skipan og bodi. at eno bestu beneficia skylldu þeim vpphelldi veita. efter biskupanna og mino radi. j huoru biskupzdæmi vm sig. sem ec hefi sialfum Superintendentunum til sagt. þar fyrer byd og skipa einum oc sierhuerium beneficiatos[1]) sem þessa stadi hallda. oc til verdur sagt. at þeir sig hier efter leidriette. Suo framt þeir vilia ecki konglig maiestatis ohlyduger vndersatar verda. Og til meire sannenda hier vm þryckie eg mitt signet fyrer nedan þetta bref huertt skrifat var aa Þingvelle. in die visitationis Marie anno: 1563.[2]) (L. S.)

Greniastadur	1
Mule	2
Laufas	3
Saurbær	4
Hrafnagil	5
Weller	6
Glaumbær	7
Mycklabær	8
Mælifell	9
Hoskullsstader	10
Breidabolstadur	11
Melur	12
[Grijmstungur	13
	13[3])

[Thette fornævnte biuder jeg Pal Stisenn end paa ny saa frampt som de icke wille suare hues schade her aff kand komme for slig theris modstandelse oc forsømmelse. her wide huer at rette sig epter. Datum paa Akerøre then 16 augusti Anno 1564. Pouel Stisen med egen hand.[4])

1) Svo *b*; niðrlagið orðs þessa sést ekki i frumritinu. 2) 1564, *b*. 3) Þessi skrá er á lausum renningi, sem festur er miðja vega með innsiglinu við bréfið; [sl. *b*, og öllu því, sem eftir fer 4) [með eiginhendi Páls Stigssonar.

[Thette breff haffuer de so lengi dreffued vm kring med denne trette: om de prester att det der vdoffuer er[1]) bleffuett skammfordt aff forsomelse.[2])

---

105. **1563.** **á alþingi.**

MAGNÚS Jónsson galt Árna Björnssyni, systursyni sínum, 23 hundr., upp í þann samning, sem bræðr hans höfðu gert við Jón Björnsson um sumarið á alþingi (ágrip).

AM. Apogr. 4745. „Ex originali. Jnnsiglen eru burtu" (AM.).

For suo felldur giorningur [fram] a millum þessara epternefndra manna Magnusar Bonda Jonssonar og Arna Biornsonar systursonar hanns. at Magnus Jonsson galltt Arna Biornsyni þa. xxc. jord er hann ætti hia Joni Jonssyni brodur sinum. rifbygda fyrer hundradz leigu og tiunder at auki. Og iij[3]) qvijlldi. at vori vestur j Augri upp j þau iij hundrud og xx er Magnus hafde adur vnder bundist honum ad giallda upp j þann sama. sem brædur hanns giørdu uid Jon Biornsson um sumared aa alþingi. Enn kynne þessi jord af Arna Biørnssyni at ganga edur hans ørfum med domi. þa skylldi Magnus og jatadi fyrer sig og sina eptterkomendur at borga Arna edur hans orfum. annari xxc jordu rifbygdri an nockurs fordrags. enn adur skrifadann Magnus olldungis kvittann um þesse iijc. og xx. utgolldin. atti Arni landskylldina at taka strax at uori eptter somu jord. for þessi giorningur framm aa alþingi med handsolum og þessum vottum hia verondum: Þorbergur Bessason. Tyrfingur Halldorsson. Skuli Jonsson. arum epter gudz burd MDlx iij ar.

---

106. **7. júlí 1563.** **í Garpsdal.**

VITNISBURÐR Eggerts lögmanns Hannessonar, um að lýst hafi verið á alþingi landsmála Páls Jónssonar í Reykhólum.

1) Hdr. eg. 2) [m. h. Guðbrands byskups. 3) „iij extat, non vera vj" (AM.).

AM. Apogr. 4736. „Ex originali Gisla Jonssonar i Mafahlid“ (AM.). Árni segir til innsigla.

Ihesus.

Þath giore eg Eggert Hannesson laugmann nordan og vestan aa Jslandi godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefi ad eg medkennunst ad Pall Jonsson hefur latid lysa fyrer mier aa almenniligu Oxararþingi nu j sumar þeim landmala sem hann hefur lagt a gardinn Reykhola aa Reykianese ad nærverandi Tyrfinge Halldorssyni og Einare Pallssyni og aullum almuga þar saman komnum. Og til sanninda hier um feste eg mitt jnnsigle med þessara fyr greindra manna jnsiglum fyrir þetta mitt opna medkenningarbref hvert ad skrifad var j Gardzdal j Gilssfirde þan vija. dag Julij manadar Anno Domini. M. D. lx iij ar.

---

107. 14. júlí 1563. í Skriðu.

VARNAÐARORÐ Magnúsar Jónssonar við Kolbein Arngrímsson um Grænavatn, en Kolbeinn stendr fast við hin fyrri orð sín.

AM. Apogr. 4730, m. h. Jóns Magnússonar (d. 1738). „Brefed er skrifad med ecke riett gödre hønd“ (JM.). „Fra Gunnsteinstodum i Langadal“ (AM.).

Medkienum wær Þorsteirn Sygurdzson. Þorlakur Jonsson. Biarni Biornsson og Sygurdur Snorason fyrir ollum et cetera worum vier vidstadder aaheyrandi ord og vidrædur Magnusar Jonssonar af eirni alfu en Kolbeins Arngrimssonar af annari. j fyrstu las Magnus þar vpp bref sem Kolbeirn hafdi bedit hann at skrifa og jnni stod hans eidur og hin seinasta lysing. bad Magnus Kolbein fyrir Gudz skulld ad þeinkia velferd sinnar salar og ottast gud meir enn mennina ad sueria edur medkienna þa eina eida sem hann mætti med hreinne samuisku annsuara fyrir gudi aa hinum seinasta deigi. þui þa yrdi opinbert þad adur væri leynt. og bad hann minnast þau

ord sem sa himneski lærimeistari vor frelsar[e] Kristus hefdi sagt i gudspiallinu, ad huor hann afneitadi sier fyrir monnum hann villdi honum afneita fyrir sinum elskuliga fodur aa hinumm efsta deigi. suo fyndist oc dæmi til ad dioflar hefdi tekit lifandi menn og burtu fært þa sem rangt suæri og sagdi Kolbeirn þyrti[1]) ongvar lysingar at hafa edur eida sueria vpp aa sinna vegna edur Grænauatz þui hann villdi helldur su jord syki[1]) helldur enn nockur madur afneitadi sinum gudi. enn hann sagdist þetta hans bref skylldu geyma ef hann mætti þad bata. enn Kolbeirn sagdist þennan tylftareid skylldi sueria þa hann væri med logum til krafdur. Og til sanninda hier vm setium vier greinder menn vor jnsigli fyrir þetta bref sem skrifad var j Skridu j Reykiadal miduikudagin næst epter dag Margreti[1]) virginis arum epter gudz burd. m.d.lxiii.

---

108. 14. júlí 1563. í Skriðu.

KOLBEINN Arngrímsson sver fyrir vitorð um aðra breytni barna sinna og stjúpbarna en meinalausa.

AM. Apogr. 4731, m. h. Jóns Magnússonar (d. 1738). „Brefed er med fijna hønd" (JM.). „Fra Gunnsteinsstodum i Langadal" (AM.).

Saker þess ath huerium manne er skyllt epter megne sin heidur. gods og gott rykti at forsuara. þa stund mann lifer. med þui þad lifdagar huors manns eru falluallter og stundliger. og saker þess at sa ordromur er nu almeniligur manna a mille. at eg skuli hafa haftt og halldit. vitad og samþyktt a minum bæ adra breitni og frammferde mina dætra og stiupsona: enn þa sem ærlig og opinber hefur verid fyrir ollum monnum. eg fra skil þær lysingar sem nu heyri eg hafdar epter mine dottur Gudbiorgo vm sina barneign og eg hefi eygi fyri vitad. huorn eg helld vppkneiktann a mic af minum haturs monnum mier til eins afellis og mottkast[s]. sem Gud fyrirgiefi

1) Svo.

þeim. amen. og kuni suo at vera. at og sie tekin i mote logum og landsins Retti til fannga og kualin og pindur til sagnna suo eg þar fyrir hræslu sokum og hardinnda megi til neydast annat at seigia. saker mannligs breys[k]-leika og nat[t]urligs ostodugleika: þad annad kunne eg med krankleika og skynsemdarleysi at verda heimsokt-ur (sem gud radi fyrir) at eg eij viti huat eg tala. þad þridia at eg meigi ey na logligu vndanfære af vallds-manninum þa skal þetta min hin seinasta lysing og eid-ur vera. þat eg Kolbeirn Arngrims[son]. heill at heilsu og okreinktre skynseme. suer þann eid vid gud og þad heilaga Euængelium[1]) vors herre Jhesu Chris[t]e. þad eg hefi alldre af vitad. hyllt edr samþykt neina oheyri-liga breytne mina dætra edur stiupsona. adra enn þa meinalaus og opinber hefur verit fyrir ollum minum sueitarmonnum: vtan þad sem eg nu fyrir stuttu heyrtt hefi. og eij hefi adur fyri vitad. af medkiening minar dottur Gudbiargar vm henar barneign. enn sanleikann veit eg ecki. Og at suo j sannleika er. þa hialpi mier hier epter, en ecki framar. vor herra Jhesus Christus med sinu Euængelium.[1]) Woru þesser men vidstadder. sau og vpp a heyrdu þennann min eid og yferlysing j fyrstu Þorsteirn Sygurdsson. Biarne Biornson. Þorlak-ur Jonsson. Sygurdur Snorason. og settu sin jnsigle med mino fyrir þetta bref sem skrifad vaR j Skridu j Reykia-dal miduikudagin næstan epter dag Margarete virginis arum epter frelsarans fæding. M.d.lxiij.

---

109. **18. júlí 1563.** **í Ögri.**

KVITTAN Eggerts lögmanns Hannessonar til Guðmund-ar Helgasonar um misferli.

AM. fasc. LV, 15, frumrit á skinni. Innsiglið hefir verið klippt frá. AM. Apogr. 4744 m. h. Árna sjálfs.

Kuittunar Brief Gudmundar Helgasonar.[2])

Þath giore Eg Eggertt Hannesson Laugmann Nordann

1) Svo. 2) Utan á bréfinu m. h. frá 17. öld.

og vestan aa Jslandi Godum monnum vitrligt med þessu minv Opnü brefi Ad eg hefe kuittann gefid Gudmund Helgason kongdomsins vegna og minna. vmm þath misferle sem hann hefur brotligur Ordit vid Jon Güttormsson. heima a hans heimile. j minna hlut og meira. Hefr eg kongdomsins vegna sama og satt aa giort og fulla og alla peninga vpp borid af greindum Gudmunde. Suo og hefr titt skrifadr Gudmundr Helgason fulla forlikünn giort. satt og sæmd aa komid vit fyr greindann Jon Güttormsson. þat hann vard vid hann edur hans eigv bro[t]ligr og vansattr. Og til meire audsyningar. stadfestü og sanns vitnisburdar hier vm feste Eg greindr Laügmann mitt jnsigle fyrir þetta mitt küittunarbref hüert ad skrifad var j Augre j Isafirde þann xviij Dag Julij manadar Anno Post partum virginis. M.D. lx. iij ar.

---

110. **29. júlí 1563.** **undir Múla.**

KAUPBRÉF fyrir Eiðshúsum.

AM. Apogr. 4751, m. h. Þórðar Þórðarsonar „Ex originali Þorbiargar Sigurdardottur ä Kulu. eitt innsigle hanger vid brefed. hin eru burtu" (AM.).

Þat giorum vær Jon Jonsson sem kiendur er Murtason. Bodvar Jonsson og Biarne Jonsson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi arum epter gudz burd. M. vc lx og iij ar. Olafsmessu fyrri um sumarit j kirkiunne vnder Mula aa Skalmarnese. vorum vier j hia. saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna, af einne alfu sira Jons Þorleifssonar. enn af annare alfu Ellings Þordarsonar. Þad faldest og skildest j og under þessu þeirra handabande at adur skrifadur Ellingur Þordarson fieck til fullrar eignar sira Jone Þorleifssyne. þann part sem hann att hafdi og hans fader Þordur Ellingsson hafdi keypt af Sveine faudur Halldors Sveinssonar j jordunne Eishusum[1])

1) Svo.

er liggur j Mula kirkiusokn aa Skalmarnese med aullum þeim gaugnum og giædum sem fyrr skrifadri jordu Eishusum[1]) fylger og fylgt hefer at fornu og at nyiu bædi til sios og landz og Ellingur Þordarson vard fremst eigandi at epter sinn faudur huort þad var j meira parte edur minna at fader Ellings Þordarsonar hafdi þar j att medur logum. j erfd edur saulu. Hier j mot lofadi titt skrifadur sira Jon Þorleifsson ad vera adurskrifudum Ellingi Þordarsyne til gagns og goda. og framfærslu ecki sidur enn adrer brædur sira Jons. Skilde sira Jon Þorleifsson þennann jardarpart under sig og sina erfingia. enn undan Ellingi og hans erfingium sira Joni til æfinligrar eignar hvort þad væri meiri partur edur minne er Ellingur Þordarson hafdi att eda matt eiga j titt skrifadri jordu Eishusum. Og til meiri audsyningar og stadfesti hier um setium uier fyrr skrifader menn uor jnsigle firir þetta giorningsbref. hvert skrifad var under Mula aa Skalmarnese a sama are og fyr seiger.

---

111. 11. ágúst 1563. í Skriðu.

JÓN MAGNÚSSON fær Sigurði, syni sínum, Svalbarð allt til eignar.

AM. Apogr. 204, frumritað transscriptum frá 6. maí 1703. Þar með fylgir uppskrift af því gerð fyrir Árna Magnússon.

Jeg Jon Magnusson giøre ollum mønnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefe. ad Eg gief og gielld mijnum syne Sigurde j sinn fødurärf og modur alla jørdina Sualbard ä Sualbardsstrønd fyrir llc. og þar med jardernar Tungu og Breidabolzstad huoria fyrir xxc. skulu þessar fyrr greindar jarder hanns fullkomleg Eign. so framt ad Gud vill þad til lagnadar giefa ad hann fae Gudnyar Jonsdottur til fullkomlegrar Eignar kuijnnu. Þar med skal hann meiga henne giefa j sijna tilgiøf .xlc. vppi jordina Sualbard med þui mote ad Erfing[i]ar

1) Svo.

Eigi lausn ä jordunne fyrir adra .xlc. jord. Og til sanninda hier vm set eg mitt jnnzigli fyrir þetta bref, sem skrifad var j Skridu j Reykiadal miduikudaginn næstann effter Laurenti[i] Anno 1563.

Þesse Copia er samhliöda sijnum original j ordum og adkuædumm, hvar vpp ä vier skrifum vor nøfn hier vnder a Svalbarde ä Svalbardsstrønd Anno 1703 d. 6. Maj[i].

Guðmundur Gudmundsson
e h.
Hallur Oddsson
m e h.

Arne Olafsson
med e h.
Þorsteijrn Eijrijksson
handsalade.[1])

NB: Fra þessum Jone Magnussyne eru þesser lider
Sigurdur Jonsson.
Jon Sigurdsson løgmadur.
Jon Jonsson.
Sigurdur Jonsson
og uær hans børn. j huorra Eigu jørdinn Sualbard er nu kominn

Hällgrijmur Sigurdsson
Eh.

Jon Sigurdsson
Eigin hønd.

Magnus Sigurdsson
Eh.[1])

---

112. [fyrir 15. ágúst 1563].

TILLÖGUR Páls hirðstjóra Stígssonar að bera fram fyrir konung um nýjar nytjar brennisteins, um fálkatekju o. fl.

AM. 381 fol., frumritað uppkast (Páls höfuðsmanns Stígssonar) á pappír. Sbr. næstu tvö bréf.

Disse epterschreffne artikle haffuer ieg for Hanss Nielsenn optegnet at hand kand giffue Kongelig Maie-

---

1) Frumritaðar undirskriftir.

stet thennom tilkiende epter Kongelig Maiestets behagh.

Først: At giffue Kongelig Maiestet tilkiende: om hanss Kongelig Maiestet will lade sielffuer thenne handell med suoffuell at kiøffue. bruge: at hanss Kongelig Maiestet da lader haardeliigenn her paa landet forbiude inted suoffuell at skulle selges de tydske.

Eller: Der som Kongelig Maiestet will wnde och forløffue nogenn anden at kiøffue suoffuell her paa landet: at Kongelig Maiestet da will lade her enn befaling wdgaa at de først kiøffuer med kongelig Maiestets kiøffma[n]dt. til saa lenge handt haffuer sijnn ladingh: siden med thennom som hanss Kongelig Maiestet løffue will. ellers belocke de tijdske almuen till sig som thette aar er skeedt.

Jtem: Att Kongelig Maiestet will lade et forbudt wdgaa her paa landet at de som bo her for norden selger ingem fremmede nogen lysse eller traun men selge hanss Kongelig Maiestets kiøffmandt the som de haffue at selge for et skielligt werd och et andit forbudt for synden her paa landet at de ingenn lysse eller traun selge nogen fremede. men selger hanss Kongelig Maiestets fogidt thendt for et skielligt werdt: fordj at thette maa Kongen saa wel haffue som de fremmede om ther er profiit hoss.

Jtem: Der som Kongelig Maiestet will thenne handel lade bruge med suoffuell at kiøffue. da tøckis mig best at lade løbe et got stort skiff wtj Øiefiorde och et andet mindre wtj Husseuig da kunde almuen best kiøffue och handle thi at somme ere saa langt fra om ther er icke wden et skiff saa at de icke kunde føre didt suoffuell som Hanss Nielsenn nu forfarit haffuer. Men om de ere ij da fange de flere som handle med thennom.

Jtem: At giffue Kongelig Maiestet tilkiende huorledis at stederniss kiøffmendt føre hidt falkefengere med siigh som fange her skiøne falke wtj Kongelig Maiestets landt och giffue her ingen toldt fore. men sige

at de giffue theris skiffstoldt wd sidenn mue de bruge theris gaffn huar de kunde: och ieg icke wed om de haffue ther loff till aff Kongelig Maiestet eller eij.

Jtem: At giffue Kongelig Maiestet tilkiende huorledis at her er [enn enn[1]) prest wed naffn ser Haldor Benedichtssen haffuer Kongelig Maiestets breff for et kloster wed naffn Munkethueraa kloster. och hand lader thed ilde forfalde: Saa er her enn andenn wed naffn Nicolaus Torstensenn som begerer same kloster. och loffuer at wille ted bygge och forbedre. at Kongelig Maiestet will werdis till at giffue fornævnte Nicolaus Torstensen breff paa same Kloster for sliig affgifft ssom ieg med hannom om ens worde kandt. thi ieg thror hand skall well giffue mere endt thendt anden: anthen Suofuell eller daler.

Jtem: At giffue Kongelig Maiestet tilkiende huorledis de Hamborg kiøffmendt som pleie at kiøffue suoffnell her wtj landet: haffue beklaget sig at de haffue her stoer skyldt och gieldt hoss bønderne och de inthedt haffue at betale thennom wden Suofuell. och haffue kiøbmendene der for begeredt at de motte tage same suofuell: Saa haffuer ieg med Hanss Nielsens raadt saadan loff giffuit. at der som icke andit haffue at betale med da mue de tage wed suoffuell (epterdj at Kongelig Maiestets skiff haffuer sin ladingh) och legge dog same suoffuell her paa landit igien till et andit aar och eij føre nogen suoffuell wdt men lade hannom ligge her epter. paa Kongelig Maiestets gode behagh: huad heller Kongelig Maiestet will wnde thennom thendt eller lade giffue thennom wadmell eller andit her i landit for ssame suoffuell. eller huorlunde Kongelig Maiestet thed will were lade.

---

113. 15. ágúst 1563. í Eyjafirði.

VIGFÚS og Nikulás Þorsteinssynir selja konungi brennisteinsnámur sínar allar.

---

1) Svo.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L.. 8, 527—8 (uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS., 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar i þjóðskjalasafni).

Fuse oc Nicolous Torstensønner, brødre, gaffue ko. mtt. theris breff. som her effterfølger etc.

Wij effterschreffne Fuse oc Nicolaus Torstensønner. brødre. kienndis oc giør witterligtt for alle mett thette wortt obne breff. att wij haffue sidit offuer enn wenlig handell oc contract mett stormegtigiste hogbornne førstis oc herris her Frederichs thennd andenn. Danmarckis. Norgis. Wenndis oc Gottis konning. hertug wdj Slesuig. Holstenn. Stormarnn oc Dytmerschenn. greffue wdj Oldenborg oc Delmenhorst. wor aller naadigistis herris oc konningis befalingis mannd her offuer hans ko. mtts lannd Islannd. erlig oc welbyrdig manndz Pouell Stissenn. wdj saa maade. att wij mett wor egenn frij willige welberaadt hw ja oc samtycke haffue soldt. skiødt oc affhenndt oc nu mett thette wortt obnne breff aldelis selger. skiøder oc affhennder frann oss oc alle wore arffuinge oc tiill hogmeldte ko. mtts. hans ko. mts. effttherkomere. konninger wdj Danmarck oc Norge. alle wore suogelbierge wed naffnn Fremre Namu. Lyder Namu oc Kraple. som nu ere fundenn wdj wortt lannd oc grundt her paa Islannd eller her effther j nogre woris lannd. fielde eller eyendom findis kunnde oc wij mett retthe kunnde were eyermennd tiill. att haffue. nyde. bruge oc beholle for euig eyendom wunder Danmarckis oc Norgis Rigers krone. oc kienndis wij oss att haffue bekommitt oc oppeborritt aff forschreffne Pouell Stissenn paa hogmeltte ko. mtts wegne for forschreffne suogellbierge fuldt werdt. wederlauge oc betalinge. saa oss wdj alle maade well nøgis. oc kienndis oss oc wore arffuinge aldelis ingenn rett eller rettighedt att haffue tiill nogne aff forschreffne suogelbierge enthenn the. allerede paa wor grunnd fundne ere eller her effther finndis kannd. ehuad som helst naffnn the haffue eller neffnis kunnde efftther thenne dag i nogre maader. och bepligtte wij oss forschreffne Fuse oc Nicolaus Torstensønner oc

wore arffuinge att frij himble oc fuldkomeligen tilstaa hogmeltthe ko. mtts. hanns ko. mts efftherkomere. konninnger wdj Danmarck. oc kronenn alle forschreffne Namer eller suogelbierger. som nu ere fundenn eller her efftther findis kunnde wdj forschreffne wortt lannd och eyendomme for huer mandz tiltale. som ther paa kannd tale mett retthe. Skede thett oc saa. att nogenn aff forschreffne suogelbierge bleffue hogmeltte ko. mtts hanns ko. mtts efftherkommere. konninger i Danmarck eller kronnenn mett Islandz loug wdj nogenn rettherganng affuundit. tha bepligtte wij oss oc wore arffuinge. att betale oc fornøge hogmeltte ko. mtt. oc kronenn altt. hues som wij for samme suogelbierge bekommitt oc oppeborritt haffuer oc holde thett ko. mt. hanns ko. mtts effttherkommere. konninger wdj Danmarck. oc kronenn wdenn skade i alle maade. Tiill ydermere witnisbyrdt oc bedre foruarinnge. att alle forschreffne artickle saa fast oc wbrødeligen holdis skall. effther som forschreffuit staar. haffue wij forschreffne Fuse Thorstensenn oc Nicolaus Thorstenssenn. brødre. for oss oc wore arffuinge hengtt wore indsegler nedenn for thette wortt obne breff. oc kierligen tilbedit mett oss att besegle hederlige mennd her Oluff Hialtessenn. superintendent offue[r] Holestigtt. Hanns Nielssenn oc Frantz Lauritzssenn. ko. mtts. kiøbmennd for nordenn her paa Islannd. Soer Lapssenn. sogneprest till Gaardested for synndenn. oc Niels Olssenn. ko. mtts. schriffuer paa Islannd. huilcke mett offuer thenn handell och contracht werrit haffuer. Giffuit wdj Øyefiordt thennd xv dag Augustj aar etc. mdlxiij.

---

114. 15. ágúst 1563. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Nikulási Þorsteinssyni Munkaþverárklaustr afgjaldsfrjálst um 6 ár, en síðan með 80 dala ársleigu.

Ríkisskjalasafn Dana. Reg p. a. L. 8, 529 (uppskrift Jóns

Sigurðssonar í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Nicolaus Torstensonn paa Island fich kon. mtts breff saa liudendis.

Wij Frederich thennd andenn etc. Giøre alle witterligtt. att effthertij wor thro wundersott. oss elskelige Nicolaus Thorstensonn paa wortt lannd Islannd haffuer nw wundt oc wdlagtt tiill oss oc kronnenn for euig eyendom aller the namer oc suogelbierge. som hand haffuer oc nw findis paa hanns grunnd eller oc hereffther finndis kunnde wdj forschreffne Niolaus Thorstenssonns lannd oc eyendom ther paa Islanndt. effther thett breffuis liudelse. hannd oss oc kronnenn ther paa giffuit haffuer. Tha haffue wij wundt oc forlenntt oc nu mett thette wortt obnne breff wnnde oc forlene forschreffne Nicolaus Torstensonn wortt oc kronens closter Muncke thueraa. liggenndis for nordenn paa Islannd j Oyefiord. som Seer Haldor Benedichsonn sist wdj were haffde. mett alld sinn renthe oc retthe tilliggilse att haffue. nyde. bruge oc beholde wdj sex sambfelde aar nest effther thette wortt obne breffuis datum regnendis. frij wdenn affgifftt. oc nar forschreffne vj aar forlobne oc wde ere. tha maa oc skall hannd fremdelis haffue. nyde bruge oc beholdde forschreffne Muncke Thuerra closter mett ald sinn rentthe oc retthe tilliggilse wdj hans liffs tiidt oc saa lenge hannd leffuer. dog saa hannd skall were oss oc wore effttherkommere. konninger wdj Dannmarck. oc kronnenn. huld oc tro. och wor befallingis mand offuer wortt land Island. thennd. som nu er eller her effther kommendis worder. hørig. liudig oc folagtig. wdj hues hand hannom paa wore wegne tilsigenndis worder. Sameledis skall hannd bygge oc forbedre samme closter oc thett holde wed god heffd oc magtt oc aarligen tiill gode rede giffue ther aff tiill oss oc kronnenn firesindztiuffue daller oc thennom fornøyge wor lensmand ther samestedz paa wore wegne. oc skall hannd holde bønndernne. ther tilliggendis er. wed Islanndz loug. skell oc rett oc thennom emod lou-

genn icke wforrette eller wdbygge. emedenn the gielde theris leyer. lanndskyld oc andenn theris rettighed tiill forschreffne closter. oc wille wij were forschreffne Nicolaus Thorstensonn enn naadig herre oc konning oc hannom holde wed Islandz loug oc rett oc for wold och wrette hannom forsuare. beskierme oc handt haffue. forbiudenndis ther fore alle etc. cum clausulis consuetis. Datum Hafnie 15 die Augustj. Aar etc mdlxiij.

---

115. 15. ágúst 1563. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Vigfúsi Þorsteinssyni Þingeyjarsýslu, Möðrufell og Gilsbakka, allt afgjaldsfrjálst um 6 ár, en síðan með venjulegri ársleigu.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 530—1 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to., Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Fuse Thorstensonn paa Islannd fick breff saa liudendis.

Wij Frederich thennd andenn etc. Giøre alle witterligtt. att effthertij wor thro wndersotte. oss elskelige Fuse Thorstensonn paa wortt lanndt Islannd haffuer nw wnndt oc wdlagtt tiill oss oc kronenn for euig eyendom alle the namer oc suogelbierge. som hand haffuer oc nu findis paa hanns grunndt. eller oc her effther findis kunde wdj forschreffne Fuse Thorstensonns land oc eyendom ther paa Island. effther thett breffuis liudelsse. hand oss oc kronenn ther paa giffuitt haffuer. tha haffue wij wndt oc forlentt oc nu mett thette wortt obne breff wnde oc forlene forschreffne Fuse Thorstensonn wortt oc kronens sissell. norder sissell. som Mogens Jonsenn sist j were haffde. Sameledis enn wor och kronens gaardt. kalldis Miørresieldt mett Gilsbacke. som er kott oc hiolege. frann forschreffne Mørefielde liggenndis for nordenn paa wortt lannd Islanndt. mett alld theris renthe oc retthe tilliggelsse. att haffue. nyde.

bruge oc beholle. frij wdenn affgifftt wdj sex sambfelde aar nest efftther thette wort obne breffuis datum regnendis. oc skall hannd mue nyde oc beholde alle sex mercke maall oc ther wnnder wdj forschreffne syssell. oc hues ther offuer falde kannd. skall komme oss tiill beste oc forschreffne Fusse Thorstensonn were pligtig ther fore aarligen att giøre wor lensmannd ther samestedz gode rede och regenskaff. oc nar forschreffne sex aar forlobne oc wde ere. tha maa oc skall forschreffne Fuse Thorstensonn framdelis haffue. nyde. bruge oc beholde forschreffne noder[1]) syssell. Mørefielld oc Gilsbacke wdj hans liffs tiidt oc saa lenge hannd leffuer. oc tha ther aff aarligen giffue tiill oss oc kronnenn slig affgifftt. som ther pleyer oc bør aff att gaae. dog saa hannd skall were oss oc wore efftthcrkommere. konninnger wdj Dannmarck. oc kronnenn huld oc thro oc wor befallingismand offuer wortt land Islannd. thend som nu er eller her efftther komendis worder. hørig. liudig oc følagtig. wdj hues hannd hannom paa wore wegne tilsigendis worder. Sameledis skall hannd were sysselmannd wdj forschreffne syssell oc ther hielpe huer mannd Islandz loug oc rett. saa ingen klage offuer hannom komendis worder. Tisligiste skall hannd bygge oc forbedre forschreffne Mørefield oc thennd holde wed god heffd oc magtt oc bøndernne. ther tilligger. wed Islandz loug. skiell och rett oc thennom emod lougen icke wforretthe eller wdbygge. emedenn the gielde theris leyger oc landskyldt oc andenn theris rettighedt tiill forschreffne Mørefieldt oc wille wij were forschreffne Fuse Thorstensonn enn naadig herre oc konning oc hannom holde wed Islanndz loug oc rett oc for wolld oc wrett forsuare. beskiemme oc handthaffue. Forbindendis ther for alle etc. Cum clausulis consuetis. Datum Hafniæ xv die Augustj Anno etc. mdlxiij.

---

1) Svo.

116. 19. ágúst 1563. í Reykholti.

VIRÐING á kirkju og stað í Reykholti.

AM. Apogr. 2221 „ex authentica membrana templi Reykholtensis“. — Héraðsbók Halldórs prófasts í Reykholti Jónssonar í þjóðskjalasafninu, bl. 6.

Þa sira Einar Martheinsson medtok enn Þordr Gudmundsson sleppte.1)

Anno dominj. M.d.lx oc iij. fimtudaginn j uikunne efter tiunda sunnudag trinitatis liet herra Gisli Jonsson uirda kirkiuna j Reykiahollti oc stadin allan med utjhusum. voru þessir uirdinga menn. Herra Marthenn Einarsson. sira Asgeir Hakonarson. sira Freysteinn Grimsson. sira Jon Magnusson. Magnus bondi Jonsson oc Oddur Halldorsson. var kirkian [virt] fyrir .vc. og xx. enn staduren allur fyrir .xxxc. med sman2) husum oc storum ute oc jnne.

---

117. 23. ágúst 1563. á Hólum.

SKIPTI á Gröf á Höfðaströnd fyrir Lund og Þrasastaði í Fljótum og milligjöf.

Jbskj. AM. Skagaf. 9 (nú í þjóðskjalasafni) „fra Ragnheide Jonsd[ottur] i Grøf“ (AM.). — Island og Færø (í ríkisskjalasafni Dana) VI, 52.

Eg Pall Stigsson konglegrar Majestets bifalningsmann yfer allt Jsland giore godum monnum kunnugt med þessu mijnu opnu briefe. ad effter godum vilia og konglegrar Majestets tillatelse og giæskufullum vilia. hefi eg sellt og feinged Sigride Sigurdardottur. konglegrar Majestets og kirkiunnar jord Grauf sem er Lxc liggiande a Hofdastrond j Hofskirkiusokn. med Øllum þeim gognum og giædum hlutum og hlunnindum. sem greindre jordu filger og filgt hefur ad fornu og niju. kongleg

---

1) Þetta stendr aftan við greinina, en Árni segir það skýlaust eiga hér við. 2) Svo.

Majestet og kirkiann. hefur fremst eigande ad orded. Hier j mot skillde Sigrijdur Sigurdardotter med Rade sjns hussbonda Olafs Hialltasonar Superintendens Hoolabiskupsdæmis. giallda og greida konglegre Maiestet og kirkiunne. jordena Lund fyrir iiij^c og xx. og jordina Þrasastade fyrir xx^c liggiandj bädar fyrir framann Stjflu j Fliotum j Knapstadakirkiusokn. med øllum þeim gognum og giædum hlutum og hlunnendum. sem þeim filgt hefur ad fornu og nju. og þar til skillde hun giallda konglegre Majestet og kirkiunne x^c jord og xx. Jocumdale. enn a medann su x^c jord er eche golldenn. skal hun giallda so mikla landskylld. sem landskylldenne svarar. af þessare x^c jørdu. skilldu þeir hallda til laga er keifftu. enn þeir svara lagarifftingum er selldu. voru þesser giorningsvottar vid stadder er eg giørde þennann giorning konglegrar Majestets vegna og kirkiunnar. Þorsteirn Hallsson Holastadarradsmadur. Jon Jonsson. Hiallte Tomasson prestar Hoolabiskupsdæmis. huørier ad settu sijn jnnsigle med mijnu signete fyrir þetta jardarkaupsbref. er giort var og frammför a Hoolum j Hialltadal xx og iij dag Augusti manadar Anno Domini M D Lx iij.

Povel Stisen med egenn handt.

Ofannskrifad hofum vid ordriett samanlesed. vid giorning a kalfskinn ritadann med fiorum hangande jnnsiglum. ad Grof a Hofdastrond Anno 1704. þann 25. Junij.

Petur Marcusson. Asmundur Einarsson
Egh.

---

118. 28. ágúst 1563. í Skriðu.

MAGNÚS JÓNSSON áskilr sér undanfærslu um vitorð með breytni barna og stjúpbarna Kolbeins Arngrímssonar.

AM. Apogr. 4729, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex originali fra Jone Jonssyne a Gunnsteinsstodum“ (AM.).

Þat giorum vid Jou Tindzson og Oddur Halldorsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi arum epter Gudz burd m. d. lxiij a midvikudaginn næstan fyrir Decollacio Johannis Baptiste[1]) i kaupstadnum i Husavik vorum vid tilkallader af Magnuse Jonssyni vitni vm at bera samtal þeirra Vigfusar Bonda Þorsteinssonar syslumanz og hans. suo og voru þar þa og vid stadder þesser menn Jon Magnusson. Þorbergur Bessason og siara Jllugi Gudmundzson. J fystu baud Magnus fyrir sig log og dom. sina menn. godz og peninga. og sierdeilis fyrir jordina Grænavatn vid Myvatn. þar epter beiddizt hann þings ä Helgastodum og sagdizt bod hafa lated vpp skiera og bad Vigfus sier þar log giora ä laugardagin næstan fyrir decollacio Johannis Baptizte. þui hann sagdizt heyrt hafa. at Kolbeirn Arngrimsson skyllde hafa nockrar lysingar þær ä honum ad hann villdi beida doms ä. huor þar væri af þeim tueimur likari til sanninda. Enn þessar væri lysingar Kolbeins sagdar enn eigi vissi hann huort sannar væri. at hann hefdi sagt hofudzmanninum Pali Stigssyni at hann hefdi þui sellt Magnusi Grænavatn at hann hefdi lofat at forsuara oll brot sinna stiupsona og dætra og þad at sialfur Kolbeirn hefdi hier af vitad med Einare og Gudbiorgu. Enn Magnus beiddizt hier a vndanfæris þui hann sagdizt af atferli folks Kolbeins eigi hafa vitad vtan þad sem odrum var kunigt adur þau medkiendu sin brot og alldrei nockra oraduendni lofat fyrir þau at forsuara. og hier sagdizt hann vilia sueria at fullann eid nær hann væri logliga til krafdur. J odru lagi sagdizt hann og heyrt hafa sagt jnnann vr Eyafirdi at Fusa hefdi verit skipat at taka ad sier Grænavatn. og skipta Arngrimi halfu en konginum halfu. og sagdi sier þætti þad otruligt og ei sagdizt hann sannindin vita þar af. þa sagdizt Vigfus eigi vera lidugur at þinga at sinne. Og til sanninda hier vm. setium vid fyrgreinder menn ockar jnsigli fyrir þetta bref. skrifat i Skridu þrem nottum sidar enn fyr seiger.

1) þ. e. 25. ág.

119. 30. ágúst 1563. í Görðum.

GÍSLI byskup Jónsson kvittar Þórð Guðmunddsson um alla meðferð staðarins í Reykholti.

AM. Apogr. 4743, m. h. Árna Magnússonar „Ex originali Arna Hannessonar yngra". Öll (4) innsiglin voru „burtu".

Þad giorum vier Einar Eireksson. Hallur Olafsson. Gudmundur Þordarson og Þormodur Asmundzson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi at þa er lidit var fra gudz burd M. D. lx. og iij. är j Gaurdum a Akranesi. manudagin næstan efter Bartholomeusmesso vorum vier i hia saum og heyrdum ä. at herra Gisli Jonson gaf med fullnadar handabandi Þord Gudmundzson[1]) auldungis kvittan og akiærulausan fyrir sier og aullum sinum efterkomindum[2]) Skalholltz domkirkiu formonnum. fyrir medferd stadarins i Reykiahollti og alla stadarins peninga. þar med kirkiunnar medferd og hennar eign. med allri þeirri porcio sem þar hefdi fallit sidan hann medtok stadinn. og hun atti utan sig og innan. Svo og medkendizt fyrr nefndur herra Gisli at hann hefdi fulla og alla peninga upp borit sem sier vel likadi og anægdi kirkiunnar vegna um allan adr greindan reikningsskap. Og til sanninda hier um festum vier vor innsigli fyrir þetta vitnisburdarbref. Skrifat i sama stad. ar og dag sem fyr seiger.

---

120. 8. september 1563. í Hafrafellstungu.

KAUPBRÉF fyrir parti í Grímsstöðum og Hólakirkju lagðir í staðinn Skárastaðir.

AM. Apogr. 5879, m. h. Jóns Magnússonar (d. 1738) „Ex originali" „ä pergament".

Eg Olafur Hialltason vnder gudz þolinnmædi Biskup a Holum og ouerdugur Superintendens Holabiskupsdæmis giore godum monnum kunnigt med þessu minu

1) „er sidann vard løgmadur" (AM.). 2) Svo.

opnu brefi ad ec hefi feingid heidarligri dandi kuinnu minne frændkonu Ragnhillde Arnadottur þann part i eydikotinu Grimstødum sem reiknadur hefur verit Holakirkiu motz uid Skalaholltzmenn sem kalladur hefur verit iijc thil fullrar eignar og frials forrædis vndann Holakirkiu og mier enn vnder fyrrgreinda Ragnhillde og þann eda þa sem hun uill greindz jardarpartz vnna epter sinn dag med ollum þeim gøgnum og gædum sem hun kann af greindum jardarparti ad hafa. Skal eg leggia greindre Holakirkiu jafnhagliga peninga nærri skolanum aa Holum þui hun ei[1]) hefur i nestu hundrat aar aungua[1]) gagnsmune af þeim jardarparti haft ad gamalla manna søgn sannordra. Og thil sanninda hier vmm set ec mitt jnsigle fyrer þetta bref er giort var i Hafrafellstvngu i Oxarfirde attanda[1]) dag septembris manadar. Anno domini M d lxiij.

hier i mot hefi eg feingit kirk[i]une i stadin jordina Skärastadi i Austurardal i Midfirde i Nups kirkiu sokn er eg keypta af Sira Jone Gudmundzsyni fyrir vjc. liggur hun saman vid adrar kirk[i]unnar jarder þar.

---

121. 8. september 1563. á Ærlæk.
8. mars 1566. í Múla.

HELMINGADÓMR í héraði um nytjan teiga á Brunnárbökkum frá Klifshaga og Þverá.

AM. Apogr. 4796 „Ex Apographo 1623 (25) fra Sira Pali Amundasyne“ (AM.). — AM. 255, 4to., bls. 95—7. Uppskrift ca. 1750 meðal Klifshagaskjala i þjóðskjalasafni.

Eg Olafur Hialtason med guds þolinmædi biskup ä Hölum og Superintendens alls Hölabiskupsdæmis og Vigfus Þorsteinsson. kongsins syslumann i Þingeyarþinge giørum gödum monnum kunnigt med þessu ockru opnu briefe ad þä lidit var frä holldgan Christi M. D. lx

1) Svo.

iij är ättunda dag Septembris. ä Ærlæk i Auxarfirde i riettri visitacione og almennelegu hieradsþinge. kom fyrer ockur Jon prestur Loptsson sem þä var Beneficiatus Skinnastadar. atalde og äklagade vegna sins stadar vmm þa teiga sem Klifshaga og Þverärmenn i Auxarfirde haft hafa i langa tima og enn høfdu ä Brunnárbacka fyrer vestann Brunnaa. J annare grein þar i mot kom til andsvara Þordur bonde Peturson er þä ätte Klifshaga og synde þar fyrer oss kaupbref fyrer jørdunum Klifshaga og Þveraa nær 1½c ära gamallt. epter þui sem þess datum vtvijsar. med heilum og oskoddum jnciglum. so hliodande ä millum annara orda: Teiga ä myre sem ad fornu hafa verid med iørdunum. jardareign ä sande fyrer vestann Brunnaa er fylger jørdunumm Klifshaga og Þveraa. Hier med kom þar framm annad kaupbrief lx og ix ära gamallt. suo innehalldande ad fyrgreind Þveraa var þä selld. og henni var þä reiknad af þeim sem selldi ad iørdinn Þveraa ætte landeign ad fornum Brunnaarbauckum. og halfs manadar teig nidri ä sandi og annann vte ä myre. þar med mørg ønnur bref og vitnisburde hinna ellstu manna vmm gamla hefd. ad alldri hefdi verid ätalid fyrr enn vmm daga sira Sigmundar er fyrer nockrum ärum hafde hallded Skinnastad. þui kollum vid til med ockur þä ena visustu og bestu menn sem þä i nänd voru. sem var Kietill Jonsson. Jon Jonsson og Jlluge Gudmundsson prestar. Jon Eireiksson.[1]) Jon Saulvason og Arne Þorsteinsson leikmenn. til ad skoda og ransaka þetta sira Jons tilkall og þau bref sem þar framm komu og fyrer jørdunum voru. Þui ad guds nafne tilkølludu. litust oss þau bref mindug og skiæleg. og þau hlyti ad räda og hvad vj dande monnum litist af hvørutveggium tilnefndum. ad epter gamalla manna tilsøgn og vitnisburdum. hvar ad Brunnarbackar være kallader. þä være i þann farveg landeign Klifshaga og Þveraar. og þä sem ä greindum jørdum bua meiga þess lands svo neyta

1) Svo.

sem løgbök vottar vmm þad land sem ä brytur af lande mannz. þui þar voru kallader enu fornu Brunnarbackar. langt vestur frä Brunnaa fyrer austann Skinnastadasel. Enn þangad til aa være ridid af vj skinsømumm monnum sem fyrr seiger. leist oss ad þeir sem bua ä greindum iørdum mega beita vestur yfer Brunnaa i fyrrgreint takmark. øllum sinum peninge sem þeir sialfer hafa. þä þeir vilia vetur og sumar. enn liä þar onguum til vetrargaungu edur sumarhaga. sem sagt er ad þeir hafe ädur hier til giørt. tekid vpp i þad land hesta til vetrargaungu. og þeir hafe geingid ä Skinnastadasandi og þui skule ägreininginn hafa tilkomid. Enn Einge þad. sem iardernar Klifshage og Þveraa eiga ä Skinnastadasande leijst oss ad þad skyllde vera ferskeytt. frä Holskijl ut og sudur og austur ä sandinn. eins ä alla vegu. þö þar kynne nu i ad vera samfeingid med hrijs og sinubruk saker langrar vanræktar. var þad mänadarverk frä Klifshaga. enn halfs manadarverk frä Þveraa. enn ef nockur þikest vanhalldinn. þui vær vissum ögiørla hvorsu mikla peninga i þad land mætte setia sem aaen hefde ä geingid. þä skyllde sä þar fyrer beidast ad läta þar med løgum ä rijda. Enn þetta leist oss riettelegast vera fyrer gude og mønnum. Og til sannenda hier vmm set eg fyrrnefndur biskup Olafur. og adurgreindur Vigfus Þorsteinsson ockar incigle med fyrskrifadra presta og leikmanna inciglum fyrer þetta bref. hvort ed skrifad var ä Müla i Adalreykiadal attunda dadg Martii manadar þrem ärum sijdar enn fyrr seiger.

---

122. 8. september 1563. í Múla.

MÁLDAGI Múlakirkju.

Eftir frumritinu á skinni í þjóðskjalasafni komnu frá Múlakirkju 1901 (meðal Múlaskjala). Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu.

Maldæge Mvlakirkiu.[1])

Kirkian j Mula er helgud gudi og uorre fru. og enum heilaga Nichulao. til kirkiu liggur allt heimaland. millum Saurlækiar. Eyuindarlækiar. Laxar og Kalfalækiar. stadnum fylger Hafurey. Skaley. Hrisey. Mioey med ollum Uesturholmum. og Austurholmum. þridiung j Eingey. og ix holma næst fyrir nedan Eingey. og ueidar allar j Lagsaa fra Kalfalæk. og ofan um Eingey. þar med fylgier stadnum Einarstader. Jngigierdarstader. Skarastader. Biargastader.[2]) Skeidsland. Kraunastade[r]. Fotaskinn. kirkian aa Fiallz land. med ollum Ualahrisum. teiga eiga menn j Ualahrisum. enn aungua beit. Fagranes. Geirbiarna[r]stadi j Kinn. og Leikskalaaa. Mosuatn. Vindbelg. Þeistareykia land. og Mælifell. Barkahris j Kelduhuerfi. ij hluti j Siofar landi. þridiung j Sugurdarstodvm. lambareckstur aa Huamsheide. gomlv fie j Nattfarauikur. c. og lxxx. ueidar j Uesturvatne med slijum og holmum. Reka skal smala. þadan til skiola j Uatzhlid jafnan þa uill. Þar fylgier Bryggiuteigur og Karateigur. Stadnum fylgier allur reki aa Fliotzsande. millum Greniastadar[3]) reka og Myrar reka. halfur reki tueim megin Lagsaroos. med flutningum. fiordung j Langa reka. attungur j Kielldunes reka og allvr uidreki og oll flutning. og xiij uæter[3]) af oskiptum hual. ef rekur. halfur Hardbaks reki. halfur Hestanes reki. aa Asmundarstodum reka fra Ravda steine og til steins j Hardbaksmaut. allur uidreki. og allar flutningar. og þria hluti hualreka. og xuj. uætter af oskiptum hual. halfur hualreki og uidreki. og flutning j Holldzskulldznesi. allann aa Hundznesi. og uidrekanna tolftung. og flutning. ij hluter j Kollauik og flutning. og so j Krossavik. halfur Sæfarlandzreki og flutning. j millum aa fiordungur hualreka og flutning. fyrir Breckna londum badum fiordung hualreka og flutning. fyrir Gudmundarlone j millum steins og staurs. halfer þrir hluter hual-

1) Aftan á bréfinu: — Hefir verið lagt fram í yfirdómi 1872, og er það einnig vottað aftan á bréfinu. 2) Utanmáls dauft, og vísað inn. 3) Svo.

reka. Enn þadan fra halfer hualrekar til motz uid Saudanesmenn. og flutningar. fyrir Hrossauollum tolftungur hualreka og flutningar.

Hier til aa Mulastadur. þridiung j aullum Klifshaga rekum. enn Greniastadur. ij. hluti. og erv þat epter farandi rekar. fyst .iij. uætter j Kleifar reka. ef aa erv xx uætter. þrar ef minna er. ecki ef minna er enn xij uætter. huort sem rekur eda er flut[t]ur. j Leirhaufn attungi minna. enn halfur hualur ef rekur. j Grotnes reka huort sem fluttur er eda rekur. halfur hualur. afreidsla xij uætter. ut fra Haufdaskala. af oskiptum ef rekur. ella ecki. sa reki geingur ut j gia j Raudanupi. j Uellankautlu uestri halfur hualur ef fluttur er en ef rekur fiordunginn og uj uætter. Enn j eystri Kautlu huort sem rekur eda er fluttur. halfur hualur af oskiptum hual. skal reida xij uætter. A Hestanesi uj uæt[t]er. ef adur hefer Mula stadur helming sinn. og sie þa epter xx uætter eda meira. enn þriar uætter ef minna er. ecki ef minna er enn x uætter. J Straumlone reka og flutning med ollum gognum. og so fyrir Sugurdarstodum. Þessi reki er austur fra Straumlonsosi. og til oss hins forna. hier fylgier og egguer og half flutning medal osa. A Rifs reka uj uætter ef aa er xx uætter. þriar ef minna er. Suo at Skinnalone. suo at Tiornum huortt sem rekur eda er fluttur. A Hardbak xx uætter ef fluttur er. og sie aa. c. uætta a hinum fysta uj uætter. Þadan fra þriar uætter. ef rekur. skotmannz hlutur er at helmingi med þeim reka. A Asmundarstodum fiordungur huals ef rekur. J Aurfiriseyu fimtungur huort sem rekur eda er fluttur. og af oskiptum þeim fiordungi siettung enn giallda af xuja hlut ef rekur. af oskiptum hval. J Raufarhofn helmingur ef rekur og giallda af attung. af ollum saman. og fiorar uætter og xx. aa Hundznesi. tolfti hlutur ef rekur. j Krossauik uj. uætter. ef aa eru xx uætter. þriar ef minna er. ecki ef minna er enn x uætter. huort sem rekur eda er fluttur. slicktt j Kollauik. slickt j Flautafellz reka. slickt j Heriolfsuik. ef rekur af þeim hluta er atti Einar prestur.

Þat giorvm vier Kolbeirn Audunarson Jon Loptsson og Ketill Hallzson prestar godum monnum kunnigt med þessu vorv opnu brefi at vier hofvm sied og yfer lesit svo latandi iii Hola domkirkiu maldaga. sierdeilis vm Holma land og reka. þo vm iardirnar hafi vmskipti ordit. voru þessir maldagar aller forgamler. og svo freker sem þessi sem hier fyrir ofan skrifadur er. Og til sannenda hier vm setium uier fyrnefnder prestar uor incigle fyrir þenna maldaga. og vornn vitnisburd skrifadur j Mula attvnda dag septembris anno domini M d lx og iii.

---

123. 8. september 1563. á Látrum.
14. febrúar 1564. á Þingeyrum.

JARÐASKIPTABRÉF, og er Látrum í Aðalvík skipt við Steig og Karlsstöðum í Veiðileysu.

AM. fasc. LXVIII, 6, frumrit á skinni frá Bæ á Rauðasandi; bæði bréfin rituð á eitt bókfell. Tólf innsiglaför og þvengir, en öll innsigli glötuð. — AM. Apogr. 853.

Kaupbref wmm Laatur j Adalwijk.[1])

Þath giorum uier Jon Þorsteinsson. Gunnlaugur Kodransson. Þorleifur Jonsson. Jon Sueinsson og Ölafur Gudmundsson og Magnus Gudmundsson gödum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefi ad arum epter Gudz burd. M. d. lxiij aa Latrum j Adaluijk miduikudaginn næstann fyrir ymbruuiku wmm haustit. vorum uier j hiaa säum og heyrdum aa ord oc handaband þessara manna af eirne alfu Odda Magnussonar og hans systur Gudrunar enn af annare alfu Arna Gijslasonar ad suo fyrir skildu ad nefnd syskin Oddi og Gudrun selldu greindum Arna Gijslasyne sijna iord xij^c j Lätrum er liggur j Adaluijk j Stadar kirkiusokn undan sier oc sijnum erfingium enn under greindan Arna til frials forræðiss og fullrar eignar med ollum þeim gognum og

---

1) Utan á bréfinu með sömu hendi sem er utan á mörgum bréfum, er varða Árna Gíslason, og er það hönd hans.

giædum sem greindri iordu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu bædi til sios og landz ad aullu til skildu enn aungw fra epter þvi sem þau urdu fremst eigande ath. hier j möt gaf Arne Gijslason greindum syskinum Odda og Gudrunu jardirnar Steig og Kallstadi er liggia j Ueidilaus j Stadar kirkiu sokn j Grunnavijk fyrir xc og þar med ij kugilldi og þar til gaf Arne greindum syskijnum xij fiordunga smiors. selldi optnefndur Arne titt nefndum syskynum adur greindar jarder med aullum sinum gognum oc giædum sem greindum iordum fylger og fylgt hefur ath fornu og nyu og eigi hefur med laugum uerid fra komit til frials forræðiss oc fullrar eignar. lofudu opt nefnd syskin Oddi og Gudrun j fyrnefndu sama handabande. ad selia greindum Arna edur hans erfingium fyrstum greindar iarder Steig og Kallstadi fyrir suo myckla peninga ad upphæd sem hann selldi þeim þær nu j malnytu oc audrum gödum þarfligum penin[g]um þä þau uilldu sialf selia. samþyckti þennann allann kaupskap oc laugmäla med handsaulum uid Arna Gijslason moder Odda og Gudrunar Þuridur. skylldu huorer fyrir sig suara lagariftingum aa þui er selldi enn hallda til laga þui er keypti. skylldu huorutueggiu greindar iarder ad sier taka ad næstum fardaugum. Og til sanninda hier wm setium uier fyr nefnder menn uor jnnsigli fyrir þetta bref er skrifad uar j sama stad deigi og är sem fyr seiger.

Þath giorum vier Magnus Magnusson. Styrkar Hallsson. Biarne Arason prestar. Fusi Ölafsson. Gijsle Brandsson og Gunnlaugur Kodransson gödum monnum kunnigt ad uier hofum sied og yfir lesid þath kaupbref er giort hefur uerid wm þann kaupskap er Arni Gijslason hefur haft uid Odda Magnusson og hans systur Gudrunu j hueriu kaupbrefi ad suo stendur skrifad ad greindur Arne keypt hafi ad fyr nefndum syskinum xijc j iordunne Laatrum j Adaluijk o giefit þeim fyrir iardirnar Steig og Kallstadi er liggia j Ueidileysu. suo og hefur Arne Gijslason lyst þeim laugmäla fyrir oss er hann hefur lagt j greindar iardir Steig og Kallstadi huer sami

laugmali er jnn skrifadur j fyr nefnt kaupbref. Og til sanninda hier wmm setium uier fyrrnefnder menn uor jnnsigli fyrir þetta uitnissburdarbref er skrifad uar aa Þingeyrum j Uatnzdal þridiudaginn j faustu jnngang arum epter gudz burd M d lxiiij.

---

124. 14. september 1563. á Sæbóli.
VITNISBURÐR um lofan á sölu Látra i Aðalvík.

AM. fasc. LXVIII, 2, frumrit á skinni frá Bæ á Rauðasandi með sömu hendi sem er á mörgum bréfum Árna Gíslasonar. Segir Árni Magnússon með berum orðum: „Brefid er ritad med hendi Arna Gislasonar (ä Hlidarenda)“. Fjögur innsiglaför og þvengir, en nú ekkert innsigli. — AM. Apogr. 852.

Lysing Magnusar Jonssonar wm Laatur j Adalwijk.

Þath Giorum wier Jon Þorsteinsson. Gunnlaugur Kodransson. Gudmundur Olaafsson og Jon Sueinsson gödum monnum kunnigt med þessu woru opnu brefi aa Sæböli j Adalwijk wmm haustid aa chrossmesso arum efter Gudz burd M d lx iij worum wier j hia saaum og heyrdum aa samtal þeiʀa AArna Gijslasonar og Magnusar Jonssonar j fyrstu spurdi greindur AArne Gijslason Magnus Jonsson opinberliga ath huort hann hefdi werid wid staddur nauckurn giorning þeiʀa Sijra Pantalieons Olaafssonar og Odda Magnussonar wm jordina Laatur j Adalwijk. Sagdi greindur Magnus suo felldann frammburd framm fyrir oss ath hann hefdi werid wid staddur aa Stad i Adalwijk aa huijtasunnu wmm worid þar j kirkiunni. sagdist hann ecki minnast huort sijra Pantalieon hefdi sagt ath Oddi Magnusson hefdi sellt eda lofad ath selia sier part j Laatrum i Adalwijk. sagdist greindr Magnus ecki muna huort saa partur hefdi werid mikill edr lijtill. Enn Oddi hefdi sagdst ecki wita nema þath mætti werda. sagdist Magnus aungua peninga hafa heyrt Odda skilia sier fyrir nefndann iardarpart. Sagdi þraatt nefnndur Magnus sira Panntalieon hefdi spurt sig ath huort hann willdi sueria efter þess-

um þeirra giorningi Odda og sijra Panntalieons. Enn Magnus sagdist hafa sagt hann wissi þath ecki. Og hier efter wilium wier sueria ef þurfa þikir. Og thil sanninda hier wmm setium wier fyr nefnder menn wor jnnsigli fyrir þetta witnisburdarbref er skrifath war j sama stad deigi og aari sem fyr seigier.

---

125. **14. september 1563.** **á Látrum.**

VITNISBURÐR um sama efni sem næsta skjal á undan

AM. fasc. LXVIII, 3, frumrit á skinni frá Bæ á Rauðasandi; hefir með 3 innsiglum verið læst saman við LXVIII, 4, frá 14. sept. sama ár. Sama hönd sem á LXVIII, 5. — AM. Apogr. 851.

Witnisburdur wmm Laatur j Adalwijk.[1])

Suo felldann witnissburd ber eg Olaafur Gudmundsson ath eg war aa Stad j Adalwijk huijtasunnu wmm worid. kalladi sira Pantalieon Olaafsson mig til witnisburdar þar j kirkiunni. sagdi hann suo ath hann hefdi lagt wed j viijc j iordunni Laatrum i Adalwijk og spurdi at Odda Magnusson huort hann giengi þar ecki wid. Enn Oddi sagdi þar jaa wid. toku þeijr þaa haundum saman hann presturinn og hann Oddi. Spurdi sira Panntalieon Odda ath hueria peninga hann willdi fyrir hafa. frijda peninga sagdi Oddi. nu nu þat skal suo wera sagdi sira Pantalieon. heyrdi ec sira Pantalieon aunguann skilmaala annann hafa wid Odda enn þennann og eij helldur Oddi wid sira Pantalieon wm fyr sagt efni og hier efter wil eg sueria ef þurfa þikir og annann witnissburd hefi eg ecki wt giefid sira Pantalieon enn þennann wmm þetta efni. Og til sanninda hier wm set eg mitt innsigli fyrir þetta witnissburdarbref er skrifad war aa Laatrum j Adalwijk chrossmessu wm haustid arum efter Gudz burd M d.lxiij.

---

21) Utan á bréfinu m. h. Árna Gíslasonar á Hlíðarenda.

126. 14. september 1563. á Látrum.

VITNISBURÐR um sama efni sem næstu tvö skjöl á undan.

AM. fasc. LXVIII, 4, frumrit á skinni frá Bæ á Rauðasandi (uppskafning) með sömu hendi sem mörg bréf, er varða Árna Gislason, læst með 3 innsiglum (nú glötuðum) saman við LXVIII, 3, frá sama degi. — AM. Apogr. 851.

Suo felldann witnissburd berum wid Jön Þorsteinsson og Gunnlaugur Kodransson ath wid worum j hiaa saum og heyrdum aa aa Laatrum i Adalwijk a krossmessu wmm haustid þaa Olaafur Gudmundsson gaf wt þennann witnissburd sem nu er med festur þessu ockru witnisburdarbrefi. Suo og lofadi greindur Olaafur AArna Gijslasyni med hanndsaulum ath hann skylldi meiga laata jnnsigla med innsigli aadur nefndz Olaafs þennann sama witnisburd sem nu er hier med festur þessu ockru witnis[1])burdarbrefi. Og thil sanninda hier wmm setium wid fyrnefnder menn ockur jnnsigli fyrer þetta witnissburdarbref er skrifad war aa Lätrum j Adalwijk chrossmesso wm haustid arum Efter Gudz burd M d lxiij.

---

127. 14. september 1563. á Látrum.

KAUPBRÉF fyrir 4 hundr. i Látrum i Aðalvík.

AM. fasc. LXVIII, 5, frumrit á skinni frá Bæ á Rauðasandi, með sömu hendi sem LXVIII, 3. Fjórir þvengir og innsiglaför, en innsigli nú engin. — AM. Apogr. 850.

Kaupbref wm part j Laatrum j Adalwijk.[2])

Þath giorum wier Jön Þorsteinsson. Gunnlaugur Kodransson. Þorleijfur Jonsson og Ion Sueinsson Godum monnum kunnigt med þessu woru opnu brefi ath aar-

---

1) Tviritað. 2) Utan á bréfinu með sömu hendi, sem utan á er mörgum bréfum, er varða Árna Gislason, og er það hönd Árna sjálfs.

um efter Gudz burd M d lxiij aa chrosmessu wm haustid aa Laatrum j Adalwijk worum wier i hiaa saaum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna Þördar AAsbiarnarsonar og AArna Gijslasonar ath suo fyrir skildu ath greindur Þordur selldi nefndum AArna iiij c i jordunni Laatrum er liggr j Adaluijk i Stadar kirkiu sokn wndan sier og sijnum erfingium enn greindum AArna Gijslasyni thil fullrar eignar og friaals forrædis med aullum þeim gaugnum og giædum sem greindum iardarparti i Laatrum hefur fylgt ath fornu og nyiu og ecki er med laugum fraa komid. hier j mot skylldi AArne giefua greindum Þordi iiij maalnytu kugilldi og skilldi Þordr þath thil ath AArne skylldi hafa þau til leigu þaangad til ath Þordur willdi þau siaalfur wt taka og þui iaatadi AArne og lofadi. Skylldi oft nefndur Þordr suara laga riftingum aa tijttnefndum iardarparti Enn AArne hallda til laga. Og til Sanninnda hier wm setium wier fyr nefndir menn wor innsigli fyrir þetta bref er skrifath war j sama stad deigi og aare sem fyr seijgir.

---

128. 17. september 1563. á Ási í Kelduhverfi.

TRANSSKRIPTARBRÉF af jarðakaupabréfi 9. apr. 1414 (Dipl. Isl. III. nr. 630).

AM. fasc. VII, 4b, transskriptið á pappír með fjórum innsiglum.

Þat giorum vier Olafur Hialltason ouerdugur Superintendens Holabiskupsdæmis og Vigfus bondi Þorsteinsson konglig majestets vmbodzmann j Þingeyiar þingi og Einar prestur Sigurdsson og Sueirn prestur Bardarson [kunnugt] at vær hofum sied og yferlesit suo hlioðandi bref ord eptir ord sem hier fyrir ofan stendur med hangandi jnnsiglum. Og til sanninda hier vm setium vær vor jnnsigli fyrir þetta bref er skrifat var j Asi j Kellduhuerfi xvij dag Septembris manadar Anno domini M. d. lx iij.

---

129. 18. september 1563. í Skálanesi.
2. nóvember 1564. í Saurbæ.

SÍRA Þorleifr Björnsson kvittar Sigurð Ormsson af barneign með Herdísi, dóttur sinni.

AM. Apogr. 4752 „Ex originali". Árni lætr draga upp innsiglin i transscripti (og stóð í því S: IOHANI. OLAVI. PSTER., en í hinu S: THORLEVI. IOHANI).

Jhesus.

Þath giore eg Þorleifur prestur Biornsson godum monnum kunnigtt med þessu minu opnu brefe at eg medkennuzt ad eg hefe kuittann gefid Sigurd Ormsson vm þa legordz sok og hugmod semm hann [var opinnber ad og[1]) [vid gekk[1]) fyrir godum monnum. [og opinnber ad[1]) med minne dottur Herdise j suo mata hann skal uera mier til gagns og goda og minum varnade huar hann kann vera vid staddur og honum moguligtt er. Somuleidis skal hann vera kuittur fyrir mier og aullum minum aurfum og epterkomendum vm adurskrifada legordz sok og hugmod. Hefe eg þennan hugmod og sok gefid j Gudz hendr og j valld mins kiæra frænda Sijra Jons Þorleifssonar ad nær verannde Sijra Olafe Magnussyne. Og til sanninda hier vm þryckke ek mitt jnsigle vppa þetta kuittunarbref Skrifad ä Skalanese xviij. dag Septembris manadar Anno Domini M. d. lx og iij.

Þat medkennunzt vid Jon prestur Olafsson og Þorleifur Jonsson ad vid haufum sied og yfer lesid suo latande bref ord epter ord sem hier fyrir ofan skrifad er med heilum og oskoddum þrycktum jnsiglum Sera Þorleifs Biornssonar og Sera Olafs Magnussonar. Og til sanninda hier vm festum vid okkr jnsigle fyrir þetta transskriptarbref Skrifad j Saurbæ aa Raudasande fijmtudaginn næstan epter allra heilagra messu Anno Domini. M. d. lxiiij. ar.

---

1) [Svo.

130. 27. september 1563. á Bessastöðum.

SKIPAN hirðstjóra og byskups um kirkju og sóknir um Snæfellsnes.

Eftir frumrituðu transskripti Staðastaðarkirkju á pappír 12. dec. 1694. — Meðal Staðastaðarskjala er og uppskrift eftir þessu transskripti frá ca. 1760 (brot), og einnig dönsk þýðing frá þeim tímum. — Uppskrift frá ca. 1670 meðal konungsbréfa framan við þingbók Þórðar lögmanns með rangri dagsetningu og ártali (27. dec. 1565), og eptir þeirri uppskrift er bréfið prentað í Lovsaml. f. Isl. I, bls. 90—2 (= Þ). — Uppskrift í Lbs. 101, 4to., bls. 150—1 m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hítardal ca. 1720, eftir lakri uppskrift, sem leiðrétt var eftir annarri, er stafað hefir frá grundvelli Staðastaðartransskriptsins. Seinast á þeirri kopíu stóð skrifað: „Hvad kiemur til að ytra Raudamelskirkia stendur, sem þo er a moti þessu Brefi? Johann Bucholtt var skeinkt lest fiska. NB. þad er sannast, ad ytra Raudamelskikia var þa ei talin med soknarkirkium." — Utanmáls ritar síra Jón: „Þad jnnsiglada Bref lä a Jngialldshole hia syslumannenum Marteine Erasmussyne". — Í JS. 143, 4to., bls. 318, skr. ca. 1600, er færðr inn kaflinn um Krossholt.

[Stifftunar Bref Paals Stijgssonar vmm kirkiur. j Þörnessþinge.[1])

Vier Päll Stijgsson kongligrar Maiestetz befalningsmann yffer allt Jsland og Gijsle Jönsson Superintendens üti Skalhollts stikte heilsum ydur øllum. sem biggia og büa. og erud üti Snæfellsnessyslu. kunnigt giørande ad um kyrkiur og sökner høffum vier saker naudsinia. med dändimanna räde. sem ad eru herra Marteirn Einarsson. Sijra Lofftur Narfason. Sijra Olafur Sveinsson. Jön Halldorsson. Brandur Einarsson. Arne Oddsson. svo fellda skipan og skickan giørt. sem hier greiner. innan sagdrar sislu.

ad ä Breidabölstad ä Skögastrond skal vera alkyrkia. [og þeirre[2]) sökn til liggia[3]) Hölatun.[4]) Laxärdalur. Borg.[5]) Leite. Billduhöll. Vørdufell. Backe. Valshamar. Drängar. Häls. Enn hinar samt til Eyrar. og Ulbansfell.[6]) skal eirn prestur hafa þessar bädar kyrkiur.

1) [Þ; Høfudzmannsinns Päls Stijgssonar Bref um kyrkiu Skickaner j Snæfells Syslu. Anno 1563. 101. 2) þesse Þ. 3) [sl. 101. 4) = Hólmlátur, sem og stendr í 101. 5) Borger Þ, 101. 6) Ulfarsfell Þ, 101.

Og at þïngasokn um Eyrasveit skal liggia til Setbergs. og skal ï Krossnese vera halfkyrkia sem ädur hefur vered.

Jtem ad Frödä millum Høffda og Ennis skal vera alkyrkia og þar til liggia Mäffuahlid og þeir bæer sem under Mäffuahlid leiged haffa. Svo og skal til Frödär kyrkiu gialldast tiunder og tollar sem ädur hafa golldist til Mäffuahlidar halfkyrkiu. þvï hun skal med ollu aff leggiast. Enn Jngialldsholskyrkia skal vera samt sem hün hefur vered med allre sinne rentu. og þar til liggia Saxahöll og Aundverdanes.

Jtem skal ï Löne upp biggiast söknarkyrkia. og under liggia þesser bæer. Hölar. Gardar. og Berevïk og Dritvïk. med tollum og tïundum. Svo skulu og aller büdarmenn og utrödrarmenn ï Dritvïk og Löne giefa til kyrkiunnar upphelldis ärlega eirn fisk hvør madur. og greida þeim þä sem kyrkiuna helldur. Enn eff nockrer vilia þriöskast. og ecki greida þennann fisk ärlega. þä skal kongligrar Maiestetz vmbodsmadur makt til hafa. ad taka af þeirra hlut eirn fisk kyrkiunnar vegna.

Jtem skal ä Laugarbrecku vera söknarkyrkia. med þessum bæium til løgdum. Døgurdarä. Midveller. Auxnakiellda. Breckubær. Vætekrar og Arnarstape med tollum og tiundum.

Til Hnarrar kyrkiu skal liggia øll Breidavijk. ut ad Sleggiubeinu. Enn ï Hraunhøfn bænhus.

Gaular kyrkia og Hofstada kyrkia skulu vera samt med allre sinne rentu. sem til forna.

Miklahollts kyrkia skal vera sem til forna. og þar til liggia sokn og renta frä Holslande og Humlhollte. Raudkollsstødum. Hrusshollte. Saudulshollte. Haffiardarej og Hausthusum.

aff Haffiardarejar kyrkiu skal biggiast kyrkia ï Hrosshollte. til þess ad presturenn meige hvïlast þar tveim nöttum saman. þä hann fremur sïna þiönustu firer fölkinu. þegar naudsyn til dregur.

Raudamels kyrkia skal [med øllu[1]) aff [leggiast.[2])

1) [sl. *þ*. 2) [*þ*; sl. *a*. — 101 sleppir þessari grein um Rauðamelskirkju.

Jtem skal Kolbeinstada kyrkia standa. med allre sinne rentu. og til liggia Kolvidarnes. Hrossholtt. Þverä. Dalsminne. Akurhollt. Gerdaberg. ytre Raudamelur.

A[1]) Krosshölltt skal kyrkia[2]) biggiast og ecki þö stör. og sökn til liggia frä Jørva. Brüarhraune.[3]) Einhollt. litle Kalfalækur og Skiphilur.

Enn halfkyrkiann ä Raudamel enum sydra skal med øllu aff leggiast.

Hier med[4]) meige þier vita ad rietta ydur effter. þvï vier vilium þetta svo läta halldast sem ädur er skïrt. Enn hvør annars eda hier ï möte giører. þä sie hann sekur. og svare fiörum mørkum sem ï[5]) dömroff.

Og til sannenda hier um setium vier ädur nefnder menn vor jnnsigle firer þetta breff. hvørt ed skrifad var heima ä Bessastødum þann 27 dag [Septembris Anno domini 1563.[6])

Jeg Martin Erasmusson kiendis med thenne mijn egenn handskrifft. at jeg hafver seett þad breff jndsiglad ä Arnerstappa. som liuder ord fra ord. som hier for offuen stender skriffuad. thil vitnisburder hier um trycker jeg mit signette neden for thette breff. Skriffuad ä Jngelshole. den 22 dag Martius. aar effter Guds byrd 1588.

Þad medkiennest eg Jon p[restur] Jonsson. ad jeg heffe sied og yfferlesed þvïlïkt breff svo hliodande ord effter ord. sem hier fyr skrifad stendur. um kyrkna skickaner. og ad vera jnsiglad med høffudsmannsins og biskupsins jnsiglum. med fleirum annarra þeirra jnnsiglum sem ï þessu breffe standa. Og til sannenda hier um þricke eg mitt zigneth nedan firer þessa mina handskrifft. Skrifad ä Þæfesteine 22 dag Martius Anno domini 1588.

Medkiennest eg Brandur Einarsson. ad eg var med ødrum dandemønnum til kalladur af þeim heidurs-herra og hoffudsmanne Päle Stïgssine (nü ï Gude sofn-

1) Ad *þ*. 2) upp b. v. *þ*. 3) bru hraune *þ*(!). 4) sl. *þ*. 5) fyrer *þ*. 6) [10bris 1565, *þ*(!).

udum) þä hann med allra vor räde og samþicke og effter forlage og samþycke biskupsins herra Gijsla Jönssonar. giorde og stadfeste slika skickun. sem þetta þeirra breff jnne helldur. i krïngum Snæfellsnes. iffer øllum kyrkium og büendum. ï øllu firgreindu takmarke. Og til sanns vitnisburdar hier um þricke eg minu Signete hier under. skriffad ad Hiardarhollte i Laxärdal þann 3 dag paska[1]) Anno Christi. 1588.

Þessa framan skriffada skickun Pals Stïgssonar og herra Gijsla Jönsonar. um kyrkiur ï Snæfellsnessyslu. høffum vier underskriffader sied og iffer lesed ä pappïr vpp skrifada. hvørre med filgdu vitnisburder Martins Erasmussonar og Jons prests Jonsonar. med äþricktum undersettum zignetum. hvørier ad medkienna sig sied haffa. sohlödande innsiglad breff ord firer ord. effter sem hier firer offan um gietur. hier med filgde eirnenn medkienning Brands Einarssonar um hans vidurvist. nær þesse firsogd høffudsmansens og biskupsins skickun framm fared haffe. effter sem næst firer farande lïnur til vïsa. Allt þetta framanskrifad var ord firer ord hliödande eins og þad hier firer framann upp skriffad finst. Og til sannenda merkes þar um. underskrifum vier sem saman läsum vor nøffn hier ad nedan. ä Stadastad d. 12 Decembris Anno 1694.

Jon Palsson m e h. Jon Arason med Eh. GvdBrandur Gvdmvnsson m e h.

---

131. 27. september 1563. á Bessastöðum.

JARÐASKIPTABRÉF hirðstjóra fyrir hönd konungs við Skálholtsstól.

AM. Apogr. 2646 eftir frumritinu á pappír. — AM. 238, 4to., bls. 33—5, m. h. Hákonar Ormssonar. — Prentað í Safni til sögu Íslands I, bls. 131—2.

Jeg Pall Stigsson kong. majest. bifalningsmann yfer

---

1) þ. e. 9. apr.

Jssland giøre ollum viturligt med þetta mitt opna bref. ad efter kong. Majest. mins nadugasta herra bode og bijfalningu sem hans nadar opid innsiglad bref bijvissar. hefe eg giort sodan makaskipte vid heidarligan mann herra Gijssla Jonsson Superintendent yfer Skalhollt Stigte þessum fromum monnum hia verundum. Sira Jone Biarnassyni. Sira Lopte Narfasyni. Orme bonda Jonssyni og Gissla bonda Sveinssyni. a þessum efterskrifudum krununnar og domkirkiunnar jordum. ad under minn nädugasta herra og Krununa skulu þessar jarder liggia til eignar oc aftekta hveriar jarder ad liggia j Gullbringu Sysslu. og so heita:

Hvalznes med Hualsness hverfi fyrer j^{c} hundrada
Lambastadi fyrer xx^{c}.
Gardar fyrer xvj^{c}.
Skeggiastadi fyrer x^{c}.
Brecku fyrer x^{c}.
Varer fyrer xvj^{c}.
Meidarstadi fyrer x^{c}.
Jwarshus fyrer x^{c}.
Kothuss fyrer x^{c}.
Gufuskalar fyrer xx^{c}.
Holm fyrer l^{c}.
Niardvik fyrer xx^{c}.
Halt Hvassahraun fyrer x^{c}.
Ofridastader fyrer x^{c}.
Auridakot fyrer viij^{c}.
Helliskot fyrer viij^{c}.
Halt Helgafell fyrer viij^{c}.
Þerney fyrer lx^{c}.

Og Kopavog til yfersiönar og byggingar. enn landskylld fære sem adur hefur vered. Voru med ollum þessum fyr skrifudum jordum .lvij. kugillde er domkirkiunne hafde tilheyrt.

Hier j mot hefe eg skickad oc tillagt Domkirkiunne j Skalhollte þessar Krununnar og Videyar klaustursjarder liggiande j Borgarfirde og ä Hvalfiardarstrønd og so heita:

Uppsaler fyrer .xxiiijc.
Burfell fyrer .xxiiijc.
Raudzgil fyrer .xxiiijc.
Ulfstader fyrer .xxc.
Klepiarns Reyker fyrer .xijc.
Halt Hurdarbak fyrer .xijc.
Litle Kroppur fyrer .xxc.
Hegstade fyrer .xlc.
Hvitarvelle fyrer .xlc.
Brenna fyrer .viijc.
Brautartunga fyrer .xvjc.
Holl fyrer .xxiiijc.
Snartastade fyrer .xvjc.
Brecka fyrer .xlc.
Hest fyrer .lxc.
Hals fyrer .xvjc.
Galltarhollt fyrer .xijc. og
Hrissakot fyrer .viijc.

med so morgum kugilldum sem med hinum jordunum voru og adur er skrifad. Hier til lagda eg Vælugierdi liggianda j Floa ä AAssum. Skulu þesse adurskrifud jardaskipte Krununnar og Domkirkiunnar obrigduliga standa hiedan j fra. Og til meire audsyningar og stadfestu hier um þrycke eg mitt Signet ä þetta jarda Skiptisbref med herra Gisslla og adur nefndra manna jnnsiglum. skrifad a Kong. Majest. gard Bessastaudum a Kongs nessi þann 27. dag Septembris Anno Domini 1563.

Framan og ofanskrifad er riett Copierad epter Originalnum sem er a pappir. med äþrycktum jnnsiglum høfudzmannsens Päls Stigssonar. herra Gisla Jonssonar. Sira Jons Biarnasonar. Sira Lopts Narfasonar og Orms Jonssonar. Enn Gisla Sveinssonar jnnsigle hefur þar alldrei under komid. Til sannenda merkis setium vier vor nøfn og Signet hier under j Skalhollte þann 14. Martij Anno Christi 1710

Jon Halldorsson profastur i Þverärþinge fyrer vestan Hvijtä og soknarprestur til Hijtärdalz kyrkiu.
Arngrimur Biarnason radzmadur i Skalhollti.

Vigfus Johannsson heyrare j Skälholltz Skola.
Þördur Þördarson.

---

132. 27. september 1563. á Bessastöðum.

HIRÐSTJÓRI leggr niðr sóknarkirkju í Krýsivík eftir beiðni Gísla byskups Jónssonar og með ráði þeirra manna, er getr í bréfinu.

Bps. Skalh. VII, 1, frumritað transscriptum á skinni. Af 4 innsiglum eru 3 fyrir bréfinu. Þar með liggr nákvæm uppskrift Pálma yfirkennara Pálssonar (d. 1920). — AM. Apogr. 2586.

Brief vm Krysevijk.

Þad medkiennünnst Eg Pall Stijgsson kongleg Maiestatis Bifalningzmann yfer allt Jsland. Ad aa Bessastaudum vm hausted manudagenn næstann fyrer Michaelsmessu. kom fyrer mig herra Gijsle Jonsson Superintendens Skalhollttz Sticktis. Spurde mig raada og tillagna huer naudsyn mier þætte aa þeirre kirckiu sem halden hafe vered j Krysevijk. Þui tok eg med mier þessa heidurs danimenn Jon Biarnarson. Loptt Narfasson og Jon Loptsson prestmenn. Jtem Orm Bonda Jonsson. Gijsla Sueinsson og Niels skrifara Olafsson. Þötte mier med þessum fyrrnefndum danimonnum. j fyrstu eingen þaurf eda naudsyn til vera edur vered hafa ad j þessare nefndre Krysevijk alkirkia være. þui þad ma einginn soknarkirckia kallazt sem eingenn samkünda til liggur. Þui leizt oss süo best fara og sannliga stadfestum ad þesse Krysevijkarkirkia aflegdezt enn læge til Strandar kirkiu j Selvoge til kirckiu soknar sæde Krysevijk og þad køt þar hia er. Suo og gylde til Strandar kirckiu bæde tolla og tijunder og alla adra rentu suo sem adrer almenningzbæer skyllduger eru sijnum soknarkirckium ad veita. Enn vmbodzmenn domkirkiunnar j Skalholltte skyllde Krysevijk byggia til fulls landgilldis og afteckta Skalholltz domkirckiu vegna. Suo og lijka Herdijsarvijk og annad þad fleijra sem þessum Krysevijkar stad hefur fylgtt. Enn sokum þess ad þesse optnefnd Kryse-

vijk liggur nockud j fiarska ad vegaleingd til Strandar kirckiu þa þotte oss vel fara þo j Krysevijk stæde lijted hüskorn Gudz vegna og þess heimilis folks sem þar kann ad vera siuktt eda gamalltt: Og herra Gijsle skyllde nockur kugillde til leggia suo ad Gudz ordz þienare mætte þar huild nætur saker hafa þa hann þar kiæme eda þyrftte þar ad koma Gudligrar hiardar ad vitia. Skyllde þetta vortt alit og giørningur obrygdanliga standa hier epter. Samþycktte þennan vorn giørning herra Gijsle Jonsson. Og til stadfestingar hier vm þryckium vier aller fyrrnefnder menn vor jnnsigle aa þetta bref. Skrifat aa Bessastaudum þann sama dag sem fyrr seiger. Arüm epter Güdz burd. M. D. lxiij.

Suo felldann vitnisbürd berüm vier epterskrifader menn Sera Jon Biarnnarson. sera Gijsle Þormodsson. Skule Jonsson og Halldor Jonsson ad vier høfum sied og yfer lesed suo latande brief ord epter ord sem hier fyrir ofan skrifat stendur ofan a pappijr oc vnder þrycktum atta Signetum. Og til sannenda hier vmm festum vier fyrrnefnder menn vor jnnsigle fyrir nedan þetta transskriftarbrief. Skrifad j Skalhollte þann xi dag Decembris Ar. mdcxj.

---

133. 29. september 1563. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR segir slitið samningi í milli sín og þeirra Löjtz-frænda, er gerður var 28. júní 1561, um brennistein, en birtir nú nýjan samning við sömu menn, þess efnis að þeir lána hnoum 60000 dali í silfri til þriggja ára og ganga í félag með honum um brennistein frá Íslandi í sjö ár.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, 38 b, frumrit á skinni, og er innsigli konungs og 8 önnur innsigli fyrir bréfinu. (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.). — Ágrip á dönsku er pentað í MKet. II. bls. 26—8.

Wir Friderich der Annder vonn Gottes gnadenn zu Dennemarckenn. Norwegenn. der Wenndenn vnnd Gott-

en Køning. Hertzog zu Schleszwig. Holstein. Stormarn. vnnd der Dietmarschenn. Graffe zw Oldennburg vnnd Delmenhorst. Thun kundt hiemit. Nachdeme sich zwischenn vnns vnnd denn Ernuesstenn vnnsern liebenn Besonndern Steffann vnnd denn Anndern Loitzenn. gebruedern. Vettern. vnnd Jren mitverwanndten. Streit vnnd Missuerstanndt. die Ausfur Schweuels. aus Jslanndt Norwerts etc. betroffenn. Vss vrsachenn voriger dennselbigenn vonn vnns zuegesteltenn begnadung. Im dato. denn Acht und zweinziggistenn Junij. des Negst verflossenen. Ein und sechtziggistenn Jars erhaltenn. vnnd aber zuuerrichtung derselbigten Jetzo gemelter. Steffann Loitz alhir. vf vnnser furdrung erschinnen. Das Wir demnach obgernrter Zwaij spalt. vnnd Irruns halber. mit demselbigen. durch etliche vnnsere Rathe. Hanndlung vorzunemen. vnnd zu letzt dieselbige. mit guettem wissen vnnd Willen. vnnserer vornemen Reichs Retthe souile deren Jetzo gegenwertis etc. auch gemelts Steffann Loitzenn vor Jnnen selbst. vnnd obgedachtenn. seine Bruedere. Vettern. vnnd Mituerwanndten. jnn Chrafft dauen erlangtenn beuelchs etc. vf volgennde masse vnnd mittel. zuschliessenn vnnd zuuoln ziehenn. beuelhenn. Zum anfang soll die obberurte vorige begnadung. jnn auch obgesatztem Dato. genntzlich hiemit aufgehabenn. Crafftloss. vnnd vernichtigt sein vnnd dieselb vnns Kønnig Friderichenn oder vnnserm Beuelch haber. gegen vberanntworttung vnnd Annembung. diser vorschreibung vonn den Loitzenn jn originali vngesaumbt gefolgt vnnd zuegestelt werdenn.

Darnach sollenn vnnd Wollen vnns gemelte Loitzenn. zeit solcher annemung. vnnd Uberreichung. Sechtzigk Tausenndt thaller wertt. am feinem Silber vnnd Tallern. doch das souil. als an Silber geliffert. Jede Marck Lottig Colnischenn gewichts. dauon Funffzehenn Lott. vnnd drey Quintlein fein Silber haltte. die Marck auch nicht hoher halte. Als Neun taller. vnnd einen halbenn. gerechnet vnnd Angeschlagenn werde. zu Stettin Liffern. vnnd zuewegenn lassenn. Welche Suma wir drey Jar

lanng. dat Ersste Jar. nach dato dits brieffs ann zurechnen. zu vnnserm bestenn. doch das wir dafur zuuor ehe solches enndtfhangenn gennigsamen furstanndt. durch Ehrn Johann Haimarch. denn Statthaltern. vnnd Moritz. Alle-Ranntzauen. oder anndere jnn Holstein. vnnd jm heilligenn Reiche gesessenne beglaubte Personnen. Leistennn. vnnd Jerlich dauen. vor Jedes hundert thaller. Sechs taller zu Rennthe erlegenn lassenn. vmbgefordert behaltenn. vnnd gebrauchenn mugen. Nach aussgangk aber. der Negst bestimbtenn dreyenn Jar. als Nemblich. auf denn tag Michaelis wann man schreibenn wirt. Funfftzehennhundert Sechs vnnd Sechtzigk etc. Soll die obbestimbte Suma. mit Sechtzig Tausenndt ganngbarer guetter thaller. nebenn obbestimbten Jrenn hindterstelligenn Renndtenn widderumb auch zw Lubegk. one Allenn hindern vnnd schadenn erlegt. vnnd betzalt werdenn. Hinwider So habenn Wir Kønnig Friderich etc. auss sonndern gnadenn. So wir zw gemeltenn Loitzen tragenn. Eine geselschafft. mit denn selbigenn. Sambt vnnd besonndern. Sibenn Jar lanng. das Ersste vonn denn Negstenn Ostern. des volgennden vier und sechtziggistenn Jars ann Zerechnen. geschlossenn vnnd aufgericht. Thun auch solches hiemit Chrafft dits briefs. also das wir Friderich Konnig etc. Sollenn vnnd Wellenn die negst bestimbtenn Jar vber. Schweuell. souil mit Zweien guettenn[1]) schiffenn auss zubringenn. Auss Jsslanndt Nortwertts vff vnnser darlage anchers zuhollenn. Vnnd Souil zugeschehenn Leuttern zlassenn verordnen. Vnnd dann souill geleuttert wirdt. der Loitzenn dar zue verordnetenn. Jegenn geburliche Recognition zuwegenn. vnnd liffern lassenn. Welche dann Solchenn enndtpfanngenenn geleuttertenn Schweuel. vonn hierab. auf vnnser vnnd Jrer der Loitzenn. gleiche gefhar. fracht. furlon. vnnd Allenn Anndern. Notwehndigenn Vncosstenn. fernner an die Ortte. da vermeindt. das der Schweuel am Nutzlichistenn ver-

1) Verðr víst að lesa svo, þótt fyrsti stafrinn líkist mest s-i.

kaufft. Schiffenn vnnd verschickenn. vnnd dann zwgemeinem Vnnserm. vnnd Jrem muz. vnnd bestenn. getreulich ist. So sie konnenn Distrahiren. vnnd verkauffenn. Dauon auch Jedes Jar vnngeuerlich vmb Mituastenn vfrichtige Rechnung Alhier thun sollenn. Vonn dem dann was vonn Solchem verkaufftem geleuttertenn Schweuel eingelest uirdt. Zeit der Rechnung. alssbaldt aller kosstenn. schadenn. vnnd dar lage. So wir Konnig Friderich etc. vf die vs fur Waschunng. Leutterung. fracht vnnd Anndere notdurfft desselbigenn Schweuels gewanndt. doch zur billichkait anngeschlagenn. (Jnn dem dann. was denn Schweuel selbst. auch Thran. sozur Leutterung gebraucht. vnnd jnn Jsslanndt gekaufft wordenn betrifft. die selbig nit hoher. als sie betzallet. zw Rechnung gebracht. jnn anndere Weege aber. auch zur billigkeit anngeschlagen werden sollenn) vors Ersst abgezogenn. vnnd vnns Friderich etc. zukommen. jnn gleichem dann. mit dem. was die Loitzenn. an fracht. furlon. oder sonnst. Annderer Notdurfft derselbigenn gesellschafft vorstreckt. auch beschehenn solle. Vnnd darnach das vbrige. jnn zway thaill. vonn einannder gesatzet vnnd der ein taille. vnns Køning Friderich etc. der Annder thaill aber denn Loitzenn etc. volgenn vnnd gelassen werdenn soll. Doch was an Schuldenn jn solch erkaufftem Schweuel nachstenndig. die nit genutzlich eingebracht. vnnd auch an vnuerkaufftem Schweuel. beim beschluss Jeglicher Rechnung nachgebliben sollenn aussgesatzt vnnd vonn denn Loitzenn bey der Anndern negstenn konfftig eingebracht. Vnnd baiderseits in dem Allem. kein vnnderschleiff oder geuerde gebraucht werdenn. Innsonnderheit Sollenn vnnd wellenn die Loitzenn. sich in diser gannzen geselschafft. Also gegen vnns Kønnig Friderich etc. haltenn. das Wir Jrenn vnnd thenigen trewen willenn. Jm Werck zubefinden. Sonnst auch jn allem vnnser vnnd der Reiche besstes wissenn. Schadenn. vnnd Nachteil hochstes vermugens abwheren etc. Dargegenn Wir sie. Als die Vnnsern auch geburlich schutzenn. vnnd vertrettenn willen. Der vonn

denn Loitzenn vorm dato diez gemachten Schweuel schuldt. jn Jslanndt halber. jst auch bedingt. das die selbigenn an Schweuel eingefordert. vnnd derselbig Schweuel. jnn die geselschafft. wie obgesetzt. mit gebraht. vnnd Jnnen dem Loitzenn. wie Anndere obgedachte. Kostenn. in der Rechnung vorabgezogenn. vnnd betzalt werdenn soll. Vnnd nach ausganng. obbestimbter Sibenn Jar. soll die gesellschafft mit denn Loitzenn erloschen sein. Vnnd Jr enndte haben. Zum Beschluss habenn die Loitzenn auch versprochenn. vnnd thun solches hiemit. das sie souil Schweuels. als wir denn selbigenn vonn dem. So yetzo. oder kunfftig. vor der gesellschafft. auch geleittert wirdt. liffern lassenn. Annemen. Vnnd Vnns zum besstenn jn dem kauff. wie sie Jren eigenen ohne geuerde verhanndlen. auch verkauffenn wellenn. Zw dessenn dienssts erstattung wir dann dennselbigenn vonn Jeder Thonnen oder drey Koppenhagischenn Cenntnern Schweuels etc. souil sie dauon verkauffenn. zwenn taller wellenn zallenn. vnnd enndtrichtenn lassenn. Vnnd soll diser Letzte Punct. der gesellschafft mit annhenngig sein.

Hiemit dann voriger missuerstanndt baiderseitts genntzlich getodett hingelegt unnd vernichtigt sein. vnnd bleibenn. Vnns auch oder gemelten Loitzenn. etc. voriger begnadung halb kein vorderung. zuspruch. oder gerechtigkait. einem saill. gegenn denn Anndern vbrig. oder vorbehaltenn. Sonndern Alles ganntz vnnd gar niddergelegt. vnnd erloschenn sein soll. Zw dessenn mehrer erklerung dann. denn Loitzen auch. der Schweuel. so biss daheer jm Arrest. zw Hamborg. vonn vnns anngehaltenn. erledigt. vnnd zum besstenn gefolgt werdenn soll. Welches alles vnnd Jedes. Souil vnns dessenn betrifft. gelobenn Wir Koning Friderich etc. vor vnns vnnser Erbenn vnnd Nachkommen. bey guettem glaubenn. aufrichtig vnnd woll zuhaltenn sinnd. Jch Steffann Loitz. gelobe vor mich. meine Bruedere. Veltere. vnnd mitverwanndten. Crafft habennden gewaldts. was vnns sambt oder besonnders. Auss obgemelten Auch betrifft. ge-

treulich vnnd woll zuhaltenn. bey vnnsern Ehren vnnd guetten glauben. ohne geuerde. Zw merer Vrkundt: seinndt diser Brief Zwenn eines Lautts aufgericht vnnd mit vnnser Køning Friderichs etc. Auch gemelts Steffann Loitzenn. desselbigenn Bruedern. Hannsen Loitzen. vor sich vnnd voller macht. der abwesennden Bruedern. vnnd vettern etc. der Anndern Loitzenn eigenen hennden vnnderschribenn. Vnnd mit vnnser Aller. auch Nebenn Vnns Køning Friderichs etc. vnnserer Reichs Rethe. So jetzo zw gegen warenn. der Gestrenngen vnnd Ernuessten. Ehrn Johann Friess auff Hesselager. Cantzler. Ehrn Manngus[1]) Guldenstern auf Sternholm. Ritter. Byrgy Throlle auf Lilliæ. Petter Bilde. auf Schwannholm. Herloff Troll auf Herloffsholm. vnnd Franntz Brockennhausenn vff Branngstrup Secreț vnnd jnnsigln beuessigt.

Actum Koppennhagen am tag Michahellis. denn Neun vnnd zweintziggistenn Septembris. der Mindern Zall. Im dreyundsechtziggistenn Jare.

Friderich. Hans Loytz der elter.

---

134. 6. október 1563. á Steinum.

KAUPBRÉF fyrir 10 hundr. i Ey i Mýrdal.

AM. Apogr. 4740 „Ex orig. Hlidarend. Innsiglen er[u] øll fra brefenu nema eitt ölæselegt, sem synest ad vera Þorsteins Þoroddzsonar". (AM.).

Þath giorum vier Vigfus Jonsson. Þorsteinn Þoroddsson. Þorlakur Einarsson. Amunde Arnason. Þorarenn Jonsson. godum monnum kunnegt med þessu voru opnu brefi at þa lidit var frä hingatburd vors herra Jesu Christi M d. lx og iij. vi dag Octobris mänadar. ä Steinum vnder Eyafiollum vorum vier hia og saaum og heyrdum a ord og handaband þessara manna Palls Vigfussonar. laugmannz. og Gudmundar Þorsteinssonar. at

---

1) Svo.

greindur Gudmundur feck og selldi adur greindum Pali laugmanni x. hundrud j jordunne Ey j Myrdal. er liggur j Sölheima kirkiu sokn. til æfinligrar Eignar og frials for[r]ædis. vndann sier og sinum Erfingium. enn vnder adur greindann Pal og hanns erfingia. med rekum og skögum og aullu þuj hann vard eigande Bæde til sios og landz. Hier j mot gaf adur greindur laugmann .v. kyr gilldar. iij. asaudar kugilldi .c. j kauplum .c. j smiorum .c j vadmalum og smiore .c. j katle og strocki. medkiendist greindur Gudmundur at hann hefde fulla peninga Borit upp fyrir þenna jardar part. so sier vel ahnægde.[1]) þuj gaf hann aadur greindann Pal laugmann aullungis kuittann og akiærulausann fyrer sier og sinum erfingium vm greindt jardarverd. Og til sannenda hier vm festum vier vor jnsigle fyrer þetta jardarkaupsbref og kuittanarbref. Skrifat j sama stad deigi og are sem fyr seigiʀ.

---

135. **7. október 1563.** **í Skriðu.**

JARÐASKIPTABRÉF, og er skipt hálfu Svínavatni og hálfum Kárastöðum við Dálksstöðum.

AM. 253, 4to., bls. 107—9, bréfabók síra Sveins Símonarsonar ca. 1600—1625. — Nýleg uppskrift í þjóðskjalasafni, komin frá Svínavatni 1906 (= *b*).

Kaup Breff
fyrir Svijnavatni. Kärastødum og Tungunese.

Kiennest eg Þorarinn Philippusson og giore kunnugt øllum og einum sierhuerium sem þetta Bref sia edur heyra lesed. sakir minnar betri nytsemdar. vel forþeinkttur vid rädna vmrädgan. jayrdi og fullnadar samþycki minna frænda. sealfkrafa. frelsis viliugur. viela og vndirhyggiulaust hefe med handsolum sellt og afhendt. og nu j kraptti þessa nærveranda Brefs. sel og afhendi heidurlegum manni mijnum modurbrodur Pali

1) Svo.

Jonssyne jordina halfa er heitir Svijnavatn aa Äsum fyrir xlc. og halfa jordina Tungunes. er liggur j Svijnavatns kirkiusokn fyrir xc. med ollum þeim hlutum og hlunnendum. votnum og veidestødum. vthøgum og afriettum. taudum og eingium. husum og hybylum. gøgnum og giædum er [greindri jordu[1]) fylger[2]) og fylgt hefur ad fornu og nyu og aullu fiemætu sem finnast kynne j iordu og ä. og einginn finst eigandi ad aullu til enn onguo fra skildu hueriu nafni heiter eda nefnast kann og ec var fremst eigandi ad j arf epttir fodur minn Philippum Þorarinsson. vndann mier og mijnum erfingium. enn vndir Päl Jonsson og hans erfingia. Er ä Svijnavatne alkirkiu skyld. fylger henne ein jord. su er Kaarastadir heiter.[3]) stendur hun til lausnar fyrir xvjc. Eru þesse landamerki ä Svijnavatne. fyrir nordann Svijnavatnsbæ rædur Gardur sa þar gengur vpp vr vatninu. ä millum Solheima og Svijnavatns Bæiar og þadann riettsyne[4]) austur ä midiann Asahals og vestur j midt Svijnavatn. Enn fyrir sunnann rædur Jlla kiellda j reidgotuna sudur med Mulanum og suo j Gard þann sem gengur fyrir sunnan Svarthamar. Rædur þa fyrir nordan affall þad sem gengur[5]) vr Bløndu vpp i Gard þann sem geingur fyrir sunnan Tungunes. A Tungunes allann Hestavijga[6]) holma og halfan Blending og halfan Laxastreing. Eru þessi jtok sem Svijnavatn a j annara manna lønd Gielldfiarrekstur allann ä Saudadal. selfor fram ä Sliettardal og elldivid sem þarfar.[7]) Manadarteig j Storadalsjord.[8]) Dalur ä fiarrekstur j Mulann vpp a mänud ä veturinn j stadinn. ønguar jtølur fleiri eiga adrar jarder j Svijnavatnsiørd. og eckj helldur j Tungunes. Hier j mot selldj gallt og afhentti vnder hinu fyrra skilyrdi adurgreindur Paull Jonsson mier jordina alla Dalckstadi er liggur ä Svalbardz strønd fyrir xlc. allt eptter þvi sem hans Bref þar vm giørt og mier vtgefid äuijsar og þar til xc j[9])

1) [greindum jørdum *b*. 2) fylgia *b*. 3) heita *b*. 4) -sýnis. *b*. 5) upp, b. v. *b*. 6) Hestavigs *b*. 7) þarf *b*. 8) -jørdu *b*. 9) b. v. *b*.

øllum peningum og ad þeim xcum greiddum Gef og giøre ec greindur Þorarinn Philippusson fyrrsagdan Päl Jonsson hans erfingia og eptterkomendur. kuitta. vidskilda og alþingis [1]) akiærulausa fyrir mier mijnum erfingium og eptterkomendum j þann mäta ad huorcki eg. mijnir erfingiar nie[2]) epttirkomendur skulu optnefndann Päl Jonsson hans erfingia nie eptterkomendur omaka yfa nie äsaka. til þinga nie mannfunda vm sama iardarverd. Enn suo opt þad skiedur. þa skal sama äsokun daud og mackttarlaus suo ad einginn yfirdomare skal þar neina mackt ä moti þessu Brefi og giorningi hafa til ad seigia. dæma eda vrskurda. Enn þo nockur kunni suo favijs ad vera ad hier j mot dirfist ad segia dæma eda vrskurda. þa lyse eg fyrir[3]) sem eptter og eptter sem fyrir[3]) somu doma eda vrskurdi onyta. berliga[4]) ranga og ä möte løgum giørda. Enn þo mic eda þa þess hafa vnder stadid skyllduga strax än allra motmæla apttur ad leggia greindum Pali eda þeim socktter kunna verda kostnad halfu aukinn sem þeim er til rangs mäls verda yfder. hier ä mot skal mier og ongum hialpa nockur setningur. løg. riettarbætur nie priuilegium frelse nie vtdrattur þess eg vil mic hier med og afneitad hafa og afneita mier fyrr[sagdra ij halflendna[5]) hier eptter sem þær hefdi aldrei mijnar verid. Enn tilseige þrättsogdum Päle suo sem hefdi hann þær erftt og ätt ad vpphafe. Enn kunne þad suo[6]) skie sem Gud forbiode ad somu halflendur ønnur eda bädar gangi af med løgum þa skal nefndur Pall eda hans erfingiar eiga strax apttur gang ohindradann afhendingarlaust ad Dalkstodum. og ef nockrer vilia fyrir standa sieu slijku seker sem þeir er standa fyrir dæmdum arfi. Skal þetta allt stadt[7]) stødugt og [æfinlega obrigdult.[8]) Hefi ec vpp a tru og æru vti eidstad lofad ad halldast skuli vm alldur og æfi. voru vitnismenn ad øllum fyrrskrifudum giørningi. vottordum og vidløg-

1) altingis *b*. 2) b. v. *b*. 3) fyrri *b*. 4) bréflega(!) *b*. 5) [sagdar 2 halflendur b. 6) ad, b. v. *b*. 7) *b*; stads *a*. 8) [óbrygdilegt æfinlega *b*.

um heidarligir Sigfus Gudmundsson. Einar Sigurdsson prestar. Jon Magnusson minn modurfader. Magnus Jonsson minn modurbroder Jon Tindzson huerier vndirskrifudu [og jnsigludu[1]) med mier sama bref huert giørt og skrifad var j Skriduhuerfi j Skridu hinn vij dag vtj October manudi ärum eptter Gudz burd M. D. lxiij.

Þorarinn Filippusson. Sigfus Gudmundsson.
Einar Sigurdsson. Jon Magnusson.
Magnus Jonsson.

[Þetta hér ad framan og ofan skrifad bréf ad vera rétt og rigtuglega coperad eptir originalnum, hver a pergamenti skrifadur var med fimm oskertum hangandi Innsiglum testera undir skrifadir er saman lausu ad Bessastødum d. 15. Jan. Anno 1691.
Olafur Pétursson. Magnús Vigfússon m. e. h.[2])

---

136. 8. október 1563. **í Skriðu.**

MAGNÚS sýslumaðr Jónsson vitnar, að skipt hafi hálfu Svínavatni og hálfu Tungunesi fyrir Yztu-Vík og milligjöf.

Uppskrift Dr. Jóns þjóðskjalavarðar Þorkelssonar (gerð ca. 1893) eftir sjálfu frumritinu á skinni, m. h. Magnúsar sjálfs, og var það þá í vörzlum Dr. Jóns, hvar sem það er nú niðr komið; var þá innsiglið dottið frá. Þessi uppskrift er nú lögð með Svínavatnsskjölum. — AM. 253, 4to., bls. 109—10, bréfabók síra Sveins Símonarsonar ca. 1600—25. — Nýleg uppskrift í þjóðskjalasafni, komin frá Svínavatni 1906 (= *b*).

Bref fyrer halfu Svijnavatni.

Þad giøre eg Magnus Jonsson godum monnum kunnugt ad eg med kiennist med[3]) þessu mijnu opnu briefi ad jeg hefi sellt j vmbodi Pieturs Philuppussonar med hans jaayrdi og samþycki þan[n] tijma ec hafdi hans vmbod med handsolum jordina halfa Suinavatn firir

---

1) [sl. *b*. 2) [*b*. Sjá önnur fleiri vottorð aftan við bréf 8. okt. 1563. 3) *i*, *b*.

xlc. og halft Tungunes fyrir tiu hundrut[1]) Pali brodur mijnum. Hier j mot gallt og gaf Pall Jonsson iordina alla yste[2]) Vijk fyrir xxxc. liggur greind jord j Laufásþingum og þar til xxc j iordum. vndirbatt Pietur sig med handsolum ad greida nefndum Pale þessi handsol nær eda huar hann yrdi af honum þar vm[3]) til krafdur. Samþycktti Jon Magnusson fader minn allann fyrrskrifadan giorning. Lysti Pall Jonsson [þessu kaupi[4]) aa næsta[5]) Helgastada [þingi morgum godum monnum hiaverandi.[6]) Og til sanninda hier vm heingi eg mitt jnsigli nedan fyrir þetta bref hvort skrifad var j Skridu j Skriduhuerfi hinn attunda dag vti octobermanudi arum epter Gudz burd m. d. lx iij.

Magnus Jonsson.

Ofan skrifad rétt coperad vera eptir originalnum á pergament skrifudum. med hángandi Innsigli, votta undir skrifadir ad Bessastødum dag 15da Januari[j] 1691.

Olafur Pétursson. Magnus Vigfússon m. e. h.

Upplesid fyrir réttinum á Svínavatnsþingi þann 27da Aprilis Anno 1741. Testerar

Bjarni Halldórsson.

Upplesid fyrir manntalsþings rétti á Svínavatni þann 29da Aprilis Anno 1744. Testerar

Grímur Grímsson.

Ad þetta framan og ofan skrifad sie rétt coperad eptir sinum eigin original, vitna ad Svínavatni dag [30da anno[7]) 1766.

Sveinn Pétursson. Egill Thorarinsson.

Ad framan og ofanskrifud afskrift sé aldeilis samhljóða bréfi því sem eptir var skrifad eptir sem lesid vard fyrir rotnunar sakir, vitna

Jón Pétursson prófastur   Sigurdur Árnason hreppstjóri.[8])

1) frumr., xc hin. 2) Istu *b*. 3) sl. *b*. 4) [þessi kaup, frumr. 5) næstu 253. 6) [vantar í b. 7) [Svo. 8) Allar þessar vottanir að eins í *b*, og eiga allar, nema sú fyrsta, jafnframt við bréf 7. okt. 1563.

137. 19. október 1563. í Vatnsfirði.

ÞÓRÐR BJARNASON kvittar síra Jón Þorleifsson, „bróður sinn“, um meðferð peninga og umboð fyrir sína hönd.

AM. Apogr. 4747, m. h. Árna Magnússonar „Ex original. membr. frä Mula i Kollafirdi. innsigled er burt slited.“

Þat giori eg Þordur Biarnason godum monnum kunnigtt med þessu minu opnu brefi at eg hefi kvittan gefit brodur minn Sira Jon Þorleifsson um mina peninga [med]ferd er hann hafdi umbod yfer. kvika og dauda. fasta og lausa. Svo og hefi eg fulla peninga upborid sem mier vel likar og anæger. og þvi giori eg og gef adurgreindan mann olldungis kvittan og akærulausan fyrer mier og ollum minum orfum og eptterkomendum um adurgreinda peninga medferd og mitt umbod hefur matt snertta edur til koma. Og til meiri audsyningar hier um sett[1]) eg mitt insigli fyrir þetta kvittunarbref skrifatt i Vassfirdi i Jsafirdi þan xixda dag Octobris manadar arum efter gudz burd Mc d lx og iij.

---

138. 24. október 1563. á Ökrum.

KAUPMÁLABRÉF Sigurðar Jónssonar og Guðnýjar Jónsdóttur.

AM. Apogr. 205, frumritað transscriptum frá 6. mai 1703 „fra Svalbardi ä Svalbardzstrønd.“ Þar með fylgir uppskrift gerð fyrir Árna Magnússon.

Þad giørum vier Thomas Eijrijksson prestur. Tume Þorgrijmsson. Eiulfur Arngrijmzson. Grijmur Einarsson. Steingrijmur Jonsson. Biarni Jonsson og Þorkiell Olafsson prestur. godum monnum viturligt Arum efftter guds burd M. D. lx og iij är a stærre Økrum j Skagafirde sunnudaginn næstann fyrir Simonsmesso vm veturinn. vorum vier j hia. säum og heirdum ä. ad so felldur kaupmali og gifftingar föru framm millum Sigurdar Jonssonar og Gudnyar Jonsdottur. at greindur

1) Svo.

Sigurdur taldi sier so fellda peninga til kaups vid greinda Gudnyv. halfft annad hundrad hundrada. þessum jørdum til greindum: jordina Sualbard fyrir llc. Tungu fyrir xxc. Breidabolstad fyrir xxc og lxc j lausagotze. Enn hier j möt gaf Jon Grijmsson dottur sinne Gudnyu lxc. var þar til skilinn jørdinn Brecka j Suaruadardal fyrir xlc og þar til xxc j sijlfre og ødrum godum peningum. gaf nefndur Sigurdur adur sagdre Gudnyu fordungsgiof vr firr søgdum peningum med jäirdi og samþicki fødur sijns. sem bref þar vm giort vtuijsadi. skilldi Jon Grijmsson þad til. ad þad skilldi vera xlc vpi jørdina Sualbard. suo og lofadi firrskrifadur Sigurdur med fullnadar handsølum at øll jørdinn Sualbard skilldi vera Eign Gudnyar Jonsdottur ef hun lifdi honum leingur. fyrir sinn mala. skilldi erfingiar Sigurdar þa lausn ä eiga þeim xlc sem hann gaf nefndri Gudnyu j sijna fiordungsgiof ef þeim so lijkadi fyrir xlc jørd þa sem henni edur hennar suarsmanni lijkadi vid ad taka. Enn ef hann lifdi henni leingur. suo ad þau ætti ecki skilgetinn born sijn j milli. þa schilldi þrattschrifadur Sigurdur eignast sialfur offt nefnda jørd Sualbard. enn suara Erfingium offt schrifadrar Gudnyar sinne mala jord. edur annare jafngodre xlc jordu. þa sem þeim vel lijkadi og xxc jordu fyrir þau xxc sem hun hafdi j lausagötze. hier med feste tijttschrifadur Sigurdur Gudnyu Jonsdotter sier til eiginnkonu j greindum stad og deigi effter riettum Bokarinnar ordum. ä þessum sama þeirra brudkaupsdeigi. vorum vier firrschrifader menn Brudkaupsvottar og festingarvottar. ad søgdum giørningi. Og til sanninda hier vm setium vær vor jnnsigli fyrir þetta bref: Skrifad j sama stad Deigi og Äre sem firr seiger.

Þetta ad vera Riktuga Copiu Effter sijnum Original vitna hier vnderskrifader menn. Ad Svalbarde a Svalbardstrønd Anno 1703 þann 6 Maj[i]

Gudmundur Gudmundsson m. e. h.   Arne Olafsson med e. h.

Hallur Oddsson m e h   Þorsteirn Eijrijksson handsal[ad]e.

139. fyrir 26. október 1563.

Testamentisbréf Daða Guðmundssonar í Snóksdal.

Frumrit óinnsiglað í þjóðskjalasafni (áðr í JS. 372, 4to.); þar með liggr og uppskrift m. h. Grunnavíkr-Jóns — Prentað í FJ. Hist. Eccl. Isl. III. bls. 232—43 með latínskri þýðingu og í BB. Sýsl. III. bls. 48—54. Greinatalan stendr í handritinu. — Handritið er auðsjáanlega frumrit. Það sýna klausur þær, sem inn í það eru hér ritaðar m. h. Eggerts Hannessonar um afgreiðslu gjafanna.

Iehsus.

Jn Nomine Domini Amen.

Saker þess ad mansins lifdagar erv med stoddvm endimorkvm og ekkert er visara enn Daudinn. Svo og kemr hann þa sidz varer. Þvi j gudz nafne amen Giore eg Dade Gudmundzson heil[l] ad vite enn nokut krankr j likama. suo fellda skipann og testamentum fyrir mier. J nafne faudr[1]) og sonar og anda heilags amen.

1. J fyrstu gef eg mig og mina synduga sal allzmegtugum gude j valld og hans velsignudu modr[1]) bidiandi audmiukliga af aullu hiarta allzmegtugan gud ad hann veite mier aumum og Syndugum sina nad og myskunnseme fyrir min otelianlig afbrot og misgiorder ok syndsamligt framferdi sem ek hefe allt hier til minum liufa lausnara og skapara faudr[1]) og syne og heilaugvm anda j mote brotid. Amen.

2. Hier med kys eg minum moldligum likama legstad j kirkiune eda ad kirkiune j Snogsdal. huer ad helgud er einum godum gudz astvin sancte Stefanum ad hann huile þar suo leinge og þar til ad allzmegtugr gud med sinne margfalldre nad og myskunnseme lifgar hann j almenneligre vpprisu.

3. Skipa ek kirkivne j Snogzdal x kyr og xxx asaudar j sina jnstædu. medtok eg hennar vegna xvc j kuikum peningum og daudum auke. henar ordnamentvm sem hun atte jnnan sig. Nu skipa ek henne .ijc. j gelldum saudum og aunnr ijc j nautum. Hest fyrir eitt .c. Vil

1) Svo.

eg þetta gialldizt reidugliga heim j Snogzdal ad næstum fardogum epter mig af geingin. eru þetta vc j gelldum peningum med einum heste oc xv malnytu quijllde. Sitt ordnamentum vil ek hun hafe sem eg hefe med tekid og þad framar sem ec hefe vid bætt sem synazt ma j hennar registrum. Enn þad litid sem eg hefi latid giora ad kirkiune ad hun er betre enn hun kom mier j hendr þad gef ec gude oc hinum heilaga Stefanvm og alltt huad eg hefi til hennar lagtt j bokum messuklædum og kaleik og allt anad þad henne ma til pryde heidrs og sæmdar vera. Enn husabot a stadnum gef ec og skil vnder minn riettan erfingia huern hellzt ad gud vill vera lata.

4. A kirkian half lond iij. halfan Hordabol. Gilsbakka oc SnogsDal ok þar til a hun halfar eyar vc ad dyrleika. Gaf Biarne heitinn Eigllson[1]) henne. huers sal gud gledie. nokra peninga sem er half jordin Vifilsdalr enn fremre. hefi ec bref biskups Augmundar heitins Palssonar. huers herramanz sal ad allzmegtugr gud hafe til sinna nada þeigid. fyrir henne. Þui vil eg miner erfingiar eignizt hana.

5. Kirkivne aa Saudaferle skipa ek .iiij. malnytu quijllde og xx j sina jnstædu þui ec medkenunzt ad ec hefi vppborid af Orme bonda Sturlasyne xij quijllde kirkivnar vegna enn eg hefi lofad ad suara audrum xij quijlldum fyrir jordina Erfdstadi[2]) sem bref þar vm giort vt visar og jnne helldr. Hefr hann afuent mier .iij. jarder er suo heita Hlidartun. Kross og Hamrar og aungva peninga adra hefe eg med henne tekid þvi þar er miog litid ordnamentum jnnan kirkiu.

6. Kirkian a Eyre j Bitrv a hia mier x quijllde. þar heima a hun litid ordnamentum.

7. Vegna kirkivnar j Sidumula hefi ec medtekid x quijllde og einn hundradz hest enn aungua Dauda peninga vtan þad litid ordnamentum sem henne til kemr og þar mun vel synazt. Villda ec giarnan ad allar fyr

1) Þannig; Eyjólfsson, Hist. Eccl. 2) Svo.

skrifadar kirkivr feinge sina peninga vel og reidugliga epter minn Dag.

8. Gudrunu minne Einarsdottr hef eg gefid fiordungagiof vr hundrad hundrada suo framt sem hun lifer mig ok j hana vil eg hun fae iiijc jord og xx þa sem henne vel likar og þar med vj quijllde.

9. Hier med bid ec audmiukliga mina erfingia oc þeirra vmbodzmenn ad þeir giallde reidugliga allar minar skullder og vitafie epter þui sem andligt laugmal og veralldligt giorer rad fyrir.

10. Hier med bifala eg Gudrunu minne EinarsDottr til frialzligrar medferdar jordina Snogsdal ef hun lifer mig j næstu iij ar med aullum þeim peningum kuikum og daudum sem þar til heyra og eg giore ecki rad fyrir. sem er smior ok hey. kyr ok ær. vxa og gelldinga oc xx kapla og þar til vil eg hun fae alla kirkiunar jnstædu og hier med[1]) skal hun hafa med Snogsdal þessar jarder sem suo heita: fyrst: Hamraendar. Skord. Halfr Vifilsdalr. Ok xc j Hole. Hamar og Bugdustader ok Hordubol. Og þau quillde aull sem med fyrskrifudum jordum standa og jardarportvm. Hier med gef ec henne allan abata a fyrskrifudum peningum.

11. Hier til gef eg henne til fullrar eignar halft anad skip vid Hella og alla hlute a þeim sem mier til koma. Og þar til skal hun hafa alla hlute af attahringnum j Drituik þa sem mier til koma vtan einn ok skal Eya Jonsdotter eignazt hann.

12. Somuleidis skal fyrnefnd Gudrun min eignazt skip a Aunduerdarnese þad sem Gamle er fyrer og alla hlute af þui þa mier til koma. Enn attahringurinn forne sem geingr j Drittvik og teinahringurin store skulu fylgia Snogsdal. hefe ec feingit henni adr kross ok linda ok nokkr spensl[2]) edur huad anad þad ec hefe henne feingid og hün vænizt minne heimilld ad skal hun frialsliga eignazt fram yfer þa peninga sem ek hefe lied og gefid j þessare minne testamentum giord.

1) mier, hdr. 2) spenls, hdr.

13. Hier med aa eg xc. j Saurbæar fiorv og þar gef ek avnnr .vc. Snogsdals kirkiu. enn aunnr Saudafellz kirkiu.

14. Biarna brodr minum Gudmundzsyni gef eg jordina Hrodnyarstade j Laxardal og þau quijllde sem þar med erv. Suo og gef ec honum jordina Dunkrbakka j Snogsdals kirkiusoknn med somu skilordi og þau quijllde sem þar med erv oc hier til gef ec honum vj vætter smiors og iij vætter skreidar j Snogsdal og ij naut gaumul. Somuleidis gef ek honum alla hlute af skipe þui sem Sigurdr Jonsson er fyrir þa sem mier til koma.

15. Hier med skipa eg ad gefizt fatækum heim j Snogsdal iij vætter smiors og .iij. vætter fiska. vxahud og kyr. ij voder vadmals og þar til vj kapla. Og þar skipa ec Gamaliel Einarssyni af einn og hann kuittr vmm þad sem ec atte ad honum meira. [Þetta er greitt.[1])

16. Hier med skipa eg ad gefizt fatækum eitt .c. a Saudaferle. Og anad j Hofnn. þridia j Sidumvla. fiorda a Eyre. [Þetta er greitt.[1])

17. Petr Sueinbiarnarson skal vera kuittr vmm þad sem ec aa hia honum oc þar til skal hann eignazt þann kapal sem ec hefe lied honum. [Þetta greiddi hann sialfr.[1])

18. Olafi[2]) sem verid hefr a Mioabole skal eignazt kapal og modr hans þann sem hun hefr farid med. [Þetta greiddi hann sialfr.[1])

19. Gudrunu HalfdanarDottr kuinnu Jacobs. þau skulu eignazt þa ku og as[a]udar quillde sem hia þeim er. [Þetta greiddi hann sialfr.[1])

20. Jon j Hlidartune skal vera kuittr vm landskyllldina enn suara vj quijlldum gelldum minum erfingium.[3])

21. Jon a Hordubole skal hafa kuitta sina landskylld.

22. Nikulas a Bakka skal vera kuittr vm þann kapal sem hann miste fyrir mier.

23. Vermundr Jonsson skal vera kuittr vm þær xij ær sem hann miste fyrir mier.

1) [bætt við m. h. Eggerts Hannessonar. 2) Svo í hdr. 3) Þessi grein er yfirstrikuð í hdr.

24. Jon Oddzson og Gudrun ArnaDotter. þeim gef eg ku og kapal.

25. Odde minum Bauduarssyni gef eg kapal.

26. Olafr j Selardal vera kuittr vmm sina landskylld.

27. Þorde a Hamre gef ek kuitta sina landskylld.

28. Jon Palsson a Mioabole skal vera kuittr vm sina landskylld. [stendr landskylld.[1])

29. Þorsteine Grimssyne a Skarde gef eg kuitta sina landskylld. [stendr landskylld.[1])

30. Petre a Gilialande gef ec vpp sina landskylld oc þar til eitt quillde sem hann hefr til leigu.

31. Olafe Arasyne gef eg vpp sina landskylld og eitt quijllde af þeim sem hann hefr til leigu.

32. Arnnbirne frænda Narfasyne gef ec þær iiij ær sem hia honum erv oc þar til kapal.

33. Gudrunu KristeforusDottr a Hole gef ec hundradz hest oc þar til qu nema hun vilie helldr asaudar quijllde.

34. Hallgerdė a Harrastodum gef ec quillde sem hia hennar manne er.[2])

35. Sveine Jonssyni heim j SnogsDal gef ec hundradzhest oc konu hans Þuride gef ec ku.

36. Jtem xx alner huerre vinnukonu heim j Snogsdal.

37. Gudmunde Jonssyni sem geymer fie mitt j Snogsdal gef ėc kuigu þa sem hia honum er.

38. Sveine Magnussyne gef ec tuæuetran kapal og anan tuæuetran Jone Laugusyni.

39. Olafe Einarssyni vetrgamlan.

40. Pal Þogeirsson gef ek kuittann vm sina landskylld.

41. Gudlaugu BauduarsDottr gef ec þreuetra kuigu.

42. Hier med gef ek stulku Arna a Melum j Hrutafirde er ber naffn Þorunar minnar heitinnar .ij. q[uijlldi] hia Arna bonda Gislasyni og .ij. q[uijlldi] a Balkastodum og iij ær feck ek henne j vor ed var þar til skipa ek henni iij ær svo hun eigi vc.

1) [bætt við með sömu hendi sem fyrr. 2) dregið er yfir þessa grein í hdr.

43. Annare stulku er heiter Þorunn Dotter Gudrunar GudmundarDottr gef ec .vc. hia Gudrunu minne Einarsdottr.

44. Pilte Sveins a Kyrunnarstodum er heitinn er epter Einare minum gef ek ij quijllde af þeim viij sem hann hefr til leigu oc þar til ij gelldfiar hundrud. anad j saudum anad j nautum og hest. erv þad vc.

45. Stu[l]ku Brandz bonda Einarssonar er heiter Þorunn gef ec iiij quijllde er ek a j byggingu hia Þorualldi bonda Einarssyni og hid fymta a Oddastodum hia Asgrime.

46. Pillte Arna bonda Oddzsonar er heiter Einar gef ec .vc. og skal hann taka j þau .iij. malnytu q[uijlldi]. er ec a hia Steindore bonda Finssyni og hid fiorda a Þuera hia Orme og et fymta j Seluelle hia Þorolfe.

47. Biarna bonda Sumarlidasyni gef ek smiortunnu j Sidumula og kuittan vm þad quijllde sem ec atti hia honum oc þar til skipa ec honum hest.

48. Sveine Jonssyne a Kirnastodum gef ek kvittan vm sina landskylld.

49. Sera Freisteine Grimssyni gef ek adra smiortunnu j Sidumula.

50. Orme bonda Sturlasyni gef ec smiortunnu j Hofnn ok kuinnu hans Þorbiorgu gamallt naut og þad vil ec gialldizt j Hofnn.

51. Aunnu minne Biarnardottr gef ek jordina Hofnn j Huamssueit og jordina Kirnastade iiijc og xx. Teig xc. Hollt xvjc. iiij quijllde oc xx þar til med fyr skrifudum jordum. Og þar til viijc j hestum oc fridum peningum ok aunr viijc j daudum peningum þarfligum. reiknazt þetta hundrad hundrada. Skal hun þessa peninga eignazt til frials forrædis.

52. Halbiorgu mine Biarnadottr systr hennar gef ec anad hundrad hundrada. atta tige .c. j jordum og iiij q[uijllde] og .xx. viijc. j hestum og fridum peningum og aunr viijc j daudum peningum þarfligum. Skal hun eignazt j fyr skrifad hundrad hundrada jordina Harrastadi a Fellsstrond iiijc og xx j Stadarfells kirkiu soknn

og jordina Breidabolsstad j somu kirkiu soknn oc jordina Hellu xvjc og Hafstadi xvjc j somu kirkivsoknn oc reiknazt þetta atta tige .c. j jordum.

53. Einare minum Einarssyni sem er j Haufnn skipa ec j sin þionustulaun iij malnytu quijllde og hundrad j fridum peningum og friduirtum. einn hest hefr hann vt tek[it].

54. Gudrunu minne Palsdottr skipa ek j sin þionustulaun iiij malnytu quijllde med þeim viij am edur x sem hun atte þa hun kom til min vr Selardal oc þar til skipa ec henne gelldfiar hundrad.

55. Grime og Þorbiorgu j Sidumula skipa ec j sin þionustulaun iij malnytu quijllde. gelldfiar hundrad ok hundrad j Daudum peningum þarfligum. Suo og skal þad ecki til reikningsskapar koma vid þau sem eg hefe haft fyrir þeirra bornum.

56. Þuride Einarsdottr gelld ek og skipa j sin þionustulaun iiij malnytu qiijllde og eitt .c. j godum peningum þarfligum þeim sem henne likar vel.

57. Haullu Jonsdottr a Saudaferle vil ec vt greidiz þau ij asaudar quijllde og ij kyr sem hun a hia mier og hestr sa sem vngr er og vel er reitt.

58. Skula syni hennar gef ec vc j godum peningum med þui sem hann erfde epter sinn faudr, nu gef ec honum þar til aunnr vc. Skulu þau vera j malnytu. iij gelldfiar hundrud og hestr suo hann eigi xc.

59. Stulku a Saudaferle Sigride Þorlaksdotter vil ec vt gialldizt þau vc sem hun a hia mier.

60. Þordi Halldorssyni brodrsyne minum gef eg halfa Tungu j Hördudal .xijc. ad dyrleika og þar med viij q[uijllde] og jordina Vik j Trekyllisvik .xijc. ad dyrleika og þar med iij quijllde]' ok þar til gef ec honum ijc j busgagne sæng fyrir eitt .c. gelltt naut fyrir .jc. og kapal.

61. Gudmundi Halldorssyni brodr hans gef ek jordina Nordtungu j Þuerarhlid vc og xx. þar med gef ec Sigride Halldorsdottr[1]) Hafafell oc þar med vj q[uijllde].

62. Jngibiorgu [Halldors[2]) dottr systr hennar gef eg jordina Kallbak nordr. a Bolum[3]) xijc ad dyrleika og þar med .v. q[uijllde].
63. Finne frænda Halldanarsyne gef ec Eyre j Bitru oc þann forna attahring sem þar er. A kirkian þar xxx asauda og þar med .v. kyr. Enn alltt anad sem þar er afgangs af fridum peningum og ofridum þad vil ek ad allt færizt heim j Snogzdal.
64. Jone frænda Olafssyni gef ec jordina Solheima j Laxardal og þar med vj quijllde.
65. Modr hans Jngegerdi systr minne gef ec Hornnstade og þar med vj quijllde.

finis.

---

140. 26. október 1563. í Snóksdal.

TYLFTARDÓMR, kvaddr af Eggert lögmanni Hannessyni, dæmir Hannes Björnsson erfingja Daða Guðmundssonar, en Eggert Hannessyni umboð hans, meðan hann er í ómegð.

AM. Apogr. 4746, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex originali. 13 innsigle hafa fyrrum under dominum vered. Nu eru 5 epter. Bref þetta feck eg epter Magnus Magnusson ä Eyre i Seidisfirde, enn gaf þad Þorde Hannessyne. 1708.“ (AM.).

Domur um umbod yfer peningum Hannes Biørnssonar. og fylgia hier med fleire domar[4]) sem hlioda uppä peninga Dada. og suo copia af þvi kongs brefi sem hliodar uppä þä vc dale sem peningar Dada voru med leyster.[5])

---

1) Jónsdóttur(!), Hist. Eccl. 2) [gat á frumritinu; Jóns(!) Hist. Eccl. 3) Hist. Eccl.; hdr.: bo ... (máð af) = Bölum. 4) „Þetta hefur vered bunded i sama bagga, hia Eggert lögmanne“ (AM.). 5) Þetta segir Árni, að hafi staðið utan á dóm inum „með hendi Eggerts Hannessonar lögmanns.“ Sjálfr ritar Árni að fyrirsögn: „Domur um umbod Hannesar Biørnssonar.“

Ihesus.

Øllum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra. senda Petur Einarsson. Brandur Einarsson. Steindor Finsson. mins herra kongsins liensmenn og Eidsvarar. Oddur Tumasson. Tyrfingur Halldorsson. svarnir løgriettumenn. Biarni Oddzson. Jon Olafsson. Biarne Sumarlidason. Arnor Helgason. Jon Steindorsson. Olafur Þorleifsson. Þorleifur Biarnason kvediu Gudz ok vora. kunnigt giørande. at þa lidit var fra hingadburd vors liufa lausnara Jhesu Christi M. d. lx iij är. a þridiudæginn næstan fyrir Simonsmesso og Jude um veturinn j Snogsdal j Breidafiardardølum. vorum vier j dom nefnder af vel bornum manni Eggert Hannessyne løgmanni fyrir nordan ok vestan ä Jslandi. til ad skoda ok ransaka ok fullnadar doms adkvædi a ad leggia epter løgum og vorre skynseme hver ad vera skyllde løgligr ummbodzmadur ok svarande fyrir øllum þeim godzum ok Gørdum. lausafiam ok fastaeignum. gripum ok gangandi fie sem ätt hafdi Dade heitinn Gudmundzson. hvers säl ad Gud nädi. hveria peninga ad greindr Eggert løgmann kalladi sijnum Brodursyne Hannese Biørnssyne sem þa var j omagavist. til fullrar eignar og erfda fallid hafa eptir sinn modurfødur fyr sagdan Dada Gudmundzson. eptir þvi sem avijsar j annari erfd þar svo seigir. ad dotturson tekur arf med ødrum þeim sem honum standa jafnframme ef þeir eru til. Beiddizt ok krafdi adr greindr løgmann uppa Gudz vegna ok laganna optsinnis uppa margar reijsur ad þeir skyllde ef þeir væri þar nockrer sem ad riettilegar þættust tilkomner fyr sagdra gotza þar nu svari fyrir hallda. ok sig þar um i liose läta. hvad allir nei fyrir søgdu. svo vel hans skilgetinn bröder Biarni Gudmundzson sem aller adrer ok eigi vizu vier anad sannara et cetera.

Nu saker þess ad greindur løgmann hafdi oss ädur til nefnt ok svo nu krafdi upp a laganna vegna dom ä ad leggia hver ad hafa skylldi vernd og ummbod vegna Hannesar Biørnssonar ä fyr søgdum gotzum. Skodudum vier hans ætthring upp a bädar sijdur. kom þar

fyrst j dom fyrir oss ad tvær hans systr[1]) skilgetnar og samfedra væri nu næzt til arfs epter hann og være nu badar j ömagavist ok yngre enn hann. ok þar fyrir urdu vær Bokinne ad hallda. ok kunnum þeim ecki umbodit ad dæma yfer fyrsøgdum gotzum.

J annare grein kom fram fyrir oss ad til være fødurmödur[1]) skilfeinginn sem var Gudrun husfreya Biornsdotter hin elldre. hveria vier vizum miøg alldrada kvinnu ok nu lijtt færa vera. ok eigi helldr hafa borgun nie vørzlur fyrir fyrskrifudum gotzum ok fyrir þann skulld. kunnu vær og ecki helldr henne þetta ummbod ad dæma.

J þridiu grein kom j döm fyrir oss. at til være modurmoder skilfeingin fyrgreinds Hannesar Biornssonar. sem var Gudrun husfreya Einarsdotter. hver ad ok var jøfn ad alldre vid Gudrunu Biørnsdottur. hveriar ad hafa fiortan vetur um sextugt. hver ad oss virtizt og[1]) eigi svo fær vera. nie svo fiemune og borgun til hafa. sem søgdu gotze og umbodi hæfer og tilheyrer. Og þar fyrir kunnum vier i aungvann handa mäta hvørugre þessare kvinnu ummbod ad dæma.

J fiordu grein kom og framm j dom fyrir oss. ad til være fødurbroder greindz Hannesar Biørnssonar. samfedra og skilgetinn sem var fyrnefndr Eggert Hannesson løgmann hvern ad vier vizum nu bædi vera heilann og[1]) hraustan ok sijnu fie ok annara rädanda. hier med umbodum og[1]) ødrum valldstiornum ok landzins Rietti styranda. svo og[1]) næri lægi vørzlur. fyrirsion og[1]) fiemune hafa fyrir fyr søgdum gotzum ok peningum þo eigi være svo fullt edur vel sem verdugt være eda vera skyllde. þä fundu vær þo eigi annan i þetta sinne sem oss þætte þar betur til fallinn. j fulla naudsyn fyrer flestra hluta saker og þess annars ad vær vissum Eggert løgmann næst standa til arfa epter Hannes ef þeir være ecki til sem adur eru talder. Ok þvi fyrir allar þessar Greiner og[1]) bokarinnar avijsan ok epter þeim

1) Svo.

vitzmunum sem Gud hefur oss hier uppa gefid. þa var þad vor settur domur ok samþycktr med fullu doms adkvædi. og älycktarordi. ad tijttnefndr Eggert Hannesson logmann skyllde mega frij ok frialsliga i setiazt ä vegna fyrgreindz Hannesar Biornssonar og ad sier taka og avøxtu af eignazt af þessum gotzum ok peningum. hvar hellst ad þau læge og lagasvare fyrir ad hallda fyrir allar þær äkiærur sem honum være møgulegt jnnann landz svare fyrir ad hallda ad öforkreinktum vors nädugazta ok høybornazta herra kongsins ok krünunnar ʀiette ok hverra annara sem med løgum mættu äkiæra þar til ad afgeingi med riettu. og örofnu løgmali. og[1]) allar løgligar Giafer ok riettar skullder af ad greida. þær sem menn leiddu sig til med løgligum vitnum og svørdum eidum edur med skialligum jnnsigludum brefum þo eigi være þær i Testamentisgiørdinne äkvæddar. þar til ad løggiafer reiknazt. Enn allt þad þa være afgangs. skylldi hann lata skynsama menn sex edur tolf virda og vardiera og[1]) vita vid hveriu hann tæke. epter þvi sem løg giora rad fyrir. svo j Snoksdal sem ä ødrum Büum og[1]) leigustødum. Og[1]) eige fyrre neina äbyrgd ä ad taka hvorke gotzum nie gørdum. lauafiam nie fastaeignum utan rädstafa fyrir øllu þad bezta hann kynne og formætte med tilstyrking Jons Bonda Halldorssonar. til næstra fardaga edur alþingis ef ecki kiæmi ønnur skyckan edur same ä millum høfudzmannsins ok þeirra fyrir alþing. Enn sü kløgun ok äkiæra sem vors nadugasta herra kongsins fovite velburdigr mann Pall Stijgsson hefr ä fyrsøgdum gotzum skyllde standa til alþingis epter þvi brefi sem hann liet bijrta fyrir oss j Snoksdal. utan fyrre kynne annar same ok sättmali a ad komast. edur giorazt med herra fovitanum ok greindum løgmanni. hvad allzmegtugr Gud milldeliga gefi. Enn þar herra fovitinn baud j sijnu brefe, ad hans umbodzmadur Andres Hofmann skyllde upp skrifa alla peninga j Snoksdal og ødrum Büum.

1) Svo.

virtizt oss ecki þørf til vera nie svo løgmal til standa. fyrer þa eina grein ad vier vissum Dada alldre j þau mäl fallid hafa. ad hann hefdi alla sijna peninga mätt forbriota. þar fyrir virtist oss hans fie ecki þurfa upp ad skrifa sem annan utlægan eyrer. þvi at vier høfum optliga af honum og ødrum skynsømum monnum heyrt. ad hann hefdi kvittaner fyrir øllum sijnum mälum. Þess og annars. ad greindur Eggert løgmann og optnefndur Jon bondi Halldorsson lofudu þvi under sinn eidstaf medur fullnadar handabandi vit Andres Hofmann ad þeir skylldu hvørki hafa nie läta hafa til oheimilldar edur underdrattzsemi ad sijnum vilia umm allt þad þeir mættu ad giora og af vita fra Snogsdal nie ødrum Büum neitt annad enn þad þyrtu[1]) til gardanna utvega reida og til ferda. og ødru folki þyrte til framfæris ad leggia. til þess ad þeir fynde fovitann. eda þad leingsta til næsta Øxarärþings et cetera.

Sømuleidis skodudum vær ok alitum hveria magt og afl ad hafa skylldi su veiting sem optnefndr Dade heitinn Gudmundzson hafdi veitt Gudrunu husfreyu Einarsdottr[1]) sinne ecktakvinnu ä Gardinum Snoksdal og ødrum þeim jørdum ok peningum sem j Testamentum giørdinne eru akvædder ad hun skyllde hafa j næstu þriu är. eptir hann afgeinginn hvar ad vær kunnum ecki svo løgmäl til ad finna. utan þa Grein. þar ä vijkur ad seinaste vilie mannsins skule frials vera. Þvi dæmdum vier ad þad skyllde svo standa sem allt annad til næsta Øxarärþings ok þad leingr sem ecki kiæme ønnur løgligre skijkkan[1]) uppa. þo svo ad greindr løgmann giæfe þar sitt samþycke til. og Gudrun husfreyia Einarsdotter og hennar adstudningsmenn sette þar fulla Borgun fyrir sem hana villdu þar til styrkia og greindan løgmann þar þa vid skilinn. nema svo kynne ad skie. ad giølld kynne ad hlaupa uppa þesse gotz. þä skylldi þad svo takast j Snoksdal svo leingi sem þar til hrycke sem annars stadar ef med þyrfte.

1) Svo.

Geingu vier fyrnefnder domsmenn aller þar þä j fyrsøgdum stad ok dag til fullnadar handabands vit opt nefndan løgmann Eggert Hannesson. og handfestum hønum þar upp a vor sanninde under vorn eid ad vier i þad sama sinne eigi annad sannara vissum enn vier hefdum til dæmt i þetta sinne. Og þennan dom hefdum vær dæmt epter løgum og vorre samvisku. enn fyrir aungra muna saker nie vilnun vid nockunn mann edur motstødu framar enn riettur til stendur. Og þar fyrir samþyckti hann þennann vorn dom med oss. ok setti sitt jnsigle med vorum jnsiglum fyrir þetta domsbref hvert ad giørt ok skrifat var j fyrsøgdum stad are ok deige sem fyr seiger.

---

141. 31. október 1563. í Kaupmannahöfn.

STEFÁN Lojtz heitir umboðsmönnum konungs 60000 dala, að höldnum skilmálum, er greinir í samningi við konung 29. september sama ár.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, 38 c., frumris á pappír með eiginhandarundirskriftum en eigi innsiglum. Utan á bréfinu stendr með samtíðahendi: diss jst der beyabschiedt soll mich widder zuruck gebracht werdenn. (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.).

Zuwissenn Nachdeme. durch verordnung der Ko. Mt. etc. zu Dennemarckenn etc. Vnnsers Allergenedigister herrn. Herr Johann Friesz zu Heslagger Canntzler. Jochim Beck Renntmeister etc. vnnd Hieronimuss Thenner Doctor etc. mit dem Ernuesstenn Steffann Loitzenn. zw verrichtung der gebrechenn vnnd Missverstanndts. So sich auss voriger Køninglichen begnadung denn Jsslenndischenn Schwebell betreffenndt. So denn Leitztenn[1]) am dato denn Acht und zweintziggistenn tag Junj des ein vnnd sechtziggistenn Jars negstuerschinnen. verlehenn. geursacht. hanndlung angestelt. dieselbe endt-

---

1) ɔ: Loitzenn.

lich auch durch verleihung des Almectigenn. zu wegen gerathenn. Vnnd mit ermeltes Loitzenn. Der da nicht allein vor sich. Sonndern auch von Anndern seinenn Bruedern. Vettern. vnnd mituerwanndten. darzue befehlicht. erschinnen. guettem Willenn. zum Ennde vnnd beschluss gebracht. Wie das die Schrifftliche verfassung. derenn Zwo. am datum Lauttend. etc. (Actum Koppennhagen. Am tag Michaellis denn Vier[1]) und zweinziggistenn Sepptembris. der Mindern Zall. jm Dreyundsechtziggistenn Jare) Aufgerichtet. dauon die Eine. so gedachtem Steffann Loitzenn gelassen. Vonn vnns obgemelten Køninglichenn Canntzler. vnd verordent. etc. Vnnd die annder Hinwidder. so alhier jnn der Cantzley blibenn. Vom Loitzenn vnnderschribenn vnnd gegen einannder vbergebenn. fernner ausswеissenn. vnnd mit sich brinngen. Des zw notdurfft. derselbigenn Hanndlung. dann fernner verabschiedet. baider seitts. auch Atsouiel Jedenn theill dauon betrifft. zu beschaff etc. Crafft dies. bewillige. vnnd anngenomen. Das die Ko. Mt. etc. zw Dennemarcken etc. Vnnser genedigister herr. sich befleissigenn solle. burgschafft. vermuge der Principall verfassunng. furderlich. zuwegenn zubringen. Derenn vorschreibung. Alsdann. Wann die Erlanngt. bey eigenner Botschafft. nach Stettin geschicket. vnnd gegen vbergebung derselbenn. Sechtzig Tausenndt thaller. an Silber. oder Tallernn. Vermuge der verfassung. vonn den Loitzenn geliffert. vnnd von der Køninglichenn Potschafft enndtphanngen. vnnd biss anhero gegenn Koppennhagen gebracht werdenn solle.

Danebenn zw gleich auch obgesetzte verglichenne schrifftliche Principal verfassunng vf Pergamen Zweymall eines Lautts. Jrem Buchstabenn nach. Jngrossirt. Vnnd mit hochgedachten Ko. Mt. etc. Hanndt. vnnderschribenn. Auch neben Jrer Køningl. Mt. Secret. der Jetzo gegennwirdiger Reichs Rette. Jnngesigeln befesstige. denn Loitzen zuegestelt vnnd gelassenn. Vnnd die

---

1) Svo.

Annder dargegenn vonn Steffann vnnd Hannsenn Loitzen gebruedern baidenn. auch vnnderschribenn. vnnd besigelt. Nebenn obgedachter voriger begnadung. denn Schweuel Auch annlanngendt so Strittig gewesenn. jnn Originalibus. vonn dem Koninglichenn geschickten. uider anngenomen. Vnnd neben dem Silber. oder Tallern an hero zu Ruck. gebracht werdenn soll. Alles bey guettem glaubenn vnnd Sonnder geferde. Zw mehrer Vrkunndt sinndt diser Abschiedt Zwenn. eines Lautts Aufgerichtet. Vnnd vonn Vnns obgenannten Koninglichen Rettenn auch Steffann Loitzenn vnnderschribenn. Vnnd Jedem theill dauon einer gelassen.

Geschehenn zw Koppennhagen. denn Lotztenn tag Octobris Anno etc. Jm dreyundsechtziggistenn.

Johan Friis tiil Hesselager

Jachim Beck tiill Førsløff m. pr.

Hieronymus Thenner Dr. m. pr.

Steffenn Loitz m. pr.

---

142. 4. nóvember 1563. í Kjalardal.

HREPPSTJÓRNARDÓMR um ómagaframfæri.

Lbs. 67, 4to., bl. 22—3 m. h. sira Jóns Erlendssonar i Villingaholti ca. 1640. — Uppskrift i þjóðskjalasafni (áðr Lbs. 119, 4to.) m. h. síra Torfa Snæbjarnarsonar á Kirkjubóli 1624—9 (miklu lakari) = *b*.

Hreppstiora domur.

Øllum monnum sem þetta Bref sia edur heyra senda [Sigurdur Jonsson. Jon Gudmundsson. Halluardur Gunnsteinsson. Jon Nikulasson og Jon Grijmsson[1]) k. G. og sijna kunnigt giørandi ad þä lidit var fra Gudz burd m. d. lx og iij är [þridia dag Novembris mänadar j Kialardal ä þingstad riettum[2]) ä vorum tijundarskipttis fundi vorum vier til kuadder og krafder af hreppsmonnum j Skilmannahrepp ad skoda og rannsaka og med

1) [Guøndur Jonsson. Sigurdur Jonsson. Hallvardur Gunnsteinsson(!) *b*. 2) [vorum vier j dom nefnder af(!) *b*.

skynsemd hreppstiornardoms atkuædi ä ad leggia eptter løgligri skipan huersu fara skylldi vm þann omaga er Arnbiorg Gudmundsdotter heiter og oss virtist ölløgliga ä komin vera greindann hrepp. Var þessi omagi løgbodinn Gudmundi Hallsyne i sama stad og dag og syslumadurinn krafinn og bedinn ad þinga sama stefnudag. Jtem stendur suo j vorri Landzlagabok j frammfærslubælcki. j fyrstu grein huer madur ä fram ad færa fødur sinn og modur. og suo born sijn. J annari grein. þa skal hann allt til leggia en þau sieu færd med þui tillagi þeim ä hendur er þa ero arfi næster. Jtem skal hann enn taca omaga suo marga sem hann ä forlagseyri til. Jtem omagar skulu fara fram i ætter. Jtem .v. menn þa er þikia best til fallner skal nefna til þess ad hafa stiorn og forsia fyrir þui er hreppinn vardar. Jtem þa menn skal suo ala er þar ero hreppsmenn og øngvann eiga frænda þann er forlaxeyri a til ad færa hann framm suo ad menn viti ella færa til frænda. Jtem skal moder færa omaga sijna ä hendur frændum þeim arfi ero næster og forlagseyri eiga til. Enn vier vitum øngua nær skylldari enn Hall Olafsson ættleiddann. og Gudmund Hallson skilgetinn med þeim fleirum sem þeim standa jafnframt er forlaxeyri hafi fyrir greindann omaga. Þui fyrir þessar greiner og adrar þær hier ad hnijga [og] til luta. og j løgmälenu standa. þad fremsta eptter løgmäle og oss ber løgliga skipan ä ad leggia. Þui ad heilax Anda näd til vor kalladri skipudum vier fyrrnefnder hreppstiornarmenn med fullu hreppstiornardoms atkuædi tijtt greindan ömaga Arnbiørgu Gudmundardottur med øllu af nefndum Skilmannahrepp. og ongva skylldu þar til eiga manneldis nie tijunda ad suo komnu. og modurena skyllduga jafnframt hreppsmanna tilstyrck ad flytia fyrrsagdann omaga ä nanustu og nälægustu frændur þa forlaxeyri hafa til og þeim ä hendur fela. og annast edur af sier ad rydia med riettu løgmäle optskrifadann omaga.

Og til sannenda hier vm setium vier vor jnsigli hreppstiornarmenn fyrir þetta hreppstiornardoms og løgligr-

ar skipunar bref. skrifad j sama stad og är. deigi sijdar enn fyrr seiger.

---

143. 6. nóvember 1563. í Láhólmi.

KONUNGR leggr fyrir Hamborgarmenn að fá Stefáni Löjtz í hendr brennistein þann, er þeir hafi haldið fyrir honum að boði sínu.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Reg. 52, 227 (uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.).

An die Stadt Hamburgk.
Laholm den .vi. Nouembris.

Nach dem wir vns mit Steffan Loitzen des Schweffels halber. so bisanher jn euer Statt auff unsern beuehl Jm angehalten. verglichenn. Als begern wir gnedigst Jhr wollet denselbigenn Schweffell. wan Jhr hiemit ersucht. gemeltem Loitzen. oder Seinem Anwalt wider ausantwortten. vnd volgen lassen. etc.

---

144. 11. nóvember 1563. á Indriðastöðum.

DÓMR um tilkall Bergsveins Runólfssonar til Fiskilækjar skýtr því til þess þings, er kongs umboðsmaðr ákveði.

Lbs. 1974, 4to., dómasyrpa Jóns Hákonarsonar á Vatnshorni, bls. 95—7, skrifuð ca. 1608. — Uppskrift eftir Vatnshornssyrpunni í AM. Apogr. 4749. — AM. 211c, 4to., bls. 91—4, skr. 1700, einnig eftir Vatnshornsyrpunñi.

Domvʀ vm Fiskelæk.

Þat Giorum vier Einar Eiriksson. Hallur Olafsson. Einar Gislason. svarner laugriettumenn. Þorsteinn Siguatzson. Augmundur Hallzson og Jon Jonsson. Godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi ad þa er lidit var fra Gudz Burd M d lx og iij ar aa manudæginn næstann fyrir Simonis messo[1]) A Hegstaudum j Borg-

1) þ. e. 25. okt.

arfirdi aa þingstad Riettum. vorum vier j dom nefndir af Þordi Gudmundzsyne er þa hafdi mins herra kongsins syslu og vmbod j Þuerarþijngi fyrer sunnan Huitaa. til ad skoda og Ransaka og fullnadardom aa ad leggia þad mal sem Bersueirn Runolfsson klagadi til Sijra Skapta Loptzsonar og systkina hans. ad hann hielldi jordinne Fiskilæk. sem liggur j Melasueit. fyrir sier. huoria jaurd hann ʀeiknadi sier til erfda fallid hafa. Epter sijna modur Gudrunu Þorleifsdottur. Eptir þeim vitnisʙurdi sem hann bar þar framm med jnnsiglum þriggia skilrijkra manna suo hliodandi ad þessi greind jord Fiskilækur var gefin og golldin Gudrunu Þorleifsdottur j sijna heimanfylgiu. þa hun giptist Runolfi Hauskulldzsyni. Suo og kom þar framm lysing sagdrar Gudrunar. ad hun hefdi huorki gefid nie golldit syni sinum Þorleifi þessa optskrifada jord Fiskilæk. hafdi syslumanninn[1]) Þordur Gudmundzson eptir bodi og skipan histiorans[1]) herra Pals Stigssonar stefnt og kallad j þann sama stad og dag Sira Skapta til andsuara vid Bersuein vm sagt mal. Suo var þar lesin fyrir oss skra af hendi Sijra Skapta. j huorri hann medkiennist at hann hefdi stefndur verit et cetera. Jtem hafdi Bersueinn opt adur klagad og vp[p] aa talad aa þessa jord. Nu af þui ad suo stendur j vorri landzlaga bok. Syslumenn mega giora stundarstefnu til sijn andsuaramonnum þeirra manna sem laugligt mal hafa aa hendur þeim og suo vitnum þeirra. og giora þeim Riett sem mishalldinu er et cetera. Jtem sialfur skal huor sina sauk sækia frials madur og fulltijda. enn ef hann hefur eigi kunnattu til edur menning. þa sæki kongs vmbodzmadur honum til handa et cetera. Jtem Riettar Bot Eiriks kongs. Huorvetne þar sem sakar aberi stefnir manni vndir Riett prof. til syslumannz og kemur hann eigi forfallalaust. þa sekist hann halfri mork. Skulu þær stefnur vera Eptir leidarleingd. suo stefndur hafi noga stund at koma ad aullum Gaugnum og vitnum.

1) Svo.

og profui syslumadur jnnuirduliga þad mal. huort sem koma annar eda Badir. og giori Riett þeirra j millum. Sama er og þess mannz sauk sem syslumadur stefnir til sijn fyrir laug ad hann vill giora Riett audrum monnum af honum ef hann kemur eigi naudsynialaust. Jtem vm jarda brigdi og garda ad þad kiærist fyrir laugmanni edur fyrir syslumønnum og giori þeir þar Riett af huort sem [eru] lærdir eda leikmenn. R. B. H. K. Suo og fyrirbiodum vier ad nockur kalli sijn mal vndan laugligum Riettara til þess ad draga malid fyrir hinum og fijra hann suo sijnum Riettindum. vtan þad sie j kongs naueru. Þui at aullu suo prouudu og fyrir oss komnu. dæmdum vier fyrr nefndir menn med fullu doms atquædi. Sijra Skapta laugliga fyrir kalladann. Af þvi oss virtist hann noga timaleingd hafa. og sekann halfri mork j stefnufall. Enn þar fyrir at oss var okunnigt vm hans skiol edur skilriki. þar fyrir dæmdum vier þetta þeirra mal og aull þeirra gaugn sem þeir hafa fyrir Greindri jordu. huer vm sig. aa þad þing. stad edur dag sem kongs vmbodzmadurinn þeim til segdi.[1]) fyrir fardaga. Enn ef Greindur sira Skapti vill þa ecki koma og skytur sier vndan laugmali vid þennann fatæka mann þa dæmdum vier greindum Bersueini þessa þrattnefnda jord Fiskilæk til halldz og Eignar. suo micid sem honum hefur til Erfda fallit epter sijna modur og Brædur og ecki hefur med laugum vndan honum geingit.

Samþyckti med oss þennann vorn dom adur nefndur kongs vmbodzmadur og setti sitt jnnsigli med vorum fyrrgreindra manna jnsiglum fyrir þetta Domsbref Skrijfad aa Jndridastaudum j Skoradal Marteinsmesso dag vm veturinn aa sama Ari sem fyrr seigir.

---

145. **16. december 1563.** **í Skálholti.**

KAUPBRÉF fyrir hálfu Geldingaholti.

Bréfabók Brynjólfs byskups, AM. 274, fol., nr. 100. — Lbs.

1) sagdi, hdr.

1083, 4to., bls. 241—3 (uppskrift). Er bréfið i bréfabókinni i transscripto Odds skólameistara Eyjólfssonar og þriggja annarra gerðu í Skálholti 21. okt. 1662, og höfðu þeir bréfið fyrir sér „in originali."

Kaupbref Gisla Sveinssonar fyrer halfu Gelldingaholte .xcm. af Magnusi Jönssyni fyrer xijc j lausafe.

Þad giørum vid Þördur prestur Jönsson og Helgi Markusson gödum mønnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi. vid medkennunst j Midfelli j Hrunamannahrepp umm veturinn. midvikudaginn j Jmbriviku ä jölafostu[1]) Anno domini 1563. vorum vid j hia. säum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna. af eirni älfu Gisla bonda Sveinssonar. enn af annari Magnusar Jönssonar ad søkum þess ad greindur Magnus Jönsson. og hans kvinna Gudrun Jönsdötter voru bædi gømul og stird. og þurfftu biargar vid. enn høfdu þö eigi fe utan halflendu jørd xc ad dyrleika heitandis Gelldingaholt. liggiandi j Eystrahrepp j Steinsholts kyrkiusokn. hvør halflendu jørd ad var mäli greindrar Gudrunar. Þau høfdu og bodid sīnum nanustum vid sier ad taka og greindann jardarpart med sier ad gefa. enn feingu ecki. þvi faldist þad og skildist under þessu þeirra handabandi. ad ädurnefndur Magnus. med jäyrdi og samþycki sinnar kvinnu Gudrunar. seldi fyrrgreindum Gisla bönda Sveinssyni þessa ädurgreinda hälfa jørd Gelldingaholt med øllum þeim gøgnum og giædum sem greindri hälfri jørdu fylger og fylgt hefur ad fornu og nju. og þau urdu framast eigandi ad. undann ser og sinum erfingium og effterkomendum. enn under Gisla bönda Sveinsson og hanns erfingia. til æfinligrar eignar og friäls forrædis. Enn her j möt gaf tīttnefndur Gisli böndi Sveinsson offt nefndum hiönum Magnuse og Gudrunu xijc ad upphæd so ordin. vj mälnytu kugilldi. iiijc j frīdum peningum og ijc þar til j þarfligum peningum. sem Magnusi vel likadi ad taka: Her med skylldi Gïsli

---

1) þ. e. 15. dec.

bondi Sveinsson hallda sinu kaupi til laga. enn Magnus svara lagariptingum. For þessi allur giordningur framm so sem skrifad stendur. Og til sanninda hier umm setti þessi tittnefndur Magnus Jönsson sitt jnsigli med ockrum fyrrnefndra manna insiglum fyrer þetta bref. Skrifad j Skalholti j Biskupstungum. ä sama äri enn deigi sidar enn fyr seigir.

---

146. 17. december 1563. Í Múla.

ÓLAFR byskup Hjaltason lýsir jörðina Tjörn í Aðaldal að réttu eign Hólakirkju og bannar að dæma um þá jörð, fyrr en réttum svaramönnum kirkjunnar er til sagt.

AM. fasc. LV, 16 (nú í þjóðskjalasafni), frumrit á skinni með heilu innsigli; er úr skjalasafni Hólastóls („sk"). — AM. Apogr. 3457.

Tiorn j Adaldal 1563.[1])

Eg Olafur Hialltason vnder guds þolinmædi biskup aa Holum og superintendins[2]) Hola biskupsdæmis giore godum monnum kunnigt med þessv minu opnv brefi at sæker þess at sira Jllugi kvnngiorer mier at iordin Tiorn sie vid sig aa talin. þa ma þat ecki med rettu vera. þvi þott biskup Jon heitin milldrar minningar hefdi sellt sira Jone heitnum Olafssyne nefnda iord þa ma þat kaup ecki halldast. þvi Hola kirkia fieck aldreigi þa iord sem fyrir uar gefin. og alldreigi for hun vr kirkivnar reikningsskap j biskups Jons tid. og suo kom hun mier j hendur med audrum domkirkiunar iordum. og alldreigi fieck sira Jon at medtaka Tiorn. uard eg viis af sira Jone at þa eg reid mina visitacionem. at hann hafdi giortt sama vid biskupin epter þeirra iardakaup þvi hann aa taldi þaa vid mic. at hann hefdi ecki fullt vpp borit fyrir þat silfur. sem hann hafdi af Vestfiordum og fieck biskup Jone. og gefit var fyrir þa iord sem fyrir Tiorn uar lofvd at þeirra kaupi. þvi hann sagdist

1) Utan á bréfinu með hinni venjulgu Hólabréfa hendi frá 17. öld. 2) Svo.

hafa haft Bot med kugilldum til afgiallds en hun hefde verit fyr af sier tekin enn hann hefdi fullt upp borit. Og sæker þess at biskup Jon sendi mic aa Vestfiordu. med honum sira Jone. og eg uissi huern styrk hann ueitti honum. og mier er kvnnigt þat malefni. þa vil eg sialfur svara laugum fyrir Tiorn. ef hun er aaklaugvd. þvi þat er alldri klar klaugun. þat kann skie hann hafi ecki fyrir silfrid fvllt vpp borid. og helld ec hann þat ecki Eiga at domkirkiunne. hun hefur ærid nog vti latid. og fyrirbyd eg at dæma vm þa iord Tiorn fyr en kirkivnar rettum suaramonnum er at lavgum til sagt. Og til sannenda hier vm set ec mitt incigli fyrir þetta bref skrifat aa Mula j Adalreykiadal. þann 17 dag decembris. aarvm epter guds burd. M. lx og iij.

---

147. 28. december 1563. í Skálholti.

BRÉF Gísla byskups Jónssonar um prestsþjónustu lausafólks í verstöðum.

AM. 234, 4to., bls. 288—9, skrifað fyrir Odd byskup ca. 1620, án efa eftir bréfabók Gísla byskups. — Prentað í FJ. Hist. Eccl. Isl. III, bls. 324—5 (á íslenzku og latínu).

Bref til prestanna wid siosijduna wmm Lausafolck. sem fer ad Sionumm.

Eg Gijsle Jonsson o[verdugur] s[uperintendens] S[kalholltssticktis] heijlsa ydur ollumm Gudz ords þienurum sem Curam Animarum hafa hier i weijdestodum ut med siösijdu sem er ä Eirarbacka. Þorlakzhofnn. i Selwog. Herdijsarwijk og i Grindavijk kiærliga med Gud og hans son Christum. Wited ad mier er bædi sagtt og svo er mier kunnigtt ordid huersu ad marghattad werfolck sæker epter. fær og tekur sijna þionustu af ydur huer i sinne werstaudu Enn hittast misjafntt a sig heima i sijnumm sveitum. Sumer rietter papistar og sumer afgudadyrckarar. Sumer fuullifismenn med höruskap og opinnberum skiækiuskap og med morgumm audrum ochristiligum vanefnum riett ä mote

Guds orde og godra manna sidsemdumm og Christinna manna hattumm. Þui fyrirbyd eg ydur ollum saman mijns embættis vegnna ad þier þionustid ongvann mann huorcke lausamann nie lausakvinnur utann þier faed sannann vitnizburd med svoddann folcke ad þad sie i ongvumm forarganligumm lifnade huer i sinne sveijt eda nockre ohlydne vid sitt yfervalld bæde andligtt og weralldligtt. Enn huad þier annars giored hier utj þa abyrgist sialfer hueria oþock sem þier fä kunnid af Gude og ydrum yferbodumm. Og til sanninda hier wmm þrycke eg mitt jnnsigle ä þetta Bref skrifad i Skalholltti þann fiorda dag jöla Anno 1563.

---

148. 1563. í Bakkárholti

TYLFTARDÓMR, kvaddr af Páli hirðstjóra, um óhróðr borinn Páli lögmanni Vigfússyni af síra Stefáni Ólafssyni, dæmir lögmanni tylftareið, sem hann vann þá þegar, og er síra Stefán þá gekkst við því að hafa gert þetta í hefndarskyni við lögmann og að tilkvöddum enn tólf dómsmönnum, var landsvist síra Stefáns og líf dæmt til kongsins náðar.

Dómabók í 4to. í þjóðskjalasafni, bls. 147—51 (áðr í eigu Árna landfógeta Thorsteinsonar), og er þetta skrifað ca. 1620—30 (= *a*), — Lbs. 789, 4to., bls. 144—8, skr. ca. 1620—30. — ÍB. 125 A 4to., bl. 48—9, skr. ca. 1650. — ÍB. 125 B, 4to., nr. 207, skr. ca. 1650. — Steph. 56, 4to., bls. 130—6, skr. ca. 1680. — Ágrip dóms þessa er í ÍB. 113, 8vo., bl. 239—40, skr. 1678, með ártali 1562. — Hér er alla leið fylgt *a*, 789 og 125 A og allviða höfð hliðsjón af Lbs. 720, 8vo., skr. ca. 1600, og JS. 343, 8vo., skr. ca. 1650. — Dómrinn er ýmislega styttr í öllum uppskriftunum, nema *a*. Sbr. Safn til sögu Íslands I, bls. 86.

Domur wmm orickte[1]) er Pall Wigfvsson Logmann ward fyrir aff[2]) wolldumm þenrra Sijra Ellends Þordarsonar og S[ira] Steffanz Olafssonar. [vt neffndur af Hofudzmanninum Pali Stijgssyni.[3])

---

1) ordrykte 789, 125 B. 2) b.v. eftir 789. 3) [b. v. eftir 125 A.

Aullumm [godumm[1]) monnum[2]) sem þetta bref sia edur heyra. senda[3]) Biorn Þorleifsson. Snæbiorn Halldorsson. Jon Thomasson.[4]) Eyolfur[5]) Magnusson. Jon Brandsson. Gijsli Sueinsson. Magnus Jonsson. Jon Eireksson. Wigfvz Jonsson. Magnus Peturzson. Henrich Vilkinsson[6]) og Oddur Oddzson.[7]) suarner logriettumenn quediu guds og sijna.[8]) kunnigt giorandi. þä lidit war frä hingadburd worz herra Jesu Christi M d lx og iij[9]) är ä Backarhollti j Auluesi[10]) ä þriggia hreppa þijnge.[11]) vorum vier j döm nefndir af heidurlegumm herra[12]) Päli Stiigssyni. hirdstiora og hofudzmanni yfir allt Jsland.[13]) ad skoda og rannsaka og med skinsemi fullt dömz atkuæde ä ad leggia wmm þad orickti[14]) er Logmadurinn Pall Vigfvsson hafdi fyrir ordit. af wolldumm þeirra Sijra Ellendz Þordarsonar og Sijra Steffans Olafssonar. huert ed sama ordryckti [war komid[15]) wijdast umm Jsland. bædi fyrir [jslenska og vtlenska.[16])

Kom þar framm Bref af hendi fyrrnefndz Sijra Ellendz Þordarsonar huort ed sama Breff hann afhenti [sialfur[17]) adur nefndumm hofudzmanni Pali Stiigssyne.[18]) huad[18]) suo inne hiellt ä millumm annara orda ad fyrr greindur Sijra Steffan Olafsson hefdi[19]) sied ad adurnefndur Päll Wigfvsson hefdi ridit a spiötskapt Eyiolfs[20]) heitinz Kollgrimssonar. ad honum oforuarandess.[21]) Gud hanz säl [medteked hafe.[22]) og þad

1) sl. öll, nema *a*. 2) [125 B. 3) sendum vier 125 B. 4) Tumasson 789, 125 A. 5) 789; Eiolfur *a*, 125 A; Einar 125 B. 6) 125 A, 789; Vikingsson *a*; Vilhialmsson 125 B. 7) 789, 125 A; Jonsson *a*, 125 B. 8) v(ora) 125 B. 9) 789; 1563, *a*, 125 B, 56; 1562, 125 A, 113. 10) Øluese 789; Oluese 125 AB. 11) 789, 125 AB; þijngstad a. 12) manni 125. 13) Dagsetning er í engri uppskriftanna. 14) ordrykte 789, 125 A. 15) [ad komid er 125 A. 16) [789; jnnlendskum og vtlendskum 125 A; vtlendskumm og jslendskumm (jnnlendskum 125 B) *a*, 125 B. 17) [b. v. 789. 18) [honum sialfur adurnefndur hofudzmann Pall Stiigsson(!) 125 A. 19) huort 125 A. 20) 125 AB; hafdi *a*. 21) 789; Eigiolfz 125 B; Eiolfs *a*, 125 A. 22) -andi 125 B. 23) [nadi 125 A; 125 B sleppir málsgreininni.

sama spiot hafe geinged jnn j hanz kuid. og þar hefdi greindur Eyolfur[1]) bana af feinged. Somuleidess sagdi tijttnefndur Steffän ad greindur Eyolfur[1]) hefdi lyst þui fyrir sier ad optnefndur Pall Wigfvsson være hanz banamadur.

War Steffhan Olafsson þar fyrir oss greinda domzmenn kalladur. somuleidess af nefndumm hofudzmanni ad spurdur. huort hann medkendest. ad hann hefdi þetta bref skrifad. Enn hann sagdi þar ja wid. ad hann hefdi þad bref bædi skrifad og jnciglad med sinne eiginn hendi. Beiddest Päll Logmadur wndannfæriss umm greint orickte.[2]) huad oss wirtist eptir worri skinsemi honum full naudsyn til wera. Þui j gudz nafni amen. dæmdumm wier fyrr[3]) nefndir dömzmenn Paali[4]) Løgmanni loglegan[5]) tilftareijd. suo latandi. ad Eyolfur[6]) Kollgrimssson hefdi ecki feinged sinn bana af[7]) uerkumm Pälz nie wilia. huørke leinilega nie opinnberlega. wiliandi edur ouiliandi. huorn [hinn[8]) sama[9]) eijd [Pall Wigfvsson[10]) Løgmann[11]) sör [þar strax[12]) ä þijnginu. fyrir optnefndumm høfudzmanni [Päli St[igssyni][13]) ollumm äheyrundumm. eptir uorumm dömi. Sonnudu þenann eijd med fyrr[14]) nefndumm herra[15]) Logmanni[16]) [Päli Wigfvssyne.[17])

Snæbiorn Halldörsson. Olafur Halldörsson.
Jon Thomasson. Eiolfur Magnusson.
Arne Jonsson. Jon Biornsson.

Heinrech Wilkingsson.[18]) suarner[19]) Logriettumenn.
Jtem[16]) Sijra Simon[20]) Jonsson. [sem war capellan herra Gissurs. godrar minningar. huors säl gud nädi.[17])
Sijra Steffan Snorrason. [og Sijra[21]) Gudmundur

1) 789; Eigolfur 125 B; Eiolfur *a*, 125 A. 2) ordrykti 789, 125 AB. 3) sl. 789. 4) 789, 125 AB; Pauli *a*. 4) sl. 789, 125 A. 6) 789; Eiolfur, hin. 7) hanss, b. v. 789. 8) b. v. 789, 125 A. 9) [sl. 125 B. 10) [adur nefndur 125 B. 11) sl. 789, 125 A. 12) [hier nu samstundis 125 B. 13) [b. v. 125 A. 14) opt 125 B. 15) sl. 125 B. 16) b. v. 125 B. 17) [sl. 125 B. 18) Vilkinsson 343; Wilhialmsson 125 B. 19) sl. 125 B. 20) Sueirn(!) 343, 125 B. 21) [b. v. 125 B.

Halluardsson.[1] sem[2]) lysti þar ä þijngenu. ad[3]) hann hefdi spurt Eiolf Kollgrijmsson ad huorninn hann hefdi feingid þennann äuerka. enn fyrr nefndur Eiolfur hefdi lyst þui fyrir sier. ad þui wære werr. ad hann sialfur hefdi weitt sier þennann auerka. Wijssa eg fyrr nefndur Gudmundur. hann aunguar lysingar hafa adrar enn þessar. för eg ecki frä honum firr enn þad hann war bædi mällauz og [vitlaus edur[4]) witlijtell. og þetta heyrdi mig[5]) strax þa[6]) tala Jon Magnusson. er[7]) þessi ord sannadi med[8]) eijdi. og sör nu[6]) med firr nefndumm Päli Wigfvssyne[9]) løgmanni.[10])

Nu eptir þennann eijd unninn beiddi og krafdi Päll løgmann[11]) hofudzmanninn Päl Stiigsson ad giora sier riett af Steffhani Olafssyne fyrir þennann rögburd.[13])[1] Þöttust wier fyrr nefndir dömzmenn ecki oss einhlijter[13]) løgmälsins wegna yfer þetta mäl ad taka. þui beiddumm[14]) wier optnefndann herra og hofudzmann Päl Stiigsson ad nefna adra xij logriettumenn med oss. huoria eptirskrifada menn hann til nefndi med oss.

J firstu Orm Jonzson. Þorgrijm Oddsson.
Pal Eyolfsson. Arna Jonsson.
Olaf[15]) Eyolfsson.[16]) Jon Gijslason.
Andres Magnusson. Jon Biornsson.
Pal Jonsson. Gudmund[17]) Sueinbiarnarson.
Ffiolsuinn Helgason. og Þörer Sueinsson.

J firstu spurdum wier fyrr skrifadir dömzmenn Steffan Olafsson ad j huorre meiningu hann hefdi skrifad greint rögzbref. þar hann war huorke weriandi nie sækiandi þessa mälz. og eij helldur med logmäli þar til krafdur. Lysti hann þui þä og medkiendest þar fyrir oss oll-

1) *a*, 343; Halldorsson 125 B. 2) [huor ad 125 B. 3) b. v. 125 B. 343. 4) [b. v. 125 B, 343. 5) [*a*, 343; eg 125 B. 6) b. v. 125 B, 343. 7) 125 B, 343; og(!) *a*. 8) 125 B, 343; eg(!) *a* 9) sl. 125 B, 343. 10) b. v. 125 B, 343. — Allan kaflann um tylftareiðinn frá: Sonnudu o. s. frv. vantar í 789, 125 B. 720. 11) -madur 125 A. 12) rogs burd 125 A. 13) eijnhlijta 125 B; Einhemmt 125 A. 14) biodum(!) 789, 125 B. 15) Arnni(!) 125 A. 16) 789; Eiolfsson a o. fl. 17) 789 o. fl.; Gudmundur *a*.

umm. ad hann hefdi rided til Hlijdarenda. og tijttnefndur Päll Wigfvsson Logmadur hefdi äuarpad sig þeim ordumm. er sier hefdi ecki lijkad. og fyrir þau sømu ord sagdest hann þetta rogzbref skrifat hafa. Komu þau somu ord þar framm ä þijngenu. [og uirtest oss[1]) Pall logmadur hafa þau sømu ord talad fyrir retta vmmuondun.[2]) eptir sinni skilldu. Wissumm vier eij betur adur skrifader domzmenn. Enn Steffhan Olafsson hefdi haft fullann wilia til ad räda med sijnumm rögburdi Päli løgmanni banaräd. Þui ad heilagz anda näd til kalladre. dæmdumm wier med fullu dömz atkuædi þetta fullt og allt banaräd eptir þeirri grein sem logbokinn jnnihelldur [Mannh. 2 c[apitula].[3]) Ef madur wegur logmann[4]) fyrer rietta logsogn. Þui dæmdumm wier Päli Løgmanni lxc j banaräd [og bætur[5]) af Steffhane Olafssyne. J annari grein stendur og[6]) suo skrifad[6]) j worri landslagabok. Eff madur ræger mann wid kong. Biskup edur jarl. edur syslumann. suari slijku fyrer sem sä ætti er rægdur war ef hann wæri þess sannur.[7]) J þridiu grein stendur og suo skrifad j Mannh. [10.[3]) Ef madur lyser eij wijgi logliga. þa[8]) sie hann mordingi riettur. Wirtist oss suo. ef tijttnefndur Päll Løgmadur hefdi walldur wered af wijgi Eyolfs[9]) Kollgrimssonar. wiliandi edur ouiliandi. ad honum hefdi lijka wel bored ad lysa þui wijgi. Enn hefdi hann þui eij ad logumm lyst. þä mundi hann sä madur. sem log giora räd fyrir. Þui wissumm wier eij betur enn suo. ad greindur Steffhan Olafsson wæri slijkri søk sekur. sem Päll logmadur. ef hann hefdi wered sannur ad sok. Jtem[10]) j fiordu grein stendur og suo skrifad j Mannh. 11.[11]) ad þad sieu räd. Ef madur mæler þeim ordumm. edur giører þad nockud. ad hann sie lijfi sijnu ad fijrr. edur nockri

1) [huad oss virtist 789, 125 A. 2) vmmverandan(!) 789. 3) [b. v. utanmáls i *a* og 125 A. 4) 720, 125 A; mann *a*; 125 B, 343, 789 styttir hér, og allt niðrlag dómsins. 5) [b. v. 789, 720, 125 A. 6) b. v. 789. 7) Mannh. 26, utanmáls i 125 A. 8) 789, 720, 125 A; sä *a*. 9) 789, 720; Eiolfz *a*, 125 A. 10) b. v. 789 11) b. v. *a* og 125 A utanmáls.

skomm ad nær. ef þad wæri giort sem hann mællti. suo ad[1]) hann willdi ad[1]) þad kiæmi framm. kunnum wier eij annat ad fornema[2]) wmm þennann rögburd. er Steffhan Olafsson hafdi [upp[3]) ä[4]) þrattnefndumm Päli logmanni[5]) Wigfussyni.[6]) Enn Steffhann hefdi fullann wilia til haft ad Pall løgmann[7]) hefdi fenged fullkomlegann skada. a[8]) sialfumm sier. sijnum gossum. londumm og lausumm aurum. þui fyrer þessar greinir og þær[9]) fleiri sem j uorum landslogum ad þessu mäli hnijga. dæmdumm wier Steffhan Olafsson. hanz landzuist og lijf til kongsinz nädar[10]) j huorn mata kongleg Mapestet will lata hondla uid hann. fyrir þennann hanz optnefndann ohæfilegann giorning. þui wier kunnum eij umm hanz Eiginn personu ad dæma refsingarinnar wegna [fyrir þä grein[11]) hann skilldi heita prestur.

Samþyckti þennann döm med oss optnefndur herra[12]) hofudzmann[13]) [Päll Stiigsson.[14])

---

149. **1563.**

23. janúar 1567. **á Lundi.**

SKÁNEY veðlögð síra Ásgeiri Hákonarsyni.

AM. Apogr. 4185 „Ex orig. Halldoru Erlendzdottur j Bolstadarhlid." „5 jnnsigle hanga vid brefed. eitt er burtu."

Þat medkiennunzt vid brædur Mattheus Lassason og Eirekur Lassason med þessu ockru opnu brefi at vid haufumm ockar jardarparta j Skäney sett j borgann fyrer þä peninga kvika og dauda sem sijra Asgeir Hakonarson hefur ockur bygtt og länat j nockur forliden är. fyrer ockra fulla þørf og naudsyn. arum et cetera. M.d.lx.iii. skal hann svo mikid j þessare ockari jørd eignast sem hans peningar verdi[r] væri ef vid høfdum[15])

1) b. v. 125 A. 2) fornæma 789. 3) sl. 789, 720. 4) [sl. 125 A. 5) b. v. 125 A. 6) sl. 125 A, en bætir við: thil thalad. 7) b. v. 789, 125 A. 8) af 789. 9) adrar 789. 10) nada 789, 720, 125 A. 11) [þui 789, 720, 125 A. 12) sl. 789, 720, 125 A. 13) b. v. 789, 720, 125 A. 14) [sl. 789. 15) Svo.

ecke slika peninga hønum eda hans ummbodsmanne ut at giallda. sem vid haufum adur utteked þa hann villde þä hafa edur ut af ockur heimta läta under riettan Reikningskap vid ockur. þar med haufum vid optliga lofad adurskrifudum Sijra Asgeiri at han skyllde eiga kost ä at kaupa jardarparta ockar j Skaney fyrstur med jaufnu verdi sem adrer bydu vid. þa at vid villdum lata landid falt vera med fullum handsaulum þetta giorandi. under vitnisburd margra dugandi manna sem vid og hann presturenn haufum til kallad þessum mønnum hiä verande Teite Arnasyne. Ylife Biarnarsyne. Ber[g]-þore Jacobssyne. Jone Þorsteinssyne. Sumarlida Stefanssyne. Þorvalldi Arnasyne. Magnuse Snorrasyne og fleirum ødrum. Svo og haufumm vid hvørke lofad nie vediat nockurum manne þessa ockra jardarparta fyrr enn Sijra Asgeire. Og til sannenda hier umm setium vid Mattheus og Eirekur ockar insigle med fyrrgreindra manna jnsciglum fyrir þetta vedbref skrifad x. kalendas Februarij mänadar ä Lunde j Sydre Reikiadal. arumm [og cetera[1]) M. d. lx vij.

---

150. 1563.

BRÉF Gísla byskups Jónssonar um bygging stóljarða í Grindavík.

AM. 234, 4to., bls. 289—90, skrifað fyrir Odd byskup ca. 1620, án efa eftir bréfabók Gísla byskups.

Bref wmm Bygginng ä jordumm i Grijndawijk 1563.

Eg Gijsle Jonsson Superintendens Skalhollttz Sticktis heijlsa ydur ollumm dandizmonnum sem bua og buid hafa a þeim Skalhollts jordumm sem liggia i Grijndavijk kiærliga i Gude og hans signada syne Jesu Christo.

Wita skulu þier ad sokumm þess adh þann frome og velburduge mann hofudsmannenn Pall Stigsson hefur afsagtt med ollu ad lata stadarinns jarder i Grijndavijk

1) [Svo.

leingur byggia sem nu vmm stunder skied hefur helldur sagtt þad med ollu nu til og þeim dandissmonnum sem domkirckiunnar vmmbod hefdu og sokumm þess ad eg komst ecki sialfur i Grindavijk nu i sijdst þa hef eg bijfalad mijnumm fullmeckttugumm Radsmanne sijra Þorde Jonssyne þessar Grindavijkur jarder ad byggia eptter þui sem ad fornnu hefur werid sem er med somu landgilldi og verid hefur. þo med soddan skilmala sem nu fylger. Ad i fyrstu wil eg ad stadurinn i Skalholltti eigi halftt skip vid þann sem byr ä Jarnngerdastodum. Þorkotlustodumm og Hraune. Skal stadurinn þessumm skipumm uppkoma ad halfu leyte af þeim stadar Rekum sem liggia fyrir Grijndavijk. Jtem þau Bænhuskugilldi sem ad eru a Hraune. Þorkotlustaudumm og Höpe þa skipa eg ad þau snuest i leigukugilldi. Jtem byd eg mijnumm fyrrgreindumm Radsmanne ad hann tilskilic i sinne jardabyggingu ad huer leigulide vaktti þann Reka sem fyrir sierhuers lande liggur epter þui sem laug seigia og hafe ecke mejra af enn so sem leigulida ber eptter logmale. Jtem byd eg Radzmannenum ad fyrirbioda Leigulidunumm ad skamptta sier nockur trie sialfer af af Rekunumm til stadarjardanna utann þad sem til verdur lagtt af sialfumm Radzmannenumm og naudsyn krefur.

Hier med vil jeg hann tilskilia ad þeir sieu i allre hlydne vid haufudsmannenn sem þeim mauguligtt er wors nadugasta herra kongs wegna svo og lijka ad þeir syne alla hlydne audvellde og undergefni Skalholltz domkirckiu formonnum svo sem ad gomlu hefur werid og þeir hafa adur giortt. Jtem hefe eg fullt vmmbod gefid mijnumm firrgreinndumm Radsmanne ad byggia Krysewijk fyrst sira Birne ef hann vill med þeirre landskilld sem hann kann af stad ad koma og med þeim leigukugilldumm sem þar kunna til ad setiast svo og med þeim skilmäla vmm rekann og allt annad sem adur stendur vmm Grijndavijk. Skil eg hier til Nyabæ ad hann byggist og svo sem Radzmadurinn kann af stad ad koma. Jtem Herdijsarvijk skal hann byggia eptter

þeim ollum skilmäla sem adur er sagtt vmm Grijndavijk bæde halftt skip Reka og annad utann hann skilie þar til iiij leigukugillde og landgilldi sem honumm þyker moguligtt Einkanliga byd eg honum ad skilia þad til ad þeir sieu aller hlyduger i Guds orde.

Og til sanninnda hier vmm et cetera.

---

151. 1563.

BRÉF Páls hirðstjóra Stígssonar um tíundir og um greiðslu gjaftolls til byskups, svo sem áðr hefði verið.

Lbs. 101, 4to., bls. 14, m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hítardal ca 1720—30.

Enn eitt Bref Päls Stijgssonar um tijunder og Profasta giaftolla. Anno 1563.

Jeg Pall Stijgsson kongl. Mayst befalningsmann yfer allt Jsland byd ollum andligum og veralldligum. ad þier gialldid og greidid ydar tijunder. øllum og sierhvørium. sem þier vitid sierhvøria tijund ä ad taka. effter þvi sem løg og ricttur hefur vidgeingist hier i landi effter gamallri tijd. ef þier vilid ecki j meire skada koma.

Jtem hefi eg bifalad øllum. sem i þeim syslum bua er Herra Gisle Jonsson hefur brief fyrer feingid. ad þier þann veniuliga profasta giaftoll honum og hans umbodzmonnum. so sem þier hafid ädur giefid þeim profstum. sem voru i fyrre Byskupa tijd.

Og til sanninda hier um. þrycke eg mijnu Signete hier fyrir nedan et cetera.

---

152. [1563].

MINNISGREIN um bygging Haukadals og Laugar.

AM. 234, 4to., bls. 288, skrifað fyrir Odd byskup ca. 1620.

Wmm Bygging a Haukadal.

Jtem hefur Hiedinn Jonsson til leigu med Haukadal tuær kyr og þriu asaudar kugilldi. Jtem þriar kyr med

Laug. Jtem er stadurinn leijgdur fyrir tuo hundrud med fimm aurumm til fatækra. Jtem Laug leigd fyrir x aura.

Skriffad epter Brefabok h[erra] Gijsla.

---

153. [um 1563].

JÓNI SIGURÐSSYNI dæmdar þrjár merkr i fullrétti, en konungi fjórar, að unnum fjáreiði, fyrir áburð Özurar Björnssonar um ranga tíund (ágrip).

AM. 211c, 4to., bls. 197—8, skr. ca. 1700.

Innehalld Torfa döms.

Aussur Biørusson talade og klagade til Jons Sigurdssonar. þad hann hefde giørt ränga tyund fie sijnu. J fyrstu vyrdtest þeim Jön løglega fyrer kalladann. Jtem stendur so: Mal huort er madur mæler vid annann mann sem horfer til hneixla. Jtem Eff madur mæler okuædisord vid mann edur konu sem þesse sekt liggur vid. þa skal fullriette vpp vera effter sex manna döme. vmm þann sem vid er mællt. Virdest oss þetta eij minna enn fiølmæle edur fullriettis ord. þuj j gudz nafne Amen. dæmdum vier Jön skylldugan ad vinna fiar eijd. huorn hann þar samstundis sör. Sijdann dæmdum vier honum iij merkur j fullriette enn konge fiörar merkur. Samþ[ykkti].

---

154. [1563—4].

REIKNINGAR Eggerts lögmanns Hannessonar um dánarbú Daða Guðmundssonar í Snóksdal, 1563—4.

AM. 267, 4to., frumrit á pappír. „Magnusar Magnussonar ä Eyri i Seidisfirde. True eg eg meige þad eiga, þvi Magnus talar ei um þad i brefinu 1703. enn reiknar upp allt annad er hann sendi. Jmo eg ä þad nu epter giøf Sira Halldors Palssonar 1705. Þesse fyrsta sidann og allt þad sem er med þeirre sømu hendi, er med eigin hendi Eggerts Hannessonar, contuli cum indubis

autographo illius.“ (AM.) En m. h. Magnúsar sýslumanns Jónssonar í Miðhlíð er þetta: „Þetta Kuer Er gamalltt sem aa maa sia aa godum gripum.“ (Þessar athugasemdir eru á 3. bl. frumritisins sem að réttu lagi er 1. bl., og er hér skakkt innfest).

Jehsus.

Reikningr Dada heitinz.

Anno Domini m. d. lx og iij ar voru suo morg quilldi aa leigustodum j Borgarfirdi gilld og ogilld þau er att hafdi Dadi heitinn Gudmundsson huers sal ad gud nadi sem hier eppter seiger jnprimis.

Jtem med halfumm Kadalstodum iiij kyr og ij asaudar quilldi. landskylld epter halfa jordena quilldi. l[ukt] j landskylld kyr anno 64.

Jtem med Lundum iij kyr og iij asaudar quilldi. landskylld quilldi. anno 64 l[ukt] j landskylld ku.

Jtem med Veggiumm v kyr og iiij asaudar quilldi. landskylld quilldi. anno 64 lugt j landskylld vj ær. og fiargeymsla fyrir adra x aura.

Jtem med Steinum iiij kyr og iij asaudar quilldi. landskylld quilldi. anno 64 lugtt j landskylld kyr.

Jtem med Helgavattne iiij kyr og iiij asaudar quilldi. landskylld quilldi. anno 64 lugt j landskylld vj ær.

Jtem med Frodastodumm hia Amunda v kyr og v asaudar quilldi. landskylld quilldi. anno 64 lugt j landskylld kyr.

[Jtem enn hia Sueine Sæmundssyni ibidem eitt quilldi.[1])

Jtem med Sueinatungu v kyr og v asaudar quilldi og kappal og er hann leigdr xx alnum. landskylld quilldi. Anno 64 lugt j landskylld iij ær og gellder x aurar.

Jtem med Signyarstodumm 2½ kyr og iij asaudar quilldi landskylld quilldi og gelldfiar x aurar. Anno 64 lugt j landskylld kyr og iiij sauder tuæuetrer.

Jtem med Brusholltte iij kyr og iij asaudar quilldi. landskylld quilldi.

Jtem med halfre Nortungu hia Sygurdi ij kyr og ij asaudar quilldi og kapal. landskylld.

1) [Útstr. í frumr.

Jtem med halfumm Videlæk. vj. quilldi. landskylld.

Jtem med halfre Geirshlid er von aa 6½ quilldi. landskylld eingin ad vore og er 2½ quilldi dautt hier og stendr ecki þar fyrer.

[Jtem med halfumm Skalpastodumm er Jon Halldorsson aa iij er Dadi atta og onnur iij er Jon aa sialfur.[1])

Jtem med Stafholltzveggiumm hia Þoruardi ij quilldi.

Jtem hia Sygurdi j Arnarhollte 2½ quilldi.

Jtem eitt quilldi hia Gisla a Bruarreyk[i]umm.

Jtem iiij quilldi hia Jone Halldorssyni aa Brecku.

Jtem eitt quilldi hia Gisla aa Glitstodumm.

Jtem iij quilldi hia sera Salomone.

Jtem 1½ quilldi hia Eyiolfi aa Gudnabacka.

Jtem 2½ quilldi hia Einare Juarssyni.

Jtem eitt quilldi hia Sæmundi Sueinssyni enn þad er hia syne hanz.

Jtem 1½ quilldi hia Þoralla aa Hafafelli.

Jtem iij quilldi hia Olafi aa Samstodumm.

Jtem eitt quilldi hia Magnuse Sygurdssyni aa Haukagile.

Jtem .v. quilldi hia Jone j Flotztungu.

Jtem 1½ quilldi hia Olafi Gudmundssyni j Ase.

Summa xvij quilldi og ll.

[Jtem radstafar Sygurdr Arason fyrir vij quilldum ad framm tolldu enn til virdingar. og hann þeim gilldumm vt ad suara.

Jtem radstafar Gudmundr Ormsson fyrir xij quilldum og standa vj af þeim med Skogumm og ij hia honum sialfumm og ij j Eyskihollte og ij aa litla Skardi.

Jtem stendur gelldr saudr j Skogumm.

Jtem hefr Gudmundr Ormsson j sinne vardueislu xviij quilldi ad framm tolldu enn til virdingar xv og aa hann þeim gilldumm vt ad suara.[2])

Þessar jarder liggia j Bitru og bondinn Dadi heitinn Gudmundzson atte jn primi[s].

1) [Útstr. í frumr. 2) Það, sem hér stendr að framan, er á 3. og 4. blað handritsins, og tekr þá við 1. og 2. blað, því að skakkt hefir verið bundið inn. — Frá [er útstr. í frumr.

Jtem med Skridens enne .v. quilldi. jord iiij^c og xx. landskylld attatigi alner.

Jtem med Huitahlid .iiij. quilldi. jord xij^c. landskylld x aurar.

Jtem med Tungu .vij. quilldi jord iiij^c og xx. landskylld quilldi.

Jtem med Þorodzstodum .v. quilldi. jord .xvj^c landskylld attatigi alner.

Jtem med Vididalza er liggr j Steingrimsfirde j Stadar kirkiu soknn .vij. quilldi. jord xxx^c. landskylld quilldi.

Þessar jarder liggia a Selstrond j Kalladarnes kirkiu soknn jnn primis.

Jtem med Bæ viij quilldi. jord iiij^c og xx. landskylld quilldi.

Jtem med Hafnarholma vj quilldi med einu Krosshus quilldi og eignazt fatæker leigr[1]) af þui. jor[d] iiij^c og xx landskylld quilldi.

Þessar jarder liggia j Trekyllisvik j Arnes kirkiu soknn sem bondanum Dada til kom jn primis.

Jtem med Melum .v. quilldi. jord iiij^c og xx landskylld vij agilldi j busgagne.

Jtem med Nordrfirde iij quilldi. jord viij^c. landskylld x aurar j busgagne.

Jtem med Krossnesse .vj. quilldi. jord iiij^c og xx landskylld vij agilldi j busgagne.

Jtem eru þar og ij ær hia Jone smid j byggingu ibidem.

Jtem med Selianese iij quilldi. jord viij^c. landskylld attatige alner j busgagne.

Jtem stendr þar xx fiordunga sar j uardueislu ibidem.

Jtem er batur nordr aa Kalldbak.

Þessar jarder liggia j Hrutafirdi jnn primis.

Jtem med halfre Hesseyre.

Jtem med Laxar Dal vij quilldi ad tolu enn 6½ til virdingar. landskylld lxxx alner. jord xvj^c.

[Jtem med Ospaxstodum.[2])

1) Svo. 2) [útstrikað.

Jtem med Bæum vj kyr og v asaudar quilldi alltt gilltt. jord viij^c og xl. [land[1])skylld 2½^c.

Jtem iiij quilldi j Skalholtzvik hia Jone Bardarsyni.

Jtem .v. quilldi a Þambarvollum hia Biarna Olleifssyni og gamall kapall og eignast herra Marteirn þar af iiij quilldi.

Jtem einn hestr a Brungile og hefur Jon Halldorsson hanz[2]) medtekid.

Jtem .v. quilldi j Grof hia Arna.

Jtem eitt quilldi a Þorpum hia Jone Bergssyni.[3])

Hofn.

Anno Domini M. d. lx. iij ar voru suo margar jarder og quilldi aa leigustodum j Hafnar vmbodi j Huamssueit og Medalfelssstrond gilld og ogilld þau er att hafdi Dade heittinn Gudmundzson huers sal gud nade sem hier epter seiger jn primis.

Anna.[4]) Jtem Hofnn sialf er xxx^c.

Anna. Jtem med Kyrunarstodum viij quilldi. jord iiij^c og xx. landskylld quilldi.

Anna. Jtem med Teigi 5½. quilldi. jord xij^c. landskylld x aurar.

Anna. Jtem med Hollte vj. quilldi. jord xvj^c. landskylld attatige alner.

Hall.[5]) Jtem med Hafstodum 4½ quilldi. jord xvj^c. landskylld attatige alner.

Hall. Jtem med Breidabolstað viij quilldi. jord iiij^c og xx landskylld hundrad.

Hall. Jtem med Hellu vj. quilldi. jord xvj^c. landskylld attatige alner.

Hall. Jtem med Harastodum viij quilldi. jord xx^c. landskylld hundrad.

---

1) [tviskrifað. 2) Svo. 3) Hér endar 2. blað og tekr við 5. blað. 4) Þetta táknar Önnu Bjarnardóttur, dótturdóttur Daða, sbr. 51. gr. í testamenti hans, en þar eru henni ánafnaðar þessar jarðir. 5) Þetta táknar Hallbjörgu dótturdóttur Daða, sbr. 52. gr. í testamenti hans.

Jtem hefur Pietur Einarsson med tekid ij quilldi aa Dogurdaraa og hia Hauardi j Fagradal.[1])

Jtem eitt quilldi hia Jone smid j Daugurdarnese.

Jtem iiij quilldi j Kaulldukinn og ij ær betr og aa eg þar af iiij ær.

Jtem eitt quilldi a Skardzstödum hia Þorbirne ero fyrir vj ær og þar af lifa iiij ær gilldar.

Jtem ij kyr aa Hooli hia Vilhialme.

Jtem eitt quilldi aa Akre hia Jone Þorsteinssyni og er Sueirn aa Kyrunnarstodumm þar fyrir j borgun.

Jtem vij quilldi j Holum hia Lopti Palssyni og er j burtt.

Jtem eitt quijlldi er hia Steine Þorsteinssyni ibidem og var virtt fyrir xv aura.

Jtem j quilldi a Leysingiastodum hia Jone Þordsyni og er þad daudar vj ær.

Jtem eitt quilldi j HuitaDal hia [Orme Peturssyni.[2])

Jtem eitt quilldi j Bessatungu hia Augmundi Þordarsyni. G.[3]) Pallsdottur.

Jtem eitt quilldi hia Gudmundi a Huali er þad afnamz kyr vonckud xvi vetra gomul quidslitin.

Jtem ij quilldi hia Magnuse Sigurdzsyni j HuamsDal. G.[3]) Palsdottur.

Jtem eitt quilldi hia Hauardi Pallssyni.

Jtem hia Sueine .iij. kugilldi sem ero ij kyr og j asaudar kugilldi. og ero þau ad auki þeirra viij sem hann hefr med jordunne og suo þess sem er aa Akre.

Jtem hia Pietre Einarssyni ku og vj ær er voru adr j byggingu hia Hauardi og j Dogurdarnese.

Jtem hia Loppti j Holum iiij kyr og daudar vj ær. voro þessar kyr virttar allar iiij fyrir ij^c og xlv alner betur.

Jtem hia Jone Þorsteinsyni j Holumm ij kyr og vj ær og er þar fyrir j borgann Sueirn aa Kyrunarstodumm.

---

1) Það, sem nú fer á eftir, stendr á bl. 5v, og er allt útstrikað. Yfir þessari bls. stendr „64“ þ. e. anno 1564. 2) [fyrst skrifað: „Jone Þorsteinssyni“, en það dregið út. 3) Ógreinilegt, en mun vera Guðrún, sbr. síðar.

Jtem hia Magnusi j Huamzdal xij ær.[1])

15 Jehsus 64.
J Sidumula.

Anno Domini 1564 medtok Einar Gislason aa laugardæginn j fardogumm þessa eppter skrifada peninga af Eggertt Hannessyni sem hier greiner jnn primis ornamentumm kirkiunnar j Sidumula.

Jtem alfær messoklædi og þar ad auki hokull. og ij alltaresklædi. jtem kros med vnderstodum. yfer altare j brik. Jtem glodarker. Jtem iij koparstikur littlar.[2]) Jtem v kluckur smar og storar og ero ij an kalfa. Jtem litill silfur kaleikur og er nockud brockud[3]) patinann. Jtem annar kaleikur med piatur og er allur aflagadr. Jtem messobok syng[i]andi af vetrartima. og vantar aa vpphafid. Jtem onnr messobok af sumartima. Jtem Davidssaltare. og þar til ix skrædubækur adrar. Jtem alfærar metaskalar med v metumm. Jtem jarnkallzbrot. Jtem fangalitil bokakista og lagr bokaforme og ero fra fialernar aptan fyrer.

Jtem aa og kirkian þar x quilldi og hundra[d]shest og var Einare þetta j hendr gillt og greitt med odrum peningum. Jtem var kirkian giord fyrir xc.

Jtem þetta eppterskrifad medtok Einar Gislason jnnann gatta j Sidumula jnn primis.

Jtem lij trog ad tolu liett og god enn ad virdingu fyrir i½c.

Jtem v strocka nefnur fanytar virtar fyrir xl alner.

Jtem wppgiordar kerolld vond og god xxxviij ad tolu enn ad virding med viij miolkurfotumm liettumm og godumm fyrir c og xx alner betur.

Jtem [stor ker sma og stor[3]) xvj ad tolu. enn til virdingar vjc med liettumm og godumm.

Jtem v kistur ad tolu liettar og neytar. enn ad virdingu fyrir c.

---

1) Hér endar það útstrikaða og tekr við 6. blað. 2) litlattlar, hdr. 3) Svo.

Jtem x triediskar. viij skerbord. viij skaler. xiij spæner. Þetta alltt vontt og gott. Þetta alltt virtt fyrir xx alner.

Jtem vij tinkonnr[1]) smar og storar. enn aa vog ij fiordungar og flestar odelldar og med ollu obrottnar og eingin virding aa af þui þetta var eigi klartt.

Jtem iij triestaup. iij skyrgrindr. iiij siunefnur.

Jtem til smidiu belger sterker. slegga.[1]) aflholkur. ij blistrur. lod. stedie og skeifnabor. kolskara.

Jtem iij borddukar fangalitler af striga.

Jtem einer vllkambar og koppaflote.

Jtem xvj grenebord þysk og vij þysk eikebord og þar til vij fornar jslendskar fialer fanytar.

Jtem iij lasar med tueimr lycklumm.

Jtem ppundare og ein vidarsog jslendsk.

Jtem lest tunna tom laslaus.

Jtem torfskere og palreka. vij hrifur og iiij vallarklarar. iij varrekur og iij orff og iij klyfberarar[1]) med reidskapp og aa vij hesta bandreipp.

Jtem v liaspikur og iij klappbryne. eirn torfliar. eirn nafar.

Jtem aa iij hesta torfkroka og þrenner klafar og ein hripp.[2])

Þetta alltt lasid. Jtem einn ketell virtur fyrir xx alner og annar fangaminne vppgefin med aullu og enn þridie med sama hætte med skipe aa Akranesi.

Jtem eirn ferdalaupur.

Jtem þetta eppterskrifad j sængurklædumm. Jtem iiij sængur af dune med sterckumm verumm og iiij hægindumm liettumm og godumm og iiij jslendsk aklædi og tuennar samfastar huiluvoder og ein sessa. ein slitin linlok. var þetta virtt fyrir iijc.[3])

Jtem ij forn notaslitur og slitre af streing.

Jtem ein hud reycktt og rokud og aa vog ij fiordungar.

Jtem pansare og jarnhattur og eirn tialldas og ij sulr.[1])

Jtem iij malfadmar med todu og xl nauta klafar.

Jtem oþæfd vod xxiiij alner.

1) Svo. 2) þ. e. hrip. 3) Hér endar blað 6 og hefst 12. blað, því að enn er rangt bundið inn frumritið.

Jtem wppa husa virding vte og jnne jnn primis Badstofann med alfærum palli og þrimur skorum og algiordumm beck. bordi og bordstolumm og gongunum framm ad frammstofunne. var virtt fyrir ixc.

Jtem fornastofann. burid og gongin framm ad anddyrum var virtt fyrir iiij.c.

Jtem skalin med ondene og sa allur lausavidur er til stofunar atte ad fara var virtt fyrir vjc.

Jtem elldaskalinn og skemann þar hia virtt fyrir iijc.

Jtem kustofann vppi med hlodukoppi og smidiukofa. var virtt fyrir ijc.

Jtem fiarhusid og lambhusid med hlodukoppi var virtt fyrir ijc.

Jtem gelldneytafiosid med hlodunne var virtt fyrir ijc.

Jtem þetta eppter skrifad medtok Einar Gislason j quickumm peningumm.

Jn primis j gelldum nautumm.

Jtem eitt naut ix vetra gamalltt.

Jtem ij naut viij vetra gomul.

Jtem ij naut vij vetra gomul.

Jtem iiij naut vj vetra gomul.[1])

Jtem iij naut v vetra gomul.

Jtem ij naut fiogra vetra gomul.

Jtem ij naut veturgomul.

Jtem eitt naut tuæuett.

Summa xxiii½c og xl alner betur

Jtem xvc til virdingar j hestumm og kopplumm vngum og gommlumm liettum og godum med þeim einum sem kirkian aa.

Jtem var virtt og gilltt giortt xvij quilldi j kumm.

Jtem j asaud xvi quilldi gilld.

Jtem gamler sauder lix.

Summa xxiijc og xlv alner betr.

Jtem þrieuetrer sauder iiij.

Jtem tuæuetrer sauder xxvj.

Jtem veturgammler lxxxvj sauder.

Jtem smior sem voru j Sidumula virtist oss og þeirre

1) „og eitt fiogra vetra", er hér strikað út.

konu sem þau hafde saman drepid xxxij vætter og hafdi Eggertt sialfur vernd yfer þeim og var þetta j fiorum kistumm og tueimur saumm. Þar af lanada eg Einare Gislasyni vij vætter smiorz.

Jtem vt tekid j landskylld j Sidumula vmbodi j þetta ar.

Jtem af halfumm Kadalstodumm kyr.

Jtem af Lundum ku.

Jtem af Vegg[i]umm iij ær og lx sauda geymsla fyrir x aura.

Jtem af Helgavattne vj ær.

Jtem af Frodastodum kyr.

Jtem af Sueinatungu iij ær og tuæuett naut og veturg[amlan] s[aud]. Þetta fyrir x aura og hier til annar veturg[amall] s[audur] j kappal leigu.

Jtem af Signyarstodum kyr og iiij s[auder] tuæuetrer.

Jtem af Brushollte quilldi. af Videlæk halfumm og af halfre Nortungu hefr eingin landskylld feingist. hier af hefur eg vtgolldid Olafi Helgasyni iiij quilldi j þionustulaun

Jtem Grime ij quilldi og þad ed þridia sem hann tok þar heima j Sidumula j þionustulaun.

Jtem golldid Sygurdi vinnumanne j kaup iiij saudi tuæuetra.

Jtem Halli og Jone tuæuetra nautid og v[etur] g[amlan][1]) s[aud] j þeirra kaup.

Jtem Ppali v[etur]g[amlan] s[aud] j kaup.

Jtem til Nortungu eitt quilldi vegna kirkiunar.

Jtem Arngrime quilldi.

Jtem enn medtok Olafur Helgason adr enn Einare var afgreitt v saudi gamla og vj þrievetra og viij tuæuetra alla fyrir iij^{c}. Jtem fiogra vetra gamalltt naut fyrir c. Jtem hross med folalldi fyrir c. og þar til hest fyrir c.

Jtem Grime sem var j Sidumula iij saudi gamla og þria tuæuetra fyrir c. Jtem sæng fyrir x aura.

Jtem voru þesser menn j virdingu j Sidumula. sera Salamon Gudmundsson. Halldor Einarsson. Gudmundr

1) tvískrifað í hdr.

Halldorsson. Gudne Þormodsson. Þorleifr Jonsson. Olafur Helgason og adrer goder menn fleire þeir er til logdu eppter sinne skynseme.[1])

J Hofn Anno Jehsus 64.

Anno Domini 1564 medtok Pietur Einarsson aa fostudægin eppter fardagaviku þessa eppter skrifada peninga af Eggertt Hannessyni sem hier greiner jnn pprimis.

Jtem sprukel er tekur vj tunnur.

Jtem ij ker er tekur iii½ tunnu.

Jtem enn ij ker er tekur iij tunnur huortt.

Jtem enn v ker er tekur ii½ tunnu huertt.

Jtem xvij smakerolld mathelld og þar til vj gomul.

Jtem v fotur sterckar.

Jtem ij dryck[i]araskar.

Jtem xiiij trog nyg.[2]) og atta þar til mathelld.

Jtem enn xj trog forn.

Jtem ij strockar nyer.

Jtem viij diskar og viij skierdiskar og viij bordskaler og þriu byrdu skrifle og lar fangalitill og þar til enn ij larskrifle.

Jtem tvenner torkrokar[2]) faneyter.

Jtem ein hripp og onnr halfhripp.

Jtem einer klafar.

Jtem torfliar og torfskere.

Jtem ein fäneyt oxe.

Jtem pundare og[3]) reisla.

Jtem smiorjarn.

Jtem til smidiu forner belger. stedie og stedia brot.

Jtem tong og hamar. aflholkur og blistrur og eirn skeifna bor og jarnslegg[i]a. ij liar nyer. eitt bryne og vxahud er vegur ij fiordunga.

Jtem tuenn selskinnsreipp sterck og suo ein bandreipp.

Jtem iij klyfberar alfærer.

Jtem iij orf og iiij hrifur og ein varreka.

---

1) Hér eftir er út strikað: „Jtem var j Sidumula smior j iiij kistum og tueimur saum og var", sem er komið áðr. Þar með þrýtr 13. blað og tekr við 7. blað. 2) Svo. 3) tvískrifað.

Jtem iiij vallarklarar.
Jtem heykrokur og litill stigi.
Jtem not fangalitil.
Jtem ein tinkanna er vegur xiiij merkur.
Jtem alfær vefstadur med eikarskeid.
Jtem iiij hillufialer.
Jtem v eikibord liett og god.
Jtem ij breidar hillufialer j selenu.
Jtem ij kialtrie forn.
Jtem viij fialer liettar og godar.
Jtem ij langer asar.
Jtem viij grenerapta gilldi.
Jtem ij bok[1]) j hesthusenu.
Jtem ij skyrgrindr og iij siur.
Jtem iij sængr og iij huiluvoder og iij hægindi og aklædi.
Jtem eirn stockur j kirkiunne.
Jtem suo micid j fridum peningumm xi½ asaudar quilldi.
Jtem ix kyr.
Jtem ij vxar. annar viij vetra enn annar vj vetra.
Jtem xx saude gamla.
Jtem xx saudi veturgamla.
Jtem vii½c j hestumm og hrossumm med vngumm og gomlumm.
Jtem virding aa husumm j Hofn jn primis.
Jtem kirkian fyrir iij hundrud.
Jtem badstofann med tueimur ppollum og skorumm. burid og med gongunumm framm ad ondene fyrir viijc.
Jtem skalinn og skalaburid med onden[n]e fyrir vjc.
Jtem stofan med klifanum[1]) fyrir vc.
Jtem skemmann med elldhusenu og smidiuhusenu fyrir iijc.
Jtem ij kuneytafios med tueimur hlodumm hurdumm og dyragiættumm og hesthuskofa fyrir vc.
Jtem gelldneytafios med hlodukofa fyrir c.

1) Svo.

Jtem fiarhus og lambhus med tueimur hlodum og dyra vmmbuningi og jotu umbuningi j fiarhusenu fyrir ijc.

Jtem hefur þetta ar golldist j þad v½c sem fellur j landskylld af þeim vij jordum sem liggia vnder Hofn fodr fiargeymsla og vefnadr og nockrer veturg[amler] s[auder] og eitt asaudar quilldi og annad quilldi aa Kyrunnarstodumm. ero sauderner komner j toluna til annara veturgamla sauda sem voru j fodrum j vetur. enn eitt quilldid galltt eg erfingum Einars heitinz j hanz þionustulaun. enn annad quilldid galltt eg Sueine Jonssyni j smidunarkaup.

Jtem hier til galltt eg erfingiumm Einars heitinz j hanz þionustulaun ij fimmtann aura kappla fyrir i½c. hier til aa eg ad greida j haust hanz erfingumm i½c j gelldumm saudumm af þeim gelldingi sem mier var afuentur og aa Sue[i]rn aa Kyrunnarstodumm ad taka þar af x aura.

Jtem hier til greidda eg þrimr vinnekonnum j Hofn j sin þionustulaun iij saude gellda fyrir x aura.

Jtem enn gallt eg Gudrunu Palsdottur vppi þær x ær sem hun atti hia Dada og j hennar þionustulaun eina ku j Hofn adra j Bessatungu og xij ær j Holum[1]) og ketel fyrir lxxx alner og þar til ij saudi gellda fyrir xl alner.

Jtem þaa þetta fyrrskrifad var greitt þaa medtok eg Eggertt Hannesson j mina vardueislu xlv gamla saudi ad tolu enn til virdingar ixc.

Jtem xij saudi þreuetra fyrir ijc med þeim ij sem vera skylldu aa Ackre.

Jtem xxxv tuæuetrer fyrir iiij½c.

Jtem j Hofn xvij sauder veturgamler og aa Ballaraa iiij og ij j Dogurdarnese og eirn j Teigi. ero þeir allz xxiiij fyrir ijc.

Jtem mark aa þessum gelldingi er bladstyftt framann ed vinstra enn huatt ed hægra. Hier af hefur eg

1) fyrst skrifað „Huamzdal“, en síðan dregið út.

golldid Sueine ij saudi gammla og erfingum Einarz Einarssonar iiij saudi gamla sem fyrr er skrifad.

Jtem smior j Hofn sem eg Eggertt medtok sialfur j mina vardueislu jn primis j eirne kistu xij vætter. jtem j norskumm stocki vij vætter. Jtem j odrum stocki ii½ vætt. Jtem eina tunnu smiorz er eg lanada Pietre Einarssyni og onnr[1]) er hann vændist ad Dadi hefdi gefit Jngeridi og lofadi borgunn aa ef Hannes heimte þaa hann væri fulltida.

Voru þesser virdingarmenn j Hofn Sera Ppietur Arnason. Halldor Einarsson. Oddur Tummasson. Biarne Oddsson. Eirekur Gudmundsson. Are Kollsson.

Anno Domini 1564 voru suo morg quilldi med jordum og annarsstadar ad tolu og til virdingar vm vorid þa Eggert Hannesson medtok sem hier seiger. Jn primis.

Jtem med Erfstodum[1]) vij. quilldi ad tolu. enn til virdingar v½. jord xijc. landskylld hundrad.

Jtem med Þorolfsstodum viij. quilldi ad tolu enn til virdingar vi½. jord xvjc. landskylld vij agillde.

Jtem med Hlidartüne vij. quilldi ad tolu enn til virdingar vj. jord xvjc. landskylld jc.

Jtem med Suarbhole xj quilldi ad tolu enn til virdingar ix½. jord iiijc og xx. landskylld xl alner annars hundradz.

Jtem med Süalbarda vj quiilldi ad tolu enn til virdingar v. jord xvjc. landskylld vij aagillde.

Þessar jarder liggia j HaukaDal
Anno Domini 1564.[2])

Jtem med Skarde ix quijllde ad tolu enn til virdingar viij [og attatige alner betr.[3]) jord xxc. landskylld vij agillde.

Jtem med Krosse .vj. quilldi ad tolu enn til virdin[g]ar v. er hvn kirkiveignn. jord xvjc landskylld tigetige alner.

---

1) Svo. 2) á á öllu því, sem eftir er af skrá þessari, er önnur hönd en Eggerts, nema þar, sem annars verðr getið. 3) [útstrikað.

Jtem med Gilialandi .vj. quijllldi ad tolu aull gilld. jord xijc. landskylld attatige alner.

Jtem med Mioabole vj quiilldi ad tolu aull gilld.[1]) jord xijc. landskylld attatige alner.

Jtem Haumrum vij quiilldi ad tolu aull gilld. jord xijc. landskylld jc.

Þessar jarder liggia j Laxar Dal
Anno Domini 1564.

Jtem med Lækiarskoge vij quiilldi ad tolu enn til virdingar vj. jord iiijc og xx. landskylld quiilldi og v avrar.

Jtem med Þorbergsstodum x quiilldi ok hestr ad tolu. enn til virdingar viij [og xl alner betr.[2]) jord iiijc og xx. landskylld quiilldi.

Jtem med Hrutzstodum vj quiilldi ad tolu enn til virdingar halft et fymta.[3]) jord xijc. landskylld atta tige alner.

Jtem med Kambsnese. v. quiilldi ad tolu aull gilld. jord iiijc og xx. landskylld quiilldi.

Jtem med Homrum vj quiilldi ad tolu og hestr enn til virdingar v. quiilldi. jord xvjc. landskylld quiilldi.

Jtem med Smillahole ij stoku quiilldi bæde gilld.

Jtem a Hornnstodum [hia Jone Sigurdssyni[4]) quiilldi ok standa ecki fyrir parid.[5])

[Jtem hia Marteine aa Vassenda vj stoku quiillde.[2])

Jtem hia Marteine a Vasshorne vj stoku quiilldi.

Jtem hia sera Gunnare iij quiilldi ad tolu enn til virdingar ij.

Jtem hia Halluarde j Bæum iij quiilldi ad tolu.

Jtem hia Arna j Bæum eitt quiilldi.

Jtem hia Biarna Sumarlidasyni sialfum eitt stoku quiilldi.

---

1) „landskylld lxxx alner" skrifað hér inn með hendi Eggerts Hannessonar, en því er ofaukið. 2) [útstrikað. 3) Svo. 4) [b. v. með hendi Eggerts. 5) Þetta orð með hendi Eggerts; „nema xl alner" hefir upphaflega staðið, en Eggert hefir strikað það út.

Jtem hia Jone Palssyni j Kirkivskoge iiij stoku quiilldi.[1])

Jtem med Skardzstodum hia Þorbirne eitt quiilldi. virtt fyrir attatige alner.

Jtem hia Steine j Holum kyr virt fyrir xv aura.

Jtem hia Jone Þordarsyni a Leysingiastodum eitt quiilldi [og standa fyrir ij ær.[2]) dautt.[3])

Jtem hia Lopte j Holum iiij kyr afgamlar og daudar vj ær suo ecki par stod fyrir annum. voru þessar iiij kyr virttar fyrir ij quiilldi og xl alner betr.

Jtem hia Jone Þorsteinssyni j Holum ij kyr og vj ær ok er þar fyrir j borgun Sueirnn a Kyrvnnarstodum.

Jtem j Saurbæ hia Gudmundi Jonssyni kyr virtt fyrir xl alner.

Jtem hia Orme Peturssyni quiilldi.

Jtem hia Magnuse j HüamsDal ij quiilldi.

Jtem med minne Brecku vj quiildi ad tolu enn til virdingar.[4]) jord xijc. landskylld.

Jtem lugtt Jone Gislasyni quilldi vegna Hannes.

Jtem voru suo morg quilldi a leigustodumm j Bitru sem hier seiger jnn primis.

Jtem med Skridenzenne v quilldi ad tolu. landskylld lxxx alner. jord xvjc.

Jtem med Huitahlid iiij quilldi ad tolu. landskylld x aurar. jord xijc.

Jtem med Þoresstodum v quilldi ad tolu. landskylld c. jord xvjc.

Jtem hia Biarna Olleifssyni eitt quilldi og x aura kapall.

Jtem hia Jone Bardarsyni j Skalhollzvik iiij quilldi ad tolu.

Jtem med Tungu j Bitru vij quilldi ad tolu. landskylld quilldi. jord xxiiijc.

Jtem med Ospakzstodumm j Hrutafirdi iiij quilldi. landskylld c. jord.[5])

---

1) Hér endar 11. blað og tekr við 14. blað, því að rangt er enn bundið. 2) [útstrikað. 3) með hendi Eggerts. 4) Svo. Nú tekr við hönd Eggerts á næstu 12 greinum. 5) Svo.

Jtem eigu ad vera hia Arna j Grof .v. quilldi. enn eigi stenddr nema fyrir þrimur og þau naumliga.

Jtem hia Jone Gudmundssyni aa Balkastodum iij quilldi ad tolu.

Jtem hia Þoralla aa Fogrubrecku eitt quilldi.[1])

Anno Domini 1564 Woru suo mykler peningar aa Saudafelle kviker og Dauder vm vorid er Eggert Hanesson laugman medtok jn primis.

Jtem half enn tuttugazta vod allar tuitugar med gialldvadmal oþæfdar.

Jtem xx skerdiskar Jtem vij og xx trefot med liettum og godum Jtem xij skaler Jtem iij kupr[2]) og iiij bikarar Jtem einn askr litill og xiij spæner fanyter	þetta alltt saman virtt fyrir x aura.
Jtem v tinkonr[2]) Jtem ij tinfot Jtem ij munnlaugar litlar	Þetta alltt saman var virt fyrir ij^{c}.
Jtem ix trog og xx og ij strockar faneyter Jtem ij fotr[2]) og. v. kiorolld faneyt Jtem iiij fotr faneytar Jtem litill Dryckiar askr og ausa faneytt	Þetta alltt saman var virtt fyrer i½^{c}.
Jtem viij Snærisfære forn Jtem xviij þyncku klyppingar enn a vog ii½ fiordungur	Þetta alltt saman var virt fyrer lxx alner.

Jtem vj fiordungur garns og vj fordungur veftar.

Jtem xx hrifr[2]) og x uallarklarar. Jtem iiij varrekr og vta varlaus. Jtem einn pall og tuennar treborar. Jtem vij orf faneyt. Jtem x klyfberar.	Þetta alltt saman var virt fyrer x aura.

---

1) Hér þrýtr aftr hönd Eggerts. 2) Svo.

Jtem xx hesta reipslitr	virt fyrer v aura.
Jtem fangalitid strigatialld og Stort einskeptu tialld	voru þau virt fyrer xl alner.
Jtem viij sængurflet vondar med hæindis tetrum. Jtem ij aklædis slitr. Jtem viij huiluvoder fangalitlar	Þetta alltt samann var virtt fyrer iiijc.
Jtem xi fiordunga ketill. Jtem vij fiordunga ketill. Jtem fiogra fiordunga ketill. Jtem eitt litid ketilkorn. Jtem ija fiordunga ketill. Jtem vij pottar med einum vatzkallspotte. Jtem kom ix fiordunga ketill fra Hofn og ij kallar fangalitler þar til.	Voru þesse elldz gognn aull saman virt fyrer vi½c.
Jtem kista og byrda j Skemmunne og ij Saer.	Var þetta virt fyrer jc.
Jtem j burinu viij storker.	voru þau virtt fyrer jc.
Jtem j Stofunne ij byrdr[1]) litlar Jtem ein kista og litill lar	Þett[a] alltt virtt fyrer x aura.

Jtem ein hud og xx med þeim sem komu fra Sidumula og Hofnn aa vog vii½ fiordungr ennar þridiv vættar

Jtem xiiij liaspikr[1]) og xiiij klafbryne med smam og storum. Jtem vij adrattarbryne og fornn torfliar. Jtem ij okar fangalitler og einer torfkrokar. Jtem nokr aunglabrot og uppgiafa skeifr.[1])	Þetta alltt samtan var virt fyrir x aura.
Jtem ein tresog og aunnur fangaliett. Jtem einn litill huerfusteinn	virtt fyrir v aura þetta alltt.

1) Svo.

Jtem til smidiu belger. stedie. sleggia. ij hamrar.

Jtem ein taung faneyt.

Jtem laud og romet faneytt huorttueggia.

Jtem ein fangalitill Duckr.

Jtem asaudr aa Saudafelle xvij quilldi ad virdingu.

Jtem ein kyr og xx ad virdingu.

Jtem viijc og xx j koplum vngum og gomlum med þeim sem komv fra SnogsDal. [lugtt fyrir þetta x hesta. vij kapla og xijc j skreid.[1])

Jtem xiiijc j gelldum nautum vngum og gomlum enn xij ad tolu.

Jtem attatige vetrgamler sauder.

Jtem xl sauder tuæuetrer.

Jtem xxx sauder þreuetrer.

Jtem l sauder gamler.

Woru þesser epter skrifader menn j virdingu a Saudafelle vm vorid j fardogum Anno Domini 1564

Halldor Einarsson. Gudmundr Þorleifsson. Biarne Þorleifsson. Biarne Sumarlidason. Arnor Helgason. Gudmundr Halldorsson et etera.

War suo ordin husavirding a Suaudafelle[2]) sem hier epter seiger Anno Domini 1564 vm vorid er Eggert Hannesson medtok gardin. Enn þesser voru þeir menn er virttu.

Magnus Jonsson. Þorlackr Einarsson. Halldor Einarsson. Jon Olafsson. Einar Palsson. Tyrfingr Hall[d]orsson.

J fyrstu var kirkian virtt fyrir viijc.

Jtem badstofan med gaüngünum fram ad aündinne med kofanum j gaüngunum. var þetta virtt fyrir vjc.

Jtem Skalinn og aundin ad klifunum med burinu og Skemmüne jnnar af Skalaburinu. var þetta virt fyrir xc.

Jtem Storustofan med klifunum fyrir iiijc.

Jtem vte Skemmann og elldhusid fyrir ijc.

Jtem kustofann med hlodunne fyrir iijc.

---

1) [með hendi Eggerts. 2) Svo.

Jtem Smidian med lambhusinu og fiarhusinu fyrir ij^{c}.
Jtem gelldneyta fiosid med hlodu og hesthusinu fyrir ij^{c}.

War suo mikid ornamentüm kirkiunnar aa Saudafelle sem hier seiger jn primis.
Jtem ein messuklæde.
Jtem eitt altarisklæde.
Jtem vtlensk messobok.
Jtem ij Sallttaraskrædr.[1])
Jtem vtlenzt brefere.
Jtem ij litler Silfrkaleikar vonder.
Jtem brik yfer alltarinv.
Jtem kross yfer alltarinü.
Jtem ij koparpipr[1]) litlar.
Jtem Seqüenciubok per totum annum.
Jtem Sumargrallare med gudzspiollüm og pistlüm.
Jtem xij Skrædubækr[1]) faneytar.
Jtem iiij klückr.[1])
Jtem stor kross yfer kordyrünum.
Jtem meta Skaler med metüm.
Jtem stodu vtlenskar kistur ij fram j kirkiunne.
Jtem hiengu j kirkiunne. v. pansarar og iiij jarnnhattar.
[Jtem lugtt Jone Gislasyni quilldi fyrir Hannes Biornsson fyrir hamol er hann ke[y]pte ad honum.
Jtem feingid Hannes frænda Biornssyni aa Saudafelli hudarskin til reidskappar er vog.[2])
Jtem tuæuetrann hest er eg feck honum aa Saudafelli.
Jtem þetta medtekid j skreid j vmmbodi Hannesar med peningum epter Dada jn primis.
Jtem sudur j Gardi vij^{c} fiska til talz.
Jtem heiman vr Snokzdal v^{c} fiska aa vog xij vætter.
Jtem j Rifi vij^{c} fiska og j Lone iij^{c} fiska. var þetta huorutuega aa vog sagtt xiiij vætter.[3])

1) Svo. 2) Svo, og er þessi grein öll útstrikuð. 3) [Þessar greinir eru með hendi Eggerts Hannessonar.

Anno Domini 1564.

War suo mikid Ornamentum kirkiunar j Snogsdal vm vorid er Jon Halldorsson medtok jn primis.

Jtem ein stor messubok ny vtlensk kringüm arid.

Jtem grallarabok j kringum arid Og þar til grallaraskræda.

Jtem þriar sallttara skrædr[1] og sequenciubok gomul j kringum arid.

Jtem canonembok gomul med hatidar messüm.

Jtem jolatidabok faneyt.

Jtem Historiubok De tempore fra paskum.

Jtem vtlenzt brefere Og vj skrædubækr faneytar.

Jtem ij hoklar goder.

Jtem ein messuklædi alfær og onnr[1]) faneyt.

Jtem tuenn alltarisklædi Og einn corpurall.

Jtem ij silfrkaleikar.

Jtem ij koparstikr.[1])

Jtem huit kantarakapa.

Jtem litil brik yfer alltarinü.

Jtem glodarker.

Jtem skrudastokkur.

Jtem ij lettarar[2]) og ij krossar.

Jtem tuær kluckr[1]) fram j kirkiunne og tuær litlar j kornum.

Jtem ein bordklucka.

finis.

Anno Domini 1564.

Jtem Woru suo mikil vadmal j kirkiu skemmune og adrer peningar jn primis.

Jtem x voder tuitugar þæfdar med afbrigde og ix oþæfdar.

Jtem ein vod og xx med gialldvadmal oþæfdar og xvij alner betr.

Jtem vij gialldavoder tuitugar þæfdar og xiij alner betr.

Jtem ij Stikr[1]) med blatt klæde.

---

1) Svo. 2) Svo = lectarar.

Jtem v Stikr med lifrautt klæde.
Jtem ix Stikr liereps.
Jtem v S[t]ikr og xx med striga.
Jtem asmundajarnn xl. annars hundradz.
Jtem x skaflaskeifr.[1])
Jtem vj^{c} heskos nagla.
Jtem viij liaer nyer og einn torfliar.
Jtem xij liaspikr hæfar.
Jtem nyar skeifr vnder xv hesta.
Jtem xx liaspikr vpp gefnar.
Jtem ix klafbryne og x adrattarbryne.
Jtem alfær smidia.
Jtem x nafrar med smam og storüm.
Jtem vij tresager.
Jtem vij hakabyssur og iij halfhakar.
Jtem iij handbyssr.[1])
Jtem jarnnfiotr.
Jtem ij Stalbogar med nokrum pilüm.
Jtem iij Pudrhorn.
Jtem xx bordskaler smar og storar og ij Diskar.
Jtem ij fiordunga med netgarn.
Jtem ij ferdatiolld. Og tüo onnr tiolld þar til faneyt.
Jtem ij Tunnr[1]) læstar tomar.
Jtem ij kistr.[1])
Jtem xij grenefialer og ij fialer þar til vtlenskar.
Jtem iij skinnfære og erv tuo fertug enn eitt tuitugtt.
Jtem ij rekr[1]) og tuær palrekr.[1])
Jtem teinahrings segl og attahrings segll faneyt.

War suo mikid j torftottar Skemmunne sem hier seiger jn primis.
Jtem xiiij xx trog ny.
Jtem v fialer og xx.
Jtem xij og xx trog nockud forn.
Jtem xx vppgiordar kioralld ny og xi fornn.
Jtem ein nyr strockr og iij forner.
Jtem v fornar fotr.[1])

---

1) Svo.

Jtem xviij fiordunga ketill.
Jtem xiij fiordunga ketill.
Jtem vj fiordunga ketill nyr.
Jtem viij fiordunga ketill bættr.
Jtem vij fiordunga ketill nyr.
Jtem tueir fiordungskatlar nyer og þridie nokud stære.
Jtem stor malmpottr og anar litill.
Jtem mælisketill nyr.
Jtem iij ketilskrifll.
Jtem iij kistuskrifll.

War suo mikid j Sueinaskemmu sem hier seiger jn primis.
Jtem reip a iij hesta og xx med liettüm og godüm.
Jtem xviij klyfberar og xx reidingar nyer.
Jtem ij skinnfære og vj snære og ein snærishonck.
Jtem teinahrings Rreide. Strengr og Dragreip.
Jtem x orf og xviij hrifr.[1])
Jtem vj auxar faneytar.
Jtem vegga Skalinn.
Jtem ij klaufhamrar og einn talguhnifr.
Jtem ij palar og ein sidill.
Jtem xix sijlar.
Jtem ij Palrekr[1]) og v varrekr.[1])
Jtem ij mallttkuarner.
Jtem ij torfskerar.
Jtem sodull med reidskap og annar fangalitill.
Jtem attahrings reide med skinnfeste.
Jtem fanytr stockr.
Jtem šolfabyrda tom.
Jtem iiij ker med einü fangalitlu.
Jtem batzreide.
Jtem iiij kolapokar.
Jtem v heymeisar.
Jtem xj fialer.
Jtem vj manna skinnklæde og ij skinnstackar.

1) Svo.

Jtem vppa xj hesta hrip og vppa v hesta klafar.
Jtem vppa viij hesta torfkrokar.

War suo mikid j nedztu skemmü sem hier seiger. jn primis.
Jtem vj saer nyer.
Jtem iij snære forn.
Jtem tueir voder sietige fadma huor.
Jtem fymtige Hakallsbeitr.[1])
Jtem viij vxahuder og xviij kyrhuder.
Jtem xv gelldings klyppingar og xij ærklyppingar.
Jtem ij kistu skrifle og vj eikebord.

War suo mikid j burinu og j burskemmunne j[n] primis.
Jtem xxx trog mathelld og xiiij faneyt.
Jtem xj storkiorolld mathelld Enn fym ad auki ecki mathelld.
Jtem iiij og xx vppgiordar kiorolld mathelld.
Jtem x bordskaler.
Jtem ij Strockar og enn þridie faneytr.
Jtem v fotr.[1])

War suo mikid j Skalanum sem hier seiger jn primis
Jtem v alfærar sængr og x þar til faneytar og erv vj med fornum aklædum.
Jtem vj fialer langar aa Skalabitunvm.

War suo mikid j Stofuklifanum[1]) og stofunne sem hier seiger jn primih.
Jtem iij tinfot.
Jtem v og xx Diskar med liettum og godum.
Jtem xxx Skerdiskar vtlensker.
Jtem iij bord j stofunne.
Jtem iij tiolld j kringum Stofuna.
Jtem eitt beckiarklæde.
Jtem ij badstofutiolld gomul.

---

1) Svo.

Jtem einn lar og eitt byrduskrifle.
Jtem vj eskiur.
Jtem einn nyr borddukr.
Jtem iij Striga Duckar forner.

War suo mikid j litlustofunne sem hier seiger jn primis.
Jtem ij vatzkallar med tueimur münlaugum.
Jtem v smamunnlaugar.
Jtem vnder .v. hesta flatskeifr.[1])
Jtem tiolld j kringum litlustofuna.
Jtem ij tannbaglar.
Jtem iij lenzur.

War suo mikid bordsilfr sem hier seiger jn primis.
Jtem ij fotastop.
Jtem eitt litid silfrstøp og silfrtunna.
Jtem eitt Stampstaup og iij silfrskaler.
Jtem ij silfrkonnr.[1])
Jtem ij Dryckiuhornn silfrbuin.
Jtem Silfr Daggardr og silfrbuin sledda.
Jtem fornt tialld.
Jtem iij tintr og ij tinskaler.
Jtem iiij silfrskeider og enn .vta. brotin.
Jtem eitt slagsuerd.
Jtem ein treskal raud.
Jtem ein kista og anad kistuskrifll.
Jtem iij kertastikr[1]) med kopar.

Jtem War suo mikid j kiallaraskemmunne jn primis.
Jtem ix tinkonr[1]) heilar og iij brockadar.
Jtem vij tintr og xiij hornnstop.
Jtem xiiij Dryckiu horn.
Jtem ein brefakista.
Jtem eitt matbord og ij fialer.

Woru suo mikil smior j Smiorhuse jn primis.

---

1) Svo.

Jtem eitt smior þrigg[ia] alna aa leingd og suo breidd og half onnr[1]) alin ad hæd.

Jtem annad smior ad leingd ij allner og iij quartiel betr og half onnr[1]) alin a breid[d] og quartiel midr enn ij alner ad hæd.

Woru suo mikil smior j nyu Skemmunne jn primis.

Jtem smior iij alner a breidd enn quartiel midr enn .v. alner a leingd brestr quartiel vppa ij alner ad hæd.

Jtem xvij vætter smiors þar til.

Jtem tueggia tunna ketill nyr.

Jtem hringaketill nyr.

Jtem eitt matbord.

Jtem iij vppgiefaker.[1])

Jtem stor kista j kirkiunne og er þar j sidr stackkr[1]) lifraudr fodradur med skin.

Jtem anar stakkr dockr.

Jtem sætreyia med silkeermum.

Jtem kot med settam.

Jtem iiij sængr aklædi sæmelig ny jslensk.

Jtem tuennar hosur og ein flugelshufa.

Jtem xv pansarar med jarnhottüm.

Jtem iij kirkiv tiolld malud.[2])

Jtem eitt asaudar quiilldi og xx med þeim vij. quiilldum sem komu fra Eyre og erv hier j v. quilldi er kirkivne til heyra.

Jtem xiiij kyr med þeim x er kirkiune til heyra.

Jtem vetrgamler sauder vj og tigetiger.

Jtem tuæuetrer sauder xl.

Jtem xiij sauder og jc þreuetrer og elldre.

Jtem gelld naut.

Jtem iij kalfar.

vj vngne[y]te.

Jtem medtok Jon Holldorsson suo marga kapla vnga og gamla sem hier seiger Anno Domini 1564.

---

1) Svo. 2) Hér stendr utanmáls: „NB þesse Reijkningskapur klar."

Jn primis voru þeir fyrst ad tolü ix og xx med vngum og gomlum.
Jtem voru hier j vij hestar eingillder.
Jtem voru ix gamler þrettan vetra og elldre.
Jtem vj hross füllroskin.
Jtem ij hestar tuæuetrer.
Jtem einn þreuetr.
Jtem ij vetrgamler.
Jtem medtok Jon Halldorsson xxc skreidar.

Jtem var lucktt Gudrünu Einars Dottr[1]) vpp j sinn mala j suo ordnum peningum sem hier seiger jn primis.
Jtem v. malnytu quiilldi.
Jtem gamaltt naut fyrir ijc.
Jtem xij saude veturgamla fyrir jc.
Jtem xij saude tüæuetra fyrir ijc.[2])

---

155. 12. janúar 1564. í Skriðu.

GUÐNÝ GRÍMSDÓTTIR samþykkir löggjöf dóttur sinnar Helenu Jónsdóttur til manns hennar, Magnúsar Jónssonar.

AM. Apogr. 4766 „Ex originali". Bæði innsiglin voru fyrir bréfinu.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda Jon Tindzson. Þorsteirn Sigurdsson kuediu gudz og sina kunnigt giorandi þa lidit var fra hingadburd vors herra Jhesu Christi m. d. lx. iiij. þridiodaginn næstan epter þrettanda dag Jola. j Skridu j Reykiadal vorum vid j hia saum og heyrdum ä ord og handsol þessara manna af eirni halfu heidarligrar dandikuinno Gudnyar Grimsdottur og Magnusar Jonssonar af annari at suo fyrir skildo at Gudny samþykti þa loggiof sem su ærliga dandikuinna Helena Jonsdotter. dotter hennar.

---

1) Svo. 2) Hér endar reikningskapr þessi og sýnist aldrei hafa verið lengri.

hafdi gefit Magnusi Jonssyni bonda sinum vr ollum sinum peningum kuikum og daudum fostum og lausum. ockr fyrgreindum monnum vidverandi. og lagdi þessa loggiof vpp i jordina Þorustadi ä Sualbardz strond. Jord Helenar. sem þa var hennar eign. Þar med gaf hun greindum Magnusi allt þad sem auk var hennar loggiafa j somo jordu. suo hann skylldi eiga þa jord alla. þo med þvi forordi. at þessi jord skylldi aptur falla vnder hana eda hennar erfingia ef Magnus ætti eckirt barn vid sinni festarkonu. Enn ef hann ætti þad sama barn þa skylldi su jord obrigdanlig eign Magnusar og hans erfingia æfinliga þar epter. og hennar erfingiar skylldu þar alldri mega vppa tala.

J sama handabandi feck hun og Magnusi Jonssyni til fullrar eignar alla jordina Gautstadi ä Sualbardzstrond j Sualbardzþingum med þeim skilmala at Magnus feingi erfingium Grims Jonssonar adra fioritigi hundrada jord einhuorstadar. hafdi Gudny gefit þessar badar jarder Þorustadi og Gautstadi Helenu dottur sinni j hennar heimanfylgiu. skylldi Magnus eignast soma jardir þar sem stædi ad næstum fardogum. epter fyrra skilordi.

Samþyckti Jon Magnusson þennann handsaladan giorning kuinno sinnar Gudnyar sem hun giordi vid Magnus.

Og til sanninda hier vm setium vid greinder menn ockar jnsigli fyrir þetta bref. skrifat j Skr̃idu j Skriduhuerfi ä sama ari viku sidar en fyr seigir.

---

156. 25. janúar 1564. að Lundi.

KAUPBRÉF fyrir hálfum Ási í Hálsasveit.

AM. Apogr. 4770, m. h. Þórðar Þórðarsonar „Ex originali fra Halldoru Þordardottur ä Saudafelle.“

Þat giorum uier Þordur Ketelsson. Teitur Arnason. Gils Gilsson. Snorre Eiricksson. Magnus Sugur[d]sson. Þorleifur Jonsson godum monnum kunnigt med þessu

uoru opnu brefi ad þa ed lidit [var] fra hingatburd uo[r]s herra Jhesu Christi M. D. lx. og iiij j AAsi j Halsasueit midkudagin nærsta um ueturinn fyrir þrettanda dag jola[1]) uorum [uier] j hiä. saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna. af einre alfu Sira Asgeir Hakonarsonar. enn af annarri Gudmundar Snorrasonar. In[gi]biargar Andreasdottur konu hanns. oc sonar þeirra Olafs Gudmundsonar ad suo fyrir skildu under þessara manna handabandi ad adurnefndur Gudmundur med upplægi. handsolum og fullnadar jäirde konu sinnar og suo sonar sins Olafs selldi og fieck adurnefndum sira Asgeiri greinda jordina[2]) allan halfan As er liggur j Gilsbacka kirkiu sokn. huer half jord ad er .xxc. kaupahlutinn ad dyrleika. til æfenlegrar eignar og frials forrædis. undan sier og sinum erfingium en under ädurnefndan Sira Asgeir og hans erfingia med aullum þeim gaugnum og giædum sem greindri halfri jordu fylger og fylgt hefer ad fornu og nyiu. j þau mid mork. garda edur gil sem adrar jarder eignatz j moti henni med ollu tilskilldu. enn aungu frateknu þui sem kirkiu eign eda kaupahluta til kemur oc log tala eigi ä moti og med ollu þui fie halfu sem j þeirre jordu finzt edur finnatz kann og ecki verda eigendur at ad logum. Hier i mot skylldi þrattnefndur sira Asgeir giallda og greida tittnefndum Gudmundi .xij. malnytukugilldi. vjc. j smiore. xij. saude veturgamla jc. hundrath j gelldum saudum at haustlægi. hesta c. ij voder uadmals jc. ij tunnur miols og fiska uætt jc. og .ijc. j klædi. Skulu þesser aller peningar utgreidder uera j uor og ad hausti utan. 4. kugilldi skyllldi bida til annars ärs. attj halfpart ad uera kyr og ær. skal hann alla þessa jord halfa eignatz itakalausa og ad sier taka ad nærstum fardogum med aullu þvi halfu sem jordinni til kemur. husum. tunum. eingium. skogi. hogum. og med a[u]llum audrum landziytium sem firgreindri halfri jordu fylger og **fylgt** hefur ad fornu og nyiu. Skylldi opt nefndur Gudmundur

1) þ. e. 5. jan. 2) Svo.

og kona hanns Jngebiorg suara lagariptingum ä fyrskrifadri jordu Asi. Enn marggreindur sira Asgeir hallda til laga. Svo og lyste Gudmundur Snorrason þui fyrir oss ad hann hefdi alldrei huorke uediat ne lofat nockurum manne þessari halfri jordu fyr en sira Asgeiri. Og til sanninda hier um setium uier fyrnefndir menn uor jnsigli fyrir þetta jardarkaupsbref Skrifat aa Lundi j sydra Reykiadal Palsmesso um ueturenn a sama aari sem fyr seiger 1564.

---

157. 26. janúar 1564. á Auðkúlu.

VIDIMUS af Vatnsfjarðarbréfi 2. sept. 1470 (Dipl.. Isl. V. nr. 517).

AM. Apogr. 981, m. h. Árna Magnússonar, „Ex transscripto fra Sæmundi Magnussyni a Holi i Bolungarvik." En Árni hefir haft bréfið í höndum 1707, og þykir honum það hafa verið illa falsað hér, en allt var bréfið rétt frá hendi Ólafs byskups og transscriptorum 26. jan. 1564.

Þat giorum vier Olafur Hialltason overdugur Superintendens Holabiskupsdæmis og medkennunzt med þessare minne eigin handskript. Jon Biornsson. Sveirn Bardarson. Biarne Arason. og Jon Jonsson prestar sama biskupsdæmis. Erlendur Jonsson. Einar Sigurdson. Þorarinn Gislason og Magnus Gunnsteinsson svarner løgriettumenn. godum monnum kunnigt at vier hofum sied og yferlesit svo latanda vitnisburdarbref gamallt. med heilum og oskoddum hangandi insiglum ord epter ord sem hier fyrir skrifat stendur. Og til sanninda hier um setium vier vor insigli fyrer þetta bref er skrifat var a Audkulu i Svinadal xx^a^. og vj^a^. dag Januarii anno M. D. lx. og fiogur.

---

158. 28. janúar 1564. í Saurbæ.

JARÐASKIPTABRÉF, og eru Hrakstaðir á Barðaströnd lagðir við 20 hundr. í Látrum á Breiðafirði með tilgreindri milligjöf.

AM. Apogr. 4754 „Ex originali Ranveigar Jonsdottur ä Rekstaudum“ (AM.).

Jhesus.

Þad giore eg Oddr Helgason godum monnum kunnigtt med þessu minu oppnu breffi. ad eg medkennunst ad eg hefi selltt med fullu og aullu vilianligu handabandi og jayrdi Eggertt Hanessyni alla jørdina Rakstadi xxxc ad dyrleika er liggur ä Bardastrønd j Haga kirkiusokn til fullrar eignar og frialls forrædis. undan mier og minum erfing[i]um. en under Eggertt Hannesson og hans erfing[i]a. med ollum þeim gognum og giædum sem ädur greindre jordu fylger og fylgtt hefur ad fornu og nyu bædi til sios og landz og eg hefi fremst eigandi ad ordid eppter minu kaupe. alltt til skilid enn ecki neitt frä. utan svo sem løgin avisa j landabrigde. Enn hier a möte gaf ädrskrifadr Eggertt mier fyrrgreindum Odde halfa jordena [i] Latrum .xxc. ad dyrleika er liggr ä Breidafirdi j Flateyar kirkiu sokn. med øllum slikum skilmäla sem til greiner ädr um Rakstadi. hier med galltt hann mier og upp j sagda jørd .ij. kvilldi j Skaleyium og .iij. innstædu qvilldi j Latrum og þad .c. sem þar skal gialldast ad [vor]e komanda j landi og hier til .xij. fiordunga smiorz fyrir c. og .iij. tunnur miols fyrir c. og .ijc. er hann galltt þyskum minna vegna. eru þetta og alls xxxc. Hvar fyrir ad eg Oddr Helgason gef Eggertt og hans erfing[i]a qvitta fyrir mier og minum erfing[i]um um adurgreintt gialld. Hier med þä medkenunst eg opptnefndr Oddr ad eg hefi lofad j sømu handabandi. ad eg skyllda þessa jørd Rakstadi ad ongu rupla þä eg færa af henne hvorke ad husum edr hurdum ute edr inne. svo og skylldi badstofa og skäli standa kyr med øllum sinum umbuninge hätt og lagtt. og þar fyrir fieck hann mier bat og halft trie þar j Lätrum. skyllde hvor fyrir sig þä sina jørd ad sier taka ad næstum fardøgum þä er keyptt hefdi. en sialfer eignast þangat til allan reka og alltt þad fie sem þar fyndist j jordu edur ä og ecki yrde adrer eigendur ad. Svo og medkiennunst eg optnefndr Oddr Helgason. ad eg hefi

lofad j fyrr søgdu handabandi tittnefndum Eggert ad eg skyllda honum fyrstum þessa hälfa jørd Lätur aptur selia. ef eg villda edur þyrfte hana ad selia. og eingin ved nie løgmäla ä hana legg[i]a nema hann fyrstur. og þar j stadinn lofadi hann mier hverre sinne jørdu til aabylis fyrir fulla lands[kylld] sem eg villda þä til kiösa. skylldu hvor um sig hallda sinu kaupi til laga. og svara hvor lagariptingu ä sinne jordu er selltt hefdi. voru þesser menn kallader til vitnisburdar ad þessu kaupe og giørningi Biarne Sveinsson. Oddur Oddsson ad nærverandi mørgu ødru fölke konum og køllum. og för þessi giørningur framm j Saurbæg ä Raudasandi ä føstudæginn næstann fyrir kertamesso um veturenn þann xxviij. dag Januarij mänadar. þä er lidid var frä hingadburd vors liufa lausnara Jesu Christi .M. D. lxiiij. ära. Og til meire audsyningar stadfestu og sannz vitnesburdar hier um ad so j sannleika er sem fyrr er skrifad. þä festi eg þrattnefndr Oddr Helgason mitt incigli fyrir þetta bref hvert ed giørtt og skrifad var og fyrir mier upp lesid þar j fyrr skrifudum stad. ä are og deigi sem fyrr seiger. Ffines.[1])

---

159. **31. janúar 1564.** **í Skriðu.**

VITNISBURÐR um tal Kolbeins Arngrímssonar um fyrirhugaða gjöf á hálfu Grænavatni.

AM. Apogr. 4759. „Ex origin. fra Gunnsteinsstodum“ (AM.).

Þat giorum vier Þorarin Philipusson og Jon Tindzson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi arum epter Guds burd m. d. lx. iiij. ä Halse i Hnioskadal. fimtudaginn næstann epter Pälsmesso vmm veturinn[2]) vorum uid vidstadder. saum og uppa heyrdum samtal [Magnusar Jonssonar. og Jons Jonssonar Siera Teiti Magnussyni. Lopti Teitssyni og fleijrum odrum[3]) vidverandi. J fyrstu spurdi Magnus Jon ad ef hann bæri

1) Svo. 2) þ. e. 28. jan. 3) [Svo.

nockut um þad at Kolbeirn Arngrimsson hefdi gefit Arngrimi Kolbeinssyni syni sinum jordina Grænavatn. Enn hann sagdi þad satt vera at hann hefdi heyrt Kolbein tala med dryckiuskap at hann ætladi at giefa Arngrimi syni sinum þessa halfa jord Grænavatn enn alldre hefdi hann þad med neinum lagagiorningi suo hann vissi. Og til sanninda hier umm. setium vid greindir menn ockar jnsigli fyrir þetta bref. skrifat j Skridu þrem nottum sidar enn fyr seigir.

---

160. 31. janúar 1564. í Skriðu.

VITNISBURÐR um, að engir hafi orðið við áskorun Magnúsar Jónssonar á þriggjahreppaþingi á Helgastöðum, að segja til saka á hendr honum.

AM. Apogr. 4760 „Ex originali fra Gunnsteinsstodum."

Vier epterskrifader menn Siara Halldor Benedictsson. Þorarin Philipusson. Jon Tindzsson. Þorsteirn Sygurdsson. Þorlakur Jonsson. Biarni Biornsson. medkienum med þessu voro opnu brefi þa lidit var fra hingatburd vors herra Jhesu Christi m. d. lx iiii. fostudagin næstan epter Pals Messo vm veturin[1]) a Helgastodum i Reykiadal aa almenniligu þriggia hreppa þingi vorum vier vid staddir og vppa heyrdum. at Magnus Jonsson baud Fusa Þorsteinssyni sem at sagdist hafa kongsins syslu i Þingeyarþingi: at standa løg og riett þar a þingino ollum monnum þeim sem nockut þættist hafa til hans at tala. huort sem þad være med ord edur verk meira edur minna hattar manni. edur hefdi hann sier oriettiliga skijckat i medferdi[2]) þeirrar somu syslu.. og bad huorn framganga sem sier villdi nockrar sakier gefa. Enn þar til þogdu allir. og syndi sig einginn i þui at hann villdi hann klaga edur nockut asaka suo vær sæum edur heyrdum. Og til sanninda hier vm setium vier fyrrgreindir menn vor jnsigli fyrir þetta bref sem

1) þ. e. 28. jan. 2) Svo.

skrifat var j Skridu i Reykiadal þrem nottum sidar enn fyrr seiger.

---

161. 26. febrúar 1564. í Brimum.

BRIMAMENN beiðast af konungi hafna í Kumbaravogi, en þar hafa Hamborgarmenn beitt þá ofbeldi, og að Búðum.

Eftir frumbréfinu í ríkisskjalasafni Dana: Island, Færöe og Grönland, Suppl. II, 15 (uppkast er í ríkisskjalasafni í Brimum). Í sama stað eru og um sams konar efni allmörg bréf á árunum 1564—9, heldr ómerk. Auk þessa eru í þessum böggli allmörg skjöl svipaðs efnis á árunum 1571—1601.

Ann durchleuchtigsten Grossmechtigsten hochgebornen Fursten vnd Hern. Hern Friderichen den Vierten[1]) Konnigen zu Dennemarck. Norwegen. der Wenden vnd Gotten. hertzogen zu Schlessweigk. Holstein Stormarn vnd der Dithmarchen Grauen zu Oldenburgk vnnd Delmenhorst. vnserm allergnedigstenn Hern.[2])

Durchleuchtigster Grossmechtigster Hochgeborner Furst Gnedigster Konnigk E. Kon. Mait. sein vnser vndertheniģste gantzwillige dienste jderer zeit zuuor. allergnedigster her. Ess thun etzliche vnsere Burger vnd kauffleute vns klagende berichten. Wiewoll sie die Haue Kummerwage genant. jn Jsslandt. Eur Kon. Mait. Kunigreich belegenn. mit willenn E. Kon. Mait. vnnd deselben hochloblichen vnnd milder gedechtnus herrnn vorfaren. daselbst verordenten Vogten vnd Beuelichhabern. zu Jrer narung vnnd kauffmansschafft. fur sich allein. an die siebentzigk Jar hero. gegen entrichtung geburlichs zollen vnd vngeldes. bissdaher gernbiglich besiegelt. vnd mit allerhandt Commoditeten vnd warthen. so dahin dienlich. dergestalt Jerlich versehen. Das

---

1) Svo. 2) Þetta er kveðja bréfsins, en hún er svo í uppkastinu í Brimum: An den Konning von Dennemarck vor etzliche Isslander farerss sie by den have Kummerwage genant tho schutzen und zulassenn.

Jnen die leute. der orter grossen danck wissen. vnd Jres teils. sie bey derselbigen hinfuro gerne vortretten segenn.

So sein doch dessen allen vnangesehen Jm nehest vorschienen 63tem Jare. etzliche Hamburgische kauffleute. als die vnsern algereith. drey tage. Jn solcher haue gelegenn. Jm schein. alss solte dieselbige. von E. Kon. Mait. den vnsern zuuorfange. vor sich allein zubesiegeln. Jnen belehnet sein. one einig gesprech. mit Jren Schiffen zu Jnen eingelauffen. Jre gezelte daselbst trotzlich auff geschlagen vnnd Jre kauffmansschafft vnd hendell. gleich den vnsern. aldar gebrauchet vnnd wahrgenhomen.

Vnd als die vnsern solchs eindrengens. sich gegen E. Kon. Mait. Oberstenn. daselbst. den Ernuesten vnd Erbarn Paull Steich. nachdem sein Erbarheit. nach etzlichen tagen. zu Jnen Jn die haue gekomen. zum beschwerlichsten beclagt. Das Jnen darauff der bericht gescheen. Wie das Jme. der Hamburger kauffleute wegen. vnd das Jnen solche haue allein zubesiegeln vergunstiget sein solle. von E. Kon. Mait. nichts zukomen. sondern er sich hochlich misfallen lassen. das die Hamburger Jn solchs haue also gewaltlich zudringen. sich vnderstandenn.

Derwegen dan die vnsere vns demutiglich ersucht. sie an E. Kon. Maitt. solcher haue halber. wider solch der Hamburger geferlichs. hinderlistigs. thettlichs furnhemen vorbittlich zuuorschreibenn.

Wan dan nun aller gnedigster Konnigk. vnsere Burger. fast auss allen hauen. so Jn Jsslandt verhanden. zu hochster Jrer beschwerung. von den Hamburgern. vor vnd nach verdrungen. vnnd numehr dieser guten Stadt nicht mehr. dan diese. vnd noch ein eintzige haue. Badenstede[1]) genant. dar visch felt vbrig sein. Vnnd Jn bemelter haue nicht mehr. dan ein Schiff. seine volnkomene ladung bekomen mag. Darauff auch die vn-

1) Svo, þ. e. Búðir.

sern. von Jaren zu Jaren. Jre schaldt Jm lande gemacht. vnd hinder sich verlassenn.

Als bitten wir vnderthenigst E. Kon. Mait. auss angeborner gute vnnd mildigkeit. aller gnedigst geruhen. die vnsere. bey oberwenten gerublichen. vnd mit E. Kon. Mait. vnd derselbigen hochloblichen vorfaren daselbst verordenten Beuelichabern vnd Vogten. gnedigsten guten willen. Consenss vnd volbort. hergebrachter possess vnd gebrauch der haue Kummerwage. wider der Hamburger geferlichs. eigensuchtigs. vnbefugts eindringen vnd thattlich. gewaltigs furnhemen. gegen geburlich entrichtung. des gewontlichen zollen vnd vngelts. durch E. Kon. Maitt. gnedigsten beuelich. an derselbigen Obersten Jn Jsslandt. zuuerbitten. Damit die vnsere. der orter nicht vorstossen. gentzlich narungloss gemacht. oder denselben. vor andern Jre Comertia vnd handtirung zu Jrem vnd dieser guten Stadt hochbeschwerlichen verterblich nachtteill vnnd schadenn. nicht versperret noch gehindert werdenn muchten. Das sein vmb E. Kon. Maitt. die wir hiemit. zu langer gluckseliger Regirung vnd Konniglichem Wolstande. Jn den gnadenreichen schutz des almechtigen. treulich empfelen. wir Jn vnderthenigkeit zuuerdienen willig.[1])

Datum vnter vnser Stadt Secret den 26ten Februarij Anno 64.

E. Kon. Maitt.

Vnderthenigste gantzwillige.

Burgermeister vnd Rath der Stadt Bremen.

---

162. 26. febrúar 1564. [í Brimum].

BRIMAMENN tjá Páli Stígssyni, að þeir hafi beiðzt verndar konungs í Kumbaravogi fyrir Hamborgarmönnum.

Ríkisskjalasafnið í Brimum, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ, aðstoðarmanni þar.

---

1) **Hér þrýtr uppkastið í Brimum.**

Unser freuntlichen Dienst bevor. Edler und gestrenger besonder gunstiger Her und freundt. Wes E. Erb. G. uff unsser an derselbige den 11. December des verschienen 63 Iars datirte schreiben unser Burger und Kauffleute wegen so die Have Kummerwage in Issland eine lange Zeit von Iaren gerubiglich besiegelt. an uns schriftlich gelangen lassen. Das haben wir alles Inhalts verlessen und zu der meinung freuntlich verstanden das E. Erb. g. do die ko. matt. zu Dennemark unsser allergnädigster Her dero Zeit zu Koppenhagen gewessen alssdan den unssern befurderung zuerzeigen. dar auch ko. mj. derentwegen uns beschicket. damit sie bey obberurter Have gnedigst gelassen und gehandhabet werden muchten. Die unser seindt den besten zuvorden sich gunstiglich erbotten. Dessen wir uns gegen euer Er. G. freuntlich bedancken thetten und mugen euch nun darauff ferner freuntlich nit bergen. Das wir an hochgedachte Kon. matt. zu Dennemarck underthenigst suppliciret das unsere bey itzerwenter Have irer lang jerigen possess und gnedigsten vergunstigung nach zuerhalten. Bitten demnach freuntlich E. Erb. g. sich gunstiglich nit beschweren wolle vorigen e. g. vertrostung nach. bey irer Ko. matt. das unsere gunstiglich zubefurderen damit sie durch der Hamburger hinderlistigs suhen und furnehmen zu irem vorterblich nachteiligen schaden vilgedachtem have nit entsetzt und also gentzlich narungloss gemacht werden muchten. Welchs dan nicht allein inen sonder auch uns und gemeiner Stadt zu nicht geringer beschwerung gereichen würde. Daran vollenbringen E. Er. g. die billicheit und wir seint es umb dieselbigen zubeschulden erbettig. Datum.

[Utanáskrift:]

Dem Edlen und gestrengen Pawel Stich.[1]) Kon. Maytt. Oberster. inn Isslant. unserm gunstigem her und frunt.

---

1) Svo, þ. e. Páll Stigsson.

163. **6. mars 1564.** **í Kaupmannahöfn.**

KONUNGR tjáir Brimamönnum, að hann leiti skýrslu hirðstjóra síns á Íslandi um Kumbaravog, og er það svar við beiðni þeirra til hans, um sigling frá Brimum á þá höfn.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registrant 52, 309. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.

Ahnn die Stadt Brehmen.
Actum Kopenhagen 6. t. Martij Ao 64.

Ewer schreiben ahm 26. tage dess negst vorschienen Monats Februarij datirt. die besiegelung der Hafen Kummerwagen auff vnserm Lande Isslandt. vnnd daselbst vbliche handtierung. in welcher euch von denen von Hamburgk. wie angeben. eintracht begegnet sey. betreffent. haben wir ehegestern empfangen vnd hørenn lesen. Darauff. ob woll keiner frembder in dem Lande ferner alss vns dem Reich gelegen. besieglung oder hantierung halb. für sich allein. oder auch andere. etwas befreiet. Vnnd was ihr dan auch zuuor gehabt. vnnd noch habt. allein præcario vnd nicht. wie ihr wisset. ander gestalt. besessen. Derhalben wir dan auch. wan das erfurdert. zu vnser gelegenheit enderung darin furzunehmen habenn. Wollen wir dannoch Euer suchung souiell stadt geben. das wir beuolen alssbaldt an vnsern Beuelhaber in Isslandt zuschreiben das ehr berichte. wie es mit gedachter hafen besiegelung. vnnd handtierung allenthalben geschaffen. Darauff wir dan vnss gegen Euch mit richtiger verordnung ferner mugen haben zuerzeigen. Ingleichnus haben wir den von Hamburg auch zuschreiben lassen das sie sich dieses Jhar. biss auf vnsern fernern bescheidt enthalten wollen. Welchs wir Euch etc.

---

164. **6. mars 1564.** **í Kaupmannahöfn.**

SVAR konungs til Hamborgarmanna, um Kumbaravog, á svipaða lund sem næsta bréf á undan.

Rikisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr. 52, 310. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 493, 4to.

Ahnn Hamburgk.
Actum Kopenhagen 6. t. Martij Ao 64.

Wass die von Brehmen bey vnss dess eintrags halber so ihnen in Isslandt in Einer hafen Kummerwagen geheissenn. von den huer beschehen soll. Clagen vnnd suchen. habt ihr auss ingelegter abschrifft ihres derhalben an vnss beschehenen schreibens zuuornehmen. Nun wir aber. wie ihr vorschiener zeitt. gerurten hafen besieglung halber. bei vnss anregen lassen. nicht berichtet worden. das es. wie nun angeben. mit derselbigen eine solche gelegenheit habe. das nur ein schiff darauss zu laden. Vnnd wo demnach von Euch. welchs ihnen denen von Brehmen des ortts beschehen. denselbigen ihrer handtierung halber hinderung vnd abbruch wiederfaren soltt. Vnnd ihr dan selbst zuermessen. das sich mit seines nachbarn shaden zubereichen. wenig gedey vielweiniger ansehens hatt. Alss haben wir notlig erachtet. derhalber an euch hiemit zuschreiben. Vnnd beuelen gnedigst ihr wollet diesen Sommer. euch der besiegelung dieser Hafen enthalten. Vnnd gemelte von Brehmen dieselbig dissmal allein gebrauchen lassen. Des wollen wir vnss bei vnsern beuehlhaben im Lande Daselbst aller gelegenheit mit Dem furderlichsten weitter erkundigen. vnd darnach vnss gegen Euch ferner gebuerlich zuerzeigen wissen.

---

165. **13. mars** / **23. apríl** **1564.** **á Möðruvöllum.** / **í Skriðu.**

JARÐASKIPTABRÉF.

AM. Apogr. 4757 „Ex originalibus Sira Þorleifs Arnasonar ä Kalfafelli.“ Árni segir til innsigla.

Þat giorum vier Þorgeir Gunnarsson og Olafur Tumasson prestar. Gudmundur Nickulasson. Fimbogi Einarsson. Jon Asgrimsson. Arnes Helgason. Kietill Þor-

alfsson og Biarni Jonsson leikmenn godum monnum kunnigt med þessu voro opnu brefi at arum eptir Gudz burd M. d. lxiiij. ä Vindheimum j Horgardal. föstudagin næstan fyrir Gregorius messo vm veturinn[1]) vorum vær j hia saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna Sera Biarnar Gijslasonar. Jons Jonssonar og hans eiginkuinnu Helgo Gisladotter.[2]) at so fyrir skildu at nefndur Jon Jonsson med samþycki sinnar kuinno fyr nefndrar Helgu selldi sogdum Sera Birni Gislasyni hennar heimanfylgiu jarder er so heita Þorsteinstadi j Mælifellskirkiusokn. Anastader j Guddala kirkiusokn og Merkigardur j Reykia kirkiu sokn. liggia allar fyr nefndar jarder j Tungusueit j Skagafirdi. med ollum þeim gognum og giædum sem adur nefndum jordum fylgia og fylgt hafa at fornu og nyiu og adur nefnd Helga vard fremst eigandi at. Hier i mot gaf nefndur siera Biorn jordina fremri Longuhlijd j Horgardal j Oxnhols kirkiusokn med ollum þeim gognum og gædum sem þeirri jordu fylgir og fylgt hefur at fornu og nyiu. og adurnefndur Sera Biorn vard fremst eigandi at og þar til þriatigi hundrut oc fimm hundrut. voro þar vppi til skilin fimtan malnytu kugilldi. fimm hundrut j gelldum nautum. fimm hundrut i gelldum saudum. fimm hundrut j koplum oc fimm hundrut j ofridum peningum. Skylldu þessir nefnder peningar aller vtgreidast at næstum eptirkomandi fardogum nema þeim siera Birni og Joni semdi þar vm annat sidar. hier med þessum fyrrsogdum kaupskap feck adur greindur Jon sinni kuinnu fyrr sagdri Helgu i stadin hennar heimanfylgio jarda. jordina Vindheima j Horgardal j Bæisar kirkiu sokn til fullrar eignar med ollum þeim gognum og gædum sem þeirri jordu fylgir og fylgt hefur at fornu og nyiu og opt nefndr Jon vard fremst eigandi at. Suo og j sama handabandi feck þrattnefndr Jon opt nefndri Helgu til fullrar eignar fyrr nefnda jord Longuhlid vppi hennar tilgiof j stadin jardarinar halfrar Gardzvikur. Skylldi huor vm sig tittnefndra manna suara

1) þ. e. 10. mars. 2) Svo.

lagariftingum ä þeim jordum er selldi enn hallda til laga þeim jordum er keypti. Skildi og þrattnefndur Sera Biorn þad til at tittnefndur Jon skylldi fä samþycki sins faudurs Jons bonda Magnussonar vppa fyr greindan kaupskap optnefndra hiona Jons og Helgu. enn ef Jon feingi ecki samþycki sins faudurs vppa adursagdan kaupskap þa skylldi þessi allr fyrrgreindur kaupskapur eckirt afl hafa. For þessi Giorningur fram med handsolum a milli allra adur greindra manna Sera Biarnar. Jons og Helgu. og ä milli Jons og Helgu. Og til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder kaupvottar vor jnsigli fyrir þetta bref er skrifat var aa Modruvollum j Horgardal. þremr dogum sidar en fyr seiger.

Þat giorum vier Sera Einar Sigurdsson. Jon Tindsson og Biarni Biornsson godum monnum kunnigt med þessv voro opnu brefi at arum eptir Gudz burd. M. D. lxiiij. j Skrido [i] Reykiadal. sunnudaginn næstan fyrir Marci Evængiliste vorum vær hiä saum og heyrdum aa at heidarligur mann Jon bondi Magnusson samþyckti og stadfesti med handsolum vid Jon bonda Jonsson sinn son þann kaupskap oc giorning sem adur nefndur Jon Jonsson hafdi giort vid sina eiginkuinu Helgu Gijsladottur vm jardirnar Vindheima. Þorsteinstadi. Anastadi og Merkigard. suo og vm jardirnar halfa Gardzvik og Longuhlid epter þui sem þad bref jnnihelldr er þetta vort bref er med fest. var fyr nefndur Jon Magnusson erfingi adurnefndz Jons Jonssonar. þa þessi Giorningur for fram. Og til sanninda hier vm settti fyrgreindr Jon Magnusson sitt jnsigli med vorum fyrr nefndra manna jnsiglum fyrir þetta bref er skrifat var j sama stad deigi og ari sem fyr seigir.

---

166. **24. mars 1564.** **í Kaupmannahöfn.**

KONUNGR ritar Hamborgarmönnum um sölu og hreinsun á brennisteini þeirra Löitzfrænda.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr. 52, 345. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 493, 4to.

Ahnn Hamburgk.
Den Loitzen Jhres Schwefels halben mittgetheilet.
Kopenhagen 24. Martij Ao 64.

Ess haben vnss die Loitzen vnderthenigst zuerkennen geben. Dass Jhr Jhnen den angehaltenen Schweffell vf vnnser begern vnbeschwert folgen. aber leuthern zulassen geweigert haben sollet. Demnach ferner vmb vnnser furdernuss schrift gebeten. Weill wir dan erachten. dass ess ohne ewer schaden vnd nachteill zugescheen. Alss wollen wir vnss gnedigst vorsehen. Jhr Jhnen nicht weiniger alss wir damitt willfahren. vnd die leuterung zugestatten werdet.

Darann geschieht vunns etc.

---

167. 8. apríl 1564. í Kaupmannahöfn.

VEITINGARBRÉF Halldórs Skúlasonar fyrir Þykkvabæjarklaustri.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 532. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 611 (og Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Haldor Skulessenn fick breff. som her efftter følger etc.

Wij Frederich thend andenn etc. Giøre alle witterligtt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue wnndt oc forlendtt oc nu mett thette wortt obne breff wnnde och forlene thenne breffuisse[1]) Haldar Skulessenn wortt oc kronnens closter Tyckebeye closter. paa wortt land Island liggenndis. mett bønder oc thienner oc ald sinn rentthe oc retthe tilliggelsse. efftther som hannd nu selff wdj were haffuer. att haffue. nyde. bruge oc beholde tiill saa lenge wij anderledis ther om tilsigendis worder. dag saa hannd skall bygge oc forbedre forschreffne closter oc thett holde wed god heffd oc magtt oc aarligen till gode rede giffue ther aff tiill oss och kronenn slig affgifftt. som ther tilforne affganngit er. Sameledis skall hannd holde thiennerne ther tiliggendis

1) Svo.

ere. wed Islannd loug. skiell oc rett oc thennom i ingenn maade emod lougenn wforrette. Tisligiste skall hand were wor lensmannd paa wortt land Islanndt. thennd som nw ere eller her effther kommendis worder hørig. liudig och følagtig wdj hues hannd hannom paa wore wegne tilsigenndis worder. Thij forbiude wij alle etc. Cum clausulis consuetis. Datum Hafniæ wiij die aprilis anno etc. mdlxiiij.

---

168. 8. apríl 1564. í Kaupmannahöfn.

VEITINGARBRÉF Eiríks Árnasonar fyrir Skriðu. klaustri.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 532 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 613. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Erick Arnessenn fick breff som her efftter følger etc.

Wij Frederich thennd andenn etc. Giøre alle witterligtt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue wnndt oc forlendt oc nu mett thette wortt obne breff wnde oc forlene thenne breffuisser Erick Arnessenn wortt oc kronens closter. Screder closter. wdj wortt lannd Islannd liggenndis. mett bønder oc thienner oc ald sinn rentthe oc retthe tilliggilsse. effttther som hannd nw selff wdj were haffuer. att haffue. nyde. bruge oc beholde. wdj hanns liffs tiidt oc saa lennge hannd leffuer. dog saa hannd skall egienn bygge oc forbedre closterit oc thett sidenn holde wed god heffd oc magtt oc aarligen tiill gode rede giffue ther aff tiill oss oc kronenn slig affgifftt. som ther tilfornne affgangit er. Sameledis skall hannd holde bøndernne ther tilliggendis ere. wed Islanndz loug. skeill och rett oc ingen aff thenn wforrette emod lougen j nogre maade. Tisligiste skall hand were wor lensmannd ther paa wortt lannd Islannd. thennd som nu er aller her effttther komenndis worde. hørig. liudig oc følagtig. wdj hues hannd han-

nom paa wore wegne tilsigenndis worder. Thij forbiude wij alle etc. Cum clausulis consuetis. Datum Hafniæ wij die aprilis anno etc. mdlxiiij.

---

169. 10. apríl 1564. að Hólum.

JARÐASKIPTABRÉF.

AM. Fasc. LV, 17, frumrit á skinni. Af 5 innsiglum er 4. og 5. fyrir bréfinu.

Nyabæarbref.

Þat giorum vier Þorsteinn prestur Hallzson radzmann Holadomkirkiu. Sira Þorgils Sijgurdzson. Pall Grimsson. Biorn Jonson. Jon Biornson godum monnum kunigt med þessu uoru opnu brefi arum epter gudz burd M d lxiiij a Holum j Hialltadal x dag aprilis manadar vorum vier j hia saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna. af eirne alfu herra Olafs Hialltasonar biskups at Holum. Enn af annare Olafs Thumassonar at suo fyrir skildu at nefndr herra Olafur Hialltason selldi Olafi Thumassyne jordina alla Nyabæ j Austurdaulum j Guddala kirkiu sokn fyrir xc med ollum þeim gognum og giædum sem greindre jordu fylger og fylgt hefer ad fornu og nyu og Holadomkirkia vard[1]) fremst eigandi at ordinn vndan Holakirkiv og sier og sinum epterkomendum Hola domkirkiu formonnum. Enn vnder Olaf Thumasson og hans erfingia. Hier j mot gaf Olafur Thumasson fyrr greindum herra Olafi jordina Saura a Skagastrond j Hofs kirkiu sokn fyrir xc med ollum þeim gognum og giædum sem greindre jordu fylger og fylgt hefr ad fornu og nyu thil sioss og landz og sagdur Olafur vard fremst eigandi at: vnder Hola domkirkiu og henar formenn. Skilldi herra Olafur þat thil at hann skylldi mega lata giora thil kola j Nyabæiar skogi vppa iij hesta huert ar. suo leingi sem hann lifdi: Enn jordina Nyabæ jtolulausa: vpp fra þui.

---

1) Svo.

Skylldi huor hallda thil laga sino kaupe. En sa suara lagariptingum er selldi: Enn af huorum sem jardernar gengi med logum þa skylldi huor mega ganga ad sinne jordu domlaust. Og thil sanninda hier vm setium vier fyr skrifader men vor jnnsigli fyrer þetta bref. skrifad j sama stad og dag sem fyrr seiger.

---

170. 11. apríl 1564. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR tjáir Páli Stígssyni, að vegna brennisteinsverzlunar þeirrar, er hann hafi gert við þá Þorsteinssonu, Nikulás og Vigfús, framlengi hann lén þeirra um tvö ár.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 7, 688. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Pouell Stigssen fick kon. mats. breff om then swauell handell paa Islandt vt sequitur.

Frederich etc.

Wor gunst tiillfornn. Wiidt. att wij nu sende teg wore treffue om thenn suoffuell handell. som thu paa wore wegenne giortt haffuer mett Nicolaus oc Fusse Thorstensønner ther paa wort landt Islandt. oc paa thedt thee maa see wor naadiste wilge emodt thennom. haffue wij forlengt huer thris breff paa ij aars lenger friihedt paa huess thennom er forlenth oc wdlaugdt. wiider endt thu mett thennom haffuer forhandelett. bedendis teg oc wille. att thu egenn flier oss thieris eyedoms breffue beseglett oc well fliett. saa wij oc kronenn ther mett ere forwaaredt. effther som thu wedst magt paalegger. Szammeledis bede wij teg oc wille. att thu mett thedt første mueligt ere forskaffer oss thee øgg och thenn hest. som wij teg om tiillschriffuit haffuer och thett bestiller. saa thee well oc wforderffuede mue fremkomme. Thu willt oc mett allting haffue godt fliitig wpsende oc ij alle maade wiide oc ramme wortt gaffnn oc beste. som wij teg tiltror. Ther mett etc. Ex arce Haffnensi xi die Aprilis anno 1564.

---

171. 11. apríl 1564. í Stettin.

HANS LÖITZ hinn eldri ritar konungi um skuldaskipti þeirra Löitzfrænda og hans og um brennisteinsflutning þeirra og brennisteinsverzlun.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færöe og Grönland, 38 d, frumbréf með áþrýstu innsigli. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.

Jch Hanns Loytz der elter mitt an stadtt vnnd vonn wegenn meiner Bruder vnnd Vetterenn. Bekenne vnd thue kundt hirmitt vor allermenniglichenn. Nachdem die Koe. Mtte. zu Denmarckenn etc. vnser aller gnedigster Herr verschenes Jares mitt meinem Bruderenn Steffenn einen Contract geschlossenn vnd vollenziehen lassen. vff 60000. thaler haubtsumma so Jhrer Mtt. an silber vnnd gelde geliebert werdenn sollenn. Wie dann auch zurselbenn Zeitt Jhre Koe: Mtte: three diener vnd abgesandtenn Bredtruck Wernern vnd Meister Johann Goldtschmide hiegehabt welcher das silber klerlich gewagen genomen versigelen vnd Jhnen jn alles alhir funfftausent funffhundertt siebenn vnd sechtzig marck vier lott silbers zu gueter genuge geliebertt ward. Dieweill aber da zumahl die silber zu getrewen handenn bei vns gelassenn vnd Jhre Koe: Mtte: gedachtem Bredtrucken Wernern vnd Melchier Padelithenn anhero wider geschickett. die silber holenn lassen. welchere sie also vnter gedachtes Goltschmides sigell versigellt befunden vnd angenommenn. Doch hat der Bruder Steffenn dem Muntemeister inn Copenhagenn aus beuelich Jochim Beckenn des Rentemeisters zugestellett einhundertt dreizehenn marck. funff lod silbers. Was nunn an erfullinge der sectzigtausenn thaler mangelenn wirdtt. Gerede vnd gelobe Jch bei guetenn trewenn durch vnsern diener Marcks Heinen dem Rentemeister Jochim Becken valeckomlichenn erlegen vnd berechnen zulassen. Diewil dann auch in behandelunge desser summa der schweuelfardtt halber ein newer Contract zuwischer[1])

1) Svo.

hochstgedachter Ko^{e}: Mtt^{e}: vnd vnns valnzogen welchere vertrege von mir vnnd meinen Bruderen versigelt vnnd vnterschrieben werden sollenn. Vnd aber mein Bruder ausserhalb lanndes Alse habe Jch denn einenn Contract versigelett vnd vnterschriebenn Denn selben Bredttrucken zugestalet vnnd den andernn bei mir behalten. Denselbenn soll der Bruder inn seiner ankunfft vnderschreiben versigelenn vnd der Ko^{e}: Mtt^{e}: bei eigener botschafft zum forderlichsten zuschicken vnnd die andere darjegen entfangenn lassenn. Ob nun wall gedachter Breedtruck vnser erste verschreibung vff den Schweuel handell wider gefurdert vnnd haben wellenn. habe Jch doch densellben in abwesennde des Bruderenn volgenn zulassenn bedenckendt gehabdtt. Doch keiner anderenn vrsach haber sondern alleinn weil der Bruder Steffenn so bald er ankummett den newen Contract vnterschreiben vnd versigeln vnd auch wechschickenn soll. vnd etwa (das der Almechtig abwende) inn der seche oder sonsten ein schade darzu queme. hetten wir alsedan jar keinen beweiss oder schein vff den handel. derwegen Jch Jhn hir behalten Jdoch sobaldt die newen vertrage in Jhre krafft gangen vonn dem Brudern Steffen versigelen vnd ein Jdere an Jhrenn ortt. kommen solle soliche alte versicherung oder verschreibung ohn alle mittel der Ko^{n}: Mtt^{n}: zugeschiket vnnd geliebert werdet. Vnnd ist also gedachte verschreibung von vns allerseits alse Mir. Brodtrucken vnd Melchern versigelen vnnd bei mir zu getrewen handen verbliebenn. vnd keiner anderen gestaldt behalten. Alles ohn argelust vnnd geferde. Zu vrkundt habe Jch diese schrifft mitt eigenen handenn vnterschriebenn. Vnd mit meinem angebornen pitschafft wissentlich beuestigett. Datum Altenn Stettinn denn 11 tagk des Monats Aprilis Anno etc. im 1564.

(L. s.) Hans Loytz der elter.

---

172. 18. apríl 1564. í Skriðu.

JÓN MAGNÚSSON samþykkir gerning Jóns, sonar síns og konu hans um jarðaskipan.

AM. Apogr. 4477 m. h. Árna Magnússonar „Ex orig. Ur Hustru Þrudar brefum fra Pali løgmanni sendum 1723. enn sendum til baka 1724. Collata accurate satis. Jnnsigle Jons Magnussonar og vottanna hänga enn nu vid brefid."

Þat giorum vid Jon Tindsson og Biarni Biornsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi. at arum eptir gudz burd M d lxiiij. i Skridu i Reykiadal. þridiudaginn næstan epter Tiburti og Waleriani. vorum vid hiä. saum og heyrdum ä. at Heidarligur mann Jon bondi Magnusson samþyckti og stadfesti med handsølum vid Jon bonda Jonsson. sinn son.[1]) Þann kaupskap og giorning. sem adurnefndur Jon Jonsson hafdi giort vid sina eiginkonu Helgu Gisladottur um iardirnar Vindheima. Þorsteinstadi. Anastadi og Merkigard. svo og um iardirnar halfa Gardzvik og Longuhlid. epter þvi sem þad bref vottar. er um þessi iardakaup giort er. Var fyrrnefndur Jon Magnusson erfingi adurnefndz Jons Jonssonar. þa þessi giorningr for framm. og til sanninda hier um setti fyrgreindr Jon Magnusson sitt innsigli med vorum fyrrnefndra manna innsiglum fyrir þetta bref. er skrifat var i sama stad deigi og ari sem fyrr seigir.

---

173. 30. apríl 1564. á Grenjaðarstöðum.

VITNISBURÐR um land Fljótsbakka.

AM. Fasc. LV, 18, frumrit á skinni, og er innsiglið fyrir.

Suo felldan uitnisburd ber eg Þorgils Kolbeinsson ad ec hefi uerid i Helgastadahrepp upp a lx ar og hefi eg alldri annad heyrt eignad[2]) enn þad ad jordinn Fliotzbacki ætti allt land oc skog ut j Suarthamra[3]) oc suo

1) „postea løgmann" (AM.). 2) Svo. 3) má og lesa: Suarthamar.

austur a Fliotzheidi upp a hina hæstu brun og suo attunda part j Þingey og moder min Sigridur Þorkelsdotter sagdi mier ad þa er fader hennar Þorkell Jngimundarson atti Fliotzbacka og bio þar sagdi hun ad hun hefdi haft setur og selfaur fra Fliotzbacka a Samkomugerdi er stendur fyrir utan Krossuadzgotur oc þar sagdist hun hans smala og fenad geymt hafa og þad sagdi hun ad sinn fader hefdi halldit greint land. skog og selfaur eign iardarinnar Fliotzbacka oc aunguan sagdist hun uitad hafa er atalid hefdi oc uar hun hier i sueit allan sinn alldur nær lxxxx ara og þetta heyrdi eg hana seigia morgum monnum hia uerandi og alldri hefi ec annad heyrt halldit sidan ec kunne ad skynia fyrr enn nu fyrir fiorum arum sidan Pall Jonsson hafdi feingit greinda jord Fliotzbacka Steinunne Jonsdotter.[1]) og hier efter þessum uittnisburdi uil ec sueria ef þurfa þikier. Og til sanninda hier um set ec mitt inncigli fyrir þetta uittnisbürdarbref huert ed skrifad uar a Greniadarstodum i Adalreykiadal xxx dag aprilis manadar þa lidit var fra gudz burd M. d. lx oc iiij. ar.

---

174. Vorið 1564.

VIRÐING búpenings Daða Guðmundssonar í Síðumúla.

Lbs. 115, 4to. bls. 347 m. h. séra Jóns Halldórssonar í Hitardal ca. 1730.

Þessir peningar voru Anno 1564 um vored i Sijdumula epter Dada Gudmundsson i Snoksdal.
gielldnaut niju vetra gamallt .1.
atta vetra gømul .2.
siø vetra gømul .2.
sex vetra gømul .4.
fimm vetra gømul .3.
fiøgra vetra gømul .2.
Tvævetra .1.

1) Svo.

veturgømul .2.
(Þaug løgd verdaurum xxiijc LL al.)[1])
Jtem gellder sauder.
gamler sauder .59.
þrevetrer .6.
Tvævetrir .26.
veturgamlir .86.
(ad verdaurum xxiijc LL al.)[1])

Jtem i hestum. køplum ungum og gømlum. liettum og godum med þeim einum hundradz hesti. sem kyrkian i Sijdumula ä. til virdingar xvc.

(Summa þessara frijdu giellldfiarpeninga Lxijc. Lxxx al.).[1])

---

175. 13. maí 1564. **á Bessastöðum.**

SKIPADÓMR, (Hlutadómr, Undirgiftadómr, Útróðrardómur) kvaddr af Páli hirðstjóra Stigssyni. (Sbr. alþingisbók 1570, XVI; 1571, I, og 1573, XXI).

AM. 161. 4to. bls. 297—9, skinnbók m. h. síra Gríms Skúlasonar, skr. 1565 (lögbók Páls Stigssonar), og henni mjög samhljóða uppskrift er í Thott 2102, 4to., bls. 450—4, frá 1568, einnig m. h. síra Gríms Skúlasonar í Huna. — AM. 238. 4to., bls. 103—5, Bessastaðabók, m. h. Vigfúsar sýslumanns Jónssonar á Kalastöðum ca. 1570. — ÍB. 309, 8vo., bl. 75—7, m. h. Ara Magnússonar í Ögri ca. 1620. — Gl. kgl. Saml. 1159, fol. bls. 654—7, skr. ca. 1640. Margar yngri uppskriftir eru til af dómi þessum. — Prentaðr í Lovsaml. f. Island I, 82—4. — Alþingisbækur Íslands I., bls. 193—6.

Domur um skipti a skipum sem dæmdur var Anno 1564.[2]

---

1) Þessum setningum mun síra Jón hafa skotið inn. 2) 238; Hlutadomur dæmdur a Bessastodum 309: Skipadomur 1159. Í Thott. 2102 er yfirskrift utanmáls „Vtrodrardomur". En fyrirsögnin er þessi: „Þennann dom liet dæma Paall Stigsson godrar minningar fouite yfer Jsland. og seiger j fyrstu vm vndergioft og formanskaup aa aullum skipum. Suo og vm Skipleigur og vm Skiphluti og allz hattad fiskifang. vtan vertijdar og jnnan. Jtem vm Miol og Syru et cetera".

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda Ormur Jonsson. Þordur Gudmundsson. Einar Eireksson. Fiolsuinnr Helgason. Þorer Sueinsson. Arne Jonsson. Hallr Olafsson. Þorolfr Eyolfsson. [Pall Eyolfsson.[1]) Olafr Eyiolfsson.[2]) Jon Biornsson og Gudmundr Sueinbiarnarson[3]) Quediu Gudz og sina. kunnigt giorande ad þa lidit var frä Gudz burd M. d. lx. og iij. är.[4]) a Bessastødum aa Kongsnese.[5]) laugardaginn næstann epter vppstigningardag vm vorid. vorum vier til kallader og j dom nefnder af heidurligum Herra og Hofudsmanni Paale Stigssyne konglig maiestatz bifalningsmanne yfer [allt Jsland[6]) til ad skoda og rannsaka og fullnadardoms adkvæde aa ad leggia almugans vegna [er oss þotte naudsyn[7]) til draga vppaa laganna vegna sem ad er vm þad fiskefang sem Gud giefur aa huers manz skip. fyrir saukum þess ad honum leizt med fleirum audrum eigi samiafnt verda. vm þa skipleigu sem vanaligt hefer verit ad golldizt hefer af þoske huad vier stroffum ecke. Enn vm þann ologligann vana sem þeir hafa j veniu dreigit. ad þeir hafa ecki golldit skipleigu af neinu þui fiskefange sem Gud hefer giefid aa skipit. Eirnin og suo af þui sem þeir epter hafa [aflat. og afast[8]) er vid skipit.

Nu af þui suo ad vier skodudum og[9] grundudum med sialfum oss ad skipeigandinn være ecke halldinn j vtan med þui mote ad hann hefde likauel skipleigu af þui aullu matfiske sem Gud giefur aa skipit. sem ad er ad til greindum ysum. steinbijtum. flidrum. kaurfum. keilum. kolum. vpsum. lysum. skautum. hatauskum. hakaullum. hamerum. hafum og aullum fliotanda drattum. huort þeir ero vid skip edur epter. og þeir mega med logum eiga. og likauel trie og huale.

Suo og j annare grein vorum vier tilkallader huad þeir voru vanhalldner j skiptum og kaupskap sem suo[10])

1q [sl. 309, 1159. 2) sl. 1159. 3) Nöfn dómsmanna hin sömu, en í annari röð í 2102. 4) sl. 2102. 5) aa, b. v. 238. 6) [aullu Jslandi 238, 2102. 7) [og naudsyn þotti 2102. 8. [og afast 2102; aflast 161. 9) ad b. v. 238, 2102. 10) þeim 238.

giæfi. x. aura vnder sexæring. iiij. ærgillde vnder .viij. æring. v. agillde[1]) vnder .x. æring. vj. ærgillde vnder .xij. æring.

Nu fyrer saukum þess ad vier stroffum ecke þenna þeirra giorning allt hingad til. suo og þau formanz kaup sem þeir hafa medtekid med huorutueggiu forlikun.

Nu ad aullu suo profudu og fyrir oss komnu þa dæmdum vier fyr nefnder domsmenn med fullu doms athkuæde. ij. hlute af aullu þui fiskefange sem fyrskrifad stendr bædi vtan vertidar og innann. lika og[2]) suo af þorske vtan vertidar. Enn vm vertijd halldizt skipleiga af þorske sem ad fornu. Eirnin og suo ad nidurleggizt. xx. alner af hueriu skipe af vndergioft og formanzkaupe vtan formenn fae menn til skips. þa sie vnder þeirra skilmala sem er tileinkad. v. ærgilldi vnder .xij. æring. iiij ærgillde vnder x. æring. iij ærgillde vnder. viij. æring. xl. alner .vj. æring. So falla .xx. alner af hueriu formanzkaupe. og suo vndergioft huort þad er smatt edr stort. þa dæmdum vier þennann ovana af med aullu. og j aunguann mata meira gialldazt enn suo sem fyr skrifad stendr. suo og lizt oss ad gialldazt skule. xl. fiskar af aullum þeirra hlutum sem aa skipinu roa fyrir hueria mioltunnu sem logd er med skipinu. enn .xx. fiskar fyrir hueria syrutunnu. ef þeir vilia miol og syru med skipinu hafa elligar misse[3]). þo suo ad med huerium. viij. æringe leggizt ecke meir enn mioltunna og .ij. tunnur syru. og med xij. æringi. i½ tunna miols. og .iij. tunnur syru. Enn med minne skipum epter þui sem tala rennr til med sliku giallde. sem fyr seiger. Og halldizt vertijd framm til tueggia postula messo. enn skipeigande og þeirra heimamenn hafi lodarkaup frij til fardaga. Enn huer leigumadur annar gialldi lodarkaup epter þui sem þeir kunna ad forlikazt vid þann sem aa iordu byr.

Enn huer þennann dom dirfizt ad riufa. þa er hann sekur .iiij. morckum vid kong hvort hann er vngr edr

1) ærgilldi 2102. 2) sl. 238. 3) missa 2102.

gamall. Rikr edur fatækr med þuilikre[1]) grein. ad logmadur med logriettunne siae hier adrar logmætar greiner a mote. þa vilium vier giarnan þiggia og heyra hans forbetran. Enn ef hun finzt ecke af honum. þa skal þennann vorn dom ecke riufa vtan vor Heygbornazte Herra kongrinn med bestu manna rade.

Samþyckte þennan vorn dom [med oss[2]) adr greindr hofudzmann og sette sitt jnnsigle med vorum fyrgreindra domsmanna jnnsiglum fyrir þetta domsbref huert [ad skrifad var aa Bessastaudum aa Kongsnese a sama[3]) deigi og are sem fyr seiger.

---

176. 16. maí 1564. í Esserom.

KONUNGR tjáir Jóakim Beck, að Stefán Löitz hafi komizt á snoðir um tilraun Hans Nielsens í brennisteinssölu og leggur samþykki sitt á tilraun þessa.

Rikisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. VIII, 21b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Jochim Beck fick kon. mtts. breff ....

Zedell wdj forschreffne breff.

Sameledis giffue wij teg tiill kiende. att Stephan Løitze haffuer oss tiillschreffuit oc formelder. att handt skall were kommen wdj forfarring. att wor kiøpmandt Hans Nilsen skall haffue ladett seg formercke. thedt handt widsthe dyrer att kunde selge oc affhende wor suoffuell endt Löitze. som er xxx daller for tønnen oc ther for ere tiill fredtz. att hannom authordis ½c lester att sellge. dog hans rettighedt ther vdj wforkrenckedtt. oc wij forfarre. att forschreffne Hans Nilsen skall staa wdj handell mett en fremmede kiøpmandt om nogedt suouell. som szamme kiøpmandt skall wille kiøbe. oc forschreffne kiøpmandt skall were begerendis

1) suoddan 2102. 2) [b. v. 238, 2102. 3) [ed skrifat uar j sama stad 238.

att mue bekomme ij thynner eller iiij aff samme suouell for en proba att forfarre. om then er dueligtt. effther som thu thenne legløghedt ydermere aff forschreffne Hans Nilsen haffuer att forfarre. tha ere wij tiillfredtz. att thu lader anthuorde forschreffne Hans Nilsen ij ter suouell. huilcke handt effther hans foregiffuende mening kandt brugge. huar effther thu teg kandt wiide att rette etc. Datum vt in litteris [Esserom 16. maij 1564].

---

177. 23. maí 1564. **að Hólum.**

KAUPMÁLABRÉF síra Sveins Bárðarsonar og Ingunnar Guðmundsdóttur.

AM. Apogr. 3953, m. h. Jóns Magnússonar að Sólheimum „Ex originali“ „a pergament“.

Jn momine domini amen. lystest ok stadfestezt suo felldur kaupmaale aa brudkaupsdeigi aa sialfa huitasunno[1]) aa Holum j Hialltadal: aarum epter Gudz burd. M. d. lx og iiij°. a millum heidarligra manna Sira Sueins Bardarsonar af eirne alfuo. Enn Jngunnar Gudmundardottur af annare. ath suo fyrir skildu ad Gudmundur prestur Skijdason. af hende greindz sira Sueins i borgan gieck oc honum taldi xxx^c at til skildum xij malnytu kugilldum og þar til onnur xij^c. i ollum godum þarfligum peningum. Jtem lofade biskup Olafur þessum sijnum fyrrgreindum Capellan Sueine. at styrkia hann wm x^c i þarfligum hlutum. hier i mot lofade Gudmundur bonde Einarsson sinne dottur nefndri Jngunne v^c xx. i gilldum þridiungapeningum. med þeim litla modurarfue sem hun aatte hia honum. kiore nefndur Gudmundur sijna dottur maalakonu. Enn tijttnefndur sira Sueinn gaf henne i tilgiof fiordung wr sijnu fie. suo ath maali hennar være xij^c og xx.

War forsagnarvottur allz þessa giorningz Biskup Olafur Hialltason. Enn festingar og kaupuottar woru. Þor-

1) þ. e. 21. maí.

steinn Hallsson og Jon Biornsson prestar. Pall Grijmsson. Einar Þorarensson. Erlendur Ionsson. Þorarenn Einarsson leikmenn. huerier ath settu sijn innsigli fyrir þetta kaupmaalabref huert ed giortt var sama stad. ij. dogum sijdar enn fyrr seiger.

---

178. í fardögum 1564.

AFHENDING Hofteigs, þegar síra Þórður Jónsson tók við, en síra Bárðr Ormsson skilaði af sér.

Lbs. 268, 4to., bl. 141, skr. 1601.

Hofteigur.

Anno domini M°. d°. lx°. iiij°.

Suo mykla penijnnga medtok sijra Þordur vmm vorid j Hofteige. Jonzmesso baptiste enn sijra Bardur Orms[s]on afhennte.

iiij. asaudar kugilld gilld. iiij. kyr gilldar. hross med veturgommlum gott hunndrad. þrevetur hrosskapall. þar ä ofann sem honum lijkade fyrir hunndrad.

j ofrijdu jnnann stokz ij hundrud vel virtt.

Jtem kirkiunnar eignn. ij messuklæde alfær og ad auk eirnn hokull. eirnn kalekur vondur lijtill med silfur. ij korporalia ij alltaris[1]) steinar. ij alltarisklæde med fordukumm oc ij bruunvm. iiij dukumm j kirkiunne vppe af þeim ij glitadir. formmadukar enn .v. skrudakista med xxx bækur. eitt glodarker .ij. merke. onnur lijtil kista. glodarker. gomul sænng nockud med hæginde oc huijl[u]vodum.

---

179. í fardögum 1564.

AFHENDING Hjaltastaða, er síra Oddr Ólafsson skilaði af sér, en síra Bárðr Ormsson tók við.

Lbs. 268, 4to., bl. 144, skr. 1601.

1) alltararis, hdr.

Hialltastadur.

Anno domini 1564.

Suo felldir femuner frijder vtgreiddir ä Hiallt[a]stad af sijra Odde Olafsyne sijra Barde Oormsyne j henndur.

Jn prijmis fimm kyr. ein iiij vetra. ij v vetra. ij ix vetra lejst matzmonnum gilldar vera allar. Jtem j asaudarkugillde. ij naut veturgomul. tarfur oc kuijga .oc iiij saudir veturgamlir fyrir hid siounda kugillded. Jtem hrosskapall giordur x aurum.

Jnnann stokz iiij storkerolld .j syruhellt af þeim nær xxx skiolur enn hin þridiu minne oc gomul. fimta j jordu forgamallt oc feyd. sterkur ketill a þridiu skiolu.

Jnnann kirkiu ij haucklar sæmiligir. serkurinn annar vel sterkur. hofudlijn. stol[a] oc handlijn. enn annar serkur miog veykur oc slitinn. stolur oc hofudlijn oc handlijn hialpligt. þridiu messufot sem vpp [var] giefid. Jtem kalekur braakadur j botnninn. Jtem gott alltaaraklæde oc suo brunin.

et cetera.

---

180. | **30. maí 1564.** | **í Ljáskógum.**
2. apríl 1568. | **í Ljáskógum.**
30. maí 1574. | **í Ljáskógum.**

SKIPTABRÉF eftir Lopt Guðlaugsson.

AM. Apogr. 4755, m. h. Hans Beckers „Ex apographo vetusto.“

Skipta Brief epter Lopt Gudlaugsson.

Jn nomine Domini Amen:

Voru þesse fieskipte epter Lopt heitinn Gudlaugsson. huers sal gud nade. j Liaskogum i Laxardalshrepp. i Hiardarhollts kirkiusokn. aa þridiudæginn i fardagaviku vnım vorid. þa lidit var fra gudz burd 1564 är.

Jtem i fyrstu af reiknader vmmbodzpeningar þeir sem voru i hans vardueislu.

Voru fyrst af reiknader peningar Benedictz brödur hanńs. sem var jordinn Vordufell ä Skögarstrond. jord-

inn Gestader og Kluka i Steingrimsfirde. i Tungu kirkiusokn. og þar med .x. malnytu kugillde.

Jtem peningar utreiknader þeir sem hann medtök epter sin brödur Gunnstein heitinn. Voru þat xxc i gardinum Eyre ä Skögarstrond. jordinn Heidarbær og Tindur. sem liggia i Steingrimsfirde i Tungu kirkiu sokn. þar til .v. malnytu kugillde og eitt hundrat i fridum peningum. og iijc. i daudum peningum.

Jtem peningar hans barnna. sem hann atte med sinne fyrre kuinnu. var þetta þeirra modurarfur. Reiknadizt þar til jordinn Liarskögar xlc. hveria hann reiknade ä sijnum sijdustu døgumm til eignar sijnum ellsta syne Arnore Loptssyne. og gaf honum þau xiijc. sem honum hafde til erfda fallid epter sinn son Finn heitinn Lopttzson. Enn. vjc. og xx. og þar til .lxxx. alner var oskipt med ij pilltunum oc ij stulkunum. verdur þad þä i huernn stad atta hundrut oc lxxxxx alner betur. oc virdtizt oss pilltarner eiga lausnn ä þui sem stulkunum bar ad sinum parte i jordunne fyrir fulla verdaura i godum peningum. Skiptizt i malnytu hvorumm pilltanna i sinn modurarf. oc i þridia stad tueimur stulknanna .iij. malnytu kugillde. oc þar til .lxxx. alner i huorn stad. Reiknadizt þeim til eignar. iiijc. i sinn mödurarf i frijdum peningumm. Skiptizt hvorum pilltanna þar ur hundrat og þar til xx alner. enn huorre stulknanna .xij. aurar. j kauplum ijc. ä allra byte. lxxx. alner huorum pillte oc. xl. alner huorre stulku. J daudum peningumm þarfligumm halft ed fiorda hundrad ã allra byte. Skiptizt þar vr hvorum pilltanna. hundrat oc þar til .xx. alner. enn xij aurar huorre stulcku. Jtem xc i silfre aa allra byte. Eiga pilltarner þar iijc. og þar til .xl. alner. Enn stulckurnar hundrat oc .lxxx. alner. verdur þetta at vpphæd med jardarportunum i þeirra modurarf i huern stad xviijc og xx alner meir. huers þeirra. enn stulckurnar .ixc. og x alner meir huor þeirra.

Jtem i fiorda stad voru virter oc reiknader peningar Sigridar Þorarinsdottur sem var hannz eiginnkuinna. i hennar heimannfylgiu jordinn Vtbleik-

stader.[1]) i Midfirde. og þar med vj malnytu kugilldi og þar til .xvjc. i silfre oc einn hestur i hennar kiorgiof. eitt naut fiogra vetra gamallt. Jtem i hennar tilgiof. sem þeirra skilgetinn bornn skylldu eignazt. epter þui sem fyrir var skilid ä festingardeige. voru wtvirdt oc afgolldinn xxc. sem voru .v. malnytu kugillde. og. vc. i fridum peningumm .iiijc. i smiore. lxxx. alner i slatre oc ij vætter fiska fyrir hundrad. oc vc i daudum peningum.

Jtem var Gudrunu Þorualldzdottur vtgoldinn vc i þad sem hann hafde henne anafnad med erfing[i]anna samþycki oc tillæge. Var þad i malnytu ij kyr oc hin þridia gømul fyrir halft ed þridia kugillde. vi. ær gelldar oc ij sauder ij vetrer fyrir hundrat. Hundrat i gaumlum saudum gelldumm oc þar til. x. aura i fornu smä busgagne.

Jtem afreiknudum ollum smäskulldum. sem hann sialfur hafde raad fyrir giort. voru þesser peningar hannz skilgetinna barna. i sinn fodurarf oc erfdaskipte.

Hlaut Augmundur Loptson jordina Klungurbrecku ä Skögarstrønd. fyrir xvjc. oc þar med halft ed fimta malnytu kugillde.

Jon Loptson hlaut jordina Þyrilsvelle i Steingrimsfirde fyrir. xvic. og þar med halft ed fimmta malnytu kugillde.

Arnor Loptson hlaut jordina Suannzhöl i Biarnarfirde fyrir xvic. oc þar med halft ed fimta malnytu kugillde.

Gudrun oc Anna Loptzdotter. jordina Hröa i Steingrimsfirde fyrir xvic oc þar med halft ed nijunda malnytukugillde.

Þuridur oc Gudny Loptsdotter. dætur Sigridar. jordina Leite aa Skogarstrond xvic. og þar til halft ed nijunda malnytukugillde.

Jtem i fridum peningum gelldum iijc huer pilltanna. halft annad hver stulka.

---

1) Svo.

Jtem hlaut huer pilltur .iiij. vætter smiors. Enn .ij. vætter huer stulkann. xv. alner i slatre huer pilltur og huorar ij stulckur .xij. merkur skinnz. huer pilltur oc huorar ij stulckur. Hundrad i busgagne og odrum þarfligum hlautum[1]) oc þar til .v. aura huerium pillti. oc huorum ij stulckum.

Jtem i kauplum .x. aura huerium pillte. enn fim aura huerre stulcku.

Jtem ad vpphæd i huers byte. pilltanna i sinn fodurarf xxc. oc .viijc. betur i ollum þessum frammtoldum[1]) peningum framtoldum.[1]) enn huer stulkann xiiijc.

Voru þesser menn til skipta og virdinga kallader:

Sera Pietur Einarsson.
Sera Pietur Arnason.
Eirekur bonde Gudmundzson.
Teitur Eirieksson.
Jon Þordarson.
Hauskulldur Jonsson.

Og til sanninda hier umm setium vier fyrrnefnder menn vor jnnsigle fyrir þetta skiptabref. huert ed skrifad var i Liarskogum i Laxardal i Hiardarholltz kirkiu sokn. annann dag Aprilis manadar .iiij. arum sidar enn fyrr seiger.

Þad giorum vid Þorarinn Einarsson. [godum monnum kunnigtt og Helge Halldorsson.[2]) med þessu ockru opnu brefe. ad vid hofum heyrt. sied oc yferlesid suo latande bref. ord epter ord. med heilum oc öskauddudumm hangande jnnsiglum. sem hier fyrir ofann skrifad stendur. Og til sanninda hier vm þryckiumm vid ockar jnsiglum vpp a þetta vitnisburdarbref. huert ed skrifad var i Liärskögumm þann xxx. dag Maij. arum epter hingadburd vors herra Jesu Christi M.D.Lxx og iiij. ar.

---

181. **1. júní 1564. á Gunnsteinsstöðum.**
24. december 1565. að Stóruborg.

JARÐASKIPTABRÉF.

1) Svo. 2) [Svo.

AM. Apogr. 4756 „Ex originali Sira Þorleifs Arnasonar ä Kalfafelle. Eitt innsigle hanger vid brefed, annad er burtu.“

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sendum vid[1]) Erlindur Jonsson oc Magnus Gunnsteinsson suarner laugriettumenn. kuediu Gudz og syna.[1]) kunnigt giorandi þa lidid var fra Gudz burdi m. d: lxiiij. ä Gunnsteinstodum j Langadal. dyradag vmm vorid. vorum vier j hia. saum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna. af einni alfu Einars bonda Sygurdzsonar. Enn af annari Helgu Einarsdottur ad suo fyrir skildu. þad ädur nefnd Helga Einarsdotter medkiendizt fyrir ockur ad hun hefdi sellt fyrskrifudum Einari Sygurdzsyni jordina Finnstadi er liggur aa Skagastraund j Hofs kirkiu soknn med aullum þeim gognum og giædum. sem greindri jordu fylger og fylgt hefur. ad fornu og nyiu og hun vard fremst eigandi ad vndan sier og sijnum erfingium. Enn vnder Einar og hans erfingia. Saumuleidis medkiendizt og optnefndur Einar. ad hann hefdi þar i moti giefid tijttnefndri Helgu jordina Tinda. er liggur ä AAsum j Suïnavatz kirkiu sokn med aullum þeim gognum og giædum sem greindri jordu fylger ad fornu og nyiu. og hann vard fremst eigandi ad. undan sier og sijnum Erfingium. Enn vnder Helgu og hennar logliga Erfingia. þar med stadfestu þau þa enn ad nyu med handsaulum. ad þessi adur skrifadur kaupskapur skylldi af beggia þeirra hendi obrygdiligur standa. Skylldi og huort vmm sig Einar oc Helga hallda til laga þeirre jordu er keypta hafdi. Enn þad þeirra suara lagariptingum er sellt hafdi ä huorum jordumm vmm sig. Og til sanninda hier vmm. setium vid fyrskrifader menn ockur jncigli fyrir nedan þetta medkienningarbref huert skrifad var ä Storuborg j Vijdidal Affangadaginn fyrir jol vm veturinn äri sijdar enn fyr seiger.

---

1) Svo.

182. 12. júní 1564. á Brúarþingi.

HALLDÓR BARTHOLOMEUSSON selr Eiríki Árnasyni áklögun vígssakar utanlands.

AM. Apogr. 4753 „Ex originali."

Þad giorum vid Gudbrandur Oddzson. Jon Þorsteinsson. gödum maunnum kunegt med þessu ockru opnu brefi at vid vorum þar j hia saum og heyrdum ä. at Halldor Bartholomeusson gaf Errek[1]) Arnasyni alla þa aklaugun. er han matti eiga vegna sinna skilgetinna barna. Riettra erfingia. aa þvi vodaverki. er Brandur Halldzson[1]) fyrir vard utanlandz j Danmerkur Riki. af hveriu verki hann dauda hlaut. skylldi Errekur[1]) Arnason alla søk og sokn eiga aa þui maale. þeir kvitter hann kvitta gefur. og svo up borid fiemune sem mier vel aanægir. fyrir fyrr skrifad efni. setium vid fyrskrifader menn ockar insigle fyrir þetta giorningsbref. skrifad aa Bruarþingi j Austfiordum. tolfta dag Junij manadar. Anno Domini 1564.

---

183. 13. júní 20. október 1564. á Sveinsstöðum. á Guðrúnarstöðum.

SJÖTTARDÓMR, kvaddr af Þormóði bónda Arasyni, er þá hafði umboð konungs í Húnavatnsþingi, dæmir ógilt kaup Guðmundar Gíslasonar og Bríetar Brandsdóttur, um 10 hundr. í Marðarnúpi.

Bps. Hol. fasc. II, 7, frumrit á skinni. 6 innsiglaför, nú ekkert innsigli. — AM. Apogr. 3949, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex originali" „ä kalfskinn", sem 6 innsigli höfðu verið fyrir, en 3 voru dottin frá.

Þath giorum vier Einar Sygurdzson. Erlendur Jonsson. Jon Gudmundsson. Magnus Gunnsteinsson suarner logriettumenn. Fusi Olafsson og Gijsli Brandzson. godum monnum uiturligt med þessu voru opnu brefi ad

---

1) Svo.

aarum epter Gudz burd M. d. lx. iiij. þridiudaginn næsta fyrir Botolfsmessu aa Sueinstaudum i Vatnsdal. aa þingstad riettum. vorum vier i dom nefnder af heidarligum dandimanni Þormodi bonda Arasyne er þaa hafdi kongsins syslu og vmbod i Hunauatnzþingi ad skoda og rannsaka og fullt doms atkuædi aa ad leggia vm þa aakiæru er Jon Biornsson klagadi til Gudmundar Gijslasonar vegna sinnar kuinnu Brietar Brandzdottur wm þann kaupskap er þau haufdu sijn a milli haft greindur Gudmundur og Briet huad skedi adur enn nefndur Jon fieck Brietar til eignarkuinnu. huer ed suo var gior þeirra aa milli ad Briet skylldi giefa Gudmundi Gijslasyne fimm hundrud i iordina[1]) Mardarnupi i Uatnzdal med Eyrnyu Sygurdardottur ar vm kring til frammfæriss. enn aunnur fimm hundrud i greindri jordu Mardarnupi skylldi Briet sellt hafa Gudmundi fyrir lausagotz enn eij aakuedner giallddagar nær wt skylldu greidazt þau fimm c og eij i huerium peningum þad skylldi vera þui Gudmundur sagdist eiga skilid ad giallda vt fyrir þau fimm hundrud i Mardarnupi þaa honum uæri hægt vm. laugdu þessir adurgreinder menn Gudmundur og Jon sig þar til laga med handsolum huor uid annann suo vier saum og heyrdum aa. þui dæmdum vier vnderlagid logligt. og greindan Gudmund Gijslason riettiliga fyrirkalladann. kom Gudmundur þar framm fyrir oss med sitt kaupbref jnnsiglalaust huad inne hiellt vm adurnefndann kaupskap Gudmundar og Brietar vm optnefnd xc j Mardarnupi. lysti Gudmundur þui fyrir oss ad hann hefdi bodit Joni Bior[n]ssyni peninga þa sem fyrir fimm hundrud j Mardarnupi skylldu koma. sagdist Jon ecki hafa vitad ad Gudmundur hefdi latid meta og uirda þä peninga epter logum. J annari grein sagdi Jon ad Briet sijn kuinna hefdi bannad sier ad taka vt nockra peninga af Gudmundi fyrir greindan Mardarnups part fyrri enn riettur lagauegur geingi aa þennann kaupskap. kom þar framm fyr-

1) Svo.

ir oss lysing Brietar ad hun hefdi lyst adur enn hun keypti uid Gudmund tijttnefndu kaupi. ad þennann kaupskap giordi hun af sinne hræslu[1]) og otta þeim er hun hafdi af Eyrnyu og af þui vitleysi oc ædi er Gudmundur Gijslason hefdi henni sagt af Eyrnyu. og Briet hefdi ecki med aullu sijnu sinne verid i þad sinni. i þann tijma hun giordi þennann kaupskap saker greindz ordryktiss. huad Brietu og audrum godum monnum virdtist ecki suo seirna reynast vmm ædi aa þrattnefndri Eyrnyu. suo og medkiendist greindur syslumann ath Briet hefdi þessari saumu lysing fyrir sier lyst aa Gunnsteinstaudum i Langadal oc fyrir fleirum audrum godum monnum. virtist oss þessi saugn Brietar verda samhlioda þeim kaupskap er hun hafdi vid Gudmund haft. ad hun mundi ecki i sijnu fullu og aullu vanaligu sinne verid hafa fyrir þa grein er hun atti ecki skilid nie skildi sialf til j huerium peningum hun skylldi fyrir fimm hundrud i Mardarnupi fä af Gudmundi oc eij helldur nær þad skylldi utgialldazt. stendur suo skrifad i løgbokinne vm þa skulld ecki er aakuedin nær gialldast skal skuli gialldazt ad næstum fardogum. Enn oss uirtist Gudmundur þad afseigia þa grein ad hallda i þui er hann bar sialfur fram ad hann hefdi att ad giallda fyrr greindan part þa honum uæri hægt. vissu vier ecki suo hattadann kaupskap i løgbokinne standa. stendur suo skrifad i løgbokinne ad vielakaup skuli ad viettugi hafa og einginn skuli audrum arfsuik giora. Þui oss virtist þetta vielakaup vera oc nærri ganga arfsuikum vit erfingia Brietar sem hennar syner sialfer vm talad hafa. Þui i gudz nafni amen ad suo profudu oc fyrir oss komnu dæmdu uier med fullu doms atkuædi tijttnefnda Brietu skyllda ad uinna eid med tueimur skilrijkum uitnum ad hun hefdi greindan kaupskap giort uid Gudmund Gijslason af hræslu og otta. fyrir greindum syslumanni edur hans vmbodzmann þa hann til setti tijma og ad þeim eidi vnnvmm dæmdum

1) Svo.

vier optnefndan kaupskap vm xc i Mardarnupi aa milli Gudmundar oc Brietar onytann ologgligann[1]) og ecki epter logum giordan hafa uerid. Suo og dæmdum uier med fullu doms atkuædi Gudmundi Gijslasyni fulla fulgu med Eyrnyu fyrir þad ärid er hann annadist greinda Eyrnyu vegna Brietar epter þui sem skynsommum monnum uirdist greindur Gudmundur uel af haldinn.

Samþyckti þennann dom med oss greindur syslumann oc setti sitt innsigli med uorum jnnsiglum fyrir þenna dom er skrifadur uar a Gudrunarstaudum i Uatnzdal faustudaginn fyrstann i vetri aa sama äri og fyrr seiger.

---

184. **14. júní 1564.** **í Skriðu.**

VITNISBURÐR um viðtal og skipti þeirra Magnúsar Jónssonar og Vigfúsar Þorsteinssonar á Helgastaðaþingi.

AM. Apogr. 4758. „Ex orig. fra Jone Jonssyne a Gunnsteinsstødum.“ (AM.).

Vier epterskrifader menn Siara Einar Sigurdsson. Þorarin Philipusson. Jon Tindsson. Oddur Halldorsson. Biarne Biornsson. Þorlakur Jonsson. giorum ollum monnum kunigt med þessu voru opnu brefi arum epter Guds burd. m. d. lxiiij. midvikudaginn næstan epter huitasuno[2]) vm vorid a Helgastodum i Reykiadal a almeniligu hieradsþingi. vorum vier vidstadder ad Magnus Jonsson baud Fusa Þorsteinssyni syslumanni ad giora eina declararcio og vpplysing allra sinna orda þeirra sem hann hefdi talad a næsta Helgastadaþingi huorar meiningar og vnderstodu hann hefdi þau talad. Somuleidis baud hann honum (þar næst) ad suara logum fyrir sin ord og athafner sem hann hefdi talad eda giort i þad sinn huort sem þad snyrti hann edur adra menn. Og beiddist af honum at hann lieti þar þa strax i liosi

1) Svo. 2) þ. e. 24. maí.

þa vitnisburdi sem hann hefdi þar upp a tekid ef nockrir væri. Elligar sagdi hann ad Fusi mundi þess mals alldre vppreisn eiga. og eij sidar meir heyrast eiga þui hann sagdi sier bagt hier vitnum at ad koma j odrum sueitum. enn nu væri margir vid stadder sem heyrt og sied hefdi huat hann talad edr giort hefdi. Enn hann fyrirbaud Fusa vnder hæstu stridu laganna. epter þann dag nockurn dom þar yfer ad seigia edr seigia lata sier til motkastz edur hindrunar edr afellis. þui hann sagdist lysa sig ef annars væri oforriettadan og eigi logsogtan: þui hann sagdist skiota sino mali þad hann snyrti og Kolbein Arngrimson vm jordina Grænavatn. vndan hans Dome og Logsogn til næsta Oxararþings fyrir Egertt Hansson Logmann og undir hans vtnefnd. þui hann sagdist þar þa vera skylldu. ad forfallalausu. edur hans fullmegtugur svaramadur. þar epter baud hann fyrir sig log og dom. sina menn. gods og peninga fyrr og sidar. Lysti sig þar med og allt huat hellst honum tilheyrdi. kuikt og daudt. fritt og ofritt. ad ongu vndan teknu i vernd og biskierming sins nadugasta herra kongsins. fyrir Fusa. ollum hans adstodumonnum. ollum odrum vti fra. Suo og sagdi hann sig i alla hlydni og logliga lijdskylldu. þeirre sem honum bæri ad syna Gudi og monnum. Og at hans odrum brefum vtlesnum baud Magnus Fusa. ad eiga vnder logum. a næsta Oxarärþingi huat huor þeirra mætti til annars tala. og rietti hondina ad Fusa.. enn hann gaf þad suar. at hann skylldi vera a alþingi. J annat sinn bad Magnus Fusa ad giefa þui suar sem hann beiddist. at eiga vnder logum a næsta Oxararþingi. þa sagdi Fusi hann skylldi a alþingi vera þo þad giordi hann eigi vpp a hans vegna. og ecki fieck Magnus af honum annad suar. varo hier vidstadder. sau og vppa heyrdu Sygurdur Jonsson. Illugi Gudmundsson. Olafur Arnason. Oddur Jonsson. prestar. Magnus Biornnson. Hallsteirn Eirexson og nær. xxx. annara manna. Og til sanninda hier vm setium vier fyrgreinder menn uor jnsigli fyrir þetta bref sem skrifad var j Skridu i Reykiadal midvikudaginn næstan fyrir Viti et

Modesti þann fiortanda dag Junij a hino sama are sem ad fyr seigir.

---

185. 17. júní 1564. að Ljósavatni.

FRAMFÆRSLUDÓMR.

AM. Apogr. 4767, m. h. Árna Magnússonar „Ex originali so ad kalla. þö er ecki nema eitt gat ä brotenu nedan, og þar i reim, vid hveria hvert innsigle hafi nockurn tima komed, eda eigi, er övist. Enn þad [er] vïst, ad alldri hafa fleiri innsigli enn þetta eina (ef þö so er) þar under komid. Skriften ä þessu pergamentsbrefi er annars, audsyniliga, þessarrar tidar."

Þat giorum vier Oddur Asmundzson. Þordur Pietursson. Sigurdur Jngialldzson. Steirn Magnusson. Ellendur Þorkelsson. Jon Magnusson. godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi. at þa er lidit var fra hingadburd Jhesu Christi m. d. lx. og iiij. ar aa Liosavatni i Bardardal. laugardaginn næstan fyrir Jonsmesso baptisti.[1]) vorum vier til doms nefnder af Vigfusa bonda Þorsteinssyni er þa hafdi syslu i Þingeyarþingi. til at skoda og rannsaka. hier med fullnadardoms atkvædi aa at leggia. hvar Asmundur Þorvarsson[1]) skilldi[1]) sina framfærlsu[1]) hafa. er þa var þar þrotinn. Komu þar fram fyrir oss goder menn er þ[at] baru og sogdu at Arnfinnur bondi i Austfiordum væri audrum og þridia at skylldugleika vid adurnefndan Asmund Þorvardsson. og væri þar audrumeiginn Þuridur Langsdotter moder Arnfins bonda. en audrumeiginn væri Jnngibiorg Langsdotter. Solveg. og Asmundur. og so sogdu þessir ærligir menn. at fyrrgreindur Arnfinnur Jonsson ætti fullann forlagseyrir fyrir sig og sina omaga. so og þennann mann epter þvi vor landzlaga riettur aavisar. og fyrir þa grein at sa skylldazt til at framfæra þann er framfærlstunnar[1]) þarf og fie hefur til. Enn vier vissum nu aungvann hans frænda þann annann er fie og vordzlu og forlagseyrir hefdi til at annast og fram-

---

1) Svo.

færslu veita þessum optnefndum Asmundi Þorvardzsyni enn þrattnefndan Arnfinn bonda Jonsson. þvi i gudz nafni amen. og aullu suo profudu mali og fyrir oss komnu. þa dæmdum vier fyrr nefnder domsmenn med fullu doms atkvædi tittnefndan Asmund Þorvardzson uppaa fie Arnfins Jonssonar til lauglegx framfæris. og hann skylldugann med honum at taka. og lauglegtt framfæri at veita. utan at þrattnefndur Arnfinnur Jonsson viti eda siai honum annat lauglegra framfæri epter laugum. og hann vinni eid at sinu fie. at hann hafi ecki so mikin forlagseyri edur fie. at hann meigi þennann omaga og sinn frænda at laugum annast og medtaka. þa dæmdum vier og hann skylldugann epter laganna avisan. at laugfæra hann fra sier og til þeirra hans frænda sem fie og forlagseyrir hafa til hann at annast epter laugum.

Samþyckti þennann vorn dom med oss fyrskrifadur valldzmadur Vigfus bondi Þorsteinsson og setti sitt incigli med vorum inciglum fyrir þetta domsbref skrifad i sama stad. dag og ari sem fyr seiger.

---

186. 18. júní 1564. á Hjalla.

VITNISBURÐR um landamerki Brúar efri i Grímsnesi.

AM. 59, 8vo., bls. 111—12, uppskrift gerð fyrir Odd byskup Einarsson ca. 1605.

Vtskript af Briefum vmm landamerke a mille Bruanna j Grijmsnese.

So felldann vittnisburd berum vid Helge Jonsson og Søluør Petursdötter ad vid hofum bued a Efre Bru j Grijmsnese. annad vppa xx ar. enn annad v. är (þar med atte fader minn Petur Sueinsson þessa adur greinda jord j xxx är) ad vid heyrdum alldrei tuijmæle a leika. ad Efre Bru ætte ecke sköginn a Giabacka. millum gia og gatna. og være kollud Bruartorfa. Og þennann skog nytkudu vid a medan vid biuggum þar. og alldrei var þar nein akløgun ä af nockurs hende. Enn j heima lande

voru halldin landamerke j nordrætt j Molldäs enn störa. og j þann læk sem er fyrir nordan stapann. Enn j landnordursætt j halfann Hestzdal. Lyste Clemens heitinn Jonsson þui, er þar bio j xx ar fyrir ockur. ad þad sel sem giørtt er a drifttinne nordur. være rett j landamerkium. Enn af nordara driftar endanum j Þrasaborger. Enn sudur fra Bru ofan j Markargil og sionhending j lækinn fyrir nedan Liosafoss og burtt vr adurgreindu Markargile sionhending vppi Burfellsfiall. So og j austurætt. halfann Burfellsdal. og sionhending af sama dal j Þrasaborger. Eru vid nu lx ara gømul. Skrifad a Hialla j Ølvese. sunnudaginn næstann fyrer Jonsmessu Baptistæ. vmm sumarid þa er lidid var fra Gudz burd m. v^{c}. lx og iiij. Og til sanninda hier vmm þryckium vid ockar jnnsigle fyrer þetta vittnisburdarbrief.

---

187. 26. júní 1564. á Hvanneyri.

KAUPBRÉF fyrir Súlunesi ytra í Melasveit.

AM. Apogr. 4771 „Ex transscripto 8. Maii 1578."

Þad giorum vier Þordur Gudmundzson. Einar Eiricksson. Þorsteinn Sighvatzson. og Ketil[l] Jonsson. godum monnum kunnigt. med þessu voru opnu brefi. þä lidit var fra gudz burd 1564. ä sunnudagin næstan fyrir Peturs messo og Pals.[1]) ä Melum j Melasveit vorum vier j hiä. säum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna. af eirne alfu Þidrikz Jonssonar. enn af annare alfu Henrekz Gerkens Hannessonar. faldist þad under þeirra handabandi. ad adurnefndur Þidrik selldi fyrr greindum Henrek halfa jørdina ytra Sülanes[2]) sem liggur j Mela kirkiu sokn. med ollum þeim gognum og giædum sem greindre halfre jørdu hafdi fylgt at fornu og nyu. undan sier og sinum erfingium. Enn under hann og hanz erfingia. Saumuleidis med kendist sagdur Þidrik ad hann hefdi medtekit og uppborit j greint jard-

1) þ. e. 25. júní. 2) Svo.

ar verd iiij kyr. ij äsaudar kugillde. c j gelldum nautum. tiu aura vod. tiu aura j þarflegum peningum. Þui gaf nu oftnefndur Þidric adur greindan Henrek med fullnadar handabande aulldungis kvittann og äkiærulausann fyrir sier og sinum Erfingium um greint jardarverd. Lofade Henrek at hallda jørdina til laga enn Þidrick skyllde svara lagariftingum. Og til sanninda hier um festum vier fyrrnefnder menn vor jnnsigli fyrir þetta vitnisburdarbref skrifad ä Hvanneyri j Borgarfirdi ä sama äre. deige sidar en fyrr seiger.

---

188. 30. júní 1564. á Öxarárþingi.

STÓRI DÓMR um frændsemi- og sifjaspell, hórdóm og frillulífi.

AM. 161, 4to., bls. 290—4, skinnbók, lögbók Páls höfuðsmanns Stigssonar, og er þetta skrifað 1564—5 (og er því sama sem frumrit) m. h. síra Gríms Skúlasonar í Hruna. — Thott. 2102, 4to., bls. 436—44, einnig m. h. síra Gríms Skúlasonar 1568. — AM. 238, 4to., bl. 101—3, Bessastaðabók, m. h. Vigfúsar sýslumanns Jónssonar á Kalastöðum ca. 1570. — Dómr þessi er til í mesta grúa uppskrifta, svo sem ÍB. 60, 8vo., Gl. kgl. Saml. 3274 A, 4to., Advocates Library í Edínaborg 21. 2. 2 (FM. 9), og danskar þýðingar í Adv. Libr. 1 c. Gl. kgl. Saml. 1159, 1160, 1161, fol., Thott. 2102 4to. — Prentað að Hólum 1743. JS. Lovsaml. I. bls. 84—9 (sjá og prentstaði þar). — Sbr enn fremr staðfesting konungs á dómi þessum 13. apríl 1565. — Um dóm þenna ritaði Guðmundr málfræðingr Andrésson ritgerð, Discursus oppositivus, og er hún til í geysimörgum uppskriftum utan lands og innan, sem skrár safna bera vitni um.

Domur um hordoma frændsemis spioll og mægda og um frijllulifi. Anno 1564.[1])

Vjer Arne Gijslason. Þorlakr Einarsson. Gunnar Gijslason. Halldor Einarsson. Snæbiorn Halldorsson. Biorn Þorleifsson. Jon Olafsson. Brandr Einarsson. Þordr Gudmundsson. Gijsle Sueinsson. Hallr Olafsson. Þoruardr Biornsson. Þorer Sueinsson. Þorsteinn Oddzson. Gud-

1) 238. Alþingisdomur vm hordoms saker sifiaspell og frillu-l[ife] 2102.

mundr Jonsson. Einar Gijslason. Einar Palsson. Jon Sigurdzson. Magnus Kietilsson. Petur Þorleifsson. Magnus Jonsson. Arne Jonsson. Magnus Jonsson. og[1]) Oddr Tumasson. Giorum aullum og sierhuerium kunnigt þeim sem þetta bref birtizt. lesa edr heyra lesit. ad arum epter Gudz burd M. D. lx. og fiogr. faustudaginn næstann firir visitationem[2]) Marie. þann. xxx. dag Junij. a fimta are Rijkis þess[3]) hø[g]bornazta. stormektugazta. vijdfrægazta første og herra konungs Fridriks annars þess nafns med Gudz nad kongi til Danmerckr og Noregs vors allra kiærazta og nadugazta Herra. aa almenniligu Auxaraarþinge[4]) vorum vier tilnefnder af erligum og velburdugum monnum Päle Vigfussyni laugmanni fyrir sunnann og austann aa Jslande. og Eggert Hannessyne fyrir nordan og vestan aa Jslande. fulla grein aa ad giora sem standa skylldi vm alldr og æfe fyrir allt folck aa Jslande. alna og oborna. karlmenn og konr[5]) fra þeim deigi huersu miclar [fiesekter og här refsingar[6]) vera skylldi aa frændseme og [mægda spellum.[7]) hordomum og frillulife. sem ad i vorum Jslendzkum logum eigi var suo fulluliga ne skilmerckiliga aamalgat edr til einkat. medur þui þann heidurligi. velburduge og hattaktadi hofudzmann Pall Stigsson konglig maiestetz[8]) bijfalningsmann yfer allt Jsland hafdi hier doms aa bedizt af logmonnunum. og þotte hier suo storlig þorf og naudsyn aa vera saker þeirrar[9]) ohæfu og fordæduskapar sem suo margann hender opt og osialldann. är epter är mest saker hegningarleysis. sem Gud forbetri. et cetera. þa hofum vier þessa grein aa giort ad þær. xuij. personur karlmanna og kuenna ad frændseme og mægdum sem til[10]) ero greindar j þeim gomlu kirkiu logum sem verid hafa hier j landit[11]) ad fornu skulu falla til obotamala og hafa fyrirgiort lifinu. karlmenn høgguizt. enn konr[5]) dreckizt. þeirra fie fast og

---

1q b. v. 238, 2102. 2) visitatio 2102. 3) b. v. 2102. 4) 2102; Oxarärþinge 161. 5) Svo. 6) [Refsingar og haar fieseckter 2102. 7) mægdar spiollum 2102. 8) maiestatis 2102. 9) þeirra 161, 2102. 10) 238; eigi 161, 2102. 11) landi 2102.

laust standa til vors nadugazta herra kongsins nada hueria vægd og myskunn sem hans veglig nad fyrir Gudz skylld og vorn audmiukann bænarstad. saker fatæktar landzins. vill hier aa giora. suo halfer þeirra peningar mættu falla vnder hans nad og krununa. enn halft til fatækra nanustu erfingia. epter þui sem vottar riettarbot virduligs herra Magnusar kongs Hakonarsonar vm aull obotamal. vtan landrad og drottins suik vid kong.

Þær personur sem furnare[1] ero ad mægdum enn fyr ero taldar j greindum logum. og þar stodu ecki tilgreindar sem ero

kona modrbrodurs[2]) og faudrbrodurs.[2])
brodrdottr[3]) konu manz.
og systrdottur konu manz.

og adrar personur iafnskylldar og mægdar. suo j karllegg sem kuenna. þa setium vier þar aa. ix. marcka sekt aa hvoru vm sig. og j refsing .ix. vandarhøgg huort vm sig sem brotligt verdr. og syslumenn skyllduga heima j sueitum þessa refsing aa ad [lata leggia.[4]) Enn kunne þesser menn j annad sinn brotliger ad verda og falla j saumu sauk sin aa millum edr med[5]) audrum iafn nänum personum. þa sieu þau sek .xiij. morckum huort vm sig og misse hudina fyrer valldzmanni. kunne þesser menn j þridia sinn brotliger ad verda j sama misferle. hafe fyrirgiort fie og fride epter slikre myskunn sem kongr vill a giora sem fyr seiger.

Hveruetna[6]) þar sem syskina baurn kunna sin ã mille brotlig ad verda. þa sieu þau sek halfre fimtu morck refsingarlaust sem fyr hefer verit. og skiliezt ad vpp þadann. Enn ef þau verda brotlig j annad sinn gialldi konungi .ix merkur. huort sem hann edur hon verda brotlig sin aa mille edr vid adra iafnskyllda. Verdi þau brotlig j þridia sinn med sama hætte. fare bæde vtlæg sams ärs sem þau fyrst vid komazt til kongsins näda. än nockra fiegiallda.

1) firnare 2102. 2) Svo 161, 2102. 3) -dotter 2102. 4) [leggia lata 2102. 5) 238; sl. 161, 2102. 6) Huetuetna 2102.

Ef þeir verda brotliger sem ero manne firr[1]) enn systrungr ad frændseme edr mægdum giallde kongi .iii½. mork. j fyrsta sinn. Verdi þau brotlig j annad sinn giallde konge .vij. merckur. Enn ef þau hafa ecke fie til hafe refsing tuo vandarhogg fyrir hueria mork sem ogolldinn er ad næstum fardøgum. vtan þau fae borgunarmann fyrir sig. Kunne þau j þridia sinn brotlig ad verda sin aa mille edr vid adra iafnskyllda. þa fare strax vtlæg af þeim fiordunge j næstu þriu är. vtan sa vilie meire myskunn aa giora sem kongs valld hefr j hendi [epter atuikum.[2])

Verdi þrimenningr brotligr sin aa millum huort helldur sem er ad frændseme edr mægdum vere sek þrim maurckum j fyrsta sinne og skilie epter logliga aminning. Kunne þau j annad sinn brotlig ad verda epter sitt fyrra bætt brot. þa sekizt huort vm sig .vj. morckum. og fare annad huort vr hieradinu. Enn ef þau verda fundinn j þessum misferlum j þridia sinn. giallde .ıx. merckr[3]) huort sem suo hefer brotid og fare annad af fiordunginum. huort sem syslumanne[4]) med dänemanna[5] rade virdizt hentugra ad fara skule. enn kunne þau ad falla j fiorda sinne. þa vere sek huort vm sig .xiij. morckum vid kongdominn og misse hudina. Enn ef fyrskrifader menn hafa ecki fie til. þaa fäe refsing epter markatale af vandarhøggum sem fyr er sagt.

Þær personur sem brotligar verda j þridia og fiorda ættlegg huort sem er ad frændseme edr mægdum. þa skulu þau skilia og giallde konge .xij. aura huort fyrir sig. og fyrirbioda saman ad giptazt vtan medur kongs leyfe. Verde þau brotlig j annad sinn giallde konge .iij. merckr huort vm sig. Enn ef þau briota j þridia sinn j sama misferle. giallde kongi .vj. merckr huort vm sig. Enn ef þau briota j fiorda sinn misse hudina huorutueggiu og giallde aunguar fiesekter.

Þær personur sem logliga ero eiginngiptar og kunna j einfolldum hordome brotlig ad verda. giallde kongi

1) firre 2102. 2) [b. v. 238, 2102. 3) morckum 2102. 4) syslumadur(!) 2102. 5) dandis manna 2102.

.vj. merckr j fyrsta sinn huort vm sig. Enn ef giptr madr tekr gipta konu edur gipt kona giptann mann sekizt huort vm sig .xij. morckum. Enn huort þeirra sem eigi hafa fie til ad giallda ad næstum fardogum. fae .ij. vandar hogg fyrir hueria morck ogolldna. nema sa vilie meire myskunn aa giora sem kongs valld hefer j hendi. Ef þau fallazt j annad sinn j sama misferle[1]) sin aa mille edur vid adra. annad huort einfallt edr tuefallt. suare slikum fiesektum halfu auknum huort vm sig. og misse hudina. Enn huort sem eigi hefer fie til misse hudina og hafe ad auke adra likamliga refsing sem .xij. menn dæma. Enn ef annadhuort þessara manna kunna brotlig med sama hætte j þridia sinn ad verda. huort helldur þad er j einfolldum edur tuefolldum hordome. og sannprofazt med opinberum verckum edr laugligum skilrikum vitnum. edr þeirra sialfra viliannligre og lostugre oneyddre medkienning og vidgaungu. þa skulu karlmenn missa sitt hofud enn konurnar dreckizt epter konglig maiestetz[2]) recessis hliodan. vtan sialfr kongr vilie meire myskunn aa giora. Enn allt godz og eigner hins sakada falle til logligra erfingia fyrir saker fatæktar landzins.

Þeir menn sem gieta barn j frillulijfe giallde .xuiij. alner huort vm sig aa fyrstu barneign. Enn .vj. aura aa annare barneign. Ad þridiu barneign .xij. aura huort vm sig. ad fiordu barneign .iij. merckr huort vm sig og fare af fordunginum. Kunne þau j fimta sinn brotlig ad verda sin j mille ad fimta barne. misse hudina edr eigizt. Skal prestrinn til[3]) skylldur vppä sins embættis vegna og suo syslumadurinn vpp a sins valldz vegna slika menn hardliga aa ad minna ad þau af late þuilikum oheyreligum lifnadi og life med aungu mote j slikum opinnberum hneykslunum. Þeir menn sem liggia j opinberum frillulifnade og ecke vilia af lata epter sins soknarprestz þriar kristeligar[4]) aaminningar. þa sieu þeir seker aa hueriu äre slikre sekt sem fyr seiger vid

1) sakferli 238. 2) maiestatis 2102. 3) 161, 2102. 4) sl. 238.

huert barn. Vilie hon edur hann aa fimta äre eige af lata. þa misse hudina og sieu þrysuar aminter[1]) adur af prestinum aa hueriu äre epter þui sem ordinantian auijsar.

Dæmdum vier med fullu doms atkuæde alla þessa vora skickan og setninga j forsia og vmbod vors nadugazta herra kongsins og Danmerckr rikis rads þad af ad taka og vid ad auka sem hans heygmecktug nad med radinu þætte oss hans kongligrar nadar vndersatum innbyggiurum og almugafolcki. best. henta j þessu fatæka lande. Treystande ad hans konglig nad mune sig vid oss myskunnsamliga audsyna j aullum vorum þreyngiande og aaliggiande naudsynium.

Samþyckte þennann vorn dom med oss greindr bifalningsmann Pall Stigsson og bader logmennirner og settu sin jnsigle med vorum fyrgreindra doms[2]) manna jnnsiglum fyrir bref sem skrifad var j sama stad tueimr døgum sidar enn fyrr seiger.

ÍB. 60, 8vo., bls. 405, 4to., skr. 1604, hefir þetta aftan við Stóradóm:

J þessum stóra domj stendur so wm þa menn sem falla j þridia sinn j opinberann hordom: ad þeir skuli aflifast. wtann kongur wilie meirj myskun ä giora. Og firir þessi ord woru þeir Grimur Jonsson og Einar Jonsson (huorier so hofdo fallit) dæmdir til kongsinz naada ä alþingi nu wm sumarit Anno ....[3]) Einar andadist wr krankleika wtann landz. Enn Grimur nadadist. so hann er nu Logriettomadur ordinn Anno 1604.

Advocates Library Edinb. 21, 3, 4. (FM. 13, 4to.). Uppskrift frá ca. 1760 af Discursus oppositivus Gudmundar Andéssonar; þar aftan við stendr þessi klausa:

„Hvort þad mune satt ad Gunnar sal. Gislason hafe aldrei vel samþickur orded Stora Doms Gaungu. og þeim flestum hafe orded ä glæpur nema honum?“

---

1) amint 2102. 2) b. v. 238. 3) Eyða fyrir ártalinu.

189. 30. júní 1564. á Þingvelli.

HJÚSKAPARLEYFI síra Þorleifs Björnssonar og Ragnhildar Jónsdóttur.

AM. Fasc. LV, 20, frumrit á pappír frá síra Árna Jónssyni; 3 innsigli úr lakki drepin undir faldinn. — AM. Apogr. 1253. — AM. Fasc. LVI, 15, transscr. eða vidisse frá 2. júlí 1568 (með röngu ártali 1566). — AM. Apogr. 1255.

Sijra Þolleifur.[1])

Jeg Paall Stijgsson Kongl. Maiest. bifalningsmann yfer allt Jsland giori ollum viturligtt med þessu mijnu opnu brefi: Eg medkennunst ad fyrir mig hefur komit Sijra Þolleifur Biornsson og kunngiortt mier klaarliga huerssu hättad væri vm sitt og þeirrar kuinnu efni sem j morg forlidin är hefur honum þionad. heitandis[2]) Ragnnhilldur Jonsdotter. var þessi kona fyrst gefinn bædi af hennar faudur og modur j valld fyrr nefndz Sijra Þolleifs. þo med suoddann motj. ad hann skylldi ætijd j sijna daga vid hana hallda suo sem vid[3]) sijna[4]) eckttakonu og suo lika hionaband med hana binda. þa þad j landinu stadfest væri ad prestmenn sig giptta mættu. enn nockrum ärum forlidnum vard þessi kona brotlig vid þann mann sem ad var þriminingur Sijra Þolleifs. hefur suo stadit sijdan ad þau hafa huorckj mätt gipttast til samans eigi helldur viliad skilia þo til hafi verid lagtt helldur saman blijfa og þar ollu til kosta þui þau mættu hellst fyrir þui ad þau hofdu og hafa born til samans[5]) ätt. Þui j Gudz nafni amen og fyrir þessara heidarligra Manna bæna stad og samþycke Herra Eggertz logmans og Herra Gisla Jonssonar Superintendens Skalholltzstickttis þa hefi eg leyftt og til latid mijns Nädugasta Kongl. Maiest. herra vegna þessum fyrr nefndum personum Sijra Þolleife og Ragnnhilld[6]) sitt hionaband ad binda til erligs lifnadar og christiligs sidferdis sier suo ad hialpa. sijn-

———

[1]) Utan á bréfinu m. gamalli h. [2]) -andc LVI, 15. [3]) sl. LVI, 15. [4]) sinn(!) LVI, 15. [5]) saman LVI, 15. [6]) Ragnhillde LVI. 15.

um bornum og odrum samchristnum naungum. Þui fyrirbyd eg ollum og sierhuerium huad hellst ad vera kunnu fyrr nefnda menn hier vpp ä ad hindra edur[1]) j nockurnn mäta forfang ad giora. Oc til sanninda hier vmm þryck[2]) ec mitt signiet med fyrr nefndra herramanna jnsiglum vpp ä þetta bref. Skrifat aa Þinguelli Laugardaginn næstann fyrir visitatio Marie. Anno [et cetera.[3]) 1564.[4])

(L. S.) (L. S.) (L. S.)

---

190. 1. júlí 1564. á alþingi.

TYIFTARDÓMR, kvaddr af Páli lögmanni Vigfússyni, dæmir ónýtt kaup þeirra hjóna Arnfinns Jónssonar og Ragnhildar Ketilsdóttur, um jarðir hennar, Kirkjuból í Norðfirði og Eyrarteig í Skriðdal, og skulu þær falla í erfð bræðrum hennar, Magnúsi og Indriða Ketilssonum.

Dómabók í þjóðskjalasafni í 4to., (bls. 313—15) frá erfingjum Árna landfógeta Thorsteinsonar, kölluð M (hér = a), og er þetta skrifað ca. 1680. — Lbs. 654, 4to., II, 14, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640. — Lbs. 788, 4to., bl. 104 b, brot framan af dóminum, skr. ca. 1640. — Lbs. 812, 4to., bl. 84—5, skr. 1660. — Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 138 b—9 a m. h. Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði 1666. — Mörg ágrip eru til af dómi þessum í ýmsum dómabókum, oft með röngu ártali á ýmsa vegu, og eru þau öll ónýt. Heilu uppskriftirnar hafa ýmist ártal dómsins 1563 eða 1564. Mun ártalið 1564 vera hið rétta. Ef ártal hans væri 1563, yrði dagsetning 3. júlí, og er það sjaldséð á alþingisdómum. Þá voru menn oftast farnir að ríða af þingi. Sbr. Dipl. Isl. XI, nr. 550.

Dömur vmm þad. kona mä eij selia Bönda sijnum jarder sijnar. Dæmt aff Päli Løgmanne.

Øllum[5]) mønnum sem þetta Bref siä edur heyra. senda Magnus Jönsson. Pall Eiolfsson. Þorgrijmur Oddsson. Jon Gijslason. Magnus Petursson. Henrich Vil-

1) sl. LVI, 15. 2) þrycke LVI, 15. 3) [umm, uppi yfir í LVI, 15. 4) Þushund vc lx. sex, LVI, 15; en þá (29. júní 1656) var Páll Stígsson dauðr. 5) þeim godum 65, 812.

kinsson.[1]) Eiolfur Magnusson. Eigill Einarsson. Jon Arnörsson.[2]) Päll Jönsson. Skiegge Gudmundsson og Jön Biornsson k[vediu] G[uds] og sijna kunnugt giorandi [ad Anno[3]) 1564[4]) vorum vier i döm nefnder aff heijdurligum manne[5]) Päle Vigfussyne L[øg]manne fyrir s[unnan] og a[ustan] a Jslandi. a almennelegu Øxararþijnge. laugardaginn næstann epter[6]) Peturz messo og Pälz. til ad skoda og ransaka [og] fullnadardömz atkuædi ä ad leggia vmm þä kløgun er Magnus Kietilsson klagadi til Arnfinnz Jönssonar. vmm þann arff er honum hafdi falled. og hannz Brödur Jndrida[7]) epter systur sijna Ragnhilldi Kietilsdottur. sem voru tuær ixc[8]) jarder. suo heitandi Kyrkiuböl j Nordfirdi i Skorastadar kyrkiusökn. og Eyrarteigur i Skridudal i Mulastadar kyrkiusökn. huøriar jarder Arnfinnur hafdi keipt ad greindre Ragnhilldi konu sinne. og giefed henne fyrer x malnytu kugillde og viijc[9]) i gödum peningum. huad oss leist eij løglegt kaup vera. þui so avijsa vor landzløg. ad bonda kona skal räda eyrerskaupe ä xij mänudum huørium. nema Bondi hennar sendi hana i kaupstad [ad kaupa þeim[10]) til þarffinda. þä skulu halldast kaup hennar öføfsud.[11]) Enn[12]) jarder skal hun ønguar selia. þar fyrer dæmdum vier þetta þeirra kaup önytt. og ad øngvo halldandi. Jtem[13]) i annare grein stendur suo [j Bökinne.[14]) Eff misdaudi hiöna verdur. og lifer hann henne leingur. þa take arffar hennar heimanfilgiu hennar. Enn tilgiøf falle nidur. Voru þessar adurgreindar jarder heimannfilgia hennar. Þui ad suo pröfudu og fyrer oss komnu. dæmdum vier [fyrr nefnder domsmenn[15]) med fullu dömz at-

1) Vilhialmzson 812. 2) Arnarson 788. 3) [Anno Domini 812; þä lidid var frä hijngadburde vorz herra Jesu Christi 65. 4) 65, 812, 1945; 1563, *a*, 788. 5) herra 65, 812, 1945. 6) *a*; 65; fyrer 788, 812, 1945, sem er rangt. Það yrði 1564 sá 24. júní, en 26. júní 1563, og það er hvort tveggja áðr en alþingi hófst. 7) Amunda 812, 1945. 8) niju 788, 812, 1945. 9) vii½c 788, 812, 1945. 10) honum 812, 1945. 11) [b. v. 65, 812, 1945; et cetera a. 12) nema 65, 1945. 13) Suo og 65, 812, 1945. 14) [b. v. 65, 812, 1945. 15) [b. v. 65.

kuædi Magnus Kietilsson og hannz Brödur Jndrida[1]) meiga ad sier taka riettelega greindar jarder. og þær þeirra eign vera og vered haffa sijdann þeim arffurinn fiell. Og þa skillduga afftur ad leggia. sem þeim hallda. eff þeir vilia ecke meira straffe aff løgmälinu[2]) mæta. Samþickte þennan vorn döm adurgreindur løgmann et cetera.

---

191. 1. júlí 1564. á Þingvelli.

VITNISBURÐR um lýsing gamals bréfs um fiskitolla úr Bolungarvík til Vatnsfjarðarkirkju (með athugasemdum Árna Magnússonar um bréfið, eins og það var þá, en nú er það ekki til).

AM. Apogr. 1050 „Ex originali Sæmundar Magnüssonar a Holi i Bolungarvik“ m. h. Árna Magnússonar. Árni lýsir innsiglum.

Þatlr medkiennust wier Egiert Hannesson laugmann fyrir nordan og westan aa Jslandi Þorlaakur Eijnarsson. Brandr Einarsson. Oddr Tummasson og Eijnar Paalsson fyrir aullum monnum þeim sem þetta wort bref siaa edr heyra atlı wier haufum sied og yfvir lesid eijtt gamallt bref med heijlum og oskauddum hangandi innsiglum. Suo laatanda atlı þeiʀ sem fyrir greint bref eru skrifadir seigiazt wera meijr enn lx. wetra gamler menn og þeiʀ hafi alldrei witad aa sinne æfui atlı nauckur fiskitollur hafui werid golldinn thil Watzfiardarkirkiu af nauckrum iordum j Bolungarwiik nema[3]) af meijri Hlijd. Stenndr og suo skrifad j fyʀ-

1) Svo hér öll, sem rétt er. 2) logmanne(!) 812. 3) Þetta ord nema, hefur, ad visu svo vered skrifad j fyrstu, sidann hefur þad vered raderad, og giørt h. ur n. Ur tveimur fyrstu leggiunum a m. ll ur þeim sidsta leggnum og a. dr. svo þad skylldi vera helldr. þar ad auk hefur vered sett eigi framan vid þetta helldr. svo þar sem stod nema skylldi nu standa eigi helldr. Sidann hefur einhver ä ny raderad burt þetta eigi, Jtem leggena a helldr og þau følsku aukastriken, so þar stendur nu aptur nema, eins og þar ä ad standa, en sier þö rasuram og reliqvias prioris imposturæ. (AM.).

nefndu briefi ath alldreij hafui tollur werid golldinn til Vatzfiardarkirkiu af annaRi[1]) iordu j Bolungarwijk nema[2]) wnndan Hlijd og ætti þo Hlijd tolllaust skip og alldreij hefdu þeiR hier heyrt tuijmæli aa leijka fyRi enn þar daatum war skrifad MCDlxix. Og thil sanninda hier um setium wier fyRnefndir menn wor innsigli fyrir þetta witnisburdarbref er skrifat war aa Þinguelli laugardaginn næstann eftir Pietursmessu og Paals arum eftir gudz burd M. D. lx. iiij.

---

192. 1. júlí 1564. á Öxarárþingi.

SÁTTARGERÐ Torfa Sigfússonar og Árna Gíslasonar.

AM. Apogr. 4773, m. h. Hans Beckers „Ex originali Hlidarend." Árni segir til 7 innsigla.

Sattargiordarbref Torfa Sigfussonar og Arna Gislasonar.[3])

Var þessi skilmäli ä millum Arna Gijslasonar oc Torfa Sigfussonar laugardaginn næsta epter Pieturs-

---

1) annaRi. Þetta ord er nu krassad i brefinu, þad synest fyrst ad hafa vered skrifad annaRi sidann hefur þad falsaria manu vered corrigerad, og sem synest, ur a. giørt n. ur n e. uppi ifir n, er burt skafid og þar blettur epter. a. þad sidara hefur og vered krassad i, kannske til ad smida ur þvi l. R. helldur sier, og i ultimum. enn uppi yfir R. er sidan sett strik. (so: R.) synest falsarenn hafi ætlad ad giøra neiRi. Sidann hefur einnhver, ur þessu forfalskada orde aptur giørt annaRi. og so stendr þad nu synelega. hefur hann gleymt ad skafa ut — yfir. R. (AM.). 2) ur þessu nema hefur falsarinn giort helldr, eins og fyrr er sagt. Og med þvi hier var eckert bil mille wijk nema þä hefur hann hier sett eigi uppi yfir linunni og bodad þad so inn milli ordanna. Sidann er þesse impostura ä ny utskafin, ut Supra, bædi eigi, og apices h. ll. d. Enn sier þo gløgt hvernig þad hefur vered falsad, hefur og gleymst ad skafa j burtu notam milli ordanna sem atti ad boda eigi inn. Si stendr nu ä ny nema j stadinn fyrir þetta falska eigi helldr so sem þar hefur j fyrstu staded. Þad er auddæmt, ad sami falsari hefur ätt vid þetta bref sem vid brefed sialft (hvers extract þetta er) daterad 1470. j transscripto Olafs biskups og annarra anno 1564. (AM.). 3) „Þetta stendur utan ä brefinu, ritad med hendi Arna Gislasonar" (AM.).

messo og Päls ärum epter Gudz burd Md lxiiij. ä almenniligu Øxarärþingi ath fyrir medalgongu herra Egiertz Hannessonar laugmannz. Þorlaks bonda Einarssonar og Halldors bonda Einarssonar. ad Torfui skylldi giallda og greida Arna Gijslasyni .lxc. ad tilskildum xx malnytu kugilldum og .xxc. j gielldum peningum og hestum. skipum og audrum godum gripum epter þui sem þeim sialfum uel semdi sijn ä millum greindum Arna og Torfua. og þar til skylldi Torfui giallda Arna .xxc. i reidu gialldi .iij. dali j hundrad. skylldu greind .xc.[1]) malnytu kugilldi gialldazt ad næstum fardogum og þar til .xc. af þeim. xxc. sem fyrr greiner i gielldum peningi og audrum þarfligum peningum. Enn aunnur x malnytu kugildi skylldu gialldazt að audrum fardaugum. Enn þau sem þa gyllduzt ecki skylldu standa med leiguburdi hiaa greindum Torfua. og þar til skylldu þa ad greindum audrum fordogum gialldazt. xc. j audrum peningum epter þui sem fyrr seiger: skulu þessir peningar gialldazt ä Höli j Bolungaruijk Arna Gijslasyni j haund edur hans ummbodzmanni. Skylldi reidu gialldit greidazt og ad næstum fardogum j fyrrgreindum stad Arna j hond edur seinazt ä alþingi. Hier med skildi Arni Gijslason til. ad optnefndur Torfi skylldi uera honum til gagns og goda þadann j fra. og hans uarnadi og hann alldreij þadan j fra hugmöda. og ad þessu aullu tilskildu haulldnu og fyrgreindum peningum golldnum gaf fyrrnefndur Arni Gijslason Torfua Sigfusson aullungiss kuittann og äkiærulausan vmm allt þad Arni þottist meiga klaga thil Sigfus Brummmanzsonar og hans erfuingia oc fyrrgreindz Torfua allt þad Arna bar med laugum kuitt ad giefa. og hann ætti og mætti sialfur sauk og sokn ä eiga. Hier med skylldu þessir tijttnefndir menn Torfui og Arni alsattum satter. sem fyrrskrifad stendur. Var herra Egiert laugmann forsagnarmann fyrir þessum giorningi og sattargiord. huer med handsaulum uar giord greindra manna j millum Arna

1) Svo.

og Torfa af þeim sialfum thil. þessum monnum hiä uer-aundum Þorlaki Einarssyni. Halldori Einarssyni. Einari Gijslasyni. Tyrfingi Halldorssyni. Erlindi Jonssyni. Þorsteini Gudmundzsyni. og Gunnlaugi Kodranssyni. huerier sijn innsigli settu med fyrrnefndz herra Egiertz laugmannz jnnsigli fyrir þetta bref. er skrifad uar j sama stad deigi og äri sem fyrr seiger.

---

193. 2. júlí 1564. á Þingvelli.

KVITTUN andvirðis Svanga í Skorradal.

AM. Fasc. LV, 19, frumrit á skinni frá Magnúsi í Bæðratungu; 4 innsiglaför, en engin innsigli. Á lausum miða ritar Árni: „Skriften ä þessu brefi er fornlegre, enn árstaled seiger." — AM. Apogr. 4769.

Þat gijorum uær Þorolfur Eyiolfson. Andres Magnusson. Ion Olafson. Helgi Dagstigson godum monnum kunnigt med þessu minu[1]) opnu brefi þa lidit var fra hingatburd uors herra Ihesu Christi M uc lx og iiij a Þinguelli svnnudaginn næstan epter Petursmesso og Pals vorum uær i hia saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna Olafs Eyiolfssonar enn af annari Ragnhildar Ketilsdottur. skildizt þat og faldizt unnder þessv þeirra handabande. at adur greind Ragnhilldur gaf adur greindan Olaf Eyiolfson aulldungiss kvittan og akærulausan fyrir sier og sinum erfingium og epterkomendum um þat iardarpars[1]) uerd og skogar er hun hafdi sellt honum huer er uar Svangur[1]) i Skoradal. Oc til sanninda hier vmm setium vier adurgreinder menn vor insigli fyrir þetta kuittunarbref skrifat i sama stad og dag sem firr seiier.[1])

---

194. 1564. á alþingi.

ALÞINGISSAMÞYKKT um tekjur presta utan prestssetra af kirknaeignum.

1) Svo.

Ny kgl. Saml. 1847, 4to., A 41v m. h. sira Guðbrands Jónssonar i Vatnsfirði 1669.

Samþykt ä Alþinge 1564.
Ad prestar hafe siautta part leijgna og landskullda kirkiu eijgnar. þar sem prestarner gieta ei setid etc.

---

195. **13. júlí 1564.** **á Þaravöllum.**
VITNISBURÐR um ítök Súluness ytra og Mela.

AM. Apogr. 4775, uppskrift staðfest í Skálholti 17. nóv. 1711 af Árna Magnússyni, Þorleifi Arasyni, Gísla Bjarnasyni og Þorgilsi Sigurðssyni, eftir transscripto gerðu á kálfskinn 8. maí 1578 í Svignaskarði af Guðmundi Ormssyni, Gunnari Jónssyni og Jóni Magnússyni.

Þad giore ec Valgardur Olafsson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi. ad ec var j Melasweitt [vppa j[1]) xx ar. og ec bio nockur är ä jnnra Sulunes[e]. hiellt þaa ytra Sulunes aatolulaust j Melastadar jord beit ollum peninge. bæde vetur og sumar. enn stadurin hiellt halfum reka aa Sulueyri þeim triam sem voro. vi½. alnum og þadan af leingrum. enn þau minne voro eignadest jardeigandi. heyrdi ec alldre tuimæli aa þessum eignar jtokum leika. aa medan ec var j Melaþingum. og hier epter maa ec sueria ef þorf giorist. Og til sanninda hier vm fest[e] ec mitt jnsigle fyrir þetta mitt vitnisburdarbref skrifad ä Þarravollum[2]) þann xiij dag Jülius manadar arum 1564.

---

196. **[ca. 13. júlí] 1564.**
VITNISBURÐR um ítök Súluness ytra og Mela.

AM. Apogr. 4774, uppskrift staðfest í Skálholti 17. nóv. 1711 af Árna Magnússyni, Þorleifi Arasyni, Gísla Bjarnasyni og Þorgilsi

1) [Svo. 2) „Þaraveller er hiäleiga frä Jnnrahölme, liggur ä mille Jnnrahölms og Gierdis, þö nær Gierde", stendr á lausum miða.

Sigurðssyni, gerð eftir transscripta á kálfskinni, skrifuðu á Svignaskarði 8. maí 1578 og vottuðu af Guðmundi Ormssyni, Gunnari Jónssyni og Jóni Magnússyni.

Þad giore eg Hrolfur Magnusson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi at ec var heimelisfastur j Melasweit j xl aar. hiellt þä ytra Sulunes ätolulaust j Melastadar jord beit ollum peninge bædi vætur[1]) oc sumar. Enn staduren hiellt halfum reka ä Sulueyri þeim triam sem voro vi½ alnum og þadan af leingrum. Enn þau minne voro eignadist jardeigande. heyrda ec alldre tuimæle ä þessum eignar jtaukum leika ä medan ec var j Melaþingum. og hier epter mä ec sweria ef þorf giorist. Og til sanninda hier vm fest[e] ec mitt jnnsigli fyrir þetta mit[t] vitnisburdarbref skrifad ä Sulunese arum epter gudz burd. 1564.

---

197. 15. júlí 1564. á Bessastöðum.

PÁLL STÍGSSON veitir með ráði Gísla byskups Jónssonar Jóni presti Loptssyni Vatnsfjörð og officialisdæmi yfir Vestfjörðum.

Ny kgl. Saml. 1847, 4to., D 50—3 m. h. síra Guðbrands Jónssonar í Vatnsfirði 1669.

Sera Jons Loptssonar collatz paa Vatzfiord 1564.

Jeg Päll Stijgsson konglig maiestets befalningsmann jfer allt Jsland giori øllum viturlegt med þessu mijnu opnu breffi. ad eptir þvi konglig maiestet. minn allra nädugasti herra. hefur bifalad mier allt krünunnar götz og liene hier a Jslande vpp a hanz konglig maiestets vegna üt i allt forsvar ad hafa til konglig maiestets gagns og göda. svo og eigi sijdur hefur hann mier alvarliga bifalad allt stigtanna götz. og so ønnur andleg liene og beneficia hier ä lande til yfersionar ad hafa. og hier til sitt konglig maiestets opid bref hingad til landssinz sendt til stadfestingar i svoddann mäta. ad

1) Svo.

hver andleg beneficium edur lene. sem hier eru upp ä Jsland. sem guds ords þienarar plagast med ad forlienast edur med ad vpp halldast. þä skulu þeir forlienast af hanns konglig maiestets bifalningsmanne hier ä lande þeim. sem nu er. edur þeim. sem epter komande verdur. og af honum vpp ä fyrnefnd beneficium collationem bref ad medtaka. þö j svo mäta. ad þeir gudz ordz þienarar hverier ad fyrskrifud beneficium skulu hafa. skulu ädur jnnilegana og grandvarlegana af superintendentinum. hver ut i sijnu stikti examinerast og jferheyrder vera. og sidann epter christelegri skikkan og konglig maiestets ordinantiu ad ordinerast. hvort þeir eru dugleigir til slijkz embættis edur eigi.

Nu epter þvi ad eg hefe af þeim vellærda manne herra Gisla Jonssyni superintendente jfer Skalholltz stickte fornumed og j sannleika friett ad stör brestur er vppä gudz ordz þienara ä Vestfiordum meir enn annarstadar (þess verr). og være miog nytsamlegt. fyrer neydar saker. þängad ad senda og setia eirn þann. sem jfirsiön kinne ad hafa jfer fyrsøgdumm gudz ordz þienurumm. svo ad þad hid sanna gudz ord mætte hafa rettiligann frammgang. þar fyrir hef eg med fyrnefndz vellærda mannz rade og samþycke utvaled og tilkallad og ordinerad heidurlega personu siera Jon Loptsson þar ad vera fullmecktugann officialis og jfirsionarmann. sem fyrskrifad stendur. Enn fyrir þad ad honum ber fyrir slijka hans stora ahyggiu og arfide erligana ad vpphalldast ut j sijnu embætte og kallan. þä hef eg nu epter fyrnefndre konglig maiestets. mijnz nadugasta herra. fullre mackt og bifalning unt og forlient. og nu med þessu mijnu opnu brefi. med räde og samþycke firnefnds herra Gijsla Jonssonar superintendens Skälholltz sticktis. vnne og forliene fyrnefndri heidarligri personu sira Jone Loptssyni eitt krununnar og Skälholltz domkyrkiu beneficium. hvert ad nefnist Vatzfiørdur. er liggur ä Vestfiordum. til ad nyta. bruka og bihalda kvijtt og frij ut i sijna lijfstijd. til eins erligs vppheldis ut i sinne riettre kallan og embætte sem

er gudz ordz þionustugierd. Skal hann og sama beneficium bihalda sem eirn riettur beneficiator med allri sinni renntu og rieligheit. götz og garda til landz og siofar. til fiallz og fioru. eckert undann tekid i nockurn mata. vtann þad sem ut j firrnefndu hannz lande til fiallz edur fioru kunne ad finnast nockur malmur edur metalli. brennesteirn edur alun. silfur edur gullberg. edur nockud annad. annadhvort hvalztennur og vildara. hvoria(!) ad konglig maiestet skal alleina tilheyra fyrir utann toll edur annann kostnad. Skal og fyrrnefndur sera Jon Loptsson eige afvenda nockrumm af fyrgreindu stadarinnz gotze edur eign. og ecki helldur hilla ad fra kirkiunne sie dreiged fyrir utann konglig maiestets vilia. helldur skal hann fulla mackt og bifalning til hafa med jslenzkum løgum aptur ad klaga og kalla hvad sem fra fyrnefndu krununnar beneficio er med rangindumm fra komid. Skal hann og vera skilldugur til ad halda stadinn j godre hefd og bygging. svo og stadarinnz jarder ad lata byggiast og forbetrast. Skal hann vera konglig maiestet til Danmerkur og Noregs vndergefinn og vnderdanig og konglig maiestets befalningsmanne hier vpp a Jslande heyrugur. hlydugur og filgaktugur ut j þeim hlutumm, sem ecki eru gudz orde til forhindrunar edur foraurgunar. Somuleidiss skal hann og vera superintendentz vt i Skalholltz stickte. þeim sem nu er edur eptirkomande verdur. af konglig maiestet riettiliga tilsettur. heyrugur. hlydugur og filgaktugur utj þuj sem þeirre christiligre religionis vid bijdur. gudz ord riettilegana ad kienna og sacramentanna riettilegt brukan epter konglig maiestets ordinanziu bijfalning vmm christilegar ceremoniur og skickanir utj þeirri christilegu kirkiu. enn allar gamlar papiskar ceremoniur nidur ad leggia. so ad þad sanna gudz ord meigi hafa eirn alvarlegann og sannann frammgäng til gudz æru og brodurligs kiærleika. Skal og fyrnefndur sira Jon Loptsson goda adsion hafa jfer Jsafirdi. Bardastrond og Strandasyslumm. ad þad hid rietta. sanna gudz ord riettiliga til

stadar koma mætti.[1]) og ad vera eirn fullmecktugur biskupsins officialis ut j fyrnefndumm syslum og fiordungi. og þa epter sijnu embætte ad straffa. sem þad vilia motstanda. Enn hvorer. sem honum vilia ecki hlyda. og hardliga i mot standa. þa skal hann fulla mackt til hafa þa fyrir konglig maiestets befalningsmann hier jfer Jslande ad kalla. og so af honum straffast sem einumm riettumm gudz ordz motstandara ber ad straffast. fyrer biodande þar fyrir upp a fyrnefnds konglig maiestet mijnz naduga kongs herra vegna. aullumm. sierhvorium. lærdumm og leijkumm. hvorer hellst sem ad þeir eru edur verda kunna. sem fyrnefndan sira Jon Loptsson j nockurn mata vilia forfäng giora edur fyrir ad sitia til nockrar hindrunar. hvort heldur þad er upp a stadarinnz edur hanz embættiss vegna. sem firr er sagt. svo framt sem þeir vilia ecki fa straff sem konglig maiestet ohlydugir vndersatar. og þeir gudz æru vilia forhindra. hier meige þier aller vita ad rietta ydur epter.

Og til meire vitnisburdar og betre forvørunar. ad allt þetta fyrskrifada skal obrigdanliga med mackt halldast. hefur fyrrnefndur vellærdi mann herra Gijsli Jonsson superintendens jfer Skalholltz stijckte samþyckt þetta firrskrifada. og so hef eg kiærlega vmmbedid hann ad innzigla med mier þetta mitt collationis breff.

Datum vpp a konglig maiestets gard Bessastade þann 15. dag Julij Anno Domini 1564.

Undir mitt Signete.

---

198. 15. júlí 1564. á Bessastöðum.

PÁLL STÍGSSON samþykkir árlangt umboð Eggerts Hannessonar á eignum Daða Guðmundssonar, en skýtr að öðru leyti til úrskurðar konungs kröfum þeim, er konungr kunni að eiga til þeirra.

Lbs. 72, 4to., bls. 634—5, m. h. sira Jóns Halldórssonar ca. 1720—30. „skrifad effter originalnum.“

1) b. v.; vantar í hdr.

Høfudsmannsinns Päls Stijgssonar lofun um gots Dada Gudmundssonar Anno 1564.

Jeg Povell Stigssen kongl. Majst Befalningsmand offver Jsland kiendis och giøre viterligt for alle med thette mitt obne Breff. at for migh haffver kommit paa kongl. Mayst. vegne heiderligh och velvijs mand Eggert Hanssøn Laugmand for norden og vesten paa Jslandt. och baaditt migh paa kongl. Mayst. vegne at forliigiss med migh hviss Thilltale kongl. Mayst. min naadigste herre maatte haffve thill Dade Bonde Gudmundssons godts (hviss siel gud naade) eṇd iegh haffver thenne sagh indsatt for kongl. Mayst. min naadigste herre thill sligh svar och naade. som hans kongl. Mayst. vill ther thill giffve. Thess i mellem haffver iegh paa kongl. Majst. goode behagh lof thill giffvet. at forne Eggert Hanssøn maa thette aar med frij uden sagh haffve fornefnte Dade Gudmundssens goodts medferdis effter thet umbod. som hannem er thil dømt. thiill sligh svar och naade. som kongl. Majst. vill ther thill giffve. och naar forne heybemelte kongl. Mayst. svar hijdt thill landet igen kommendis vorder. skall forne Eggert Hanssøn forplicht vere paa thenne sagh laugh eller forligelse at svare. effter som kongl. Mayst. min naadigte herre ther om giørendis vorder. Thiill vidnisbyrdh ther om er mit signeth her under tryckt. Datum paa kongl. Majst. gaard Bessestadt 15 Julii Anno 1564.

(L. S.)

---

199. 24. júlí 1564. að Hólum.

KAUPBRÉF fyrir hálfum Stafnshól í Deildardal.

AM. Fasc. LIV, 29, skrá á skinni frá ca. 1564. — AM. Apogr. 298.

Þat giorum vid sira Þorsteinn Hallsson Holastadar radzmann. Jon Sæmundsson, prestar. godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi. ad arum epter guds burd. m d lx og iiii. xxa og fiorda dag Iulij manadar j

biskupsbadstofunni aa Holum j Hialltadal uorum vid j hia saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna af eirne alfu Biarna Stullasonar. af annare Sigridar Sigurdardottur med fullkomligu jayrdi og samþycki hennar herra og husbonda biskups Olafs Hialltasonar. at suo fyrir skilldu. at nefndur Biarne Stullason selldi greindri Sigridi Sigurdardottur iordina halfann Stafnshol j Deilldardal er liggur j Hofstada kirkiu sokn fyrir xiic. med ollum þeim gognum og giædum. eignum og jtokum. hlutum og hlunnindum sem greindri iordu halfri fylger og fylgt hefur at fornv og nyu. og Biarni Stullason uard fremst eigandi at. undan sier og sinum erfing[i]um. enn vnder adur greinda Sigride og hennar erfing[i]a. hier j mot skylldi Sigridur giallda Bia[r]na Stullasyne .xc. j iordu. þa henne bærist j hendur. og honum uel likadi. Enn Sigridur skylldi honum þangat til huert ar greida malnytu .x. aura j landskylld. Og til saninda hier vm set ec Biarne Stullason mitt incigli med fyr greindra presta inciglum fyrir nedan þetta kaupbref. huert ed skrifat uar j sama stad og dag sem fyr seiger.

---

200. 26. júlí 1564. að Hóli.

VITNISBURÐR um landamerki Hóls og Hlíðar í Bolungarvík og um fisktolla til Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 1045 „Fra Sæmundi Magnussyne a Holi i Bolungarvik“ (AM.), m. h. Árna Magnússonar.

Svo felldan vitnisburd ber eg Jon Hauskulldsson ad eg er nu siautigi ära gamall madur. og hefi eg leingstum vistfastur verid j Bolungarvik um mïna daga. hefi eg alldrei annad heyrt um mïna daga en su ä sem rennur j mille Höls og Hlïdar j Bolungarvik hafi runnid fyrir ofan Buder og svo ut og framm j Fornärös ad fornu fari. Sagdizt minn fadir Hauskulldur hafa þar og alldrei heyrt tvimæli ä leika um sina daga og var hann lxxx. vetra gamall madr. Svo og sagdi minn fader mier ad hann hefdi leingstum verid hia Husfru

Solveigu Biornsdottur. Sagdi hann mier ad svo hefdi þa golldid verid ad til Vatzfiardar hefde ecki golldizt adrer tollar ur Bolungarvik enn fra skierinu Þiodolfi og til Fornäröss. hefi eg og vitad j aullum fyrrnefndum tima ad ädurnefnder budarmenn og vermenn hafa sialldan edur alldrei annarstadar torf stungid og ristid til sinna buda enn j kringum þær i þeirra leyfi sem rädamenn hafa verid ä Höli. Og til sanninda hier um set eg mitt innsigli fyrir þetta brief er skrifad var a Höli j Bolungarvik sietta dag og xx Julii. ärum epter gudz burd M. D. lx. iiij.

Fyrirfarande witnisburdur er ordriett skrifadur epter kalfskinnsbrefe med underhangande heilu og læsiligu jnnsigli Jons Hoskulldssonar. þad vottum vier er saman läsum ad Skalhollte þan 16. Decembris Anno 1707.

Magnus Markusson.
Snorre Jönsson.
Þördur Þördarson.

---

201. 26. júlí 1564. að Hóli.

VITNISBURÐR um landamerki Hóls og Hlíðar í Bolungarvík.

AM. Aopgr. 1048 „Epter originalbrefi fra Sæmundi Magnussyne ä Hole i Bolungarvik“ m. h. Þórðar Þórðarsonar.

Suofelldan vitnisburd ber eg Olafur Þordarson. ad eg hefui nu siau uetur vm sextijgi. hefui eg uistfastur uerid j Bolungaruijk og Skälavijk sextan aar og xx. hefi eg alldreij annad heyrt enn su aa sem rennur j milli Höls og Hlijdar j Bolungarvijk hafui runnid ad fornu fari fyrir ofann Buder og svo þar ut epter og ofann j Fornaarös. hefui eg þar alldreij heyrt tuijmæli aa leika. og svo sagdi minn fadir mier. ad þar hefdi eckj tuijmæli aa leikid aa allri sinne æfui. og var hann half attrædur ath alldri. svo og hefui ec uitad budarmenn j fyrrgreindum øllum tijma sialldann edur alldrei annar-

stadar torf stinga edur rista til sinna buda enn j kringvm þær þar fyrer ofann þær sialfuar. suo oc uissi ec fyrir full sannindi ad greind ä j milli Höls og Hlijdar fiell j fyrgreindann farueg fyrir ofan Buder og suo fram j Fornaarös nu fyrer xiiij. aarum vm sumarit vm Jacobsmessu. suo oc fiell þessi sama aa j þrattnefndan fornann farueg nu vmm veturinn fyrir þremur aarum. Og til sanninda hier vm set ec mitt jnnsigli fyrer þetta bref er skrifath var ä Höli j Bolungarvijk. sietta og xx. dag Julii. arum epter Gudz burd. M. D. lxiiij.

Þetta fyrer framan og ofan skrifad bref er ordriett ritad epter Originalnum sem er ä kalfskinni med underhangande heilu og læseligu Jnnsigli Olafs Þördarsonar. Til sannendamerkis setium vier underskrifader vor nøfn hier ad nedan med eigin hondum j Skälhollte þann 6. Decembris anno Christi 1710.

Þördur Þördarson.
Þorgils Sigurdsson
Grimur Magnusson
Magnus Einarsson.

---

202. 26. júlí 1564. að Hóli.

VITNISBURÐR um landamerki Hóls og Hlíðar í Bolungarvík og fiskitolla til Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 1049 „Epter originalbrefi fra Sæmundi Magnussyni a Höle i Bolungarvik“ (AM.).

Suofelldan vitnisburd ber ec Sueirn Jonsson ad ec er nu nær lx aara gamall og hefui ec uistfastur uerid j Bolungarvijk sextan är og xx. hefui ec alldreij heyrt tuijmæli ä þvi leika ad su ä sem rennur j milli Höls og Hlijdar j Bolungarvijk hafui ad fornu fari fallid fyrer ofann Buder þar ut epter oc suo framm j Fornaarös og suo hefui ec heyrt af mier elldri monnum suo og vissi ec fyrir full sannindi ad ädurgreind ä fiell j þennann fyrr greindann fornan farueg nu fyrer xiiij

aarum nu um sumarit umm Jäcobsmessu. suo og fiell þessi þrattnefnd ä j sinn optnefndann fornan farueg nu fyrir þrimur ärum vmm veturinn. Suo og hefi ec vitad Budarmenn j fyrgreindum aullum tijma sialldann eda alldreij annars stadar torf stinga latid edur rista til sinna buda enn j kringum þær og hefur suo verid hermt ad þeir hafui þad giort j þeirra leyfui sem ä Höli hafa rädamenn verid suo og var minn fader nær siotugur madur ad alldri og hafdi uppalist j Uatnzfiardarþingum oc uar þar alla sijna daga og lysti hann þvi optliga fyrir mier svo hefdi verid halldit fyrer sier ad Uatnzfiardarkirkiu hefdu alldreij verid reiknadir fiskitollar leingra enn fra skierinu Þiodolfi og ad Fornarös. suo og sagdi mier þad sama Gijsli heijtinn Gudmundsson og var hann gamall madur og slijkt hid sama sagdi mier hans fader ad halldid hefdi verid fyrer sier um greinda tolla. og til sanninda hier umm set eg mitt jnnsigli fyrir þetta vitnisburdar bref er skrifad var ä Höli j Bolungarvijk sietta og xx dag julij arum epter Gudz burd M. d lxiiij.

Þetta fyrir framan og ofanskrifad bref er ordriett ritad epter Originalnum sem er ä kälfskinni med underhangande heilu og læsilegu jnnsigle Sveins Jonssonar. Til sannendamerkis setium vier underskrifader vor nøfn hier ad nedan med eigin høndum j Skälhollte þann 6. Decembris. Anno Christi 1710.

Þördur Þördarson.
Þorgils Sigurdsson.
Grimur Magnusson
Magnus Einarsson.

---

203. 1. ágúst 1564. í Garpsdal.

VITNISBURÐR um landamerki Hóls og Hlíðar i Bolungarvík.

AM. Apogr. 1046 „fra Sæmundi Magnussyne a Holi i Bolungarvik“ m. ħ. Árna Magnússonar.

Svofelldan vitnisburd ber eg Tyrfingur Halldorsson ad eg var ä Höli i Bolungarvïk. iij är rädzmadur vegna Þorleifs heitins Pälssonar laugmannz. tok eg alla tolla hans vegna af aullum hans monnum i Bolungarvïk sem biuggu ä hans iordum. og svo þeirra heimamonnum og svo husmonnum vid Budir. Fann þar einginn madr ad svo eg af vissi edur umvandadi ad þad væri eigi mïns husbonda eign. Svo og hefi eg alldrei heyrt tvimæli ä því leika ad su ä sem nu rennur j milli Höls og Hlïdarhlïdar[1]) hafi ad fornu fari fallid fyrir ofan Buder og svo þar ut eptir og svo ofan j Fornäros. Svo og vissi eg j fyrgreindum tima ad Budarmenn haufdu alldrei annarstadar torftak enn þar i kring um sinar budir i minu leyfi. Og til sanninda hier [um] set eg mitt innsigli fyrir þetta vitnisburdarbrief er skrifad var i Garpzdal i Gilsfirdi þridiudaginn fyrir Olafsmessu ärum eptir gudz burd M. D. lx. og iiij.

Fyrerfarandi vitnisburdur er ordriett skrifadur epter gømlu kalfskinns brefe. nu Jnnsiglislausu. þad vottum vier er saman läsum ad Skalhollte d. 16. Decembris. Anno 1707.

Magnus Markusson.
Snorre Jönsson.
Þördur Þördarson.

---

204. 6. ágúst 1564. að Hólum.

SIGRÍÐR SIGURÐARDÓTTIR fær Hólakirkju hálfan Stafnshól i Deildardal.

AM. Fasc. LIV, 29, skrá á skinni frá ca. 1564. — AM. Apogr. 298.

Þat giorum uier Þorstein prestur Hallsson Holastadar radzmann. Jon Jonsson sama stadar kyrkiuprestur. Jon Sæmundsson. Godum monnum kunnigt med þessu uorv opnu brefi at arum epter gudz burd. m d lx og iiij. a Holum j Hialltadal vj dag augusti manadar. uorum

1) Svo.

uier j hia saum og heyrdum aa ord og handaband herra Olafs Hialltasonar Superintendentis Hola biskupsdæmis. einne alfu. enn hans kuinnv Sigridar Sigurdardottur af annare. at suo fyrir skilldu. epter rade heidarligx herra og haufudzmannz Pals Stijgssonar. gallt hun kirkiune fyrir þa xc iord sem hun atti at giallda og epter stod af iardaruerdinu fyr giordu og kaupbrefit þar um uottar. xiic j iordunne Stafnsholi. Med ollum þeim gognum og giædum. eignum og jtokum. hlutum og hlunnindum. sem greindri iordu fylger og fylgt hefur at fornv og nyu. og hun uard fremst eigandi at. og kaupbrefit jnne helldur. Ok til sanninda hier um setium uier fyr skrifader menn uor jnsigli fyrir þetta giorningsbref huert er skrifat uar j sama stad ar og dag. sem fyr seigir.

---

205. **19. ágúst 1564. á Grenjaðarstöðum.**

SAMNINGR um skuld Hóladómkirkju við Ljósavatnskirkju.

AM. Apogr. 112 „Ex orig. sira Olafs Stefanssonar". Lýsir Árni innsiglunum, einkum síra Ólafs Árnasonar, er og sé fyrir bréfi frá 10. ág. 1560 og öðru frá 5. dec. 1568. Jbskj. AM. Þing. 17.

Um Liosavatz kirkiu skulld hia Hola domkirkiu.

Eg Olafur Hialltason under Gudz þolenmæde biskup ä Hölum og superintendens allz Höla biskupsdæmis giori gödum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi þa lidit var fra Iesu Christi fæding M. D. lx. og iiij ár aa Grundarvelle j Eyjafirdi þann xij. dag Augusti mänadar var eg til samtals vid Magnus Biørnsson er þä hiellt Liosavatn j Bardardal. um peninga kirkiunnar þar þä sem dæmder høfdu vered ä Helgastadaþingi hvern döm eg hefi siälfur yfersied. og hann svo inne hiellt ad Höla kirkia skylldi Liösavatz kirkiu leggia og giallda xxc. og vij. svo sem sa dömur utvisar. þä hefi eg med handsolum svodan sama giort vid Magnus Biørnson sem hier epter skrifad stendur. J fyrstu lofa

eg ad giallda Liosavattz kirkiu og Magnuse Biornssyne j hond iij kugilldi. messoklæde fyrir iijc. xij. fiordunga smiors og ij vætter fiska. og þar til skal Magnus meiga taka þä hann vill ä domkirkiunnar rekum vid til þriggia ca. enn hann skylldi svara þeim þingapresti sem eg skipa til Liosavatz fædu þridia hvern helgann dag þann sem nu er boden og Ordinantian innehelldur ad halldast skuli j svodan mata ad prestur sitie ad kirkiunne j hvert þad sinn .ij. nætur ef hann svo vill. enn ei skal Magnus presti þurfa ad svara meira kosti enn nu er sagt utann hann vilie betur giøra. og ei skal hann biskupsgistingu svara ä medan eg hef og helld Höla dömkirkiu. utan hann fai ädur og kirkian alla fyrrgreinda peninga þä svare sa epter løgum biskupi og presti sem gardinn helldur. og þessu øllu hollnu lofadi Magnus ad klaga ei Hola domkirkiu um þa peninga sem epter stendur hia Hola kirkiu af Liösavatz kirkiu peningum. svo leingi sem eg hefdi Hola domkirkiu fiar forrædi. enn aungva kvittun giordi Magnus a um grendrar kirkiu peninga. voru þesser vottar ad þessum ockrum giorningi til kallader Sigurdur Jonsson og Olafur Arnason prestar. Og til sanninda hier um set eg mitt incigli med þeirra inciglum fyrir þetta bref er giort var ä Greniadarstad j Adalʀeykiadal vij nöttum sidar enn fyrr seigier.

---

206. 23. ágúst 1564. á Brúarlandi.

VITNISBURÐR um gjöf Hrauns í Unadal.

AM. 199, 4to., bls. 132, uppskrift gerð fyrir Jón lögmann Jónsson um 1604.

Suo felldann vitnisburd ber eg Olafur Jonsson ad eg var vid staddur a Hofi a Hofdastraund þar j kirkiunne. ad Margriet Erlendzdotter gaf dottur sinne Jngibiorgu Palsdottur med handsolum jordina Hraun j Wnudal[1])

---

1) Svo.

j sijnar loggiafer. med samþycke Pals Grijmssonar og hans sonar[1]) Biarna og Jons. Og til sanninda hier vmm set eg mitt jncigle fyrir þetta mitt vitnisburdarbref. huortt skrifad var a Bruarlandi j Deijlldardal. næstann dag fyrer Bartholomeus Messo Anno M. D. Lx og iiij är.

---

207. 29. ágúst 1564. í Brimum.

SKIPHERRAR og kaupmenn, er verzla að Búðum á Snæfellsnesi, skrifa borgmeisturum og ráði Brima og beiðast meðalgöngu þeirra við Danakonung, til þess að afstýra því, að Hamborgarkaupmenn gangi á rétt þeirra til verzlunar að Búðum.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15. — Ríkisskjalasafnið í Brimum, uppskrift 1933 frá H. Christ, aðstoðarmanni þar. — Bréfið finnst og í rskjs. Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. 15, 26.

Hochgelerde Ehrbahre. und Wolwyse. grothgunstige gebedende Heren. Negst erbedinge unser gehorsahmen bereittwilligenn deinste. geven I. Erb. W. wy. mit bedrovedem gemohte. klagende deinstlick tho erkennenn. Wowoll wy vor velenn Iahrenn. (:unser nehringe mit dar waginge lyvess unde gohdess. thom bestenn nha tho settende :) entlick dorch gnedige anwysinge dess Almechtigenn eine Haven in Isslandt. mit nhamen Bodenstede. thom ersten angedrapenn unde up gefunden. ock folgendess desulven. up vorgahnde gnedigste verloffnisse der Kon. Maytt. unsess Gnedigsten Herenn. unnde dersulven verordentenn Vogdenn darsulvest. negest guthwilliger verrichtinge des gebohrlikenn Tollenss. jahrlikess besegeldt. unde mit allerley deinstlikenn wahrenn notturfftiglick vorsorget. So datt unsess underdenigstenn verhapendess. de Hogstgedachte Kon. Maytt. unnde dersulvigenn Bevehlhebbere unde underdahne sick derwegen unser (: Godt loff :) inn nichtem tho-

1) Svo.

beklagen hebbenn werdenn. Wy ock desulvige nhu mehr. aver de vehrtich Iahr. ahne Iemandess Insper unde verhinderinge. also trouwlick gebruckett unde besegeldt.

Dat doch dessenn allenn unangesehenn. dissess Iahress etlike Borger van Hamborch. alse Schipper Iurgen Borcherss. sambt synenn Koepluden. sick tho unss in bemelte Havenn. mit ohreme Schepe unde guhderen. dedtlick gedrungenn unde unss mit unser wahre. de wy mit grother beschweringe. in dissenn duhrenn Iahrenn. up unde dahr gebracht. fast tho achterenn gesettet.

Alless in meinung. unss ock der einigen Have. deren se sick doch vor disser tydt nyehmahlss an genhamen. gelick den anderen Havenn inn Isslandt. (: darin se vor unde nha. tho nichtt geringer disser guhdenn Statt beschweringe. unde affbroke gemeyner nehringe sick gedrungenn :) dedtliken thoendtsettenn.

Dewyle averst solcke vorhinderinge und affstrickinge unser nehringe. nicht alleine der nhaberlikenn verwanthenisse sundern ock der Christliken leve. dehme Rechtenn unde aller billicheidt thowedderenn. Unnde wy der mehrgedachtenn Havenn unss beth darher nicht geutert. unss ock desulve dorch der Hogstgemelter Kon: Maytt: Bevelhebber nicht up gesecht wurdenn.

Wyllen tho der Kon: Maytt: wy unss underdenigst vertrosten. desulvige werdenn gnedigst geruhen. unss wedder Iurgenn Borcherss unde syner verwandtenn dedtlike handelinge. nicht weiniger by bavenberohreder Havenn thoverbiddenn. alse he verschenenn Iahress. van einer anderen Have. de Kummerwage genohmett. (: daruth he etlike unse mede Borger gelyker gestaldt thodrengen sick underfangenn :) van ohrer Kon: Maytt: ernstlick affgewysett wurdenn.

Ist demenha unse deinstlike bede I. Ehrb. W. sick gunstiglick nicht beschwerenn willenn. unss by Hogstgedachter Kon: Maytt: vorbitlick thoverschrivenn. darmede wy verdan. by mehrberohrder Havenn. ahne einige der Hamborger beeindrenginge umme de billike ge-

bohr. beth so lange ihre Kon: Maytt: solcke Havenn. vor sick sulvest besegelen tholahtenn. nicht enschlatenn. gnedigst gelahtenn. unde fredlick blivenn mogenn. Solckess gereckett nicht alleine. de wy unser gelegenheidt nha. solcker Schipfahrtt unss ernehrenn mohtenn sunder ock gemeiner Stadt unde Borgerschop. so vann denn Hamborgerenn der order. (: wo gemeldt :) fast verdrungenn. thom bestenn. Unde wy sindt id umme de Kon: Maytt: in aller underdehnicheidt. ock I. Ehrb. W. in schuldigem gehoram uterstess vormogendess thoverdehnenn gantzwillich Datum Bremenn. denn 28. Augusti Anno 1564.

I. Erb. W.

gehorsahme und bereitwillige Borgere
Samptlike Schipper unde Koeplude
der Haven Bodenstede in Isslandt

An den Rath tho Bremenn.

---

208. 1. september 1564. á Eyri.

VITNISBURÐR um landamerki Hóls og Hlíðar í Bolungarvík og um fisktolla Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apor. 1047 „fra Sæmundi Magnussyni a Holi i Bolungarvik“ m. h. Árna Magnussonar.

Svofelldan vitnisburd ber eg Jnndridi Jonsson ad eg hefi heyrt ad Hölsä hafi runnid ad fornu fari fyrir ofan Budir og svo framm j Fornärös. Saumuleidiss og um tollana hefi eg heyrt ad Vatzfiardarkirkia ætti toll fra skierinu Þiodolfi og ad Fornärös. enn ei leingra. lystu þessu fyrir mier Olafur heitinn Gudmundzson og Einar heitinn Þorleifsson og svo fleiri adrir gamlir menn og skilvïser sem þa voru ä daugum er eg var ungur madur. og hefi eg nu sex vetur um sextugt. og alldrei burt ur Jsafirdi farid til vistarferla. Og til sanninda hier um set eg mitt innsigli fyrir þetta bref er skrifad var ä Eyri j Skutilsfirdi faustudaginn næsta eptir Decollatio Johannis baptiste. arum eptir gudz burd M. D. lx. iiij.

Fyrerfarande vitnisburdur er ordriett skrifadur epter kalfskinns brefe. med underhangande heilu og læsiligu Jnnsigle Jndrida Jonssonar. Þad vottum vier er saman läsum ad Skälhollte þann 16. Decembris Anno 1707.

Magnus Markusson.
Snorre Jönsson.
Þördur Þördarson.

---

209. 2. setpember 1564. í Brimum.

BORGMEISTARAR og ráð i Brimum beiðast þess af konungi, að skipherrar og kaupmenn í Brimum fái að njóta réttar sins til verzlunar að Búðum fyrir Hamborgarkaupmönnum (ágrip).

Frumrit i ríkisskjalasafni Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

210. 13. september 1564. á Friðriksborg.

KONUNGR veitir Brimamönnum höfn að Búðum til verzlunar.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr. 52, 458—9. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 597—8.

Ahnn die Stadt Brehmen.
Friderichsb[erg] 13. t. Septemb. A° 64.

Wir haben ewer schreibenn vnderm dato den 2. diss Monats heutt empfangen. vnd Inhaltz vorlesen lassen. vermerken daraus. wess Ihr euch etzlichen vnuorsehentlichen beschwerungen halben. so ewern schieffen vnd Kauffleudten die vnser landt Jsslanndt besuchen. In der hafen Bodenstede genhant. vonn Schiffer Georgen Borchorst vnnd anderenn seinen mitvorwanten begegent sein sollenn. beklagen thut. Nur wir vnnss dan gutter massen woll erynneren. dass wir denen von Hamburgk. vnser Landt Jsslandt zubesuchen. hiebeuor fast

gentzlich verbotten. vrsachet vns diese geschichten. jegen das jennige. so wieder vnser verordnung von denselbigen furgenohmen. geburlichs einsehen zu haben. Wollen derwegen die Verordnung zu thuen wissen. das Jr euch wie wir vns vorsehen. des orts von denselbigen keines tedtlichen vberfals mehr zubefharen haben sollet. Wir gonnen euch auch. das Jhr gemeldte hafen Bodenstede fort ahn. wie bis daher. ohne Jemandts hinderung besuchen muget. so lange. das wir nach besser erkundigter gelegenheit desfals ein anderss vorordener werden. das werden sich auch die ewern daselbst. Jhrem erbieten zu folge. mit der erlegung des Zollens vnd anderer gebur vnuorweisslich erzeigenn. Vnd wolten euch diess zu gnedigsten Anntwordt hinuieder nicht verhalten. Seind euch mitt gnaden bewogen.

---

211. 13. september 1564. á Friðriksborg.

KONUNGR tjáir Dr. Hinck efni næsta bréfs á undan.

Ríkisskjalasafn Dana, Ausländ. Registr. 52, 459—60. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 599—600.

Ahnn Doctor Hinck.

Friderichsburg. 13. Septemb. A° 64.

Ewer vorbitlich schreiben vor etzliche Burger zu Brehmen so nach vnsern Lande Isslandth handeln. vnd sich Jhnen vor etzlichen von Hamburgk jnn der hafen Bodenstede beschehenen eintrags. beschweret. vnnd abschaffung gesucht. haben wir neben eines Radts daselbst derwegen auch ahn vns ergannguer vorschrifft heutt dato entpfangen. vnd gnedigst vorstanden. Vnd weill wir denen von Hamburgk. gemeldts vnser Land Isslandt hiebeuor. fast gentzlich verbotten. dem zu jegen dan solcher eindranck wieder faren sein mus. vns zu verordenung. das sich ermeldte vonn Brehmen dergleichen vberfals hinfurder nicht zubefharen habenn solten. gnedigst erbotten. auch zugelassen. das dieselbige. bis das wir vnns allerley gelegenheit besser erkundiget

auff geburliche erzeigung. Jhrem erbieten nach wie biss daher besuchenn vnd gebrauchen muegen. Alles Jnnhalts vnsers ahn den Radt daselbst wieder ergangenen Antwordt schreibens. Welches Jhr vngezweifelt vonn Jhnen selbst werdet zustehen erlangen. Kondten dissmals weiter jnn diesen sachen nichts einreumen.

Seindt euch zu gnaden geneigt.

---

212. 15. september 1564. á Möðruvöllum.
17. december 1564. í Auðbrekku.
22. mars 1565. á Möðruvöllum.

KAUPBRÉF fyrir Hólum í Öxnadal.

AM. Apogr. 4762 „Ex orig. fra Joni Jonssyne ä Gunnsteinsstødum.“

Þat giorum vær Þorgeir Gunnarson. Ola[f]ur Tomasson. prestar. Gijsle Arnason. Brandur Sueinsson. Jon Jonsson. Jon Gitzurarson og Biarne Sueinsson. leikmenn godum monnum kunnigt. med þesso voru opnu brefi. at ärum epter Gudz burd M d lx. iiij. ä Modruuollum j Horgardal fostudaginn næstan epter krossmesso vmm haustid vorum vær hia. saum og heyrdum aa ord og handaband Sera Biarnar Gijslasonar og Asgrims Einarssonar: at sua fyrir skildu at nefndur Asgrimur sellde sogdum Sera Birne jordena Hola j Øxnadal j Backa kirkiu sokn til fullrar eignar med ollum þeim gognum og giædum sem þeirri jordu fylgier og fylgt hefur at fornu og nyiu og aadur nefndur Asgrimur vard fremst eigandi at. Hier j moti gaf fyrr nefndur Sera Biorn aadur sogdum Asgrime. xij maalnytu kugillde. iiijc. j gielldum nautum. og. iiijc. j gielldum saudum. og. vc. j einhuerium audrum þarfligum peningum. Skylldu nautin og sauderner vt greidast at næstum epterkomande fardogum. enn kugilldin skyllde opt nefndur Sera Biorn hafa um næstu .iij. är af Asgrime til fullrar leigu. Enn vcin þau hinu ofridu og sua leigurnar af kugilldunum skyllde þratt nefndur Sera Biorn greida kongs vmbodz-

manni vegna adurnefndz Asgrims. uppi þat sakafie sem tijtt nefndur Asgrimur hafdi ordit kongsvalldino skylldugur. Enn ef jorden Holar genge af Sera Birne med logum. þa skylldi þrattnefndur Sera Biorn eignast þridiung j jordunne Arnbiargarbrecku þann sem Halfdan Eijnarson helldur vegna sinnar kuinno Þrudar Ormsdottur. þuiat Asgrimur sagde at sa jardarpartur hefdi verid giefinn fyrir jordina Hola. enn þat sem sa jardarpartur er dyrare enn Holar skylldi opt nefndur Sera Biorn greida tijdt nefndum Asgrime j godum þarfligum peningum. Lofadi þratt nefndur Sera Biorn at hallda jordunne Holum til laga.

Suo og vorum vær hia j Audbrecku j Horgardal sunnudaginn næstan fyrir Tomasmesso fyrir jol aa sama aare. sem fyrr seigier. saum og heyrdum aa at Halldora Gudmundardotter Eiginnkuinna adurgreindz Asgrims sambyckti med handsaulum vid opt nefndan Sera Biorn. og sua sinn mann tijdt nefndan Asgrim allan fyrr greindan kaupskap og giorning.

Og til sanninda hier vm setium vær fyr nefnder kaupvottar vor jncigle fyrir þetta bref er skrifat var ä Modruvöllum j Horgardal. fimtudaginn næstan fyrir Mariumessu Annuntiationis. i. are sydar enn fyrr seigier.

---

213. 25. september 1564. að Bakkárholti.

SJÖTTARDÓMR presta og leikmanna dæmir Skálholtsdómkirkju rekann á Skeiði.

Bps. Skalh. Fasc. VI, 27, frumrit á skinni. Af 7 innsiglum eru nú 3 fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 252.

Domur Arnors vm Rekann aa Skeidi.

Ollum monnum þeim sem þetta Bref sia edur heyra. senda Jon Biarnarson. Biorn Olafsson. Einar Olafsson. Prestar Skalholltz sticktis. Jon Thomasson. Jon Vigfusson og Þorgrimur Oddson suarner logriettumenn. kuediu Gudz og sina kunnigt giorandi at aarum epter Gudz burd M. D lx og iiij. A Backarhollti j Auluesi vmm haustid

aa þingstad Riettum Manudaginn næstann fyrir Michaels Messu vorum vier til skodunar og doms nefnder af Erligum Dandis sueine Niels Olafssyni er þa hafdi fullmecktugt kongsins vmbod yfer þrimur fiordungum aa Jslandi vm þa klaugun og aakiæru sem Sijra Þordur Jonsson er þa var Raadzmadur j Skalhollti klagadi til Arnors Eyiolfssonar at hann hefdi laugliga at sier tecid Domkirkiunnar reka aa Skeidi. huer nefndur reki at honum hafdi verit optsinnes bannadur og fyrirbodinn. Suo og laugfestur. Enn Arnor brukadi hann samt og aadur. Jtem var þessi nefndur Arnor aa þessu fyrr greindu þingi stefndur Almennilega þar strax. þui dæmdum vier hann riettilega fyrir kalladan epter laugligri stefnu. Kom þar framm j fyrstu fyrir oss af Raadzmannsins hendi vitnisburdar Bref Abota Halldors aa Helgafelli med heilu og oskauddu hans hanganda jnnsigle huert vt var gefit fyrir fimm og .l. aarum.[1]) huert Bref suo jnne hiellt at Abotinn lysti þui at hann hefdi verit Raadzmadur j Skalhollti j þriar reisur og vitad þar til meir enn vppaa .l. aar. og eigi annars heyrt edur vitad helldur enn suo at rekinn aa Skeidi hefdi verit hafdur og halldinn Skalholltz Domkirkiu eign aataululaust j allann maata. Jtem kom þar og framm j dominn fyrir oss .vj. presta domur jnnsigladur med festur þessu vitnisburdar Brefi. huern dom at Biskup Augmund godrar minningar hafdi ganga latid. j huerium domi at jnne stod vitnesburdur tueggia skiluijsra manna. huerier at verit haufdu annar heimamadur Þoruardz heitins Ellendzsonar logmanns huers saal at Gud mun naadat hafa. Annar hans landseti og buit aa Hraune j Hialla kirkiu sokn. Þesser menn baaru suo. At Þoruardur laugmann hefdi eigi viliad helldur bannad at hafa edur hafa lata med fyrr sagdann Reka aa Skeide og bannadi sinum monnum þar af at hafa vtan þad eina sem Skaalholltz Raadzmadur villdi þeim leyfa.[2]) Jtem j þridia maata kom þar framm Bref Herra Ellendz Þoruardssonar med heilu

1) frá 23. apr. 1509. Dipl. Isl. VIII, nr. 232. 2) frá 8. nóv. 1532. Dipl. Isl. IX, nr. 524.

og oskauddu hans jnnsigle huert suo hiellt at greindur Herra Ellendur gaf j valld Herra Gizurar heitins godrar minningar Superintendens Skalholltz stiktis allt þad tilkall og aaklaugun sem hann mætte eiga til Rekans aa Skeidi æfinnlega hiedan j fraa et cetera.[1]) Jtem var fyrr nefndur Arnor bedinn og krafdur framm at leggia þau skilrijki sem hann hefdi fyrir greindum reka og honum mætti til gagns og bata verda enn hann gat eingin framm borit. synt nie til sagtt. Enn af þui at suo stendur j vorri landzlagabok: Ef madur hefur skog. Eing edur haga edur adrar landznytiar xx vetur edur leingur aatalulaust. þaa aa saa er halldit hefur. nema hinn hafi lauglig vitne til þess at hann aa ef hann skal oræntur vera. Þui at heilags anda naad tilkalladri at suo profudu og fyrir oss komnu saukum þeirra brefa og biuisinga sem af Domkirkiunnar hendi framm kom. þa dæmdum vier fyrr nefnder domsmenn med fullu doms atkuædi allann reka ä fyrr greindu Skeidi fyrir vtan Oluesaa. fra Oseyrartanga og vt þadan vera og verit hafa Skalholltz domkirkiu eign allt jafnt hier til og æfinnlega hiedan j fra obrigduliga. Enn hueriu at tijtt nefndur Arnor mætti sekur verda vm halld og brukan ä greindum reka villdum vier ecki j þessum domi nie gaatum þar vm traktierad sem oss þotti.

Samþyckti þennann vorn dom med ass aadur nefndur vmbodzmann Niels Olafsson og setti sitt jnnsigle med vorum jnnsiglum fyrir þetta Doms Bref. Skrifat j sama stad og aare enn deigi sijdar enn fyrr seiger.

---

214. **27. september 1564.** **í Skriðu.**

LÝSING Einars Tómassonar um skipti sín og Kolbeins Arngrímssonar á Grænavatni.

AM. Apogr. 4763, eftir frumriti „fra Gunnsteinsstødum i Langadal“, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum.

---

1) frá 26. júní 1546. Dipl. Isl. XI, nr. 412.

Medkiennum vier Jon Magnusson. Þorarin Philpusson. Kolbeirn Jonsson og Biarne Biornsson fyrir ollum et cetera þa lidid var fra fæding frelsarans Jhesu Christi M d lxiiij ar. miduikudagin næstan fyrer Michelsmessu vm haustid: þann xxvij dag Septembris. j Skridu j Reykiadal. worum vier til kallader af Magnusi Jonssyne vitne vm at bera: huoria lysing ath Einar Tumasson yfer lysti fyrir oss ollum nalægum frij og frials viliugur: heill at heilsu og okreinktre skynseme. J fyrstu lysti hann þui at Kolbeirn Arngrimsson hefde ecke af vitad sinum misferllum og Gudbiargar Kolbeinsdottur fyre enn hin fyrsta dag hun vard liettare at barne a Þorlaksmessu sialfa. og þad med at hann hefde þad sama sumar j fardogum adur komit til vistarferlla til Greniastada[1]) til Siara Sygurdar Jonssonar og giorst hans sueirn. Suo og lysti hann at Kolbeirn hefde alldrei sig hyst a Grænauatne tueim nottum leingr suo hann visse edr mynde fra þui hann vissi sitt brot og Gudbiargar og allt þar til hann sellt hafde Magnuse Jonssyni jordina Grænauatn og alldre sagde hann annat munde sannprofast nockurn tima. Somoleidis sagde hann þeir Kolbeirn hefde alldre giortt sama sin a millum huorke leyniliga ne opinberliga vm sitt afbrot og Gudbiargar og Kolbeirn hefdi vandrædst vm huornin hann skyllde hier med fara þui honum være vant j hendur sellt enn þo nenti hann ecke at opinbera sina dottur. Sagdist Einar vera eidfæʀ hier vm og þar at hofdo þeiʀ handsol Magnus og hann suo vier allir saum. Og til sanninda hier vm setium vier fyrgreinder menn vor jnnsigle fyrer þetta bref sem skrifat var j sama stad deigi og are sem fyr seigir.

---

215. 27. september 1564. á Reykjahólum.

ÞORLEIFR prestr Björnsson fær Jóni, bróður sínum, jörðina Seljanesströnd, upp í skipti þeirra bræðra, og lýsir landamerkjum.

1) Svo.

AM. Apor. 4772 „Epter originalbrefe fra Gisla Jonssyne i Mafahlid“. Er m. h. Orms Daðasonar. Innsiglum lýst.

Þat giorer eg Þorleifur prestur Biornsson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi ad ec medkennunzt at ec hefer feingit Jone Biornssyne brodur minum jordina alla Selianess strond fyrir sex hundrut er liggur j Reykhola kirkiu sokn. med þessum takmorkum j mille lækiar þess sem rennur fyrer jnnan Barmahraun og lækiar þess sem kendur er Þufnalækur hinn jnnare at nu er kalladur. til æuenligrar eignar og frials forrædis. undan mier og minum erfingium. enn under hann og hans erfingia med þeim gaugnum og giædum sem greindre jordu fylger og fylgtt hefur at fornu og nyiu og eg uard fremst eigande at epter minn faudur Biorn heitin Þorleifsson sem gud hans sal näde. og ad þessu haulldnu og hier j möte gaf hann mig aullungis kvittan um þau xx hundrud sem hann þottizt tiltaulu eiga meiga at mier j Reykiaholum er hann reiknade sig aa vanta uid mic um retta peninga hæd og hann villde þa ecke framlutare aa vera fyrir saker ockrar frændseme. Og til sanninda hier um festa eg mitt jncigle fyrir þetta jardarbref og kvittanar huertt at skrifad var aa Reykiaholum midvikudagin næsta fyrir Mikaelsmessu um hausted arum epter gudz burd. M. D. lx. og fiogur.

Þetta fyrer framann og ofann skrifad brief er riett copierad epter originalnum sem er ä kalfskinn ritadur, med eiginn hende Sira Þorleifs Biornssonar, þess hins sama sem briefed hefur utgiefed, hvad vier underskrifader gløgt siä og þeckia kunnum af samburde þessa briefs vid ønnur brief, underskrifud af nefndum Sira Þorleife. Vid þetta brief hieck heillt og læselegt jnnsigle þessa sama Sira Þorleifs þä vier original-briefed hier vid saman läsum, j Skalhollte þann 27. Januarii Anno Christi 1711.

Arne Magnusson. Þördur Þördarson. Ormur Dadason.

---

216. 29. september 1564. í Grímstungum.

VITNISBURÐR um engjamark í milli Þórormstungu og Marðarnúps í Vatnsdal.

Eftir vidisse tveggja manna á pappír gerðu 29. sept. 1741 i Grímstungum, komnu 1910 frá Jónasi bónda Bjarnasyni i Litladal i Sléttárdal. Sbr. bréf frá 27. sept. 1520.

Vier Epterskrifader menn Gunnlaugur prestur Arngrijmsson. Salamon Þorsteinsson. Gudni Arnason. tilkvaddir af þeim froma manni Joni Gijslasyni berum sofelldann vitnisburd allir samt. um Eingiamark a millum Tungu og Mardarnups. ad vier høfum þad heirt af oss Elldre mønnum. og lijka itl vitad um vora daga. ad jordinne Tungu hefur eignad vered ad minsta koste ut og yfer ad Mijslijngslæk. nordann Mijslijngstänga. og þad vitum vier fyrer full sanninde. ad Tungu eigendur og äbuendur hafa haft og hallded. jrkt og sleiged allt adursagt land og Eingi. ad adurnefndu takmarke. ätølulaust i allann mäta. epter þvi sem vier hofum til vitad og heirt. so sem ad goder menn adrer meiga þar vitni um bera. sem hier til vita. Og til sanninda hier um setium vier adurnefnder menn vor jnsigle fyrer þetta vort vitnisburdarbrief. hvort utgiefid og skrifad var i Grijmstungum j Vatzdal. ä dag S[ancti] Michaelis M: D: Lx iiij.

Þetta Brief med þremur jnsiglum.

---

217. 18. október 1564. í Reykholti.

KAUPBRÉF fyrir Kjalardal, að tilgreindum landamerkjum.

Eftir uppskrift frá ca. 1770—80 af transscripto, gerðu eftir frumriti „ä perment“ 10. apr. 1666 i Reykholti (sjá bréf frá 27. júli 1562). Er uppskrift þessi komin 1. júli 1894 frá sira Þórarni Böðvarssyni og er nú í þjóðskjalasafninu.

Þad Giorum vier Freysteirn Grijmsson og Einar Marteinsson. prestar. Godum monnum kunnigt med þessu

ockru opnu brefe. þä lidid var frä Gvds burd M. D. lx. og iiij Ar i Reykhollte i Reykholltz Reikiadal midvikudagenn fyrstan j vetre. for svo felldur giørningur framm. ad Jon bonde Grijmsson greidde og gallt Jone Eigelssyne jordena allan Kialardal er liggur i Skilmannahrepp j Garda kyrkiu sokn a Akranese xx^c ad dyrleika fyrer xxiiij^c j frijdum peningum hvad fyr nefndur Jon Grijmsson hafde til umbods vegna Jöns Eige'ssonar. Skyllde fyr skrifadur Jon Eigelsson þessa nefnda jørd Kialardal med frialsu eignast med øllum þeim gøgnum og Giædum er þeirre jørdu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu og Jon Grijmsson vard fremst eigande ad undann sier og sijnum Erfingiumm. enn under optnefndan Jon Eigelsson og hans Erfingia og Epterkomendur medur þessum äkvednum landamerkiumm. Rædur Diupä fyrer austann. enn fyrer vestan Rædur lækur sä sem næst Rennur Arkarlækiar bæ og ur botnenumm ä læknum sionhending til fialls vpp j þa stædstu festena. Skillde Jon Grijmsson svara lagariptingum a sagdre jørdu og hennar lande ef med logum kinne af ad ganga. enn Jon Eigilsson hallda til laga. og eignast allt þad fie er þar findest j edur ä þeirre jørdu. og ei yrde løgeigendur ad. og hier uppa hofdu þesser margnefnder menn Jon Grijmsson og Jon Eigelsson fullnadar handsol ockur fyrskrifudum prestmonnum äsiaande. og fleirum odrum Dandimonnum þetta skillde riett lagakaup vera og halldast og Jon Grijmsson kvittur um xxiiij^c af umbodspeningum Jons Eigilssonar. Og til sanninda hier um festum vid ockar jnnsigle nedann fyrer þetta bref huort ed skrifad var i sama stad. ar og ä deige sem fyrr seiger.

---

218. **25. október 1564.** **í Glaumbæ.**

PROVENTUGERNINGR Ljóts Arngrímssonar.

AM. Apogr. 4280, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum. „Ex originali“ „ä kalfskinn“.

Þat giorvm vier Gottskal Jonsson kalladur prestur. Jon Þorlakzson. Bardur Halldorsson og Biarne Bergzson godum monnum kvnnigt med þessu voro opnv brefi arum epter gudz burd. m. d. lx. og iiij. þridivdaginn næsta fyrir Simoniz et Jude vm veturinn[1]) j Stafni j Svartardal vorvm vier j hia saum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna Liotz Arngrimssonar og Jonz Liotzsonar at forsogn Sira Gottskalz. medkendiz Liotur at hann hefdi golldit Jone syni sinum j sin trv þionustulaun þan silfurkross sem sira Gottskal modurbrodur[2]) hanz gaf honum fyrir. xca. þridiungin i jordune Stafni er liggur j Bergstada kirkiu sokn. i annari grein fiell Jone til erfda epter modur sina .iijc. og xl alner betur j jordvne Eistodum.[2]) luckti Liotur honum þar i gen svo micid vppi þessa adur greinda jord Stafn. J þridiu grein selldi Liotur syne sinum Jone til fullrar eignar og frials forrædiz[3]) allt þad meira sem væri hanz eign j fyrsagdri jordu Stafni. Skylldi Jon giallda honum hier fyrir. viij. kugilldi og ixc i godum aurum. og vpp fra þessvm deigi skylldi þessi titt nefnd jord Stafn vera loglig eign Jons Liotzsonar. Nv fyrir þann skulld at Liotur þottiz titt fær til þess at vtvega sier fædzlv þa gaf hann og gallt þessvm syni sinvm adurgreint lausafie med sier i prouentu. Skylldi hann sier mat og dryck sina lifdaga med godu vidværi. villdi Liotur annars stadar uera þa skylldi Þorarin sonur hanns aa medan i hanz fædi vera. kynne suo at ske Liotur endiz eigi til iij arvm leingr þa skylldi hans erfingiar kugilldin eignazt og ijc god. falle suo til þui gud rædur at Liotur lifi Jon. þa skylldi Liotur svo mikit vt hafa af þessari prouentu sem skynsomvm monnum virdiz møguligt vera. hier til gaf og gallt þrattnefndur Liotur optnefndum Jone syni sinvm alla þa fiemvne sem hann hefdi att epter i Forsæludal þa Jon þar vidtok. Enn hier j gen skylldi Jon faa sinvm fodur þær spennr[2]) sem honum hia hofdu verit vm tima. Og til sannenda hier vm setti Liotur sitt

1) þ. e. 24. okt. 2) Svo. 3) forfædiz, Apogr.

jnncigli med fyrgreindra manna jnciglum fyrir þenna giorning er skrifadur var j Glaumbæ j Skagafirdi deigi sidar en fyr seiger.

---

219. 30. október 1564. í Miðhlíð.

KAUPBRÉF fyrir 10 hundr í Lambavatni.

Bæjarskjalabók á Rauðasandi bls. 85—6, skr. ca. 1730—40 stafrétt eftir frumriti á kálfskinn. — Jarðabókarskjöl Árna Magnússonar, Barðastrandarsýsla 19, uppskrift gerð í Skarði á Skarðsströnd 5. jan. 1704 vottuð af tveim mönnum.

[Kaupbrief fyrir xc j Lambavatne Eggerts Hannessonar Anno 1564.[1]

Jhesus.

Þad giorum vid Ormur Ellingsson[2]) og Sygurdur Ormsson godum monnum kunnigtt med þessu ockru oppnu brefi ad ä manudæginn næsta fyrir all[r]a heilagra messo vmm veturenn. þaa lidid var fra gudz burd. m. d. lx. og iiij ara j Midhlid ä Bardastrond þä vorum vid þar j hia saum og heyrd[um] þar vpp ä ad med fullnadar handabandi þä selldi Kristin Olafsdotter Eggertt Hannessyni xc j jordune Lambavattne og þar til viijc j jordune Kirkiuboli j Kollzuik huerar iarder ad ligg[i]a j Sandzhrepp j Saurbægar kirkiusockn med ollumm þeim gognum og gædumm sem fyrrgreindum jardarportumm ä ad fylg[i]a ad fornu og nyu og hun hafdi fremst eigandi ad ordid epter sina modur bædi til sioz og landz alltt til skilid epter logum enn ecki neitt fra tekid vndann sier og sinum erfing[i]umm enn vnder fyrskrifadann Eggertt og hanz erfing[i]a enn hier j mote galltt optnefndur Eggertt þyzkumm monnum vegna erfingia Jonz heitinz Ellingssonar xixc j skreid. j vadmale. j smiorumm og gelldumm peningum. skildi opttnefndr Eggertt til j somu handabandi ef nockud af þessumm fyrsogdumm porttumm meira edur minna kynne af sier edur sinum erfing[i]umm ad ganga þaa skyllde

1) [Jbskj. 2) Ellindzson, Jbskj.

hann edur hanz erfing[i]ar ganga domlaust aptur ad suo mycklu j Dufanzdal og þui jatadi Kristin Olafzdotter fyrir sig og erfingia Jonz heitinz. þar fyrer ad Kristin Olafzdotter eignadist apptur fyrir sina parta þa hun selldi Eggertt xjxc j Dufanzdal þau sem j skullder þyskra attu ad ganga. sem var Klauess Fris. Hannes Elmennhorst og Pietur Matteusson. Og til sanninda hier vm þä festu vid fyrgreinder menn og kaupvottar ockar jnncigle fyrir þetta kaupbref huertt giortt og skrifad var j fyrsøgdum stad äre og deigi sem fyr seiger et cetera.

---

220. **31. október 1564.** **í Hrauni.**

VITNISBURÐR um dýrleika Hofs í Dýrafirði.

AM. Fasc. LV, 21, frumrit á skinni frá Markúsi Bergssyni, og er innsiglið fyrir. — AM. Apogr. 4768, uppskrift staðfest í Skálholti 1. maí 1712 af Árna Magnússyni, Þorleifi Arasyni, Ormi Daðasyni og Páli Hákonarsyni.

Vitnisburdur vm dyrleika aa jordinne Hofi.

Þat giore ec Jon Ormsson godvm monnum vitturligtt med þessu mijnu opnu brefe at ec medkenuzst at ec hefe so leinge j Dyrafirde veritt v ar og xxxx og j þeim fim arum og fiorutie var ec [heimils[1]) fastur madur a Sondum j Dyrafirde hia sera Halldori heittnum Jonssyni j fim ar [ed cetera.[1]) heyrda ec sera Halldor heittinn þui lysa. at Hof j [Kiurkiubollsdal[1]) skyllde hafa verit keyptt fyrir .xij.c Enn þo sagde hann at [jarda[1]) dyrleika være þat eigi meir en vjc og sos heltt hann og tivnder af tok af adur greindre jordu og alldre hefe ec annars heyrtt j þan tijd og þar fyrir en hun være vjc og hier eptter þessum mijnum vittnisburd vil ec sueria nær sem þurfa þicker. Og til meire saninda hier vm [sett[1]) ec mitt jnsigle fyrir þetta mijtt vittnisburdarbref huertt at skrifad var j Hrone j Keldudal j Dyrafirde þridiudægin næsta fyrir allheilagra[2]) messu vm vetturinn arvm Eptter guds burd m. d lx iiij.

1) [Svo. 2) Svo.

221. 3. nóvember 1564. í Saurbæ.

VIDISSE af Vatnsfjarðarbréfi frá 2. sept. 1470. (Dipl. Isl. V. nr. 517).

AM. Apogr. 982, m. h. Þórðar Þórðarsonar „Ex transscripto membraneo Sæmundar Magnussonar ä Hole i Bolungarvik" (AM.). Gamla bréfið var í þessu transscripto óbrjálað, en seinna skafið á ýmsum stöðum og ofan í sköfurnar skrifað.

Þath giorum vid Jon prestur Olafsson og Vigfus Helgason godum monnum kunnigtt med þessu okkrv opnv brefe ad uid medkennunzt ad vid hofum sied. skodat og yferlesid og heyrt yferlesid suo hliodande bref. ord epter ord sem hier fyrir ofan skrifad er med heilum og oskoddum hangande jnsiglum og hier epter vilium vid sveria ef þurfa þiker. Og til sanninda hier vm festum vid okkr jnsigle fyrir þetta transkriptarbref skrifad j Saurbæ aa Raudasande þann þridia Dag Nouembris manadar anno Domini M D. lx. iiij.

---

222. 18. nóvember 1564. í Grímstungum.

GUNNLAUGR prestr Arngrímsson kvittar Jón Björnsson af barneign með Oddnýju Magnúsdóttur.

AM. Apogr. 415 „Ex orig. fra Sira Skula Þorlakssyne. Originallinn er under lok lidinn" (AM.). Árni lýsir innsigli. AM. 255, 4to., bls. 378—9.

Þath giore eg Gunnlaugur prestur Arnngrimsson konglig maiestatis profastur j mille Uatzdalskuisla og Hrutafiardarär godum monnum kunnigth med þessu minu opnu brefi ath Jon Biornson[1]) hefur medkennstz fyrir mier ath hann hafi brotligur ordit med Ornyiu Magnusdottur um barneign at fyrsta barni. Og fyrer þann skulld ath fyr nefnndur Jon Biornsson hefur til allrar godrar hlydne gengit um adur skrifat brot og sakfelli tilheyreligar skripter halldith og mier sekt golldit sem mier vel

1) „Þad er öefad sonur Sira Biørns Jonssonar biskups" (AM.).

likar. þui gef eg adr greindr profastur Gunnlaugur prestur Arngrimsson þennann heidursmann Jon Biornnson og fyrnefnda Ornyu Magnusdottur aullungis kuitt fyrir mier og ollum minum logligum epterkomenndum bædi konglig maiestatis vegna. og suo heilagrar kirkiu og hennar formonnum. Og thil meire sanninda hier um set eg mitt jnnsigli fyrir þetta kuittunarbref hvert giort var j Grimstungum aa laugardaginn næstann fyrir langhelgar um veturinn. arum epter Gudz burd M. d. lx og iiij ar.

———

223. 28. nóvember 1564. í Nyborg.

KONUNGR leggr fyrir Magnús Gyldenstierne að lúka sjö lestum íslenzks brennisteins upp í skuld sína við ónafngreindan kaupmann í Dantzig.

Rikissskjalasafn Dana, Tegn p. a. L. 8, 163 b. Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursen ríkisskjalav. í þjskj.).

Her Magnus Guldenstiernn. statholder. fick ko. ma. breff saa liudenndis.

Frederich etc.

Wor synderlig gunst tilfornn. Wiider. att som i schriffue oss til och eblandt andet giffue tilkiende. att en kiøbmand aff Dantzick skall were ther wdj byen. som førdrer en suma pendinge wed 4900 daler. hand oss forstragt haffuer. och samme kiøbmand begerer ware vdj hans betalinge. och i therhos formelder. att ther skal were siuff lesther suauell. som er kommit fran Island for sønden. huilcke i for gott anseer att motte antuordis same kiøbmand vdj hans betalinge. tha effther thij wij icke befinde thett att were emodt thend handel mellom oss och the Løitzer siste sinde giortt er. bede wij etther oc begere. attj lader same kiøbmand følge forschreffne suouel och attj forhandler thett saa. att hannd thett anthager thett allerdyriste etther muligt er. och i ther vdinden wille rame wort gaffn. som wij etther tiltroer. Tisligiste att wij paa thett nye aff hannom

motte fange saa møgit kabbelgarn. hamp oc anden deel. som wij til wore skiibe att vdrede behøffue. Wij wille hannom thett redeligen lade betale. och attj siiden wille tale mett wor amiral. oss elskelige Herloff Trolle. hure thett best oc oss gaffnligst kunde bestillis. att forschreffne ware mett thett første fran Dantzigk motte komme tilstede. thij i wiide selff huad magt oss ther paa liggendis er. Thermet giør i oss synderligen til wilge. Befalendis etc. Nyborg thend 28. Nouembris aar etc. 1564.

---

224. 30. nóvember 1564. í Nyborg.

KONUNGR ritar sama manni um sama efni sem næsta bréf á undan hljóðar um.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 165 b. Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjskjs.).

Her Magnus Guldennstiern. ridder. fick ko. ma. breff saa liudenndis.
Frederick etc.

Wiider. att som wij haffue schreffuit etther til om thennd suouel. som thend dandsker kiøbmand skulle leuereris vdj hanns betaling etc. tha bede wij etther och begere. attj met ald fliid wille thett saa forhandle. att forschreffne kiøbmand motte thage same suoffuel thett allerdyrist muligt er oc att hand ic thager thett dyrer end the Loyetzer thett her til soldt haffuer. Sameledis attj och saa thager hans breff och segell. huor møgitt suoffuel hand fanger oc hure dyre. paa thett. om the Løyetzer wille ther nogit om tale. eller sige thett att were mere eller mindre. att mand tha haffue same breff fore att legge. Her vdinden wille i ramme wortt beste. som wij etther tiltroer. Befalenndis etc. Nyborg thennd 30 Nouembris aar etc. 1564.

---

225. 3. december 1564.

STEFÁN LÖJTZ tjáir konungi meðal annars, að lítil

eftirspurn sé nú eftir brennisteini, svo að hann fái nú 22 eða 24 dali fyrir tunnuna (ágrip).

Rikisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 35.

---

226. 4. december 1564.

STEFÁN LÖJTZ tjáir Henrik Rantzow, landstjóra í Holtsetalandi, að hann hafi skaða af brennisteinsverzlun (ágrip).

Rikisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 35.

---

227. 4. december 1564. í Nyborg.

KONUNGR tekr Hofsós af Hamborgarmönnum og fær Hans kaupmanni Nielsen, af ástæðum, sem greindar eru í bréfinu.

Ríkiksskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 543 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 593—4 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Hans Nielsen. borger wdj Kiøpnehaffn och kong mtts kiøpmand paa Island fick breff vt sequitur.

Wii Frederich thenn andenn etc. giøre alle witterligt. att efftertj nogre wore wnndersote paa wort lannd Islanndh haffue ladett berette for oss. huorledis the Hamborger enn thidlangh haffue beseglet enn haffn ther wnnder landett wdj Skaufiordh. kallis Hops Aasss. och ther bruggett wrett maade och wegt och mett forderffuelig ware bedragett allmuenn. sameledis forfar wij. att the ochsaa haffue wprørt mienighedenn emod wor befalingsmænnd ther paa landett oss till forfangh och skade. huorfore wij ere fororsagett jcke att wille tillstede forschreffne Hamborger ydermiere handell effter thenne dag j forscreffne haffn att skulle brugge. och paa thett wore wndersote mue bekomme notorfftige till-

føringh aff hues the behoffue. tha haffue wij aff wor synderlige gunst och naade wnndt och tilladett och nu mett thette wortt obnne breff wnde och tillade. att wor kiøpmanndh paa forscreffne wort lannd Islandh for norden thenne breffuisere Hanns Nielsenn maa tage till segh aff wore wnndersote. riigenns indbyggere. och her effter till saa lennge wij annderledis ther om till-sigendis worder. beseigle forscreffne Hops Aass haffn wdj Skaufiordh och ther mett hanns selskaff brugge hans handell och kiøpmandskaff. dog saa att hannd mett hans medredere aarligenn till gode Rede skulle wd-giffue till oss och kronenn seduanlige toldh och wor och kronens friheder och rettigheder wed macht holde. Skulle the och selge wore wnndersote for ett redeligt och skelligt kiøb gode wforfalskede ware och thenom wdj ingen maade wforrette. Cum inhibitione solita. Datum Nyborgh thenn iiij decehbris aar mdlxiiij.

---

228. 12. 19. december 1564. í Víðidalstungu. á Mel.

KAUPBRÉF fyrir Laugum í Sælingsdal.

AM. Fasc. LV, 23, frumrit á skinni. Af 4 innsiglum er 2. og 4. fyrir. — AM. Apogr. 1523.

Kaupbref fyrir Laugum j Sælingzdal 1564.[1])

Þat Giorum uier Jon Gislason. Lopttur Peturzson og Eirickur Magnusson prestar. Einar Palsson. Godum monnum kunnigtt med þessu uoru opnu brefe. ath þa lidit uar fra hingatburde uorz herra Jhesu Christi. M. D lx og iiij är. j Videdalstungu j Uidedal. þridiudag-inn næstann eptter Mariomesso ä Jolafaustu vm uetur-inn. Vorum uier j hia. saum og heyrdum ä ord og handa-sol þessara manna. Olafs Hallzsonar. oc Sigridar Loptz-dottur kuinno hans af einne alfu. Enn af annare alfu Jon Biornson. Ad so fyrir skildu. at greindur Olafur

1) Utan á bréfinu með allgamalli hendi.

Hallson med godum vilia. handsolum og jayrde sinar kuinno Sigridar Loptzdottur sellde adur nefndum Jone Biornsyne alla jordina Lauga er liggur j Huamzsueit j Sælingsdalstvngu kirkiu sockn. til fullrar eignar. oc frials forrædis. med aullum þeim gognum og giædum. jtokum og aullum þeim hlunnendum. sem greindre jordu fylgier og fylgtt hefur at fornu og nyiu. oc Sigridur Lop[t]sdottur[1]) uard fremst eigannde ath. vndann þeim hionum badum oc þeirra erfingium Enn vnder Jon Biornson. oc hans erfingia. Hier j mot gaf fyrr sagdur Jon Biornson fyrir þessa adurgreinda jord xuijc at framtauldu. og so aa greindum peningum. xij malnytu kugillde. ijc hesta. xij fiordunga smiors. ij voder uadmals. atta saude tuævetra. attu þesser aller peningar greidast at næstum fardogum. vtan iiij kugillde attu at bida annarz arz. Skildi Ion Biornson hallda þessare iordv til laga en þau suara laga riptingum er selldu. hier til medkenndist sira Loptur at hann hefdi giefid Sigride dottur sinne þessa iord Lavga a brullaupsdeigi. og oss asiande[1]) anyadi hann vppa nytt vit sina Dottur og fieck henne hana nu med handsolum. Lystu titt nnefnd hion Olafur oc Sigridur. at þau selldu þessa iord fyrir fulla þorf sinna barna. for allur þesse giorningur fram med handsolum sem adur er sagtt.

Samþygtti sera Lopttur allann þennan giorning og sette sitt insigle med uorum innsiglum fyrir þetta bref huert ed skrifad uar a Mel j Midfirde þridiudaginn næstann fyrer Thomasmesso a sama are oc fyr seigier.

---

229. **19. december 1564.** **í Dunhaga.**

VITNISBURÐR um nætrvistir Einars Tómassonar að Grænavatni.

AM. Apogr. 4765, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum, eftir frumriti „fra Gunnsteinsstødum i Langadal.“

---

1) Svo.

Wier epterskrifadir menn Þorleifr Þorgrimson. Þorarin Philipusson. Jon Tindsson. Loptur Jonsson. Jon Jonsson. Jon Jonsson medkienum opinberliga fyrer ollum et cetera at þa lidit war fra frelsarans fæding. m. d. lxiiij þridiudagin næstan fyrer Tumas ap[ost]üla dag: þann xix Decembris j Dünhaga j Horgardal worum wier tilkalladir af Magnusi. Jonssyni. witne wm at bera samtal þeirra Einars Tumassonar af eirni halfu og Þorgrims Kolbeinssonar af annare. J fyrstu spurdi nef[n]dur Einar greindan Þorgrim: ef hann myndi edur wisse sig werit hafa ä Grænauatni nattstaddan tueim nottum leingur ä þui fyra ari er hann sagdist sueirn ordit hafa ä Greniastodum[1]) hia Siara Sygurdi Jonssyni: enn Þorgrimur hefdi þad sama ar werid wistfastr heimilismadur hia Kolbeini Arngrimssyni fodur sinum ä Grænauatni. bad Einar hann sannleikan at seigia þat hann wissi og myndi sem væri rettast og sannast og hann willdi bædi fyrer Gudi og monnum bijkendur werda nær til efnis kæmi. En Þorgrimr sagdist þar wm eidfær wera at j sino witi edur minni hefdi Einar þar ongua nott ä þui ari werit og þar wpp ä handfesti hann Magnusi Jonssyni at sueria at fullan bokareid nær hann wæri þar til krafin og logliga til skylldadr. woru hier wid staddar þessar konr[1]) Hallfridur. Sigridur og Margret allar Jonsdætur. Og til sanninda hier wm setium wier fyrskrifadir menn wor jnsigli fyrir þetta bref huort at skrifat war j sama stad deigi og ari sem fyr seigir.

---

230. 20. december 1564. [í Hamborg].

JÜRGEN BORCHERD skrifar borgmeisturum og ráði Hamborgar og ber fyrir sig leyfi Páls hirðstjóra Stígssonar og undirfógeta hans, Andrésar Hauemans, til þess að sigla á Búðir árinu fyrir, enda hafi hann lukt áskilinn toll (ágrip).

---

1) Svo.

Eftirrit í ríkisskjalasafni Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

231. 21. december 1564. í Hamborg.

BORGMEISTARAR og ráð í Hamborg afsaka við konung verzlun kaupmanna sinna á Búðum.

Ríkisskjalasafnið í Hamborg, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ aðstoðarmanni.

Durchleuchtigster Grossmechtiger Koning. E. Kon. Matt. sein unsere underthenigste unnd gantzwillige dienste ungespartes vleisses stets zuvornn. Gnedigster Herr. E. Kon. Maytt. schreibent Nyburg den sechs und zwantzigsten Novembris datieret. darinne uns unter anderen vermeldet wirdtt. dass etzliche unser burger dieses verschienen Sommers inn Isslandt die Haffen Bodenstede besiegelt haben sollen. Mit gnedigstenn gesinnen. weill diese Haffe verbotten. E. Kon. Mayt. inn underthenigkeit zuberichten ob dasselbig mit unserem fürwissen geschehen sey oder nicht. Haben wir den zehenden dieses Monats mit geburender Reverentz empfangen und den Kaufflenten so auff Jsslandt ihre Hantierung getrieben mit allem ernst furhalten lassen. Wass nun dieselben zu Ihrer underthenigsten entschuldigung unss hinwiter uberreicht. haben E. Kon. Maytt auss inliggender Supplication gnedigst zubefinden. Wann wir dan unss sodaner E. Kon. Maytt. beschehener verordnung obberürte Haffen Bodenstede belangend mit wissen zuerinnerende. auch in E. Kon. Maytt. an unss aussgegangenem scheibent. der Bodestedeschen Haffen gar keine meldung geschehen. in massen aus beiverwarter Abschrifft E. Kon. Matt. derowegen ahn uns gelangte schreibent gnedigst zuersehende. und die unseren irem bericht nach in vorberürte Haffen auch an dass mit fürwissen und erlaubniss. E. Kon. Maytt. Befehllich haberen dess Ernvestern Pawel Stitsen ihre hantierung getrieben.

Alss gelangt an E. Kon. Maytt. unser underthenigest

gantz fleissig Pitt E. Kon. Maytt. wollen gnedigst geruhen. diese der unseren eingewandte underthenigste entschuldigung. mit gnaden auff und anzunehmen. und dieser unser underthenigsten fürpitt mit gnaden bewogen sein. der unterthenigenn ungezweiffelten Hoffnung. E. Kon. Maytt. werden sich hirinne auss angeborner Koniglicher gutigkeit kegen die unseren gnedigst erzeigen. und finden lassen. dass umb E. Kon. Maytt. mit unserenn underthenigen diensten zu beschulden. wollen wir jeder Zeit gantz bereitwillig befunden werden. Schreiben unter unserem Secret den 21. Decemb. Anno 1564.

E. Kon. Matt.
underthenigste bereitwillige
Bürgermeister und Raht Hamburgk.

---

232. 24. december 1564. á Möðruvöllum.

KAUPBRÉF fyrir Hallgilsstöðum í Fnjóskadal.

AM. Apogr. 4761 „Ex orig. fra Joni Jonssyne ä Gunnsteinsstødum".

Þad giorum vier Snorre prestur Jonsson. Arni Jonsson. Jon Jonsson og annar Jon Jonsson. Godum monnum viturligt med þesso voru opnu brefi: ad affangadag fyrir jol um veturinn aa Modruvollum j Eiafirdi. þa lidid var fra Gudz burd. M. d. lx og iiij är. Vorum vier til kallader. sagum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna. af eirne alfu Jons Marteinssonar. enn af annare alfu Jons Aussurarsonar ad suo fyrir skildu ad nefndur Jon Aussurarson (epter jairdi og samþycki kuinno sinnar Oddniar Magnusdottur og hen[n]ar brodur Halls Magnussonar) sellde nefndum Jone Marteinssini jaurdina alla Hallgilstadi er liggia[1]) j Fnioskadal j Hals kirkiu sokn med øllum þeim gaugnum og giædum. eignum og jtaukum. holltum og hædum. vidum og

1) Svo.

skogum jtaululaust sem greindri jørdu fylger og filgt hefur ad fornu og nyu. og nefnd Oddni Magnusdottur vard fremst eigandi ad epter faudur sinn Magnus heitinn Brinjolfsson. vndann sier og sijnum erfingium enn under Jon Marteinsson og hans erfingia. Hier j moti gaf Jon Marteinsson med jairdi og samþicki kuinno sinnar Gudbiargar Ellendzdottur jordina Kolgrimastadi er liggur j Saurbægiar kirkiusokn j Eiafirdi. Þar til gallt hann fyrir nefnda Oddnju hennar brodur Halli. xijc. j fridum og godum peningum og þar til. iiij. kugillde er hann skilldi Joni Aussurarsyni ad vori afhenda. Til skilde Jon ad ef Oddnj þirfti Kolgrimastadi selia. þa skilldi Jon Marteinsson eiga firstur kaup aa þeim. Skilldi huorer vm sig hallda sinu kaupi til laga og suo suara lagariptingum sem gaumul jardakaupsbref vt visa og jnnehallda. Og til sanninda hier vm setium vier ädur skrifader menn vor jncigli fyrir þetta bref skrifad j sama stad dag og aar sem firr seiger.

---

233. 27. december 1564. að Grænavatni.
1. janúar 1565. í Skriðu.

VITNISBURÐR um nætrvistir Einars Tómassonar að Grænavatni.

AM. Apogr. 4764, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum eftir frumriti „fra Gunnsteinsstødum i Langadal".

Þat medkiennum vier Þorleifur Þorgrimsson. Kolbeirn Jonsson. Þorsteirn Sygurdsson fyrer ollum: þa lidit var fra gudz burd M d lxiiij miduikudaginn næstan fyrir Silfestum[1]) papa: þann xxvij dag Decembris a Grænavatne vid Myuatn vorum vier til kallader vitni vm atlı bera þa lysing sem Gudrun Þorarinsdotter yfer lysti oss ollum a heyrande frij og frials viliug heil at heilsu og okreinktre skynseme. J fyrstu sagdist hun heimilisfost verit hafa þau tuo ar a Grænauatni. sem

1) Svo.

Einar Tumasson hefde vistfastur verit a Greniastodum.[1]) og þat sumar sem Gudbiorg Kolbeinsdotter hefde liettare ordit. og a þeim tueimur fyr greindum arum sem Einar var a Greniastodum[1]) til vista: sagdist hun vera eidfær at hun hefde alldre vitad Einar Tumasson j ollum þeim tima vera tueim nottum leingr a Grænauatne j sino vite ne mine. og alldre sagde hun anat munde med sannindum ʀeynast. og hier vpp a hanndsalade hun Magnuse Jonssyni (sem hana hafdi krafit þessa vitnisburdar sem hun villde ansuara fyrer Gude og monnum epter sino vite og mine) at sueria hier at epter sinum frammburde fullan og loglegan[1]) eid nær hun være þess ʀiettilega krafin og logliga[1]) til skylldut. Og til sanninda hier vm setium vier fyrgreinder menn vor jnsigle fyrer þetta bref huortt at skrifat var j Skridu j Reykiadal v nottum sidar enn fyr seiger.

---

234. 1564. á Reykhólum.
19. nóvember 1565. undir Múla.

FESTINGARBRÉF sira Þorleifs Björnssonar og Ragnhildar Jónsdóttur.

AM. Fasc. LV, 22, frumrit á skinni; 3 innsiglaför, en innsigli ekkert. — AM. Apogr. 1254.

Gijpting Sira Þorleifs.[2])

Jhesus.

Þad giaurum væʀ Jon prestur Þorleifsson. Einar Þorgilsson. Einar Steinsson og Jon Ionsson godum monnum kvnnigt med þessv uoru oppnv Brefi þa lidit uar fra hingadburd vors livfa lavsnara Jesu Christi M d lxiiij ar worum uier j hia saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna af einne alfv syra Þorleifs Biaurnssonar enn af annare Ragnhilldar Jonsdotter.[1]) Þad faldist og skildist vnder þessv þeirra handabandi at adur skrifadur syra Þorleifur Biavrnsson festi adur greinda Ragnhilldi Jonsdottur sier til lavgligrar eiginkuinnv

1) Svo. 2) Utan á bréfinu m. h. frá 17. öld.

epter laugbokarinnar ordum fyrir kirkiudyrunvm aa Reykholum aa Reykianese. Suo og heyrdum uier þar upp lesid opid Bref med heilum og oskauddum innsiglum fyrst haufudzmannsins Pals [S]tigssonar. herra Gisla Ionssonar og heʀa Eggerttz Hannessonar laugmanns fyrir nordan og uestan aa Jslandi huertt bʀef suo inne hielltt j millum annara orda og greina. ad syra Þorleifur Biaurnsson og Ragnhilldur Jonsdotter skylldv mega giavra sitt laugligt hionaband og sidan Blifa j sinvm riettvm ecktarskap[1]) j sina lifstid sem avnnvr lauglig hion suo sem þessara herramanna Bref þar umm ut visar. Og til meire avdsyningar. stadfestv og sans vitnisburdar hier umm setium vier fyrskrifader menn vor jnnsigli fyrir þetta vitnesbvrdar Bref. huertt er skrifad uar under Mvla aa Skalmarnese. þann xix dag novembris manadar are sidar enn fyr seigier.

---

235. 1564.

TÍUNDARREIKNINGAR úr Múlaþingi.

Lbs. 268, 4to., bl. 148—9, skr. 1601.

Anno domini M d lx iiij.

Suo mikil tijundargiord j Hofteigsþijngä sem hier seiger.

Jn prijmis Gudmundur Sygurdson af viij hunndrudumm.

Magnni af 6 hunndrudumm.

Olafur Oddson af v hunndrudumm oc xx.

Eyolfur ...... [af] 10 hunndrudum.

Hnefilsdalur xxx hunndrud.

Eirekur v hundrud.

Haukstadir x hunndrud.

Gil sex hunndrud.

Maudrudals þijnngä.

af Bru a efra dal vj hunndrud oc 20.

fra Hakonarstodumm 13 hunndrud oc 20.

1) Svo.

fra Ejrekzstodumm 30. hunndrud alls med penijnngum Sæbiarnnar.

Hialltastadar þijnngä.

Ecke vtan jardernnar oc Olafur Oddsòn 8c
Steingrijmur a Ose x hunndrud.
Þosteinn Arnngrijmso[n] 17 hundrud med jordunni.
Ogmundur 5 hunndrud.
Enn jardernnar Holl halfur xc.
Gagnnstod 12c.
Asgrijmstadir .6. hunndrud.
Ketilstadir 12c.
Hleinargardur 12c.
Hrafnabiorg 6c.
Sanndbrecka 20c.
Dalir sex hunndrud.
Hrejnstadir 16c.
Jorvijk 20c.

Summa 12c oc 40 fyrir nordann Selfliot j jordum.
Enn fyrir austann 8c oc 60.
Enn 8c oc 20 j lausafe. aunngua tijunnd medtekid a Peturzmesso.

J Eida þijnngum.

Husfreyia ellefutiju hunndrud med Ejdum Vijfilstodumm halfumm Hole. golldid j Jochimdal ad vickt.
Skeggi 40 hunndrud med jordunne golldid.
Biornn med Gilzarteige 40c golldid.
Asgeirstadir 12c ecki golldid.
Alexsanndur med jordunne. 16. golldid.
Backe 12c eckj golldid.
Jon Skulason xtijir hunndrud med Jorvijk oc Mynese. golldid tæpar ellefu alner vadmalz[1]) vanntar halfa adra alinn.
Einar med Finnstodum 12c oc 20 ecke golldid.
Þordur golldid 4 alnir vadmalz oc kuartel.
Midhus 12c eckj golldid j morg ar.
Dalhus ecke golldid ......[2])

---

1) tvískr. 2) Blaðið endar hér, en vera má, að vanti aftan af reikningunum.

236. 1564. í Skálholti.

REIKNINGR kvikfjár, afla og afgjalda Skálholtsstóls, og stóð hann síra Þórðr Jónsson.

AM. 260, 4to., bl. 32—5.

Anno dominj 1564.

Suo micil vetrar vanhaulld ä stadnum oc aullum stadarbuunum fraa Attadeigi til fardaga.

Jn primis iij kyr. naut ä fiorda vetur. naut ä þridia vetur. Jtem äsaudur xl oc viij. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre xl oc iij. Jtem fullroskner hestar xiiij oc j. veturgamall. Jtem fullrosken hross v. j. tuæuett oc j. veturgamalt.

Suo mikill framgangur ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jn primis kyr lx oc þriar. gomul naut xix. þreuetur vj. Jtem tuæuetur iij. Jtem aasaudur iiijc x tigi oc ein ær. Jtem gellder sauder iijc. attax oc j. Jtem fullroskner hestar ixtigi oc ij. Jtem þreuetrer ij. Jtem tuæuetrer ij. Jtem veturgamler ij. Jtem fullroskin hross xl. Jtem ij. tuæuetur oc ix. ueturgomul.

Suo micid heim tecid ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis kyr xx. j naut tuæuett. Jtem aasaudur xxx oc viij. Jtem iij sauder gamler. Jtem xiij veturgamler. Jtem ij hross tuæuetur.

Suo micid vr fodrum ä Floa oc Skeidum med luckningi.

Jnprimis kyr. l oc viij. Jtem gomul naut xv. Jtem þreuetur naut 17. Jtem tuæuetur 24. Jtem veturgomul naut 37. Jtem aasaudur 46. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre 21. Jtem veturgamler sauder c oc xu. Jtem fullroskner hestar vj oc ij veturgamler. Jtem j. hross fullrosked. 4 tuæuetur oc j veturgamalt.

Suo micid vr fodrum j baadum Hreppum.

Jnprimis kyr xx oc viij. Jtem gomul naut v. Jtem þreuetur naut 10. Jtem tuæuetur naut 6. Jtem veturgomul naut 26. Jtem aasaudr 25. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre 5. Jtem veturgamler sauder 31. Jtem ij hestar full-

ʀoskner. Jtem eirn veturgamall. Jtem j hross fullʀosked oc eitt tuæuett.

Suo micid vr fodrum j Biskupstüngum.

Jnprimis kyr 38. Jtem j. naut gamalt. Jtem þreuetur naut 5. Jtem tuæuetur naut xj. Jtem veturgomul naut 21. Jtem asaudur 17. Jtem gamler sauder 9. Jtem veturgamler sauder c oc xj. Jtem j hross fullʀosked. oc ij tuæuetur.

Suo micid vr fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal.

Jnprimis kyr. 33. Jtem gomul naut 6. þreuetur naut 19. Jtem tuæuetur naut 31. Jtem veturgomul naut 41. Jtem aasaudur 36. Jtem gamler sauder 22. Jtem veturgamler sauder 85. Jtem fullʀoskinn hestur j. Jtem eitt hʀoss fullʀosked. oc 3 tuæuetur.

Suo mikid vr fodrum j Skambeinstada vmbodi.

Jnprimis kyr 14. Jtem gomul naut 13. Jtem þreuetur naut 9. Jtem tuæuetur naut 14. og veturgomul naut 24. Jtem äsaudur 37. Jtem gamler sauder xj. Jtem veturgamler sauder c oc 22. Jtem j hestur fullʀoskinn oc j veturgamall. Jtem 3 hʀoss fullʀoskin.

Summa kyr aa stadnum oc aullum stadarbuunum oc vr fodrum oc til luckt vr vmbodum med því sem heim var tecid.

Jnprimis kyr ijc oc 12. Jtem gomul naut 60 oc iiij. Jtem þreuetur 69. Jtem tuæuetur naut 90. Jtem veturgomul naut c. xx oc ix. Jtem asaudur vi½c. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iiijc 32. Jtem veturgamler sauder v½c. Jtem fullʀoskner hestar xtigi oc .ij. Jtem þreuetrer ij. Jtem tuæuetrer ij oc veturgamler 5. Jtem fullʀoskin hross 47. Jtem tuæuetur xj. oc veturgomul 12.

Suo micid vt luckt burttu bygt oc til jarda sett.

Jnprimis kyr 48. Jtem gomul naut ij. Jtem þreuetur ij. Jtem tuæuetur naut 4. Jtem veturgomul 14. Jtem aasaudur c. xl oc vij. Jtem tuæuetrer sauder og elldre 22. Jtem veturgamler 84. Jtem fullʀoskner hestar ij. Jtem þreuetrer ij. oc 4 hestar veturgamler. Jtem fullʀoskin hʀoss 3. Jtem ij tuæuetur oc 6 veturgomul.

Jtem haufum vier samiafnad frammganginum oc tillucktunum vid vtilucktirnar. oc vid þad sem epter var vm sumarid til lijfs oc bus oc til fiallz. Jnprimis kyr vt sem jnn. Asaudur vt sem jnn. Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn. Jtem gomul naut oc vng vt sem jnn. Jtem gamler hestar oc vnger vt sem jnn. Jtem gomul hRoss oc vng vt sem jnn.

Suo micid til lijfs oc Bus ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis kyr c. 82. Jtem äsaudur v^c oc xj. Jtem fullRoskner hestar xtigi. Jtem j. þrieuetur. Jtem j. tuæuetur. oc. j. veturgamall. Jtem fullRoskin hRoss 42. Jtem tuæuetur 8. oc 7 veturgomul.

Suo micid til fialls ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis gomul naut 62. Jtem þreuetur naut 67. Jtem tuæuetur 86. Jtem veturgomul c oc 15. Jtem tuæuetrer sauder oc elldrj. 4^c oc x. Jtem veturgamler sauder 4^c 8tigi oc xvj.

Suo micil sumar vanhaulld ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis ij kyr. 3 naut gomul. Jtem þreuetur naut 4. Jtem tuæuetur naut vj. veturgomul 4. Jtem aasaudur 36. Jtem tuæuetrer sauder og elldre 37. Jtem veturgamler 30. Jtem ij hestar fullRoskner.

Suo micid af fialli ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis gomul naut af fialli sem aa. Jtem þreuetur naut af fialli sem ä. Jtem tuæuetur naut vj færri af fialli enn ä. Jtem veturgomul naut xj færri af fialli enn ä. Jtem tuæuetrer sauder oc elldrj 33 færri af fialli enn aa. Jtem veturgamler sauder 96 færri af fialli enn ä.

Suo micil haustaflogun ä stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jn primis kyr xl oc ij. Jtem gomul naut xl oc vj. Jtem þreuetur naut viij. Jtem tuæuetur v. Jtem veturgomul naut 3. Jtem ij ær. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre c 37. Jtem veturgamler 15.

Suo micit til lifs og fodurs aa stadnum oc aullum stadarbuunum.

Jnprimis kyr 73. Jtem gomul naut 10. Jtem a fiorda vetur 7. aa þridia vetur iij. Jtem ä annann ix. Jtem äsaudur 4c 93. Jtem gymbrar c 33. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre ijc oc 10. Jtem veturgamler ijc 38. Jtem fullʀoskner hestar 89. Jtem ä fiorda vetur 5. Jtem j. ä þridia vetur. Jtem aa annann vetur ij. oc ij ä fyrsta vetur. Jtem fullʀoskin hross 43. Jtem 8. ä þridia vetur. oc vij ä an[n]an vetur.

Suo micid j fodrum j Floa oc ä Skeidum.

Jnprimis kyr xuiij. j naut gamalt. Jtem ä fiorda vetur 5. Jtem ä þridia vetur 12. Jtem ä an[n]an vetur 22. Jtem ä fyrsta vetur 44. Jtem lomb 48.

J fodrum j baadum Hreppum.

Jnprimis kyr 25. Jtem j naut gamalt. Jtem ä fiorda vetur 3. Jtem aa þridia vetur 4. Jtem 10 ä annan vetur. 27 ä fyrsta vetur. Jtem lomb c oc ix.

Jtem suo micid j fodrum j Biskupstungum.

Jnprimis kyr 24. Jtem j naut gamalt. Jtem aa fiorda vetur 6. Jtem aa þridia vetur 9. Jtem aa[1]) an[n]an vetur 20. Jtem ä fyrsta vetur xxx oc eitt. Jtem lomb 96.

Suo micid j fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal.

Jnprimis kyr xuij. Jtem naut ä fiorda vetur 10. ä þridia vetur 27. Jtem ä an[n]an vetur xxx oc 4. Jtem ä fyrsta vetur 44. Jtem laumb 84.

Suo micit j fodrum j Skambeinstada vmbodi.

Jnprimis kyr x. gomul naut v. Jtem ä fiorda vetur viij. Jtem ä þridia vetur 8. Jtem ä an[n]an vetur xx oc j. Jtem ä fyrsta vetur 20. Jtem lomb 88.

Summa j fodrum ä stadnum oc allum stadarbuunum oc j aullum vmbodunum.

Jnprimis kyr c 37. Jtem gomul naut 18. Jtem naut ä fiorda vetur 59. Jtem naut aa þridia vetur 63. Jtem aa an[n]an vetur c oc ij. Jtem ä fyrsta vetur c 46. Lomb iijc 85.

Jtem haufum vier samiafnad þui sem var til lijfs oc

1) Tviritað.

Bus vm sumarit oc til fialls vid þad sem epter var til lijfs oc bus vm haustid ad reiknudum aullum haustaflogunum. Jnprimis kyr vt sem jnn. gomul naut oc vng vt sem jnn. Jtem asaudur vt sem jnn. Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn. Jtem fullroskner hestar oc vnger vt sem jnn. Jtem fullroskin hross oc vng vt sem jnn.

Summa kirkiu kugildi i Floa oc ä Skeidum Jnprimis 46. Jtem leigu kugildi ii½c oc xuj.

Summa leigu kugildi j Badum Hreppum c oc xl.

Summa kirkiu kugildi j Biskupstungum xij. Jtem leigu kugildi i½c.

Summa kirkiu kugildi j Grimsnesi med Laugardal 12. Jtem leigu kugildi ijc xx oc v.

Summa j Skammbeinstada vmbodi kirkiu kugildi 18. Jtem leigu kugildi c xxx oc vj.

Summa kirkiu kugildi j Heynes vmbodi þar heima x. suo ordin vj kyr oc 4 aasaudar kugildi. Jtem leigu kugildi 81. j fodrum j naut gamalt. 2 ä þridia vetur. Jtem iij aa an[n]an vetur. oc j naut ä fyrsta vetur. Jtem þrir sauder tuæuetrer oc elldre oc 13 veturgamler.

Summa kirkiu kugildi j Gryndavijk med Eyri. Jngunarstaudum oc Þrandarstaudum 20. oc 30 leigu kugildi.

Summa summarum.[1])

Summa summarum kugildi ä stadnum oc aullum stadarbuunum oc j fodrum oc leigu kugildi j aullum vmmbodunum oc hia audrum monnum xijc xx oc vj.

Summa summarum gomul naut oc vng iijc 55.

Summa summarum vnger sauder oc gamler iiijc 48.

Summa summarum gamler hestar oc vnger 95.

Summa summarum gomul hross oc vng 58.

Summa lomb iijc 85.

Suo micid vr vllu giort ä stadnum oc aullum stadarbuunum. xx voder oc ix. Jtem lagdi Biskupinn til stadarins 22 voder. Jtem reiknadizt vadmal suo vt sem jnn.[1])

Suo micil summa hlutar skreid oc landskylldar skreid epter skip oc menn j Gryndavijk. Herdijsarvijk. Sel-

1) Svo.

uogi oc Þollakshaufn med Eyrarbacka oc Arnarbæli 7 lester vjc xl oc ij fiskar.

Suo micil smior heim kominn til stadarins c vætter 78.

Suo micil vetrar vanhaulld ä stadnum oc aullum stadarbuunum til Atta[dags].

Jnprimis Asaudur xtigi oc 3. Jtem sauder tuæuetrer oc elldre xx oc viij. Jtem fullRoskner hestar 14. Jtem fullRoskin hross vj. Jtem ij tuæuetur.

Jtem reiknudum vier j þessum Reikningskap ad aa þessu äri hefdi fallit fyrir stadnum 38 kyr. oc iij naut. oc eirn hestur. Var þetta allt j nautadauda suo stadurinn attj ad Borga.

Stod þennann Reikningskap Erlig persona sijra Þordur Jonsson. Enn þesser menn saatu Reikninginn. fyrst sijra Biorn Olafsson. sijra Einar Olafsson. sijra Þordur Gislason oc sijra Jon Jonsson. Jtem leikmenn Gisle Bondi Sueinsson og Erasmus Vilhialmsson skolameistare. var hann lycktadur sialfan Catedra Petri Anno dominj M. D. Lx oc iiij.

---

237. 2. janúar 1565. á Hlíðarenda.

PÁLL lögmaður Vigfússon og sex lögréttumenn staðfesta skipadóm Páls Stigssonar 13. maí 1564.

AM. 161 4to., bls. 299—300, skinnbók m. h. síra Gríms Skúlasonar, skr. 1565 (lögbók Páls Stigssonar). — Gl. kgl. Saml. 1159, fol., bls. 657—8, pappírsbók skr. ca. 1640. — AM. 238, 4to., bl. 130—1, skr. ca. 1570 („Urskurdur upp á Skipadóminn 1565"). — Alþingisb. Ísl. I. bls. 196—7.

Laugmanzins vrskurdur.

Mjner elskuliguztu j drottne.

ydr sie kunnigt. ad þä er lidit var frä hingatburde vors Herra Jesu Christi M. d. lx. og .v.[1]) aa Hlijdarenda j Fliotzhlijd þann[2]) annan dag Januarij manadar var eg Pall Vigfusson j[3]) samtale med[4]) þa heidurlig[u] menn. Biorn Þorleifsson. Jon Eireksson. Vigfus Jons-

1) aar, b. v. 1159. 2) sl. 238. 3) ä 1159. 4) wid 1159.

son. [Jon Thomasson. Jon Vigfusson.[1]) og Jon Brandsson logriettumenn af Rangärþinge. huort þeim virtizt sa domr myndugr og skialligr[2]) sem [þar var þa copium framm borid af þeim dome sem[3]) hofudzmadrinn[4]) Pall Stigsson hafdi latid dæma a Bessastodum nu j vor fyrir nockra þa þorf og tuidrægni sem nu vm stund hefer miog tijdkazt j sumum huerium staudum sierliga vid siosiduna (huad Gud betri). Enn saukum þess ad [þann heidurlige mann[5]) Hofudzmadurinn[6]) Pall Stigsson med audrum fleirum fromum heidurligum[7] monnum ath[8]) veik suo j sinum dome. ad þeir villdu hafa rad logmanz og logriettumanna. Þui j Gudz nafne. [þad sie og[9]) ad heilags anda näd til kalladre og ad suo profudu og fyrer oss komnu virtizt þeim og mier þesse domur myndugur og skialligur. og hier mundi ad hnijga bædi andligt og veralldligt logmal. huad heyra[10]) skal seirna meir med Gudz hialp. þegar sa domur er innsigladr af logriettunne og mier overdugum. vilie minn [himneske fader[11]) mig suo leingi lijda.

Og til meire audsyningar hier vtj [set eg mijna eigin hønd hier nidur vnder thil wittnisburdar hier um.

Skriffadt i sama stad og dag sem fyrr seiger.

Gud gefi oss ollum sinn blessadan speckttar anda.

Amen.[12])

---

238. 9. janúar 1565. í Hamborg.

ERINDISBRÉF fulltrúa Hamborgarmanna á konungsfund vegna hafnar að Búðum og siglingar þangað.

Ríkisskjalasafnið í Hamborg, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ aðstoðarmanni.

Copei.

Eins Erb. Raths der Stadt Hamburg Promotorial

---

1) [sl. 238. 1159. 2) skiæligur 238. 3) [sl. 1159. 4) -manninn. 238. 5) [sä heidarlige herra 1159. 6) -manninn 238. 7) dugandis 1159. 8) a 1159. 9) [sl. 1159. 10) heyrast 1159, 238. 11) [Gud 1159. 12) [1159; et cetera 161.

schreibens an die Kon. Mt: zu Dennemarcken etc. von wegen der haven Bodensteden inn Isslandt etc.[1]) Ao 1565. Die Schiffarth auf Isslandt betreffend.

Instruction unnd befelhich unserer der Burgermeister und Radtmanne der Stadt Hamburgk. Wass unsere gesandten die hochgelarte und Erbahre Hern Wilhelm Moller dero Rechtenn Doctor und unser Syndicus. und Her Henrich vom Kruege Radtman bey der Kon. Matt. zu Dennemarckenn etc. vnserem gnedigstenn Hernn zu Odensehe. Nyeburg oder sunst uff dieser seidten dess Mehres. inn unserm nhamenn aussrichten und verwaltten sollenn.

Erstlichenn noch vermeldung unserer underthenigen Diensten unnd gewontlichen zu entpietung. geluckwunschung und erpietung. Wie gewohntlicher weyse unsere gesandten ferner woll werdenn zu thuen wissenn. sollenn unsere gesandtenn Ihrer Kon: Matt: undertheniges fleisses zu gemuett fuehrenn. Was Ihre Kon: Matt: neulicher Zeitt vonn wegen der Schiffart uff Isslandt. unnd dass die Unsere dess gantzen Isslandes besiegelung. bis uff andere Ihrer Kon: Matt: verordnung. sich enthalttenn sollen. ann unns geschriebenn hatte. Mit dem Anhange. dass wir den unsern solches antzeigen solttenn. damit sie sich selbst vor schadenn zu huetten wüsten. Nach fernerm Inhaltt Ihrer Kon: Mat: schreibens.

Ob wir nun woll zu folge sollches Ihrer Kon: Matt: schreibens etzlichen der unsern. so der Schiffart uff Isslandt under Andern sich gebrauchen sollich Ihrer Kon: Matt: schreibenn habenn furhaltten lassenn. So haben wir dennoch auss der unserer domals darjegen antzeichnus unnd gethanem bericht so vihle vermerckt. dass sollichs zu grossem schaden unnd nachteill wider Recht. der unserer wurde gereichenn. der troestlicchen und hoffentlicher Zuvorsicht. soferne Ihre Kon: Matt: sollcher gelegenheit inn underthenigkeit berichtet wurde. Das Ihre Kon: Matt: auss angeporner Konnigklicher

1) Þetta stendr utan á skjalinu.

miltt und guttigkeit. solche gelegenheit gnedigst wurde zu gemuethe fuehren. unnd in dem die vonn Hamburg inn gnadenn bedenckenn.

Wann denn wir der gelegenheit dermassenn vorstendiget mit Ihrer diemuettigen bitt. Wir auch zu Ihrer Kon: Matt: micht anders dan alle gnade und guetts unss undertheniglichenn vertroestenn. Alss hetten wir nicht umbganck haben kunnen. derohalbenn Ihre Kon: Matt: underthenigklichen zu ersuechen.

Unnd wehre ann deme. das die unsere fur undencklichenn Iahrenn. solliche Segulation gebrauchet. Auch der Kronen zu Dennearckenn widerwerttigen nicht ohne grosse unkostenn. gefahr. muhe unnd beschwerung. darauss verjaget unn vortriebenn hetten. Wie sollichs kundtbahr unnd am tage. Unnd nachdeme die dinge vonn Godt dem Almechtigen dermassènn verordnet. dass das eine Landt dess andern zu thuende halt. dass eine Landt diese gabe. das ander ein andere. Alss habenn die unsere je unnd allwege zum hochstenn sich befleissiget. die dinge inn Isslandt zu schiffenn. darmit Ihrer Kon: Matt: underthanenn aldaer gedienet sein muchte. Dargegenn hinwiderumb die gabenn desselbenn Landes nach gelegenheit empfangen. Wie dann sollche Händell unnd Commertien nach ordnung allgemeinen Volcker Rechte. einem jegleichenn frey stehenn.

Nun gibt ess die gelegenheit dess ortts inn Isslandt. dass das mehrer theill der Wahre vonn denn unsern uff Borge muess aussgethaenn werdenn. Sollten nun Ihrer Kon: Matt: underthanenn solche altte unnd gewohntliche Commoditeten entzogen werdenn. sollichs konthe Ihrer Kon: Matt: Underthanenn auch zu nachteill gereichenn. welchs Ire Kon: Matt: ohne erinnerung gnedigst zu bedenckenn werdenn wissenn.

Nachdeme dann sollche Commertien nach aller Volcker Rechte Iedermennigem frei stehenn. Wir auch zu Ihrer Kon: Matt: unnss undertheniglichen vorsehenn. Ihre Kon: Matt: werde geneigt sein inn die fuessstapfen Ihrer Kon: Matt: Vorfahrenn zu tretenn. Und wass wir

dermassenn vonn altters hero gepracht unss darbey gnediglichenn zu lassenn. Auch sollchs vonn Altters her gepracht. das mann unss bey alttem Herkummen. geprauch unnd freiheit. Recht unnd gerechtigkeit gelassenn. Als wollenn wir unss underthenigst vorsehenn Ihre Kon: Matt: werde nicht weinigen inn gnadenn gewogenn sein. unnd gnedigst geruhenn die sache darhinn zu richtenn. dass die unsere ohne vorwürckung unnd gegebne ursache. sollicher alttenn gewontlichen Segelation nicht mugenn enthsetzet werdenn. Welche dann Ihrer Kon: Matt: underthanenn selbst zu allem guttenn wirtt gereichenn.

Dann ess die erfahrung gegebenn haett. wann die Unseren bei Zeittenn aldar nicht wehrenn angelangt. dass kaume dess Hungers eynn theill darselbst sich nicht hette erwehrenn kunnen.

Unnd wass weitter zu dieser behueff unnd notturfft unsere gesandtenn bei sich erdenckenn kunnen. sollenn sie macht habenn fuegklichen einzuwendenn. unnd darauff pittenn. dass wir bei der altenn gewontlichenn Segulation dess Landes Isslandt gelassenn werdenn mugen wie obsteht.

Wurde hieruff fruchtbahrliche Anthwortt erfolgenn. sollenn unsere gesandtenn mitt Dancksagung. sollichs annhemenn. Mitt der underthenigen Pitt. darinn Isslandt derohalbenn geschriebenn wehre. dass dieser Anderung. die Befehlichhabere aldaer. erinnert wordenn muchten.

Soltt aber hieruff abschleglicher Anthwortt erfolgenn. sollenn unsere gesandtenn Ihrer Kon: Matt: zu gemuett fuhrenn. dass die unsere vor vihlenn Iahren aldaer ihren Handell getriebenn. unnd eyne mergkliche Schuldt aldaer im Lande Isslandt hinderstellig hettenn. unnd sollte also plotzlichenn die Schiffart ihnen abgeschnittenn werdenn. so wurdenn wider die naturliche Pilligkeit und alle Rechte die unsere dess Ihrenn enthsetzet werdenn. dass wir unss keines weges wolltenn verhoffenn. dass ess Ihrer Kon: Matt: gemuethe unnd

meinung. unnd nochmals daruff bittenn. dass wir unnd die Unsere bey der alttenn gewohntlichen Schiffart mugen pleibenn.

Wurde aber diss alles nicht frucht schaffen. alssdann dieset zu dem wege richtenn. dieweill die Unsere fur dieser verordnung uund befehlich Ihrer Kon: Matt: solche schulde erlanget hetten. dass derohalbenn wir unnss underthenigklichenn vorsehen woltten Ihre Kon: Matt: (dar je nicht anders zu erhalttenn. darumb wir nochmals zum hogestenn gebetenn habenn wollen) werde gnedigst gewogenn sein. den unnsern so lange die Segelation uff Isslandt zuvorstattenn. biss dass die unserer Ihre Schulde aldar eingefurdert. bekummen und erlanget hetten.

Soltt aber alless nicht geldtenn. alss sollenn unsere gesandtenn fueglichen erkundenn. Auss wass ursachen mann doch unnss dermassen zusetze. Dann wir unns mitt nichten wissen zu erinnernnde. wo er mitt sollichs vorwürcket. Unnd vernhemen. wie mann dan mucht geneigt sein. durch andere mittell und wege denn unsern solche altte Segulation uff Isslandt zuvorstattenn. unnd für ihre Personen dieselbenn Mittel und wege anhoren. auch gemeine notturfft dargegen vor ihre Pesonen einwendenn. Unnd alles nicht anders denn allein uff Relation hinderbringung und unsere Ratification annhemenn.

Wass also unnsere gesandtenn aussrichtenn und verhandlen werdenn. wollenn wir Burgermeistere und Rathmanne obgedacht stett und vest habenn und halttenn. Auch desfals die unnsere entfryen und schadloess haltten. Zu mehrer urkunde habenn wir unser Signett hir und wissentlich druckenn lassenn. Datum Hamburg denn 9. Ianuarii Anno etc. 1565.

---

239. 14. janúar 1565.

STEFÁN LÖJTZ skrifar konungi, meðal annars um horn (á víst við rostungstönn), sem Kort kaupsveinn

Blueme hafði þá fyrir tveim árum fengið á Íslandi og hann vill fá leyfi konungs til að gefa vini sínum (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Ísland, Færö og Grönland, Supplem. II, 35.

---

240. 18. janúar 1565. í Laugardal.

ARFSALSGERNINGR Guðrúnar Jónsdóttur.

AM. Apogr. 4780, uppskrift gerð eftir frumritinu, staðfest í Skálholti 22. júní 1712 af Árna Magnússyni, Þorleifi Arasyni, Þórði Þórðarsyni og Páli Hákonarsyni, en uppskriftin sjálf er m. h. Hans Beckers. „utan ä brefinu er hønd Eggerts løgmanns Hannessonar“ (AM.). Árni segir til innsigla. — AM. Apogr. 4791, eftir botnlausu vidisse frá 1566 eða síðar.

Þat giorum vær Jon prestur Olafsson. Þorleifr Jonsson. Oormr Ellingsson.[1]) Joachimm[2]) Hermannsson. Stulle Eyiolfsson. Vigfus Helgason godum monnum kunnigtt med þessu voru opnu brefe. ad a þann xviij. dag Januarij manadar. þa er lidit var fra hingatburd vors liufa lausnara Jesv Christi M. D. lx og v. aʀ í Laugardal j Talknafirde. þa vorum vier þar i hia. saum og heyrdum þar upp a ord og fullnadar handaband er framm for med allre visku og skynseme. epter þui sem vier vissum laug til vera. þessara manna a medal. sem var af eirne alfu Eggertt Hannesson. laugmann norddann og vestann aa Jslande. Enn af annare alfu Gudrun Jonsdotter. Enn þad faldizt og skildizt vnder þessu þeirra handabande. ad fyrnefnd Gudrun Jonsdotter selldizt Eggertt Hannessyne og hans erfingium fullu og ollu logligu laga arfsale ä hendr. epter þui sem hun mætte þad frekazt og framazt ad laugum giora. og gaf hun honum med sier til forlagseyres og frammfærslu suo leingi sem hun lifde. þad halftt ed niunda hundrad og .xx. sem hün þa atte j jordunne Quijndisfelle. og suo þad tolluer sem hun þaa atte og Eirekur heitinn Jonsson.

1) 4791; Elingsson 4780. 2) Joakim 4791; á innsigli hans við 4780 hefir og staðið: Joachim.

hennar bonde. hafde keypt til æfinligrar eignar fyrer vj ærtt skip og þadan af mina a Selatrum j Selatravik. med torfstungu og ristu til büdargiordar og eldevidartaks. sem moguliga mætte nægiazt fyrsogdum skipuerium j Selatra lande. hueriar jarder Quijndisfell og Selatr er liggia i fyrskrifudum firde og i adur nefndz stadar kirkiusoknn et cetera. Feck opptt nefnd Gudrun Jonsdotter þrattskrifudum Eggertt Hannessyne laugmanne þessa jord Quijndisfell og adurgreintt tolluer til fullrar og allrar logligrar eignar og frialsligs forrædis vndan sier og sinum erfingium. enn vnder Eggertt laugmann og hans erfingia. til æfinlegrar eignar. nadar og nytsemdar. med aullum þeim gognum og giædum sem þessare jordu og tolluere fylger og fylgtt hefr ad fornu og nyu. bædi til sioz og landz. og hün var fremzt eigande ad ordin. allt til skilid enn ecki neitt fra. Enn hier aa mote skilde Gudrun sier framfære vm sina lifdaga hiaa Eggertt og hans erfingium sem fromre frialsre kuinnu bære ad hafa til matar og dryckiar. og godra manna geingi a medal i þessu lande. hier med skilde hün sier af honum og hans epterkomendum klæde og skiæde og jlegr[1]) epter sinne moguligre og ærligre þorf. hier til skyllde hann giallda henne. þä hun villde ut hafa. fijm malnytn quijllde og hafa hennar pilltt a sinn kost æ a medann þesse .v. quijllde være eigi vt golldinn af honum edur hans erfingium. Enn hun skyllde sialf fa þessum pillte alla adra sina þorf. bædi til klæda og skiæda og suo sialf honum þionuztu veita. Hier med skyllde Gudrun hafa sier til jndælis qu og vj ær suo leinge sem hun lifde og villde hün suo sialf. og skyllde Eggertt lata fodra fyrer hana þessa kü. og lata suo giæta þessara beggia quijlda vetr og sumar. haust og vor. sem sialfra sinna peninga. fyrer vtan alla hans abyrgd og sinna erfingia. Suo og skyllde Gudrun sialf þesse ij kuijllde med sier inn hafa af sialfrar sin[n]ar peningum. og kynne þau ad farazt med hueriu mote sem þad

1) Svo.

yrde. þa skyllde hün þeim sialf af sinu aptr jnn auka. ef hun sialf suo villde. vtan ef elle kynne ad þeim ad ganga. þa lofade Eggertt ad taka þad til sin. og setia henne vngtt aptr j stadinn ef hun villde svo sialf. Hier med skilde þrattnefnd Gudrun sier adra sina þorf sem fyr seiger. suo ad hun hialplig være. enn þionuztu skyllde hun sier sialf ueita æ medann hun hefde sina heilsu. þo ad Eggertt liete og nockud til styrkia vm þad hun kynne med ad þurfa þar vm. Enn kiæme suo vm hennartt[1]) heilsufar. ad hün giæte sier eigi sialf þionuztu veitt. þa skyllde Eggertt lata veita henne alla þionuztu et cetera. Jatade Eggertt Hannessson þessu ollu fyrskrifudu vid opttnefnda Gudrunu fyrer sig og sina erfingia og epterkomendr. giordum vær fyrskrifader menn þetta lagakaup med þeim. hvad ad vær vissum hier huorcke vti uera giord viel nie arfsuik. suo og vissu vær fyrir full sanninde ad hennar dotter og suo hennar bonde voru ecki menn til vid henne ad taka edur henne i neirnn mata frammfære ad veita saker fatæktar og fieleysis. og þau uoru þa sialf morgum omogum bundinn et cetera. Skyllde þesse þeirra giorningr og skildagar statt og stodugliga standa og obrikdanliger vera fyrer þeim og þeirra erfingium og epterkomendum vm alldr og æfe. huortt sem þeim yrdi badum audit ad lifa langan tima edur stuttan. Og til meire audsyningar. stadfestu og sanns vitnisburdar hier vm. þa festu vær fyrgreinder menn vor jnncigle fyrer þetta profentubref huertt ed giortt og skrifad uar j sama stad ä are og deige sem fyr seiger.

---

241. 25. janúar 1565. í Vatnsfirði.

LANDAMERKI skógarparts Múla í Kollafirði í Eyrarskógi.

AM. Apogr. Apogr. 4776, uppskrift staðfest 4. dec. 1710 í Skálholti af Gísla Bjarnasyni, Þórði Þórðarsyni, Ormi Daðasyni, Þor-

1) 4780; hennar 4791.

gilsi Sigurðssyni og Grími Magnússyni „Epter originalbrefe, frä Mula i Kollafirde 1710“, sem var „ä kalfskinne“. — AM. Apogr. 4778 eftir sama frumriti, en uppskrift sú er óstaðfest.

Suo felldann vittnisburd berum uær Ion Ionsson. Þorbiorn Ionsson. Biarne Þordarson og Ion Ionsson sem hier epter skrifat stendur ad Muli j Kollafirdi a Skogarpartt j Eyrarskogi framm j Kalfadal eystrameigin a millum þessara takmarka. fra Grasteine ad kenndur er og fram j melshornit og suo riettsynis af gautunum og upp a fiallshlidina framm a taglit og framm epter brunenne hit efra. Saumuleidis hid nedra sionhending tueigmeigin[1]) ofan j ana af gautunum. hefur þetta haft og halldit uerit af eignarmonnum bædi j Mula og a Eyre sidan fyst uier til mundum og leigulidar j Mula hafa høgguid og yrgt þennann fyrskrifadann skogarpartt epter sinne þaurf og eingin j mott mællt suo uier heyrtt haufum fyr enn nu j sumar. hier j mott fyrir þennan skogarpartt skyldi þeir er Eyri ætti edur aa byggie j gen eignast og hafa manadarbeitt bvfiar peningi a sumar j Urdarbakstungur j Mula landi j Kollafirde Eyrar meigin. hefur þetta haftt og halldid verid sidan fyrst vier til munndum og þetta heyrdu uær vora fedur seiga[2]) og þa elstu menn er hier j sueit hafa verid. hef eg Ion Ionsson buid j morg ar j Mula j Kollafirdi og hef eg og aller þeir j Mula hafa buid yrgt og haugguid þennann skogarpartt og hefur eingenn j moti mællt sidan eg fyrst til mundi og suo lysti minn fader optlega fyrer mier ad þetta hefdi haft og halldid uerid j sina lifstid sidan fyrst hann til munde og var hann þo miog gamall mann enn eg hefi nv xiiij uetur umm sextige og hier epter vilium ver sueria fullan bokareid ef þurfa þicker. Enn til meire audsyningar og stadfestu hier um þa setium uier þesser fyrrskrifader menn uor innsigli fyrir þetta vitnisburdarbref huertt er skrifad uar j Uatsfirdi j Isafirdi þann va og xxta dag ianuarij manadar arum epter gudz burd: M d lxv.

---

1) Svo 4776 og 4778. 2) seigia 4778.

242. 28. janúar 1565. á Friðriksborg.

KONUNGR veitir Hamborgarmönnum leyfi til verzlunar á Íslandi, með þeim skilmálum, sem bréfið greinir.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 218. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 645—6 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Her Magnus Guldenstiernn. Johann Friis. Borge
Trolle oc doct. Hero: Then: finge ko.
matt. breff vt sequitur.
Frederich etc.

Wij haffue bekommt etthers schriffuelsse och ther aff formerke. attj effther wor befallinge haffue hørtt the Hamborgers vdskichede och att theris werff haffuer werit om then seigladz. som yndbyggere vdj wor stad Hamborg enn thiidt lanng haffuer hafft til wortt land Island. huilcken seiglatz wij thennom haffue nogen tiid siiden affschreffuit. Tisligiste om thuennde Hamborger skiibe. som skall were inddreffuit vnnder wortt leenn Krempe och ther paa wore wegne anholdit. efftthersom etthers shriffuelsse ther om ydermere formelder. Tha haffue wij oss ther paa betenckt och ere tilsindz naadist att wille effther lade oc tilstede endnu her effther paa nogen tiid the Hamborgger att mue beseigle forschreffne wortt lannd Islannd och ther brugge theris hanndell mett the ware. som icke ere forbudit eller wij til wortt egit behoff oss selffue fore beholdett haffue. Dog skulle the inthett befatte thennom mett thenn haffnn vdj Skaufiord. Hops aass wed naffnn. eller nogen anden haffne. som wij selffue lade beseigle eller wij wore vndersotte haffue vnndt att besøge. Sameledis wille wij oc naadigst vnnde thennom att mue egenn løs fannge forschreffne thuennde skiibe. som vnder wortt leenn Krempe anholdett ere. huilckett i thennom paa wore wegne mue giffue for suar. och ther hoss osh giffue thennom tilkiennnde. att liige som wij forfare thennom mett vnderdanigst willighed att were oss tilnegit. ther effther wille wij oss oc mod thennom wiide att forholde. Befalendis

etther etc. Actum Frederichsborg thennd 28 Januarij aar etc 65.

Seddell vdi forschreffne breff:

Sameledis bede wij etther och begere. att ther som etther sionis raadeligt nogit att handle mett the Hamborger om enn fem eller sex skiibe att vdruste oss til thieniste thenne tilkommendis somer paa theris egen omkostning. atti tha ther om wille betenke the beste middel. dog att ther mett icke skulle giffuis orsage thennom (effther som etthers første schriffuelsse formelder) nogen synderlige preuilegier att begere paa wortt land Island. Huad her vdj er att giøre. stille wij vdj etthers betenkennde. Dattum ut in litteris.

---

243. **5. febrúar 1565. í Kaupmannahöfn.**

KONUNGR veitir Páli Stígssyni Norðfjarðarlén í Noregi eftir föðurbróður hans, Otta Stígsson.

Rikisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 546. — Uppskrift Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni.

Poffuell Stissenn. ko. mat. leensmand paa Island.
fick breff paa Nordfiord. som hans fader broder
haffde liiffsbreff paa. saa liudenndis:

Wii Frederich etc. Giøre alle witterligt. at efftertі oss elskelige Pouell Stissenn. wor mand. thienner oc embitzmand paa wortt land Island. haffuer beret for oss. att hannd nogen thiid siiden forleden haffuer forhandlett hoes hanns fader broder Otte Stiissen. saa hannd haffuer opladt hannom thett wort och Norgis kronens leenn Nordfiord. som hand haffde liiffsbreff paa. tha haffue wij aff wor synderlig gunst och naade vnndt och tilladt och nu mett thette wortt obne breff wnde och tillade. att forschreffne Pouell Stiissen maa same Nordfiord leenn strax bekomme och thett haffue. nyde. bruge och beholde mett bønder och thiennere och ald sin rentte och rette tilligelsse. efftthersom forschreffne Otte Stissen ther til vdj were haffde. frij vden affgifft til saa lenge wij

anderledis ther om tilsigenndis worder. dog saa hand skall holde gottzit wedt heffd och magt och bønderne ther paa boendis ere. wed Norgis loug och rett och ingen aff thenom att vforrette emodt lougen eller mett nogen nye och vsedtwonlig paalegge besuere. Skall hand oc frede jagten. osh ick forhugge eller forhugge lade nogne the skoffue. ther tilligger. till vplicht i noger maade. Thij forbiude wij alle etc. Cum inhibitatione solita. Ex Kiøpnehaffn 5 Februarij aar etc. 1565.

---

244. 8. febrúar 1565. að Hólum.

TRANSSKRIPTARBRÉF.

AM. Fasc. LXXV, 21, uppskrift gerð fyrir Árna Magnússon: „Þetta er skrifad effter ounderskriftadre og jnsiglalausre Copiu ä papïr, sem liggur a Høfda.“

Þad giørum vier Jon Jonsson. Gudmundur Biørnsson og Sveirn Bardarson prestar godum mønnum kunnigt med þessu voru opnu brefe. ad vier høfum sied og yferlesed tvo[1]) kirkiunnar mäldaga ä Hölum. annan sem skrifast Datum fyrer M. ccc. lxxxx og v.[2]) Enn annar sa sem hefur Datum M. cccc. lx og eitt är.[3]) bader þesser maldagar samhliodande umm jtøk og eigner Hofdakirkiu i Høfdahverfe til siös og lands. fra Hvalvatnsös i Eystre fiørdum. og allt inn i lön hiä Høfda sem hier seiger.

[Hér kemr Höfðamáldagi frá 1561 eftir máldagabók Ólafs byskups Rögnvaldssonar. Dipl. Isl. V, bls. 263: Kirkia j Hofda — ok suo j svndi].

Og til sannenda hier umm sette Biskup Olafur Hialltason sitt jnsigle med vorum fyrgreindra presta jnsiglum fyrir þetta maldaga vitnisburdarbref. hvort ed skrifad var ä Hölum i Hialltadal viija dag Fiebruarij Anno Domini M. d. lxv.

---

1) 2, uppskr. 2) Það er Pétrsmáldagi 1395. Dipl. Isl. III, bls. 568—9. 3) það er Ólafsmáldagi frá 1461. Dipl. Isl. V, bls. 263—4.

245. **12. febrúar 1565.** **á Helsingjaeyri.**

KONUNGR ritar Herluf Trolle um sigling til Norðrlands á Íslandi.

Rikisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 226 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 447—8 (Laursens rikisskjalavarðar i þjóðskjalasafni).

Herloff Trolle. amirall. fick ko. ma. breff saa liudenndis.
Frederich.

Vor synderlig gunst tilfornn. Wiider att ther wij droge frann Kiøpnehaffn. forgette wij att tale mett etther om thend Islandzs seiglatzs for norden oc huad skiibe ther till kunde vdredis. och efftherthij att same seiglatz ingenlunde maae eller kand efftherladis. icke alene for thennd gaffn och fordel. wij ther aff kunde haffue. men mere for wor fattige vndersottis skyld ther same stedis. huilcke thill theris liffs føde icke haffue thett the thennom mett kunde vndholde(!). mett mindre ennd the foe tilføringe aff øll. mell och anden nottorfft. Tha bede wij etther och begere i wille mett fliid offuerweye. huor ther met best bestillis kand och huadt raadt ther bliffuer til skiibe att bruge paa thett forewand. ther som wij icke selffue haffue the skiibe. som thienne eller och till same seiglatz i thette aar omberis kunde. siønis oss icke vradeligt. att ther hanndlis mett borgerne eller andre. som haffue skiibe. att wij motte faa thennom for fracht ther hedenn. efftherthij the dog thenne somer skulle ligge stille. attj ther fore wille tale mett Pouell Stissenn och wor kiøpmend ther om och siiden førdre. att thett motte bliffue bestillit. Ther mett giør i oss synderligenn til wilge. Befallendis etc. Helsingør thennd xij dag februarij aar etc. 65.

---

246. **19. febrúar 1565.** **í Málmey.**

KONUNGR veitir tveim dönskum mönnum leyfi til siglingar á Básenda, með þeim skilmálum, er bréfið greinir.

Rikisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 546 b. — Uppskrift Jóns

Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Anders Godske. borgemester. oc Knud Schriffuer finge kon. matts. breff att motte besøge Island met theris kiøbmandskab. saa liudendis.

Wij Frederich thend anden etc. Giøre alle witterligt. att efftherthj wij forfare. att wore vndersotte paa wor land Island haffuer brøst for tilføring till thieris vnderholding. tha paa thett thij saa møgit thes ydermere ther met maa bliffue forsørget. oc bekome hues the behøffue. haffue wij aff wor synderlig gunst oc naade vndt oc tilladt oc nu mett thette wort obne breff vnde oc tillade. att oss elskelige Anders Godske. borgemester vdj wor kiøbsted Kiøbnehaffn. oc Knud Pedersen. wor slaatzschriffuer ther same stedz. mue till thennom tage. fliere wore vndersotte riigens indbyggere oc lade beseigle en wor oc kronens haffn. holdis Boesand. for synden paa forschreffne wort land Island. wdj Guldbringsyssel liggendis. oc ther same stedz mett forschreffne wore vndersotte handle oc wandle oc indkiøbe. hues ware ther falder. oc skulle the oc theris mett redere oc ingenn anden mue till thennom kiøbe all thend trauen vdj forschreffne syssell till kiøbs er. till saa lenge wij anderledis ther om tilsiigendis worder. dag saa att thj aarligen till guode rede skulle vdgiffue till oss oc kronen. hues told oc andet rett oc rettighed. som oss mett rette tilkomer. Skulle the oc ingen suoffuell kiøbe eller vdføre. men wij wille oss thend alsamen forbeholdet haffue. Sameledis skulle the tilbiude oss. hues trauen the indkiøbendis worder. før the thend till andre affhender. oc ther som wij ther aff noget behøffue. tha skulle the thend selge oss for itt skielligt werd. skulle the oc were forplicht att lade tilføre forschreffne wore vndersotte paa wort land Island guode wforfalskede waare. saa oc the ware. som vndersottene nøttigt oc gaffnligt ere. oc thennom ther for itt skielligt werd oc belligt kiøb selge oc affhende. Thesligiste skulle the bruge rett maade oc wecht oc i alle maade thennom

forholde saa. att ingen klage kommer offuer thennom. Cum inhibitione solita. Malmoe 19 Februarij 1565.

---

247. 4. mars 1565. í Byring.

KONUNGR ritar Herluf Trolle um skip til Íslandsferðar handa Hans Nielsen.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 234. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 641—2 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Herloff Trolle. amirall fick kon. matt. breff saa liudenndis.

Frederich etc.

Wor synnderlig gunst tilforn. Wiider. att effther som i lader giffue tilkiennde om skiibe att bruge paa thennd Islandis reigsse och att wij aff wore orloug skiibe. som wij ther til forordinerit haffue. ingen kunde ombere til thend seiglatz. mett mindre wij haffue andre i stedit att bruge paa aarloug. och i blandt andit lader formelde. att ther skall ligge for Rostock itt gott sterckt skiib. som till orloug skall thienne att bruge. om wij thett kunde bekome. tha haffue wij nu afferdigit wor kiøpmand Hanns Nielssen ther heden seg att skulle begiffue mett wor fuldmagtt om same skiib paa wore wegne att skulle handle. att wij thett motte fange enthen til kiøbs eller for fracht. Ther som hand thett icke kand bekomme. att hand tha skall giffue sig till Lubick eller Hamborg och ther beflite seg om skiibe. effther som i aff hans fuldmagt kunde forfare. bedendis etther och begere. attj forordnere och tilgiffuer hannom enn mett. som paa skiibe forstand haffuer. saa wij motte bekomme. the wij kunde were mett behiolpit. [Tett breff til borgemestre och raadmend ther vdj Kiøpnehaffn om then werck att plucke] .... Befallendis etc. Byringe 4 martj aar etc. 65.

---

248. 4. mars 1565. í Byring.

KONUNGR ritar Magnúsi Gyldenstierne og biðr hann meðal annars leyna Stefán Löitz brennisteinsbirgðum sínum, en getr sendifarar Hans Nielsens til þýzkra borga í skipaútvegunum. (Það einungis tekið, er varðar Ísland).

Ríkisskjalasafn Dana, Tegnelser p. a. L. 8, 235. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to.

Her Magnus Guldenstiern. Statholder paa Kiøpnehaffns Slott fick Ko: Ma: breff saa liudenndis.

Frederich etc.

Wor synderlig gunst tilforn. Wiider att som i lader giffue tilkiennde. Attj haffue forhørtt. mett wor Arckelij mester. huad forraadt ther findis paa Jern kloder ....

Sameledis efftherhij wij for thenne thiids Leylighed icke ere tilsindes Oss att afflhende nogitt ydermere aff then luthrit Suoffuell. wij haffue liggendis. Elter nu vnder hender er att lutre. Och wij formode Steffen Løitze thiid till Kiøpnehaffn. Och hand vden thuiffuell wil sig bespørge. huad forradt wij haffue aff Suoffuell. Tha bede wij etther och gebere Attj wille vformerckit bestillet. hues wor Suouellmester. Och hans suene. Saa och thend som Suoffelen haffuer i foruaring. Och andre ther aff wiide Att ther som Løitze eller nogen anden Spørendis worder. Eller beskeed ther om begere att wiide Att thennom tha ther aff inthett bliffuer beret. eller tilkiende giffuett. Men att alting ther om motte bliffue stille. Och i thett saa mett fliid wille lade bestyre. Tisligiste er oss tilkiendegiffuit. At wor Suoffelmester skall lade seg høre. att wille haffue sin affskeed. Och icke lenger will bliffue vdj wor thieniste Tha Efftherthij wij hannom icke kunde ombere Bede wij etther och begere. Attj paa wore wegne mett fliid wille handle. mett hannom. Saa att hand bliffuer vdj thienisten. Och dragis oss til minde att hand nogen thiid siiden Suplicerit til oss. Om en haffnn att motte lade beseigle. paa Jsland. Och wij ther paa ingen beskeedt hannom giffuit haffuer Ja Eller ney. Saa och efftherthij

wij icke wiide. hure thet seg haffuer mett same haffn. Bede wij etther och begere. Attj ther om wille tale mett wor Leensmand paa Island oss Elskelige Pouell Stissen. aff hannom forfare therom Leylighedenn. Och ther som i befinde thett kand skee oss vden skade. Attj tha wille giøre Enn handell. mett forne wor Suoffuelmesther. Och mett hannom paa wore wegne til Ens worde. kunde i thett saa forhandle. Att hand bleffue her i Riigit. soe wij thet heller ennd gierne. i wille ther fore giøre. ther vdinden Saa møgit etther mest mueligt er. Och i the och andre maade wortt gaffn wiide och Ramme som wij etther till troer. ther till wij oss wisseligenn wille forlade. Befallendis. Ex Byringe 4 Martij Aar 65.

Seddell vdj forne Breff.

Sameledis som i melder om thend Islandz Seylatz. Tha haffue wij ladit andtuorde wor. Kiøbmand Hans Nilssenn. wor fuldmagt ther mett at begiffue sig til Rostock Lubick Eller Hamborg huor hand kand bekomme nogenn skiib oss thienlig. Enthen paa fracht eller Kiøbs Effther som i aff hans fuldmagt ydermere haffuer att besee. Huorom wij haffue tilschreffuit wor Amirall. Oss Elskelige Herloff Trolle. Bedenndis etther och begere. Attj ther vdinden thett beste hielper att raade. Och att forne wor Kiøpmand motte tilgiffuis Enn goed forstandige karll. Som hannom kunde følge. Och forne skiib. Som hand paa wore wegne. Om handlendis worder kunde besichte. paa thett wij motte bekomme thett som duligt och gott er.

Datum ut in Literis.

---

249. 5. mars 1565. í Byring.

KONUNGR veitir Andrési Jude leyfi til siglingar á Rif og Stapa (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 547. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 653 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Vdj lige maade fick Anders Jude. borger i Kiøbnehaffn. breff. att motte tage till seg flere riigens indbyggere oc lade besegle tuenne haffne. kaldis Reffuit oc Stappen. for vesten paa Island. Datum Byringe 5 Martij 1565.

---

250. 16. mars 1565. í Byring.

KONUNGR veitir Gert Bornhofer, meðan hann hreinsar brennistein hans, leyfi til siglingar á þrjár hafnir á Vestfjörðum, Patreksfjörð, Bíldudalsvog og Tálknafjörð.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 547 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Gert Bomhoffuer fick kon. matts breff att motte lade beseigle tre haffner paa Island. saa liudendis.

Giøre alle wittherligt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade. saa oc for troskaff oc willig thieniste. som wor suouell luterer. oss elskelige Gert Bomhoffuer oc[1]) her til giort oc beuist haffuer oc her effther troligen giøre oc beuise maa oc skall. haffue vndt och tilladt oc nu mett thette wort obne breff vnde oc tillade. att forschreffne Gert Bomhoffuer maa aarligen. emeden oc ald thend stund. hand lader sig bruge vdj wor thieniste. for en suouell lutthrer. lade beseigle tre wore oc kronens haffner wdj Westfiordunger for westen paa wort land Island. thend første kaldis Patresfiord. thend anden Bøllingiswoge. oc thend thredie Tolckefiord. oc met wore vndersotte ther same stedz handle oc wandle oc indkiøbe. hues ware ther falder. dog saa att hand aarligen till gode rede skall vdgiffue till oss oc kronen. hues told oc anden rett oc rettighed. som oss mett rette tilkommer. Skall hand oc ingen suouell kiøbe eller vdføre. men wij wille oss thend forbeholdet haffue. Sameledis skall hand tilbiude oss hues trauen hand inkiøbendis worder førre hand thend till andre afflender. oc

1) Svo.

ther som wij ther aff noget behøffue. tha skall hand thend selge oss for itt skielligt werd. Skall hand oc were forplicht forschreffne wore vndersotte paa wort land Island att lade tilføre gode wforfalskede ware. saa oc the ware. som vndersottene nøttige oc gaffnlige ere. och thennom thett for itt skielligt oc billigt kiøb selge och affhende. Thisligiste skall hand lade bruge rett maade oc wegt oc i alle maade sig forholde. saa att ingen klage kommer offuer hannom. Cum inhibitione solita. Datum Byringe thend 16. dag Martij aar etc. 1565.

---

251. 20. mars 1565. á Másstöðum.

TRANSSKRIPTARBRÉF (skjöl um Jón Þorfinnuson árið 1561, prentuð í Dipl. Isl. XIII. bindi).

AM. Apogr. 1039 „Ex pagina membranea authentica fra Sæmunde Magnussyne ä Hole i Bolungarvik.“ Innsigli Þormóðar var fyrir skránni. „þesse øll 10 document [Apogr. 1030—9] eru ritud ä eitt bokfell (paginam membraneam). Eru þau 9. øll med einne hendi. enn þad sidarsta (10da) [Apogr. 1039] med annarre. sem vera mun Þormodar Arasonar. Under þessare pagina hafa verid 2. innsigle (ad visu eru þveingerner tveir). Þad sidara þar af er Þormödur Arasonar. Enn þad fyrra kynne hafa vered (þad er burt brotid) eins hvers þeirra er vered hafe vid þessarra eida tøku“ (AM.).

Þath medkiennist ec Þormodur Arason kongs vmmbodsmann oc syslumadur j Hunauatnzþingi ad Jon Halldorsson. Olafur Oddsson. Kär Hauskulldzson Jon Sigmundzson. Magnus Þordarson. Helga Einarsdotter oc Hallbera Jonsdotter hafa suarid fyrir mier suo fellda bokareida ord epter ord sem fyrir ofann þetta mitt medkienningarbref jnnskrifader eru. hefi ec þessa fyrrnefnda eida tekid epter skipann og bijfalning velburdigs manz Pals Stijgssonar huer þä var hirdstiore oc haufudzmann mijns herra kongsins vegna yfer aullu Jslandi. hefi eg greindur Þormodur þrattnefnda eida af tittnefndum monnum tekid ä Hlijdarþingi. ä Suijna-

uatnzþingi. ä Sueinstadaþingi suo og ä mijnu heimile heima ä Marstodum. maurgum godum monnum j sierhuerium greindum stad hiä veraundum suo þeir hafua heyrt og sied vpp ä ad greinder eidar hafa fyrer mier suarner verid. Og til sanninda hier vm set eg mitt jnsigli fyrer þetta medkienningarbref er skrifad var ä Marstaudum j Uatnzdal þann xx dag Marscij anno M d lxv.

---

252. 2. apríl 1565. í Saurbæ.

KAUPBRÉF fyrir Dynjandi í Arnarfirði.

AM. Apogr. 4779 „Ex originali". Árni segir til innsigla. „Utan ä brefinu er hønd Eggerts Hannessonar løgmanns" (AM.).

Jhesus.

Þat gioꝛum vier Jon prestr Olafsson. Þorleifr Jonsson. Are Einarsson godum monnum kunnigtt med þessu vorv opnu brefe. ad ä manudagenn fyrstan j Aprilis manade þa lidit var fra hingadburd vors herra Jesu Christi M. D. lxv. j Saurbæ ä Raudasande. þa vorum vier j hia saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna af einne alfu Eggertz Hannessonar laugmanns nordan og vestan aa Jslande. Enn af anare alfu Torfa Vigfussonar.[1]) Enn þad faldizt og skildizt vnder þessu þeira handabandi ad adurgreindur Torfe sellde fyrnefndum Eggert laugmanne til fullrar eignar og frials foræðis vndan sier og sinum erfingium enn vnder titt nefndan Eggertt og hans erfingia jordina alla Dyniande. xviijc. ad dyrleika er liggr j Arnarfirde j Hrafnseyrar kirkiu soknn med aullum þeim gognum og giædum sem greindre jordu fylger og fylgtt hefr ad fornu og nyu bædi til sioz og landz og hann vard fremzt eigandi ad til þeira yztu vmmerckia er adrer menn eiga j motz vit hann. Enn hier i mote gaf adr nefndr Eggertt Hannesson laugmann og greidde greindum Torfa Vigfussyni[1]) xxx[2]) j[o]cündale fyrir xc. xij fiordunga smiors og

1) Svo. 2) „ita est, non vero xxxx". (AM.).

.iij. malnytu quijllde fyrir .iiijc. og .iiijc. j gelldum peningum. Medkendizt Torfe oss fyr skrifudum monnum aheyrande. ad hann hefdi þessa fyr skrifada peninga alla vpp borid af adur nefndum Eggertt laugmanne og gaf hann og hans erfingia j somu handabande aulldungis kuitta og akiærulausa fyrir sier og sinum erfingium vm fyrskrifad jardar verd og peninga gialld. Skyllde Eggertt laugmann edur hans erfingiar hallda til laga. enn Torfe edur hans erfingiar suara lagariptingum ef af geinge med laugum. Og til sanninda hier um þä festum vær fyr skrifader menn vor jnsigle fyrir þetta kaupbref huertt ad giortt og skrifad var j adur nefndum stad. deigi og are sem fyr seiger.

---

253. 13. apríl 1565. í Lundi.

ERINDISBRÉF Páls hirðstjóra Stígssonar.

Rikisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 549. — Prentað í FJ. Hist. Eccl. Isl. III, bls. 15—16, og í MKet. II, bls. 28—31.

Erinde oc bestillinge. som wii Frederich thend anden met Gudz naade &c. haffue befalit oss elskelige Pouell Stissen. wor mand thienner oc embitzmand paa wortt land Island. paa wore wegne ther samestedz att wdrette.

Först efftherthi wii forfare att ther findeis hoss Closterne paa forskreffne wort land Island. allehande ornamenther. som inthett brugis. men till vnötte borttuendis oc forderffuis. Tha haffue wii befalit forskreffne Pouell Stissen alle saadane ornamenther at skulle besicthte. oc saa mögit som ther aff till kirckethienisten behoff giöris. skall hand lade bliffue hoss kircker. huad offuer er. skall hand mue anname til wor oc kronens gaard. oc ther aff hielpe andre fattige kircker. som bröst haffuer for ornamenter oc thett siiden före till clart oc gott Regenskaff.

Sameledis forfare wii. att hoss en part Closterne ther samestedz findis store Inuentaria huor aff wii ingen

fordeell eller gaffn haffue. oc same Clostre well met mindre kunde behielpis. tha haffue wii befalit forskreffne Pouell Stissen. sig att skulle begiffue till alle forskreffne Clostre. oc ther offuer see huad for Inuentarium ther er hoss huert besynderligt. oc huor ther findis mere end behoff giöris. skall hand thett paa wore wegne till sig anname. oc oss till beste foruende. oc thet siiden mett clare register före till gott regenskaff.

Thesligeste er oss till widindis worden. att Superintendenterne paa wort land Island. for landzens leilighedz skyld icke kunde visitere alle kircker huer vdi sitt stifftt. vdi itt aar. men vdi somme fierding icke komme vden huer tredie eller huer fierde aar. Tha paa thett att ther maa haffues flitig tilsiun mett. saa att Gudz hellige aar rent oc wforfalsket predickis oc leris oc i alle maade maa haffue framgang oc kirckethienisten maa effther ordinantzen wed macht holdis. haffue wii beuilgett att Superintendenterne mett wor lensmand ther samestedz mue tilskicke oc forordinere en prouest eller officiall vdi huert fierdinge som vdi Superintendenternes franuerelsse vdi alle kirckerne i same fierding skall haffue flitig opseende. att altingist holdis vdi en retskaffen christelig oc god skick effther forskreffne thend geistlig ordinantz indholder oc vduiser. oc efftherthi oss er beret. att Superintendenten met wor lensmandz raad. ther samestedz. alrede haffuer tilskicket. her Jon Loptzson att skulle were officiall vdi Westfiorden oc till hans bolig oc werelsser skall mue haffue ett domkirckens beneficium. wed naffn Wadzfiord mett sin tilliggelsse. Tht haffue wii thet saa naadigst beuilgett. oc skall thend prest forskreffne Wadzfiord nu besidder. thett wiige efftherthi hand icke er god for same befalinge att forestaae. oc wor lensmand hannom ett andet beneficium egien att forlene.

Sameledis formercke wii ocsaa att Dade Bunde Gudmundssons gotz aff wore fogitther ther paa Island skall were arresterit. for nogen sager hannom war tillagt. oc same Dade Bunde Gudmundsson. nu er död oc aff-

gangen. Tha er wii tillfredz. att samme arrest egien maa lössgiffuis. oc wor lensmand forskreffne Pouell Stissen paa wore wegne. att maa mett hans arfinge same sager afftinge. for en skiellig pendinge oc skall forskreffne Pouell Stissen. i the oc andre maade wiide oc ramme wort gaffn oc beste. som wii hannom tiltroer. Dat. Lund thend xiii dag Aprilis anno &c. Mdlxv.

---

254. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR ritar klaustralénamönnum á Íslandi að sýna Páli Stigssyni allt inventarium þeirra og fá honum í hendr það, er hann óskar af því, þó svo, að eftir sé skilið eftir þörfum klaustranna.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 550 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 651—2 (Laursens ríkisskjalavarðar i þjóðskjalasafni).

Obne breff til lensmendene som clostere vdj beffaling haffue paa Island. att the skulle lade Pouell Stissen see theris inuentaria. saa liudendis.

Helse ether alle wore tro vndersotte. som wore oc kronens clostere paa wort land Island vdj forlening oc were haffuer. met gud oc wor naade. Wiider. att wij ere komne vdj forfaringe. att hoss en part same wore clostere skall were store inuentaria oc mere end behoff giøris. huoraff wij ingen fordeell eller gaffn haffue. tha efftherthj same closter mett mindre inuentaria kunde behielpis. tha haffue wij befalit wor lensmand paa forschreffne wor land Island. oss elskelige Powell Stissen sig till alle closterne att skulle begiffue. forfare. hues inuentarium ther findis. oc huor ther findis mere end behoff giøris. skall hand thett paa wore wegne till sig anname oc thett foruende oss till beste effther gott oc clart regenskaff. Thj bede wij ether alle oc huer serdelis biude. som same clostere i were haffue. attj rette ether att lade forschreffne Powell Stissen see att hues inuentarium huos closterne findis. thett were seg sølff. ornamenter. fee. faar. smør eller anden deell. oc

siiden ther aff fran ether lenererer oc hanom lader følge. saa møget hand paa wore wegne. begerer. oc attj thett fløtther oc fører till the steder. hand ether vnderuisendis worder. Hand skall dog lade bliffue hoss closterne aff same inuentarium. saa møgit behoff giøris. Thj lader thett ingelunde. Datum Lund 13 aprilis anno etc. 65.

---

255. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR fær Pétri Einarssyni til eignar Elliðaey fyrir Arnarstapa, lýsing Péturs þar og kröfur hans í garð Ögmundar byskups Pálssonar.

Lbs. 115, 4to., bls. 439—40 m. h. síra Vigfúsar Jónssonar í Hitardal ca. 1760 (eftir frumriti). — Prentað í MKet. II, bls. 55—7 (einnig eftir frumriti). — AM. Fasc. LXXV, 22, transscriptum á pappír frumritað 30. júní 1703 (alveg) samhljóða. — Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 551.

Friderici 2di Bref um Ellida Eij Ao 1565.

Vii Friderich then anden mett Guds Naade Danmarkis. Norgis. Vendis och Gotthis konning. Hertug wdi Slesuig. Hollstenn. Stormarn och Dytmersken. greffve wdi Oldenborg och Dellmenhorst. gior alle witterligt. att oss Elskelig Pauell Stisen wor mand thienner och Embitzmandh paa vort land Jslandh haffver berett for oss hvorledis att hand nogentid siden forleden haffuer weritt i rette mett een wor undersate wed naffn Peder Enersen paa forne wortt land Jsland om en gaardh kallis Arnarstappe. som mett wrett skall wor[1]) kommett fran Helgefeldz Closter. hwilcken gaard oss och kronen er bleffuit tilldømt. Dog skulle wij lade stille fornte Peder Enersen till fretzs for hanns bygningh saa och for hues tiltall hannd haffuer till kronen paa Biscop Øgmundz wegne. Thij haffue wij wntth och wdlagt och nu mett thette vortt opne Breff wnde och wdlegge till forne Peder Enersen. en vor och kronens øe wed naffn

1) were, Reg p. a. L.

Ellidtoe som her till haffuer hortt till forne Hellgefeldz Closter. huilken forne øe forne Peder Enersen og hanns arffinger mue och skulle haffue nyde brugge och beholde till Euig eyendom. Och ther mett skall ald thenn tiltall som forne bygning paa Arnarstappe saa och for Biscop Øgmunds gotz och i alle and[r]e maade wor aldielis(!) død och machteløs och till inthett giortt. Thii forbiude wii alle wor[e] fogitter Embitzmendh och alle and[r]e forne Peder Enersen och hanns arffinge her emod paa forne Ellittoe epther som forskreffuett staar att hindr[e] eller i nog[e]r maade forfang att gior[e]. wnder wortt hyllist och naade.

Giffuett paa wor gaardh wdij Lundh thenn xiii dag Aprilis aar M D Lxv.

Wnder wortt Siignitt.

Friderich.

Þetta bref er skrifad effter handskrifft Sira Jons Sigurdssonar fyrrum Profasts, enn hann segizt skrifad hafa effter sialfu Originalbrefinu ä membrana hvar fra signeted og þrir stafer af kongsens nafne hafa vered af elle rotnad enn brefed sie i eign Halldors Jonssonar Logréttumanns buande ä Wigholstodum ä Skardzstrond.

Sr. W. Jonsson.

Þad giorum vid epter skrifader menn godum mønnum viturlegt ad vid hofum sied og yferleset konglegrar Majestatis Friderici secundi opid brief med heilu og oskoddudu underhangande konglegu innsigle, eins hliodande, ord fyrer ord, sem þesse utskrift utvïsar. Til merkis ockar nøfn med eigen høndum hier under skrifud, ad Huamme i Huammsveit þann 30. dag Junij Anno Christi 1703.

Magnus Magnusson mppria.
Arne Hannesson eh.[1])

---

1) Eftir LXXV, 22. Þar ritar Árni Magnússon á lausan miða: „Kona Sira Eigils Helgasonar ä Fagurey."

256. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR tjáir landsetum Helgafellsklaustrs, að með því að Helgafell liggi illa við, skuli þeir svara skyldum sínum til Arnarstapa.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 551 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 655 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Vndersottene. som thiene till Helgefield paa Island. finge kon. matts. breff. att the her effther skulle suare till Arnastappe. saa liudendis.

Hellsse ether alle. wore tro vndersotte. bønder oc thiennere. som ligge oc tiene till wor gaard Helgefield for westen paa wort land Island. mett gud oc wor naade. Wiider att efftherthj wij forfare. att same Helgefield skall ligge fast wbeleilig att holde huss oc affuel paa. for tilføring oc anden leilighed skiild. Thj haffue wij befalit wor lensmand ther samestedz. oss elskelige Powell Stissen. her effther att skulle lade holde huss oc affuell paa wor oc kronens gaard Arnastappe. bedendis ether ther fore alle oc huer serdelis biude. attj rette ether effther her effther att suare till forschreffne Arnastappe oc thiid att framføre oc yde ethers leijger oc landskyld. efftersom forschreffne Powell Stissen ether ydermere vnderuisendis worder. oc lader thett ingelunde. Giffuit vdj Lund 13 aprilis anna etc. 1565.

---

257. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR staðfestir Stóra dóm 30. júní 1564.

A. *á dönsku* (eftir frumbréfinu).

Frumrit í stiftamtsskjölum A. 105 í þjóðskjalasafni. (Uppskrift Jóns Sigurðssonar þaðan í JS. 372, 4to., bls. 649—50). — Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 552. — Pr. með Stóra dómi á Hól. 1743, í MKet. II, bls. 38—40 (á ísl. eftir transskr. frá 12. dec. 1570) og á dönsku II, bls. 52—3 og JS. Lovsaml. I. bls. 89—90 (sbr. og ritatal þar).

Wij Frederich then Anden mett Guds naade. Danmarkis Norgis Wenndis och Gottis Koningh. Hertug wdj

Slesuig. Hollsten Stormarnn och Dyttmerskenn. Greffue wdj Oldenborg och Dellmenhorst.Giore alle witterligt. Att Oss Elskelige Powell Stisen wor Mand thiener och Embitzmandh paa wortt Land Jslandh. haffuer hafft for Oss Enn dom. som wore wnndersote Laugmendh. Och Laugrettis mendh. paa for[nefnte] wort Landh Jslanndh. Om hoer sagh. Skørleffnitt. och thenom som thieris egne slegt beligge. Dømtt haffue. Huilkenn forne dom. wij haffue Fuldbyrdh. Samtyckt och Stadfest. Och nu mett thette wortt Opne Breff. Fuldbyrde. Sambtycke och Stadfeste. wed syne Fulde macht att Bliffue. wdj alle sine Ordh. Puncter. och Artickle. som thenn wdj alle maade wduiser och Indeholler. Och Epthertj same dom. Epther thenn gamble kierckelough. Formelder om Obotemaall. Saa att the som effter same doms liudelse. Bliffue befundett wdj ketterij. Att beligge thieris egne slecht. Skulle miste liffuett och alt thieris gotz att were forbrott till oss och kronenn. Tha paa thett forne wore wnndersote paa Jslandh Jcke skulle forarmis. Saa och thieris Odell och arffuegotzs skall thenom frakomme. Haffue wij aff wor Synnderlige gunst och naade Formildett och Effterladett. Och nu mett thette wortt Opnne Breff Formilde och Effterlade forne Artickell Om Obotemaall. Vdj saa maade Att huilckenn som Epther thenne dagh Beligger sin Egenn slegt. Och mett slig last befindis. Skall straffis paa liffuett Och hanns løsør att were forbrott till oss och kronen. Menn hans Odell och arfuegotzs skall kome till hanns Rette och sande arffuinge. Forbiudendis ther for alle Ehuo the helst ere Eller were kunde. Serdeelis wore Fogitter Embitzmendh. och alle anndre forne wore wnndersote paa Jslandh. her emod Epter thenne dagh. Paa thieris Odell och arffuegotzs for the sager. som forne Dom jndeholler. Epther som forscit staar att forsuare. Forfang att giøre. Eller wdj Nogre maade att wforrette. Under wortt hyllest och naade. Giffuett paa wor gaard wdj Lundh thenn xiij. dag Aprilis Aar etc. Mdlxv. wnnder wortt Siignett. Friderich.

[Innsiglið er týnt frá og gatið eftir.]

B. *á íslenzku.*

AM. 161, 4to., bls. 294—5, skinnb., skr. 1565 (lögbók Páls Stigssonar) m. h. síra Gríms Skúlasonar í Hruna. — Thottssafn 2102, 4to., bls. 444—6, pappírsbók, einnig m. h. síra Gríms Skúlasonar skrifuð 1568. — Pr. í bréfabók Guðbrands byskups Þorlákssonar, bls. 385.

Vjer Fridrik annar med Gudz nad Danmerckur. Noregs. Venda og Gotta konungr. Hertuge vtj Slesvik. Holsten. Stormaren. og Ditmarsken. Greijfi j Oldenborg og Delmenhorst. Giorum aullum vitannligt ad vor elskulige Pall Stigsson vor mann. þienare og vmbodsmann aa voru lande Jslande. hefer haft fyrir oss eirn dom sem ad vorer vndersatar logmenn oc logriettumenn aa voru fyrrnefndu lande Jslande vm hordoms saker. frillulifnad og þeir sem samlagazt sinu eiginn sleckte dæmt hafa. Huern fyrnefndan dom vier hofum logtekid. samþyckt og stadfest. og nu med þessu voru opnu brefe logtøkum. samþyckium og stadfestum med sinne fullre magt ath vera j aullum sinum ordum. punctum og articulis sem hann j allann mata vtvijsar og inneheldr og med þui ad same domr epter þeim gomlu kirkiu logum vtuisar vm obotamal. suo ad þeir sem epter sama doms hliodan verda fundner j odadum ad samlagazt sinu eiginn slekte skulu[1]) missa lifid og allt þeirra godz skule vera fallid vnder oss og krununa. þa vppa þad ad vorer fyrnefnder vndersatar aa Jslande ecke skule vtarmazt suo ad þeirra odul og erfdagodz skule vndan þeim ganga. þa hofum vier af vorre sierligre goduilld og nad vægt og liknad og nu med þessu voru opnu brefe vægium og liknum fyr nefndum articulis vm obotamal j þann mata ad huer sem epter þennann dag samlagazt sialfs sins slekte. og med slikum lostvm finnazt skulu missa lifit. og hans lausa aurar skulu vera fyrir giorder vnder oss og krununa. Enn þeirra odul og erfdagodz skal falla til þeirra logligra erfingia. fyrirbiodandi þar fyrer aullum huerier hellzt þeir ero edr vera kunna

1) skuli 2102.

sierdeilis vorum fouitum og embættismonnum og aullum audrūm fyr nefnda vora vndersata aa Jslande hier j mot epter þenna dag vppaa þeirra odul og erfdagodz fyrir þær saker sem fyr nefndr domr inne helldr. epter þui sem fyr skrifad stendr ad aanaudga edr forfang ad giora. edr j nockrn mata ad oforrietta vnder vora holluztu og nad.

Gefit aa vorum gardi Lund þann .xiij. dag aprilis. Arum[1]) etc. M. D. Lx. u.

vnder vort Signet.

---

258. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR leggr til Skálholtsstóls tíundir úr Rangárvalla og Barðastrandar sýslum.

AM. 258, 4to., bls. 12—13, m. h. Hákonar Ormssonar 1643 eftir frumritinu í Skálholti. — Ríkisskjalasafn Dana Reg. p. a. L. 8, 552 b. — Prentað í FJ. Hist. Eccl. Isl. III, bls. 16 og í MKet. II, bls. 54—5 (eftir frumriti).

Kongsbreff fyrer Bardastrønd og Rangaarvollum.

Wii Frederich thenn anndenn mett Guds naade. Danmarkis Norgis Venndiss och Gottis koning. Hertug wdi Slessuig. Holstenn. Stormarenn och Dytmerschen. Greffue wdi Oldenborg och Delmenhorst. Giøre alle witterligt att wii aff wor synnderlig Gunnst och naade. som och paa thett Scholenn for syndenn paa wort lannd Jsslannd saa møgett thes bedre maa ved magt holdis och haffue sin ophold och Vnnge personer ther sammestedz kunnde leris och vptugtis wdi Gudtz frøcht och bogelig konster. haffue vnndt ach thilladt och nu mett thette wort obne breff wnnde och thillade. at wore och kronenns tiennder aff Ranngevelde och Bordestrande syssler maa her effter were och bliffue thill samme scholle och vpberis thill schollenns vphold och icke thill anndet. thill saa lennge wii annderledes ther om thillsigenndis worder. Thi forbiude wii alle. ehuo the helst

1) Anno 2102.

ehre eller vere kunnde serdelis wore fogitter. Embidtzmennd och alle anndre forne for synnden paa Vort lannd Jssland her emod paa wore och kronenns tiennder aff Ranngervelde och Bardestrande syssler. efftersom forschreffuit staar at hinndre eller i nogen forfanng at giøre wnnder wor hyllest och naade. Giffuit paa wor gaard wdi Lunnd thenn xiij dag Aprilis aar mdlxv.

Wnnder wort Zignett.

Friderich.

---

259. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR veitir síra Halldóri Benediktssyni Möðruvallaklaustr.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 553. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 631—2 (Laursens ríkisskjalvarðar í þjóðskjalasafni).

Serre Haldor Benedictson fick kon. matts. forlenings breff paa Modrawelle closter paa Island. vt sequitur.

Giøre alle witterligt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue vndt oc forlent oc nu mett thette wortt obne breff vnde oc forlene thenne breffuisere. Serre Haldor Benedictsen. wort oc kronens closter. Modrawelle closter. for norden paa wort land Island liggendis. att haffue. nyde. bruge oc beholde met bønder oc thiennere oc ald sin rente oc rette tilliggelse effther som Serre Biørn Gisleson nu ther till vdj were haffuer. till saa lenge wij anderledis ther om tilsigendis worder. dog saa hand skall were oss oc wore efftherkommere koninger vdj Danmarck oc Norge huld oc tro oc wor lensmand ther paa wort lannd Island. thend. som nu er eller her effther komendis worder. hørig oc liudig. vdj hues maade hand hannom paa wore wegne tilsiigendis worder. oc aarligen till gode rede giøre oc giffue ther aff till oss oc kronen slig tynge och affgifft. efftthersom hand mett forschreffne wor lensmand ther om till ens worder. skall hand bygge oc forbedre forschreffne clo-

ster och thett holde wed heffd oc macht oc bønderne. ther tilliggendis ere. wed Islandz loug. skiell oc rett oc thennom emod lougen icke wforrette eller met nogen nye oc wseduanlig paalegge besuere. Thij forbiude wij etc. Lund 13. Aprilis anno etc. 65.

---

260. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR veitir síra Erasmusi Villadssyni Odda á Rangárvöllum.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 553 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 657 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Her Rasmus Willatzson fick kon. Matts breff paa ett beneficium paa Island. vt sequitur.

Giore alle wittherligt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue vndt oc tilladt oc nu mett thette wort obne breff vnde oc tillade. att thenne breffuisere her Rasmus Villatzsen maa nu strax bekomme itt wort oc kronens beneficium wed naffn Oddestad. liggendis for østen vdj Rangerualle syssel paa wort land Island oc thett haffue. nyde. bruge oc beholde mett ald sin rente oc rette tilliggelse frij vden affgifft vdj hans liffstiid oc saa lenge hand leffuer. Cum prohibitione solita. Lund 13 Aprilis anno 1565.

---

261. 13. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR veitir Nikulási Þorsteinssyni að léni Flatey á Skjálfanda.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 554. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 659 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Nicolaus Torstenson fick kon. matts. breff paa en øe. kaldis Flatøe. paa Island. vt sequitur.

Giøre alle witterligt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue vndt oc forlent oc nu mett thette wort

obne breff vndc oc forlene thenne breffuisere Nicolaus Torstenson. wor oc kronens øe Flatøe for norden paa wort land Island liggendis. som Magnus Jonson nu vdj were haffuer. att haffue. nyde. bruge oc beholde. mett ald sin rente oc rette tilliggelse. till saa lenge wij anderledis ther om tilsigendis worder. dog saa hand aarligen till gode rede skall giffue ther aff till oss oc kronen x daler oc thenom paa wore wegne fornøye wor lensmand ther same stedz. Cum inhibitione solita. Datum Lund thend 13 Aprilis anno 1565.

---

262. 14. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR veitir síra Magnúsi Magnússyni leyfi til að ganga að eiga Guðrúnu Þorleifsdóttur, er sögð sé legin af Gvendi Illugasyni, frænda síra Magnúsar.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 554 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 643—4 (Laursens ríkisskjalavarðar i þjóðskjalasafni).

Kon. matts. tilladelse breff. att serre Magnus Magnusson paa Island maa bekome Guron Tolleiff datther till sin echte hustrue. vt sequitur.

Giøre alle wittherligt. att thenne breffuisere Serre Magnus Magnusson paa wort land Island haffuer ladet berette for oss. huorledis att hand en tiid laug haffuer hafft hoss sig en quinde. wed naffn Guron Tolleiff datther. oc nu hand er till sindz att wille tage same quinde till echte. wille the geistlige ther paa landet. ven(!) wor tilladelsse. thet iche tilstede hannom. forthj att same quinde tilforn skall were beleyget aff forschreffne Serre Magnus Magnussons frende. wed naffn Guender Illeffson. Tha paa thett forschreffne Serre Magnus Magnusson oc Guronn Tolleiff datther icke skulle were til samen vdj sligt itt ont leffnit. som her till skeett er. men att mue bliffue thuo echte folck. effther som the paa bode siider ere begierendis. haffue wij aff wor synderlig gunst oc naade vndt oc tilladt oc

nu mett thette wort obne breff vnde oc tillade. att forschreffne Serre Magnus Magnusson maa bekomme forschreffne Guron Tolleiff dather till sin echte hustrue oc presten att mue giffue och wye thennom til sammen som echte folck. dog thend geistlige ordinantz her med vdj alle maade wforkrencket. Datum Lund thend 14 Aprilis aar etc. mdlxv.

---

263. 22. apríl 1565. í Lundi.

KONUNGR sendir Jörgen Munck brúnan hest til þess að hafa með hinu íslenzka stóði konungs.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 273 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 639 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Jørgenn Munck paa Frederichsborg fich breff saa liudendis.
Frederich etc.

Vor gunst tilforn. Wiid. att wij nu skicke till thig enn brun klipper. som wij wille haffue til wor islandis stodt. Thij bede wij thig och wille. att ther som the øg paa Hasselønn. Jacob Vlfeld tilhørendis. icke aldrede ere afftagne och wore islandis øg egen vpfordt. att thu tha strax annseendis thette wortt breff lader føre forschreffne Jacob Vlfeldis øg aff forschreffne Hasselø och forschreffne wore islandis stodt thiid vp egenn. och naar gressitt saa høgt vp kommer. att forschreffne klipper sig hos øgenne kand behielpe. att thu tha slipper hannom til forschreffne islandis stodt. Sameledis haffuer oss elskelige her Eyler Hardenbergh giffuit oss thuo ganger øg. itt røtt och itt huit. och wor kiøgemesther Christiern Muncke haffuer och giffuit oss ett. bede wij thig och wille. att naar same øg fremkommer. att thu thennom och saa lader føre paa Hasseløen til the islandiske och att thu mett thett allerførste forskicher till wor stalmester til wortt behoff xm hesteskou

søm. Ther mett skeer wor wilge. Befallendis etc. Lund 22. aprilis aar etc. 65.

---

264. 25. apríl 1565. á Æsustöðum.

KAUPBRÉF fyrir Syðsta Gili í Langadal.

AM. Apogr. 4787, ágrip m. h. Árna Magnússonar „Ex orig.“

1565. ä Maudruvøllum i Eyafirde sellde Steirn Aurnolfsson Þorvalldi Biaurnssyne Sydstagil i Langadal i Holltastada kirkiusokn. fyrer .xijc. i lausafe. skyllde Þorvalldur iørdina med løgsoknum sækia af þeim. er hana þä i høndum hafde. og fyrer þann kostnad og ömak eignast þad iørden dyrre være enn xijc. Vottar hier ad voru Hiälmur Sveinsson og Grimur Olafsson. og er kaupbrefed giørt ä Æsustødum i Eyiafirde. þann þridia dag frä upprisudegi grædarans Jesu Christi ä sama äre og tveimur døgum sïdar enn fyrr seger.[1])

---

265. 30. apríl 1565. á Helgastöðum.

DÓMR um hjónaband síra Halldórs Benediktssonar og Helgu Illugadóttur.

AM. 199, 4to., bls. 17—20, og hefir verið talið m. h. Bergþórs Oddssonar (iFlatey norðr) ca. 1604. — ÍB. 125 B, 4to., nr. 43, skr. ca. 1680 (ofrlítið stytt). — JB. 216, 4to., bls. 76—7.

Domur wmm Hiona Band Sira Halldorz. og
Helgu Jlluga Dottur.

Ollum monnum sem þetta Bref sia Edur heyra Sendum vier Jon Ormsson. Oddur Asmundsson. Laugriettumenn. Hallsteinn Eireksson. Þordur Peturson. Biarni Bænedygsson[2]) og Jon Jonsson k[vediu] g[uds] og w[ora] kunnugt giorandi ad arum Epter gudz burd 1565. manudæginn Epter paskaviku ä Helgastodum

---

1) Það er líklega svo að skilja, að kaupið hafi verið gert tveimur dögum fyrr en bréfið var skrifað. 2) Benediksson 125.

j Reykiadal ä almenniligu þriggia hrep[p]a þingi worum wier j dom nefnder af heidarligum manni Wigfusi[1]) B[onda] Þorsteinssyni. Er þä hafdi kongsins syslu j Þingeyarþingi. til ad skoda. rannsaka og fullnadardoms atkuædi ä ad leggia. Huorsu fara skylldi vmm þann stora baga og neyd sem wæri ä millum þeir[r]a hiona sira Halldors Benjdygssonar[2]) og Helgu Jllugadottur. oc Dandimenn hefdi[3]) wiliad forlijka þeirra j milli. Sagdist syslumadurinn hafa til skrifad nefndum Sira Halldori [og hann hefdi ecki par til skrifad hier wmm.[4]) Jtem j annari grein worum vier fyrnefnder domsmenn Oddur Asmundzson. Jon Ormsson oc Þordur Petursson þar wid stadder ä fyr sogdum deigi oc heyrdum vpp a ad fyrr greind Helga Jllugadotter Beiddi syslumanninn fyrer gudz sæker ad lata skoda oc rannsaka med domi sina neyd og naudsyniar. þui hun sagdist ecki vita huorrar myskunar hun ætti[5]) af sinum manni ad wænta. þui [sier hefdi sagt[6]) werid ad hann hefdi fyrirbodit ad hysa sig. Beiddist þa syslumadurinn ad heyra hennar framburd. huorn hun fieck honum vp[p]skrifadan og handfesti Epter ad sueria ef sier dæmdist.

J fyrstu grein stendur suo j hennar frammburdi. ad ä þessum vetre hefdi stor Bage ä wered þeirra ä milli wmm lijkamligar samvister. ad hun hefdi so micinn kuida. Skialta. widbiod og hræslu þä hun ætlar ad hann muni sijn leita. ad hun seigist nær sitt wit missa og sa kuidi og neyd sie sier ecki sialfradur og hun viti ecki huersu stora neyd hun þar af bydur Ef henni er þar til þreyngt samann wid hann ad wera til slikra samvista. oc hun hefdi honum alldrej varist ad sinu witi.

J annann mata stendur suo j hennar frammburdi ad hun þicist[7]) þeincia ad þessi bægi sem þeirra var ä milli muni nockurn part ad kienna þeirri konu Rand-

1) Wigfusa 125. 2) Benedikz 125. 3) hofdu 125. 4) [Enn hann hefdi sier ecki neitt suar þar til aptur giefid 125. 5) hefdi 125. 6) [sagt hefdi 125. 7) seigist 125.

idi.[1]) ad[2]) hun seigist huxa ad hann muni hafa meira hatur ä sier enn henni.

Nu af þui ad vær vitum ad dandimenn hafa Radlagt Sira Halldori ad lata þessa konu j burtu fra sier [enn hefur ecki viliad[3]). þui þicer oss verda mega ad hun muni [hafa matt vera[4]) til osamþyckess þeirra j milli. [Enn þo seiger Ritninginn[5]) [ad ambattina skuli a burt Reka.[6]). Jtem Matth. 5 ad þeir hlutcr sem mann-inn hney[k]sla skuli af snidaz. Jtem j Ordinanciunni: Wier vilium med onguo moti leyfa ad þeir skuli hafa hia sier Rycktad kuennfolk. Hionasænginn skal wera ofleckud. Jtem þier menn elskid ydar kuinnur og wer-id eigi hardudijger vid þær oc Buid vid þær med sam-þycki. gud skapadi manninn ad wpphafi og konuna og skipadi henni ad vera vnder walldi sins manz og hann skylldi hennar herra vera. Huad gud saman bindur skulu mennerner ecki adskilia. Jtem konurnar skulu vera sinum bændum vndergefnar j drottni.

Nu fyrir þann skulld þau hafa saman komid j þui-likri stiett oc lijkamligt samʀædi hefer ä milli þeirra ordit og ecki hefur ä milli þeirra vp komit frændsemis-spioll eda mægda. þui siaum vier þar ecki Laug til standa ad þau sundur dæmist. Suo huatskeytliga. þui wier vorum þar eij til nefnder. helldur ad skoda henn-ar neyd oc veijkleika. Nu kiemur hier fram suo fäheyrd neyd oc naudsyn ad wier witum eigi huortt Logmalid skal drottna yfer þuilijkri naudsyn og neyd. þui naud-syninni ero ecki Laug sett ad worum skilningi. Suo oc witum wier ad gud er myskunsamur j ollum naudsyni-um og krefur eij meira af neinum manni Enn hann hefur gefid honum skynsemi til ad mega lijda. Suo er þad allra w[o]r samvijska ad ä milli allra kristinna manna eijgi ad metast sacker og misgiorningar med micilli hofsemd þickiust vær ecki skilia ad meiri mein-leiki meigi verda hiona j milli helldur enn sä ef lifid

---

1) Radnidi, hdr. 199 R. 125. 2) þui 125. 3) [b. v. 125. 4) hafa verid ordsøk edur vera 125. 5) [Þui Ritningin seiger 125. 6) [Reka burt ambattina 125.

edur vitid er j vedi. Suo og þicer oss nockur Brestur hafa ordit ä wnm þeirra samvister. Enn so seiger skriptin: aukid ydur og fiolgist oc vpfyllid jordina. Suo skrifar og hinn h[eilagi] P[aulus] ad huertt skuli giora audru skylldugligt atlot. oc huorki tæli annad. Þicer oss stor vandi ä bädar sijdur. og wier bidium jafnan gud eilifan med oss ad vera. Suo giætum þeirra iiij systra er j ollum domum vera eiga svo ad gudi lijki enn monnum hæfi. Sannendi Ber ad geyma. og saum wier bref huad vier hyggium hans handskrift Sira Halldors. Hann skrifar þar ad sä weijkleiki sie sannur. Þui ad heilagx anda nad til med oss kalladri og ad so profudu mali oc fyrir oss komnu dæmdum vier fyrnefnder domsmenn med fullu doms atkuædi. ad greind Helga skylldi sueria so latandi Lyritareid fyrir. syslumanninum ad hun hyggur sig eij styrk hafa vid sira Halldor ad vera til slijkra samvista sem nu hefur hun neyd af feingid. og su neyd sie sonn. og hun treysti sier ecki til ad so profudu mali þar til ad Reyna vid hann holdligt sambland ad hafa oc ad þeim eidj vnnum dæmdum vier hana fridhelga hia sinum fodur edur liensmanninum fyrir Sira Halldori nema med þui moti ad þad villdi med gudz nad med þeim betrast oc Einginn skylldi honum þad meina vid hana ad tala. eda þui godu framm ad koma vid hana sem hann villdi oc hun giorer sig wel viliuga þar til. oc honum hlydug og wiliagod ad wera j þui sem gud gefur henni matt til. Suo og dæmdum vier hana saklausa þo hun hefdi hia sinum faudur verid sijdan hun fieck þennan weijkleijka. Sæker þeirrar neydar sem nu er auglios ordinn. Og ef suo er þad vill ecki med þeim betrast. Þa dæmdum wier þetta mal fyrir Superintendenten og syslumanninn og iij wisustu presta oc iij Laugriettumenn hier jnnann syslu og þau bædi skylldug þar ad koma. þui vier þi̇́ciumst hier ecki adra skynsemi ä Bera ad suo komnu mali.

Samþycti þennann worn dom adurgreindur wmmbodzmann oc setti sitt Jnncigli med worum jnnciglum.

266. 3. maí 1565. 12. maí 1565. á Grenjaðarstöðum.

KAUPBRÉF fyrir Másstöðum í Skíðadal.

AM. Fasc. LV, 24, frumrit á skinni, 4 innsigli, en 1 af þeim brákað. Læst með einu innsigli við LV, 25 frá 2. ág. 1566 og LV, 26 frá 1. (5.) júlí 1567.

Bref um Marstade.

Þad giorum vier Biorn prestur Thomasson. Arngrimur Jonsson. Vigfus Þorsteinsson oc Asmundur Þorsteinsson leikmenn godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefi ad þa lidit var fra gudz burd M d lx v är a Marstodum i Skidadal þann þridia Maij manadar uorum vier i hia saum oc heyrdum vppa ord oc handsol þessara manna af eirne alfuu Magnusar Biornssonar enn af annari alfuu Arngrims Jonssonar ad suo fyrir skildu. j fyrstu afhenti Arngrimur Jonsson Magnusi Biornssyni jordina Marstadi oc lysti ad hann hefdi honum þa jord adur sellt oc sagdi ad Magnus skylldi upp fra þeim deigi alla sok oc sokn. gagn oc abata a greindre jordu Marstodum eiga oc suo a þui anduirdi sem hans fader gaf fyrir Marstadi ef þeir geingi af Magnusi med domi. so oc lysti Arngrimur ad hann hefdi aunguan soon edur sama giort vmm þad anduirdi sem hans fader gaf fyrir Marstadi uid nockurn mann ad nockur skylldi þad eiga utan Magnus Biornsson.

Suo oc uoru vier aller fyrskrifader menn i sama stad oc dag saum oc heyrdum vppa ord oc handaband Magnusar Biornssonar af eirne alfuu enn Magnusar Þordarsonar af annari alfuu ad suo fyrir skildu ad Magnus Þordarson lofadi ad hann skylldi alldri setiast a Marstadi oc alldri omak giora þeim monnum eda peningum sem Magnus Biornsson þar nidur setti edur ætti eda þeirra manna peningum sem þar bygge med hans leyfi. Suo oc lofadi Magnus Þordarson ad flytia sig i burt oc sitt folk ad næstum fardogum. enn ef Marstader giordist med domi eda logmanns urskurdi erfingium sira Þorgils heitins Gudmundsonar þa skylldi

Magnus Biornsson eda þeir hans epterkomendur sem þa hielldi Marstadi er hun af geingi strax eignast Marstadi þui Magnus Þordarson bar þad framm ad Þorsteinn Þorgilsson hefdi sier feingit allt þad akall sem hann mætti epter sinn fodur eiga i Marstodvm oc þad baru adrer menn þa med honum ad þad væri satt oc þad allt akall fieck Magnus Þordarson Magnusi Biornssyni sem erfingiar sira Þorgils mætti eiga til Marstada. enn þo skylldi Magnus Þordarson meiga sækia Marstadi med riettum logum þo suo ad Magnus Biornsson væri med riettum logum fyrir kalladur oc giordist þa med domi oc logmanns urskurdi erfingium sira Þorgils greind jord Marstader þa skylldi Magnus Biornsson eda hans erfingiar giallda Magnusi Þordarsyni eda þeim erfingium sira Þorgils sem Marstader dæmdist lxc i fullgilldisaurum oc i hægdum sinum oc i þeim peningum sem þeir villdu þa giallda enn aungua peninga skylldi Magnus Biornsson eda hans erfingiar fyrri giallda Magnusi Þordarsyni eda erfingium sira Þorgils enn Marstader væri med fyrr greindum domi oc suo til komnum urskurdi sem fyrr seigier af Magnusi Biornssyni geingner eda hans erfingium. Þottist Arngrimur Jonsson hafa lagt logued j Marstadi suo framt þeir giordist Magnusi Þordarsyni enn oss hia verandi gaf hann þad ved Magnusi Biornssyni. Og til sanninda hier vmm setium vier adur skrifader menn vor jnncigli fyrir þetta bref ed giort var a Greniadarstad i Adalreykiadal ix nottum sidar enn fyrr seigier.

---

267. **7. maí 1565.** **við Vallalaug.**

DÓMR um framfærslu og flutning fátækra manna.

Lbs. 69, 4to., bl. 212—13, skr. ca. 1640. — Lbs. 791, 4to., bl. 109, skr. ca. 1630. — Lbs. 63, 4to., bl. 365—7, skr. ca. 1640. — Lbs. 790, 4to., bls. 180—1, m. h. Ara Magnússonar ca. 1642. — Steph. 61, 4to., bls. 189—90, skr. ca. 1660. — Ny kgl. Saml. 1947, 4to., bl. 21—2, skr. ca. 1660. — Lbs. 6, fol., bl. 231 b, skr. ca. 1670. — Ágrip þessa dóms er i AM. 60, 8vo., II, bl. 22 b—3 b,

skr. ca 1661—90, og í Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 176 a—b, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði 1666.

Domur wm frammfærslu og fluttning fätækra dæmdur j Skagafirde [Anno 1565.[1])

Þeim gödum monnum sem þetta breff siä edur heyra senda[2]) Gunnar Gijslason. Magnus Biornsson. Jön Grijmsson.[3]) Gottskalk Thomasson. Thumi Þorgrijmsson. Magnus Jönsson. Eiolfur Arngrijmsson. Arngrijmur Jonsson. Jon Biornsson.[4]) Oddur Philippusson. Hallsteirn Einarsson og[5]) Olaffur Thumasson kvediu guds og sijna[6]) kunnigt giorandi ad[7]) [Arum effter Guds Burd[8]) 1565 vid Vallalaug[9]) j Skagafirde manudaginn næstann effter krossmessu vm vorid vorum vier j döm nefnder af [heidursamligum manni[10]) Gottskalk Magnussyne. [er þa hafdi kongsins vmbod j Hegranessþingi.[10]) huorsu fara skillde vm þä vmferd aff fätækum mønnum. sem Bæde var aff þui sueitarfolke sem þar j Skagafiardarsyslu haffde vppalist og so [af vtann sueitarfolki.[11]) er almuginn j sueitinne þottest ecke gieta vnder Rised fyrir sinne fätækt og fieleise.

J fyrstu dæmdum vier allt vtannsueitarfolk vr syslunni[12]) fra krossmessu a haust og[13]) til krossmessu a vor an nockrar vmferdar vtann wier hoffum leifft og samþyckt ad þad mætte [med frij[14]) fara Eina vmferd a sumarid [epter Riettumm Bodburdi.[15]) og so afftur j sijna sueit. Enn vpp fra þeim thil teknum[16]) tijma skillde fyrgreint vtannsueitarfolk[17]) j Skagafiardarsyslu øngua skilldugisting haffa ad forfallalausu.

J annare grein dæmdum vier vm þad sueitarfolk sem j greindre syslu være ad þad skillde fara effter Riett-

1) [b. v. 6. 2) sendum vier 791, 6. 3) sl. 63. 4) 791, 1947, 61, 6; Biarnarson 63; Biarnason 69, 790. 5) b. v. 61, 790, 791, 6. 6) 6; vora 63, 69; sl. hin. 8) [Anno 790. 9) 63; Vallnalaug 69, 63, 791, 790, 6. 10) [791, 61, 6; sl. hin. 11) [791, 6; vm vtann sueitarfolk 69, 63, 790 o. fl. 12) 791, 6, 1947; sueitinni 69, 63, 790. 13) 791, 63, 61, 1947, 790, 6; sl. 69. 14) [791, 6, 1947; sl. 69, 63, 790. 15) [791, 61, 6. 16) settum 791. 17) 791, 63, 61, 1947, 790, 6; vmferdarfolk 69.

um Bodburd bæ frä bæ. og huorn mann skilldugann ad hysa aa huorre løgbylis jordu Effter Riettum Bodburd. og hus heimil ad kuollde og ønguan fyr skilldugann vid ad taka. Suo og vilium vier ad þeir so[1]) sinne vmferd aa vetrardag hægie ad þeir bæ fra bæ fare. og kome thil annars bæar þä [annars litar er[2]) vtann þeim sem[3]) fyrir situr synest fyrre fært. og läte þä frä sier med gödre filgd [og giæslu[4]) fara eff naudsyn kreffur. enn þad einhleipt folk vngt sem j sueitinne er og nockra lidsemd weitt gietur[5]) vm sumarid med bændum. [þott þad vinne[6]) sier ecki fulla fædu. og þar sem slijker verda tafder manud. eda manudi leingur. þa dæmdum vier huorn[7]) vm sig sem þeirra þionustu þiggur skylldugann[8]) þeim nockurn klædnad ad leggia suo ad[9]) hann jafnuel fær giorest þä hann fer[10]) sem hann var þa hann kom med hreppstiora yffersyn j huorium hrepp. enn þa[11]) kallar[12]) og konur sem sier hafa tueggia missera [vist[13]) tekid med bændum [skillduga þar ad vinna og suo bændurna[14]) skillduga fyrir þeim ad hafa[15]) [thil sijns skildaga[16]) suo frammt sem þeir vinnufærer Eru edur þeir ecki[17]) leingur ligge siuker enn [bok giorer Räd fyrir[18]) [vm verkamenn.[19]) Enn vm þaug vngborn og omegd sem j frillulijfe gietinn verda skillde fader fyrgreindra barna þaug annast og þuilijkt framfærz veita sem hann være frekast madur thil. þegar þau suarinn være. Enn þeir karlmenn [og[20]) konur[21]) sem [omegd og[22]) fiolskilldu hafa[23]) j sueitinne. hoffum vier dæmt ad þeir skillde eche vr sueit-

1) 791, 6, 1947; sl. 69, 63 o. fl. 2) 791, 61, 6; [annar slitur(!) 1947, 790. 3) 791, 61, 6; sl. 69, 63 o. fl. 4) [791, 6; sl. eða afbaka hin. 5) sier, b. v. 790. 6) 61; veiti 791; finne 6. 7) [791, 61, 6; og huorn 69, 63, 790; en hvern 1947. 8) 791, 63, 61; skyllduga 69, 790, 6. 9) b. v. 791, 6. 10) so b. v. 6. 11) 791; þeir hin. 12) kallmenn 791, 6, 1947 o. fl. 13) [biorg 63; bjørg og vist 1947. 14) -ar 69. 15) [nokkuð vikið til i ýmsum handritum, en allt sama efnis. 16) [sl. 791, 6. 17) sl. öll nema 69, 63. 18) [log votta 791, 61, 6. 19) [b. v. 790. 20) edur 61. 21) [791, 61, 6; sl. hin. 22) edur 63, 790, 1947; [sl. 791, 6. 23) 791, 6, 1947; heffde 69, 63, 790.

inne fara frä sinne omegd a vetrardag. Enn[1]) huor sem þennan vorn[2]) dom ryffur [og þar ad sannreindur verdur[3]) suare [sem hann Riuffe logmanns vrskurd edur logriettumanna dom. halfft konge enn halfft hreppstiorum. og leggest þad thil fätækra manna j huorum hrepp vm sig sem brotid verdur.[4])

Samþychti[5] [þennann vornn dom med oss adurnefndur valldzmann Gottskalk Magnusson et cetera.[6])

---

268. 7. maí 1565. í Miðgörðum.

MIÐGARÐADÓMR Henriks Krags um umferðar og búðarsetufólk, lögtekinn á alþingi 1606.

Dómabók þjóðskjalasafnsins í fol., bl. 111—12, skr. ca. 1600 (= a). — Lbs. 873, 4to., bl. 24—26, skr. ca. 1620. — Lbs. 789, 4to., bls. 44—8, skr. ca. 1620—40. — Lbs. 69, 4to., bl. 134—6, skr. ca. 1640. — Lbs. 67, 4to., bl. 14—16, m. h. sira Jóns Erlendssonar í Villingaholti ca. 1650. — Prentað í Alþb. Ísl. IV, bls. 10—15.

Domur wmm wmferdar og budarfolk.

Aullum Godum maunnum sem þetta brief sia edur heyra senda Þorleifur Einarsson. Brandur Einarsson. Arnni Oddzson. Gudmundur Gijslason. hera kongsins Eidsuarar. Ormur Þorleifsson. Pall Teitzson. Ellendur Jonsson. Þordur Jonsson. Bardur Jonsson. Sueinn Hiedinsson. Jon Gudmundzson og Jllugi Gudmundzson.[7])

---

1) 791, 1947, 6; Og 69, 790; sl. 63. 2) b. v. 790, 6. 3) [sl. 791, 6. 4) [iiij morkumm. ij kongi. eina hreppstiorum. og eina fatækum monnum 791, 61, 6. 5) 69, 63 þrýtr hér. 6) [tekið eftir 791, 790, 6. 7) Í 789 eru dómsmenn taldir svo: „Þorleifur Einarsson. Steindor Finnsson. Jon Halldorsson. Arne Oddsson. Gudmundur Gijslason. Jon Jonsson. svarner logrettumenn. Halldor Jonsson. Hannes Biornsson. Pall Teitzson. Pietur Olaffzson. Þorleifur Biarnason. Gudmundur Sigurdzson og Þorkiell Jonsson". — Er þetta einhver ruglingssamsetningur úr domnefndinni í Miðgarðadómi Krags um tiundir frá 1. Mai 1566 (Lovsaml. f. Isl. I, 92—95).

kuediu Gudz oc sijna kunnigt giaurandi ad þa lidit war fra hijngadburd wors liufa lausnara Jhesu Christi 1565 þann [7 dag Maij[1]) manadar j Midgaurdum j Stadarsueit aa þijngstad riettum worum wier j dom nefnder af erligum og welburdigum manni Heinrich Chrag kong. maiestetz fouita yfer Westfirdinga fiordungi oc syslumanni j Snæfellssyslu til ad skoda oc rannsaka og fullnadardoms atkuædi aa ad leggia huad oss Wirtist skickanligast huersu ad fara skuli wmm þann mickla osid sem suo miaug efldist j landinu oc arliga ykist med almuganum hier j þessum þrimur syslum Dalasyslu. Snæfellssyslu oc Myrasyslu til mykillra þyngsla wmm þad wtannfiordungafolk sem hier þunnga og aganng weiter bædi laust og med fiaulskylldum j þessum þrimur syslum j sinne yferferd og nidurkefia og fordiarfa suo þessar sueitir. suo menn gieta saukum þessa oc þeirra mykilla hardinda sem yfer koma huorki sier nie sijnu[2]) sueitarfolki biargat suo sem laugin wtuijsa.

Jtem j annari grein worum wier og suo tilkallader af haunum fulla grein aa ad giora huad oss wirtist wmm þann myckla mannfiaulda budarsetumanna og folks sem hefur werid jnn tekid j krijngwmm Snæfellsnesjokul wr aullum sueitum og alfum landsinns. huad ad þessum nalægum sueitum og hieraudum giaurer hinn mesta þunga j sinne yferferd. huad oss wirdist fatækur almugi ecki gieta wnder Risid sakier fatæktar landsinns.

Jtem j þridiu grein wmm þær konur sem leida edur bera baurn sijn wpp a fatækann almuga enn eignna þeim baurnnin sem penijnga og biaurg eiga fyrir þau ad leggia bædi bufaster og lauser og ecki wilia sijnum baurnnum hialp weita þui þeim þykier þau ecki ættfærd wera eda adra þriotsku til finna.

Jtem j fiordu grein skylldadi hann oss til goda grein aa ad giaura [og] wmm ad dæma huer abyrgd skuli vera aa þui fatæku folki og audru sem stors styrks eda

1) Junij 873; frá [firsta dag Martij 789 (rangt). 2) sijnum, hdr.

fylgdar þyrfti og beiddi yfer wautnn og adra torsokta wegu.

Jtem beiddi hann oss skodunar oc fullnadar anndsuars huort oss litist þad wera skialligt og riett ad þui folki sem menn hallda wm sumartijmann wæri sijdann wnder weturinn slept nær naucktu og miaug klædlitlu.

Þa haufum wier nu þessar nefndar greiner epter wori samuitsku wmhuxad og grandliga skodat huad best mundi fara og hentugast wera fyrir fatækann almuga og þo wæri ecki aa moti Gudz wilia nie landzins rietti og samþycktu laugmali. Ad þad fyrirbydur ad taka þa menn j bygdinnar sem menn wita einginn deili aa. Jtem j annari grein stendur suo j Þijningsdomi og audrum samþyckum domum. Ad aunguer budarsetumenn skulu wera j lanndit þeir sem ecki hafa bufie ad fæda sig wid. Jtem stendur suo j woru samþycktu laugmali ad sa skal fader ad barnni er moder seiger aa henndur wtann hann færist wndann med laugligum eidi. Jtem j Framfærslubælki. Huer madur er skylldur framm ad færa faudur sinn og modur og suo baurn sijn. Jtem huer sem lætur gannga omaga sinn aa wonarwaul. Jtem Ef menn skiota nidur baurnum j hreppa ad olaugum. Jtem R. B. H. k. huer madur er skylldur ad leida eda bera baurn sijn. Jtem stendur suo j texta worar laugbokar. aull þau wodauerk sem madur hygst sijnum samkristnum naunga til goda giaura sie med aullu botalaust huort sem mann fær af mein edur bana.

Þui j Gudz nafnni amen ad heilags annda nad tilkalladri og epter wori samuitsku sem gud hefur oss giefid ad suo profudu og fyrir oss komnu oc fyrir þessar sagdar laugmalsgreiner og þær fleiri sem j laugmalinu stannda og þessum worum domi ad hnijga dæmdum wier adurnefnder domsmenn med fullu doms atkuædi.

J fyrstu ad adurgreindt wtannfiordunga folk sem aa wonarwaul geinngur skuli aungua yferferd eiga j þessum þrimur syslum huorki wetur nie sumar. og þa bændur skyllduga sem wid sysluskiptin og þeira wegu bua þeim aptur ad snua sama weg med þeira sueitarmanna

styrk ef þeir wilia eigi sialfer wiliugliga aptur huerfa ad þeira skipan og bodi huar sem þeir koma jnn j sueitina.

Jtem j audru lagi dæmdum wier þad budarfolk sem er j krijngum Snæfellsjokul og eigi er sueitarfolk j þessum þrimur fyrgreindum syslum barnnfædt og wppalid þad sem eigi hefur sier tueggia missera biaurg fyrir sig og sijna omaga edur lausafolk sem ecki gietur wnned sier fædu j krijng wmm arid wtann þeir sem þui byggia edur til wistar taki annist þa til næstu fardaga og jnn til þess þeir komast j sijna sueit. suo þeira sueitarmenn fae þar aunguann þunnga af. skylldi med aullu j burt fara med sijna omaga sem fyrst ad heyrdum dominum ad fullum dagleidum. Enn þeir menn sem lata sijnar kuinnur og baurnn fara wmm sueiter aa sumrunum med warnijngi og kaupskap enn eiga peninga kuika og dauda sier og sijnum kuinnum og baurnum til biargar og widurlijfis. giaurandi suo þyngsl þeim sem j sueitunum bua med sinne oþarfri yferferd. Enn huer ad þessu werdur kunnur og sannur ad lata sijn baurn og kuinnur suo wmm sueitirnar fara og bijuijsast þad med sannleika þa sieu þeira penijngar kuiker og dauder wpptæker af kongs wmmbodzmanni. Eigi kongur halft Enn buendur halft j sueitunum. Enn þad fatækt folk sem j þessum tijtt nefndum syslum er barnfædt og wppalid og þaurf hefur sier biargar ad leita þa sie þeim heimil ein ferd wmm þessar þriar syslur aa sumar. og sie huer kominn j sijna sueit ad sæluwiku ad hausti eda seinast ad Michaelismessu.

Jtem j þridiu grein dæmdum wier huernn mann skylldugann ad annast baurnn sijn sa sem nauckud fie hefur fyrir þau ad leggia og sialfer eiga werk sijn. Enn þeir sem winnumenn eru hia audrum skulu leggia mædrunum med þeim allt þad sem þeim geingur af einfaulldum wadmalsfautum dag og nott wtann þeir færist wnndan med slijkum eidi sem fyr wottar. Enn ef þeir wilia eigi wndann færast edur baurnunum biaurg weita þa dæmdum wier hreppstiornarmenn þar j hreppnum sem fedurner bua skyllduga ad taka baurnnin og færa

til fedranna og þar nidur ad setia enn þa skyllduga wid ad taka og biaurg weita. Saumuleidis þeim sem j wistum eda lauser eru oc seka fimm aurum wid kong og þeim fyrir kostnad sinn er þangad færdu.

Jtem j fiordu grein dæmdum wier alla þa menn sem flytia edur færa alla þa wegfaranndi menn Rijka oc fatæka ad þeir[a] wilia. bon eda skylldu og þeir hyggiast til goda ad giaura og sie flutter af frialsum monnum og fulltijda yfer wautn edur toruellda wegu med aullu sektalaust bædi wid kong og kall huort sem þeir er flutter og færder eru fa þar af mein edur bana og hann maa med eidi sanna ad hann willdi honum eigi werra j þad sinn enn sialfum sier. Enn wmm þad folk sem menn hielldu wmm sumartijmann. karlar oc konur. wnnger eda gamlir. og eigi eiga skilid annad kaup wirdist oss j aunguann mata meiga suo miaug klædfatt wt wnder weturinn sleppa þui þar hefur margur skada af bedit. þess wer. helldur þa sem þa hafa halldit og þeira þionustu þeigit skyllduga þa ad klæda sem skynsaumum maunnum wirdist þad wel meiga biargast wid wmm weturinn fyrir kulda sakier.

Enn huer sem þennan wornn dom ryfur og ecki helldur med aullum sijnum greinum og Articulis. rijkur eda fatækur. sie sekur iiij maurkum wid kong j domrof sa sem fie hefur. Enn þeir Refsing sem eigi hafa fie. tuau wandarhaugg fyrir hueria maurk nema sa wilie meiri myskun aa giaura er kongs walld hefur j hendi. og syslumennina j saumum optgreindum syslum skyllduga þessum worum domi framm ad fylgia.

Samþyckti. stadfesti og laugsamdi þennan wornn dom [med oss ädur skrifadur[1]) kong m[aiestets] foueti og vmbodsmann Henrich Krag og sette jnncigle med vorum fyrrgreindra[2]) manna[2]) jnnciglum fyrer þetta domsbreff huort[3]) skriffad var[3]) j sama stad. deige og aare sem fyr seiger.[4])

---

1) [greindur 67. 2) b. v. 67. 3) sl. 67. 4) [69, 67; et cetera *a.*

269. 13. maí 1565. að Grænavatni.

VITNISBURÐR um skipti og viðræður Magnúsar Jónssonar og Kolbeins Arngrímssonar.

AM. Apogr. 4783, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum, eftir frumriti „fra Gunnsteinsstødum i Langadal“, er var „skrifad med fina handskrifft.“

Medkiennum vid Kolbeirn Jonsson og Pall Aunundzson fyrir ollum og sierhuorium þa lidit var fra frelsarans fæding. m. d. lx. v. sunnodagin næstan eptir Johannis ante portam latinam þann þrettanda dag Maij aa holnum fyrir sunnan Briamsnes. vorum vid hia staddir. at þeir fundust Magnus Jonsson af eirni halfu og Kolbeirn Arngrimsson af anare. J fyrstu geck Kolbeirn Arngrimsson ä veg fyrir Magnus er hann ætladi til Kalfastrandar at finna mig Kolbein Jonsson enn ec mætti honum vpp aa vegin: Sendi Magnus Þorleif Þorgrimsson frænda sin til Kolbeins Arngrimssonar og let honum segia at hann villdi hann ecki finna fyr enn hann hafdi talad wid mic og skrofudu vid nær half[a] adra eykt. kom þar þa Pall Onündzson annar vottur þessa brefs adur vid vorum büner at skrafa okart eintal. þar eptir geck Magnus at sinum hesti. og ætladi ä bak. Geck þa Kolbeirn Arngrimsson at Magnusi og heilsadi honum og Magnus tok hans kuediu. Þui næst spurdi Magnus Kolbein Arngrimsson huort [hann] hefdi sagt Pali Stigssyni edur odrum monnum. at hann hefdi vitad nockr brot edr sakferli dætra edur stiüpsona Kolbeins. edr ef hann. þeir. þær. edr no[c]kur madur annar hefdi sagt þeirra misferli j þann tima er hann keypti Grænaüatn at þeim Grimi Andressyni og Kolbeini Arngrimssyni. Sagdist Magnus hafa hugad j þann tima at Kolbeini mundi saa eidur sær at hann hefdi þau brot og sakferli eigi vitad sem nu ero opinber og hann hefdi sier sidar meir handsalat og þar epter sialfur eidin aa lagt vottum vid verandi. Bad Magnus Kolbein þa seigia fyrir okur opinberliga sialfradr og ohræddur allan sannleika hier vm ef annars wæri en hann hefdi nu fra sagt

sem hann villdi og mætti fremst og frekast ansuara fyrir gudi og monnum nær til efnis kiæmi. enn Kolbeirn sagdist þad þa ei hafa vitat og eigi þættist enn vita. og suo sagdist ongum þad sagt hafa at Magnus hefdi þar nockut af vitat. J annat sinn spurdi Magnus Kolbein Arngrimsson. ef hann hefdi haft tal vid hann leyniliga edr opinberliga sidan þeir skildu j Skridu adr Kolbeirn var fangadr af syslumanninum Fusa Þorsteinssyni. enn Kolbein sagdist eidfær þar vm at hann hefdi hann ei sidan sied ne tal vid hann haft fyri enn þa. vtan einu sinni at Magnus og hans menn hefdi adur fyri ridit vm þær gotur er liggia austur fra Briamsnesi og hann sagdist hafa verit ad sla og ei vitad huada monnum þad hefdi verit. war ec Kolbeirn Jonsson med Magnusi og wissi eg hann ongua fundi hafa vid Kolbein Arngrimsson i þad sinn. Bad Magnus ockur minnast þetta þeirra samtal og vidrædur. Og til sanninda hier vm setium vid greindir menn ockur jnsigli fyrir þetta bref huert skrifat var a Grænauatni vid Myuatn sama ar og dag sem fyr seigir.

---

270. 18. maí 1565. í Múla.

VITNISBURÐR um heimildarlausa innsiglanotkun Ólafs Jónssonar.

AM. Apogr. 5743, m. h. Páls Hákonarsonar. Sbr. kaupmálabréf frá 4. dec. 1549 (Dipl. Isl. nr. 626).

Vitnisburdur Sira Tumasar moti lygum Olafs.

Svo felldann vitnisburd ber jeg Tumas prestur Einarsson ad jeg minnist ongvann giorning framm fara j millum þeirra hiona Eriks Bødvarssonar. og Gudrunar Þordardottir[1]) þann eg meigi vitni um bera. og ecke minnist eg hvørt eg var j þeirra brudkaupi eda eigi. utan þad er Olafur Jonsson sagdi mier Eptir annara manna ordum. Kom Olafur Jonsson til min þä jeg var j Mikla-

1) Svo.

gardi og bad mig um vitnisburd um fielagsgiord fyrrskrifadra hiöna. Erikz Bodvarssonar og Gudrunar Þordardottir.[1]) hvad jeg sagda honum. ad jeg munde ecke til. þad eg bæri nockurt vitni um. þui jeg villde þann eid sveria. ad jeg mundi þar ecki par til. sagdi Olafur Jonsson mier þä ad helmingafielag hefdi verid med þeim Eriki og modur sinne. þä sagda jeg hønum þad mundi meiga vera. enn ecki vissa jeg þad. bad hann mig þä ad verda sier ad [einu.[2]) og adrir og lia [mier sitt[2]) jnncigli Ef jeg giæti minst hier nockut um sidar þad sier mætti til bata koma. og svo giorda jeg. Enn nu er mier sagt ad Olafur hafi skrifad upp ä mig vitnisburd. og jnnciglad med minu jnncigli hvad jeg hefi honum alldri leyft. þvi jeg munda þar ecki til. og hafi hann audruvis sagt eda jnnciglad upp ä mig þä vil jeg þar i moti sveria. þvi jeg mundi þar ecki par til. Og til sanninda hier um set jeg mitt jncigle fyrer þetta vitnisburdarbref. hvert skrifad var j Mula j Adalreykiadal. ä føstudaginn næstanu fyrer fardagaviku. þä lidit var fra hingadburd Jhesu Christi m. d. lx. og .v. är.

---

271. 19. maí 1565. á Esjubergi.

DÓMR kvaddr af Vigfúsi Jónssyni, kongs umboðsmanni i Kjalarnesþingi, um ákæru Halldórs Ormssonar til Þorláks Jónssonar fyrir það, að hann hefði beitt sex kúm í land sitt upp i fullan mánuð í engu sinu leyfi.

Dómr þessi, sem hefir verið lögtekinn i lögréttu, var um langan tíma haldinn sem lög og eftir honum lagaðir aðrir dómar lengi siðan i uslamálum. Er hann til i fjölda uppskrifta i dómabókum, en, eins og gerist um slíka dóma, víða mjög styttr og afbakaðr, og er allr þorri þeirra uppskrifta til einskis nýtr, og i þeim uppskriftum, sem telja verðr góðar, kemr hann einnig fram i mismunandi gervi, þó að efnið sé allt hið sama. Uppskrift sú, (A), sem enn er til m. h. dómnefnanda sjálfs og nær er að skoða sem frumrit, er ófyllri um orðafar og röksemdir en beztu uppskriftir aðrar, er fundizt hafa, og má því telja víst, að þær sé

1) Svo. 2) [Svo.

komnar frá hinu eiginlega innsiglaða frumriti dómsins óstyttu. Hefir því orðið að hafa hér þann hátt á að prenta dóm þenna í þrennu lagi (A—C). Engar aðrar uppskriftir en þær, sem hér hafa verið notaðar, hafa nokkurt gildi.

A.

AM. 238, 4to., bl. 113, m. samtíða h. Vigfúsar Jónssonar á Kalastöðum, dómkveðjanda sjálfs.

Domur um beit og fienadar Rekstur Anno 1565.

Ollum monnum þeim sem þetta Bref sia edur heyra sennda Arni Jonsson. Skieggi Gudmundzson. suarner laugriettumenn. Þoralli Oddzson. Jngimundur Diktason. Jon Jorundzson og Hannes Olafsson Q[uediu] gudz oc sina kunnigtt giorandi þa lidit uar fra gudz burd 1565 um uorit ä laugardaginn nærstann fyrer fardagauiku ä Esiubergi ä þingstad Riettum uorum uier j dom nefndir af Wigfus Jonssyni er þa hafdi uors nadugasta herra kongsins umbod j Kialarnesþingi til ad skoda og Ransaka og fullnadardoms atkuædi ä ad leg[g]ia um þa klaugun er Halldor Ormson beiddist doms ä. sem ed uar um fienadar beit er Þorlakr Jonsson skylldi beitt hafa sinum .6. kum j hans land vpp j fullann manud j aunguo sinu leyfi nie frelsi. huad adr greindr Þorlakr gat j aunguan mata fyrer syniat. helldr medkenndist hann þad fyrer oss. Nu stendr suo j uorri landz laga bok ad meta skal beit tadna. akra og eingia. enn af þui ad fatækr almugi fyrir saukum fatæktar og uannkunnattu fær eigi til komist j huern tima ad lata meta skada ä sinum eingium. þess helldur uthaugum þuiat slikt ofbelldi edur Rangindi dregst of miog j oueniu þui at hinn fatæki buandi fær þar af of mykla bumissu af agangi oc yfirtraudzlu [af] annara manna peningum ä sumarit. enn ä ueturinn fellir oc fiarmissir fyrir biargleysis sokum. þar fyrir leist oss slik ouenia og Rangindi ecki meiga uera an fullra skadabota. Og ad þessu suo profudu og fyrir oss komnu dæmdum uier fyr greindir domsmenn med fullu domsatkuædi fyrir skrifadann Þorlak Jonsson sekann halfum eyri fyrir kugilldi huertt ä uiku fyrir beit. enn eyri fyrir huertt hross. enn halfu meira

ef laugfest er. hier ad auki hans bunissu. landnam oc fullʀietti. og huern suo sliku sekann sem fyrir suoddan beit geta ecki syniat. nema adur greindr Halldor uilie meiri myskunn ä giora. Enn huer sem kunnr edur sannr uerdr ad þui ad þennann dom uill eigi hallda oc þrioskast. suari j fyrstu domrofi eptir laugmali enn tuigilldi landnam. skadabot oc fullrietti. enn kongs sauk eftir lagadomi. nema laugmadur med skynsamra manna radi synist annat sannara.

Samþyckti þennann uorn dom med oss adur greindur umbodzmadur.

Ecki sek[i]st madur a hagabeit nema logfest sie nema hann reki j land et cetera.

B.

Lbs. 6, fol. bl. 195—6, Tiglabók, skr. ca. 1640, m. danskri h., án efa á Bessastöðum um daga Jens Söfrenssonar. — Lbs. 10, fol., bl. 144. — Gl. kgl. Saml. 1159, fol., bls. 663—6, einnig m. danskri h. frá ca. 1640. — ÍB. 205, 4to., m. h. frá ca. 1830. Þessar uppskriftir eru allar af sama toga.

Hagabeitar Domur sem sumer kalla Æsubergsdom.

Ollum monnum sem þetta bref sia edur heyra sendum vier Arni Jonsson. Hannes Olafsson. Skeggi Gudmundsson. suarner logriettumenn. Þoralli Oddzson. Jngimundur Benedigtsson og Jon Jorundsson Kuediu Guds og vora. kunnigtt giorandi þa lidid var fra lausnarans fæding. 1565. vm worid. laugardagen næstan fyrir fardagaviku. ä Esiubergi ä þingstad riettum worum vier til dom[s] nefnder af ærligum manni Wigfusi Jonssyni. er þä hafdi kongsens vmbod i Kialarnesþingi til ad skoda og ʀansaka og fullnadar dom ä ad leggia. vm þä äkiæru er Halldor Ormsson badst doms ä. er hann klagadi. ad Þorlakur Jonsson hefdj beitt sijna haga vj kuum j manud so hann hefdj bædj rekid og reka latid i siina haga. so hann hafi þar fullann vilia til borid. ad sinn hagj skylldj beitast. huad þessi Þorlakur gat eigi i moti mælltt. helldur villdj þad viliugliga medganga ad satt værj. Enn suo er skrifat i vorri landzlaga

bok. ad eigi er skylltt ad suara fyrir hagabeit. nema laugfest sie. nema hann reki edur läti reka j land mannz. Enn af þui ad fatækur almugj fær af annara manna penningum storan skada ä sumarid og bumisser a sine mällnytu af annara manna fienadj. kauplum og naut um. sem ecki vilia siins giæta nie hirda og skeyta allri huertt þad fer. eda huar þad er þegar þad er ecki hia þeim sialfum. slijktt hid sama ä veturinn vm sijna kapla hirda alldri huar þeir ganga. og aungua rækslu eda geymslu ä sinu hafa. og slep[p]a þeim i ymsar jarder og troda suo vnder jardernar. suo þeir sem ä þeim bua og landskyllder af giallda. missa þar fyrir bædj saudfie og sina kapla af hagaleisi Ef þeir geta eij med heyie biargad eda födrad. En þeir sem beitt hafa. suara þar til illu edur ønguo. Sumer taca j burt ä laun ad paskum edur krossmesso. þar fyrir leist oss full naudsyn ä vera. ad þar væri nockut vmtalad s[oddan] ofbelldi og oskill og logleyse. Enn med þui menn geta ecki suo eda kunna ad meta skada ä vthøgum. þar sem bædj ganga þess peningar. sem ä landj byr. og hinna sem øngua heimilld hafa þä haufum vier þo þessa lyckttan og vrskurd hier ä giordann sem hier seiger. och med þeim athnijgandj greinum bokarinnar. og vorri samuitsku. þar suo stendur i Bokinne. ad full skadabot skuli greidast fyrir beit tadna. akra. og eingia. þo ad eij sie løggardur vm. fyrir þeirra manna fienad. sem beit eiga j ørskotzhelgi landnaamslaust. Enn fulltt landnam med skadabotum af ollum þeim. sem firnare eru. Enn alluijda eru eingiar manna j høgum þeirra. Þui leist oss þeir lijka seker fyrir hagann. sem suo eru fiærri. og ecki hafa neitt leyfe af þeim. sem ä jordu bua. Jtem i annarj grein. vm hæd og micileik þessa[1]) vsla edur beitt ä høgum leiddum vier þessa bokarinnar grein þar til sem suo talar vm. Ef madur kemur til bæar vm nott. og er honum syniad fodre[2]) ad kaupe edur giøf. þä hafe ad osekiu vondul fyrir huertt hross ef naudsyn

---

1) leiðr.; þessara, hdr. 2) Svo.

gengur til. Virdtist oss sä vøndull ecki nema afangi ad eins. Enn ecki fullnadargiøf. sem sialfur gripurinn skamtar sier. minna enn tuo vondla a nott. Enn adra tuo ä dag fyrir huert hros. Enn einn nott og annan dag fyrir ku. hefur kyr a viku fiortan. Enn kapal[l] xxviij vondla og þessa xxviij vondla virttum vier fyrir Eyrer. Enn þa fiorttan fyrir halfan eyrer. Nu ad Gudz nad med os tilkalladre ad suo profudu og fyrir oss komnu. dæmdum vier fyrr nefnder menn med fullu doms atkuædj eptter þessum adhnijgandj greinnum bokarinnar þennan, fyrr greindan Þorlak sekann tolf aurum fyrir þessa manadar beit vid Halldor Ormsson fyrir þessar kyr. ad auk bumissu og landnam. nema hann vilie meirij myskun a giora. Suo og huernn þann sem sijna gripe. kapla og kyr suo j Oleyfe ganga lata. Enn halfu meir ef laugfest er. Enn þeir sem a laun j burtu taca. og syna ecki þeim sem a jordu byr. seka sem þa menn. sem taca j burtt ä laun fie. og syna ecki þeim sem a jordu byr. þad sem geingid hefur j landj manns manud edur leingur.

Samþycktti þennan vorn dom med os fyrr greindur syslumadur og setti sitt jnsigli med vorum fyrnefndra manna jnsiglum fyrir þetta domsbref skrifat sama är og dag sem fyr seiger.

Aftan við Lbs. 10, fol., stendr:

Þesse dömur var samþyckttur og logtekinn j logriettu Anno 1566 af badum logmonnum og logriettumonnum ollum innan vebannda og vtan.

C.

ÍB. 125 A, 4to., bl. 44—5, skrifað ca. 1680 eða fyrr. — ÍB. 125, 4to., nr, 220, skrifað ca. 1680 eða fyrr (að eins fúið og skemmt brot) (= b), og hefir sú uppskrift verið svipuð 125 A.

Domur Dæmdur ä EsiuBergi wmm hagabeit. og logtekinn j logrettu.

Ollum monnum sem þetta Breff sia edur heyra sendum vier Arnni Jonsson. Skiegge Gudmundsson. log-

rettumenn. Hannes Olafson Þoralli Oddsson. Jngimundur Benedictsson og Jon Jorundsson kuediu gudz og wora kunnugt giorandi þä lidid var fra [lausnarans fæding[1]) 1565 vmm worid laugardaginn næstann fyrir fardagaviku ad Esiubergi ä þijngstad rettum worumm vier j dom neffndir af heidarligum[2]) manni Vigfusi[3]) Jonssyni. er þa haffdi kongsins wmmbod j Kialarnesþijngi. thil ad skoda. rannsaka og fullnadardoms atkuædi a ad leggia vmm þä akiæru. er Halldor Ormsson klagadi þar til Þorlaks Jonsson[ar] og badz doms ä. sem var vmm fienadarbeit. er hann sagdi ad adurnefndur Þorlakur hefdi beitt sijna haga .vj. kuilldumm j mänud. j onguo sijnu leifi nie frelsi. huad fyrr skrifadur Þorlakur gat j onguann mäta fyrir syniad. helldur medkendist þad fyrir oss. Nu af þui so stendur skrifad j worri landzlaga bok [landz[leigubælki] 31.[4]) ad meta skal beit tadna. akra og eingia. Oc enn j ødrum stad. full skadabot gialldist fyrir þeirra manna fie er beit eiga j orskotzhelgi þo ei sie loggardur. landnamslaust. enn fullt landnam ef fijrr er. Jtem j þridiu grein þar er so seigir [landz[leigubælki] 16[4]) ad ei er madur skylddur [ad] bæta fyrir haga beit nema logfest sie. vtann hann reci ad landi edur j land hins. so ad hann villdi ad hagi hans beitist. þa skal hann bæta fullum skadabotum og landnam med þeim er gras ä. Enn fyrir þad ad fatækur almugie fær ä sumarid bumissu af þeim sem ecki wilia giæta sijns og hirda eckj huar ad geingur þegar þad er eckj hiä þeim sialfumm. Enn ä vetur troda vndir annara manna jardir so þeir missa sinna peninga Ellegar werda ad gefa hey. Enn hinir sem beitt hafa suara þar jllu wmm edur onguo. þuj leist oss naudsyn vera þar væri nockud wmm talad. Nu af þuj ad fatækur almugie fær ei thil komist sokumm fiolskylldu. vankunnattu og fatæktar. orkar eckj j huorn tijma ad lata meta skadann ä sijnum eingiumm. Enn þess sijdur a sijnum vthogumm. sem bædi geingur þess fienadur sem

1) [gudz burd *b*. 2) dande b. v. *b*. 3) Vigfusa *b*. 4) [utanmáls.

a landi byr dag og nott. og suo þeirra sem ongua heimilld hafa. Nu jnnihelldur suo texti bokarinnar [þiofa-[bælki] 12.[1]) þar sem manni verdur syniad fodurs ad kaupi edur giof. Þa hafi vondul fyrir huortt hross ad osekiu. virtist oss þad eckj vera vtann afangi og hross mundi eckj minna hafa enn tuo þessa vondla ä dag og nottu. Enn kyr tuo med tueim dægrumm edur meira þar sem grijpurinn skamtar sier sialfur og ad auk þess trodningur og onnur verre skiemd. Reiknast þetta 14 vondlar ä huorre viku fyrir huortt kuilldi og þessa xiiij vondla virdumm vier fyrer halfann eyrer. halfu meira ef logfest er. Þuj j gudz nafne amenn. ad so proffudu og fyrir oss komnu dæmdumm vier nefnder domsmenn med fullu domz adkuædi. ad greindur Þorlakur skylldi greida fyrrnefndumm Halldori xij aura j vslagiolld. og þar med ad auki landnam og bumissu. og fullrietti sitt iij merkur nema hinn villdi meire myskun a giora og logmonnum og logrettumonnum synist annad sannara og logligra.

Samþyckti þennann wornn dom med oss et cetera.

---

272. 20. maí 1565. á Helgastöðum.
3. júlí 1565. á Grenjaðarstöðum.

HELMINGADÓMR Vigfúsar Þorsteinssonar, sýslumanns og prófasts í Þingeyjarþingi, um lambseldi Hálskirkju í Fnjóskadal um allan dalinn.

Bréfabók Guðbrands byskups í þjóðskjalasafni, bl. 27 (hin prentaða bréfabók), nr. 472, bls. 454—6) = *a*. — Transscriptum á pappír meðal Hálsbréfa í þjóðskjalasafninu, gert á Hóli í Kinn 12. júní 1608 af sira Gamla Ólafssyni, Jóni Þórarinssyni og Bjarna Þorkelssyni = *b*. — Fleiri gamlar uppskriftir eru meðal Hálsbréfa af þessum dómi, meðal annars transscriptum (af honum, ásamt fleiri skjölum um lambseldin) frá 3. júní 1779, vottað á Hálsi af Bjarna Rafnssyni og Jóni Ásmundssyni. Þar á er þetta skrifað:

---

1) [utanmáls.

„Publiceret og aldeilis öätalad fyrer settum Manntalsþings Rette ad Haalse i Fniöskadal d. 3 Junii 1779

Testerar V. Jonsson.

Epter Bón Beneficiati til Hals stadar Sira Gunnlaugs Gunnlaugssonar var framanskrifad ad ordfullu uppleset, fyrer Manntalsþings Rétte ad Hálse, þann 7da Maii 1796, þingmonnum sameiginlega vid verande, hvar eptir Prestrenn beiddest Svars af þeim, nefnelega: hvørt aller Sóknabændr i þeim Sóknum i Fnioskadal, sem giøra Skiptetiund og þar yfir, vildu greiduglega hier epter taka til Fódurs árlega þad so kallada kyrkiulamb, fyrir utann þad sidvanalega heitolls lamb, hvøriu þeir almennelega neitudu, án þess, ad nockur gilde jáqvæde.

Actum ut supra

testerar B. Thomasson."

Domur vmm lambeldi a Halse.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heyra sendum vier Sygurdur Jonsson. Jllugi Gudmundsson og Olafur Arnason prestar. Magnus Arnason. Asgrimur Jonsson og Hallsteinn Eireksson leikmenn. kuediu guds og vora kunnigt giorandi. þa lidid var fra holldgan Christi m. d. lx. og v. är þann xx. dag Maij manadar. a Helgastodum j Reykiadal. a þingstad rettum. vorum vier til doms bedner og nefnder af heidursamligum[1]) dandimanne Vigfusi bonda Þorsteinssyni er þa hafdi kongsins syslu j Þingeyiarþingi. og suo profastdæme. til ad skoda. ransaka og fullnadardom a ad leggia vmm þad lambseldi sem sagt var ad kirkian a Halse j Fnioskadal ætte vmm allann Fnioskadal. og vmm þetta lambseldi beiddist Sijra Teitur Magnusson. sem þa hiellt Hals stad. doms a af greindum valldzmanne. huert hann skyllde þad lambseldi heimta eda saksoknum sækia j þeim stodum sem hans lomb væri aptur rekin eda ecki alenn. og Sijra Teitur þottist nu vmm nockur är lijtil skil af þeim monnum feingid hafa. er hann[2]) hefdi latid sijn lomb til reka. J fyrstu bar Sijra Teitur þar framm vj presta dom fyrir oss med oskoddum jnsiglum nær xx ara gamlann suo latandi. ad þa var sa madur sakadur dæmdur. sem tregdur hafdi giort vmm greint lambseldi.

1) heidarligum *b.* 2) *b*; sl. *a.*

og þa var asakadur. suo sem sa domur vtuijsar. J annare grein var þar framm borinn vtskrift af Holadomkirkiu registrum. þad er reiknadest ad være vel c ara gamalltt a mille annara orda jnnihalldandi. ad Halskirkia ætti lambseldi vmm allann Fnioskadal. et cetera. Nu stendur suo j kongs Kristians. godrar minningar. ordinantiu. ad huad fra kirkiunne eda prestagordunum er vndann geingid med ologum. þa skulu kirkiu forsuarsmennirner þar vt vmm vera ad þad komi þar aptur til. og þad seigist hann bioda sijnum liensmonnum. ad þar hafi þeir alud vid. ad þad aptur naist sem med orett er undann komid. et cetera. og þui skule oll kirknanna eign j klart registrum jnnskrifast. ad einginn skule fra þessum deigi. eptir sijnum vilia meiga reyfa fra kirkiunne þad sem henne til heyrer. Þui at heilax anda nad til kalladre og suo profudu mali fyrir oss komnu. dæmdu[1]) vier sijra Teit skylldugann ad fa jnsiglada vtskrift af Hola domkirkiu registrum ij presta. og halldi su vtskrift þad jnne ad þad standi j Holadomkirkiu registrum. ad Halskirkia eigi lambseldi vmm allann Fnioskadal. þa dæmdum vier ad fyrnefnt[2]) lambseldi skylldi eign Halskirkiu vera. og verid hafa. og þessu lambseldi skylldu allir bumenn j ollum Fnioskadal suara þeim presti sem Hals stad helldur. og suo obyrgiast greind lomb. og med fara sem logbok skipar. ad fara skuli med fulgufie. Enn huer sem þenna vorn dom hiedan j fra ryfur og vill ei taka greind lomb. eda giorer vmm þau nockur ønnur[3]) oskil. þa dæmdum vier hann sekann iiij morkum j domrof. Enn þeim presti sem Hals stad helldur lagaretti. Og til sanninda hier vmm samþyckti þenna vorn dom adurgerindur valldzmann. og setti sitt jnsigle med vorum jnsiglum fyrir þetta bref ed giort var ä Greniadarstodum j Adalreykiadal þann iij dag Julij manadar. a sama are sem fyrr seiger.

---

1) dæmdum *b*. 2) greint *b*. 3) b. v. *b*.

273. 27. maí 1565. í Saurbæ.

JÓN SVEINSSON samþykkir proventugerning Guðrúnar Jónsdóttur.

AM. Apogr. 4780 eftir frumriti, sem læst var saman við arfsalsbréf Guðrúnar Jónsdóttur til Eggerts Hannessonar 18. jan. 1565, og er uppskriftin því áföst og staðfest á sama stað, degi og ári af sömu mönnum.

Þat giorum vær Jon prestr Olafsson. Gudmundr Jonsson. Þorkell Gunnarsson. Johakimm Hermansson. Gunnlaugr Skeggiason. Þordr Suartzson. godum monnum kunnigtt med þessu voru opnu brefe. ad a laugardæginn i fardagaviku vm vorid.[1]) þa lidid uar fra gudz burd MDlx og v. ära. a Quijndisfelle i Talknafirde. þa vorum vier þar i hia og heyrdum þar uppa. ad Eggertt Hannesson auglyste þar þa fyrir Jone Sueinssyne. ad hans magkona Gudrun Jonsdotter hefdi sier gefid sina profentu. og birte þar þa fyrir honum allann þann giorning sem bref med jnsiglum þar gior vm vottar og utuisar. og spurde Eggertt sagdan Jon ad huortt hann þættizt mann til ad taka hennar profentu og ueita henne sligtt framfære sem hun hefde sier af honum skilid adr. þui Eggertt sagdizt eigi vilia þessare profentugiof framm hallda. ef Jon þættizt mann til ad hafa fyrer Gudrunu. Enn Jon Sueinsson sagde þar þuerligtt nei vid. og sagdizt ecki uera mann til þess ad hafa fyrir sagdre sinne magkonu Gudrunu Jonsdottur j neirnn mata saker sinnar fatæktar og þeirra omaga sem hann adr hefde. Spurde þá Eggertt sagdann Jon ad i annad sinne huørtt hann villde þa fyrer sig og sina quijnnu og þeirra bornn þessa profentugiof samþyckia til obrigdanligrar stadfestu. Enn tittnefndr Jon Sueinsson sagdi þar jä til. og upp a þetta toku þeir hondum saman Eggertt Hannesson laugmann og Jon Sueinsson. Og til sanninda hier vmm þa festum vær fyrskrifader menn vor jnsigle fyrir þetta vitnisburdarbref. huertt ed skrifad uar i Saurbæ aa Raudasande a sama äre deige sidar enn fyr seiger.

1) þ. e. 26. maí.

274. **í fardögum [1565].** **að Presthólum.**

AFHENDING Presthóla, er síra Ketill Jónsson við skildi en síra Oddr tók við.

Bréfabók Guðbrands byskups Þorlákssonar hin prentaða, bls. 122—3.

J gudz nafni amen. woru suo hafer peningar j Prestholum. og stadurinn suo halldinn. þa Sijra Kietill Jonsson vid skildi. enn sijra Oddur medtok. sem hier eptter skrifat stendur.

Jtem jnnan kirkiu. tuenn messoklædi og godur hokull enn þridie. einn gradlare. desanctis bok. vm ärid. cequentiu[1]) bok. v og xx adrar bækur liettar og godar. Þorlaks saga. sloppur og kapa. ij tiolld vónd. ij alltarisklædi og dukur litill. ij kluckur. ein god klucka er Sijra Kietill gaf kirkiunne j sina salugiof. munnlaugar ij og vatzkall. annar kirkiu vatzkall. jarnnkall. fontur og merki. stor stoll. formi. metaskalir. stor ork speingd vtlendsk. vax lxxxx merkur. Jtem skali nyr alþijliadur. ij sængur alreiddar alltt nytt og gott. þridia fær med reckiuvod og litlu hægindi. J bure. jtem xx skiolna kieralld. annad j jordu. xxx skiolur. bædi fyrer xij aura. þridia gamallt j jordu. ein kista. xx trog. oll god. xij smakierolld. vj fotur. flote med atta skalum og viij sponum. Jtem storustofa gomul vel standandi med pallbordi. ij konnur. xij fot. x skierdiskar. konnustol gaf hann kirkiunne. einn dryckiaraskur. vlldukur. reidzla. half vætt smiors. Jtem j elldhuse kietill og pottar ij fyrer hundrat.

Jtem badstofa ny med ij pollum. iij badkufar. iij liosiarnn. jtem pall. liar og hardsteinn. ij oxar. ij lasar. ij hornasagier. einn stiga gaf hann kirkiunne. xiiij hurder aa jarnum. ij lausar.

Þetta j fridum peningum. iij kyr. ein af þeim roskin og god med v aura alagi. enn fiorda iij vetur kuiga. atti hann ecki ad suara nema ij vetre. iiij asaudar kugillde.

1) Svo.

sagdi sijra Kietill til hundradzhestz og gielldfiar hundradz. ad kirkian ætti. og sagdist hann vilia hafa þau til halldz a medan hann feingi ecki þau xiijc sem kirkian vard giord honum skylldug. Sagdi hann sier likadi vel þo þessi stadur og peningar væri skodadir af dandi monnum enn aunguum manne sagdist hann þa afgreida. þo hann burttu geingie sakier kongs valldz. og lysti staddinn og hanz peninga sina eign suo leingi sem hann væri madur til ad hallda. og epter þessu vil eg aullu fyrskrifudu sueria ef þurfa þikir.

---

275. 2. júní 1565. **á Sléttu.**

KAUPBRÉF fyrir 9 hundr. í Sléttu í Reyðarfirði.

AM. Apogr. 4789 „Ex orig. Hlidarend.“ Árni segir til innsigla.

Jhesus sonur Mar[iu].

Þat giorum vier Hrafn Þorsteinsson og Biarne Jonsson. Ketilbiorn Jonsson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi. þa er lidid var fra Guds burd M. d. lx og v. ar. a Slettu j Reydarfirdi faustudaginn næstann epter uppstigningardag[1]) vorum vier j hia saum og heyrdum ä ord og handaband þeirra brædra Sygurdar Biornssonar og Þordar Biornssonar. at so fyrer skildu at ädurskrifadur Sigurdur Biornsson sellde Þorde Biornssine .ixc. j jordinne Sliettu j Holma stadar kirkiusokn. huad reiknadist þridiungur vr greindri jordu. og med ollum þeim gognum og giædum sem þessum jardarparte hefur fylgt og fylger at fornu og nyu. bæde til sios og landz. og hann var fremst eigandi at ordinn. selldi hann þennann jardarpart med jaayrde og samþycki sinnar kuinnu. Gudrunar Jonsdottur. Hier j moti gaf Þordur Biornsson .xiiij. hundrud. til greind .vij. malnytukugillde og .vijc. j ollum þarfligum peningum. Skyllde Þordur þa strax at sier taka halfann partinn sem hann hefde vt firer golldid enn Sigurdur þo ä bua

1) þ. e. 1. júní.

þetta Aʀ og giallda mork j leigu. enn hinum halfum skillde hann vmsion veita þar til peningurinn være vtgolldinn. Lofade þraatt nefndur Þordur brodur sijnum Sigurde [at] vtvega honum jord at bua aa þar j sueit ef hun fäst kynne. enn hann sialfur skulldum gegna. enn kynne hun eigi at fäst. þa skylldi hann ä þessum parti bua og leigia hann so allann. hier med skylldi sa hallda til laga sijnu kaupi er keypti enn sa suara laga ʀiptingu er sellde. Og til sanninda hier vm setium vier vor jnnsigle firer þetta kaupbrief huert er skrifad var j sama stad og aadur greiner. deigi sijdar enn fyʀ seiger.

---

276. 4. júní 1565. á Hrafnseyri.

AFHENDING Hrafnseyrar.

AM. 262, 4to., bls. 78—9 m. h. sira Gísla Einarssonar í Vatnsfirði um 1599.

Hrafnseyre.

Anno 1565 manudaginn næstan eptter fardagaviku afgreiddi Þorlakur bondi Einarsson so fellda peninga ä Hrafnseyre synum brodur Halldore Einarssyne kuika og dauda sem hier eptter skrifad stendur.

Jn primis xx malnytu kugilldi med þeim sem voru med kotunum Sperlahlijd og Botne. Jtem hest roskinn vammhallttann. Jtem gelltt hross. Jtem ij orf. iij hrijfur. Jtem stedia. tøng. jarnsleggiu og hamar. Jtem iij vpgiafa liaspijkur. Jtem einn soknar ongul. Jtem ij jfærur. Jtem tuituga forna vadarhonck. Jtem vpgiafa sexahrijng äralausann. hann var til einskis sera Jone j hendur feinginn. enn virttur fyrir x aura. þa Halldor tok vid. Jtem j bwsgagni. iij storker j burinu. og voru ij giardvana. xj vpgiordarkerolld laggbrotinn og giardvana. Jtem ein fata. xiiij trog gomul. Jtem vj diskar og vj skerdiskar. og ero þar j iij vtlendsker gamler. Jtem iij skäler. vj spæner. fanyter iiij. Jtem einn strockur.

Jtem jnnan kirkiu j allttarisklædi. ij messoklædi.

mälud brijk yfer alltarinu. Jtem ij koparpijpur. baxturjarnn. Jtem malad tialld yfer kordyrum. Jtem ij kluckur fram j kirkiunne. Jtem ij litlar kluckur j kornum. Jtem bokastoll og þar j nockrar bækur fanytar. Jtem stor kista gomul. j lijtill jarnkall. Jtem einn hialmùr j kirkiunne. lijtill silfurcaleikur. Þetta alltl fyrr skrifad medkennist sira Jon Ellendsson þa hann kom til kirkiunar sig hafa medtecid vtan hialmurinn var brotinn kluckurnar kolfalausar og ein rifin messoklædi ønnur. hokull og rijckelijn fuin og lofar sera Jon eitthuad fyrir Ryckiulijnid aptur ad leggia sem hann hefur fargad. alltarisbuningur einginn vtan þad alltarisklædi framan fyrer og fanyt brun.

———

277. 6. júní 1565. á Friðriksborg.

KONUNGUR leggr fyrir Magnús Gyldenstierne að fá Markúsi Hess, ráðmanni í Kaupmannahöfn, sex lestir brennisteins upp í skuld sína við hann.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 302 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Her Magnus Guldenstierne statholder. fick breff saa liudendis.

Frederich etc.

Wor synderlig gunst tilforn. Wiider. att oss elskelige Marcus Hees. raadmand ther vdj Kiøpnehaffn. haffuer forstracht oss enn suma daler och vdj hans betaling er begierendis att motte fange sex lesther suouell. som skall were aff thend suouel. ther er fran Island for synden vdførtt. Tha eptther thij wij ther om icke wiide beskeedt och om thett er emodt thend forschriuninge. wij oss elskelige Steffenn Løytze giffuit haffuer. bede wij etther och begere. attj ther om wille forfare leyligheden och ther som thett findis icke att were emodt forschreffne wortt breff. wij forschreffne Steffen Løytze haffuer giffuit och thett mett lempe kunde skee. ere wij tilfrids. att forschreffne Marcus Hees forschreffne sex

le[s]ther suouell maa bekome och attj mett thett første her om tilschriffuer oss beskeed och etthers betenckende. Befalendis etther. Datum Frederichsborgh vj junij aar etc. 65.

---

278. 7. júní 1565. í Saurbæ.

EGGERT lögmaðr Hannesson staðfestir loforð sitt við Steinunni Jónsdóttur, konu sína, að hún fái 60 hundr. úr fé hans í sæmd sína.

AM. Apogr. 1208, m, h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex originali". — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 637—8.

Jhesus.

Eg Eggertt Hannesson logmann medkennunst med þessu minu opnu breffi ad ec hefi lofad Steinunne minne Jonzdottur j sina sæmd vr minumm peningum. .lxc. ad tilgreindre xxx^c jordu sem er Tunga j Talknafirdi og þar til x quiilldi og xx^c j godumm geingeligum peningumm quickumm og daudumm med suo felldu forordi ad eg vil sialfur vmm alla mina lifdaga hafa halld ä þessumm peningumm og suo allann auogxt af hafa enn epter minn dag þä bid eg mina erfing[i]a ad greida henne þessa peninga ef hun lifer mic enn kunne hennar fyrre forstockott ad verda en min þa skal eg hennar erfing[i]umm þessa peninga greida an allrar hindrunar og vndanndrattar eppter þui sem eg maa þad frekast og framast ad logumm giallda og vtgreida hvad fyrir sig j sinu lægi. kunne min og fyrre vid ad missa enn hennar þä bidur eg og mina erfing[i]a þessa mina lofann ad hallda vid Steinunne mina fyrir sina storu dygd og armæde sem hun hefur fyrir mier og minum og suo mino væntandi mier og minum allz godz af henne j heilumm radumm og hollumm tillogumm og giordumm. Og til meire sanninda hier vmm þä feste eg mitt jnncigli nedann ä þetta mitt lofunarbreff huertt skrifad var j Saurbæ ä Raudasandi þann vij dag Junij Anno Domini m. d. lx og v ar.

---

279. 9. júní 1565. á Sveinsstöðum.

TYLFTARDÓMR, kvaddr af Þormóði Arasyni, er þá hafði sýslu konungs í Húnavatnsþingi, um fátæka menn.

ÍB. 125 A., 4to., bls. 143—4, skr. ca. 1670 (= a). — ÍB. 125 B., 4to., nr. 201, skr. ca. 1650—80 (rangt ártal 1555 = *b*). — Dómabók í 4to. í þjóðskjalasafni frá erfingjum Árna landfógeta Thorsteinssonar (bl. 71—73), skr. ca. 1630—40, kölluð Y og stafar að nokkuru frá Jóni lögmanni Sigurðssyni (= *c*). — Lbs. 789 4to., bls. 26—8, skr. ca. 1630—40. — Lbs. 63, 4to., bl. 35, skr. ca. 1640. — Víða er dómr þessi til í ágripi og uppskriftum. — Prentuð er klausa úr þessum dómi í Lærdómslistafélagsritum XIV, 201, með röngu ártali (1560). Sbr. Sýslumanna„æfir" I, 506. — Prentaðr í Alþingisb. Ísl. II, bls. 14—15.

Domur Þormodar vmm fatæka.[1])

[Þad giorum[2]) vier Jon Gijslason. Sugurdur Þormodsson. Þorarinn Gijslason. svarner[3]) logriettumenn. Fusi [Olafsson. Gijsle[4]) Brandsson. Haldan[5]) Einarsson. Jon Biornsson. Asgrijmur Einarsson. Gunnlogur Kodransson. Einar Palsson. Philippus Jonsson [og Gijsle Ysleijfsson[6]) godum monnum kunnugt med þessu voru opnu Briefi [þa lidid var fra gudz burd[7]) 1565[8]) a Sueinstodum j Vatzdal. a[9]) þijngstad riettum. laugardæginn næstann fyrer huijtasunnu vorum vier j dom nefndir af heidarlegum manne Þormodi B[onda][10]) Arasyni. er þa hafdi kongsins syslu j Hunavatzþijngi. til[11]) ad skoda og rannsaka [med skynsemd[12]) og fullnadar [doms atquædi[13]) a ad leggia vmm þa fatæka[14]) menn. sem ongua eiga frammfærslumenn. edur hreppsvist og ei gieta sialfer sig flutt. og suo þad folk sem hier er sueijtarfolk. og sialft flytur sig med sijnum bornum. og þad huortueggia skule fara eptir riettum bodburdi vmm alla

1) Dömur vmm fatæka sem Þormodur liet dæma, *c*. 2) [Ollum monnum sem þetta Bref sia edur heyra sendum(!) *b*. 3) b. v. *b*, *c* 63, 789. 4) [sl. *a* (!). 5) Hallur, *b*. 6) [gijsle Þorleifsson, *b*. 7) [Ad Anno, *a*; ad þa lidid war frä hingadburd wors herra Jesu Christi, *c*. 8) 1555, *b*. Annars allt af árfærður til 1565. 9) b. v. *c*. 10) sl. *b*. 11) b. v. *a*. 12) [sl. *b*. 13) [dom *a*, *c*. 14) fatæku, *a*, *c*.

sysluna. Skal huor syslumadur[1]) nu[2]) flytia þad vannfæra folk med godri adgiætni fra sier epter Bodburdi og suo hysa a huoriu Bygdu Boli. og gefa mat[2]) eptir þui sem [huor hefur[3]) efni til. [þui suo stendur j vorri Landslaga Bok. þar suo stendur. fatæka menn þa er frændur þeirra eigu ei forlags eyri fyrer þa ad leggia og ei eiga sialfer fie ad fæda sig vid. og ei eru sialfer færer ad flytia sig. þa er huor bondi skilldur ad flytia þa og fæda epter þui sem hreppstiornarmenn giora Raad fyrer. Einvirki er skilldur ad flytia sem fullur Bondi. so þarf fatækur madur guds med sem hinn er meijra þarf.[4]) [og flytia allir vr Bæ eptir[5]) Bodburdi til næsta Bæiar. Enn vtannsueijtar folk fare sem dagur endist til ä sumar og sie tært nockru[6]) ä huoriu bygdu boli. Enn j burt allt [vr syslunne ad veturnottum[7]) seinast. Enn þeir kallar og kuinnur[8]) sem ecki vilia vinna hia Bændum fyrer leti saker. sie eingin sekt ä. þo huorki sieu hyster nie matur gefinn. helldur hafi Refsing til .vj. aura sem Pijningsdomur jnnihelldur. og hreppstiora j huorium hrepp skyllduga ad vmmskoda og adfinna hysingum. tæringum og flutningum so[9]) ad riett sie flutt. Enn þeir fatækir menn sem sialfer flytia sig. og ei fara sem fyr skriffad stendur. sie sektalaust þo [þeir sie ei[10]) hystir edur fæddir. ef ei liggur lijf þeirra vid. vtann þeir beidist[11]) husa ä Bodleijd og fae ei. þa fare framm a leijd þar til þeir fä hws. Enn[12]) þeir sem fyrster synia husa ä Bodleijd og þennann vorn dom riufa. Bondi edur bufastur madur. suare .iiij. Morkum j domrof og vthysingarmäle[13]) epter [þui sem j logbok stendur.[14])

Samþyckti þennann vorn dom [adur greindur valldzmadur oc setti sitt jnnsigli med vorum fyrr skrifadra manna jnnsiglum fyrir þetta.[15]) et cetera.

---

1) buandi, *b.* 2) sl. *a.* 3) [gud gefur huorium *b.* 4) [sl. *b*; *a* visar utanmáls til Framf. 7. cap. 5) [og flytiest epter riettum, *b.* 6) nockud, *b.* 7) [ad vetvrnottum vr syslunni, *a.* 8) kiellingar *b.* 9) sl. *a.* 10) [ei sie, *a.* 11) Bidiest, *a.* 12) sl. *a.* 13) — mal, *a.* 14) [logum *b.* 15) [b. v. 789.

280. 11. júní 1565. á Hvanneyri.

ÞÓRHALLI Oddsson gefr upp við Henrik Gerken tilkall til jarðarinnar Blönduholts í Kjós.

AM. Apogr. 4788 „Ex pagina pergamena, nunqvam, ut videtur, sigillis munita.“

Þad giørum uid Bryniolfur Þordarson og Olafur Asmundzson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi aarum epter gudz burd 1.5.6.5. favstudagin j fardagavico vm vorit1) j Blondhollti2) j Kios j Savrbæiar kirkiu sokn vorum uid j hia savm2) og heyrdum aa ord og handaband þessara manna af eirni alfu Henreckz Gerkens Hannssonar. Enn Þorhalla Oddssonar af annare. faldizt þad og skildizt vnder þessu þeirra handabandi ad adrnefndr Þorhalli Oddsson gaf up j valld Henrecks allt þad tilkall sem hann þottizt eiga til jardarenar Blonduholltz2) suo ad alldri skylldi hann edr hanz arfar uppa þad tala edur kiæra sem Aldis Jonsdotter modur2) hanz ædur2) Petur Oddsson broder hanz selldi adrgreindvm Henrek j þessare jordu. hier j mot lofade fyrrskrifadr Henrek greindum Þorhalla. viij. ærgillde huad hann medkendizt vnder sama handabandi ad hann hefdi medtekid og vppborid. þui gaf margnefndr Þorhalle opt skrifadan Henreck aulldungis kuittan. Og til sanninda hier vm festum uid fyrnefnder menn ockar incigli fyr2) þetta ockart vitnisburdarbref. Skrifad aa Huaneyri j Borgarfirdi manadagin næstan epter huitasunnu aa sama aari sem fyrr seiger.

---

281. 12. júní 1565. á Borg.

TVEIR menn vitna, að Guðrún Þorleifsdóttir hafi fengið síra Magnúsi Magnússyni lagaumboð sitt.

AM. Apogr. 4782, m. h. Árna Magnússonar „Ex originali fra Gunnsteinsstødum.“ „Innsiglen eru bædi burtu.“

1) þ. e. 25. maí. 2) Svo.

Þad giorum vid Gamli Hallgrimsson. Jon Gudmundzson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi ad vid vorum þar hia stadder ad Gudrun Þorleifsdotter gaf Sira Magnuse Magnussyne sitt fullt og laugligt laga umbod næsta ar framvegis epter þvi sem hans umbodzbref þar um aadur giort utvisar. Og til sanninda hier un setium vid ockur incigli fyrir þetta umbodzbref hvert skrifad var a Borg i Vididal þridiudagin i Hvitadaugum um sumarid aarum epter gudz burd M D lxv.

---

282. 16. júní 1565. í Vatnsfirði.
1587.

AFHENDING Vatnsfjarðar.

AM. 262, 4to., bls. 70—2 m. h. síra Gísla Einarssonar í Vatnsfirði um 1599.

Watzfiordur.

Anno 1565 laugardaginn næstann fyrir Trinitatis sunnudag reiknadi sera Jon heitin Þorleifsson. huors säl gud nade. og afgreiddi Jone Loptzsyne kirkiunar vegna j Vatzfirdi so micid og margtt jnnan kirkiu j skrwda og odru sem hier greiner.

Jn primis vij messoklædi alfær nyrre og elldre. ij sæmiliga hockla. einn fangaliettann þo kyngodan. iij korkapur. eirn fontz buning. ij sloppa. iij allttarisbuninga. og ij af buningum fyrir ij läg alltare. iij formaduka. iij tiolld. grafartialld. bætt kogur. iij korporalishws med dukum. iij merki. forna vængi. iij silfurkaleika med patijnum. fiorda annars efnis. ij baxturjarnn. glodarker. skäler og met. ix manna liostolla. hangandi hialm. koparstiku. fontzmunnlug.[1] vatzkallzpott. iiij kistur. lijka stocks hror. ij stola. stigabrot. vij kluckur smär og storar. ein þar af onyt. iij glergluggar. ij jarnnkallar. bækur allz vij og xx. brijkur ij. iij eskiur. ij samlukur. xij hurder med þeim sem ec hefi vid aukid heyra til

1) Svo.

kirkiunne. iij j stoplinum. iij bokaformar. einn brotinn dimbilhialmur. ij kloprur. bokastockur. iij fotaskeflar. iij alltarissteina. vtlendskan pundara og skijfu. skakfolk aan pedia. kirkiunar maldaga og skilrijke.

Jnnan stocks tueggia tunna ketill og ketilhroo tekur nærre iij fiordunga j elldhwse. J bure v storker. xx vpgiordarkerolld. xx trog. nyr strockur. v hillufialer. viij matdiska lietta og goda. viij smafot. v skerdiska. x spæne. øngvann neytann. J skala xv sængarstader alfærer. iij ofærer. vj sængur og bættar med hægindum sijn Reckiuvod med huorre. og ij vtlendsk äklædi. annad nytt. enn annad forntt. J litlu stofu ij matbord. med stolum. konnustoll og forsæti. J forstofunni iij bord med sætum fyrir ofan og framan med konnustol. vatzkatli og munnl[a]ug. J storu badstofunne. ij bord. liosarola.[1]) vefstadur. J smidiu. stedie. jarnnsleggia. belger. sleggia. J skemmuni jslendskann pundara. og kuernur fyrir malltt og mustard. J fiorulandi sexæring fornann med mastre og segltetre. J kuikum peningum. vj vrvalskyr. og vj asaudar kugilldi heima. xi aa leigustodum halftt af huoru j kwm og aam. vj ær lamblausar milkar fyrir xij saudi veturgamla. enn j veturgomlu viij og xx. xij gamla saudi. viij tuævetra med ij hrwtum. rautt naut afstyrmi til vaxtar. v vetra gamalltt jc. tuævett frænaut. og annad þess alldurs ofriott jc. iij naut veturgomul jc. ij kalfar nyborner og dou samtijdis. iij hestar. eirnn lios. Raudur roskinn og brunskiottur lijka roskinn. kalladur Troppuliotur. reiknadi sira Jon heitinn Þorleifsson med stadarins jnnstædu ij kuilldi nordur a Sliettu. sem biskupinn hefur vndan skipad og iij ær med Hestfirdi vthun.[1]) og þær vndan skipadar fyrir morgum ärum þa Petur heitin Einarsson var visi[t]ator. j þetta aar M d 87. þa ero þad x är. enn minnar hiervistar xxij.[2]) sagdi hann til kugilldis nordur ä Drøngum þar alldre vrdu skil fyrir giord. og til siotiju grenihurda.[1]) Jtem stiku. iij hnacka. pijpna-

1) Svo. 2) þ. e. sira Jóns Loptssonar.

giorfe þuiat þau ero nu vndan sem mier voru tileinkud med Sliettu. og þad sem brast med Drøngum.

---

283. 17. júní 1565. í Glaumbæ.

MAGNÚS BJÖRNSSON fær Gottskálki, syni sínum, jörðina Steinsstaði í Tungusveit í löggjöf sína.

AM. Apor. 4133, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex originali" „ä uppskafed pergament."

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heyra. Sendum vier Oddur P[h]ilipusson. Arngrimr Jonson. Einar Gilbrigtzson. Benedict Markusson kuediu gvdz og vora kunnigt gerandi[1]) med þessu uoro opnv brefi arvm epter Christz bvrd. M. d. lx. v. heilagrar þrenningar drottinzdag ä bockunum vid hamarinn fyrir ofan Husey j Vallholme. vorum uier j hia savm og heyrdum ä ord og handaband þeirra Magnusar bonda Biornzsonar og sonar hans Gottskalz. at suo fyrir skilldu at Magnus bondi gaf Gottskal syni sinum alla jorduna Steinstadi i Tvngvsveit i sina loggiof þad fremst hann mætti med logvm þui hann sagdizt þær ei adur gefit hafa. J annari grein gaf og luckti fyrnefndur Magnus syni sinvm Gottskal ij hluti j jordvnne Reykium j Tvngvsveit j sinn erfdarhlvt. Enn þridivnginn j somv jord sagdiz hann giallda honum fyrir þa xxc jord er hann hefdi sier fengit til eignar. Skylldi adurgreindr Gottskal mega frialsliga gefa og selia þessar jarder þeim er honum vel likadi. Samþyckti þennann fyrsagdan giorning med handsolum Sigridur Grimsdotter vid son sinn optnefndan Gottskal þad fremst hun mætti med logvm og skildi sier viijc halft malnytv ef hvn lifdi honum leingr. Og til sannenda hier vm setium vier fyrnefnder menn vor incigli fyrir þetta bref er skrifad var at Glavmbæ j Skagafirdi are og deigi sidar enn fyr seiger.

---

1) verandi, Apogr.

284. fyrir alþingi 1565. á Bessastöðum.

SAMÞYKKT gerð af byskupum, lögmönnum og hirðstjóra og síðan staðfest á alþingi, um helgihöld, tíundir, kirkjusóknir, gjöld fyrir prestsverk, testamenta og kirkjudaga.

A.

Dómabók í 4to. Þjóðskjalasafni, bls. 94—5 frá erfingjum Árna landfógeta Thorsteinsonar, kölluð Y, og er þetta skrifað ca. 1620—30 (= a). — Lbs. 91, 4to., bl. 206, m. h. síra Hannesar Björnssonar í Saurbæ ca. 1698. — Ágrip eru í ÍB. 215, 4to., bl. 51, ÍB. 221, 4to., bl. 522, JS. 343, 8vo., Steph. 62, 4to., bl. 30, skr. ca. 1650—60, Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 341, skr. 1666. — Sbr. Safn II. bls. 354—5.

[1])War samþykt A Bessastodum [1565.[2])

Helgehølld hefiest fyrir sunnudaga ad nättmälumm. umm heyanner. og fiske og halldist su helge til annara nättmäla umm þä aunn. Edur þö menn hialpe sier[3]) med [annari handbiørg lijkamligri.[4]) Enn ad slä og stijnga sinn jafnchristinn er jafnt sekur sem sialfan sunnodag[5]) til midrar nætur.

Tijundir allar og kirkiu sokner Børnum til skijrnar. daudumm til graptrar.[6]) sekest sem ad fornu.

Heytollar.[7]) legkaup[8]) og[9]) Lijksaungs Eyrer. gialldist allt þetta eptir gomlumm logumm og sekt wid sem ad fornu.

Testamenta halldist þar Eige wirdist til arfsuika wid Erfingia.

Þar sem ad fornu hefur werid soknarkirkiur og sier huoriumm helgud.[10]) þä mä ä þeirri söknarkirkiu halldast sä messodagur ä þeim deige. sem fellur j wikunni og heiti kyrkiudagur.

B.

ÍB. 125 A, 4to., bl. 33 b—34 a, skr. ca. 1680. — ÍB. 125 B, 4to., nr. 73, skr. ca. 1680 (ártalslaust).

1) Anno 1565, b. v. 91. 2) [sl. 91. 3) sijnu 91. 4) [lijkamlegre handbiørg 91. 5) sunnudagenn 91. 6) graftar 91. Heytollur 91. 8) Lekkaup, M. 9) b. v. 91. 10) helgad 91.

Bessastada samþyckt 1565.[1])

1. Helgihalld heffiest fyrir sunnudag.[2]) ad nattmalumm wmm heiannir og fiski.[3]) halldist su helgi til annara nattmala. wmm þa ønn. eda þo menn hialpi sier med [lijkamligre hanndbiorg.[4]) — Enn ad slä og stinnga sinn jafnn kristinn. [er jaffnnt sekur[5]) sem sialfann sunnudaginn[6]) til midrar nætur.[7])
2. [8])Tijundir allar og liostollar wm kirkiusoknir. Bornnum til skirnnar. Daudum til graptrar[9]) sekist sem ad fornu. Heytollar. Legkaup[10]) og Lijksongs Eyrir [gialldist allt þetta eptir gomlumm Løgumm sekt wid sem ad fornu.[11])
3. [8])Testamentum halldist þar [sem ecki [er] arffsuik[12]) vid Erffingia.
4. [8])Þar sem ad fornu hafa verid soknarkirkiur og sierhuorium helgad. þa ma a þeirri soknar kirkiu halldast sa messodagur [a þeim deige sem fellur j wikunni og heiti kirkiudagur.[11])

C. *(ágrip).*

Upsal. Delagard. Nr. 9, 4to., bl. 175 skinnbók, skr. ca. 1587.

Samþyckt a Bessastodum.

Þessi eptirskrifud logsetning var giord aa Bessastodum anno domini M. d. l. [x] og v af badum biskupum logmonnum landsins og hirdstiora og þar eptir logtecid a alþingi a sama sumri.

vmm tolla at giallda.

Jtem tijundir allar liostollar og vm kirkiusoknir bornum til skijrnar at fylgia edur daudum til grafar: sekizt sem at fornu en gialldizt epter konungsins ordinanciu oc brefe hliodan allt þetta oc heytollar og graptrar þionustu kaup allt til kirkiu oc kiennimans þat hann til

1) Samþyckt a Bessastodum, *b.* 2) -daga, *b.* 3)fijskiveijder og, *b.* 4) [annare handbiorg lijkamlegre, *b.* 5) [skillde vera jafnsekur, *b.* 6) allt, b. v. *b.* 7) aflijdande Sunnudeige, b. v. *b.* 8) Jtem, b. v. *b.* 9) greptrunar. huor j þriotsku helldur, *b.* 10) (þar þad gialldasta) b. v. *b.* 11) [sl. *b.* 12) [eij virdist til arfsuijka *b.*

vinnur allt þetta standi eptir gomlum logum sem at fornu hefur verid og sekt wid.

285. 20. júlí 1565. á Sauðafelli.

PÉTR MATTEUSSON kvittar Eggert Hannesson um skuld Jóns Erlingssonar.

Þjóðskjalasafn, Laugardalsskjöl, í uppskrift eftir frumritum, staðfestri á Hólum í Hjaltadal 14. júlí 1704 af Jóni Einarssyni og Marteini Arnoldssyni: „Þessi medkienning a perg[a]ment med tueimur hangandi jnciglum."

Þad medkiennist[1]) vid Þordur restr Halldorsson og annar Þordur Halldorsson leikmenn med þessu ockru opnu Brefi. ad vid Bader gulldum og greiddum Pietri Matteussyni j Rifi vjc skreidar til gilldis vegna Eggertz Hannessonar er hann Petre Bitaladi fyrir þa skulld sem Jon Ellingsson var skilldugur fyrrgreindum Petri Matteussyne. Og medkendist Pietur ad hann hefdi þa alla sina skulld feingid. þa sem Eggertt ätti honum ad luka vegna Jonz Ellingssonar. og gaf Petur Eggertt Hanesson og suo Jon Ellingsson og þeirra Erfingia quitta vmm þessa skulld. suo oc lysti Pietur þui ad hann hefdi alldrei vmm bedid nie suo vmbod til giefid Hannes Elmenhorst þessa skulld ad heimtta edur medtaka sinna vegna af nockrum manne. Og til sanninda hier vmm festum vid ockar jncigli fyrer þetta medkienningar Breff. Skrifad a Saudafelli þann xx dag Julij manadar arum epter gudz burd m. d. lx. og v ara.

286. 21. júlí 1565. á Bessastöðum.

SKIPUNARBRÉF Páls höfuðsmanns Stigssonar um kirkjusókn og kirkjusiði og að hvorki ungbörn né hunda megi taka með sér til kirkju *(Hundabréfið)*.

Ny kgl. Saml. 1159. fol., bls. 754—9, skr. ca. 1640 (bók fógetanna á Bessastöðum, og er texti bréfsins hér hvað gallalausastur).

1) Svo.

— Thottssafn 596, 8vo., bl. 17—20, skinnbók skr. ca. 1570—80, að vísu eftir 1566; eru þessi handrit höfð hér hvort öðru til stuðnings alla leið. En til er bréf þetta í fjölda uppskrifta, margvíslegum og misjöfnum, svo sem í skjalabók þjóðskjalasafnsins í fol. bl. 183.a, ágrip, skr. ca. 1600. — Lbs. 10, fol. bl. 94—5, skr. 1632—4 (svipað 596, 8vo). — Lbs. 6, fol., bl. 220, skr. ca. 1640 (bók fógetanna á Bessastöðum, sams konar sem 1159. fol). — Lbs. 65, 4to., I, 54—5, m. h. Jóns dans Magnússonar ca 1640 (ártalslaust). — JS. 147, 4to., bls. 126—9, m. h. síra Jóns Arasonar í Vatnsfirði 1655 (ártalslaust). — Lbs. 67, 4to., bl. 10—11, m. h. síra Jóns Erlendssonar í Villingaholti ca. 1650. — Lbs. 91, 4to., bl. 41—2, m. h. síra Hannesar Björnssonar í Saurbæ ca. 1698. — Lbs. 101, 4to., 1—4, m. h. síra Jóns Halldórssonar ca. 1720—30, — og enn víðar.

Enn Päls Stiigssonar Breff vm kirkiuskick (Sumer kalla þad breff thil spotts Hundabreff).[1])

Jeg Paall Stiigsson kong[lig] May[estatis] [Befalnings Mannd øffuer[2]) allt[3]) Jssland heilssa ydur nu[4] øllum sem byggia og bua upp[4]) ä Jslandi kørlum og kuinnum. [vngum og gømlum[5]) æffinliga med Gudi.

Eg wil ydur kunngiøra. kiærer viner. sem og flestum er viturligt[6]) ad kong[lig] M[aiestet] minn naadugi Herra [og Köngur[5]) til Danmerckur og Noregs heffur mig hijngad j landid skickad. hier uppa[7]) kong[lig] Maij[estatis] wegna vmsiön ad[8]) haffa. þä bæri mier med riettu sem einum[9]) godum walldzmanni eigi sijst umsion ad haffa ad Guds dyrd og riettur lærdomur mættu[10]) fremiast. og ad sä[11]) fätæki og einfalldi[12]) almugi mætti vppveniast j Guds otta og þeirra eigin saalar velferd. Og[4]) uppä þad eg mætti eigi yfer mig läta falla þann hrædiliga Guds dom og vrskurd sem hann vill laata ganga yffer ogudlega[4]) valldstiorn.[13]) ad hann vill vtkreffia aff [hendi þeirra[14]) Riettferd-

1) Hier epter er þad bref sem hin frome herra og hirdstiore Pall Stigsson. godrar minningar. hefur vt gefit epter herra kongsens bi[f]alningu 596. 2) [bifalningsmann yfer 596. 3) b. v. 596. 4) sl. 596. 5) [sl. 596. 6) kunegt 596. 7) hans b. v. 596. 8) skule b. v. 596. 9) audrum b. v. 596. 10) mætti 596. 11) þann 596. 12) uanuituge 596. 13) ualldstiornara 596. 14) [valldstiornenne 596.

ugra og einfalldra blod. huørtt aff þeirra ræckttarleyse verdur forsömad.[1]) Og þo eg kunni ecki uti allann mäta sem mier [bæri ad[2]) fullgiøra mijns Guds bod og bifalning. þä vil eg þo[3]) ydur øllum og sierhuerium kunngiøra aff minni bifalningu. huernen ad eg af Superintendentanna og Gudz orda[4]) þienara ydugligri[5]) äminningu[6]) og suo[3]) vt af dagligre æeynslu hef formercktt. huernin ad marger ogudligir menn huercki med vondu nie godu kunna ad þuijngast til sinnar[7]) söknar kirkiu[8]) [at uitia.[9]) þo þeir kunni opt [og tijdum hægliga[10]) þängad at[11]) komast. Og skier þetta [nu suo[12]) søkum þèss ad Gudz ord er þeim beisktt og motstrijdugligt.[13]) Og[3]) þui þeir eru ecki af Gudi heyra þeir ecki Gudz ord sem ad [hann siälfur[14]) seiger Johannes 8.[15]) Og enn framar. nær þeir hinu saumu kunna einu sinni edur tuisuar ad koma thil kirkiunnar vm ärid. þä eru þeir meir thil þess Gudsord og þiönustuna ad hindra. helldur enn þad[16]) ad læra. þui þa standa þeir annadhuertt fyrer utann kirkiu[17]) ad skrafa edur [inn j kirkiunni vid sijn børn ad leika.[18]) edur vid adra ad tala. og mä þar [vel vt[19]) af merkia ad þeir eru Gudz þiönustu meir thil spotts og hindrunar. enn þar [Gudz ord ad[20]) læra. Suo hindra þeir og þar med adra Gudz christni.[21]) sem giarnann will[22]) læra. og fella suo yffer sig (þess verr) þann ofurligan[23]) Gudz wrskurd. þar ed hann seiger [Matthei 15.[24]) Vei þeim manne fyrer huern hneyxlanen kemur þui [þad væri betra ad[25]) mylnusteirn heingdist[26]) um hans haals. og wære suo j siäffar diup søckttur fyrr enn hann skylldi [verda mijnum minsta[27]) thil hneyckslunar. Þä

1) et cetera b. v. 596. 2) [hæfi 596. 3) sl. 596. 4) ordz 596. 5) idiuligum 596. 6) klogumalum 596. 7) sinna 596. 8) -kna 596. 9) [b. v. 596. 10) [vidurkuæmiliga 596. 11) b. v. 596. 12) [sl. 596. 13) motstadligt 596. 14) [Christur 596. 15) 18, 596. 16) Gudz ord 596. 17) kirkiuna 596. 18) [leika vid sin baurn j kirkiunne 596. 19) [b.v. 596. 20) [nockut 596. 21) cristna 596. 22) vilia 596. 23) ogurlega 596. 24) [b. v. 596. 25) [seger hann þad er betra at einn 596. 26) heingist 596. 27) [uera þeim minstu af minum 596.

upp ä þad at[1]) gudz reidi mætti frä oss snuast og ad wier mættum oss nockud i þessu fätæka landi Jsslandi. sem i audrum gödum[2]) løndum. epter christnum mønnum hegda. og ecki ä hanga[3]) þui gamla diøfulssins swrdeige. helldur suo[4]) wier mættum vm suuast og klædast[5]) þeim nyia manni. sem Paulus seiger [Efesios 4.[6]) þä byd eg og af þeirre bifalningu sem eg heffi aff [Gudi og[7]) Hogborna kong M. mijnum naaduga[8]) Herra og streingiliga bifala aullum Rijkum og fätækum sem ä Jslandi bua.[9]) vngum og gømlum. kørlum og kuinnum. ad þier Riettid ydur epter þennan dag huad hier til dags heffur forsomast. ydar soknar kirkiur ad sækia. þad fremsta[10] ydur møguligt er. Gudz ord þar[11]) ad heyra og þad ad [geyma og[12]) hallda. vpp ä þad. ad þier seirna meir ydar vngmenni.[13]) þad er børn.[14]) og[15]) þienustufolk meigid þess betur [vpp temia[16]) og læra i Gudz ordi[17]) og æru. þui huerninn gieti þier ydar børn og vngdom[18]) lærtt [og j gudz otta upp vanit[19]) [eff þier uemid siälffir eckert?[20]) Mun ecki [annars. ad blindur leidi[21]) blindan?. Enn þar sem suo illa kann til ad bera[22]) ad nøckur med þriosku sig hier i mot setur og hardsuijradur fraum effter gøtum[23]) lifer. viliandi sig eigi[24]) hier epter rietta nie forbetra vill.[2]) þä skal huer Guds orda[25]) þienari vti sinni sokn vera skylldugur til slijkar manneskiur. hueriar hann suo[26]) formercker. [þriar logligar äminningar ad giøra. Eina einsliga. sijdan fyrer .ij. vottum. þä i þridia sinn opinberliga aff sijnum predikunarstool epter Gudz ordi.[27]) Vill hann edur hun sig þä ecki enn[26]) leidrietta laata.

1) b. v. 596. 2) sl. 596. 3) heingiandi 596. 4) leingi suo at b. v. 596. 5) 596; klædast 1159. 6) [b. v. 596. 7) [sl. 596. 8) nadugasta 596. 9) b. v.; buandi 596. 10) 596; fremst 1159. 11) b. v. 596. 12) [sl. 596. 13) ungdom 596. 14) og ungmenne b. v. 596. 15) suo, b. v. 596. 16) [af nema 596. 17) otta 596. 18) ungmenne 596. 19) [b. v. 596. 20) [vtan þier hafid þad adur lært 596. 21) [annar blindur leida 596. 22) berast 596. 23) timum 596. 24) [596; lifandi. ecki sig 1159. 25) ordz 596. 26) b. v. 596. 27) [.3. sinnum aminna. heimuglega. og .3. sinnum openberlega 596.

þä skal kiennimadurinn þau[1]) vtilykia frä þui heilaga Sacramente og [allri Guds christni. Suo og lijka.[2]) huor sem ecki kann og[3]) lærer nøckud huern helgan dag af predikuninni allra minst Sententiu edur klausu. nær hann er ad spurdur og sinn Cathechismum ecki kann. huertt sem hann er ungur eda gamall. Hønum skal ecki gefast Sacramenttid. Og minnist presturinn[4]) ä dom hins [heilaga Paals.[5]) þar ed[0]) hann suo seiger. ad[6]) huer hann etur og dreckur owerdugliga aff Herrans maaltijd. sä er sekur i [henni[7]) og etur og dreckur sier siälffuin dom.[8]) Enn betur [fer[9]) sä neyti ecki Sacramenttisins.[10]) sem ecki kann sijn Christilig frædi. þar thil hann sinn Cathechismum lærer. og giører skil ä Herrans lijkama og blodi. helldur enn hann neyti sier siälffum thil fordæmingar. Og mun ecki presturinn (spyr eg) vera sekur i þessum Paals döme. sem uizuitandi[11]) fyrer bøn edur winskap. hrædslu edur huad annad. suoddan fölck medtekur til þess heilaga Sacramentis Altaresens.[11]) Sem suo fäkunnugt er. sem nu var mælltt. Suo og äminni eg og byd[12]) aullum valldzmønnum. sem Guds orda[13]) og köngsins truer valldzmenn[14]) vilia kallast og upp ä hättagtiga K. M. vegna byd eg.[13]) ad þeir hier med gaumgiæffiliga tilsion haffi. ad Guds dyrd [og christilig kirkia mætti[15]) vppbyggiast. og hier yfer[16]) starffa i þann[17]) mäta. ad huer sem nøckurn þann dag heima situr. er þionustan[18]) er halldin j kirkiunum og kann hann þangad ad komast. hann skal geffa könginum eina mørck. enn þeir sem sig suo hardsuijrada[19]) i moti kiennidominum[20]) vpp setia. og þeirra[21]) äminningum ecki wilia hlyda. sem aadur er mælltt. þä skal valldzmadurinn laata þeim Refsa og straffa[22])

1) þa 596. 2) [allra christenna manna samkundu 596. 3) edur 596. 4) prestarner 596. 5) [Pals postula 596. 6) sl. 596. 7) [j herrans likama og blodi 596. 8) domenn 596. 9) [er þa at 596. 10) -tanna 596. 11) b. v. 596. 12) bifala 596. 13) sl. 596. 14) menn 596. 15) [mætti Aukast og cristilig kirkia 596. 16) at, b. v. 596. 17) þuilikan 596. 18) þionusta 596. 19) hallda b. v.(!) 596. 20) -manninum 596. 21) hans 596. 22) stefna(!) 596.

än allrar vægdar[1]) lijka sem [audrum ögudligum monnum.[2])

Suo lijka byd eg ydur. ad þier lätid [ydarn vngdom[3]) heima ad[4]) vera. huer ed med grät og hropi[5]) i kirkiunne kunna ad hindra Gudz þionustu. til þess ad Gud geffur þeim nockud gott forstand.

Saumuleidis lätid ydar hunda heima vera frä kirkiunni. þä sem sundurrijfast. slitast[6]) og bijtast. og þar med vissuliga Guds þionustugiord forhindra. Enn þar sem þeir thil kirkiunnar koma. skal kirkiubondinn vera skylldur[7]) ad laata þä i burttu reka[8]) edur drepa.

Hier vited aller og [sierhuerier[9]) ydur epter ad rietta vid þa straffan sem adur er søgd.

Og til enn meiri stadfestingar [hier um[10]) þrycke eg mitt signette[11]) ä þetta breff skriffad [vpp[10]) ä [kong-[lig] maiestatis gard[10]) Bessastødum[12]) [þann[10]) 21. Julij 1565.

---

287. 28. júlí 1565. í Flatey.

GÍSLI byskup Jónsson kvittar Jón bónda Björnsson um reikningsskap Flateyjarkirkju.

Bæjarskjalabók, bls. 128, skr. ca. 1730—40, stafrétt eftir frumriti á kálfskinn.

Eg Gisle Jonsson S.S. giori godum monnum kunnigtt med þessu mijnu opnu brefi. Eg medkennunst ad Erligur Danimann Jon bondi Biornsson hefur stadit mier klaaran og glaugvann reikningskap sinnar kirkiu vegna j Flateyiu. hefur hann lofad mier kirkiunne vid macktt ad hallda j allan handa maata: Jtem hefur hann mier fulla sæmd giortt suo mier vel aanæger. Þui gef eg og gior[i] adur greindan Jon bonda ollungis kuittann og aakiærulausann fyrir mier og ollum mijnum eptterkom-

---

1) nadar 596. 2) [einum ogudlegum og ohlydugum manni 596. 3) [ydar ungbaurn 596. 4) sl. 596. 5) opi 596. 6) b. v. 596. 7) skylldugur til 596. 8) taka 596. 9) [huer sierdeilis 596. 10) [b. v. 596. 11) signet 596. 12) Besastad 596.

endum Skalholltz domkirkiu formonnum vm aadur greindann reikningskap fyrr greindrar kirkiu. Og j sannleika ad suo er þaa set eg mitt jnsigle fyrir þetta bref skrifad j Flatey þann atta og tuttugasta dag Julij anno domini 1565.

---

288. 7. ágúst 1565. í Spjaldhaga.

DÓMR um Grænavatn.

AM. Apogr. 4781 m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex origin. fra Jone Jonssyne ä Gunnsteinsstodum. 13 innsigle hafa fyrir domenum vered, þad fyrsta þar af er Jons Marteinssonar med fugl i" (AM.).

Øllum mønnum þeim þetta bref sia edr heyra et cetera Seigium vier Jon Marteinsson. Ormur Jonsson. Þorbergr Bessason. Benedicht Halldorsson. Þorsteirn Simunarson. Hialmur Sueinsson. Halldor Þorlaksson. Oddr Asmundsson. Jon Ormsson. Asgrimur Jonsson. Gudmundur Nichulasson. Halldor Ormsson. vora heilsan j Gudi. Hier med viturligt giorandi. þa lidid var fra frelsarans fæding m. d. lx. v. þridiudaginn næstann fyrir Lorenciusmesso vm sumarit i Spialldhaga i Eyafijrdi ä þingstad riettum. vorum vier i dom nefnder af ærligum manni Nichils skrifara er þa hafdi logligt vmbod kongsins liensmans yfer landinu Pals Stigssonar log og ʀiett ad giora allra manna a mille. til ad skoda jnvirduliga. ʀansaka og þar epter dom a leggia. huoria magt og afl hafa skyllde su äkiæra er nefndur Nichils skrifare klagadi til Magnusar Jonssonar kongdomsins vegna vmm jordina Grænavatn vid Myvatn. og Kolbeirn Arngrimsson hafdi att et cetera. J fyrstu liet greindur Nichels þar eirn dom vpplesa oss a heyranda. huorn dom greindur liensmann Pall Stigsson hafdi dæma latid suo hliodandi. at peningar Kolbeins væri dæmdir ä kongsins nadir. þar næst liet hann fyrir oss vpplesa medkienningarbref Kolbeins Arngrimssonar er hann hafdi iatad fyrir optnefndum liensmanni i vidurvist margra ærligra

dandimanna vtlendra og jnnlendskra at hann hefdi i þau mäl fallinn verid adr hann selldi Magnusi Jonssyni nefnda jord sem i brefino voru opinber og medkiend af honum. J annare grein stod og suo j medkienningarbrefi Kolbeins. at Magnus hefdi lofat at forsuara oll hans mäl þessi. J þridia lagi liet Nichils og vpplesa fyrir oss nockra vitnisburdi sem vpp a hliodudu um tiltølu greindrar jardar et cetera. Hier i mot liet Magnus vpp lesa fyrir oss kaupbref fyrir greindri jordu Grænavatni. þar eptir vj manna dom med logmansins vrskurdi. j huorium domi og vrskurdi kaupid var dæmt og vrskurdat myndugt og logligt. Þar med beiddist Magnus þar þa af oss doms huor þeirra Kolbeins þætti lijkare til sanninda. þar hann setti syn fyrir at hann hefdi honum ei lofad forsuari fyrer nein hans brot edur misferlí. og þau eigi vitad þä hann keypti somu jord Grænavatn et cetera. Virtest oss ollum fyrrgreindum domsmonnum i doms sæti sitiandi fyrr greindum Magnusi full þorf og naudsyn ä logligu vndanfæri fyrir þuilijkan aburd Kolbeinz medur þui at oss þotti hann likari til allra sanninda. Dæmdum vier honum tylftareid huorn hann sor þar strax ä þingino oss ollum ä heyrandi og .xij. skilrijker menn med honum af greindum valldzmanni logliga til nefndir og suo var latandi.

Til þess legg ec Magnus Jonsson hond ä helga bok og so skyt eg mino mali til Gudz at eg hefi ecki af uitad neinum brotum nie sakaferlum Kolbeins Arngrimssonar. ei helldr dætra nie stiupsona odrum en þeim sem opinber voro fyrir ollum mïnum sueitarmonnum. fyr enn Gudbiorg Kolbeinsdottir hafdi medkient sitt brot og Einars Tumassonar fyrir Fusa Þorsteinssyni. Suo og hefur Kolbeirn. hans dætur nie stiupsyner alldri medkienst fyrir mier nein vtlegdarverk nie obotamal. skiemdarvig edur nijdingsverk og alldri mig bedid nie obotamal. skiemdarvig edur nijdingsverk og alldri mig bedid at forsuara so eg viti edr minnist. Og ad suo stofudum Eidi sie mier Gud hollur sem eg satt seigi. gramr ef eg lyg et cetera.

Þessu næst yferlasum vier landsinz log. huer at suo vtuisa medal annara orda: Þann wrskurd sem logmadr giorir ma eingi madur riufa nema kongur siae logbok votti i moti. Eda kongur siae sialfur annat sannara med vitrustu manna radi og samþycki. Enn allt þad sem logbok skier ei [vr]. þa skal þad hafa vr huoriu mali sem logriettumenn verda allir ä eitt sattir. Enn ef þä skilur ä. þa radi logmadr og þeir sem honum samþyckia nema kongi synist annat loglegra sem fyr er sagt. Þui fyrir þessar Greinir og fleijri adrar sem hier at luta: Ad heilags Anda näd til kalladri. so profudo mali og fyrir oss komnu. dæmdum vier nefnder domsmenn med fullo doms atkuædi optnefndann Magnus Jonsson med sin bref og skilriki skylldugan at koma til næsta Oxararþings til suars vid hofudzmannin Pal Stigsson vm nefnda jord Grænavatn og vndir beggia logmannanna vtnefnd og logrettunnar dom so logmadurinn mætti þar sinn vrskurd forsuara. feingum vier hier ei meira at giort. var dagurin lidin og naudsyn almugans til heimferdar.

Samþyckti med oss þenna dom greindr valldzmann og setti sitt jnsigli med vorum fyrgreindra domsmanna jnsiglum. huor skrifadur og vppsagdur var j greindum stad deigi og Ari sem fyr seiger.

---

289. 14. ágúst 1565. **í Lundi.**

KONUNGR veitir Bartholomeusi Thinappel, borgmeistara í Lýbiku, leyfi til siglingar á Dýrafjörð.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 8, 561 b. — Uppskrift Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni. — Prentað í MKet. II, bls. 58—9.

Bartholomeus Thinappell. borgemester till Lübeck.
fick kon. matts breff att motte lade beseigle
en haffn paa Island. saa liudendis.

Giøre alle witterligt. att wij aff wor synderlig gunst oc naade haffue vndt oc tilladt oc nu mett thette wort

obne breff vnde oc tillade. att oss elskelige her Bartholomeus Thinappell. borgemester till Lubeckh. maa her efther lade beseigle en wor oc kronens haffn paa wort land Island vdj Issefiord syssell. kaldis Dyrefiord. oc ther samestedz mett wore vndersotte handle oc wandle oc thennom lade tilføre meell. malt oc anden fettalie. saa oc hues andre gode ware. som the till theris klede oc føde behoff haffue. oc ther egien att mue indkiøbe. hues waare ther falder. till saa lenge wij anderledis ther om tilsiigendis worder. dog saa att hand aarligen till gode rede skall vdgiffue till oss oc kronen. hues told oc anden rett oc rettighed. som oss mett rette till kommer. Skall hand oc were forplicht att lade giøre forschreffne wore vndersotte ther same stedz tilføring. effther som forschreffuit. mett gode wforfalskede ware. som forschreffne wore vndersotte nøttige oc gafnlige ere. oc thennom thett for itt skielligt oc billigt werdt selge oc affhende. Thesligiste skall hans fuldmechtige bruge rett maade oc wegt oc i alle maade sig forholde. saa ingen klage offuer hannom komendis worder. Cum inhibitione solita. Haffniæ 14 Augustj aar etc. mdlxv.

---

290. 18. ágúst 1565. í Ögri.
13. maí 1566.

KAUPBRÉF fyrir hálfum Skjallandafossi.

AM. Apogr. 4797, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex originali, fra Gudride Magnusdottur i Flatey. Brefed a nu Ormur Dadason“ (AM.). — Árni segir til innsigla.

Eg Þordur Jorundzson medkenne med þessu mino opno brefi ad þa lidit var Gudz burd M. d. lxv. þann xviij dag Augusti j Ogri j Jsafirdi sellda eg Magnusi Jonssyni halfa jordina Skiallandafoss a Bardastrond liggiandi j Haga kirkiu sokn. fyrer ellifu hundrud med þessum dyrleika. fiogur kugilldi. skip fyrer half[t] annad hundrad. gamla kü fyrir .x. aura. xij fiordunga smiors fyrer hundrad ij Gielldfiar hundrud og hundradzhest.

þar til hundrad j ollum peningum. Og þo med þessu forordi. ad Magnus Jonsson skylldi bioda i mino fullu og logligu ummbodi (medur þvi at eg er siukur og vanfær til ferda sem minum sveitarmonnum er kunnigtt) minum modurbrodur Siera Magnusi Eyiolfssyne þessa halflendu Skiallandafoss at leysa fyrstum fyrer jafnt verd og nu bydist af ødrum. og ef hann villdi sig þa ej strax til kiosa jørdina at kaupa þa er Magnus hefdi honum bodit. þa skylldi sami Magnus Jonsson eignast somu jørd Skiallandafoss hälfan med øllum sinum gognum og giædum. sem henni hefur fylgt at fornu og nyo og eg vard fremst eigandi at. undan mier og minum erfingium hann þad af giora sem hann villdi. Hefur hann mier nu lukt. greitt og golldit enn eg vidtekid þessum xjc. svo mier likar og vel änægir. medur þvi at Siara Magnus kiøre sig ei til at leysa þessa halfa jord til sin fystur. þvi gief og giore eg greindur Þordur Jørundzson fyrnefndan Magnus Jonsson kvittann og äkiærulausan fyrer mier og ollum minum Erfingium og epterkomendum umm greint jardarverd svo jeg edur þeir skulu hier alldre mega med riettu upp ä tala. Enn þo tali. þä lyse eg dautt og magttarlaust til æuenligrar tidar. Voru vitnismenn alls þessa Giornings þessir menn. Biarne Jonsson. Erlingur Einarsson. Pall Jonsson. Gvondur Þorvalldsson og Þorarin Eysteinsson. hvorer menn at settu sin jnsigli med mino fyrer þetta bref hvortt skrifad var j Ogri j Jsafirdi þann þrettanda dag Maij. þa lidit var fra frelsarans fæding M. d. lxvj.

291.

19. ágúst 1565. í Glaumbæ.
30. nóv. 1565. á Hafgrímsstöðum.
24. dec. 1604. á Steinsstöðum.

FESTINGARBRÉF Gottskálks Magnússonar og Guðrúnar Gottskálksdóttur.

AM. Apogr. 4134, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex transscripto“ „ä pappir“.

Þeim godum monnum sem þetta brief siä edur heyra sendum vier Olafur Thumasson. Thumi Þorgrimsson. Magnus Jonsson. Grimur Einarsson. Oddur Philpusson [kuediu gudz og vora kunnigt giorandi[1]) at arum eptir gudz burd 1565 hinn 19 dag AAgusti j Glaumbæ j Skagafirdi woru vier hiä. säum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna. af eirnri alfu [Goskalsks[2]) Magnussonar en af anare [Gudrun Gottskalsksdotter.[2]) falldizt og skildist þad wnder þessum þeirra handsolum. at fyrnefndur Gottskalk Magnusson festi adursagda Gudrunu [Gottskalksdottur[2]) sier til Eignarkuinu epter Riettum landzins løgum. og samþycki beggia þeirra. so og med jäordi og samþycki fødur og modur optsagdrar Gudrunar. talldi Goskalk Magnusson sier til kaups vid þrattnefnda Gudrunu half t anat hundrad hundrada. war þar j fyrstu jordin Reykier j Skagafirdi og Steinstader bader fyrir tietie c. Hoolar j Lagsardaal.[2]) fyrir xx^c^. og þar til lx^c^ j lausagossi. hier j mot gaf Sera Gottskalk Jonsson dottur sijni Gudrunu attatige c. var þar til skilin jordin half Wijk j Skagafirdi. fyrir fioretie c og xx^c^ j frijdum peningum og ofridum og xx^c^ j silfri. Gaf optsagdur Gottskalk Magnusson greindri Gudrunu j sijnar løggiafer þriatie c jord hier jnan syslu. en ef hun eij til wæri og lijfdi Gudrun honum leingur þä skylldi þad vera jordin Steinstader. Enn j tilgiof skylldi hann heni gefa xv^c^ j einhuerium godum peningum. hier med skilldi Sera Gottskalk Jonsson þad til vegna dottur sijnar. at ef so kyni til at falla ad tijttskrifud Gudrun lijfdi leingur en Gottskalk Magnusson þaa skylldi hun eignast jordina Reyki. enn hans erfingiar af hennar mäla jordina halfa Vijk. og þar til þriatie c j lausagotzi. Skilldi Sera Gottskalk sier atta c j tillag halft malnytu þaa hann þættizt vid þurfa. af mäla Gudrunar. So og skilldi Sijgridur Grimsdotter moder Gottskalsks[3]) Magnussonar sier atta c af syni sijnum med slikum hætti. Samþyckti þenna allan adursagdan giorning Magnus

1) [þ. v.; vantar í Apogr. 2) [Svo. 3) Svo.

Bior[n]sson og Sijgridur Grimsdotter. huer ed var fader og moder Gottskalsks[1]) Magnussonar. Og til saninda hier vm sctium vier fyrnefnder menn wor jncigli fyrer þetta giorningsbref huert skrifat var a Hafgrimstodum j Tungusueit þann sijdasta dag Nouembris manadar ä sama aari og fyr seiger.

Þat giorum vid Thomas prestur Þorsteinsson og Arc Sijgurdzson godum monnum kunnigt med þessu ockar opnu brefi at vid hofum sied og yferlesid so latandi bref ord epter ord sem hier fyrir ofan skrifat stendur med fiorum heilum oskoddudum hangandi jnciglum. Og til saninda hier vm sctiu vid ockar jncigli fyrir þetta bref er skrifat var ä Steinstodum j Tungusueit þann 24 dag Decembris Anno 1604.

---

292. **6. september 1565. í Helsingjaborg.**

BRÉF Friðriks konungs annars til Elísabetar Englandsdrottningar, meðal annars um íslenzk efni, er Símon kaupmaðr Surbeck muni greina frá.

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönl., Supplem. II, 2, nr. 12, uppskrift m. h. Gríms Thorkelíns „Ex Autogr. chartac. Bib. Cotton. Nero B. III. p. 149.“

Friedcricus II Dei gratia Danor[um] Noruuegorum Vandalorum Gottorumqve Rex Dux Slesuici Holsatiæ Stormariæ ac Dithmariæ. Comes in Oldenb[urg] et Delmenhorst Serenissimæ Principi Dominæ Elizabethæ Angliæ Franciæ et Hyberniæ Reginæ etc. Sorori et consanguineæ charissimæ Salutem et omnis foelicitatis incrementum Dum vere exacto legatus ad. S. vestram noster Albertus Knopperus ad nos reuertisset. literasque S. vestræ attulisset. cæteraque. quæ ab eadem isti ad legationis suæ capita responsa essent. significasset. gratulati nobis sumus de constanti S. Vestræ. quæ ex iis lucebant. erga nos beneuolentia et fide. Quæ quidem non ut seruemus tantum. sed et augeamus pro virili

---

1) Svo.

confidet S. vestra dilgenter nos. vbi vsus erit connixuros. Paucula quædam restabare videbantur. nempe nauigationis piscationisque Islandicæ apud nos quoque septennio a S. vestra Subditis licentia petenda. vectigaliumque ex more antiquo persoluendorum modus. deinde nauigatio etiam per Sinus Noruegicos sine permissu nostro in Rutheniam contra foederum verba a S. vestræ subditis haud ita dudum suscepta atque huiuscemodi alia. quæ minus plane prot[1]) foederibus consentaneum apparebat. composita essent.

De licentia nauigationis. piscationisque Islandicæ petenda. cæterisque retulit nobis memoratus Orator noster S. vestram respondisse quid quid foederum formulis contineretur. hactenusque intermissum esset S. vestram ex æquo bonoque vt in posterum id fieret. apud suos curaturam. Quod quidem nobis eo tempore satisfecit. Quanquam tamen eos. qui et licentiam prædictam S. vestræ subditorum nomine petant apud nos. impetrentque. cæteraque quæ ad huc definita minus sunt nobiscum transiant componantque exspectaturi sumus.

Intelleximus item S. vestræ etiam subditos de rebus in Islandia et præter morem per nostros nouatis queri solitos. ad ea vero mercator subditusque noster. qui S. vestræ has reddet Simon Surbeck res illic locorum nostras procurare solitus respondebit. Quod si id S. V. minus satis facturum est: pollicemur. vbi memoratis supra de causis S. Vestra quosdam e suis ad nos miserit. iisdem. de querelis etiam talibus tractationem permissuros. Postremum est quod a S. vestra pro mutua necessitudine jam petimus amanter ut in consueto hactenus erga nos amore studioque sicuti plane non dubitamus perseueret. Deinde mercatori etiam huic cæterisque subditis nostris. in coemendis exportandisque necessariis mercibus fauorem. quem decere existimabit. exhiberi inbeat. Et vicissim a nobis exspectet omne genus officii. quod a Rege consanguineo foederumque obseruantissimo ex-

1) Svo.

spectari præstarique debet. S. Vestram Deus Optimus Max. diu seruet florentem et incolumem. Helsingburgo postridie Nonas Septembris Anno 1565

Fridericus Rex

L. S.

---

293. 8. september 1565. í Brimum.

BORGMEISTARAR í Brimum beiðast af konungi til handa Brimakaupmönnum verzlunar í Keflavík og Grindavík, er þeir hafi áður haft, gegn fullu gjaldi (ágrip).

Frumrit í ríkisskjalasafni Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

294. 12. sept. 1565. á Grenjaðarstöðum.
18. september 1565.

ÓLAFR byskup Hjaltason gerir um ágreining Nikulásar Þorsteinssonar og síra Halldórs Benediktssonar um reikningsskap Munkaþverárklaustrs og kirkju.

AM. Fasc. LV, 27, frumrit á skinni, 4 innsigli (1. bráknað) og 2 innsiglaför auð.

Eg Olafur Hialltason biskup a Holum oc superintendens allz Holabiskupsdæmis giore godum monnum kunnigt þeim sem þetta mitt bref sia edur heyra ad þa lidit uar fra holl[d]gan Ihesu Christi M d lx og u ar a enum xij deigi Septembris a Greniadarstodum i Adalreykiadal at epter uors nadugasta herra kongsins hofudzmannsins yfer allt Island Pals Stigssonar radi oc skickan oc suo epter minne skylldu kallada ec fyrir mic i fyrr greindan stad oc dag sira Halldor Benedictzson oc Nichulas bonda Þorsteinsson til skodunar. suara oc andsuara um þa agreining sem uar a milli greindra manna Nichular bonda oc sira Halldors um reikningskap oc peninga misser sem nefndur Nichulas þottizt uanhalldinn a uegna Mukaþuerarklausturs af sira Hall-

dori oc eg beiddunzt þa i minne riettre uisitatione at hia uerandi syslumannenum Uigfusi bonda Þorsteinssyni riettz reikningskapar Mukaþuerar kirkiu oc klausturs af nefndum sira Halldori huad hann hefdi Nichulasi golldit klaustursins oc kirkiunnar ‚uegna oc suo beiddunzt ec af Nichulasi huad hann hefdi medtekit skylldi hann oc framm seigia. J fyrstu medkenndist sira Halldor at hann hefdi lofad at suara suo mycklum peningum Mukaþuerar kirkiu sem Grimur heitinn Þorleifsson atti ad suara fyrir nordan Ioculsaa nefndri kirkiu enn fyrir uestann Ioculsaa þottist hann eigi eiga at suara meira enn hefdi medtekit epter Grim fra fallinn. Reiknadi sira Halldor at hann ætti ad suara fyrir nordan Ioculsaa lx og ix kugilldum. þar til med Ærlæk xiiij malnytukugilldum oc ij äm betur enn fyrir uestan Ioculsaa at Uodluheidi malnytukugilldum lx og viij oc ij am at med reiknudum x kugilldum a Illugastodum. enn fyrir uestan Uodluheidi med klaustursiordum malnytukugilldum lxxxx oc iij. þar til ij ær. Summa þessara malnytukugillda epter þui sem sira Halldor medkennist at hann eigi at suara er tuo hundrut oc fimm med gilldum oc ogilldum. enn Niculas bondi reiknadi og medkenndizt at hann hefdi medtekit fyrir nordan Ioculsä med gilldum oc ogilldum malnytukugilldi lxxx oc i½ enn fyrir uestan ana at Uodluheidi lx kugilldi. þar til i Eyiafirdi med iordum lxxxx oc fiogur kugilldi og þar til v ær. er þa summa þeirra malnytukugillda sem Nichulas hefur medtekit med ogilldum og gilldum eitt hundrat ellifutiger oc sex oc þar til tuær ær. vantar þar þa upp a viij malnytukugilldi oc iij ær betur og reiknar Nichulas ad þau hafi nu stadit ij sumur hia sira Halldori heimilldarlaus og leigulaus. hier til reiknar Nichulas at a fyrsta sumri og hausti þa hann hiellt klaustrid hafi landsetarner heim skilat ogilldum kugilldum at tolu xij enn ad audru sumri oc hausti v. uerda þau þa xuij ad tolu oc ero reiknud med þeim hundrat ellifutiger oc vi kugilldum sem Nichulas hafdi medtekid. Þui reiknar Nichulas ad sig uanti þau xuij malnytukugilldi. seigist

hann hafa latid uirda þau þa þeim uar heim skilad og hafi uerid uirt fyrir viij hundrut oc ef þau viij hundrut skulu uera fyrir atta malnytukugilldi þa uantar hann ei meir þar uppa enn niu malnytu kugilldi huort sem sira Halldor a þui ad suara eda ei enn ef þau viij hundrut skulu koma fyrir þa adra peninga sem Halldor atti ad suara þa uantar xxu kugilldi med þeim viij kugilldum sem fyrr greiner oc iiij ær betur. hier til reiknast ad uanti fra Ærlæk tuæuett naut oc ueturamallt naut. stedia. pundara og maldagabok.[1]) Jtem fra Illugastodum kirkiu kluckur. bækur. skruda. kaleik. tiolld um alla kirkiuna. ueturgamla saudi u og kapal einn. Jtem fra Huamme [kirkiu og[2]) kluckur. Jtem fra Storahamre underuidu ur skalanum. syrlar ij huor um sig xuiij alner. bitarner viij alner og nockrer stafer. Jtem heiman fra stadnum huder iij. tinfot ij sleda tuo. fyrir hrornan klaustursins oc stadarins a medan sira Halldor hafdi halldit halft þrettanda hundrat enn fyrir kirkiu spiell vij hundrut. hier til fyrir kirkiu spell oc klausturs og stadar spell sem ordit hafdi a medan Grimur hiellt og sira Halldor atti at suara og borga Grims uegna uar reiknad xui hundrut. eru þessi oll kirkiu. klausturs og stadar spiell saman reiknud og uerdur þad xxxu½c. medkendizt Nichulas at hann hefdi þar fyrir medtekid xx½c. stendur þa efter þar af xu hundrut. Reiknar sira Halldor at þau v agilldi sem uantar a Ærlæk i nautum þau hafi hann golldit i nautum þar uppa. enn Nichulas reiknar þad fyrir stadar spiell i þeim xx hundrudum sem hann hefur medtekit oc ef þad er sem Halldor uill þa uantar fyrir stadarspell i staddinn u agilldum meira enn fyrr seiger. aunguan þennan reikningskap biuisadi sira Halldor med uittnum edur suordum eidum suo sem sagt er at sa domur innehalldi sem þar hafi uerid um dæmdur. enn malnytukugilldi þau sem Halldor hafdi heima a klaustrinu afhent. og þar atti heimabued at uera. kom ei til reikningskapar

1) hdr. maldagagabok. 2) [Svo.

i þetta bref oc aunguer frider nei[1]) ofrider peningar sem þar heima uoru utan þad sem fyrir kirkiu og stadar spell hafdi uerid golldit. Oc til sannligrar umskodunnar[1]) oc uittnisburdar hier um þa kallada ec hier til med mier mina skiluisa kennemenn Sira Sigurd Ionsson. sira Illuga Gudmundsson og sira Jon Sigurdsson huerier at med mier og syslumanninum Uigfusi bonda settu sin inncigli med ockrum[1]) inciglum fyrer. þetta reikningskaparbref huert ed giort uar a sama stad og ari sex nottum sidar enn fyrr seiger.

---

295. 12. sept. 1565. á Grenjaðarstöðum.

TVEIR prestar transskribera Ljósavatnsmáldaga eftir Pétrsmáldagabók og vidímera Ljósavatnsmáldaga eftir bók Ólafs byskups Rögnvaldssonar.

AM. Apogr. 50 „Ex Transscripto fra Sr. Olafe Stefanssyne. Duo sigilla appendent" (AM.). — Jbskj. AM. Þing. 17 („habeo", AM.).

Þad giorum vid Jon Sigurdsson oc Olafur Arnason prestar godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi ad uid hofum sied oc yferlesid Holadomkirkiu registrum sem biskup Jon[2]) hafdi giora latid ord epter ord oc suo gamallt sem hier fyrir ofan skrifad stendur. Suo oc hofum vid yferlesid oc sied þad registrum Holakirkiu er biskup Olaf Rogualldsson liet giora a odru ari sins biskupsdoms þa datum skrifadist M. iiij^{c}. lx oc .j. suo inne halldandi ad Liosauattz kirkia atti þa .xxx^{c}. enn Holakirkia allt Liosauattn itolulaust oc innann kirkio sem þar skrifad stendur. oc til sanninda hier vmm setium vid ockar inncigli fyrir þetta bref giort a Greniadarstodum i Adalreykiadal .xij. dag Septembris manadar. anno domini M. d. lx. v.

---

1) Svo. 2) á að vera: Pétr.

296. 15. sept. 1565. á Grenjaðarstöðum.

VITNISBURÐR Ólafs byskups Hjaltasonar, að 3 máldagar fornir eigni Grenjaðarstöðum Húsabakka.

AM. Apogr. 126, bréfið sjálft m. h. Árna. Undirskriftir með eiginhöndum. „Original þessa brefs liede mier (ä Islande) Monsieur Sigurdur Einarsson (biskups). sende eg honum til baka originalenn, og ried honum ad läta hann koma tíl Greniadarstadar, hvad hann og sidan giørde, og liggur nu (1724) same originall þar medal kirkiunnar brefa“ (AM.). — Árni lýsir innsigli Ólafs byskups „þar i er eyrormurinn“ á krossi, sem Árni dregr upp.

Þad giore eg Olafur Hialltason biskup a Holum og Superintendens Holabiskups dæmis. godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi. ad eg hefi sied og yfer lesid þria maldaga Hola domkirkiu. er sa hinn ellsti af þeim suo gamall ad datum skrifadist þa hann var giordur epter gudz burd. M. iij^c. og xviij. ar. Item annar. M. iij^c. og Lx. enn þridie .M. iiij^c. Lx. og. j. ar. huerier maldagar aller eitt hallda. þad ad kirkian a Greniadarstodum mille annara sinna itaka og endimarka eigi Husabacka. og til sanninda hier umm set eg mitt inncigli fyrer þetta vittnis burdar bref huert ed giort var a Greniadarstad j Adalreykiadal þann xv. dag Septembris manadar Anno ab incarnatione Christi M. d. Lx. v.

Þetta hier fyrer framan og ofan skrifad bref er ordriett ritad epter heilu og læseligu kalfskinns briefe. med underhangande heilu og læseligu innsigle Olafs biskups Hialltasonar. Hvert Originalbref vier underskrifader menn säum. og gaumgiæfelega hier vid saman bärum j Skälhollte j Biskupstungum. þann 1. dag Decembris mänadar. Anno Christi 1709.

Jon Halldorsson Profastur i Þverärþinge fyrer vestan Hvijtä og Soknarprestur til Hijtardalz kijrkiu.
Vigfus Johannsson Heyrare j Skälholltz Sköla.
Þõrdur Þördarson.
Ormur Dadason.

297. 21. september 1565. á Hálsi.

MÁLDAGI Hálskirkju í Fnjóskadal.

Eftir transscripto á pappír meðal Hálsskjala í þjóðskjalasafni, gerðu á Hóli í Kinn 12. júní 1608 af Gamla presti Ólafssyni, Jóni Þórarinssyni og Bjarna Þorkelssyni. — Fleiri gamlar uppskriftir eru af bréfi þessu meðal Hálsskjala.

Eg Olafur Hialltason vnder gudz þolinmædi overdugur superintendens Holabiskupsdæmis giore godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi ad ec med morgum dandeprestum hefi yferlesid þriu registur og mäldaga Höladomkirkiu vm eigner og jtok Hälskirkiu j Fnioskadal. er hinn ellsti maldagi datum m. ccc. og xviij. är. annar med dätum M. ccc. lxxxx. og v. ar. hinn þridie maldagi M. cccc. lx og eitt är aller samhliodandi ad staduri̧nn a heimaland allt. Birningsstadi. Kambstadi. Sandhauga. Lambseldi vm allann Fnioskadal og øll torfa mille Þverär oc Hnioskär. Þijngmannalækiar og Marckdælar. Stadnum fylger reki a Fliotssandi. siettungr bædi hualreka og vidreka. fra Fliots öse og vestur til mids sands. siettungr vid Liosvetninga j Nattfaravijkum j millum Hvandala og Svijnär. teigr fylger j Kinn nordr vt fra Finstodum og Þyfeteigr innan garda. afrett a heidi üt. Halsmannatungur. Og til sanninda hier vm set ec mitt jnncigle fyrir þetta maldagabref giort a Halse j Fnioskadal j minne rettre visitatione a sialfa Mattheusmessu anno domini. M. d. lxv.

---

298. 22. september 1565. í Saurbæ.

KAUPMÁLABRÉF Magnúsar Jónssonar prúða og Ragnheiðar Eggertsdóttur.

Frumritið á skinni meðal frumbréfa Jóns Sigurðssonar Nr. 14; AM. Apogr. 1279 „Ex Orig. Ara Þorkelssonar“, sem er það frumrit bréfsins, sem enn er til. Í þetta frumrit hefir gleymzt að rita ártalið. En ártalið stendr í pappírsuppskriftum, sem stafa frá öðru frumriti, þar sem það hefir ekki vantað, svo sem í Bodl. Oxf. FM. 55, 4to., m. h. síra Guðbrands í Vatnsfirði (d. 1690) og í Steph. 27, 4to., bls. 239—41.

Kaupmaala Breff Magnusar Jonssonar og Ragneijdar Eggertzdottur 1565.[1])

Jn nomine Domini amen.

Birtizt. stadfestizt og yferlystizt suo felldur skilmali medur fullnadar laga skilordi j Saurbæ aa Raudasande. a Brullaupsdeigi þann annan og xx dag Septembris manadar arum epter hingadburd vors lausnara Jehsu Christi [M. d. lx. og .v.[2]) þessara heidarligra og velburdigra manna ä millum. af einne alfu Eggerttz Hannessonar laugmannz nordan og vestan ä Jslandi. a vegna sinnar dottr[3]) jonfru Ragneidar Eggertzdottr. enn annare alfu velburdigs mannz Magnusar Jonssonar.

J fyrstu þa talde Magnus Jonsson sier til kaups og kuonar mundar i motz vid greinda jo[n]fru Ragneide .iiijc. hundrada j lausafiam og fasta eignum ad tilgreindum suo heitandi jordum og med suo felldvm dyrleika.

J fyrstu Skridu fyrir nigetyger hundrud.

Vad fyrir vijc og .xx.

Jodisastadi[3]) fyrir .xvjc.

Bergstadi fyrir .xijc.

Kalfastrond fyrir .xijc.

Grænavatn fyrir .xxxc.

half Audbrecka .lc.

Og þar til adra peninga kuika og dauda. frida og ofrida suo ad væri full .iiijc. hundrada. vr huerivm fyrskrifudum peningum ad Magnus Jonsson gaf adr skrifadre jonfru Ragneide Eggerttzdottr sina fiordungsgiof. huer giof ad reiknazt hundrad hundrada. Skylldi þad vera .lxc. j jordum og lxc. j lausafiam. akuaddi og tilgreinde Eggertt laugmann sinnar dottr vegna j þessa fyr skrifada fiordungsgiof vr fasta eign Magnusar Jonzsonar.

fyrst Grænavatn .xxxc.

Jodisarstadi .xvjc.

Kalfastrond xijc.

skylldi þessar iij jarder reiknazt j þessa giof fyrir lxc.

1) Þessi fyrirsögn tekin eftir Steph. 27, 4to. 2) [„annus deest“ i frumritinu, segir AM.; 1565, Steph. 27 og Bodl. 55. 3) Svo.

Enn j aunnr[1]) .lxc. akuaddi Eggertt laugman sinnar dottr vegna vr lausafiam Magnusar Jonssonar j þessa giof .xx. malnytu quijllde og .xxc. i silfre. Oc þar til .xxc. i godum og þarfligum geingiligum peningum. Skilde Magnus Jonsson so til ad hann mætti þau .lxc. j fastaeign sem hann gaf Ragneidi Eggertzdottr fyrir nordan. aptr til sin leysa. og giallda henne aunnr .lxc. j fastaeign hier a Vestfiordum. ef honum kynne ad aflazt. Jatade Eggertt laugmann þeim skilmala vegna sinnar dottr et etera.

Og nu epter þetta þa adspurdi Eggertt laugmann fyrnefndann Magnus Jonsson. huort hann hefdi sína fiordungsgiof aungum fyrri gefid huorcki skylldum nie vandalausum edur neinum manni sina peninga vedsett. enn hann sagdizt þad ecki giort hafa et cetera.

Nu ad aullum þessum fyrskrifudum peningum framtaulldum og suo verandum. þa gaf opttnefndur Eggertt laugmann sinne dottr jonfru Ragneidi Eggerttzdottr. j heimanmund a motz vid opt nefndan og velburdigann mann Magnus Jonsson ijc hundrada j faustu og lausu.

fyrst ad tilgreindum gardinum Augri j Jsafirdi. fyrir .lc.

Kalfavik fyrir .xvjc.
Hiallar .xijc.
Borg .viijc.
Kleifar .vjc.
Botn j Mioafirde .xijc.
Haurshlid .xijc.
Skialldabiarnarvik .vjc.

er þetta allz eitt hundrad hundrada j jordum. Hier til gaf Eggert laugmann sinne dottr j fyrsagdan heimanmund lx malnytu quijllde.

xxc j smiorum.
xxc j gelldum peningum. nautum og Saudum.
xxc j godum geingiligum peningum.
er þetta þa allz ijc hundrada.

1) Svo.

Skilde Eggert Hannesson laugmann sina dottr Ragneide malakonu j gard Magnusar Jonssonar. Reiknadizt þa hennar mali med fyrskrifadri fiordungsgiof þeirre sem Magnus gaf henne iijc hundrada j hans gard et cetera.

Og epter alla þessa fyrskrifada skildaga. og peninga fram reiknada med vilianligu jayrdi og[1]) handabandi af huoru tveggiu hendi þa festi oppt nefndr Magnus Jonsson jonfru Ragnheide Eggertzdottr sier til eiginn kuinv med þeim festingarordum sem vor gaumul kirkivnnar laug þar vm vtvisa. og vier haufum heyrtt adra skilvisa menn sinar kuinnr[2]) festa.

Og ad suo allt j sanleika er sem fyrskrifad stendr þa festu vær epterskrifader menn.

Magnus Eyolfsson.
Sueinn Þorbiarnarson.
Jon Olafsson, prestar.
Einar Pallsson.
Ormr Ellingsson.
Biorn Konradzson

vor jnsigle firir þetta kaupmala bref huertt ad giort og skrifad var j sama stad og ä sama are vikv sidar enn fyr seiger.

---

299. 25. september 1565. í Görðum.

KAUPBRÉF fyrir 8 hundr. í Ási í Hálsasveit.

AM. Apogr. 4786, m. h. Þórðar Þórðarsonar „Ex originali fra Halldoru Þordardottur ä Saudafelle.“

Þat giaurum vier Jon p[restur] Einarsson. Erlendur Guðbrandzson. Jon Olafsson. godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefi þridiudaginn næsta fyrir Michaelsmesso um haustid j Gordum a Akranesi. uorum uær j hiaa saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna sira Asgeirs Hakonarsonar. Enn af ann-

1) Tvíritað. 2) Svo.

ari alfu Jons Gudmundzsonar. at suo fyrir skildu. at adurnefndur Jon Gudmundzson med handsaulum oc upplagi og fullnadar jayrde konu sinnar Gudrunar Gudmundardottur selldi og fieck fyʀgreindum sira Asgeiri atta hundrut j kaupahlutanum j stora Ase j Halsasveit er liggur j Gilsbacka kirkiusokn. med aullum þeim gaugnum oc giædum sem greindum jardarparte fylger oc fylgt hefur at fornu og nyiu. og adur nefnd Gudrun vard fremst eigandi at oc hun vard utleyst med af sins faudur gardi. undan sier og sinum erfingium. enn under sira Asgeir og hanns erfingia til æfinlegrar eignar oc frials forrædis j þau mid mork. garda edur gil sem adrar jarder eignazt j mote þessum jardarparte med aullu til skildu oc aungu frateknu kirkiueign eda kaupahluta til kemur med aullu þvi fe sem j greindum jardarparti finzt eda finnazt kann og ecki verda eigendur at [at] logum. Hier j mote hefur tittnefndur sira Asgeir golldit optnefndum Jone Gudmundzsyne .vj. malnytu kugillde. halfpart ær og kyr. xij. fiordunga smiors jc. og tuau gielldfiar hundrut. þreuett naut og .iiij. saudi gamla. hier med gaf þrattnefndur Jon Gudmundzson oc hans kvinna Gudrun adurnefndann sira Asgeir kvittann oc äkiærulausann um fyrrgreint jardarpartz verd. Skylldi fyrrnefndur Jon Gudmundsson oc hanns kvinna Gudrun svara lagariptingum ä þessum jardarparti enn sira Asgeir hallda til laga. Svo lysti Jon Gudmundsson fyrir oss. hann hefdi bodit til kaups þennann jardarpart fyrst þeim fedgum Gudmundi og Olafi. Og til sanninda hier um festum vier fyrrnefndir menn vor jnsigle fyre[1]) þetta jardakaups oc kvittanar bref. Skrifad j sama stad og dag sem fyrr seiger. arum eptir Gudz burd. M. d. lx. v.

---

300. 6. október 1565. á Þorkelshóli.

HÉRAÐSDÓMR dæmir gildan reikningsskap sira Bjarnar Jónssonar á Mel og Jón, son hans, löglega mega sækja skuldir eftir þeim reikningi.

1) Svo.

AM. 234, 4to., bls. 558—9, skr. ca. 1600.

Hieradzdömür vm reikning sera Biarnnar.

Ollum mønnum sem þetta brief siä edur heyra. sendum vier Sigurdur Þormodsson. Einar Sigurdsson. Samsön Jonsson. Kiartan Þorbiarnarson. Halfdan Einarsson. Juar Sigurdsson. Quediu Gudz og vora kunnigtt giørande. ad þa lidit var fra hijngad burde vors herra Jesu Christi 1565 är. a Þorkielshöle j Vijdudal. laugardagenn næstan eptter Michaelismessu vm haustid. a almenn[i]ligu hieradz þijnge. vorum vier j döm nefnder. af heidarligumm Manne Þorvallde Bonda Biørnssyne er þa hafde kongsinns syslu og vmbod. j Hüna vatz þijnge. til. ad skoda og rannsaka og fullnadar döm a leggia huertt afll og mact hafa skyllde. sa reikningur. sem var eptter sera Biornn heitenn Jonsson fra fallenn. og Jon Biornsson hafde þar medferdis. og hann sialfr beiddist döms ä. huernn fyrrgreindann reikning. skrifad hafde Sigurdur prestur Nichulasson. er þa var skrifare sera Bjarnar heitens Jonssonar J þann tijma. Var greindur reikningsskapur suo latande ä millum annara orda. ad Jngemunde Marteinssyne hefde sellt vered xx fiordungar smiørs. þad sama haust. sem sera Biorn heitenn fräfiell og af þui smiøre være eij betaladur. nema einn Jochims dalr.

J annare grein vændist Jon Biornsson þui. ad sa madr enn til lifde. er sama smiør hefde til lätid j ädur sagdann tijma. Jngemunde heitnum Marteinssyne. Nu saker þess. ad fyrrgreindur reikningskapur var þui øllu samhliöda. sem nockrum godum monnum var þar adur vmm kunnugtt. og suo hier vitnne vmm bäru j øllu þui er þeir skyniudu og til mundu. bæde vm kaupgialld vinnu folke. og suo adrar skullder sem eptter stödu ogolldnar hia sera Birnne heitnum Jonssyne. Sømuleides høfum vier eij annars heyrtt. nie helldur til vitad. þar dänumenn vtlendsker eda jnnlendsker hafa fra fallid. og stor gotz hafa eptter verid. ad þeirra erfingiar og eptter komendur. hafa þær skullder greitt. og adrar heimtt. sem þeirra reikningur hefur til sagtt og

vtvijsad. sem eptter hina fra føllnu hafa til verid. Þui løgmälid avijkur suo j fyrstu. Eptter gognum og vitnum skal huertt mal dæma. J annare grein vottar suo Magnus brief j einum stad. aull aunnur laga mäl skulu vnder þeim logum vera. sem þa geingu log j lande. Og þui j Gudz nafne Amen. ad suo profudu og fyrer oss komnu. og ad heilax anda nad. med oss til kalladre. J fyrstu dæmdum vier adur sagdann reikning sera Biarnnar heitins. myndugann og skiallegann j allann mäta. og fullt vitnne vera. Jafntt og Chyrographum sem ej näer jnnsiglle Og Jon Biørnsson þessa skulld. logliga sækia meiga. eptter greindum reikninge. erfingia Jngemundar heitens Marteinssonar. fyrst hun hafde ej bitolud verid vmbodzmonnum. barna sera Biarnar heitens Jonssonar. Samþyccktte þennann vornn döm ädr greindr valldzmann. og sette sitt jnnsiglle med vorum fyrrgreindra dömsmanna jnnsiglum fyrir þetta domsbrief. huertt ed skrifad var j sama stad og dag. sem fyrr seiger.

---

301. 9. október 1565. á Jörfa.

SÆTT Jóns Magnússonar og Sveins Bjarnarsonar.

AM. Apogr. 4777 „Ex orig. Sigurdar Þorgilssonar. innsiglen eru burtu“ (AM.).

Þad giorum vid Olafur prestur Olafsson oc Gudmundvr Þorleifsson godum monnum kunnigt med þessu ockrv opnu brefi ath þa lidit var fra gudz bvrd M. D. lx. oc .v. ar. a þridiudagin næstann fyrir Kalixtusmessu dag a Jorfa j Haukadal. saum vid oc heyrdvm aa ord og handaband þessara manna af einne alfu Sveins Biarnarsonar. enn af annare alfu Jons Magnussonar. faldizt þad og skildizt vnder þeirra handabandæ[1]) ad adur skrifadur Jon Magnusson gaf fyrskrifadann Svein Biarnarson olldvngis kvittann og akærulausann. vm þa

1) „ita est“ (AM.).

aklaugvn sem opt nefndur Jon Magnusson hafdi til jardarinnar halfs Jorfa. og svo um þa kw er Þorleifur heitenn Gamalielisson hafdi halft af Magnuse Biornsyne faudur titt nefnds Jons Magnussonar med oriett. ad svo fyrer skildu. ad opt nefndur Sveinn Biarnarson skyllde giallda Jone Magnussyne malnyte[1]) kugillde oc gelldfiar hundrat ath næstvmm fardavgum.[2]) og at þessu golldnu. gaf hvor annann avlldvnges kvittann og akærulausan fyrer sier oc sinum epterkomendvm. Og til sannennda hier vmm setium vier advr skrifader menn ockar jnnsigle fyrir þetta giorningsbref. hvert eth skrifat var a sama ari deigi sidar enn fyr seiger.[3])

---

302. 9. október 1565. í Brimum.

ÍSLANDSFARAR og kaupmenn í Brimum skrifa Dr. Jóakim Hinck, dómdekan í Brimum, og beiðast meðalgöngu hans við konung til siglingar á Búðir (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

303. 15. október 1565. í Saurbæ.

JARÐASKIPTABRÉF, og er Krossadal í Tálknafirði skipt við hálfa Glerárskóga í Hvammsfirði.

AM. Apogr. 4790 „Ex orig. Hlidarend." „Utan ä brefid hefur Eggert Hannesson teiknad: E. H." (AM.). Árni segir til innsigla.

Jhesus.

Þat giorum vier Einar Gijslason. Tyrfingur Halldorsson. Þorleifur Jonsson. Torfe Andresson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefe ad arum epter

1) Svo. 2) „hiedan fra, ut til endans, er brefed skrifad med ødru bleki enn þad fyrerfaranda, og miklu følara, synest og ad hier sie utskafed eitthvad, sem adur hafi skrifad vered, og litur þetta ut, eins og brefed hier falsad være, þo mun þad ei vera. þvi hønden a þessu er hin sama, sem ä þvi fyrerfaranda" (AM.). 3) þ. e. 10. okt.

Gudz burd M. d lx v. þridiudæginn næstann epter Marjumessu[1]) visitacionis. ad äfanga fyrer framann Lund j Lundareyckiardal[1]) vorum vier j hiä. saum og heyrdum aa ord og handaband þessara manna. af einne alfu Eggertz Hannessonar laugmanns nordann og vestann a Jslande.. enn annare alfu Jons bonda Halldorssonar. er þa hafde laugligt vmbod Hannesar Biornssonar til ad kaupa þessum jordum vid Eggert laugmann. Þa j fyrstu sellde Jon bondi Halldorsson aadurgreindum Eggert ad nær verande. ä heyrande og samþyckiande [Hannese Biornssyne[2]) jordina halfa Krossadal. xvc. er liggur j Talknafirde j Laugardals kirkiu sokn med aullum þeim gognum og giædum sem greindre halfre jordu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu og bæde til siös og landz. allt til skilid enn eckirt fra. og hann vard fremst eigande ad epter laugum. vndann Hannesse Biornssyne og hannz Erfingium. enn vnder Eggert laugmann og hanz Erfingia. til æfinligrar eignar nada og nytsemda. Hier j mote gaf Eggert laugmann adur nefndum Jone a vegna Hannesar jordina halfa Glera skoga[3]) er liggia j Huamsfirde j Huams kirkiu sokn ad fornu. xvc ad dyrleika. vndann sier og sijnum Erfingium enn under Hannes Biornsson og hanz erfingia. med aullum þeim gaugnum og giædum sem greindre halfre jordu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu. og hann vard fremst eigandi ad epter laugligu kaupe. Skylldu huorer vm sig hallda sijnum kaupe til laga. enn sa suara lagariptingum er ätt hafde ef af geinge med riettu og orofnu laugmale. Samþyckte allann þennann fyr skrifadann giorning ädur nefndur Hannes med fullnadar handabande. jaayrde og samþycki. oss fyrr greindum vottum ä heyrondum. Og til sanninda hier vm festum vær fyr skrifader menn vor jnsigle fyrir þetta kaupbref. huert ad skrifad var j Saurbæ a Raudasandi. þann xvda. dag Octobris manadar. ä sama Are sem fyr seiger.

---

1) Svo, þ. e. 3. júlí. 2) [er í svigum í Apogr. 3) Svo.

304. 18. október 1565. á Geitafelli.

VIRÐING Geitafells til dýrleika.

Lbs. 67, 4to., bl. 41—2, m. h. síra Jóns Erlendssonar í Villingaholti ca. 1650. — Lbs. 789, 4to., bls. 416—17, m. h. síra Torfa Jónssonar í Gaulverjabæ ca 1650. — Steph. 47, 4to., bl. 196 a—b, skr. ca. 1650 (ártal rangt „1545").

Bref vm virding ä iørdu. og ad hun sie suo dyr sem fie liggur j lande. Edur suo margt hundrad[1]) sem hun fleyter j[2]) ganganda fie.

Þad giorum vier [effterskrijfader menn[3]) Ellendur Þorgrijmsson. Jon Gijslason. Nichulas Þordarson. prestar. Jnar Sigurdsson. Päll Hallsson. Gijsle Sigurdsson.[4]) leikmenn. [godum monnum kunnigt. ad[5]) ä Geitafelle vm hausted fimtudagenn fyrstann j vetri Anno Domini m. d. lx. v.[6]) vorum vier til kallader ad skoda og logliga virding ä ad leggia ä fasta og lausa peninga.

J fyrstu var þar framm talid[7]) fyrir oss j frijdum peningum [jxc[8]) j mälnytu og koplum.

J ødru lage skodudum vier iørdina sialfa. landaeign[9]) og tødnuøll. med øllum sijnum giædum til fialls og fiøru. Syndist[10]) oss landit lijtid og bläsed miøg. enn tødurnar af sier gengnar. og[11]) eingiar ønguar. Og eptter þui ad løgmäl skipar ad telia skuli j haga. so ad menn hyggie ad eigi sie[12]) feitara þott[13]) færre sie. þa tøldum vær j landit eptter vorri skynsemi og vier hugdum ad [hialpast[14]) mundi[15]) med godri giætni j møguligu arferdi. J fyrstu xxx fiar rosked. og lømbinn af þeim äsand sem Gud vill ad friofgist. er þad þa ed siøtta hundradit. þar til eina ku og kapal. [ero[16]) þad þa[17]) viijc. Høfum vær þui so skipad. ad oss virdist iørdinn betur fleyta[18]) saudfie enn [ødrum peningum.[19]) Þotti

1) jc, 789. 2) af 789. 3) [b. v. 789. 4) Sigurdarson 789. 5) [b. v.; vantar í öll hdr. 6) 1565, 789; 1545, 47. 7) 789; leitt 67, 47. 8) [9 hundrud j frijdum peningum(!) 789. 9) landid 789. 10) Synist 789; Wirtest og syndest 47. 11) 47; enn 67, 789. 12) nytra edur 47. 13) 789; þo 47, 67. 14) hialpa 789. 15) [widhialpligt være 47. 16) cr 789. 17) [og ero nu komin 47. 18) 789, 47; flytia 67. 19) [47; adra peninga 67, 789.

oss hier til verda ad hialpa þau lijtil fiørugiædi sem iørdunne fylger[1]) til husa vpphelldis fyrir menn og peninga. ef iørdinn[2]) skal bygd vera.[3]) Þui giørdum[4]) vær þessa fyrrgreinda iørd Geitafell fyrer[5]) viijc. [til tijundar[6]) suo sem ad[7]) fie liggur j henne.

Og til sannenda hier vm setium vier fyrrskrifader menn vor jnsigli fyrir þetta virdingar[8]) Bref [huert ed[9]) skrifad [var j[9]) sama [stad.[9]) är og dag sem fyrr seiger.

---

305. 3. nóvember 1565. í Saurbæ.

KAUPBRÉF fyrir Vífilsmýrum í Önundarfirði.

AM. Apogr. 4784 „Ex originali membr." Árni segir til innsigla.

Jhesus.

Þat giorum vid Jon prestur Olafsson og Jlluge Petursson godum monnum kunnigt med þessu okkru opnu brefe. ad Aurnolfur Jonsson medkendizt fyrer okkr ad hann hefdi sellt Eggertt Hannessyne laugmanni jordina alla Vifelsmyra[r] er liggr j Aunnundarfirde j Holltz kirkiu sokn. xviijc. ad dyrleika vndan sier og sinum erfingium Enn vnder greindan Eggertt og hans erfingia med aullum þeim gaugnum og giædum sem greindre jordu fylger og fylltt hefur ad fornu og nyu bæde til sios og landz. og þar hefdi greindr Eggertt laugmann fulla og alla peninga sier fyrer greitt og golldit epter þui sem sier uel likade og þui giæfe hann opptnefndan Eggertt laugmann og hans erfingia olldungis kuitta og akiærulausa fyrir sier og aullum sinum erfingium og epterkomendum vm fyr skrifad jardar uerd og peninga utlat. Og til sanninda hier vm þa festu vid okkur jnsigle fyrir þetta vitnisburdarbref Skrifad j Saurbæ a Raudasande þann þridia dag Novembris manadar Anno Domini M. d. lx. v. ar.

---

1) fylgie 47. 2) þessi jørd 47. 3) werda 47. 4) giørum 789. 5) sl. 789. 6) [b. v. 47. 7) sl. 47. 8) 789; virdingu 67. 9) [sl. 789.

306. 13. nóvember 1565. á Þingeyrum.

SEX MENN transskribera sálugjafabréf Bjarnar Einarssonar 25. júlí 1405.

Áðr Bps. Fasc. XXIX, 9 (nú meðal Vatnsfjarðarskjala í þjóðskjalasafni), transskriptið á skinni; AM. Apogr. 974. Árni hefir ritað upp það, sem á innsiglunum hefir staðið.

Þath giorum vier Erlendur Þorgrimsson Styrkär Hallzson ok Biarni Arason prestar Sygurdur Þormödzson Þorarinn Gijslason og Jon Gudmundsson suarner laugriettumenn[1]) ad vier haufum sied og yferlesid suolätanda bref med heilu og oskauddu hanganda jnnsigli Biarnar Einarssonar ord epter ord sem hier fyrir stendur skrifad. Og til sanninda hier vmm setium vier fyrrnefnder menn vor jnnsigli fyrir þetta vtskriftar bref er skrifad var ä Þyngeyrum j Vatnzdal þridiudaginn næsta epter Marteinsmesso aarum epter Gudz burd .M. d. lx. og v.

---

307. 26. december 1565. 30. mars 1567. á Svalbarði.

KAUPBRÉF fyrir þriðjungi í Björnólfsstöðum í Langadal.

AM. Apogr. 360, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex originali" „ä kalfskinn", og sömu innsigli sem fyrir bréfi (26.) 28. dec. 1565.

Þad giorum vier Jon Ormsson. Jon Stefansson. Jngemundur Arnason. Jon Rafnsson godum monnum witurligt med þessu woru opno brefe at j Sigleuik aa Eyiafiardarstrond anan dag jola þa lidit var fra gudz burd M. d. lx og v ar vorum vier j hia saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna Sygurdar Jonssonar af eirne alfu enn Jons Filpussonar af annare at suo fyrir skildu at Jon Filpusson selldi Sygurde Jonssyni þridiung j iordinne Biornolfsstodum næsta Breidavadi

1) Svo; vantar: góðum mönnum kunnugt, eða eitthvað þvílíkt.

i Langadal vndan sier og sinum erfing[i]um enn vnder Sygurd og hans erfingia med ollum þeim gognum og giædum er greindum[1]) jardarpartj fylger og fylgt hefur at forno og nyu oc Jon var fremst eigandi at ordin. hier j mot atti fyrnefndur Sygurdur Jonsson [at] giefa suo mykla peninga. sem fie lææ[2]) j greindum[1]) jardarparti j ollum peningum. Og til sanenda hier vm setium vier fyrnefnder menn vor jnncigle fyrir þetta bref huert skrifat [var] a Sualbardi a Eyiafiardarstrond ä sunnodagin j paskaviko[3]) a odro are sidar enn fyr seiger.

---

308. 28. december 1565. á Svalbarði.

JARÐASKIPTABRÉF, og er Breiðavaði í Langadal skipt við Brekku í Svarfaðardal, með því fororði, er bréfið greinir.

AM. Apogr. 359, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex originali“ „a kalfskinn“. Jón segir til innsigla.

Þad giorum wier Jon Ormsson. Jon Stefansson. Jngemundur Arnason og Jon Rafnsson godum monnum witurligt med þes[s]u woru opnu briefe. at j Sigleuik ä Eyiafiardarstrond annann dag jola:[4]) þa lidit war fra gudz burd. M. D. lx. og. v. ar. vorum vier j hia saum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna j fyrstu Sygurdar Jonssonar af eirnne alfu enn Jons Filpussonar af annare. at suo fyrer skildu at Jon Filpusson sellde Sygurde Jonssyne jordina alla Breidauad j Langadal er ligur(!) j Holltastada kirkiu sokn med ollum þeim gognum og giædum er greindre jordu fylger og fylgt hefur at forno og nyo og Jon var fremst eigande at ordin fyrir .lc. hier i mot gaf adur nefndur Sygurdur Jonsson jordina Brecku j Suarfadardal er liggur i Tiarnar kirkiusokn fyrir .xlc. med ollum þeim gognum og giædum er jordinne Brecku fylger og fylgt hefur at fornu

---

1) greingum, Apogr. 2) Svo. 3) Það getr varla annað verið en sjálfr páskadagrinn (30. mars 1567). 4) þ. e. 26. dec.

og nyu. og þar til ij kugillde. hundradshest og .ljc. j nautum. saudum. smiore edur vadmale. Enn þar jordin Breidavad var dyre(!) þa skyllde fyrnefndur Sygurdur eignast vc fyrir þad ef hann næde aptur nefndre jordu Breidauade af Arngrime Biornssyne er a hana var sestur. og ef þrattnefndur Sygurdur næde eigi aptur jordune med logum skillde huor eignast sitt. en adur sagdur Jon inna honum fyrir kostnad sinn suo hann uære vel af halldinn enn tittnefndur Sygurdur skyllde vmbod hafa yfer iordune Breidauade þangat til hann nædi henne med ollu. enn ei vtgreida fyr nefnda iord Brecku. edur þau vc enn hann hefde med logum aptur nad allre jordune Breidauade. sagde Jon til halfkirkiu skylldar a Breidauade en neitade odrum jtolum. lysti Jon þui at hann hefde optnefnda iord Breidauad huorke pantad ne vedsett vid nockurn mann fyr enn vid tittnefndann Sygurd Jonsson. skyllde sa hallda til laga er keypte enn hinn suara lagariptingum er sellde. Suo og skyllde huor abyrgiast vid skodun sina jord ef a kynne koma til þess afhentar være. Enn þrattnefndur Sygurdur skyllde fylleliga lagasokn eiga a Arngrime Biornzsyne fyrer ranga attekt a sagdri jordu Breidauade. Og til sannenda hier vm setium vier fyrnefnder menn vor innsigle fyrir þetta jardakaupsbref huert skrifat var a Sualbardi a Eyiafiardarstrond ij dogum sidar enn fyr seiger.

---

309. 1565. **á Æsustöðum.**

LÝSING Steins Örnólfssonar á skiptum þeirra bræðra, hans og Þorvarðs Örnólfssonar, einkum um Syðsta Gil i Langadal.

AM. Apogr. 4785 „Ex originali."

Suo felldann framburd og lysing ber eg Steirn Aurnölfsson atlı wid worum ij brædur Þoruardur Aurnölfssön og eg skilgietner syner faudur ockar Aurnölfs. og erfdu wid epter hann þessar jarder Wfagil xvjc. Smillaberg xvjc. Jllugastadi viijc. og Sydstagil i Längadal

iiijc og xx og þar til xiiijc j gödum penijngum og þarfligum.. leijd þä svo vm nockur är. at wid skiptum ecki þessum arfi. helldur lagda eg minn part jardanna j hans walld til medferdar. þvi eg þurfta þä ecki ä ath hallda þvi eg war wistfastur madur. enn hann bufastur. og hafdi fyrir mödur ockar. þvi hwn war fielaus. för eg þä nordur j sveiter til wista. sellde þä ädur sagdur Þoruardur brodur[1]) minn þessar jardir Wfagil og Jllugastadi. kom hann þä nordur i sueiter til mijn. og sagdi mier þetta. sagdi hann þä þetta mætti wera sinn hlutur erfdarinnar suo mikiet[1]) sem jarda dyrleikinn wæri aa þeim jaurdum sem hann sellt hefdi. bad hann mig þä ath leyfa sier at selia Smillaberg. þvi hann wæri þä enn fielaus ordinn sakier sinnar ömedar og mikiels fiesegta wtgialldz. Medkienne eg. at eg samþygti þä þessar hans jarda saulur. med þvi skilordi. ath eg skyllda eignast Sydstagil j Längadal. sem liggur i Holltastada kirkiusökn. og þvi jätadi hann. Suo og lofadi hann. at eg skyllda fulla peninga fyrer þad fä. sem hann hefdi meira i jaurdunum sellt enn sinn arfur hälfur wæri. war eg og ockar brædra elldri. Enn uppi þessa hans peninga lofun fieck hann mier iijc. i gödum peningum og einn hest gödann. lieda eg þä honum og mödur minne þessa jaurd Gil til aabwdar suo leingi sem eg þyrfdta ecki siälfur wid. enn hann lofadi eg skyllda fullnad j leiguna faa. för eg þä austur i sueiter. og war eg þar wel .xx. är. fretta eg þä fräfall þessa mijns fyrrnefnda brödurs Þoruardar og suo þad hann hefdi þessa jord Sydstagil sellt. för eg þä at austan sams ärs. og eg fretta þetta. og ä þvi sama äre bad eg Päl bönda Grimsson at brigda fyrer mig jaurdina Sydstagil i Längadal. og i annat sinn Jön bönda Skwlason cg optar hef eg þessa jord brigdt og brigda lätid. og ecki hefur þessi jord werit suo viij ärum leingur. at eg hafi ecki hana brigda lätid þadan af eg wissa at hwn war selld. og þessa jaurd hef eg alldri huorcki saulum sellt nie giaufum giefit

1) Svo.

neinum manni ä æfi minne fyrr enn eg sel hana nu Þorualldi Biornssyni. epter þvi sem bref þar vm giort wtwïsar. Og epter aullum þessum mijnum framburdi og lysijng wil eg sueria nær þorf giorer. Og til sannenda hier vm set eg mitt jnnsiglli fyrer þetta bref. hvert skrifad war ä Æsustaudum i Eyiafirdi ärum epter Gudz burd m. d. lx og fimm.

---

310. 1565.

BYGGING jarða Garðakirkju á Álptanesi.

AM. Apogr. 1859 „Ex apographo Gardensi" (AM.) frá 1701.

Copiur af skiølum Garda kyrkiu fyrer þad är 65[1])
Bygdar jarder og Hialeigur i Gørdum.

1. Gudmunde Hausastade fyrer malnytu kugillde. miøltunnu. manslän ad vertid. med jørdenne eitt kugillde.
2. Asbirne Selskard fyrer iij. vætter fiska. äskilinn kyrfödurs vallar slattur. med jordunne ij kugillde.
3. Hraunshollt byggt mäg Þorsteins fyrer fridar. xx. alner. äskilinn vallarslattur. og mannslän um vertid. med jørdunne eckert kugillde. madurinn heiter Jngemundur.
4. Wifilstader Jone Pälssyne fyrer malnytu kugillde og mannslän. med jørdunne ij kugillde.
5. Backe Jone Jonssyne fyrer iiij. vætter fiska. vallarslätt. mannslän. med jordunnj ij kugillde.
6. Dysiar. Jone Markussyne fyrer iij. vætter fiska. mannslän. vallarslätt. med jørdunne ij kugillde. Jtak j sølfafiøru stadarens einn dag.
7. Akurgierde Päle fyrer fiska til tals 1. hundrad. er þar med eitt kugillde.
8. Hamarskot bygt fyrer iij vætter fiska. vallarslätt. med jørdunne j kugillde.
9. Nyiabæ Gudmunde fyrer iij vætter fiska. vallarslätt. Röa ä skipenu heim um kring är. med jørdunne kugillde.

---

1) þ. e. 1565.

Hialeigur ij.

Pälshus byggd Heriolfe fyrer iij. vætter fiska. og vera fyrer skipe stadarens heima. og Röa ä þvi epter þvi sem sä skicka vill sem Räda ä stadnum. er þar med j kugillde.

Hlid byggd Hakone fyrer iij. vætter fiska. mannslän og formennska ä skilenn. er med hiäleigunne eitt kugillde. enn adur voru þar tvo.

---

311. 1565. í Saurbæ.

VIDIMUS af Bolungarvíkrbréfi 16. febr. 1449.

AM. Apogr. 977, eftir eftirriti m. h. Jóns Magnússonar eldra sýslumanns í Dalasýslu.

Þad medkennunst uid Sigurdur Ormsson og Ari Einarsson ad uid hofum sied og heyrtt yferlesid suo hliodandi bref med jnsiglum sem hier fyrir ofan er skrifad. og hier epter vilium uid sveria ef þurfa þiker. Og til sanninda hier um festum vid ockar jnsigle fyrir þetta transskriptarbref huert ad skifad uar aa Saurbæ aa Raudasandi arum epter Gudz burd 1565 aar.

---

312. 1565. í Saurbæ.

TRANSSKRIPTARBRÉF.

AM. Apogr. 975, uppskrift staðfest í Skálholti 21. dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Hafliða Bergsveinssyni og Þórði Þórðarsyni eftir frumtransskriptinu sjálfu.

[Hér koma þrír vitnisburðir um Bolungarvíkrtolla:
1. Þórðar Auðunarsonar og Knarrar Þórðarsonar 28. mars 1467.
2. Þórðar Auðunarsonar 28. mars 1469.
3. Jóns Alexíussonar 13. febr. 1469].

Þat medkennuzt vid Sigurdr Ormsson ok Are Einarsson ad vid hofum sied ok yferlesid suo latande vitnisburdarbref med heilum ok oskoddum hangande jnsiglum ord epter ord sem hier fyrir ofan skrifad er. ok hier

epter vilium vid sueria ef þurfa þiker. Ok til sanninda hier vm festum vid okkr jnsigle fyrir þetta transskriptarbref huertt ad skrifad var j Saurbæ a Raudasande arum epter gudz burd M°. D. lx ok v. ar.

---

313. 1565. í Skálholti.

REIKNINGR kvikfjár, afla og afgjalda Skálholtsstóls, og stóð þann reikning síra Þórðr ráðsmaðr Jónsson.

AM. 260, 4to., bl. 36—9.

Anno dominj 1565.

Suo micil vetrar vanholld ä stadnum oc ollum stadarbuunum fra Attadeigi til fardaga. Jnprimis iij kyr. Jtem asaudur c oc x. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre lxxiiij. Jtem fullroskner hestar xxxiiij. Jtem fullrosken hross xj. 4 þreuetur. ij tuæuetur. iiij veturgomul.

Suo micill frammgangr ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr lxxiiij. Jtem gomul naut xix. Jtem þrevetur iij. Jtem tuæuetur vij. Jtem asaudur iiijc oc xij ær. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iijc lx oc ix. Jtem fullroskner hestar lj. Jtem j þreuetur. Jtem ij tuæuetrer oc ij veturgamler. Jtem fullroskin hross xxvij. iij þreuetur. iij tuæuetur. Jtem j veturgamalt.

Suo micit heim tecid ä stadnum oc ollum stadarbuunum. Jnprimis kyr xiij. Jtem j naut tuæuett. j naut veturgamalt. Jtem asaudr xxix. Jtem gamler sauder xij. oc ueturgamler xij. Jtem fullroskner hestar ix. Jtem 2 þreuetrer. j tuæuetrer. Jtem j hross gamalt. tuo tuæuetur.

Suo micit vr fodrum j Floa oc ä Skeidum. Jnprimis kyr l oc iij. gomul naut vij. þreuetur naut xiiij. tuæuetur xviij. veturgomul naut xl. Jtem asaudur xl. oc iij. Jtem tuæuetrer sauder og elldre xxx oc j. Jtem veturgamler sauder xjtigi. Jtem fullroskner hestar viij. ij tuæuetrer. j veturgamall. Jtem fullroskin hross vij. j þreuett oc ij tuæuett.

Suo micid vr fodrum j Badum Hreppum. Jnprimis kyr xxx oc iij. Jtem gomul naut 4. Jtem þreuetur 4. Jtem

tuæuctur xx. Jtem veturgomul xx oc iij. Jtem asaudur xx oc j. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre viij. Jtem veturgamler sauder c xx oc v. Jtem fullroskin hross ij.

Suo micit vr fodrum j Biskupstungum. Jnprimis kyr xx oc iiij. Jtem gomul naut vj. Jtem þreuctur fiagr.[1]) Jtem tuæuetur xu. Jtem veturgomul naut xx. Jtem asaudr xxx oc vij. Jtem gamler sauder vij. Jtem veturgamler sauder lxx oc iij. Jtem fullroskner hestar 4. Jtem j veturgamall. Jtem 3 hross gomul. Jtem j þreuett.

Suo micid vr fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal. Jnprimis kyr xxx oc vj. Jtem gomul naut ix. Jtem þreuctur xuiij. Jtem tuæuetur xxx oc v. Jtem veturgomul naut xxx oc iiij. Jtem asaudur xxx oc ix. Jtem tuæuctrer sauder oc elldre xx oc iiij. Jtem veturgamler xtigi oc v. Jtem iij hestar fullroskner oc j hross fullrosked.

Suo micid vr fodrum j Skammbeinstada vmbodi. Jnprimis kyr xuiij. Jtem gomul naut xiij. þreuetur vij. Jtem tuæuetur xuiij. Jtem veturgomul naut xx oc j. Jtem asaudur xl oc ix. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre xj. Jtem veturgamler sauder c xx oc j. Jtem j hestur fullroskenn. oc j hross þreuett.

Summa kyr ä stadnum oc aullum stadarbuunum oc vr fodrum oc til luckt vr vmbodum med þui sem heim var tecid. Jnprimis kyr ijc oc x. Jtem gomul naut l oc viij. Jtem þreuetur l oc iij. Jtem tuæuetur xjtigi oc fiogr. Jtem veturgomul naut c oc xix. Jtem asaudr vc xjtigi. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iiijc xl oc ij. Jtem veturgamler sauder iiijc xtigi oc vj. Jtem fullroskner hestar lxx oc vj. Jtem þreuetrer iij. Jtem v tuæuetrer. oc iiij veturgamler. Jtem fullrosken hross xl oc j. Jtem þreuetur vj. Jtem vij tuæuetur. oc j veturgamalt.

Suo micit vti luckt burtu bygt oc til jarda sett. kyr l oc vij. Jtem j naut gamalt. Jtem j naut þreuett. Jtem tuæuetur xij. Jtem veturgomul naut vij. Jtem asaudur

1) Svo.

c oc iij. Jtem gellder sauder xxx og v. Jtem veturgamler xjtigi oc vj. Jtem fullroskner hestar vj. Jtem ij veturgamler. Jtem iij hross fullrosken. Jtem j hross veturgamalt.

Jtem haufum vier samiafnat frammganginum oc tilluektunum vid vtiluckirnar oc vid þad sem epter var vm sumarit til lifs oc bus oc til fialls. Jnprimis kyr vt sem jnn. Aasaudur fiorum færra vt sem jnn. Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn. Jtem gomul naut oc vng vt sem jnn. Jtem gamler hestar oc vnger vt sem jnn. Jtem gomul hross og vng vt sem jnn.

Suo micit til lifs oc bus ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr c lxx oc ix. Jtem asaudur iiijc lxx oc viij. Jtem fullroskner hestar lxx oc v. Jtem j þreuctur. þrir tuæuetrer. oc ij veturgamler. Jtem fullroskin hross xxx oc viij. Jtem iiij þreuetur. Jtem viij tuæuetur. j veturgamalt.

Suo micit til fiallz ä stadnum oc ollum stadarbuum. Jnprimis gelldar kyr iij. gomul naut l oc vij. Jtem þreuetur l oc ij. Jtem tuæuetur xtigi oc ij. Jtem veturgomul naut c oc xij. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iiijc oc vij. Jtem veturgamler iijc oc xjtiger. Jtem xx gellder oc j.

Suo micil sumar vanhaulld ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr v. oc gomul naut v. Jtem þreuetur iij. Jtem tuæuetur v.. oc veturgomul v. Jtem asaudr xxx oc j. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri l. Jtem veturgamler xx oc vij. Jtem ij hestar fullroskner. Jtem fullroskin hross iiij. Jtem j þreuett. oc j tuæuett.

Suo micit af fialli aa stadnum oc aullum stadarbuum. Jnprimis iij kyr. Jtem gomul naut af fialli 8 aa. Jtem þreuctur naut tueimur færra af fialli enn aa. Jtem tuæuetur naut x færri af fialli enn aa. Jtem veturgomul naut xiij færri af fialli enn aa. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre xl oc j færri af fialli enn aa. Jtem veturgamler sauder lx oc iij færri af fialli enn aa. Jtem gelldær viij af fialli færri enn aa.

Suo micil haustaflogun aa stadnum oc ollum stadar--

buum. Jn primis kyr l oc vij. Jtem gomul naut xxx oc iij. Jtem þreuetur naut xj. Jtem tuæuetur iiij. Jtem veturgomul naut iiij. Jtem ij ær. Jtem gellder sauder c oc xl. Jtem veturgamler xij.

Suo micit til lifs oc fodurs aa stadnum oc ollum stadarbuum. Jnprimis kyr lx oc iiij. gomul naut x. Jtem v naut aa fiorda vetur. Jtem aa þridia vetur vij. Jtem aa annann vetur vj. Jtem aasaudur iiij^{c} lx oc oc ij. Jtem gimbrar c xl oc vj. Jtem gellder sauder c xjtigi oc vj. Jtem veturgamler c viijtigi oc ij. Jtem fullʀoskner hestar 71. Jtem hestr ä fiorda vetur. Jtem fiorer aa þridia vetur. Jtem ij ä annann vetur. oc j ä fyrsta vetre. Jtem hʀoss fullʀosken xxx oc iiij. Jtem ä fiorda vetur 4. Jtem ä þridia vetur vij. Jtem ä an[n]an vetur j. oc ä fyrsta vetur j.

Suo micit j fodrum j Floa oc ä Skeidum. Jnprimis kyr xuiij. Jtem gomul naut j. Jtem vij naut ä fiorda vetur. Jtem xu ä þridia vetur. Jtem ä an[n]an vetur xxx. Jtem ä fyrsta vetur xx oc ij. Jtem lomb lxxx oc iiij.

Suo micit j fodrum j baadum Hreppum. Jnprimis kyr xx oc j. Jtem ä fiorda vetr ij. Jtem ä þridia vetur vij. Jtem ä an[n]an vetur xiij. Jtem ä fyrsta vetur xx oc viij. Jtem lomb lxx.

Suo micit j fodrum j Biskupstungum. kyr xuiij. Jtem j naut gamalt. Jtem ä fiorda vetur v. Jtem ä þridia vetur viij. Jtem ä annann vetur xu. Jtem ä fyrsta vetur xxx oc ij. Jtem lomb xxx oc iiij.

Suo micit j fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal. Jnprimis kyr xiiij. Jtem xv naut ä fiorda vetur. Jtem ä þridia vetur xxviij. Jtem ä an[n]an vetur xx oc ix. Jtem ä fyrsta vetur xl oc v. Jtem lomb lx oc viij.

Suo micit j fodrum j Skammbeinstada vmbodi. Jnprimis kyr v. Jtem gomul naut vij. Jtem ä fiorda vetur ij. Jtem ä þridia vetur xv. ä an[n]an vetur xv. Jtem ä fyrsta vetur xx oc iiij. Jtem lomb xtigi oc ij.

Summa j fodrum ä stadnum oc ollum stadarbuum oc j aullum vmbodunum. Jnprimis kyr c oc xx. Jtem gomul naut xix. Jtem ä fiorda vetur xxx oc vj. Jtem a þridia

vetur lxxx. Jtem aa an[n]an vetur xtigi oc viij. Jtem ä fyrsta vetur c xxx oc j. Jtem lomb ijc xl oc viij.

Jtem haufum vier saman jafnat þui sem var til lifs oc bus vm sumarit oc til fialls vid þad sem var til lifs oc fodurs epter vm haustid at reiknudum ollum haustaflogum. Jnprimis kyr vt sem jnn. Jtem gomul naut oc vng vt sem jnn. Jtem asaudur vt sem jnn. Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn. Jtem fullʀoskner hestar oc vnger vt sem jnn. Jtem fullʀoskin hross oc vng vt sem jnn.

Summa kirkiu kugildi j Floa oc ä Skeidum. Jnprimis xx oc ij. Jtem leigu kugildi cc lxx oc viij oc j halft.

Summa kirkiu kugildi j ʀaadum Hreppum ij. Jtem leigu kugildi c xl oc vij.

Summa kirkiu kugildi j Biskupstungum. Jtem xij kirkiu kugildi. Jtem leigu kugildi i½c oc j.

Summa kirkiu kugildi j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal xij. Jtem leigu kugildi ijc xx oc vij oc j halft. Jtem stauku kugilldi. ij hia sijra Þordi Gislasyni. Jtem hia sijra Þordi Gudmundssyni ij kyr oc vj ær.

Summa kirkiu kugildi j Skammbeinstada vmbodi xiiij. Jtem leigu kugildi c xxx.

Summa kirkiu kugildi j Gryndavijk og Krysuvik med Herdisarvijk viij. Jtem leigu kugildi þar sama stadz xx oc ix.

Summa kirkiu kugildi j Heynes vmbodi vij. Jtem þar heima x suo ordin vj kyr oc 4 asaudar kugildi. Jtem leigu kugildi j vmbodinn xtigi oc j halft. er hier med ʀeiknud Eyri j Kios. Jngunnarstader. Þrandarstader oc Hrijsar j Bryniudal.

Anno dominj 1565 komu þessar jarder jnn j stadarins ʀeikningskap fyrir Nesiajardernar. sem liggia j Borgarfirdi oc ä Hualfiardarstrond. Summa leigu kugildi ä þessum jordum 94.

Summa summarum kirkiu kugildi j aullum stadarins vmbodum viij tigi oc vij.

Summa summarum kugildi ä stadnum oc ollum stadarbuunum oc j fodrum oc leigu kugildi j aullum vmm-

bodunum oc stauku kugildi hia odrum monnum xiij^c oc iij.

Summa summarum gomul naut oc vng iij^c xxx oc iiij.
Summa summarum gamler sauder oc vnger iij^c 78.
Summa summarum gamler hestar oc vnger 79.
Summa summarum gomul hross oc vng 47.
Summa laumb ij^c xl oc viij.

Suo micid vr vllu giort a stadnum oc ollum stadarbuum xxu½ vod. Jtem reiknuduzt vadmal vt sem jnn. Jtem lagdi Biskupinn til stadarins 25 voder.

Summa hlutar skreid [oc lands skylldar skreid[1]) epter skip oc menn j Grindauick. Herdisaruick. Selvoge. Þorlackshafn med EyrarBacka oc ArnarBæle. vj lester viij^c. oc xl fiskar. Jtem til stadarins j lester ix^c oc xl fiskar. Jtem Reiknadizt skreid suo vt sem jnn.

Suo micil smior heim komen c vætter xx oc iij. Reiknuduzt smior vt sem jnn.

Vetrar vanholld a stadnum oc aullum stadarbuum til attadags. Do eitt naut a þridia vetur. Jtem ær med gymbrum lxx. vnger sauder oc gamler xxiij.

Stod þennan reikningskap Erlig persona Sira Þordur Jonsson radzmann. Voru þesser reikningsmenn Herra Gisli Jonsson. Sira Biorn Olafson. Sira Einar Olafson. Gudbrandur.[2]) Gisli Sueinson. Magnus Jonson. Jtem lesari oc skrifari Sira Grimur Skulason.

---

314. [ca. 1565?].

LANDAMERKI kirkjujarða í Vatnsfirði.

Ny kgl. Saml. 1847, 4to. D, bls. 54 og bls. 59 (= b) skr. 1669, m. h. síra Guðbrands Jónssonar í Vatnsfirði.

Þesse eru landamerke mille Vatnzfiardar kirkiu jarda. epter skrife säluga sira Jons Loptssonar.

1. Giørfudalur ä land millumm Alfftagröfar är og Giørfudalzär.

1) [tvítekið. 2) Svo, þ. e. síðar byskup Þorláksson.

2. Vogar eiga siönhverfing vpp ä fiall jnn ad Lejte. og vpp og vt j landamerkia lagiena. üt j lækinn ä Breydumyre. vnglamba kelldur gagnvart framm epter fialle.

3. Svansvijk þar utann ad. og gagnvart framm epter bak vid fiallid framm j Torfenn. skilur þa Torfalækrinn. framann[1]) j Vatzhlijdarvatne. vr þuj ä hun ofann ad Svansvijkur vatne. og Reykiarfiadara.[2]) vr þuj og til siöar. enn üt frä ad fremsta Garde j Reykianese.

4. og 5. [Hälshus og Þufur.[3]) Kellda sem er fyrer framann Hälzhusa steck. skilur lønd ä[4]) mille Hälshusa og Þufna.

6. Hestur[4]) j Hestfialle er eirn standklackur eda klettur. sem kalladur er kerling vndann honum geingur [hladgardz mind[5]) ad sio ofann. kippkorn jnn frä Kolbeinseyre. þad eru landamerke mille Hests og Fötar.

[Landamerke mille Hestfiardar og Eijdis j Seydisfijrde Kafanef sem er skamt fyrir jnnann Svanagröfarlæk.

7. Sveinhüs.[3]) Siöfedmingur er[6]) landamercke Sveinhüsa og Hälshüsa.

Þetta ofannskrifad um landamerkin epter skrædu ritad.

Aftan við *b* er þetta ritað:

Gissur x. Marteirn viij. Gijsle xxxij.

Skrifad epter skrædubok. ä hvoria Sira Jon Loptsson sem hiellt Vatnzfiardarstad .31. är edur 32. þetta ritad hafde.

---

315. [ca. 1565].

FYRIRSÖGN að byggingarbréfi.

Lbs. 99, 4to., bls. 79—80, m. h. sira Jóns Halldórssonar 1712 eða nokkuru síðar.

Skilmäla form ad byggia jørd sijna.

Jeg N. N. son bygge þier N. N. son jørdina er liggur i N. kirkiu sökn. N. ad dyrleika. med hennar giædum og

1) framm, *b*. Reykiafiardarä, *b*. 3) [sl. *b*; 4) sl. b. 5) [Veggrusl edur ladgardz mindar, *b*. 6) ä ad skilia *b*.

riettu eignar landi. med N. kugijlldum og fullri landskulld. effter þijnu megni. minni villd og jardarinnar dyrleika til næstu fardaga. ad þessum tilstandandi umlidnum. med þvi möti. ad med bot husa. tuns og vel tækum kugijlldum vid skiliest. þa þier ber. buist vid skilum um forfallalausann eindaga ä leigum og landskylld. leigum ad Michaelsmessu. landskylld i fardøgum. Eirninn[1]) fyrir jørdina fædslu og fylgd fätækra. bodburdi. tijundum og rietti. siert mier hlydinn og handgeinginn. meter mig mest og mijnar skullder. siert mier i øllu megulïgu[2]) til gagns og geds. enn i øngvu til stygdar. audger þig hvørki nie nærer rängliga ellegar þijna. leitir þier helldur fulltings og rädz hia gudi og gödum mønnum. riettvijker mijnu og til skila halldir. veriest fyrer gudz myskun sierplægni. komir þier vel vid alla goda menn. Lofer þu þessu og endir. þa skalltu med handabandi af mier hafa heimilld fyrer äkvednu um tileinkadann tijma. Lofer þu þessu og endir ecki. þa önyter þu mijna heimilld. og öfrelsar þier allt ädursagt. giørir þig rækann. enn mitt a øllum tijmum riettnæmt. ad vitni þeirra sem ord mijn heyra.

Þetta form hafdi Sira Jon Lofftsson i Vatnzfijrdi. effter þvi sem herra Arne Oddsson Løgmadur skrifar med eigin hendi.

---

316. [1565].

FORSÖGN presta frá dögum Gísla byskups Jónssonar í Skálholti fyrir því að lýsa banni og forboði yfir þeim, sem vanrækja kirkjusókn.

Thottssafn 596, 8 vo., bl. 20—21, skinnbók, skr. eftir 1566.

Um þa menn sem vanrækia ad sækia kirkiu.[3])
Þat giore ec .... Prestur ...... ouerdugur gudz

1) Svo; undir skilið: svara. 2) Svo = möguligu. 3) Hér er með rauðu skrifað neðanmáls: Nessit (ɔ: Nescit) regnare. qui nequit dissimulare. Sa kann ecki at stiorna sem ecki kann at stilla edur uægia.

ordz þienare a .... stad christnum maunnum kunnigt j þessu minu opnu brefe. sokum þess at þu ....son leggur fyrer þic. þa liotustu athofn liifs og salar vegna. sem finnast ma. at þu uanræker þina kirkiusokn. og hefur forsomad og fyrerlitid gudz heilügv ord og predikun j langa tiid. edur tima forlidenn. j moti Gudz bifalningu og skipan. bædi j gamla logmale og nyia. huer aull uor saluhialp og syndanna fyrirgefning er ut j folgin. og þad eilifa lifid. uottar hier upp ä volldugur drottenn Jesus Christus. j attunda capitula Johannis suo seigiandi. Huer hann er af gudi sa madur heyrer gudz ord. En huer þaa uill ecki heyra hann er ecki af gudi. Su er klausan þyngre. gef henne uagt suo þu vernder[1]) aptur aa sanan ueg. Seger og suo Jesus Christus. huer ydar heyrer hann heyrer mier. þad er suo at skilia. sem hans kennedomr. predicararner framflytia j sinu bifauludu embætti. þeir af gudi og ualldzstiornenne kallader og kiorner erv. þar þeir predika þad hann sialfur kent hefur. hvar et at hniga meir en. M.[2]) greina j gudlegum letrum. Og þui j Ihesu Christi nafne giore ec þier. .... þriar loglegar aaminningar. fyrir Gud faudur. og hans dyrmæta son Jesum Christum. og krapt heilax anda. At þu yfer bæter og uerdugan auoxt giorer jdrunarennar jnnan. xiiii daga. vtan fyrr skie. vilie af heilagx anda jnnblæstre fyrir adur greinda svivirding og salutaupun. j þriosku þinne og þrafullum aurugg-leik framda. En vilir þu j samre vanræktt og villudome blifa. j greindu tilfelli þa segi ec þic j bann og forbod. þad frekast sem gudspiallet jnne helldr. og fleire adrar gudligar Ritningar. heilagra spamanna. propheta og postula vtskyra. sem annan villumann. suo og skyt ec þinne ohlydne og yfertrodzlu vnder ueralldliga valld-stiorn huerre vanvirdv edur vnder uarpe. þu uerdur hier fyrer skylldugur. enn ec afseigi mier allan uanda j greindum greinum. og þier a hendur. At uitne mins Almattigx[1]) yferbodara. og kristiligrar samkvndu. En

1) Svo. 2) þ. e. 1000.

þess bidium uer avll gudz hiord at þu ...... son hreppe[r] aptur huarf. og yferbot til gudz nadar. Og at sa jlife himneski fadiren[1]) uirdist hann aptur at leida a riettau lifsens ueg. fyrir sinn Almattugan elskulegan son Jesum Christum samt heilugum Anda. Amen. Og seigium hier upp a vora helgustu bæn. Fadir vor.

---

317. [1565].

UPPKAST að konungsbréfi (að því er virðist til Hamborgarráðs), er leyfir verzlun á Jslandi það sumar, vegna skulda, sem leyfisbeiðendr eigi þar.

Eftirrit í ríkisskjalasafni Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

Friderich.

Wir haben ewer widerschreiben denn 3 Martij datirt denn 19 desselbigen Monats empfangen vnnd daraus vermercke aus was vrsachenn Ir mit vnns der Isslendischen fahrt halber auf denn nechst von vnns beschehenenn fürschlag zu handelnn nicht bedacht. vnd aber gleichwol euch bey biss daher vngehinderter vnnd gebrauchter Schiffart dahinninn bleibenn zulassenn. oder aber zum wenigsten die einfurderung Irer daselbst ausstehende schulde. diesen sommer vber zugestatten gesucht. daruff wir euch den disinn antwort nicht verhaltenn mugenn. das wir euch oder keinem Menschenn. einiges freyenn altenn. oder vngehinderten gebrauchs der Sigilation in Isslandt auff andere wege. als was von vnns oder vnsernn vorfahren precario erhalten. gestendig seinn. dis auch bey diesser gelegenheit vnnser vnnd vnnsers Reichs Notturft nicht zulest. die haffen Iemandts ohne sondere Handlung oder vorbeding. besuchenn zulassen. derhalb wir dann auch itzo auf etzliche derselbigenn. mit etzlichen vnderschiedlichenn Personenn auf gewisse mass. vmb souil schleuniger abgehandelt vnnd geschlossen. haben auch andere leuthe

---

1) Svo.

ahn der handt. die sich dervbrigenn Haffen halber mit vns zu ferner Handlung einzulassen erbieten. Vnnd weit dan aus berurten eurn schreiben wol vermerckt. das den ewrn vmb die Isslendische Hantirung so gros zu thun nicht ist. lassen wies billich derhalb bey vorigem vnnserm derwegen an euch ergangenem schreiben aus Sora den 10 Januarij dieses itzlauffenden 65 Iahrs Datirt vorthan beruhen wiewol wir euch dannocht zu gnaden vnd der billicheit halber gönnen wollen. das ir oder die eurn. diesen Itzolaufenden Sommer vber. vmb einfurderung ihrer ausstehenden schult daselbst hineinn siegeln mugen doch das darundter keine newe handlung getrieben. beine weitere schult gemacht. auch an bezalung der schult. keine von vnns verbottene wahren angenohmen vel weiniger ausgefurt werdenn. bey verwirckung ernster Straff ahn leib. Schieff. vnnd gutter.

Dass Ir auch gebetten ob etwas kunfftiglich zu ewerer verunglimpfung bey vns angebracht. ewer entschuldigung dagegen einzunehmen achten wir nicht weniger. als von vnnsernn rechten beschehenn ahn sich selbs billich. vnnd wollen vns auf eur vnderthenigst gehorsam vnnd gutwilliger zeygung gegen euch wol allenthalb widerumb geburlich zuerhalten wissen seint euch mit gnaden vnd gutten gewigt Datum.[1])

(Á viðfestu blaði er grein sú, er hér fer á eftir, líklega úr bréfi frá hirðstjóra konungs á Íslandi og þá frá þessu ári og undirstaða að bréfinu næst á undan)

Om then ysslandske Handell.

Item først ath Kongl. Maiett scriver de Hamborgher till ath de forholle them nogher tiid ath seyle pa Yslandh efther swowæll saa ath Kongl. Maitt haffuer thet selff behoff thet ther kandh falle po nogher thii[d] ath kongl. Maitt haffuer forfareth ath thet formynsker sigh nogeth och hans Nade haffuer thet selff behoff thet ther nogher tiid kand falle her efther.

Item ath Kongl. Maitt will lade hwerth aar løbæ 2

1) Svo.

skiib til Yssland hwerth skiff po 100 lesther for wden kosth och fetale och henthe ther Swowell och føre then her ynd wdi Landeth och lade lwttherræ ther her saa kand hans Nade haffwa[1]) ther aff hwerth aar 5 eller 6000 mk. Lubs och saa kand hans Nade bestille en Købman aff de facker ther køber hans Node samme Swowell aff och giiffuer ther fore goth gwll eller de ware som hans Node selff beger.

Item her søndher po Ysslandh wdi en Haffn som kalles Posandh ath ther yngen skiiff løber wden Kongl. Mait. eth skiiff wdi slyghensken ath hans Nade will ther lade skibæ all hans egen skath och Renthe som faller ther søndher pa landeth och siiden føre same fysk wdi Engeland och ther kiøbe klede fore till Kongl. Maitts egeth behoff. doch skulle thette forkyndes de Hamborgher om Hosthen till fornæ so de wistæ ther om ath rethe them.

Item liggher ther och en Haffn som kalles Reff harth hos Snebesyøkell ther faller och then bestæ fisk och købmanskaff ther faller po Landeth thet kan Kongl. Maitt och lade forsøge met uthskiiff pa 100 Lesther och siiden ther aff och ind wdi Engelandh efther klede.

Item ath de ængelskæ ther søgher Yssland om aareth mothe giffwæ deres taald wdi Engælandh po Stolhouith eller hwar Kongl. Maitt thet en andensted ther wdi Engæland wille sethe them foræ. hwar Kongen aff Engeland thet ykæ will yndgaa ath de ænge[l]skæ tha motthe giffwæ deris Talld po Wespenøen som liggher op till Yssland po en wge sos nær ther som de engelskæ thet ykæ wille yndgaa da kand Kongl. Maitt lade eth skiib løbe wdaff Norge enthen fran Bergen bemandeth tha kand thet skiiff twynge de Engelskæ till ath legge deres taal wd som de nw wdi langh tiid yckæ wdgiffueth haffuæ.

---

318. 1565—6.

BREZKIR kaupmenn kæra hömlur á fiskkaupum þeirra

1) Svo..

og fiskveiði í Vestmannaeyjum og aðfarir Símonar Surbecks í þessu efni.

Cal. MSS. Lord Salisbury, Hatfield (No. 186. 72). Hist. MSS. Commission XIII. bls. 70—1. Samkvæmt eftirriti frá Dr. Jóni Stefánssyni í Lundúnum.

Fishing in Iselonde. Complaints of merchants. Complaints: Certeyn articles declaring the ancient libertie of the subiects of Englonde concerning the fysshinge in Iselonde.

First that tyme out of mynde our occupiers have bene yerlie occupied into Iselonde for the buying of Stockfysshe and for the quietlie takinge of green fysshe as codde and lyng. heretofore without licence asking. paying the Customes due. that is to say for every merchant man's shipp and goods that buildeth his bothe uppon the shore and traffics with Iselondemen 5 marks English money. and for every ship that goeth thither that carries no merchandise with him. but goeth only for the killing of fysshe. with his oune boats and mere paying for his Custome one angell nobell and one barrell of salte or else a barrell of beere and no more. And for this Custom payinge they might go into what harbouring they woulde. And as now within these 20 years wee have been kepte out of all the harbours of Iselande. not suffered to pitch bothes. nor lie for fysshinge. the islande of Westmoney onlie excepted. Within these 2 or 3 yeares wee have not been suffered to traffique in Westmoney. for Simon Surbeck and his factors there command the inhabitants not to sell them fysshe. Surbeck also. when his ships come in. will unmoor the English shippes in the harbour and take their room. putting our men in danger of drouning. In the 6th yeare of Queen Mary. having war with France and Scotland. two English shippes were moored in Westmoney harbour. when there came two Scottish shippes of warre who were permitted by Simon's factors to land and to lay three brass pieces against the English shippes which were taken and the men carried prisoners into

Scotland. the goods being worth £ 2500. They also had a house on land which Simon took. saying he had boughte it of the Scotsmen. There is also demanded of them now the tenth fysshe that they kill upon the seas there. contrary to all righte and conscience.[1])

---

319. [eftir 1565].

BROT úr dómi um testamentisgerð.

Steph. 62, 4to., bl. 96, skr. ca. 1650—60.

Grejn vr þeim Domi sem gieck vm Testamentizgiord P...... h[eitins] P......sonar.

Finnum vier j Gudz ordi soddan grein Gal. 3. Einginn onyter Testamentum mansinz nær þad er stadfest nie eykr þar vid nockru. Enn vor gomul landz log hlioda so vm slijk tilfelli. Skipan su er menn giora ä sijdustum dogum heiter Testamentum og er þad Birting oc vitnisburdur hugskotsinz og er so skipad af h[eilögum] fedrum oc Gudz logum. oc eigi sijdr af kongum oc keijsurum so vijdt sem christninn er. ad sijdasti vilie mansinz skal frialz vera og allz kostar geymandi. J sama mata setium vier þa skipun ä af Gudz alfu. med radi oc samþycki virdugligz herra Magnusar kongz Biskupanna oc annara hinna vitrustu manna. ad skickun su er menn giora fyrer sier ä sijdustum dogum nærverandi ijur edr iijur skilrijkum vottum og presti ef honum näer. skal standa hiedan af oc opinberliga halldast so sem logmäl. Jtem Ef Erfingiar fylla ej so skipun frammfarinz mannz. skal þeim fyrirbiodast af Biskupz alfu þær Eigner sier ad nyta. Jtem samþycktt a prestastefnu j Holastigti oc so a Alþingi Anno 1552. Testamenta skulu halldast so sem adur hefr verid. Jtem samþycktt Anno 1565 Testamenta skulu halldast þar sem ej virdist til arfsuika vid Erfingia.

---

1) Aftan á stendr: The Complaints of the merchants trading Islande.

320. 1565—1570. í Miðfelli.

DÓMR um hjúskaparatburði Páls Halldórssonar við Guðlaugu, dóttur Þórðar Einarssonar, og um brigð hans á þeim heitum.

JS. 149, 4to., bl. 193 b—194 a, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði ca. 1666—7. — Lbs. 788, 4to., bl. 50—1, skr. ca. 1640. — AM. 211 C 4to., bls. 180—1, skr. ca. 1700. — Lbs. 65, 4to., I, 42—3, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640 (sleppir dómsmönnum). — Lbs. 91, 4to., bl. 217, m. h. síra Hannesar Björnssonar ca. 1698 (sleppir dómsmönnum). — Lbs. 101, 4to., bls. 297, m. h. síra Jóns Halldórssonar ca. 1720 (eftr 91. 4to.). — Enn er uppskrift dómsins í AM. 109 B, 8vo. — Ártal þessa dóms vantar í allar uppskriftirnar, en dómrinn er frá árabilinu 1564.—1570. Gísli Sveinsson rak Árnessýslu fyrst 1564, og Erasmus Villadsson er enn óvígðr leikmaðr 22. febr. 1564. En vígðr hefir hann verið 1565, því að þá er Guðbrandr Þorláksson skólameistari í Skálholti og Erasmus farinn. Sbr. alþingisdóm 1. júlí 1562.

Domur umm Trwlofaner og kaup.[1])

Þad giorum vier Erasmus Villhattsson.[2]) Jon Biarnarson.[3]) Þordur Jonsson. prestar Skällhollts biskupsdæmis. Magnus Jonsson. Þörer Sveinsson. Magnus Petursson. logriettumenn. godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefe. ad vier vorum til skodunar og [älits kallader[4]) j Midfelle j Runamanna ʀepp midvikudagenn effter ymbruviku af Herra Gijsla Jonssyne S.[5]) S.S. og suo[6]) Gijsla Bonda Sveinssyne [kongs umbodsmanne j[7]) Arness syslu.[8]) Anno....[9]) hvornenn fara skyllde umm þad kaup edur þann underbwnijng sem Päll Halldorsson hafde giortt vid Þörd Einarsson og hans dottur til hiönabands stiettar. hafde þesse ädurnefndur Pall keifft þessa stwlku Gudlaugu Þördardotter og var lyst j heilagre[10]) kirkiu sem til[11]) bar effter[12]) logum. Enn ad [giordum þessum[13]) underbwnijnge

1) Anno 1 (eyða), b. b. 211. 2) Wilialmsson 788, 211. 3) Bjarnason 211. 4) kraffder 788; [og dóms nefndir og krafðir 211. 5) Superintendens 788. 6) b. v. 788. 7) yfir 211. 8) [sl. 788. 9) eyða fyrir ártali í 149; hin sl. öll: Anno. 10) christeligri 788, 211. 11) b. v. 65, 91, 101. 12) ad 788, 65, 91, 101, 211. 13) [65, 91, 101; þessum giordum 149, 788.

villde adurschriffadur[1]) Pall ecke[2]) festa þessa adurnefnda stulku[3]) Gudlaugu Þordardottur.[4]) enn gat [þo ecke[5]) nein logleg forfǫll til funded. hvarke hennar vegna nie sinna. nema sinn eigenn sialfs þverbrotenn vilia. Rannsokudum vier [adurschriffader menn[6]) og jnnelega effter leitudum vid þennan[7]) Päl hvad hann villde hellst hier til finna. ad hann villde bregda sijna lofun og handsǫl. enn hann sagdest ei meiga neitt þar[8]) til finna. nema hann hefde þar hvorke sinne.[9]) hug nie vilia til ad sier öneyddum og viliugum. þui kunnum vier ecke[10]) effter vorre samvisku þessa[11]) menn saman ad dæma edur hiönabanded[12]) med þeim binda. helldur dæmdum vier þau frij og skilenn hvortt vid annad þad sem hiönabanded snertter. Enn Päll slijku sekann vid kongsvallded[13]) og gifftingarmann sem logmäled og adrer Riettar dömar þar umm skyrlegast[14]) hallda. hvoria secktt og lijka rett vid gifftingarmann ad logrettumennenner dæmdu þennan fyrskrifadan Päl sekann 4 morkum vid kong enn gifftingarmanne fullrette effter þui sem dömur Eggertts logmanns wtvijsar. og ad þessum döme uppsogdum gaf Þordur Einarsson og hans syner Päl qvittann fyrer sier og ǫllum sijnum.[15]) skyllde Þördur meiga ad frialsu taka ad sier þä peninga er hann hafde Päle afhendt vegna sinnar döttur og allann þann ävoxt er þar mätte af verda. hvortt sem þad eru lomb edur annar ävoxtur.

[Samþickttu.[16])

---

321. 12. janúar 1566. á Hvanneyri.

KAUPBRÉF fyrir hálfu Hvítanesi í Skilmannahreppi.

1) b. v. 788. 2) 788; ei 149 o. fl. 3) b. v. 65. 4) b. v. 788, 211. 5) [788, 101, 91; þä ei 149, 211. 6) [b. v. 788, 211. 7) b. v. 788. 8) b. v. 788, 65, 211, 91, 101. 9) b. v. 788, 65, 211, 91, 101. 10) 91, 701, 211; ei 149, 788. 11) þvilijka 101, 788, 91, 211. 12) -band 788, 211. 13) 788 o. fl.; -valld 149. 14) b. v. 91, 101. 15) erfingjum, b. v. 211. 16) [Og til sanninda hier vm et cetera 91, og að nokkuru leyti 65, 101.

Jbsk. AM. Borgarf. 1. Staðfest uppskrift i Görðum á Akranesi 7. júlí 1704 af Gunnari Þorvarðssyni og Ögmundi Hávarðssyni.

Kaup Bref fyrer Hvijta Nese.

Þad giorum vier Asbiorn Brandsson. Juar Valgardsson. Þorarinn Geirmundsson godum monnum kunnugt med þessu voru opnu brefe Arum Effter Gudsburd MDLx og vj a 12 Deigi Januarj vorum vier j hia säum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna ä Huanneyre i Borgarfirde. af Eirne Alfu Einars Eirekssonar Enn Skafta Jonssonar af annare faldist þad og skildist vnder þessu þeirra handabande at adur nefndur Skapti Jonsson sellde greindum Einari Eijrekssyne alla halfa Jordena Hvijtanes i Skilmannahrepp og Gardakirkiusokn xc. ad dyrleika med ollum þeim Gognum og giædum sem greindre halfre jordu fylger og fylgt hefur at fornu og nyu bæde til sios og lands fialls og fioru ad ollu þuj tilskijlldu. Enn onguu fra sem hann tök i xijc i mötz vid adra sijna brædur i skiptum vndann sier og sijnum Erffing[i]um. Enn vnder firrneffndann Einar Eijreksson og hannz Erfingia Hier med handsalade nyneffndur Skapti Jonsson optgreindum Einare Eijrekssyne allt þad fie sem þar findist j jordu og aa. og ecki yrde Eigendur ad. so og reka ef nockur yrde þann honum tilheyrde fra þeim deige sem þä var komid. Hier i mot gaf ädurskrifadur Ejnar Eijreksson margnefndum Skapta Jonssyne xijc j mälnitu og frijdum peningum halfft huort. og skilde gialldast ä þremur Efttirkomande ärum enum næstum sin iiijc a huoriu äre Tilgreind kyr og asaudar kugijllde ä huorju äre Lofade tijttnefndur Skapti Jonsson þrattnefndum Eijnare Eirekssynj ad suara lag[a]Rifftingum ä þessare fyrrgreindre jordu halffu Hvijtanese. En nyneffndur Eijnar Eireksson hallda til laga og til Sanninda hier vmm festum vær vortt innsigle fyrer þetta vort vitnisburdarbref skriffad ä HuannEyre i Borgarfijrde ä sama deige og äre sem fyrr seiger..

322. 16. janúar 1566. á Þingeyrum.

VITNISBURÐR um Eldjárnsstaði í Blöndudal.

AM. Fasc. LVI, 1, frumrit á skinni. Eitt innsiglisfar í faldi bréfsins, en ekkert innsigli nú. — AM. Apogr. 1054 „Ex originali Sæmundar Magnussonar ä Holi j Bolungarvik“ m. h. Styrs Þorvaldssonar.

Witnisburdur Bessa Oddssonar wmm Elldiarnstadi j Blaundudal.[1])

Jhesus.

Svofelldan vitnisburd ber ec Bessi Oddzson ad eg var vitstaddur vm vorit ä Elldiarnstaudum j Blaundudal. þä Ion bondi Magnusson faladi ad Tumasi Jonssyni jordina hälfva Elldiarnstadi. hverra fyrnefndra manna salir Gud fridad hafui. baud greindur Jon bondi Magnusson ädurnefndum Tumasi þä peninga fyrir adurnefnda jord sem Tumasi lijkadi. Svo og sagdi tijttnefndur Jon ad Tumas mætti sækia þa peninga til Svijnavatnz. Gaf Tumas þä þad suar. tijttnefndum Jone Magnussyni ad hann hefdi hugad sier ad selia þessa adurnefnda jord Elldiarnstadi einum enn ecki tveimur ef hann selldi hana. svo og sagdist Tumas þaa hafva suo alner til hialpar sier ad hann hefdi ecki þeirra peninga þaurf sem Jon þä baud honum og eij kiori Tumas sig til þeirra peninga helldur afsagdi hann þä. svo og lysti þrattnefndur Tumas þui þä fyrir mier og fyrir fleirum göd-um monnum sem þar voru þa ä Elldiarnstaudum ad Hallbera kona hans ætti tijttnefnda halfua jordina Elldiarnstadi og alldreij hefui ec verid vit annad þeirra samtal Jons Magnussonar og Tumasar Jonssonar vmm jordina Elldiarnstadi enn suo sem hier fyrr skrifad stendur og alldreij hefur ec lofad neinum vitnissburdi Jone heitnum Magnussyni vpp ä tijttnefnt og fyʀskrifad þeirra samtal Jons Magnussonar og Tumasar Jonssonar og aunguan vitnissburd hefur ec utgiefit neinum manni annann enn þennann vm tijttnefnt samtal Jons

---

1) Utan á frbr. með sömu hendi sem oft er utan á bréfum, er varða Árna Gislason.

og Tumasar vm Elldiarnstadi og alldreij hefui ec lofat nie leyft neinum manne ad laata grafa jnnsigli vnder mijnu nafni ad läta setia fyrir annan vitnissburd enn þennann. umm fyrskrifad efni og vmtal þeirra Jons Magnussonar og Tumasar Jonssonar vm Elldiarnstadi og hier epter vil ec sueria ef þurfa þikier. Og til sanninda hier vmm set ec mitt jnnsigli fyrir þetta vitnissburdarbref er skrifad var ä Þijngeyrum j Vatnzdal þann xvj dag Januarij. arum epter gudz burd M. d. lx vj.

---

323. 16. janúar 1566. á Þingeyrum.

STAÐFESTING á vitnisburði á næsta skjali á undan.

AM. Fasc. LVI, 2, frumrit á skinni, sem læst hefir verið saman við næsta bréf á undan (LVI, 1). Innsiglaför 5; innsigli ekkert. — AM. Apogr. 1055 „Ex orig. Sæmundar Magnussonar aa Holi j Bolungarvik“ m. h. Styrs Þorvaldssonar.

Suo felldann vitnissburd berum vier Jon Þordarson. Biarne Arason prestar. Brandur Fusason. Floent Eijriksson. og Biørn Jonsson ad vier vorum j hiä. säum og heyrdum ä ad Bessi Oddzson gaf Arna Gijslasyne vt þennann vitnissburd sem hier er medfestur þessum uorum vitnissburdi. Og til sanninda hier vmm setium vier vor jnnsigli fyrir þetta vitnissburdarbref er skrifad uar ä Þijngeyrum j Vatnzdal þann xvj dag Januarij ärum epter Gudz burd. M d. lx vj.

---

324. 18. janúar 1566. undir Ási.

KAUPBRÉF fyrir Ási í Fellum.

Bréfabók Brynjólfs byskups: AM. 274. fol., 124, og Landsbókasafn 1083, 4to., bls. 310—12, i transscripto Odds rektors Eyjólfssonar og 6 annarra, gerðu í Skálholti 27. okt. 1662, eftir frumriti.

Þad gørum vid Ormur Skeggiason [og] Jön Sigurdsson gödum mønnum vitanligt med þessu ockru opnu[1])

---

1) yfirstrikað.

brefe. ärum effter vors herra Jesu Christi fæding 1566 är. under Asi j Fliötsdalsheradi. føstudagin næstann fyrer Pälsmessu umm veturinn. vorum ver[1]) j hia. säum og heyrdum ä ord og handaband Eiriks bönda Sniölfssonar og Þuridar Þorleifsdöttur. hans kvinnu. ad so fyrer skildu ad hann selldi henni jørdina Äs er liggur j Fliötsdalsheradi j Austfiørdum til fullrar eignar. med øllum þeim gøgnum og gædum. rekum og hlynnindum. sem greindri jørdu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu. og hann vard fremst eigandi ad. med tilgreindre verstodu torfu tveggia hundrada eign kyrkiunnar sem henni fylgt hefur. reka og landi. Her j möti gaf Þuridur Þorleifsdotter fyrskrifudum Eiriki bönda Sniölfssyne sextän hundrut og tuttugu j jørdum. so heitøndum jørdina Seliahlijd fyrer xxc og xvjc j Eyvindarstødum og fiøgur ägillde betur. er liggia j Eyafirdi j Nupufells kyrkiu sökn. med þeim gøgnum og gædum sem greindum jørdum fylgt hefur ad førnu og nyu. og hun vard fremst eigandi af sinum fødur. Skildi ädurskrifadur Eirikur böndi Sniölfsson þad til. ad Oluf þeirra skilgetin dötter skylldi eignast jørdina Äs. ef hun lifdi sina mödur. utann hun siälf vilie fyrri vid hana af høndum läta. Lysti og optnefndur Eirikur böndi Sniolfsson. ad kyrkian under Ase ætte þessar jardir. Hafrafell. Kross og Fiallssel og xijc j fridum peningum og öfridum. Og til sanninda her umm og fulluligs merkis. setur þesse tittnefndur heidursmann Eirikur böndi Sniölfsson sitt jnsigle med ockrum jnsiglum fyrer þetta jardarkaups bref. Skrifad j sama stad. deigi og äre sem fyr seigir.

---

325. 26. janúar 1566. í Hvammi.

GJAFABRÉF fyrir Hellisholti.

AM. Fasc. LVI, 3, frumrit á skinni; 2 innsiglaför, en innsigli ekkert. — AM. Apogr. m. h. Árna Magnússonar eftir frumritinu.

---

1) Svo.

Giafabreff fyrir xx^c [i] Hellishollte Gudrijdar Jonsdottur.[1])

Þad giaurum uid Halldor Einarsson og Jon Olafsson Godum monnum kunnigt med þessu ockrv opnu Brefi ad arum epter gudz Burd. M. d. lx. vj. Palsmesso sialfa. vm ueturinn[2]) j Huamme j Dyrafirde. worum uid i hia saum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna af einne alfu Jons Bonda Olafssonar enn annare alfv Gudridar Jonsdottur. faldizt þad og skildizt under þessu þeirra handabande. ad fyrrgreind Gudridur Jonsdotter. med Rade og samþycke sins skilgetins sonar. Jons Jonssonar gaf adur nefndum Jone Olafssyne jaurdina alla Hellishollt. xx^c. ad dyrleika. eR liggur j Skalholltzsueit[3]) j Hrunamannahrepp.[3]) med ollum þeim gaugnvmm og giædum sem greindri jordu fylger og fylgt hefer ad fornu og nyiv. og hun hefer fremzt eigande ad ordit ad laugum epter systur sina Jngebiorgu Ionsdottur. undan sier og sinum erfingium. enn under Jon Olafsson. og hans erfingia. Hier i mot lofadi fyR nefndur Jon Olafsson adur greindre Gudride æfinlegu frammfæri j suoddan mata. ad hun uære halldin sem godra manna geinge ä mille. med mat og dryck og faut. Enn kynne honum ad bregdazt nockut i jordunne. þa skyllde hann eignazt suo margt kugillde af hennar peningvm. sem hun hlaut epter sina systur Jngebiaurgu. epter þui sem godum monnum þætti hann uel sæmdur af. Og til meiri stadfestu og sanninda hier vm. festum vid fyr greinder menn ockur innsigle fyrir þetta profentu Bref. huert ad skrifat uar a sama are. Deigi sidar enn fyR seigir.

---

326. **20. febrúar 1566. á Grenjaðarstöðum.**

VITNISBURÐR um landamerki Öndóttsstaða í Reykjadal.

AM. Fasc. LVI, 4, frumrit á skinni, og er 1 innsigli fyrir. „Þetta er eiginhønd Sira Sigurdar Jonssonar ä Greniadarstad", segir Árni Magnússon á lausum miða. — AM. Apogr. 88.

---

1) Utan á bréfinu m. h. sira Torfa í Gaulverjabæ. 2) þ. e. 25. jan. 3) Svo.

Vitnisburdur vm landeign Lauga.[1])

Suo felldan uitnisburd ber ec Þorsteinn Jonsson ad ec hefi nær allann minn alldur uistfastur verit j Reykiadal og er ec nu lxx ara gamall og alldrei hefi ec annad heyrt haft nei[2]) halldit enn þad ad landamerke a mille Storu Lauga og Ondottzstada være þad ad jordinn storu Laugar ætti land allt ut fra sier jtolulaust j þann gard er geingur fyrir utan gilzbarmin þess gilz er geingur ofan ur fiallinu a mille Lauga og Ondottzstada og suo þadan j Gipugerdis[3]) tungard er geingur fyrer sunnan sialft gerdit og suo rettsynes ur þeim tungardz enda uestur j Reykiadalzaa. bio ec a Ondottzstodum nockur ar og uar mier alldrei su jord leingra sudur bygd enn j þann tungard sem girtur er um greint gerdi fyrir sunnan þad sialft og þad sagde Are heitinn Jonsson mier er þa uar logmadur og þa med eignar nafne hiellt Ondottzstadi og mier þa bygdi ad hann ætti ei leingra sudur enn j þann sydra tungardinn a Gipugerdi[4]) og epter þessum minum uitnisburdi lofade ec med handsolum ad sueria ef þurfa þætti eda domur mier þad dæmdi ad hia uerandi Sira Olafi Arnasyni og Hilldebrandi Þorsteinssyni. Og til sannenda hier umm set eg mitt jncigli med greindra manna jnciglum fyrir þetta mitt vitnisburdarbref skrifad a Greniadarstodum j Adalreykiadal mier hia uerandi þann xx^{a} dag februari[j] anno domini M d lx og ui.

---

327. 28. febrúar 1566. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Birgi Trolle og félögum hans leyfi til siglingar á Búðir og Kumbaravog.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 323. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 667 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

---

1) Utan á bréfinu m. gamalli h. 2) Svo, frbr. 3) Svo, og er þó hálfkrassað ofan í fyrsta stafinn. Sbr. síðar í bréfinu. 4) Hér skýrlega svo.

Byrge Trolde mett hans mettredere fick breff at mue lade beseigle thuende haffner for Island vt sequitur.

Wij Frederich etc. Giøre alle witterligt. at wij af wor synderlig gunst och naade haffue wndt och nu mett thette wortt obne breff wnde och tillade. att oss elskelige Byrge Trolde. wor mand och raad. och hans metredere mue beseigle thuende haffner for wortt land Island vdj Snefeldznesssyssel. thend enne kaldis Buderstad. och thend anden Kombarewoge och ther mett wore wndersotte bruge theris kiøbmandskaff. handell och wandell. till saa lenge wij anderledis ther om tilsigendis worder. dog saa att forschreffne Byrge Trolde och hans mettredere skulle aarligen till gode rede giffue ther aff till oss och kronen huess affgifft ther aff bør att gange mett rette. Sammeledis skulle the forsørge wore wndersotte mett nottorfftige god tilføringe mett saadanne gode wforfalskede ware. som almuen ere nyttige och gaffnlige ther paa landitt till wnderholdinge och i andre maade. och samme ware for itt skielligt och billigt werd selge och affhende. Tisligiste skulle the bruge rett maal och wegt och i alle maade thennom saa forholde. att ingen klage kommer ther offuer. Datum Haffniæ 28 februarij aar 66.

---

328. 28. febrúar 1566. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Herman von Oldenseel, borgara í Lýbiku, leyfi til siglingar á Vopnafjörð.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 323 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 669 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Herman von Oldenseel. borger till Lubeck. fick wdj lige maade breff ad gratiam att mue beseigle en haffn vdj Ostfiord syssell i Wopnefiorden. østen wden for Ostfiord. som en Bremmer her till haffuer besøgt. Datum vt supra. [Datum Haffniæ 28 februarij aar 66].

---

329. 3. mars 1566. á Friðriksborg.

KONUNGR veitir Jochum Wichmandt, borgara í Hamborg, leyfi til siglingar á Hafnarfjörð.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 323 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni)..

Jochum Wichmandt. borger till Hamborg. fick breff at maa lade beseigle enn haffnn for Isslandt vt sequitur.

Wij Frederich etc. Giøre alle witterligt. at wij aff wor synderlig gunst och naade haffue vndt och tilladt och nu medt thette wortt obnne breff unde och tillade. at oss elskelige Jochum Wichmanndt. borger wdj wor stadt Hamborg. maa her effter lade beseigle en haffn for wort landt Islanndt wdj Guldbringsyssel. kaldis Haffnne fioerdt. och ther medt wore vndersaatte hanndle och wanndle och bruge hanns kiøbmandskab och wdføre hues ware ther falder. vnderthagit suoffuel. huilckit wij oss sielff wille forbeholdit haffue. til saa lennge wij annderledis ther om tilsiigenndes worder. dog saa att hanndt skall aarligenn til guode rede giffue ther aff til oss och kronenn. huis toldt och annden rettigheedt ther bør aff at gannge. Skal hanndt och forsørge wore vnndersaatte ther samestedtz medt nøttørfftige gode tilføringg. medt meel och andre goede och wforfalskede ware. som thennom nøttige ere. och thet selge och affhennde thennom for eth skielligtt weerdt. Skal hanndt och bruge rett wegt och maal och i alle maade sig saa forholde. at offuer hannom eller hanns fuldmegtige ingen klage komer. Cum inhibitione solita. Datum Frederichsborg thendt iij dag martij aar etc. mdlxvj.

---

330. 12. mars 1566. í Miklabæ.

HEITBRÉF Skagfirðinga.

AM. Fasc. LVI, 5, frumrit á skinni (nú í þjóðskjalasafni). Af 16 innsiglum eru nú 4 fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 5877 „Heitdags-

bref communicatum á Mag. Biornone Thorlevio Episcopo Holensi 1701“ (AM.), og er sú uppskrift gerð eftir frumritinu, sem er úr skjalasafni Hólastóls. — Transscriptum á skinni í þjóðskjalasafninu í Reykjavík, gert á Mælifelli 27. febrúar 1731 af Magnúsi Arasyni, Jóni Bjarnasyni og Jóni Eggertssyni. Sýnist það vera m. h. síra Magnúsar Arasonar. Transscriptum þetta hékk í umgerð á vegg í Mælifellskirkju fram um 1880 eða lengur, en kom til þjóðskjalasafnsins frá Hofdölum í Skagafirði 21. október 1908; hafði verið léð frá Mælifelli þangað svo sem gagn í landamerkjamáli, og legið þar síðan. Í transscripto þessu eru allar endurnýjanir heitbréfsins, nema sú frá 2. nóv. 1676. — Transscriptum á pappír af heitbréfinu frá 12. mars 1566, ártalslaust, en staðfest af Gísla byskupi Þorlákssyni, líklega 1668, en hleypir úr kafla. — Allmargar uppskriftir aðrar eru til af þessu bréfi, en þær eru allar að engu nýtar.

Heitbref aa Myklabæ.

Jn nomine Domini Amen.

Wier epterskrifader Olafur Hialltason. ouerdugur Superintendens Holabiskupsdæmis. Þorsteinn Hallsson. Holastadar Radzmadur. Jon Jonsson kirkiuprestur sama stadar. Gudmundur Biornnson. Gudmundur Gunnlaugsson oc Asgrijmur Hallsson. prestar Holabiskupsdæmis. Pall Grijmsson. Jon Einarsson. Kaar Sæmundzson Þorsteinn Jonsson. Jon Sæmundzson. Olafur Olafsson. Ormur Palsson. Hallur Gudmundson. Eyvindur Magnusson. og Einar Jonsson med aullum audrum hreppstiorum og almuga þar saman komnum j millum Kyrfisar[1]) inn og Hofdahola[1]) wt. a Micklabæ j Oslandshlijd. xij dag Marcij manadar. worum wier til samtals vm þad gamla heit sem werid hafdi halldit og haft meir enn j´ halft an[n]ad .c. aara. af gaumlum forueruruin Biskupum ad Holum og aullum enu yppurstu dandimønnum. sem Bued oc werid hafa j suo langan tijma j adurgreindu takmarki. Hietum wier oc jatudum enn nu vppa nytt. og nu med þessu woru opnu brefe heitum oc jatum allzualldanda eilijfum Gudi og hans elskuliga syne Jhesu

1) „Kyrfisä er i Skagafirde mille Hofstada og ytstu Breckna. Høfdaholar eru skamt fra Høfda a Høfdastrønd. aller ur þessu takmarke sækia heitdagenn til Micklabæiar i Oslandzhlid. Eru þar 3 hreppar. Høfdastrønd. Holahreppur. Vidvikursveit“ (AM.).

Christo. med helgum anda til lofs oc heidurz. Dyrdar og dasemdar. enn oss aullum til fridar oc farsælldar. aargangi og wppriettingar af þeim eymdum er nu liggur aa aullum almuga oc leigit hefur j nockur forlidin aar. og ad Gud wilie þessari oaaran fra oss snua. suo þad werdi oss worum aurfum og aullum epterkomendum til audlegdar og kristeligs epterdæmis. þar vppa hliodandi heilagre skript. oc oss þad biodandi. ad wier skulum aa hann kalla j aullum vorum þraunguingum oc naudsynium. suo ad oss verdi þad til nadar og nytsemdar. oc oþrotnanligrar kristiligrar aukningar og fyrirmyndanar.

J fyrstu. heitum wær. jatum oc lofum þui Gudi. j hans sonar Jhesu Christi nafne. af riettu hiarta oc godfyse. og vppa þad Gud wilie oss milldiliga alijta. og þetta sitt hirtingarhrijs oc sprota myskunnsamliga j burt af oss taka. ad huer oc einn skattbondi j nefndu takmarki skule giefa eyrer einum buandi sueitarmanne. þeim ecki giorer tijund. enn þeir minna eigu. oc buendur eru iij alner aa hueriu aare. Enn aller þeir sem ecki sækia til Micklabæiar j Oslandzhlijd. þridindaginn fyrstann j einmanude til ad hlyda Gudz ordi og medtaka heilagt sacramentum med klaru hiarta oc kristiligri tru fyrir vtan glaum edur gabb. strakskap eda styriølld. skualldur eda skraf. edur neina ohlutuendi þar fremiandi vid rijkann eda fatækann sieu seker .vj. aurum epter Kongsins Ordinanciu. og su seckt leggist fatækum til vpphelldis sem heitgiafernar taka. med hreppstioranna rade. So oc þeir sem þangad ecki koma ad forfallalausu. suare slikri seckt. vtann þeir wilie þad allt fylla og framkvæma sem þar giorist. og sæki suo sem vitafe þessum gudz aulmusumønnum til handa. Enn þeim sem gud hefur meiri fiar audlegd lanad enn adur greiner giefi mun frekara epter þui sem gud blæs þeim j briost. Skal þesse samkomugiøf sitt aar leggiast j hueria þessa þingaa. Hola. Widuijkur. Hofs oc Micklabæiar. og skal taka .iij. hinu fatækustu vr þeim hreppum sem huert aar til fellur. oc hluta huern Gud will af

þeim til kiosa. Hiet Biskupinn þui. af þui ad stadurinn er ʀijkari enn adrer med samþycki ʀadamannan[n]a sem þar woru med honum. ad arlega giefist þeim þessa aulmusu hlutast ad hafa. x. aurar j aullu.

Suo og hefur oss samankomid ad þar halldist messa af heilagri þrenningu a nefndann dag. sie fyrst sungid:

Kom þu godi heilagi ande.

med sinne oracio. þa messo vpphaf:

blezud siert þu heilug þrenning.

Kyrie. i modurmäle. og:

Alleinasta Gudi j himiʀijki.

þar epter oraciu þa hinu leingre. sem stendr tilgiord a sunnudaginn j gagndagaviku. þar epter pistilinn þann sem til er giordur a manudaginn j þeirri somu viku. þar epter alleluia:

Heyr þu hin sæla blezada dyrdarfulla þrenning.

Enn epter alleluia sie sunginn Gract[1])

O drottinn minn gior eigi vid oss.

og wid .iij. vers:

Hialpa þu oss. et cetera.

falli allur lydur a knie. þar epter gudspiall sem a Sunnudaginn gagndaga wikunnar er til giort. Johann. 16. Huers þier bidied. Epter gudspiall sie sunginn psalmurinn:

Gud faudur oc son med helgum anda.

Epter psalminn byriest predikun af vtskyringu sama Gudspialls vm bænina sem þeim þikier gagnligast fyrir almugan er predikar. Ad endadri predikan sie sungin Litania. og sijdan fullgiorist allt embætti epter kristiligum wana. og ad Gudz ordi medteknu og messunne endadri og lycktadri bæn gangi þeir hiner bestu dugandismenn med ædstu hreppstiorum med einum kristiligum samhuga til ad vtvelia sagdan gudz aulmusumann. ey med þöfe eda þrætu. eigi fyrir wilia nie winskap. helldur af riettri godfyse oc godgirne. med suoddan akalli og bæn. sem Gudz postular giordu þa þeir vtuoldu hinn sæla Matthiam j giorningaʙok postulanna fyrsta capi-

1) Svo frbr. eins og lesa ætti: Gractur; Gratj, Tr.; Graduale 5877.

tula. Enn þeir sem þetta wort heit med þriosku eda ofbelldi wilia motfalla og eigi hallda þad j heitdeiginum werdur giort sem adur er sagt. þeir gialldi tuefallt og hreppstiornarmenn huer j sijnum hrepp styrki þann mann til med syslumannsins Räde suo ad þetta wort heit og stadfaust lofun æfinliga hier epter halldist.

Gud sendi oss sijna nad aullum saman og wardveite oss j salu og lijfe vm allar allder allda amen.

Og til sanninda og fullkomligrar stadfestu vm adurgreint heit setium wier fyrrskrifader menn wor jnnsigli fyrir þetta Bref er giort var[1]) j sama stad og dag sem fyrr seiger Anno domini m d Lxvj ar.

Matt. vij. Bidiet og mun ydur giefasth. — Johannis xvi. Sannliga Sannliga seigi ec ydur: Huers þier bidied faudurinn j mijnu nafni mun hann giefa ydur. — Ad Romanos xij: Hatid hid wonda: og giorid ætijd hid goda.[2])

Bændum og Büføstum mønnum samt øllum Søfnudum i Lytingstada Repp öska eg underskrifadur fridar og farsælldar af Gude fødur i h[eiløgum] Anda fyrer Jesum Christum!

med þuj ec sannferdugliga spurt og formerkt hefe. ad heidurligur og vel lærdur kiennemann Sira Magnus Arason soknarprestur ad Mælefelle. vithallde þeim. (af vorumm forverjurum). vel tilskickada heitdeige. med Gudligre þiönustu og Embættizgiord i kirkjunne. Epter vidtekenne Christeligre sidveniu i þessu stipte. so og hinnz vegna. ad eg skil. ad innbiggjendur nefndz Reppz að Lytjngzstødum i Tungusveit. þann dag samann kome Gudz ord ad heyra. þa öska ec og tilmæle. ad eirn og sierhver. bænda og bufastra manna i adurtiedum Repp (hvor epter sinne formeigann og Gödum vilia) villde uppa Gudz vegna sijnar heitgiafer Einhvorjum hellst naudþurftugum sveitarinnar lim gödfuzliga tilleggia

1) 5877; sl. frbr. 2) Um sálma þá, sem nefndir eru í bréfinu ritar Árni í 5877 svo: „Gud fødur og son med helgum anda. þad er nu sä psalmur: Giørvøll kristnen skal glediast nu. Hann byriast i Dønsku: Gud fader og søn og hellig aand.“

Epter þuj sem heidurligur presturinn og Reppstiorarner fyrermæla. Enn Gud sem er brunnur allrar miskunar. hvorjum vier eigum vor sære ad luka. vill þesse ydar godverk af näd sinne med tijmanligre og Eijlifre blessan endurgiallda. Hvorjum eg befel ydur alla med ydar heidurligum salusorgurumm. til bestu umsionar og nädarrijkustu h[eilags] Anda stiornunar i Jesu Nafne. Enn þessu til merkiz skrifa eg mitt nafn hier ad nedann. og vil alltijd finnast ydar og Christnennar vin og þienare.

Skrifad Hoolum i Hialltadal þann 26 Januarij Anno 1724.

Steinn Jönsson.

Þessare skrifligre osk og inneligre bön vors häeruverduga andliga yfervalldz Weledla og hälærdz herra Biskupzinz Mag: Steins Jönssonar. vilium vier Lytingstada Reppz innbiggendur i skilldugre hlydne og undergiefne so godviliugliga andsvara. ad hier under skrifader Eindrægnizliga samann tøkum. heitum þuj og lofum (ad til kalladre h: anda näd) þeim sidvanaliga (af vorum formonnum vel til skickada) heitdeige arliga uppe ad hallda. og þä h[eilaga] Embættizgiord aungan veigin ad forsoma. an merkeligra forfalla. þar næst lofum vier þui og heitum vorum sidvanaligum heitgiøfum (Epter sierhvorz vorz efle[1]) og formegan) Gudz voludum og fätækum limum lostuliga og med gödum vilia ad ütsvara. Epter sem osz af vorum yfermonnum tilskickad verdur. hvar til gud sialfur virdest osz sijna heilagz Anda näd og stiörnan ad veita i Jesu Nafne.

Þetta var upp lesed ad Lytin[g]stødum i Tungusveit. a samkomu edur heitdeige Riettumm. og sameiginliga jätad og stadfest af øllum þar saman komnum hvad þeir auglysa hier med underskrifudum nøfnum dag 21 martij Anno 1724.

Magnus Arason p.
Sveinn Pälzson p.
Olafur Thorlakzson.

1) Svo.

Stephan Sigurdzson.
Gijsle Olafsson. Løgrettumenn.
Sigurdur Jönzson.
Sigurdur Gudmundzson. hreppstiörar.
Jön Jonzson.
Gudmundur Biornzson.
Jön Gudmundzson.
Thomas Jönzson.
Are Jönzson.
Jön Jönzson.
Jön Einarzson.
Gudmundur Eijrekzson.
Sigurdur Marchusson.
Þordur Þorsteinzson.
Gijsle Conradzson.
Haukur Amundason.
Hrafn Arnason.
Jön Asgrijmzson.
Gudmundur Einarzson.
Jön Jönzson.
Ölafur Jönzson.
Jön Ingialldzson.
Gudmundur Hallzson.
Magnus Vigfuzson.
Þorsteirn Hrölfzson.
Jon Sigmundzson.
Magnus Jönzson.
Þorläkur Jonzson.
Jön Einarzson
Biarne Þorsteinzson.
Jön Jönzson.
Brandur Jönzson.

Ad þetta hier ofan skrifad Transkriftar Bref sie ordriett og samhlioda sijnum originalum vottum vid underskrifader med ockar nofnum og eigenhende ad Mælefelle þann 27 Februarij Anno 1731.

Magnus Arason. Jön Biarnason. Joon Eggertsson.[1]

1) Undirskriftir þessar eru með eiginhöndum.

331. 27. mars 1566. í Vatnsfirði.

ÁMINNINGARBRÉF sira Jóns officialis Loptssonar til prestanna i Vestfjörðum, um eftirlit með sóknarbörnum sínum.

Lbs. 101, 4to., bls. 426—8, m. h. sira Jóns Halldórssonar í Hítardal ca. 1730 „effter originali".

Aminningar Bref Sira Jons Loptssonar officialis yfer Vestfiørdum til prestanna i hans umdæme
Anno 1566.

Eg Jon prestur Lofftsson vors Superintendentis overdugur medhialpare i þvi sem vid kemur þeim andlegu christelegrar Religionar efnum hier um Vestfiaurdo. ärna øllum og sierhvørium þingaprestum hier. sem þetta mitt opid Bref kunna ad siä edur heyra. meira vidgängs i kynningo og näd gudz fødurs fyrir herran Christum i helgum anda.

Saukum þess. Brædur mijner. ad þier med ydar tillätseme hingad til hafid ecke hia ydrum þinganautum annad äunned (þess ver) enn. ad meire foragtan guds ords og helgana med siälfrädlegre umgeingne villudoms og vondsskapar. sem ad siön ber saugu vitne. einnen þo nockurir ydar villdut giarnan ad betre hefde verkast. sem ad vel er truanda. þvi banna eg ydur. og streingelega fyrerbyd uppä mijns embættes vegna. ad hafa neina tillätseme leingur vid neinn þann. sem ad ej hefur þar fyrir betre blifed. hingad til. og ad þier hiedan i fra øngvann þiönusted. utan ad hann sie. ella lofe sig ad vera. minsta koste slijkann sem hier greiner. ad hann heyre guds ord avallt þa honum til boda stendur. ad hann kunne fyrir utan sijn Tiju Bodord greiner christelegrar Truar. Bænena. Jnnsetningsord skijrnarinnar. aflausnarinnar. og herrans nättverdar. Spurningar um sijna jnnargaungu og forbetradann skrifftargang. og þetta allt i noræнu. og läte ei neitt ä vanta. og ad hann sie ecke kunnur ad neinum opinberum laustum i moti guds løgum og landsins. Jtem ad hann gange ecke til gudsbords effter vaņa ä längafaustu helldur og lijka

endrar nær. so sem vors nadugasta Herra köngsins ordinantia bydur einkum fiorum sinnum ä äre sem er eitt sinn um vorid. i annad sinn um sumarid. þridia sinn um hausted. fiorda sinn og um veturinn. og þad þa offtar sem samvitskan þvingar mann frekara þar til fyrir andlegann edur lijkamligann siukdöm. Eru þeir ecke enn nu slijker. lofe sig ecki helldur öfortafed. ad vera slijka ad øllu deile. so sem hier seier. ad feinginne neydugre undervijsan af ydar parte til. og verdugre vidleitan. þa skipa ieg ydur. ad þier þa til kiènna gefid þeim sem yfer slijkum eiga løg ad seigia. og ad þier hafid ecke framar vid slijka ad giøra. fyrr enn þeir blijfa forrietter i einnhvørn mäta. Saumuleidis banna eg ydur nockurn þann ad taka til guds þionustu fyrr eda sijdar. sem hingad til hefur blifed frillulijfismadur og hefur þo sijna þionustu af ydur feinged med umbötar jäyrde. enn aungu afläte. þar um skulu þier vid aungvann giøra tilraun meir enn um sinn. þann sem ecke helldur þad hann lofar. Enn med þa sem af sijnu vondu framferdi eru ordnir seker vid valldstiornena og adra. skulu þier ecke helldur hafa ad giora neitt upp ä ydar embættis vegna. utan ad þier egged þa til hlydninnar og so umbotarinnar. so sem ydur ber. og veitid þeim ecke gudlega þionustu fyrr en þeir hafa feingid kvittan og leyfe af herskapnum. þo ecke annars enn openbere aflausn. og med soddan medhøndlan. sem kongssins Ordu Bok innehelldur. og sa Bæklingur Erki-Byskups Sælands Stigtis i gude sofnads Doctor Petri Palladii de publica pænitentia et de modo accedendi ad facinorosum. allt þetta hefur nu nyliga samþickt sa frome og heidarlege valldsmann Herra Eggert Hannesson mijns Herra kongssins laugmann i søgdu umdæme og vijdar. og hefur ä tilgefid fyrir sig og sijna syslumenn ad vid magt skyllde halldast. Og til fullrar vissu og siäanlegs teikns setti hann sitt Signet med mijnu fyrrnefnds manns signete fyrir þetta Bref. hvørt ad skrifad var heima i Vatnsfijrdi þann 27 Martii manadar. Anno Christianæ Religionis 1566. (L. S.) (L. S.)

332. 28. mars 1566. á Hólum.

JARÐASKIPTABRÉF.

Jbsk. AM., Eyjaf. 6, eftirrit staðfest af tveim mönnum 4. apríl 1704.

Þad giørum vier Jon Jonsson. Finnboge Gijslason prestar Holabiskupsdæmis. Biorn Gudmundsson og Jon Sæmundsson leikmenn Godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefe. ad þa lidit var fra gudsburd M. D. lx og vj är. xx og viij dag Martijmanadar i biskupsbadstofunne a Holum i Hialltadal vorum vier i hia saum og heirdum ä ord og Handaband þessara manna Herra Olafs Hialltasonar superintendens Holabiskupsdæmis af eirne alfu. Enn af annare Þorbergs bonda Bessasonar i lauglegu umbodj Benedicktz bonda Halldorssonar ad so fyrerskilldu. ad greindur biskup Olafur selldi Benedickt bonda Halldorssyne tvær Jarder kirkiunnar Hialmstadi og Kruka badar fyrer xl hundrud er liggia i Hrafnagilskirkiusokn i Eyiafirdi med ollum þeim gognum og giædum Er greindum jordum fylger og fylgt hefer at fornu og nyiu og kirkian vard fremst eigandi ad orden. Hier i mot gaf greindur Þorbergur a vegna adurgreinds Benedicktz jordena Einarstadj i Kuæklingahlijd er liggur i Hlijdarkirkiusokn fyrer xl hundrud med øllum þeim gognum og giædum eignum og itokum Rekum og veidistodum og ollum landznitium sem greindre jordu filger og filgt hefur ad fornu og nyiu og Benedickt var fremst eigande ad ordenn med so felldum skilmala ad ef domkirkiunnar jarder kunne med løgum af ad ganga þa skyllde greindur Benedickt an nockrar klogunar eda doms meiga ad sier taka eda hans erfingiar greinda jord Einarstadi. So og i sama mata skildi biskupenn þad til ef þesse jord Einarstader geinge af kirkiunne med laugum. þa skylldu kirkiunnar formenn ad sier taka fyrskrifadar jarder Hialmstadi og Kruka. med sama skilordi og fyr seiger. Skilde biskupenn og þad til ad Benedikt sialfur afgreidde jordena Einarstadj i fardogum ad vore kirkiunnar ummbodz-

manne Þorberge bonda Bessasyne og hann skule klara giora þa ägreining sem er i millum Brennehols og greindra Einarstada um þeirra fioru og landeign. Skylldu hvorer þeirra fyrir sig hallda þeim jordum til laga er keyptu en þeir svara rifftingum er selldu og til sannenda hier um setium vier fyrskrifader menn vor jnsigli fyrer þetta jardakaupsbref er giort var i sama stad deige og are sem fyr seiger.

---

333. 28. mars 1566. í Brimum.

ÍSLANDSFARAR í Brimum leita til borgmeistara og ráðs í Brimum til meðalgöngu við konung til siglingar á Kumbaravog og Búðir, er þeir hafi nú fengið vitneskju um frá landstjóranum Magnúsi Gyldenstierne, að veittar hafi verið öðrum þegnum konungs (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

334. 29. mars 1566. í Brimum.

ÍSLANDSFARAR í Brimum skrifa Dr. Jóakim Hinck, dómdekan í Brimum, og beiðast meðalgöngu hans við Magnús Gyldenstierne og konung til siglingar á Kumbaravog og Búðir (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

335. 29. mars 1566. í Brimum.

BRIMAKAUPMENN skrifa Dr. Jóakim Hinck, dómdekan í Brimum, og óska meðalgöngu hans við konung til siglingar á Grindavík og Keflavík, helzt á báða staðina, en ef eigi fæst, þá þó á Keflavík (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

336. 30. mars 1566. í Brimum.

DR. JÓAKIM HINCK skrifar konungi, meðal annars til meðmæla siglingaleyfum til Brimakaupmanna (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15 (þar er og sérstakt bréf samhljóða, það er tekr til Íslands).

---

337. 30. mars 1566. í Brimum.

BORGMEISTARAR og ráð i Brimum leita til konungs vegna Íslandsfara þar um sigling á Kumbaravog og Búðir (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

338. 31. mars 1566. í Brimum.

BORGARRÁÐIÐ i Brimum skrifar Magnúsi Gyldenstierne um hafnir í Kumbaravogi og Búðum.

Ríkisskjalasafnið i Brimum, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ, aðstoðarmanni þar.

Unsen fruntliken deinst bevoren. Gestrenge. Ernveste unnd Erbar gunstige. gude frundt. Wy hebbenn Jr. Gheit schrivendt belangende de Jsslandess farer. so ohre neringe up de Havenn Kummerwage unnd Bodenstede sokenn. entfangen unnd verlessen. ock unsen Borgerenn vorgeholdenn. Wess nu desulvenn sick thom hochsten desshalvenn jegen unns beclaget. Hebbe gy uth byvorwareder abschrifft ohrer Supplication günstichlick tho ersehende. und mogenn J.g. ferner nicht bergenn. dat wy solckenn der unsenn bericht neffens unsen verbitlicken schriftenn an de Kon: Maytt. tho Dennemarcke unsen gnedigsten hernn underdenigst gelangen laten. Der trostlicken thovorsicht. ohre Kon: Maytt: werdenn de unse nicht alleine der Haven unverschuldeter Sachenn nicht entsetten. sundernn darby vor menniglickes beinderegtigung (wo den ock vorschenen Jaress jegen de Hamborger gescheenn. Des wy unns underdenigest

don bedancken gnedig schuttenn unnd handthaven. Unnd biddenn demenha frundtlick. J.g. Jnn dissem der unsenn beste wetenn. unnd moglickes flites. by hochstgedachter Kon. Matt. tho Dennemarckenn beforderenn helpenn willenn. dat de unse upgemelter Havenn. also unvorschuldter wisse entsettet werdenn mogenn. Jn betrachtinge dat se wann denn Hamborgern. wass uth allenn Jslandeschen Havenn vorlengest gedrungenn wurdenn. unnd sich mit nicht geringer unkost. alberede up de reise gerustett. Dat willenn wy uns tho J. G. der billicheit na gentzlick vorstehenn unnd sindt dersulven frundtlicke Denste henwedder tho bewisenn erbodich.

Datum under unser Stadt Secrett. denn 31 t[ag] Martii Anno 1566.

Borgermeistere und Radtmanne
der Stat Bremen.

[Utnáskrift:]

Dem Gestrengenn Ernvestenn und Erbaren Hernn Magnusen Goldensterne Ridderenn unnd der Kon: Maytt: tho Dennemarcken Stadtholderen unsenn gunstigenn guden frundt.

---

339. 16. apríl 1566. á Hvanneyri.

JARÐASKIPTABRÉF á hálfu Hvítanesi í Skilmannahreppi fyrir Tungu í Andakíl.

Jbsk. AM., Borgarf. 1. Staðfest uppskr. í Görðum á Akranesi 7. júlí 1703 af Gunnari Þorvarðssyni og Ögmundi Hávarðssyni.

Annad Bref fyrer Hvijtanese.

Þad giorum vier Asbiorn Brandsson. og Henreck Gerkiens Hanesson gödum monnum kunnugt med þessu voru opnu breffe. at aarum epter Gudz burd M D Lx og vj þann xvj Dag Aprijliz ä HuannEyre j Borgarfirde vorum vid i hiä säum og heyrdum ä ord og handa Band þessara manna af eirne alffu Ejnars Eireksonar Enn af annare Sigurdar Jonssonar faldist þad og skildist vnder þessu þeirra Handa Bande. ad adurneffndur

Sigurdur Jonsson Sellde Greindum Ejnare Ejrekssyne alla halffa jordina Huijtanes i Skilmannahrepp i Gardakirkjusokn med aullum þeim gøgnum og giædum sem firrskrifadre jordu fylger og fylgt hefur ad fornu og nyu bæde til siös og landz fialls og fiøru ad ollu þuj tilskilldu Enn ønguu frä jnnann stocks og vtann sem hann tok i tolf hundrud i skiptum vid adra sijna brædur. vndann sier og sijnum Erfing[i]um. Enn vnder fyrrnefndann Ejnar Eireksson og hannz Erffingia Hier med handlagde adur Greindur Sigurdur Jonsson Ejnare Eirekssyne allt þad fie sem þar fijndist i jordu og ä og eckj yrde Eigendur ad Suǫ og reka ef nockur yrde þann honum tilheyrde frä þeim deige sem þä var komit loffade offtneffndur Sigurdur Jonsson ad suara lagaRiffttingum ä þessare jordu. Enn adur Greindur Ejnar hallda til laga. Hier i mot gaf offtskrifadur Einar Eireksson alla jordina Tungu sem liggur j HuannEyrarkirkjusokn xijc ad Dyrleika. med sama skilmäla ad ollu so fullu sem Gømul og laugleg jardarkaupsbref jnnehallda Loffade tijttnefndur Sigurdur marggreindum Einare Eirekssyne j sama handa Bande. at selia hønum fyrstum þessa jord Tungu þä hann villde selja. suo dyrt sem adrer bide vid og þeim semde. Suo og medkiendist þrättneffndur Sigurdur fyrer oss ad hann heffde samþyckt þann kaupskap sem Skapti Jonsson broder hannz heffur hafft vid offtgreindann Ejnar Eireksson vmm Jordina halffa Hvitanes og til sanninda hier vmm festum vid ockar jnnsigle fyrer þetta vitnisburdarbref skrifad a Huanneyre i Borgarfirde a sama äre og Deige sem firr seiger.

---

340. 18. apríl 1566. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR kvartar undan liðveizlu Pétrs Bolcke og fleiri Brimamanna við Svía og tjáir borgmeisturum og ráði í Brimum, að hann hafi veitt nokkurum þegnum sínum leyfi að sigla á Kumbaravog og Búðir.

Ríkisskjalasafnið í Brimum, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ, aðstoðarmanni þar.

Friderich der Ander von Gots gnade zu Dennemarcken. Norwegen. der Wende und Gotten Koning. Hertzug zu Schlesswig. Holstein. Stormarn und der Dithmarschenn. Graff zu Oldenburg und Delmenhorst.

Unsern gnedigsten willen zuvor. Ersame lieben besondere. —Wir haben swei Euer schreiben im nechsten Monat Martio kurtz hinter einander an uns aussgangen. Am Ostertage zugleich alhie gnedigst entpfangen. und horen lesen. Und doraus Euer underthenigste ercIerung. und erbieten auf unsser hierbevor an Euch getahnes schreiben. wegen Euers mitburgers Peter Bolcken. und ander verdechtigen aufwiglung. wir auch Euer underthenigste suchung. das wir Euern mitburgern die beiden Haffen Kummerwage. und Bodenstede in unserm Lande Jsslandt. mit Jhren Schiffen. und Kaufmansguttern. auss dabei angezogenen ursachen hinfurthan zubesuchen gnedigst zulassen. und verstatten wolten. allenthalben gnedigst verstandenn.

Wollen Euch darauf hinwider gnedigst nicht verhalten. das wir Euern underthenigsten Bericht. und entschuldigung wegen gemeltes Euers Mittburgers aufwiglung. davon hierbevor an uns glaublicher bericht gelangt. Wie auch Euer underthenigstes erbieten. das Jhr über den. numehr im Heiligen Romischen Reich publicirten Keyserlichen Mandaten mit gebürlichen ernst zuhalten. unnd demselben. wie auch uns. und unsern Reichen zuwider nichts zuverhengen. oder zuverstatten gemeint. zu gnedigsten gefallen vermerckt. Wollen uns auch gnedigst keinen Zweiffel machen. Jhr werdet demselben Euerm erbieten. und beschehener verordnung wircklich nachsetzen. und gebürlich aufsehen haben. damit in Euer Stadt. und derselben zugehorigen Haffen. und gebiethe. auf unser widerwertigen anschaffen. kein gefherlich durchschleussung. die bei uns dergleich verdacht geberen mocht. von Euch verhengt. oder ver-

dechtige aufwigler bei Euch gelitten werden. Wie sich dan solche der Key: May: unsers freundtlichen lieben hern Ohmen aussgekundigten Poenal Mandaten. und unser gnedigsten erzeigung billich eigent unnd geburt. Und Ihr solchs bei uns. in unsern Reichen und Landen vor Euch. und Euer mittbürgern zu Euerm besten hinwider zugeniessen. Wir befinden aber. das solcher bericht von gedachten Euers mitbürgers Peter Bolcken vorhaben nicht gar vergeblich. und ohn bedencken. Weill er selbst vor Euch zugestanden. das er von unserm Vheindt dem Schweden bestalt. und von demselben zu erregung ferner unruhe im Heiligen Reich geldts. und bescheidts bei Euch gewertig. derwegen Ihr dan seine Handlung umb so viel mehr in acht haben. und ob der Execution der Keyserlichen Mandaten in solchen. und dergleichen vhellenn mit gebürlichen ernst halten werdet. Wie wir uns dan zu Euch gnedigst versehenn. Es ist uns aber widermals glaublich angelangt. das diesen Frueling in Euer Stadt Haffen. und Strömen etliche Freibeuter. die unserm Vheindt dem Koning von Schweden verwandt. auf desselben bestellung sich mit etlichen Schiffen verfest und damit in die Westsehe gelauffen sein sollen. Ob wir nhun wol demselben wegen Euer beschehenen erclerung. und underthenigsten erbietens. dem dan solchs gar zuwider. keinen volkomenen glauben gebenn konnen. So haben wirs Euch doch. weill es von glaubwürdigen an uns gelangt. gnedigst wollen unverhalten sein lassen. Und gesinnen demnach an Euch gnedigst. Ihr wollet uns. wie es domit gelegen. und wir unns desfals zu Euch zuwerlassen. ettwa förderlich verstendigen. die Gelegenheit darnach zurichten.

So viel aber Euer underthenigste Suchung wegen gemelter beiden Haffen in unserm Lande Jsslandt. belangen thutt. das wir dieselben Euern mitbürgern zubesuchen gnedigst verstatten wolten. weren wir gnedigst geneigt gewesen. Euch damit zuwilfharen. Wir haben aber dieselben unlangst. wie dan hierbevor durch unsers Statthalters verwarnungsschreiben an Euch ge-

langt. ettlichen unsern underthanen zu besiegeln gnedigst verliehen. und verschrieben. Wie uns dan solchs wol gebürt. Bevorab. weill wir uns nicht zuerinnern. das die Euern von uns. oder unsern vorfharen der halber einiger massen privilegiirt. oder befreiet. darauf sie sich vor anderen des orths einigs vorzugs. oder gerechtigkeitt anzumassen. do sie aber dergleichen ettwas vorzulegen. derwegen sie der Siegelation. unnd hantierung des orths vor andern. und insonderheitt vor unsern underthanen befuegt zusein erweisen konnen Sollen sie in dem von uns mit gnaden gehört werden. Wollen uns auch darauf der gebuir gnedigst erzeigen. Das wir Euch dan zu gnedigster andtwort nicht wollen verhalten. Und seindt Euch mit gnaden geneigt. Datum auf unserm Schloss Coppenhagen den 18 t[ag] Aprilis Anno 1566.

Friderich.

[Utanáskrift:]

Denn Ersamenn unsernn liebenn besondernn Burgermeistern unnd Rhatt der Stadt Brehmenn.

---

341. 19. apríl 1566.

STEFÁN LÖJTZ skrifar konungi og minnist meðal annanrs á mjöl og bjór (öl), er fara eigi til Íslands, til Hans kaupmanns Nielsens (ágrip).

Rikisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 35.

---

342. 20. apríl 1566. í Saurbæ.

EGGERT lögmaðr Hannesson kvittar Guðrúnu Jónsdóttur fyrir misferli móðurföður hennar, Jóns Íslendings Jónssonar.

AM. Apogr. 4791 „Ex orig. Hlidarend.“ Hefir þetta átt að verða vidisse, en orðið botnlaust; tvö innsigli voru þó við bréfið: Orms Erlingssonar og Joakims Hermannssonar. „Utan ä brefed er ritad med godre nyrre hendi, þeirre sem er utan ä mørgum brefum sem til hafa heyrt þeirre gømlu Ögursfamiliu. Eg true þad sie

Þorleifs Magnussonar, þä hann var ungr og skrifade vel. Mier virdizt þesse hønd ecki riett hin sama sem utan ä Leidarholmssamþycktar copiunne“ (AM.)

Eg Eggert Hannesson laugmann nordann og vestann ä Jslande medkienne med þessu minu opnu brefi. ad eg hefi suofelldann giorning og kaupskap giaurt vid Gudrunu Jonsdotter sem hier seiger. og giort bref med heilum og oskauddum hangande jnsiglum godra manna hier vm vottar og vtvisar. ord epter ord sem hier skrifad stendur. og suo hliodar:

[Hér kemr fyrst arfsals- eða próventubréf Guðrúnar Jónsdóttur 18. janúar 1565 til Eggerts Hannessonar, og því næst eftir faranda bréf]:

Þad giore eg Eggertt Hannesson laugmann nordann og vestann a Jslandi godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi ad eg medkiennist. ad eg hefi fulla og alla peninga uppborid sem mier vel ä næger af Gudrunu Jonsdotter fyrir þad sem henne bar mier ad suara fyrer sinn part. fyrer halld og medtekning. sem hennar modurfader Jon Jonsson. Jslendingur kiendur var. hafdi upp borid oriettiliga af tollvættum. smatijundum og skiædatollum [er] til haufdu fallid uppa morg ar og eg var nu eignar[madur] at ordinn. bæde til soknar og sakargipt[ar]. hefr eg af henne hier upp a suo mikid sem henne bar fyrer ad suara fulla og alla peninga upp borid sem mier vel a næger. þuj giore eg [og] gief greinda Gudrunu og hennar erfingia fyrer mier og minum erfingium og epterkomendum aullungis kuitta og äkiærulausa vm adurgreint misferle suo mikid sem henni hefr borid med laugum ad suara fyrer sinn part sem fyr seiger. Og ad suo j sannleika er vm allt þetta sem fyrskrifad stendur. þa þrycke eg fyr greindur Eggert Hannesson logmann mitt jnsigli fyrer þetta giorningsbref. huert er giort og skrifad var j Saurbæ ä Raudasandi. þann xxa dag Aprilis manadar. Anno Domini Mdlxvj.

---

343. 29. apríl 1566. á Egilsstöðum.

ÚTLEGÐARDÓMR Jóns Þorsteinssonar fyrir meinsæri og sekt eftir Stóra dómi fyrir meinbugi.

Lbs. 65, 4to., bl. 119 a—b, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640. — Langt ágrip þessa dóms er i Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 410 a—b, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar 1666.

Dömur A Eigilstødum j Austfiørdum vm meinsære og samband vijsvitande meinbuga.

Øllum maunnum sem þetta Breff siä edur heyra. sendum [vier] Þordur Biørnsson. Jon Skulason. Magnus Ketilsson. Þorvardur Biørnsson. Magnus Jonsson. Steingrijmur Gudmundsson. Sigurdur Einarsson. Þorvalldur Þorhallason. Hialltte Gudbrandsson. Stephan Snorrason. Jön Þorsteinsson. og Sueinn Wilhialmsson quediu gudz og vora kunnigt giorande. þä lidid var fra lausnarans fæding 1566 manudæginn næstan firer krossmesso vm vorid ä Eigilstødum j Austfiørdum ä þijngstad rettum vorum vier til doms nefnder aff Eirike Arnasyne. er þä hafde kongs syslu j Mulaþijnge. huorra sekta Jön Þorsteinsson skyllde sekur vera firer þaug vondu verk er hann hafde af sijnum eiginnligum pilltskap j hrapad. j firstu vm þad meinsære. sem hann var sannreyndur ad ordinn og fullnadarpröf þar firer oss framm kom. so og vissum vier giorla sannindinn sialfer. Þui j gudz nafne Amen. dæmdum vier. effter bokarinnar ordum. þennan Jön Þorsteinsson vtlægan til Noregs 3 vetur. vtan kongur vilie meire myskun ä giora. og sekan .4. morkum vid kong. þar med skillde hann øngra eida nie vitna niötande verda vm sijna tijd. Þui hann giorde sig sialfann önytan. effter løgmälinu. so og dæmdum vier þä sek[a] alla er hann hystu. edur heimiludu. edur samneite vid hann hefde vijvitanda til slijkra fiesekta. sem løgmäl þar vm greiner. Enn firer þad hann batt sier konu.[1]) enn visse þö sialfur meinbugie ä vera. huoriar[1]) ad reijknudust systkina dætur. og opinnberadist

1) Svo.

hans verk med þeim badum. j barneign. þar firer skillde hann hafa refsing. effter þeim Alþijngisdöme. sem þar vm hliödar.[1]) Sømuleijdis og firer þær 4 merkur sem firr stendur hann skilldugur kongdöminum vera [skyllde] firer sijn meinsære. skillde hann vandarhøgg hafa effter markatale. þui hann var fielaus. og snaudur til ad bitala. huad ad taldist 18 vandarhøgg. hier med dæmdum vier valldzmanninn skylldugan ä ad leggia þessa refsing edur fä mann til. og hann sialfann so skildann vid þennan mann og hans mäl. ad so komnu. var og þesse sama refsing ä løgd þar ä þijnginu. oss ä siäundum aullum.

Og til sannenda et cetera.

---

344. 1. maí 1566. í Miðgörðum.

DÓMR um gjaftolla, þingsókn, tíundir, venjulega tolla og um helgidagahald.

AM. 238, 4to., bl. 108—9 m. h. Vigfúsar sýslumanns Jónssonar á Kalastöðum ca. 1570. — Gl. kgl. Saml. 1159, fol., bls. 658—61, skr. ca. 1640 (bók Laurids Nielsens umboðsmanns höfuðsmanns 1641—5). — Dómr þessi er víða til í handritum, svo sem ÍB. 104, 125 A, og 125 B, 4to. (ágrip með röngu ártali 1556), 205, 215, 4to., 114 og 309, 8vo. — Prentað í bréfabók Guðbrands byskups Þorlákssonar, bls. 338—40, og JS. Lovsaml. I. bls.. 92—5.

Domur um tiundir og giaftolla. liostolla og lijksaungseyre.[2]) Anno 1566.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sennda Þorleifur Einarsson. Branndur Einarsson. Steindor Finnsson. Jon Haldorsson. Arni Oddzson. Gudmundr Gislason. [Jon Jonsson. Þordr Þordarson. Jon Gislason. Olafur Jonsson herra kongsins eidsuarar.[3]) Halldor Jonsson. Hannes Biornsson. Erlindur Jonsson. Pall Teitzson. Pietur Olafsson. Þorleifr Biarnarson. Gudmundur Sijgurdzson. og Þorkell Jonsson q[uediu] gudz oc sina

1) þ. e. Stóri dómr frá 30. júní 1564. 2) eyra(!) 238. 3) vantar í 1159.

kunnigt giorandi. ad þa lidit uar [fra] gudz burd. 1566. fyrsta daginn j maio manadi j Midgaurdum j Stadarsueit. ä þingstad Riettum uorum uier j dom nefndir af ærligum oc uelburdugum manni Heinrek Krac kongsins Maiestetz fouita yfir Snæfellznes syslu til ad skoda oc Rannsaka oc fullnadar doms atkuædi ä ad leggia huertt afl edur magtt ad hafa skylldi suu tuidrægni oc ohlydni sem ä milli kongs ualldzins oc almugans er oc uerit hefr.

J fyrstu um þann goduilia edur giafftolla sem ad hier j landitt hefur uerit. og ä alþingi hefr af konglig Maiestetz hans nadar umbodzmonnum laugmonnum oc laugriettunni. hefr samþyktt uerit ad halldast skylldi. huad oss uirtist j sumri grein nogu hardliga ad farit uera saukum fatæktar landzins. bædi kongs ualldzins oc kirkiunnar uegna.

J annari grein um þa menn sem ecki sækia sin skylldu-þing.

Jtem j þridiu grein um ueniuligar tiundir sem ad fornu hefr uerit hier j landit.

Jtem j fiordu grein um þa ueniuliga tolla sem ad til koma kennimonnum oc þeim sem ad kirkiunnar hallda.

Jtem j fimttu grein um helgidaga halld et cetera.

Þui j gudz nafni amen oc ad he[i]lags annda nad til kalladri. ad suo profudu oc fyrir oss komnu dæmdum uier fyr skrifadir domsmenn med fullu doms atkuædi adr greinda syslumannz oc Profastzgiaftolla. ad þeir sem nauckra tiund giora skylldi gefa arliga. 5. alner j þessa bada giaftolla. [Enn þeir sem tiunda .vc. oc skattbænndur jnn til .xc. gefi .x. alner j þessa bada tolla. J lika mata þeir sem ad eiga .xc. edur meira til .xxc. gialldi .xv. alner j þessa bada tolla. huortt sem ad þeir eru bufastir edur bulausir. Saumuleidis þeir sem eiga .xxc. edur meira gialldi .xx. alner j bada og hier j þessum 3. syslum gialldist ecki frekari giaftollar. þo meiri peninga eigi.[1]) enn þeir sem ad aungua tiund giora

1) [utanmáls i 1159.

syni kongs ualldinu sina hlydni. þeim til nauckurs hagnadar. Enn um budarsetumenn hanndlist sem til for[n]a hefur uerit. et cetera.

J audru lagi dæmdum uier epter bokarinnar ordum alla bufasta menn skyllda ad sækia .iiij. þing än laugligra forfalla. sem ad er hreppstiornar þing. manndraps þing. manntals þing ä uor. oc kongsbref ad heyra ä haust. edur ä leidum. Sekr .ij. aurum uid kong fyrir huertt sem eigi er soktt. Enn huer sem fellir bod ad þessum þingum edur aullum audrum suari sekt fyrir þa alla sem aa þeirri bodslod liggia sem ecki kom bod til. suo fatækur sem fullur bondi.

J þridia mata dæmdum uier ueniuligar tiunder sem ad fornu hefr uerit. skylldi gialldast þurfamanna tiund eptir hreppstioranna radi oc skipan. oc upp bodin ad Marteins messu hit seinasta. Enn um þær .iij. tiundir sem er kongs tiund. kirkiunnar oc prestzins skulu gialldast eptir ueniuligum hætti j tiundar eindaga. sem ad er fimttu dagurinn uiku þa .iiij. uikr[1]) eru af sumri. oc flytie huer til sinnar soknar kirkiu þessar allar tiundir. oc sie þar ad laugum vid skilinn. taki þar kongs umbodzmadur sinn hlut. prestr sinn oc kirkiunnar umbodzmadur sinn. Enn huer sem ecki gelldr þessar sinar tiundir j fyr nefndan eindaga. sie sekur .iij. maurckum fyrir hueria tiund. utann hann edur þeir sem kirkiunnar hallda. edur tiundirnar taka. giori annan sama sin ä millum.

J fiordu grein dæmdum uier um þa ueniuliga tolla sem ad kennimonnum til koma. edur þeim sem kirkiunnar hallda sem er legkaup oc liksaungseyrir. þingatollar oc liostollar skulu gialldast epter ueniu eptir þui herra kongsins nadar brefi sem hans nad hefur ut gefit oc hier j landit er jnn kominn. oc ä alþingi hefr almenniliga upp lesit uerit. enn prestarnir oc kirkiubændurnir sie skylldir ad hafa graftol sem þaurf giorist. ala mann oc eirn hest ef þa kann ad natta. sem ad koma

1) Svo.

med mann til graftar oc suo baurn til skirnar. enn þingatollar gialldist af aullum sem adr hefr uerit.

J fimttu grein dæmdum uier um þa helgidaga sem nu eru bodnir oc halldast skulu eptir kongsins Maietetz ordinanciu. oc huer sem þa brytr oc eigi helldur sie sekr .vj. aurum fyrir huern þeirra. ad undann teknum þessum .iij. Kristz hatidum sem er: Joladagr. Paskadagur oc huita sunna. enn huer sem þa brytr sie sekr .xij. aurum. Jtem huer sem Pafans helga daga helldr. sem af eru skipadir. sieu sekir .xij. aurum fyrir huern .xij. aura dag. enn .vj. aurum fyrir huern .vj. aura dag.

Enn huer sem þennann uorn dom ʀyfr j sierhuerri grein sie sekr .iiij. maurkum j domrof. nema sa uilie meiri myskunn aa giora er kongs ualld hefr j hendi.

laugsamdi oc samþyckti þennann uorn dom medur oss adur skrifudum domsmonnum adr greindr Mins herra kongsins umbodzmann Heinrik Krach oc setti sitt signet med uorum jnnsiglum fyrir þetta domsbref huertt ed skrifat uar j sama stad dag oc är sem fyrr seigir.

finis huius librij.

---

345. 23.—25. maí 1566. á Jörfa.

KVITTUN um greiðslu upp í jarðarandvirði.

AM. Apogr. 4798 „Ex orig. Sigurdar Þorgilssonar. bædi innsiglin eru burtu.“ (AM.).

Þad giorum vid Aussur Biornsson og Amundi Jonsson godvm mavnnvm kvnnigt med þessu ockru opnu brefi. ad arum epter gudz bvrd. M. D. lx. vj. a Jorva j Haukadal j fardavgum vm vorid. vorum vid j hia saum oc heyrdum ä. ad Sveirn Biarnarson gallt Berþori bonda Grimssyne. lavgligvm vmbodsmanni Jons Magnussonar. asavdar kvgillde oc gelldfiar hvndrat epter þeim samninge sem giordvr var a Jorvaþinge vm haustid þar fyrir. Og til sanninda hier vm setium vid ockar jnnsigle fyrir þetta vitnesbvrdarbref hvert ed skrifat var a sama ari sem fyr seigeʀ.

---

346. 24. maí 1566. í Brimum.

BORGMEISTARAR og ráðmenn í Brimum beiðast við konung afsökunar á framferði Pétrs Bolcke og annarra samborgara sinna; mælast enn til að fá Kumbaravog og Búðir, enda eigi kaupmenn í Brimum skuldir þar að heimta.

Ríkisskjalasafnið í Brimum, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ, aðstoðarmanni þar.

Durchleuchtigster unnd Grossmechtigster Konig. E. Kon: Mtt. sein unsere undterthenigste unnd gantzwilligste dienste jederer Zeitt zuvoran bereitt. Gnedigster Her. Wess E. Kon: Mtt. denn 18 Aprilis dieses itzlauffendenn 66 Iaress. vonn wegen unsers Peter Bolckenn unnd anderen Freybuterenn. so dem Sweden verwandt. sich auff unsere Stromenn versamblett und bey unnss unnd denn unserenn Irenn undterschleiff habenn sollenn. dergleichenn auch der unsernn undterthenigst suchenn der beiden Haven in Islandt Kummerwage unnd Bodenstede. an unnss in andtwordt gnedigst gelangen lassenn. Dass habenn wir mit geburender Reverentz entfangenn. Unnd sollenn darauff E. Kon. Mtt. undterthenigst nicht bergen. soviel unsern Bürger Peter Bolckenn unnd andern. so bey unnss eurn Kon: Mtt. unnd derselbenn Konigreichen und Landen zu nachteiligen furfange ichtes practisiren oder vornehmenn sollenn belangett. dass wir von unnd auss unser Stadt Stromenn unnd Gebietenn solcher und dergleichen der Rom. Kay. Mtt. unseres allergnedigsten Hernn ernsten Mandat unnd E. Kon. Mtt. wiedriger handlung mit nichte und keiness wegess nachzusehenn gemeinett. Sondernn vielmehr dess endtlichenn furhabenss sein der Kay. Mtt. zu schuldigenn gehorsam unnd E. Kon. Mtt. zu undterthenigsten Ehrenn unnd gefallenn. dagegenss die ernste versehung zuthuenn. damit E. Kon. Mtt. unnd Iedermennigklich auss den scheinbaren wircken zusehenn unnd zuspurenn haben muchten. dass wir solcher unnd dergleichen auffweiglung ein gross misfallenn tragen unnd solche unnd dergleichen bey unnss keiness wegess verstatten wollenn.

Wass aber die andere Freybuter. so sich auff unserenn Stromenn versamblett unnd enthalten sollenn anlangett. haben wir bissdaher nicht erfahrenn mugenn. dass sich solchs unnd dergleichen auff unsernn Straumen jemalss zugetragen. Do wir aber dessenn ichtess erfahrenn solten. dass wir denselbenn alssbaldt unnd zur stundt. vorigem unserm undterthenigsten erbietenn nach. geburlich wandell schaffen wolten. Nichteweiniger aber wir inn glaubwirdige erfahrung khommenn. wie dass Henschen Abell sampt etlichen andern seinenn mitgesellenn in der Emss unnd der Sehe sich enthaltenn. unnd so woll denn unsernn alse auch andernn. Sehefahrendenn wass inenn gefellig abtrengen. Also werde wir auch berichtett dass dannoch derselben etzliche sich im lande zu Wursten enthalten unnd daselbst irenn undterschleiff habenn sollen. Darher wir dann auch endtschlossen unnss dessen gegen unserm Landesfursten zubeclagen Der undterthenigsten Zuversichtt Ire F. G. die gnedigste versehung thuenn werdenn. Damit solche unnd dergeleichen undterschleiff in Ire F. G. Lande nicht verstattett. sondernn dass vielmehr dagegenss geburlicher ernst fernernn unrechtt. so darauss sich erhebenn muchte. für zukhommen. furgenohmmenn werde.

So viell aber die beiden Haffen Kummerwage unnd Bodenstede betrifftt. sollenn E. Kon. Mtt. wir insonderheit nicht bergen. ob woll die unsere derselbigen keine besondere Privilegien für zuleggen habenn. sie aber fast auss allen Haffen in E. Kon. Mtt. Insul Isslandt belegen. vonn denen von Hamburg hiebevor vertrinngen unnd diese zwo entzige Häffen alleine vor sich gegen entrichtung der billichen gebuer uber menschenn gedencken besiegeltt unnd dieselben mit allerhandt Kauffmans Wahrenn versehenn. ihre Wahre dess orts der Armudt hin unnd widder furgestreckett. unnd derwegen nicht geringe schulde hinter inen im Lande verlassen. Unnd dannoch wir E. Kon. Mtt. unnd derselbigenn Vorfahrenn im Reich nicht weiniger alse andere Sehe unnd Ansehe Stette der orter privilegierett unnd befreiett

Ane dass wir E. Kon. Mtt. unnd derselben Konigreichen unnd Landen frommen unnd bestess soviell an unss je und alle mahll muglichs fleisses befurdertt unnd vorgesatzett. wie wir dann auch nachmalen dess undterthenigsten erpieteus sein. deren wolstandt bestes vermugens zubefurderenn.

Also wollenn zu E. Kon. Mtt. wir unnss undterthenigst vertrosten. dieselbige werde unnss unnd unsere gemeine nicht gentzlichen Narung unnd fischloss setzenn. Darher dan viell der unsern ann denn Bedelstab genottigett werden wolten. sondernn vielmehr denn unsernn gegen entrichtung der gebuer obberurte Haffen nachmalss wie vor zubesiegelnn gnedigst verstatten werdenn Unss auch vorgedachts argwoness gnedigst erlassen. Unnd unser unnd gemeiner Stadt gnedigster Konig unnd Her zu sein und zu pleibenn. Dass sein wir umb E. Kon. Mtt. (die wir hiemit inn denn gnadenreichen schutz unnd schirm dess allerhochsten in glucklichen koniglichen Regiment unnd wolstande treulich bevehlenn). inn undterthenigkheitt zuverdienenn gantzwillig. Datum unter unser Statt Secret denn 23 Mai Anno 66

E. Kon. Mtt.

undterthenigste und gantzwillige

Burgermeistere und Rahtmanne

der Statt Bremen.

[Utanáskrift:]

Ahn die Kon. Mtt. zu Dennemarck.

---

347. 25. maí 1566. á Keldum.

KAUPBRÉF fyrir Þúfu á Landi.

AM. Apogr. 4793 „Ex origin. Hlidarend.“ — „Eyolfs Magnussonar innsigle hanger vid brefed. hin 2 ero burtu.“

Þad giorum vier Eyolfur Magnusson. Þorlakur Helgason. Jon Hallzson. godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefe þa lidit var frä Gudz burd M d lx og vj

ar. a Kelldum j Arveria hrepp ä fostudaginn j Fardogum.[1]) vorum vier j hia. säum og heyrdum ä ord og handaband þessara Manna Biarnar Bonda Þorleifssonar af eirnne alfu. enn af annari alfu Jons Þorsteinssonar. ad aadur nefndur Jon Þorsteinsson sellde fyr skrifudum Birne Þorleifssyne jordina Þufu er liggur j Vallna kirkiu sokn j Landmannahrepp med ollum þeim gognum og gædum sem greindri jordu fylgier og fylgt hefur ad fornu og nyu vndann sier og sijnum erfingium enn vnder Biorn og hanns Erfingia. Hier j mot Gallt opt skrifadur Biorn Þorleifsson tijttnefndum Jone Þorsteinssyne x malnytu kugillde og xiij saude veturgamla. iiij. saude tuæuetra og x aura j landskylld. hross med veturgomlu. voru þar vt golldinn xj^c j somu fardogum enn tuo c skylldu gialldast ad odru vore. Og til sannjnda hier vm setium vier fyr skrifader menn vor jnsigle firer þetta jardarkaups bref huort skrifat var j sama stad og äre. deige sijdar enn fyr seiger.

---

348. [í fardögum 1566].

AFHENDING Setbergs, er síra Jón Halldórsson skildi við, en við tók síra Ásmundr Nikulásson.

Lbs. 108, 4to., bls. 458—9 (máldagasafn síra Jóns Halldórssonar í Hítardal).

Sethberg.

Voru svo fellder peningar afhendter ä Sethberge af sira Jöne heitnumm Halldorssyne gödrar minningar enn medtok siera Asmundur Niculasson.

I firstu .xv. kyr. asaudar kugillde xv. Var þetta bæde heima og ä jørdumm.

Jtem ij^c i gielldumm saudum.

Jtem var golldid fyrir fiogra vetra gamallt naut iij ær med lombumm. ij sauder gamler og eirn tuæuetur.

Jtem iij hundrads hestar. eitt hross.

Jtem vij fiordunga ketill nyr.

---

1) þ. e. 24. maí.

Jtem nyr pottur. xij trog og vij smäkierolld fyrir hundrad vel vijrdt..

Jtem ij kier. ein sæng med hægende. huijluvod og äklædi fyrir jc.

Jtem ij skip med seglumm og farvid fyrir iij hundrud.

Jtem innann kyrkiu iij hoklar. ij serker. kaleikar ij sæmeleger. eitt alltarisklæde fänytt. einn dukur glitadur. baksturjarn lijtil. vax. xx. og iij merkur.

Jtem metaskäler med gomlumm metumm þremur.

Jtem klukkur iij og ij litlar og er ønnur rifenn. eirn jarnkall.

Jtem var lagt til kirkiunnar vi trie talls. ij. iii½ alinn. ij. iiij alna og ij. viij alna.

Voru þesser menn vid þessa afhending og tilbodner. Sira Biarni Gijslason. Þordur Þordarson. Gudmundur Gijslason. Þordur Jonsson. Olafur Bardarson og Arnnor Arnason.

---

349. [í fardögum 1566].

1570.

AFHENDING Refsstaða í Vopnafirði ásamt máldaga.

AM. 259, 4to., bl. 10 a—b (= *a*); bl. 91 a—b (= *b*); bl. 94 b (= *c*), allt skr. ca. 1595 (máldagasafn Odds byskups).

Anno[1]) M d lxuj.[2]) Refstadur.

Kirkiunnar peningar ä Refstodum j Voknafirdi[3]) þa Jon Brandson medtok.

Jnprimis j frijdum peningum ix ær og xx. vij sauder gamler. vij kyr. ein af þeim atta vetra gomul. enn allar adrar elldri enn atta vetra gamlar. iij hestar. gamall einn. ij unger. vij vetra oc viij.

Jtem innan stocks vij hurder med stadnum.

Jtem j busgagnninu[4]) xx trog. eckirtt af þeim matheilltt. iij storkierolld gømul oc lijtt gijrtt. v uppgiordarkierølld. ij skiolur. strockur j. iiij skaler. vj Borddiskar.

1) *a*, *b*. 2) *c*; 1563, *a*, *b*. 3) *a*, *b*; vopna-, *c*. 4) busgagni *b*, *c*.

iij føt. vj spæner. og einginn fyrir danumann[1]) berande. Trekanna ein. Tueggia skiolna kietill miog vondur med botum. Eckirtt elldzgagn annad. alfær vefstadur. Eckirt verkfæri med stadnum. nema eitt gardhogg.

Kirkiann (sem mest er þo verd) fallinn nidur ad velli. og einginn til efni henne til atgiordar. nema einn stopull og einn sylle sem Einar Petursson epter liet oc hann keyptti ad utlenskum fialvid ad alnna tale[2]) xx alner med bokum smaum oc storum.

Jtem ij messuklæde alfær. einn kaleikur. iiij korporalar. ix og xx Bækur. nema liettar margar og til einkis hæfar fyrer saker elli oc illrar medferdar. Alltarisklæde eitt miog vont. glodarkier.[3]) kluckur litlar ij. ein nockud stor. Jhesus mynd [.einn kross.[4]) ønnur Bijlæti til baka geinginn. sem ad[5]) hafa verid. oc eckj voru storra peninga verd. fyrir sakier elli oc afmyndunar og vondrar vanbrukunar. sem margier fäviser menn høfdu a þessum myndum og afgudum sem Gud forbetri. x aurar j heyi.[6]) Ein kista med kirkiunne. stofubord. annad bord minna. med bordstolum litlum. skip gamalltt med ij ärum valla siofærtt med brotnu styri. soknn vond og einn jburdur. skinnfæri nær tuitugtt.

Jtem huad mikid golldid hefur verid kirkiunni j sijnar tijunder a þessum fiorum ärum sijdan eg hier kom til þessa stadar nærri x aurum arliga. hafa sumar hueriar tijunder bædi mijnar og kyrkiunnar til geingid fyrer dagsverk nockur sem goder menn hafa unnid henni til gagns nockurs. Suo hef eg medtekid nockrar fialer hennar vegna sem gollnar[7]) hafa verid.

AM. 259, 4to., bl. 156 m. h. Odds byskups 1601.

Anno 1601. 29. Julij fann eg þetta sem epter sk[rifad stendur j] ejrne prentadre kirkiubok a Refstodum j Vopna[firdi] sem er illa læst.

Datum. m. d. lxvj. kirkiunnar peningar a Ref[stod-

1) dandinn, *c*, 2) b. v.; vantar í *a*, *b*, *c*. 3) Svo. 4) [einkross eirn, *c*. 5) Svo. 6) hey, a—b. 7) golldnar *b*.

um j] Vopnafirde. þa Jon prestur Assbrandzson[1]) met tok.

[Jn primis j fridum peninum. skinnfære nærr tuitugt.[2])

Stadurenn aa ejna jord a Strøndum j Skieggiastadar kirkiu soknn og lukazt af .x. avrar i landzskylld og þar med fylgier halft annat kugillde.

kirkian a hier i þessare sveit Vopnafirde fiordung rekavid fyrir Vindfullu[3]) lande. halfann annann fimtung hvalreka fra Bodvarsdalza og til Gliufursär. Enn fluttningar allar mille Hamraä. allur vidreke og hvalreke og svo fluttning ä Fuglabiargarnesi. mille toftar og gröfvar. er liggur til kirkiunnar halfur hvalreke og flutningar. fyrer Sellatra lannde attungur j hvalreka. fyrir Strandhofnn halfur hvalreke og flutningur fra Vidvikura og til Grasdalsär. kirkian a hejmaland allt. Ravdhola lannd. kirkian a lambzelde af øllum bæinm fyrir vtan Sunnudalzä. og ejrnenn af Assbrandzstødum. Þar skal vera hejmilisprestur. kirkiunne heyra til ejrn sloppur og þrijr alltarez steinar.[4])

Þetta hier skrifat epter stadarenns maldagabrefe gomlu. vtgiefit og innsiglat af Biskup Stephane. godrar minningar. sem er vmm stadarinz itølur þær kirkiunne tilheyraa j fyrrgreindre svejt Vopnafirde.

finis.

Jon prestur Brandsson.

M. D. lxx.

Jtem hvad micid golldist hefur til kirkiunnar a þessum iiij arum sijdan eg hier kom til þessa stadar nærre x avrum arlega. hafa sumar hveriar tijunder bæde minar og kirkiunnar til geingit fyrir dagsverk nockur sem goder menn hafa [unnid henni til gagns nockurs. suo hef eg medtekid nockrar fialer hennar vegna sem gollnar hafa verid].

1) Svo; ekki: Brandsson. 2) [„Jn primis — skinnfære nærr tuitugt" er samhljóða næsta skjali á undan. 3) Svo. 4) Sbr. máldaga frá 1367, Dipl. Isl. III, nr. 183.

350. [í fardögum] 1566.

AFHENDING Einholts.

AM. 259, 4to., bl. 35 (= *a*) og 6 (= *b*), skr. ca. 1600 (máldagasafn Odds byskups).

Einhollt.

Þad medkenni eg Jon prestur Arnorsson ad eg medtok suo fellda peninga med Einholltti Anno 1566.

Jn primis. fimm äsaudar kugillde. viij kyr. xij sauder þreuetrer. iiij vetra gamalltt naut. iiijc j koplum og þar til x aurar fyrir tuævetrann kapal. vjc j jordum[1]) er heiter Vijk og liggur j Loni. Eitt hundrad j jordu þeirre er heiter Kelldholltt.

Og til sanninda hier umm set eg mitt incigli uppa þessa mijna handskriftt.

af Vijk .x. aurar j landskylld. og lijtill fioruparttur. x. alner af Kelldholldtz jardar hundrade.

---

351. [í fardögum] 1566.

AFHENDING Einholts (önnur gerð en á skjalinu næst á undan).

AM. 259, 4to., bl. 41, skr. ca. 1600 (máldagabók Odds byskups).

Einhollt.[2])

Anno Domini M D lx og vj.

Sö micla peninga medtok ec Jon prestur Arnorsson med Einholltti af Sera Briniolfi Jonssyne þa hann skildist vid stadinn sem hier seiger.

Jnn primis 5 asaudar qugilldj. 8 kyr. 12 sauder þreuetrer. fiogra uetra gamalltt naut. 4c j koplum og þar til 10 aura fyrir tuæuetrann kapal. Jtem j ofrijdu 2 storkierulld gomul og giardlijtil. kietill i½ skiola med 3 gotum og var vijrttur fyrir 15 alner. 9 trog vond. Triekanna med lausu loki. vppgiafa tint lijtil. Lijtell pottur. mortiel. vatzkall. jarnkall. pundari. 2 vondar kist-

---

1) Svo *a* og *b*. 2) m. h. Odds byskups.

ur loklausar. stedie. taung. lød. bor. saumhogg. pall. og var vijrtt fyrir 6 aura.

Jtem med kirkiunne 3 messuklædi alfær. j sloppur. kapa vond. 2 kaleijkar vonder. skrudastockur uondur. koparpijpa med 3 logum. Glodarkier. jrskur kross. 2 kluckur. 2 biollur. 4 hiona liostollar nær 20 lijckiur og Einginn hæf til Embættisgiordar.

---

352. 9. júní 1566. í Hruna.

KAUPBRÉF fyrir hluta í Langholti efra.

AM. Apogr. 4792 „Ex orig. Hlidarend." — Árni segir til innsigla. — AM. Apogr. 1971 eptir „copiu med hendi síra Bjarna Hallgrimssonar."

Þat giorum vier Magnus Peturson. Jon Bardarson. Þorualldur Anliotzson.1) Kolbeinn Asgeirson og Jon Jonsson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi epter drottinliga holldgan vors herra Jesu Christi M d lx vi ar j kirkiunne j Hrauna1) j Hraunamanna1) hrepp. dominica de trinitate vm sumarid vorum vier j hia. säum og heyrdum ä at so felldur kaupskapur med handsolum og fullnadar lagagiorninge for framm j millum Sira Biarnar Olafssonar er þa var Beneficiatus sama stadar Hrauna1) af fyrre alfu. Enn af annare alfu þeir bader brædur Hallur Oddzson og Sigmundur Oddz-[son] epter þui sem þeir baader medkiendust bæde þar og a þijnge þar epter. at þeir hefdut1) fulla trygd og trulofan ädur sin j millum giort vid greindann Sijra Biorn at grender brædur Hallur og Sigmundur selldu fyrer sijna þorf og naudsyn allt huad þeim bädum til kom og þeim hafdi til rettra Erfda fallit epter sijna mödur j Langhollte þuj enu Efra. er liggur j Hrauna kirkiu sokn og þessum nefndum Brædrum bæri og hlotnadist huorum j sinn hlut. med ordfullu og logfullu. selldu skrifaudum Sijra Birne Olafssyne med soddan dyrleika. Hallr attatigier alner a enu xvi hundradi. Enn

1) Svo.

Sigmundur .xl. alner ä enu .vij c. med ollu vafalausu. Enn ollum þeim gognum ä greindum og til skilldum giædum. sem greindri jordu fylger og fylgt hefur at fornu og nyu. at ollu til skilldu enn ønguu frä teknu og þeir hafa fremst eigendur ad ordid til fiallz edur fioru. med todum og tunum. eingium og skogum. votnum og veideskap. eda huat finnast kann j jordu edur ä. vnd-ann sier og sijnum Erfingium enn vnder Sijra Biorn og hannz logliga erfingia. huad allz var upphædarinnar tuo c og xx j greindri jordu Langhollte. enn firer tillag syslumannsins og annar[a] dandimanna gaf Sijra Biorn vilianlega vpp ij c j valld Þores Sueinssonar af þeim hluta er opt skrifadur Sijra Biorn hafdi logmäla a giort vid þa brædur so ad halfann kaupahlutann optskrif-adrar jardar ætte huorer Sijra Biorn og nefndur Þor-er. huer ed xviij c ätte adur j jordunne og klagade þa Brædur vm nockurt loford a þrättskrifadre jordu Lang-hollte j sodann mäta at Þorer skyllde þadann j frä lata allt sier vel fara vm kaup og skipte ä þessare jordu Langhollte. og bitala Sigmunde sem þeim semde. sijdann skyllde margnefndur sijra Biorn þar epter bruka og bihallda opt skrifadri jordu Langhollte halfri fullum xx c. med fullri eign og frialsu fyrerrädi fyrer tijtt-nefndum Brædrum Halle og Sigmundi og þeirra Erf-ingium og epterkomendum sem Sijra Birne vel nægier þeim ad selia. byta edur fä er honum lijkar. Skulu þeir suara lagariptingu er selldu. enn hinn hallde til laga er keypte. med so felldri peninga upphæd at Sijra Biorn skyllde greida Halle firer sinn hluta .ix. malnytu kugillde og vj hundrud j godum gilldum og gelldum gangande peningum nautum og saudum. hestum og ij c j vadmal-um. mat og ollum þarfligum peningum. bua skyllde sa Hallur ä nefndum hluta jardar ef prestinum so lijk-ade j iij ar. Enn Si[g]mundur skyllde taka vnder sialf-um sier .ij. malnytu kugillde. hestamödur med vetur-gomlu. tuæuett naut med odrum fullgilldum peningum j c og þar til þa peninga er honum vel sæmde firer þau iiij c er honum bar vr þuj Langhollte. at fra greind-

um þeim ijc. er Þorer Sueinzson medtok af godra manna tillæge. Voru þesser aller peningar afgreidder og vtgolldner sama ars epter komande[1]) sem opt nefndum monnum vel lijkade. sijdann gafu og giordu þesser þrättskrifader brædur Hallur og Sigmundur fiolskrifadan Sijra Biorn kuittann og med ollu aakiærulausann vm sagt jardarverd. firer sier og ollum sijnum epterkomendum. Og til meire audsyningar hier vm setium vier vor jnsigle ädur skrifader menn firer þetta jardarkaupsbref skrifat ä sama Are. stad og dag sem fyr seiger.

---

353. 10. júní 1566. á Helgastöðum.

DÓMR um hald tíunda, heytolla og líksöngseyris Starkaðar Valtýssonar fyrir síra Einari Sigurðssyni.

Lbs. 58, 4to., bl. 38—40, skr. ca. 1690. — ÍB. 67, 4to., bl. 92—3, m. h. síra Eyjólfs Jónssonar á Völlum (d. 1745). — JS. 343, 8vo., bl. 136—7, skr. ca. 1650 (styttr). — ÍB. 125 B 4to., nr. 161, skr. ca. 1650 eða síðar, styttr á sama hátt og svo sem samhljóða 343, 8vo. — Ártalið er rangt í öllum uppskriftunum 1556, fyrir 1566.

Domur um Tijunder og heitolla. Jtem lijksaungz Eyrer ögolldinn millum Starkadar og Sira Einarz.

Þeim Gödum monnum sem þetta Bref sia edur heyra[2]) sendum vier Jlluge Gudmundsson og Olafur Arnason prestar. Jon Ormsson. Þorgrijmur Þorleifsson.[3]) [Þorsteinn Vigfusson[4]) [og Magnus Biornsson[5]) [quediu Gudz og vora[6]) kunnugt giorandi ad Arum effter Gudz burd 1566[7]) þann 10[8]) dag Junij manadar.. ä Helgastodum j Reykiadal. ä þijngstad riettum. vorum vier [til domz bodner og[9]) nefnder af heidarligum manne Vigfuse B[onda] Þorsteinssyne. er þa hafde kongsinnz syslu j Þijngeijarþijnge. og suo profastligt valld. til ad

---

1) Hér setr Árni „NB“ við, og á það við dagsetning bréfsins. 2) lesit b. v. 67. 3) 67, 125, 343; Þorulfsson(!) 58. 4) [67; Vigfus Þorsteinsson 58, 125, 343. 5) [sl. 125. 6) [sl. 67. 7) leiðrétt; 1556, 58, 125, 343, MD L og VI, 67. 8) x^a, 67; dagsetning vantar í 125, 343. 9) [i dom 67.

skoda. Ransaka og fullnadardom ä ad leggia. um þad kløgumäl. er Sijra Einar Sigurdsson kiærde til Starkadar Valtyrssonar. hafde Sijra Einar Starkade j greindann stad stefnt. kom þar fram fyrir oss annar stefnuvottur Sijra Einarz. og handsalade syslumanninum. oss äsiaande. ad hann hefde hia verid. þa Starkade var stefnt. þeirre sømu stefnu. sem fyrir oss var vpplesinn. vændist Sijra Einar. ad annar stefnuvottur være til. þo fyrir forfalla saker være þa ecki nälægur. vissum vær ecki annarz[1]) enn þesser bader menn være vitnizbærer. Þui dæmdum vier þeim til eijdz. ad sueria stefnuna. bädum under einnz og jnnann siøundar. þa sa til kiemur sem forføllinn hafdé.[2]) fyrir syslumanninum edur hanz løgligum umnbodzmanne. og effter eijdana unna. dæmdum vier stefnuna løgliga og Starkad Riettelíga fyrir kalladann og hann[3]) sekann mørk j stefnufall. [þui hann kom ecki.[3])

J fyrstu grein stod j stefnunne ad Sijra Einar gaf þa sok ad hann[4]) heffde eige presttijund sijna gollded j næstu ij är aff sijnum peningum og eigi[5]) helldur aff jordunne Øndöttstødum[6]) nu j vor. Nu[7]) stendur so j heilagr[e] skrifft. verkmadurinn er verdur launa sinna. og j odrum stad stenndur[7]) so eff vier saum ydur þad andlega þa er verdugt þo þier veitid oss þad veralldlega. og sialffur Christur sagde og baud. giefed Gude huad Guds er. og þeir sem [thil[8]) chirk[i]unnar[9]) Alltarenu þiona skulu aff alltarenu fæde hafa. og Christur seiger. huor hann forsmar ydur sa forsmar mig. J gomlu kirkiunnar logmale stendur suo. huor hann greider[10]) eigi[11]) sijna tijund Rietta. þa sie sekur iij morkum ä fyrstu xij mänudum vid þa sem taka eiga.[12]) Situr hann so[13]) adra xij manude samfleitt so hann giorer ecki[14]) sijna tijund Rietta er sekur vi morkum vid þann er tijund

1) annat 67. 2) hefdi 67. 3) Starkad 67. 3) [b. v. 125, 343 4) Starkadur 125, 343. 5) 67; ei 58. 6) 67; Aundolfstodum 58, 125, 343. 7) sl. 67. 8) útstrikað i 58; 9) utanmáls; [58; sl. 67. 10) giorir 67. 11) 67; ei, 58. 12) a 67. 13) 67; nu 58. 14) 67; ei 58.

skal taka. J kongsins Ordinantiu stendur so. ad menn skule tijund giefa effter gomlum vanda[1]) Christi þienurum sem eru hans predikarar. Jtem at[2]) prestar skulu niota allra[2]) þeirra priuilegia sem þeir hofdu j Biskupanna tijd. Jtem j nyrre alþingis[3]) samþyckt stendur so. ad tijunder. heitollar. liostollar og grafftrar[4]) þionusta [skal aull[5]) thil kirkiu og kiennemannz jtem[6]) so sem ad fornu hefur vered ad fra skilldu oliunar[7]) kaupe. Þui fyrer allar þessar greiner andlegar og veralldlegar. gamlar og nyar. sem hier ad luta og þessum vorum dome meiga thil bata koma ad so profudu male. og[7]) þar þa fyrer[8]) oss komnu ad heilags Anda nad [med oz[9]) til kalladre j Gudz nafne Amen dæmdum vier Starkad skilldugann [at giallda[10]) fyrst tijundernar allar suo haar og miklar sem þær ad vpphafe til stodu. og j þeim aurum sem þær eiga ad gialldast. vtan so miked sem Sijra Einar medkiendest fyrer oss ad hann hefde ä þessum deige lagt j valld Sijra Halldors. sem være xx alner. enn fyrer hallded a tijundenne hid fyrsta ared aff peningum Starkadar dæmdum vier iij merkur j tijundarhallded. Enn fyrer annad ared ad Starkadur hafdi[11]) eigi[12]) gollded aff sijnum fyrr nefndum peningum og eigi[12]) helldur af jordune Øndöttstødum.[13]) þa dæmdum vier Starkad sekann vj morkum. [Sira Einare til handa.[14])

J annare grein stod j stefnunne ad Sijra Einar gaf Starkadi þa sok ad Starkadur hefde sier eigi[12]) heitoll gollded aff jordunne Øndöttstødum[13]) j iij[15]) är. þui[16]) dæmdum vier Starkad skilldugann ad giallda adur nefnda heitolla Sijra Einare og þriggia aura seckt ofann a huorn eirn. nema hann syne med sannindum ad hann hafe þa med løgum vppboded j ʀiettann og thilsettann Eindaga.

1) vana 67. 2) b. v. 67. 3) 67; alþings 58. 4) graptar 67. 5) [Svo. 6) sl. 67. 7) sl. 67. 8) fyrrer, 58. 9) [b. v. 67. 10) [67, 125, 343; sl. 58. 11) 67; hefde 58. 12) 67; eij (ei) 58. 13) 67; Aundolfstodum 58, 125, 343. 14) [b. v. 125, 343. 15) iij, 67, 125, 343. 16) 67; þar 58, 125, 343.

Var su[1]) þridia sok j stefnunne ad hann hafde heimt lijksaungskaup effter modur hanz og ecki feinged. þui dæmdum vier Starkad skilldugann ad giallda þann lijksaungseyrer so framt sem hann hefur so miked fie edur meira effter hana teked og seckt sem ad fornu hefur vered fyrer[2]) þad hann var ecki[3]) golldenn j tijundareindaga. dæmdum vier Starkad skilldugann ad giallda jnnann sioundar ad heirdum dominum tijundernar þær sem effter standa. heitollanna og lijksaungseiririnn enn allann sakeiririnn ad næstum fardogum Sijra Einare j hendur edur hanns logligum[4]) umbodsmanni.[5]) enn fallist Sijra Einare sa votturenn er steffnuna atti ad sueria. þa sie onyt lagasoknenn nu i[6]) þetta sinn fyrir Sijra Einare.

Samþickte [þennann vorn dom greindur valldsmadur og sette sitt jnnsigle med vorum jnnsiglum fyrir þetta domsbrief er þa samsundis var giordur og vppsagdur sem fyrr seiger.[7])

---

354. 11. júní 1566. á Staðarhóli.

SJÖTTARDÓMR, kvaddr af Eggert lögmanni Hannessyni, dæmir síra Lopti Pétrssyni Sælingsdalstungu.

Lbs. 789, 4to., bls. 400—1, skr. ca. 1630. — Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 235 d, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar 1666 (styttr).

Dömur vmm Sæling[s]dalstungu og äsetur Teijtz og yrkinng ä saumu jaurdu.

Þad Giorum vier [Eptter skrifader menn.[8]) Oddur Thumasson. Gvenndur Jonsson. Jon Sigurdsson. [Einar Palsson. Thirffinngur Halldörsson. Arnor Helgason[9]) gödum[10]) monnum kunnigtt [med þessu voru opnu Breffe. þa lided var fra frelsaranss fæding[11]) 1566 [aar þann[8]) [xj dag Junij[12]) a Stadarhole j Saurbæ.

---

1) Su var 67. 2) 67; fra(?) 58. 3) 67; ei 58. 4) loglegur 58; sl. 67. 5) 67; -madur 58. 6) b. v. 67. 7) [58; sl. 67, 125, 343. 8) [sl. 1945. 9) [et cetera 1945. 10) øllum 1945. 11) b. v.; vantar i 789; [ad Anno 1945. 12) [9. Julij 1945.

[a1) almennilegu þriggia hreppa þijnge. vorum vier til dömss neffnder af heijdarlegum [og velburdigumm manne1) herra Eggertt Hannessyne logmanne fyrir nordann og vestan a Jslannde. ad skoda og ransaka og [þar med1) fullnadardömss atqvæde ä ad leggia huoria maktt [og affl ad1) haffa skyllde su [akiæra og1) klogun er Magnus Jonsson. [i fullu og løglegu1) vmmbode sijnss mödurbrodurss Sera Loptt[s] Peturssonar klagade til Teijtz B[onda] Eirijkssonar. er [greindur1) Magnus haffde þangad steffntt fyrir tilkall ä jordunne Sælinngsdalsstungu. og i stefnunne jnni stödu. [saum vier steffnuna og yfferläsum. huor steffna ad saun[n]ud var aff tueimur loglegum vittnumm. og medkiennd aff firrneffndum Teijte. þui dæmdum vier hann2) loglega fyrir kalladann.

J fyrstu klagade Magnus [þad1) til Teijtz ad hann hielldi. a sæte og yrcktte jordina Sælinngsdalsstungu. eignn Sera Lopttss. an hannz leyffis j mote laugum.

Þar j mot vændest [sagdur1) Teijtur. [ad upphafe.1) ad Arngrijmur sonur Sera Lopttss hefde loffad Petre B[onda] Einarssyns mage Teijtss saulu ä neffndre jaurdu. og nockra ara äbüd grejndumm Teijte. Enn þö huorke logvedi nie mäla logliga yfferlystum.

Þar j möt medkiende Sera Lopttur fyrir oss neffndum domssmonumm. ad Arngrijmur sonur hannss heffde sier apttur laged halffa [jordina1) Sælingsdalsstungu j proventtu med sier med fullumm lagagiorninge. [þar med ad Arngrijmur var bædi3) siukur og vanfær. sem [oss1) ollum hier [sveijtarmonnumm1) kunnigtt er. [og gat sier aungva biorg nie forstodu veijtt.1) og var a proventtuna kominn til sera Loptts [fodur sijnss.1)

[Nu hlioda suo ord lanndssinnss laga.4) Eff eirn vill arfsale seliast [þä1) skal hann fyrst biöda frændum hinum nänustu med vottum vid sier ad taka þeim sem fullar vordslur haffe. Og enn seiger hun5) vmm log-

1) [sl. 1945. 2) [séna og svarna stefnuna dæmdum vér nýta, og Teit 1945. 3) [því hann var 1945. 4) [Hljóðar svo lögmálið 1945. 5) Svo 789 og 1945; þ. e. landslaga bókin.

ved og mäla. sie þeim ei ad logumm lyst. þa skule þad aungva macktt [edur affl[1]) haffa.

Þui fyrir þessar Greijner og fleijre adrar[2]) [sem hier ad luta.[1]) j naffni heilagrar þrenningar. dæmdum vier greijnder dömssmenn med fullu dömss atkvæde klogun Magnusar rietta til Teijts. og greijnda jord SælinngsdalsTungu Eignn sera Loptts effter sinne proventtu Giøf. og hann meiga hana ad sier taka. byggia og Bæla. og[3]) gagn og allar nytkar aff haffa sagdre hallfflendu ad Endadre Bygging og äbüd Teijtz Eirijkssonar.

Samþycktte med oss þennann döm [ädur greindur løgmann og sette sitt innsigle äsamt vorum h[ier] u[nder].[4])

---

355. 16. júní 1566. á Sleitistöðum.

SIGRÍÐR EINARSDÓTTIR gerir féskipti með dætrum sínum, Guðrúnu og Margréti Jónsdætrum.

AM. Apogr. 4806 „Ex orig. Sira Jons Torfasonar ä Breidabölstad. Sigilla appendent.“ (AM.).

Þat giorum vid Asgrimr prestur Hallzsson og Kar Sæmundzson godvm monnum kvnnigt med þessu ockru opnu brefi þa er lidit var fra Gudz burd M d lx og vi är. a svnnudægin næstan fyrir Halluardz Messo vm vorit[5]) a Oslandi j Oslandzhlid. vorvm vid j hia er Sigridur Einarsdotter giorde soddan feskipte med dætrvm sijnvm: Gudrvnu Jonsdottur og Margretu Jonsdottur. J fyrstu skipte hun þeim xijc. er Petur Þorsteinsson magur hennar atte at greida henne vpp j þann jardarpart er hun hafdi honum adr sellt j Oslandi. gaf hun dottursine sijnum Jone Petrsyne ijc. hundradzhest og mälnytu kuijllde. enn sïn vc skipte hun huorre sinne dottur af þessu jardarverde. vorv soddan peningar tilgreinder iij mälnytukuiellde. vc. j nautum og saudum og kaupl-

---

1) [sl. 1945. 2) b. v. 1945. 3) sl. 1945. 4) [b. v. 1945. 5) þ. e. 12. maí.

um og .ijc. j daudum peningum. J annare grein skipte hun þeim atta hundrudum er hun sagde j þeirra vardveitzlu være Petrs Þorsteinssonar og Palma Sæmundzsonar bænda þeirra fyrskrifadra systra Gudrunar og Margretar. skyllde sin .iiijc. eignaz huor þeirra. Sagde adurgreind Sigridr at atta .c. stæde epter af sinu jardarverdi hia Petri Þorsteinssyne. skyllde þau atta .c. og þad niunda kuielldit er hun hafdi sialf haft standa fyrir henne til framfærir hia þrättskrifudum Petri Þorsteinssyne þar til hun adra skipan[1]) ä giordi. skilde Petr til at bader skillde styrkia hana til vm klædnad bædi til dags og nætur. enn hun kuad jaa vid þuj. Og til sannenda hier vm setium vid fyr skrifader menn ockar insigle fyrir þetta bref er skrifat var ä Sleitestodum j Oslandzhlid sunnudægin næstan epter trinetatis ä sama are sem fyrr seiger.

---

356. 17. júní 1566. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Henrik Momme leyfi til siglingar á þá höfn í „Austfjarðasýslu“, er „Austfjörðr“(!) heitir.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 331. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 679—80 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Henrich Momme fick konn. mattts. breff att maa lade beseigle en haffnn for Isslanndt. kaldis Ostfioerdt. vt sequitur.

Wij Frederich etc. Giøer alle witterligt. at wij aff wor synderlig gunst och naade haffue vnndt och tilladt och nu medt thette wortt obnne breff vnde och tillade. at thenne breffuiser. oss elskelige Henrich Momme maa her effter lade beseile en wor och kronens haffnn paa wortt landt Islandt wdj Ostfiordsyssel. kaldis Ostfiordt. och ther samestedtz medt wore vndersaatte hanndle och wanndle och thennom lade tilføre micl. maltt och anden fethalie. saa och hues andre gode

1) skifan, Apogr.

ware. som the til thieris klede och føde behouff haffue. och ther egienn mue indkiøbe och wdføre. huis ware ther falder. til saa lenge wij anderledis ther om tilsigendes worder. dog saa att handt aarligen til gode rede skal wdgiiffue til oss och kronenn huis toldt och anden rett och rettigheedt. som oss medt rette tilkommer. Skal handt och were forplicht at lade giøre forschreffne wore vnndersaatte ther samestedtz tilføring. effter som forschreffuit staar. medt gode wforfalskede ware. som forschreffne wore vndersotte nøttige och gaffenlige ere och thennom thet for eth skielligt och billigtt weerdt selge och affkennde. Tesligiste skall hanns fuldmegtige bruge reth maade och wegtt och i alle maade seg forholde saa ingen klage offuer hannom komindes worder. Cum inhibitione solita. Datum Haffniæ 17 die Junij anno etc. 1566.

---

357. 25. júní 1566. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Jochim Thim, borgara í Hamborg, leyfi til siglingar á Keflavík.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 332. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 681—2 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Jochim Thim. borger vdj Hamborg. fick breff att maa lade beseigle en haffn for Isslandt vt sequitur.

Wij Frederich etc. Giøer alle witterligt. at wij aff wor synnderlig gunst och naade haffue vndt och tilladt och nu medt thette wortt obnne breff vnde och tillade. at oss elskelige Jochim Thim. borger vdj wor stadt Hamborg. maa her effter lade beseigle en wor och kronens haffnn paa wortt lanndt Islanndt vdj Guldbrynng syssell. kaldis Kieblewiig. och ther samestedtz medt wore vndersaatte hanndle och wandle och thennom lade tilføre miel. malth och annden fethalie. saa och huess anndre gode ware. som the til thieris klede och

føde behouff haffue. och ther egienn at mue inndkiøbe. hues ware ther falder. til saa lennge wij annderledis ther om tilsigendis worder. dog saa att hanndt aarligenn til gode rede skal wdtgiiffue til oss och kronen. huess toldt och anden retth och rettigheedt. som oss medt rette tilkommer. Skall hanndt och were forplicht at lade giøre forschreffne wore vndersaatte ther samestedtz tilføring. effter som forschreffuit staar. medt gode wforfalskede ware. som for schreffne wore wnndersaatte nøttige och gaffnnlige ere. och thennom thet for eth skielligt och billigt weerdt selge och affhende. Tesligiste skal hanns fuldmegtige bruge rett maade och wegtt och i alle maade seg forholde. saa ingen klage maal offuer hannom komindes worder. Cum inhibitione solita. Datum Hafnie 25 die Junij anno etc 1566.

---

358. 27. júní 1566. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR veitir Markúsi Hess, borgmeistara í Kaupmannahöfn, leyfi til siglingar á Básenda.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 334 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 683—4 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Marcus Hess. borgemester her vdj Kiøpnehaffnn. fick breff att maa medt hans medtredere lade beseigle en haffnn for Islanndt vt sequitur.

Wij Frederich thendt anden. medt Gudtz naade etc. Giøer alle witterligt. at wij aff wor synderlige gunst och naade haffue vndt oth tilladt och nu medt thette wortt obnne breff vnde och tillade. at oss elskelige Marcus Hess. borgemester her vdj wor Kiøpstedt Kiøpnehaffnn. medt hanns medredere muee lade beseigle en wor och kronenns haffnn for syndenn paa wort landt Islandt wdj Guldbryngssyssel. kaldis Boesand. och ther samestedtz medt wore vndersaatte hanndle och wandle och thennom lade tilføre meel. maldt och anden fethalie. saa och hues andre gode ware. som the til thieris

klede och føde behoff haffue. och ther egienn at mue inndkiøbe. huess ware ther falder. til saa lenge wij annderledis ther om tilsigendes worder. dog saa at hanndt medt hanns medt redere skulle aarligenn til gode rede wdgiffue til oss och kronenn. huiss told och anden rett och rettigheedt. som oss medt rette tilkommer. Skal the och were forplicht at lade giøre forschreffne wore vnndersaatte ther samestedtz tilføringe. effter som forschreffuit staar. medt gode wforfalskede ware. som forschreffne wore vndersaatte nyttige och gaffnnlige ere och thennom thett for eth skielligtt och billigt weerdt selge och affhennde. Tesligeste skal thieris fuldmegtige bruge rett maade och wegt och i alle maade seg forholde. saa ingen klage offuer thennom komindes worder. Cum inhibitione solita. Datum Hafnie 27 die Augustij anno etc. 1566.

---

359. 4. júlí 1566. á Öxarárþingi.

ÞÓRÐI VIGFÚSSYNI og Sveini Jónssyni dæmdar þær sex jarðir, er síra Magnús Magnússon hafði til kallað í hendr þeim.

AM. Apogr. 4804 „Ex originali“. Árni segir til innsigla.

Ollum þeim monnum sem þetta vort bref lesa edur heyra lesid. sendum vier Magnus Jonsson. Þorlakr Einarsson. Einar Gislason. Gudmundr Ormsson. Biarne Einarsson. Einar Pallsson vora kiærliga kuediu. Hier med giorum vier opinbert og heyrum kunnigt aller j doms sæti sitiandi þa lidit var fra frelsarans fæding M. d. lx vj. ar. a miduikudæginn næstann epter visitatio Marie[1] a almenneligu Auxararþinge. af heidarligum og uel burdigum herra Eggert Hannessyne laugmanne nordan og vestan ä Jslandi vorum vier til nefnder ad reyna og ransaka og fullnadardoms adkuædi ä ad leggia huernenn þesser menn skylldu sier hegda og med fara sem

1) þ. e. 3. júlí.

var Þordur Vigfusson og Sueinn Jonsson. vm þa stefnufaur og jarda akiæru sem sera Magnus Magnusson hafdi þeim stefnda og saker a gefnar. vm olaugligtt halld og medferdi. vi. jarda. er þeir bader haufdu ad hallda og eins vorv til komnar. þar med hafdi hann ä fyrgreindum jordum alla þeirra peninga kyrsett et cetera. Lystu adur nefnder menn sig komna til þingsins epter hans stefnu. var eingin a þessu þinge af hendi Sera Magnusar sem hans vmbod edur suar hefdi. enn þo beidduzt greinder menn Þordur og Sueinn þar fyrir aullum. Sera Magnusar edur han[s] laugligs suaramanns. og budu sijn bref og skilrijke j liose ad lata. þau sem þeir haufdu fyrir þessum jordum. et cetera. Nu votta suo ord landsins laga. ef stefndr kemr enn stefnandi eigi. þa sekizt hann þuilijku vid kong. sem hinn er stefnt var. nema lauglígr vmbodzmadur hans kome. eda sie þar fyrir j rietta lagastefnu. Og þui j guds nafne amen. Dæmdum vier fyrnefnder domsmenn med fullu doms adkuædi. Sera Magnus sekann mork vid kong. enn skylldann ad suara þeim Þordi og Sueine fyrir sinn kostnað og omak suo miklum peningum huorum vm sig sem suaradi þingfararkaupe. sem tekzt j þeire syslu sem þeir eru vr. Hier med dæmdum vier Þord og Suein fyrgreindum jordum med frelsi hallda mega þar med byggia og bæla. lia og leigselia. gagn og allar nyckar[1]) af hafa. þar til þær sækiazt af þeim med riettum laugum. skal þessi vor domr obrigdanliga halldazt epter fyrra skilordi.

Samþyckti þennann vorn dom. med oss fyrgreindur Eggert laugmann og setti sitt jnsigle med vorum fyrgreindra domsmanna jnsiglum fyrir þetta domsbref huertt er skrifad uar j sama stad deigi sidar enn fyr seigeR.

---

360. 4. júlí 1566. á Öxarárþingi.

SÝKNUDÓMR Þóris Sveinssonar af kapalstuldi, en

1) „ita extat: corr. nytkar“ (AM.).

gjalda skyldi hann eiganda, konungi og Níels skrifara, eftir því sem dómrinn sjálfr hermir.

Lbs. 65, 4to., I, 94—5, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640. — Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 402 a—b, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar 1666 (með réttu ártali, ódagsett, sleppt dómsmönnum, en efni ekki mjög stytt).

Dömur vm Þörer Sueinsson vmm ord og kapal.

Aullum Gödum maunnum sem þetta Breff siä edur heyra senda Hall[dor] Skulason. Einar Eiriksson. Hannes Olafsson. Halldor Pietursson. Magnus Jonsson. Magnus Jonsson. Magnus Kietilsson. Jön Fusasou. Jön Thumasson. Oddur Oddsson. Þorläkur Einarsson. Þorleijfur[1]) Eiolfsson. og Magnus Olafsson quediu gudz og sijna[2]) kunnigt giorande þä lided var frä lausnarans fæding 1566 þann 4 dag Julij mänadar. ä almenneligu Øxararþijnge. vorum vier j dom nefnder af velburdugum herra Pale Vigfussyne logmanni sunnan og Austan ä Jslande. til ad skoda og rannsaka og fullnadardöm ä ad leggia. þä äkiæru. er Niels skrifare klagade til Þöres Sueinssonar. kongdömsins vegna. huoria heimilld hann hefde hafft firer þeim kaple er einn pilltur hafde tekid og stolid vr Borgarfirde. og Þörer fann j sijnum tünum. og ad søgdum Niels þötte Þörer ei løgliga med farid hafa. nu kom fyrer oss nefndur Þörer framm. med soddan afbøtun. ad hann hefde synt grønnum sijnum kapalinn.[3]) og þar lyst effter nockra[4]) skodan edur virdingu huad hann være verdur þö ecki løgligre. huad oss virdtist hann ei stolid hafa. þui so stendur vijda j løgmalinu. Þad er stulldur er med leind er hafft. Nu af þui ad so stendur j løgbok vorre. þad er nu þui næst ad einginn skal [fyrer ødrum taka. ei skulum vier oss ad gripdeilldum giora. döms er huor madur verdur fyrer sijnu ad hafa.[5]) þui dæmdum vier med fullu döms atkuæde ad Þörer hefde hafft þennan kapal med litlum løgum. og[6]) skyllde hann giallda eigandanum Eyre

1) Svo. 2) v[ora], hdr. 3) i túninu. b. v. 1945. 4) nokkri 1945. 5) [annar stela 1945. 6) b. v. 1945.

ä huorre viku. og fullriette eiganda vpp frä þui ½ merkur skada være ordinn. enn vikurnar reijknudust 8. hliödar og so løgmälid. ad eigande skal fyrst taka sinn riett. og hann hafde og laga bedist. enn konginum iij aura a huorre viku. og ad þui golldnu tijttnefndan Þörer þar vid skilinn. Enn vm ord þau ädurnefndur Niels skrifare hafde vpp skrifad. ad Þorer hefde vid hann talad. ad hann være ranglätur. överdugur ef[1]) þesse ord yrdu skiallega suarin effter løgum Þörer ä heyranda. konge 4 merkur ä huoriu orde. og Niels ij fullriette. 12 merkur. enn ef Eijdarner fielle. skyllde Þörer hafa sinn riett ad løgum. af þeim sem þetta hafde vpp ä hann hermt. slijkan sem hann skyllde ef hann være sannur ad søk. sølinn[2]) fyrstu[3]) ä fyrsta mänude. ønnur ad hauste. allt ad fardøgum. er þetta var[4]) domur firr skrifadur. ad so profudu og fyrer oss komnu.

---

361. 5. júlí 1566. **á alþingi.**

SKIPTI með þeim Narfa og Ögmundi Ormssonum eftir föður þeirra.

AM. 238, 4to., bl. 132—3, m. samtíða h. Vigfúsar sýslumanns Jónssonar.

Skiptabref þeirra brædra Narfa og Avgmvndar 1566.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra. Senndir Gisli Sueinsson. Þordr Gudmundsson. Eirekr Arnason. Hallr Olafson. Einar Eireksson. Hannes Olafsson kuediu gudz og sina kunnigtt giorandi þa lidit var fra gudz[5]) Jhesu Christi burd. 1566. faustudaginn nærstann eptir visitacio Marie um sumarit ä alþingi vorum uær til kalladir af heidarligum dandismonnum Narfa Ormssyni og af annari alfu Augmundar Ormssonar. wm þann arf og peninga sem þeim hafdi til erfda fallit eptir sinn faudr[5]) Orm heitinn Jonsson huers sal ad gud nadi. og þeir beiddunst[5]) skipta. Jtem j fyrstu kom

---

1) og 1945. 2) søkinn, 65, 1945. 3) 1, hdr. 4) v", hdr. (65) = vár. 5) Svo.

þar framm fyrir oss Reikningskapur Orms heitins Jonssonar med hans eiginnligri handskriftt j huerium ad jnni stod þeir peningar sem þeir haufdu vpp borit af sinum faudr.[1]) adr enn hann fiell fra. taldist suo til ad Narfi hefdi haft ur faudrgardi.[1]) xxijc. meira enn Augmundr. þar j mot skylldi Augmundr hafa. xxc. j iordunni Grauf er liggur j ytra Hrep. Jtem j annari skylldi Narfi eignast. xlc. j jordunni Reykiawik er liggr ä Seltiarnarnesi. enn þar j mot skylldi Augmundr eignast. xl.c. j Deildartungu. er liggur j Borgarfirdi j Reykiaholltz kirkiu sokn. enn fyrir þad ad oss uirtist jardar munur mikill saker husagardz og annara aftekta. þa skylldi Narfi af sinum peningum fa Augmundi .xvc. ofan ä Deilldartungu. Woru þar til einkut .x. malnytu kugilldi og. vc j þarfligum peningum. Skylldi Augmundr taka leigur eptir fyrr saugd .x. kugilldi stragx um haustid eptir. enn þau .vc. skylldi ut greidast og gialldast ad næstum fardaugum eptir.

---

562. 12. júlí 1566. á Staðarhóli

DÓMR um brigð á jörðunni Kaldakinn, sem Ormr Sturluson hafði fargað án samþykkis konu sinnar, Þorbjargar Þorleifsdóttur.

AM. Apogr. 4799 „Ex orig. Gudmundar Þorleifssonar".

Jhesus.

Ollumm godumm monnum þeim sem þetta breff sia edur heyra. sender Magnus Jonsson. Eirekur Gudmundzson. Biarne Oddsson. Gudmundur Jonsson. Tyrfingr Halldorsson. Arnor Helgason. qvediu gudz og sina. kunnugtt giorandi. ad þä er lidid var fraa hingadburde vors liufa lausnara Jesu Christi M. D. lx. og vj. ara. aa þann xj. dag Julij manadar. aa Stadarhole j Saurbæg aa þingstad Riettum. þa vorumm vier j dom nefnder af Eggertt Hannessyni. logmanne fyrer nordann og vest-

1) Svo.

ann aa Jslandi. til ad skoda og Rietteliga ad Ransaka og fullnadardoms adkuædi aa ad legg[i]a. eppter logum. hveria magtt og afl ad hafa skylldi su klogunn og akiæra. Er Pall Jonsson j logligu og fullmegtigu vmbodi Þorbiargar Þorleifzdottur hafdi aa jordune Kolldukinn. er liggur aa Fellsstrond j Stadarfells kirkiusokn. hueria jord nu hafdi ad hallda sagdur Eggertt logmann. og vændist kaupi fyrer af Jone Grimssyni. og sagdist honum hafa fyrer gefitt jordena Sigmundarstade er liggur aa Asumm j Borgarfirdi j Askirkiusokn. Beiddi nu og krafdi sagdur Pall Jonsson nefndann logmann. at lata log og dom ganga þeirra ä medal vmm fyrrskrifada akiæru. Enn nefndur logmann suaradi Ppale.1) ad hann þættist eigi þar umm eppter laganna auisan med stefnu fyrer kalladur vera. En sagdist og eigi vita. firre enn domur þad dæmdi. huortt hann mætti edur til skylldadist þessa adr nefnda jord under log ad legg[i]a edur eigi. þar til suaradi Pall Jonsson greindum logmanne suo. þo ad svo væri ad hann eigi med stefnu socktur væri vmm þessa akiæru edur adrar. þær sem menn mættu med Riettu til hanz tala. þa mundi honum þo bera og tilheyra. eppter sinne tilkallan. ad lata alla skie log og Riett. huortt helldur ad hann akiærdi adra og eigi sidur þo ad adrer aa kiærdu hann. þar fyrer ad vor nadugasti herra og kongur sem nu med gudz nad Riker yfer Dannmerkur og Noregx velldi og suo skattlondum. hefdi hann med sinu nadar brefi til løgmannz sett og skickad og honumm j sama brefi bodid og bifalad. ad hallda alla med løg. skial og Riett j þessum ijur fiordungum landsinz. sem er fyrer nordan og vestann. J annan mata sagdist og nefndur Ppall1) Jonsson hafa sied og heyrtt wpplesid þad biskermelsisbreff. sem vors nadugasta herra kongsins herra fader godrar minningar hefdi vt gefid honum. suo hliodandi. aa medal annara greina. ad hanz hogmegtugasta nad hefdi hann medtekid vnder sina kongliga vernd frid og biskermelse

1) Svo.

til ad villia forsuara og dagþinga til allra riettra mala. þo suo ad hann skylldi standa huorium til rietta ä þingum og annarstadar þar sem hann væri riettliga aakiærdur. Somuleidis sagdist og tittnefndur Pall Jonsson vita fyrer full sanindi. þad ad Eggert hefdi sinn løgmannzeid suared. j huerium eidi hann mundi alla þaa sem vnder hanz logsogn ero. sier i sinum suardogumm ä hendr hafa falid. til þess ad hallda þaa alla med log og landsinz riett. Sagdist greindr logmann eigi hier neig vid seigia helldur þetta kennast. og þui fyrer fyrrskrifadar greiner þä dæmdum vær logmannenn eppter sinne skylldu nogliga fyrer kalladann vera vmm þessa adurskrifada akiæru. þaa j fyrstu birte Ppall Jonsson fyrer oss breff med godra manna heilum og oskøddumm hanganda jnciglum. suo hliodanda j millum annara greina ad Ormur Stullason hefdi feingid sinne quinnu Þorbiorgu Þorleifsdottur til fullrar eignar þessa jord Kolldukin. med odrum fleirum jordum. er hann þa atte ä Fellzstrond og annarstadar fyrer þær hennar eigner sem hun atti fyrir nordan land. og Ormur hennar bondi hafdi j burtu selltt. Enn nockrumm arumm seirnna. þä selldi nefndr Ormur þessa sama jord Eigle Eireckssyni. sagdi Pall Jonsson ad Þorbiorg Þorleifsdotter hefdi þad kaup alldre samþycktt. sagdist og nefndur logmann eigi hennartt[1]) samþycki kunna þar til ad syna og eigi helldur mundu þad geta giortt erfing[i]ar Eigelz edur þeirra vmbodzmenn. baru þad og marger goder menn ad tittnefnd Þorbiorg hefdi jafnann þessa jord aklagad vid sin bonda. Suo og suor hun eppter vorumm dome þann eid þar stragx þaa aa þingenu fyrir logmannenum og .ij. konur med henne ad hun hefdi þad ed sama kaup alldre samþycktt huorki fyrr nie sidar. medkendist og sialfur Orm[ur] Stullason ad sin kuinna Þorbiorg hefdi þui kaupi alldre samþyck ordid. Og nu af þui ad suo seiger j vorre landzlagabok. einginn madur skal selia eigner husfreyiu sinnar. edur þær[1])

1) Svo.

þau eigu bædi saman vtann hennar samþycki. Og þui firer þessa grein og adrar fleire sem hier ad luta og þessu mali og vorumm dome meiga til bata koma. þaa j gudz nafne amen. ad ollu suo profudu mali sem nu hefr fyrer oss komit. þaa dæmdum vier fyrskrifader domzmenn med fullu domz atquædi. þessa þrattnefnda jord Kolldukinn eign opttgreindrar Þorbiargar Þorleiff[s]dottur vera og verit hafa sidann Ormur hennar bondi feck henne hana sem fyr seiger og sagda jord meiga ad sier taka edur taka lata nær aa timum hun vill. og þad af henne giora sem hun vill og loginn lofa. enn Eggertt logmanne dæmdum vier apptur sina jord Sigmundarstadi med sama skilyrdi. enn erfing[i]ar Eigils Eirekssonar edur þeirra vmbodzmenn skylldu snuast ad Orme Stullasyne vmm slika peninga sem Eigill Eireksson gaf honum fyrer Kolldukinn.

Samþyckte þennann vorn dom med oss tittskrifadr logmann og allur annar almugi þar saman komenn og setti logmadurenn sitt inncigli med vorumm jnciglumm fyrer þetta domzbreff. huertt ed skrifad var j sama stad aa are og deigi sidar enn fyrr seiger.

---

363. 14. júlí 1566. í Stafholti.

KAUPBRÉF fyrir Þverá ytri í Vestrhópi.

AM. Fasc. LXVIII, 7, frumrit á skinni. Af 4 innsiglum er nú 1. og 3. heilt, 2. spjallað, og hið síðasta frá dottið. — AM. Apogr. 1058, og hefir þá Sæmundr Magnússon á Hóli átt frumritið (Árni lýsir þar innsiglum).

KaupBref vmm ytre Þuera j Westurhope: Su sama jaurd giefin fyrir Holseigner.

Þad giorum vier Petur Helgason. Þosteirn Hallbiarnarson. Sigmundur Jngialldzson og Jon Jonsson Godum monnum kunnigt med þessu w[o]ru opnu Brefi. at aarum epter Gudz burd. M. d. lx og vj. þann xiiij dag Julij maanadar aa Borg j Borgarhrepp vorum vier j hia saa-

1) Svo.

um og heyrdum aa ord og handaband þessara manna af eirne aalfu Gudmundar Ormssonar og Astrijdar Oddzdotter[1]) konv hanz. Enn af annare Heinrek[s] Gerkens Hannessonar. faldizt þad og skildizt vnder þessu þeirra handabandi at fyrr nefndur Gudmundr Ormsson med vpplagi. handsolum og fullnadar jayrdi aadr greindrar Astrijdar konu sinnar selldi fyrr skrifudum Heinrek xxc j jordunne ytre Þueraa er liggur j Vesturhopi j Breidabolstadar kirkiu sokn med aullum þeim gognum og giædum sem greindri jordu fylgier og fylgt hefr at fornu og nyiu epter þui sem hans kuinna Astrijdur Oddzdotter vard fremst eigandi at vndan henni og hennar erfingivm enn vnder fyrr greindann Heinrek Gerkens Hannesson og hans erfingia at aullu suo fullu sem gomul og lauglig jardakaups Bref jnne hallda. Hier j mot gaf opt nefndur Heinrek tijtt skrifudum Gudmundi Ormssyne xiiij maalnytu kugilldi og iijc j godum peningum allt at einum saulum. huer xvijc at fyrr nefndur Gudmundur Ormsson medkiendist fyrir oss at hann hefdi vt tekid og vppborit epter þui sem sier vel likadi. þui gaafu þau bædi aadur skrifud hion j sama handabandi greindan Heinrek kuittan og aakiærulausann fyrir sier og sinum erfingium vm aadur greint jardarverd. hier med handsoludu þau bædi opt nefndum Heinrek at hun skylldi suara lagariptingum aa þessari aadur nefndri jordu Þueraa. enn tijtt nefndur Heinrek hallda til laga. Og til sanninda hier vm setium vier vor jnnsigli fyrir þetta vitnisburdar Bref: huert skrifat var j Stafhollti aa sama aari og deigi sem fyrr seiger.

---

364. 23. júlí 1566. að Skarði.

EINAR GÍSLASON lofar Þorvaldi Björnssyni að svara honum lögum fyrir umboðsmeðferð á eign og peningum Vigdísar Halldórsdóttur.

AM. Apogr. 4802, m. h. Hans Beckers „Ex originali".

1) Svo.

Þad giaurum vid Magnus Gunnsteinsson og Jon Gunnlaugsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefui: Arum epter gudz burd. M. d. lxvj. i Sijdumula i Borgarfirdi laugardaginn næstann fyrer Jaacobsmesso vm sumarit[1]) þar i störu badstofunni. heyrdum vid og saaum ord og giaurning Þorualldz Biaurnssonar og Eijnars Gislasonar med suo felldum skilmaala. ad Eijnar lofadi med fullu handabandi. ad svara Þorualldi sattsamliga laugum aan allz hugmodz eda lagasokna. nær og þar sem Þorualldur villdi og laugen lofua. vm allt þad þaa aa greindi. fyrer vmbodz medferd og adtekter og halld aa eign og peningum Vigdisar Halldorsdottur. sem henni til erfda fiell epter sinn faudur og mödur. hvar sagdur Þorualldur þottist vanhalldinn af sinnar greindar kvinnu vegna. Og hann þessa eign og peninga aa firsta aari brigdadi þä hann þetta vmmbod medtök atti Þorualldur ad kunngiora Eijnari til. nær eda hvar hann villdi þetta til geingi epter þui sem fyrr seiger. lofadi og huor þessara manna ad vera audrum og þeira monnum i godum atuikum til orda og giorda. þo þesse laga ägreining til med þeim stædi fridsamliga. Giordu þeir þetta baader vel viliuger og ödruckner. Og til sanninda hier um setium vid ockur inncigli fyrer þetta bref. skrifad aa Skardi i Langadal aa sama aare .iij. daugum sijdar enn fyrr seiger.

---

365. **2. ágúst 1566. á Grenjaðarstöðum.**

KVITTUN jarðarandvirðis.

AM. Fasc. LV, 25, frumrit á skinni; af 4 innsiglum eru 2 fyrir; læst með einu innsigli saman við LV, 24 og 26. 3. mai 1565 og 2. ág. 1566.

Þad giore ec Arngrimur Jonsson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi ad ec medkennist ad ec uppborit hefi af Magnusi Biornssyni fyrir Marstadi

1) þ. e. 20. júlí.

.xxca. iord er heiter Nes i Fnioskadal og xx malnytu kugillde. xvi uætter smiors og ij fiordunga þar til fyrir x hundrud og enn vc j gelldfie og þar til ve j þeim peningum sem ockur hefur saman komit. þui gef ec Magnus Biornsson og hans epterkomendur kuitta og akiærulausa fyrir mier og ollum minum epterkomendum um greint iardaruerd. uoru þesser uottar ad þessum ockrum handsoludum giorningi tilkallader Olafur prestur Arnason. Jsleifur Þorbergsson og Thomas Þorkelsson huerier ad sin inncigli med minu inncigli settu fyrir þetta mitt kuittunarbref huert giort uar a Greniadarstodum i Adalreykiadal annann dag augusti manadar arum epter gudz burd M d lx og vi.

---

366. 3. ágúst 1566. á Reykhólum.

KAUPBRÉF fyrir kaupahlutanum í Reykhólum (60 hundr.) fyrir 60 hundr. í jörðum og 20 hundr. í lausafé.

Frumrit á skinni í þjóðskjalasafninu í Reykjavík meðal Reykhólabréfa. Bréfið er lúið og víða máð og óglöggt aflestrar. Frumritið er m. h. síra Þorleifs Björnssonar. Innsigli fyrir því sýnast hafa verið 7, en þau eru nú öll frá fallin. — AM. Apogr. 4808, uppskrift staðfest í Skálholti 17. febr. 1708 af Snorra Jónssyni, Þórði Þórðarsyni og Ormi Daðasyni eftir transseripto á pappír gerðu á Reykhólum 10. mai 1598, og fékk Árni það „fra Gisla Jonssyne“ í Mávahlíð. — AM. Apogr. 4807, uppskrift staðfest í Skálholti 8. mars 1708 af Magnúsi Markússyni, Snorra Jónssyni og Þórði Þórðarsyni eftir transscripto síra Ólafs Erlendssonar og Guðmundar Illugasonar gerðu að Munkaþverá 22. júní 1604. Um það transseriptum segir Árni: „Þetta bref eignadiz eg af Sira Olafi Stefanssyne, enn gaf þad Gisla Jonssyne ä Vøllum.“ — AM. Apogr. 1227 „Ex originali Reykholensi in Islandia 1733“ (frá Ormi Daðasyni). — AM. Apogr. 1408 „Ex originali ur Reykiahölaskiølum“ m. h. Orms Daðasonar, og er uppskriftin staðfest á Reykhólum 7. febr. 1717 af Ormi, Eireki Þorsteinssyni, Bjarna Einarssyni og Teiti Eyjólfssyni.

KaupBref QuittunarBref og vrskurdr fyrir landamerkium ä Reykiahölum[1]) 1566.[2])

J nafne heilagrar þrenningar og þrefalldrar oskipti-

1) Utan á frumritinu m. h. Páls Jónssonar. 2) m. h. frá 17. öld.

ligrar einingar almattogs Eilifs gudz þess er alla hluti fiarlæga og nalæga. og nalæga eins og fiarlæga. oordna liktt sem vmmlidna profar. reyner. veit. þecker. kenner. dæmer. skickar og forsier hueriu efne sitt vpphaf. tima. tilgang. alldur. æue og Enda. suo at a mote forlaugum skaparans eingin skepna huersu sem uillde kann eitt stra breitt standa. þui saa hefur sem Gud gefur. þeim enum sama se lof og dyrd vmm allder allda amen. Þa jata og kennunzt eg Þorleifur Biornsson prestur fyrir avllvm og sierhverium þeim er þetta nærueranda bref siaa. lesa eda heyra lesid at ec frials uiliugur viela og underhyggivlaust uid radit rad. undertal. iayrde og samþycke konu minnar Ragnhilldar Jonsdottur hefe sellt og afhennt med uottum og handsolum og nu j krapte þessa mins opna brefs sel og afhendi heidarligum dandimanni Pali Jonssyni under hann og hans erfingia til eirnar stodvgrar stadfastrar. æuenligrar. obrigdanligrar eignar og frials forrædis mïna favdurleifd jordina alla Reykiahola aa Reykianese kaupahlutann fyrir lx hvndrut undan mier og minum erfingium med avllvm þeim gavgnum og giædum. rentu og riettugheit. eyivm. jtokvm. vtskerivm. vottnum. veidestodum. skogum. afrettum og ollum landznytium er greindre jordu fylger og fylgtt hefer ad fornu og nyiu j iordu og aa og eingin finzt eigande at epter þeim logmala sem giordur var fyrir nockrum arum med samþycki Greips ockar aa millvm. Hier j mote hefer Pall Jonsson skylldu bundit sig og sina Erfingia at giallda mier og minvm erfingium lxc j iordu og þar til xxc j fridum peningvm alltt fyrir attatige hundrvd. war þar fyrst tileinkadur Savrholl j Savrbæ fyrir iiijc og xx. med þui skilorde ad Pall Jonsson edur hans erfingiar skylldo lausn eiga a henni af minum erfingium. þar til iordin Lavgar er liggur j Huamssueit j Sælingsdals kirkiu sockn fyrir xvic edur onnur xvic iord og þar til xxc iord hier j sueitum. var hun ecki anefnd oc skal ec taca arliga afgialld af Kroksfiardarnese a medan hun greidizt ecki og .x.[1]) malnytu

1) xx, 4808.

kugillde at næstum fardogum og xc nu strax j haust med þessum fridleika .iijc. j gelldum peningum og ijc j øllum peningum og iij uætter smiors fyrir ijc. og iijc j koplum. allt fyrir lxxxc. a kirkian a Reykiaholum iordina Barma med þessum landamerkium. ur Valagrof[1]) og sionhending upp j Skalarhofud. fyrir utan oc læk þann sem gengur fyrir jnnan hraun. a gardurin Reykholar alla Selianesstrond. j mille Hraunslækiar og Þvfnalækiar er kendur er vid Þufnariodur sem er fyrir jnnan lækinn og Huan[n]ahlid alla er liggur fyrir vestan fram j Þorskafirde j mille Griotär og Ísfirdingagils. Eru þetta landamerke j mille Reykhöla og Midhusa ofan vr Slettabergi og j Illakelldu og rettsynne j uogin fyrir innan Gelldingsey fyrir austan. Enn riettsyni rædur ofan vr gia þeirre er gengur j fiallid fyrir jnnan Hollustade mitt ofan vnm myrar j botninn vtanverdan aa Grvndaruog fyrir vestan. Þetta lyse ec og amälga ec sem sa er eignarmadur hefer verid ad adur greindum avllum jordum vera og verid hafa landamerke j mille sagdra jarda epter mins faudurs minne og hinna ellztu manna saugn. Skal huor ockar Pall Jonsson og ec svara lagariptingum aa þeim iordvm er sellde.

Uoru þesse nefndarvittne til bedin at sama giorninge. kaupe. afhending. vottordum og vidlavgum Sygurdur Arnfinsson. Einar Steinsson. Ormur Peturson. Magnus Sueinsson og Biarne Biornsson huerier menn heingdu sin jnsigle med ockar jnnciglum og underskriftt fyrir nedan þetta bref. huertt skrifad war a Reykiaholum a Reykianese laugardagin næstan epter Olafsmesso hina fyrre. hver dagur var hin þridie vt j Avgusti manvde þa er þesse giorningur for framm arvm epter gvdz burd M. d. lxvj.

Þorleifur Biornsson p. Päll Jonsson.
Sygurdur Arnfinsson.[2])

---

1) Óljóst í frumritinu; 1227 og 1408 les: Valagrof; Vokugrof 4808; svo stendr og í uppskrift, sem gerð hefir verið á Staðarfelli 27. ágúst 1847 eftir frumritinu; Uolugrof 4807. 2) Nöfnin eru und-

Medkennust uær epterskrifader menn Arni Geirmundsson.Gudmundur Biarnason. Jon Þorarinsson og Olafur Jonsson ad uær hofum sied og yferlesid suo latandi giorningsbref med heilu. oskoddu og hangandi insigli ord epter ord sem hier fyrir ofan skrifad stendur. Oc til meiri stadfestu og sanninda ad suo er. setium uær fyrrskrifadir menn uor jnsigli fyrir þetta transkriftarbref. huert skrifad var aa Reykholum ä Reykianesi þann x. dag Maij. þa lidit var fraa hingadburd vors herra Jhesu Christi. M. d. ixtigi og viij ar.[1])

---

367. 5. ágúst 1566. á Staðarhóli.

VITNISBURÐR um kaup á Reykhólum (sbr. næsta bréf á undan) og lögfesta á þeirri jörðu.

Frumrit á skinni í þjóðskjalasafninu í Reykjavík meðal Reykhólabréfa, og er það m. h. Páls Jónssonar; 7 innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en eru öll fallin frá. — AM. Apogr. 4803, uppskrift staðfest í Skálholti 8. mars 1708 af Magnúsi Markússyni, Snorra Jónssyni og Þórði Þórðarsyni, eftir transscripto síra Ólafs Erlendssonar og Guðmundar Illugasonar, gerðu að Munkaþverá 22. júní 1604. Segir Árni um transscriptum þetta: „Þetta bref eignadizt eg fra Sira Olafi Stefanssyni, en gaf þad Gisla Jonssyni ä Vøllum". — AM. Apogr. 1226 „Ex originali Reykholensi in Islandia 1733". — AM. Apogr. 1407 „Ex originali ur Reykiahöla skiølum" m. h. Orms Daðasonar, og er uppskriftin staðfest, af honum og Teiti Eyjólfssyni, á Reykhólum 7. febr. 1717. — Jbskj. AM. Barðastrandarsýsla 20, uppskrift staðfest á Reykhólum 25. júní 1703.

Þad giorum vier Sygurdur Arnfinnzson. Einar Steinsson. Ormur Petursson. Magnus Sueinsson og Biarne Biornsson godum monnum kunnigt med þessu voru opno brefe ad þa er lidit var fra hingatburd vors Herra Jesu Christi M D Lxvj är aa Laugardæginn næstan efftter Olafsmesso hina fyrre huor dagur var hinn 3 dagr vtj

---

irskrifuð að eins í frumritinu, eru eiginhandarrit, og hafa aldrei fleiri undir ritnð verið.

1) Þetta stendr að eins í 4808. Vidimus í 4807 hefir aldrei verið upp skrifað in extenso nec terminis.

Augustj Manade vmm hadeigisskeid vte fyrir Saluhlidino a Reykholum ä Reykianese vorum vier til nefnder vottar ad heyra ord og sea handsøl Heidurligra manna Sira Þorleifs Biornssonar af eirne enn Pallz Jonssonar af annare alfu og ad suo fyrir skildu sellde Sira Þorleifur Biornsson med handsolum j samþycke kono sinnar Ragnhilldar Jonsdottur jordina alla Reykhola kaupahlutann. lxc med aullum þeim gognum og giædum. rentu og riettigheit. eyium. jtokum. vtskierum. votnum. veidistaudum. skogum. afriettum og landznytium þeim er greindre jordu fylgier og fylgt hefur ad forno og nyo og Þorleifur vard fremst eigande ad vndan sier og sinum erfingium. Enn Pall Jonsson keypte vnder sig og sina erfingia sem hann matte frekast og riettiligast ad formætte og krafte landzlaganna eptter þeim logmäla sem giordr hafde verid fyrir nockrum arum med handselldu samþycke Greips Þorleifssonar ad aullu tilskijldu vnder fyra skilyrde. enn aungu fra skildu j jordu og ä sem einginn fyndist annar eigande ad. Hier j mot skylldubatt Pall Jonsson sig og sina erfingia ad giallda sira Þorleifi og hans erfingium lxc j jordum og þar til xxc j fridum peningum allt fyrir lxxxc. var þar nu fyrst tileinkadur Saurholl j Saurbæ fyrir xxiiijc. med þui skilyrde. Pall Jonsson eda hanns erfingiar skyllde lausn eiga a henne af Sira Þorleife edr hanz erfingium. þar til jordin Laugar er liggur j Huammz[sueit j[1]) Sælingzdalz kirkiu sokn fyrir xvjc. eda aunnur xvjc jord. Og þar til xxc jord hier j sueitum. var hun ecki ä nefnd og skylldi sira Þorleifur taka arliga afgialld af Kroxfiardarnesse medan hun greiddist ecki og .x. malnytukugillde ad næstum fardogum og xc nu strax j haust med þessum fridleika .iijc j gelldum peningum. ijc j þarfligum peningum. iij vætter smiorz fyrir ijc og iijc j kauplum allt saman reiknad lxxxc. Skyllde huor vm sig Pall Jonsson og Þorleifur Biørnsson og þeirra erfingiar suara lagariptingum a þeim jordum er sellda enn

1) [skafið i frumritinu; sl. 4803.

sa hallda til laga kaupe sino er keypte. Og j samre stund eftter þennan handselldan giorning gengu fyrrskrifader menn Sira Þorleifur Biornnsson og Päl[l] Jonsson og vier adurskrifader vottar heim eftter stiettinne ad kalſdyrunum ä Reykholum. tok þa Sira Þorleifur Biørnsson annare hendinne vmm dyrustafinn til hægre handar þa jnn er gengid j dyrnar enn annare hennde j hægre haund Pale Jonssyne suo mælande. Hier afhende ec þier nu kaup þitt til hefdar og heimilldar fyre huorium manne enn afsala mier. Enn Pall Jonsson vid tok og lagde log og dom fyrer. Sidan gengu þeir aptur fyrer kirkiudyr Pall og Þorleifur. logfeste þa Pall Jonsson kaup sitt med eftterfylgiande ordum.

Eg Pall Jonsson Logfese hier j dag eign mina Reykhola med husum. hybylum. taudum. eingium. vthaugum. afriettum. holltum. skogum. eyium. holmum. skierium. rekum. vøtnum. veidestaudum og aullum landznytium til þeirra ystu halfra landamerkia er adrer menn eiga ä motz vid mig. fyrirbyd eg huorium manne hiedan j fra greinda jord ad yrkia eda af nyta vtan mitt sie lof edr leyfe til.

Sldan heimilade Päll Jonsson Sira Þorleife Biørnssyne greindan stad med handsølum til næstu fardaga og þad leingr þeim badum vel semde.

Sagde sira Þorleifur Biørnsson Päle Jonssyne til eignar stadarins ä Reykhölum sem er aull Barmahlid ad hinum jnnra læknum nær Hyrningzstaudum og kallast Þufnalækur og alla Huannnnahlid[1]) mille Griotär og Jssfirdingagilz fyrer vestan framm j Þorskafirde. en heima skyllde sira Þorleifur ad wore komanda rida ä landamerki nær Päll villde eftter þui sem log wotta.

Og til Sannenda hier vmm vnderskrifudu sig adursagder menn Þorleifur Biornsson og Pall Jonsson og heingdu sin jnnsigle med vorum fyrnefndra wotta jnnsiglum nedan fyrir þetta jardakaupsbref skrifad a Stadarhole j Saurbæ ij nottum sijdar enn fyr seigier.

---

1) Hvammahlijd 4803; 1226 og 1407 les: huannnnahlid.

368. 9. ágúst 1566. á Staðastað.

GÍSLI byskup Jónsson skipar sóknarkirkju að Lóni á Snæfellsnesi.

JS. 143, 4to., bls. 341—2, skr. ca. 1600. — Lbs. 107, 4to., bls. 429—31 m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hítardal.

Bref herra Gisla vmm Lonskirkiu.

Ollum og sierhuerium lærdum og leikum. korlum og konum. vngum og gomlum. fatækum sem RIjkum æski eg Gisli Jonsson S[uperintendent] S[kalhollts] S[tigtis] nadar og myskunar. fridar og farsælldar af almattigum gudi fyrir forþienan hans elskulęgasta sonar Jehsu Christi med vpplysingu þess heilaga anda.

Vitid aller samann ad med radi og samþycke þess edlabornna froma jungkiæra Pals Stigssonar lofligrar minningar kongligrar maiestatis, bifalningsmanns yfer alltt Jsland so og margra annara bædi lærdra og leikra vndervijsan rad[1]) og samþycke. þa hefi eg sett og skickad samkunduhus til gudligrar þionustu j Lon[2]) a Snæfellznese sokum naudþurftar þeirra[3]) sem vier aller vissum huad storann veg oc torvelldan ad fatækur almugi ætti ad fara ar og dag til Saxahuolskirkiu. sierdeilis fra adurnefndu Lone og Dritvik. hefi eg lagt til adur greindrar soknar med fyr nefndz hofudzmanns radi og annara þeirra fromra manna sem þar til nefnder voru alla þa bæi sem adur lau til Saxahuols sem er[4]) Gardar j Beruvijk. Hella. Holar og Dritvijk til soknar tolla og tijunda. þvi[5]) byd eg øllum og sierhuerium sierdeilis þeim sem j greindri sokn bua og adur lau vnder Saxahuol ad þier acktid og rækid fyrnefnda kirkiu og gudz samkunduhus og komid þangad med ydar kvinnum bornum og folke gudz ord ad heyra og adra gudliga þionustu ad medtaka suo sem aller og sierhuerier giora og giortt hafa adur til Saxahuolskirkiu enn huor sem þessa fyrnefnda Lonskirkiu foraktar edur j nockurnn mata suijvirder med ordum og[6]) verckum edur nockurshattar

1) rade 107. 2) Lone 107. 3) sl. 107. 4) eru 107. 5) þ. v. 107. 6) edur 107.

skammligum atferlum sieu slijku seker sem gudz log og riett logmal til stendur og vors naduga herra[1]) kongs ordinantia þar vp[p]a hliodar.

Hafa þesser fromer dandismenn þennan giornning med mier stadfest. fyrst herra Marteinn Einarsson. Loptur Narfason officialis og Olafur Sueinsson prestar Schalholltzstigtis suo og Erasmus Sefrinsson kongs vmbodzmann j Snæfellzsyslu. Þorleifur bondi Einarsson og Jon bondi Halldorsson[2]) og marger adrer dandismenn leiker og lærder.

Og til sanninda hier vmm setta eg adur nefndur herra Gijsle Jonsson S. S. S. mitt innsigli med adur nefndra heidarligra manna innsigli[3]) fyrir þetta bref skrifad a Stadarstad a Ollduhrygg þann 9 dag A[u]gusti. Anno m. d. lx og vj.

Suo hliodandi bref sem hier fyrir ofanskrifad stendur er j Lone a Snæfellznese med iij oskoddum jnnsiglum Anno 44.[4])

---

369. 14. ágúst 1566. á Heggsstöðum.

SJÖTTARDÓMR um kirknafé og varðveizlu þeirra og sókn í Þverárþingi sunnan Hvítár.

Bps. Skalh. Fasc. I, 7, frumrit á skinni. Af 7 innsiglum eru 3 fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 2505.

Hexstadadomur vm kyrknafie.[5])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda Eirikur Grimsson. Jon Magnusson prestar Skalholtzstiktis. Einar Eiriksson. Hallur Olafsson. Þosteinn Siguatzson og Jon Gislason. logriettumenn. kuediu Gudz og sijna kunigtt giorandi. ad arum epter Gudz burd. m. d. lxvj. miduikudaginn næstann epter ix. sunudag Trini-

1) sl. 107. 2) Sira Jón ritar utanmáls í 107: Þorleifur á Hofstöðum bróðir síra Þórðar Einarssonar í Hítardal, faðir Orms á Knerri, og Jón Halldórsson á Fróðá, stjúpsonr Daða Guðmundssonar í Snóksdal? 3) Jnnsiglum 107. 4) þannig hdr., en er eflaust misskr. fyrir 94 = 1594. 5) Aftan á bréfinu.

tatis. a Hexstaudum a þingstad riettum. vorum vier til skodunar og doms nefnder. af heidarligum dandismanni. Þordi bonda Gudmundzsyni er þä hafdi kongsins syslu j Þuerärþingi fyrir sunnann Huitaa j Borgarfirdi. huerninn oss virtist ad fara skylldi eda fara ætti vm þad sem herra Gisle Jonsson bad syslumanninn ad läta skoda epter riettu logmaali. huortt adur nefndur H[erra] Gisle væri skylldugur ad klaaga. heimta og epter ad ganga þeim fiäm sem kirkiu[r]nar mistu eda mist hefdu j nefndri syslu. edur þeir lærder eda leiker. sem þaa stadi eda garda hieldu. eda ættu sem ad kirkiugodzit væri fra komit. Vissu vier j fyrstu. suo sem ollum er og kunigt ad þeir stader sem ad kennimenn halda faa sijn veitingarbref med þui moti ad þeir skulu altt þad fie med lag[a]soknum sækia sem fra þeim kirkium kann rangliga komid vera. hefur oc suo stadit vm vorra forfedra æfi þa ad Skalholtz kirkiu formenn sem ad eru byskupar oc officialar hafa vm Skalholtzstikti ridit. þa hafa þeir aull fie og eigner kirknanna vpp skrifat epter þui sem þeir hafa riett til sagtt sem kyrkiu[r]nar haldit hafa. huortt sem þeir hafa verid heldur lærder eda leiker. Þetta hid sama bydur og vors nadugasta herra kongs Ordinantia. ad kirknana godz faast og laust. kuiktt og dautt. huad hellst sem þad er klarliga j eitt registur vpp skrifa. et cetera. Jtem hofum vier og vitad fyrir full sanninde. ad suo hafa leikmenn sem kennimenn klagat kirknana godz þar þeir hafa þotzt þurfa. Margar greiner hnijga hier ad bædi j andligu og veraldligu logmaali. hueriar ad finnast meiga þo allra helst þar vor løgbok talar vm vmbodzfie. mäla kuenna. og omaga godz. Þui j Gudz nafni amen Ad heilagx anda näd til kalladri þä leist oss þad riettast vera. epter vorre skynsemi. ad þeir væri skylder kirkiufien ad klaga. sem ad kirkiu[r]nar hieldi. og abata af hennar godzi fostu edur lausu hefdi og med tæki. huortt þad væri benefitiator. eda eignarmadur leikur eda lærdur. nema þui ad eins ad hann giæti ecki sokum litilmensku edur annara logligra forfalla þaa dæmdum

vier þad skyldugtt. [ad vmbodzmann domkirkiunar j Skaalholti. skylldugann vera[1]) þann mann ad styrkia til riettar enn hafi fyrir starf sitt epter logmäli. Enn hina alla dæmdum vier skylduga sem mensku og manndom til hefdu. epter þui fie ad klaga. og epter logmaali ad sækia. sem fra þeim kirkium oriettliga komit væri sem ad huer vm sig j sinne vardueislu hefdi. Enn vildu þeir þad eigi giora þa dæmdum vier þä skylduga. þeirra erfingia edur epterkomendur. sem þann gard hefdu edur eignast kynu. þui godzi aullu ad suara sem af þeirra vanræktt vndann kirkiunum komit væri. Jtem dæmdum vier þaa oc suo skyllduga. Gudz ordz þienurum vpphelldi ad veita epter þui sem ber og ad fornu verit hefur. og nu j vors naadugasta kongs ordinantiu er bodit.

Samþyckti þennann vorn dom adur nefndur valdzmann. og setti sitt insigli. med vorum fyrr nefndra domsmanna insiglum fyrir þetta domsbref. skrifadur[2]) j Gordum ä Akranese. laugardaginn fyrir .x. sunudag Trinitatis a sama äri sem fyrr seiger.

---

370. 7. september 1566. **á Staðarhóli.**

PÁLL JÓNSSON heitir að gefa Jóni Björnssyni, frænda sínum, 20 hundr. til hjúskapar.

AM. Apogr. 4800, m. h. Árna Magnússonar „Ex originali.“ „Jnnsigled hanger vid brefed.“

Bref Pals Jonssonar er hann gaf Joni .xxc. til giftingar atti ad vera.[3])

Þad giore eg Pall Jonsson godum monnum witurligt med þessu mino opno brefe ad eg hefe giefit þessum minum frænda Jone Biornssyne .xxc. i godum peningum til giftinga. svo framt sa radahagr tækist hann hefur fyrer mier umm talat. Hier i mot hefur Jon Biornsson lofad ad vera mier til styrks og godrar adstodu. og all-

1) [Svo. 2) Svo. 3) Þetta var „utan ä brefed skrifad manu coæva.‘

deilis i aungvan mata þann flock fylla med rad edr samþycke. sem mier eda minum bornum sie motstadligr. Skal eg þetta utgialda honum þad fyrsta eg næ minum peningum. allt an vela og underhyggiu hef eg heingt mitt innsigle nedan fyrir þetta bref skrifad ä Stadarhoili laugardæginn næstann fyrer Mariemesso hina siidari arum eftter gudz burd. M. d. lxvj. ar.

---

371. 16. september 1566. á Vatnsenda.

VITNISBURÐR um eignarheimild að Garði í Ólafsfirði og Garðshorni í Svarfaðardal og um tilkall Jóns Finnbogasonar til nokkurra jarða í Fljótum.

AM. Fasc. LVI, 6, frumrit á skinni (nú í þjóðskjalasafni), og er innsiglið fyrir. Frumritið er úr skjalasafni Hólastóls („sk"). — AM. Apogr. 3456.

[Bard aa hrært ecki vtan halft.[1]) [Vitnisburdur Jatgeirs Þorsteinssonar um Gard i Olafsfirde og fleire jardir 1566.[2])

Svo felldann vitnezbvrd ber eg Jatgeir Þorsteinsson ad ec heyrda favdur minn Þorstein heitinn Häkonarson optsinnez þad mæla ad jordin Gardur j Olafzfirdi væri med riettv eign Raavgnv[3]) Fimbogadottur en ecki Holadomkirkiv: þui hann sagdist hafa setit hennar brullvp aa Grvnd j Svorfvdardal og hefdi sw enn sama jord verid reiknvd j hennar heimanmund fyrir xxx^{c} enn Gardzhorn ed sydra j Svorfvdardal fyrir avnnur xxx^{c} og þar til xx^{c} j frijdum peningum og ofrijdum. sagdist fader minn hafa verit med audrum godum monnum til vitnez kalladur ad þeim giorningi sem fram hefdi farit millum Þorsteins Jonssonar og aadur nefndrar Ravgnv. Svo og var ec vid staddur j Kvijabeckiar kirkiu ad Jon Fimbogason broder hennar las vpp þad sama kavpmälabref: svo latandi sem fader minn hafdi fra sagt.

1) [Utan á bréfinu m. h. Guðbrands byskups. 2) [Utan á með hinni venjulegu Hólabréfa hendi frá 17. öld. 3) Svo.

enn þennann Gard hafdi henne giefit halfan Arnfinnur bondi Jonzson. og j vmmbodi systur sinnar Ravgnv. þa lavgfesti hann þar þennann Gard. Reid ec þa med honum og sijra Bessi Þorsteinsson wt j Fliot. j þeirri ferd lavgfesti hann xxxc vppi Bard og sagdi þad væri halfur stadurinn ad fra tekinne kirkiv eigninne og lysti þad sijna eign. svo og sagdist hann ecki betur vita enn halfer Illvgastader j Avsturfliotum væri og sijn eign. Höll og Sigrijdarstader j Flokadal med sama mote half hvor vmm sig sijn eign þui þessar eigner hefdi att sinn modurfader. enn hvad j gen væri komit visse hann ecki. hier efter þessvm mijnum vitnezbvrdi vil ec sveria nær þvrfa þikier. Þui til meire stadfestu hier vmm þa set ec mitt jnsigli fyrir þett[a] vitnezburdarbref hvort er skrifad var a Vatnzenda j Olafzfirdi manvdaginn næstan fyrir Mattias[1]) Messv vm havstit arvm epter gvdz[1]) bvrd Jesv Christi M d lx og vi.

---

372. 20. september 1566. á Þingeyrum.
VITNISBURÐARBRÉF.

AM. Fasc. LXVIII, 9, frumrit á skinni læst með 2 innsiglum saman við LXVIII, 8, bréf frá 6. febr. 1563. — Fasc. LXVIII, 12, vidisse á pappír frá 14. maí 1568. — AM. Apogr. 1057, m. h. Styrs Þorvaldssonar, eftir frumritinu, sem þá átti Sæmundr Magnússon á Hóli.

Kaupbref fyrir Kiarlaxs[t]audum og Ormstaudum.

Suo felldann witnisburd berum wid Finnbogi prestur Gijslason og Sigmundur Wermundzson ath arum epter gudz burd M d lx vj [fostudaginn nærsta epter krossmesso wm haustid a Þijngeyrum j Wattzdal[2]) woru vid j hia saum og heyrdum aa ath Gudlaug Ormsdotter lofadi Arna Gijslasyni med handsolum ad sueria fullan bokareijd ef þaurf krefdi epter þessum hennar witnisburdi sem hier er med festur þessum ockar witnisburdi. Oc hier epter wilium wid sueria ef þurfa þiker. Og til

1) Svo. 2) [sl. LXVIII, 12.

sanninda hier wm setium wid ockar jnnsigli fyrir þetta wittnisburdarbref er skrifath war j sama stad deigi oc ari sem fyrr seiger.

---

373. 21. september 1566. að Víkingavatni.

KAUPBRÉF fyrir Klifshaga í Öxarfirði.

Eftir frumriti á skinni frá Brekku í Núpasveit, nú í þjóðskjalasafni, meðal Klifshagaskjala.

Klifzhaga bref.[1])

Þad giore eg Þordur Petursson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi ad arum epter gudz burd M. d. lx. og vi aa Vikingavatne j Kellduhuerfi þann xxi dag Septembris manadar vottum hia uerande selldi ec sira Sigurde Jonssyne med handsolum alla jordina Klifshaga er liggur j Oxarfirde j Skinnastada kirkiu sokn nu strax til fullrar eignar og frials forrædis med ollum gognum og gædum reka og jtolum j jordu og aa og greindri jordu Klifshaga fylgier og fylgt hefur ad fornu og nyu og fylgia a at logum og eg hefi fremst eigande ad ordit med logligu kaupi og þetta hefur samþyckt med handsolum vottum hia uerandi min eiginn kuinna Gunnuor Jonsdotter. er þessi landareign Klifshaga ut j torfdal er geingur a mille Þuerar og suo rettsyne austur a fiall og uestur j forna Brun[n]ar farueg enn fyrir sunnan j þann gard sem geingur fyrir utann Leifsstadi ofann ur fialle og uestur j aa: enn fyrir uestan ana enu ytre eingiar yfer um þuera Sporda uestur j Sandaa. Enn þo hafa gamler menn mier sagt at jordinn Klifshagi ætti sudur j gardinn er geingur uppa klifunum fyrir sunnan sydre eingiar og upp j ana: Klifshagi a og þesse jtok allann halfann Skoga reka bædi til huals og uida. manadar uerk j Skinnastada land nidur a Sandi uid Holz kil og landeign fyrir nedann Brunnaa uestur j gamla Brunnar farueg og manadar uerk ut a

1) Aftan á bréfinu.

Nups myre. tueggia manada selfor a Myrar sel nordur og manadar selfor j Uestra landz jord. tuenna xij fedminga torfskurd j Sandfells haga jord arliga. Hier j mot lofadi sira Sigurdur og gaf jordina Hol a fialli med iiij kugilldum fyrir xiiij hundrud og ij kugillde er hann hia mier aa. og .ui. kugilldi a hann mier ad greida ad næstum fardogum og þar til atta kugillde sidar meir so allz yrde xx kugilldi. hier til a hann ad fa .xuc. Þorgerdi dotter minne þa hun giptist j godum peningum kvikum og daudum og þar. til a hann mier ad fa .u. hundrud j godum peningum og epter þad j hægdum sinum skylldi hann mier uerda uid x hundrada mun þa mier a lægi. skylldi huor ockar strax eignast greindar jarder er huor keypti enn at sier taka at næstum fardogum og hallda til laga enn gangi jordinn Klifshagi af sira Sigurdi eda hans epterkomendum med logum þa skal hann eda hans epterkomendur eignast þær jarder sem ec gaf uit Klifshaga sem at eru sydre Laugar j Reykiadal Jardbrur j Suaruadardal og Grimsnes j Hofdahuerfi.

Voru þesser menn at ockrum þessum kaupskap til kallader Magnus Biornsson og Thomas Þorkelsson. hvorier ad til var skilid ad hier um skylldi uera lagauitne.

Og til sannenda hier um setti sira Sigurdur og eg ockar jncigli med fyrgreindra manna jnciglum fyrir þetta ockar kaupbref er skrifad uar j sama stad dag og ar sem fyr seiger.

---

374. 22. september 1566. í Ási.

GJAFABRÉF fyrir 10 hundr. í Stóru-Reykjum í Flókadal.

AM. Apogr. 602, m. h. Árna Magnússonar „Ex orig. membr. Exceptum“, sem tekr yfir allt efni bréfsins. Árni lýsir innsiglum. — Bréfabók Guðbrands byskups nr. 467, bls. 449, fyrri hluti bréfsins orðréttr og nokkurn veginn in forma, en ódagsettr og ártalslaus.

Þad giore eg Jon prestur Brandsson kunnigt[1]) þessum monnum hiaverondum. Biarna Sigurdssyne. Snorra Ormssyne oc Orme Snorrasyne. ad ec gef Hrolfi Biarnasyne frænda minum xc) i jordunne Storu Reykium i Flökadal. er liggur i Bardz kirkiu sokn. med ollum þeim gognum og giædum. eignum og itøkum til siafar og landz. sem greindri jordu fylger og fylgtt hefur ad fornu og nyu. og mier hefur til erfda fallid epter minn faudur. vndan mier og mijnum Erfingium. enn vnder adur nefndan Hrolf Biarnason og hans Erfingia og epterkomendur. til fullrar eignar og frialz forrædis. so framtt sem eg kann þessari jordu ad na aptur af Sera Pali frænda mijnum. þui ec hefi lied honum þennann jardarpart til abylis. Enn huorki giofum nie sølum sellt. fyrr en nu. Enn þad sem ec a meira i jordunne Storu Reykium. þad lofa ec ad selia Hrolfi frænda mijnum fyrir frijda peninga. Enn sie suo ec nae ecki þessum jardarpartti aptur eda Hrolfur. þa gef ec honum xc i einhuorri minne jordu. Enn sie suo ad erfingiar mijner tale hier i moti. þa lyse ec þetta vpp i mijna løggiøf.[2])

Og þetta giører Sira Jon saker þess. at Hrolfur hefur alla tima verit Sira Joni til sæmdar og vilia. og nu tekid umbod af Sira Jone yfer øllum hans peningum føstum og lausum. med svare og sokn þar ä. item. ad Hrolfur gefur Sira Jon kvittann um eitt og annad. sem þeirra hefr i mille farit.

for þesse giørningur framm i Ase i Hegranese. hiaverøndum Biarna Sigurdzsyne. Snorra Ormssyne og Orme Snorrasyne. hverer asamt Sira Jone heingia sin inncigle fyrir brefit. skrifad i Ase i Hegranese. sunnudaginn næstann fyrir Michaelsmesso um hausted. Anno Christi 1566.

---

375. 24. september 1566. á Breiðabólstað.

UPPGJÖF tilkalls til Ketilhúshaga í Áverjahreppi.

1) b. v.; sl. Brb. 2) Hér þrýtr Brb.; er það, sem eftir fer, ágrip Árna.

Bps. Skalh. Fasc. IV, 9, frumrit á skinni. Af 8 innsiglum er 1 fyrir. — AM. Apogr. 2551.

Vm Ketilhushaga.[1])

Þad Giorum vier Jon Biarnarson. Biorn Olafsson. og Einar Olafsson prestar Skaalholtz Biskupsdæmis. Biorn Þorleifsson. Snæbiorn Haldorsson. og Jon Fusason logriettumenn: Godum monnum kunnigtt. med þessu voru opnu brefi: vier medkennunst ad ä Lambey vm haustid manudaginn epter Matthiasmessu.[2]) Arum epter Gudz burd. M. d. lx. vj. vorum vier j hia. saum og heyrdum ä ord oc handaband þessara manna af einne alfu Herra Gisla Jonssonar. Superintendens Skaalholtz stiktis. Enn af annari alfu þeirra beggia brædra Jons Halssonar[3]) og Brandz Hallzsonar.[3]) þad faldizt og skildizt vnder þessu fyrrgreindra manna handabandi ad þad tiltal og aakall sem ad fyrr nefnder brædur þottuzt eiga til Ketilhushaga. er liggur j AArueriar[3]) hrepp. j Gunnarsholttz kirkiu sokn. Gafu þeir frij og vpp med ollu kuitt og klaartt æfinnliga fra sier og sinum erfingium og logligum epterkomendum. vnder Skalholtzkirkiu til æfinligrar eignar og frials forrædis med ollum þeim gognum og giædum sem ad greindri jordu fylger og fylgtt hefur ad fornu og nyiu sem ad þeirra faader[3]) og þeir mattu fremst eigendur ad verda. Hier j mot gaf adurnefndur Herra Gisle Jonsson fyrr skrifudum brædrum fyrir aadurgreinda klogun xc. med suo vordna peninga. vj. maalnytu kugildi. þar til .iiijc. j þeim frijduirttum þarfligum peningum sem þeim sialfum skyldi vel lika. huad ad vera skyldi j hestum. nautum og saudum. og ad þessum peningum lucktum skyldi þessir fyrr greinder [menn] skiliazt kuitter vid kuitta. Herra Gisle Jonsson. Domkirkiunnar vegna. enn þessir brædur sinnar klogunar vegna æfinnliga hiedann j fra. Voru stadder vid þennann Giorning. Herra Pall Vigfusson logmann. og Olafur baggi Jensson. kongz vmbodzmann ä Bessastodum. huerier ad samþycktu þennann giorning med

1) Aftan á bréfinu. 2) þ. e. 23. sept. 3) Svo.

optt nefndum Herra Gisla kongdomsins og kirkiunar vegna. Og til sanninda hier vm settu þessir valdzmenn sijn jnsigli med vorum fyrr nefndra manna jnsiglum fyrir þetta bref. Skrifad ä Breidabolstad j Fliotzhlid ä sama äri enn deigi sidar enn fyrr seiger.

---

376. 27. september 1566. í Saurbæ.

KATRÍN Hannesdóttir arfleiðir börn Eggerts lögmanns, bróður sins.

AM. Apogr. 1278, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex orig. Ara Þorkelssonar.“

Jn nomini[1]) domini amen. Auglyse eg Katrín Hannesdotter fyrir aullum og sierhverium ad med sliku forordi og skilmala vil arfleida bornn Eggerttz Hannessonar laugmannz mins brodurs. J fyrstu ad þau gange suo til mins arfs epter mig sem skilgetinn ecktakonu bornn epter þvi sem utvisar og jnnehelldr en fiorda erfd þo suo med þeim audrum skilmala. ad brodur[1]) min Eggert Hannesson hafi a aullum minum peningum [illegible] og daudum. lausum og faustum. þeim eg sialf ecki med haundum hef vm alla sina lifsdaga fullt og allt eignarhalld sier til avinings og abata suo hans born hafi aunguar sialfskylldu heimtr[1]) aa honum vm utgialld a fyrsogdum peningum æ a medan hann [illegible] kunne fyrre forstockott ad verda en hans. J þridiu grein til skil eg og ef hans kann fyrre forstockott ad verda enn minn. ad eg vil kost aa eiga ad hafa slika peninga vt aptr af hans bornum. sem eg læt jnn koma hia honum minna vegna. enn ef eg vil þa eigi alla ut hafa þa vil eg suo mycklu af þeim rada sem danimonnum þicker mier vel soma fyrir mig mier til framfæris at leggia vm mina lifsdaga. huar sem eg vil mier þa koma. hia þeim edur audrum. Hier med til skil eg og ad eg vil vm alla mina lifsdaga hafa mier til aftekta jordina Breidadal

1) Svo.

og þau qvïlldi sem þar med eru og þad af þeirri jordu og qviilldum giora sem gud kann mier i briost ad anda huort sem fyrir þvi verda skyllder eda vandalauser af mier til. Hier med skil eg mier af brodur minum Eggert suo leinge sem gud hann og mig til ender ad þa eg vil heim til hans fara med þa mina peninga sem eg honum greidi ad hafa i hans gard mat og dryck suo sem hann a sinu bordi hefr. hier med til skil eg mier konu til þionustu þo suo ad hun hafi hia honum mat og fot. Hier med vil eg hafa mier til jndælis vtundan ku og asaudar qviilldi. þo suo ad þad sie huortueggia j hans vardveitslu enn minni abyr[g]d. Hier med til skil eg mier hus og herbergi ut af og manns hlut huert vor. klædi og adra mina þorf epter þui sem hann sier mier vel soma. Og epter þessum skildaugum af Katrinu Hannesdottur fram fornum og af Eggert Hannessyne laugmanni fyrir sig oc sina erfingia jatudum þa geingu þesser aller epterskrifader menn fyrir kirkiudyr j Saurbæ a Raudasandi. Katrin Hannesdotter su er arfleiddi og Eggert Hannesson laugmann. sa er jatadi arfi og baurn hans þau er Katrin þar arfleiddi og hielldu þar aull saman a eirne bok og mællti þa Katrin Hanesdotter þessum epterskrifudum ordum.

Eg Katrin Hannesdotter arfleidi þig Jon Eggertzson. Biorn Eggertzson. Þorleif Eggertzson og Ragneidi Eggertzdottr[1]) til allra minna peninga lausra og fastra. kuikra og daudra þ[eirr]a sem nu a eg edur eigandi verd j huern mata sem þa hefr matt edur ma under mig bera. Og suo til sess og til sætis og allz þess riettar sem logbok skyrer ad ættleidingi ber ad hafa ad laugum. Ad vitne ydar Sera Magnus Eyolfsson og ydar Sera Olafur Jonsson og þin Sera Jon Olafsson. ydar Jon Olafsson. Þorleifr Biarnason og þin Ormr Ellingsson og allra þeira er ord min heyra.

Og til sanninda hier vm festum vær fyrnefnder menn vor jnsigle fyrer þetta skilmala og arfleidzlu bref huert ad[2]) giort og skrifad var j Saurbæ a Raudasande faustu-

1) Svo. 2) tviritað í Apogr.

dæginn næstann fyrir Michaelsmesso vnder eins og þad þessi arfleidzla fram for. arum epter gudz burd M. d. lxvj.

---

377. 3. október 1566. á Stokkseyri.

DÓMR um rán, högg og áverka Jóns Björnssonar.

Bibl. Bodl. Oxf. Coll. FM. 127, 4to., bl. 280v—1v, skr. ca. 1640. — Lbs. 812, 4to., bl. 74—5, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar ca. 1660 (stutt ágrip). — Sams konar ágrip m. s. h. 1666 er i Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 175—6.

Domur vm Ran. hogg og Auerka.

Ollum monnum sem þetta Brief sia edur heyra sendum vier Magnuz Jonsson. Þorgrijmur Oddsson. Heinrik Vilkinnsson suarner logriettumenn. Ellendur Þoruardzson.[1]) Sigurdur Biarnarson. Þorbiorn Jonzson. Þorlakur Hreidarsson. Jon Jsolfsson. Vilkinn Henrekson. Arne Þorarenzson. Einar Þoruardarson og Siguatur Jonzson Q. G. og vora kunnugt giorande Ad Arum Eptter Gudz Burd 1566 fimttudaginn næstann eptter Michaelizmessu vm haustid A Stockzeyre A þijngstad riettum vorum vier j dom nefnder Af Gijsla Sueinssyne kongsinz sysl[illegible] yfer Arnesþijnge Ad skoda og Rannsaka og fullnadardomz Atkuæde A ad leggia huerninn fara skyllde vmm vidskiptte þeirra Gunnlaugz Eyolfzsonar og Jonz Biornzsonar. J fyrstu Bar Jon Biornzson þar framm. A[illegible]-ur Gunnlaugur hefdi farid A sitt heimile og Borid vt sijna penijnga sem var ein kista og nockur hestajarnn j. þar A dæmdum uier fyrrgreindum Jone ii½ mørk [j fullrette.[2]) Enn [ii½ mork.[3]) og Jone [illegible] hestajarn Apttur. enn Gunnlaugur so buid þad rask sem hann feck Af fyrr sogdum Jone j þad sinn. J Annare grein bar Jon Biornsson framm Ad Gunnlaugur hefde sleigid sig .ij. hogg til hofudz med sijnum hnijfe. og

---

1) Þorualldzson, hdr., sem er án efa rangt. Þetta hlýtr að vera Erlendr Þorvarðsson á Strönd, uppgjafalögmaðr. 2) [b. v. 812. 3) [iij aura 812.

ønnur .2. vtann A bukinn. fyrir huor .2. hofudhogg vier dæmdum Gunnlauge lyrittareid. enn ef honum fellst Eidurinn. þa stendur so j vorre Landz Laga bok. Ef madur lystur j hofud manne eda hoggur. þa skal bæta konge .2. merkur fyrir huortt hogg. enn eptter .xij. manudena et cetera. Enn Ef madur hrijfur mann so blæder edur klypur so blatt er edur lystur mann pustur eda hnefahogg þa Bæte þad ed mizgiorda[1]) eptter .vj. manna dome. enn konge halfa mørk fyrir huora grein þessa. Þui dæmdum uier þratt nefndum Jone .iij. marka fullrietti fyrir þau Blok og Rask sem Gunnlaugur veitte honum. enn Gunnlaugur so buid þad hann hafde feingid fyrir sinn verknnad. Enn Bader slijku seker vid kongdominn sem Adur er skrifad. Jtem j .3. grein kom fyrir oss ønnur misferli þessara manna j mille vt A Eyrarbacka eirn sunnudag vppa þennann þeirra hugmod sem Adur var til kominn huor sannliga so profadist. Ad Adur sagdur Jon Biornnzson veitte þratt nefndum Gunnlauge .2. skemdar Auerka og eitt lemstarar[2]) sar. Alltt j einu Atuike.[3]) huorn eirn stijng er hann veitte honum liggiande. huad oss þotte næst[4]) ganga skiemdarverke. helldur enn ødrum hreinligum Atuikum. stendur so j vorre Landz Laga Bok. Ad ef madur særer mann lemstrarsarum þa Bæte þeim er fyrir vard eptter .xij. manna dome. Enn konge .2. merkur fyrir huortt lemstrar hogg eda lemstrasar. Þui j Gudz nafne Amen Ad h[eilags] Anda nad tilkalladre med oss Ad so profudu og fyrir oss komnu dæmdum vier fyrrnefnder domzmenn med fullu domz Atkuæde þrattnefndum Gunnlauge vc j sijnar Auerkabætur. enn konge .vj. merkur fyrir þessa[5]) Adur greind lemstur og Auerka. Jtem dæmdum vier og konge .vj. merkur A þui Adurgreindu sunnudagsbrote og virda þetta sakferli. dæmdum vier Jone Biornzsyne lijkamliga Refsing eptter þui sem sa leggur A sem kongz ualld hefur j hende til riettra refsijnga þar hann hefur ei fied til ad Bitala minsta koste

1) -giordu 127. 2) Svo 127; lemstrar 812. 3) atvijge 812. 4) nær 812. 5) Svo.

.2. vandarhogg fyrir hueria mørk ogolldna Ad næstum fardaugum.

Og til sanninda et cetera.

[Samþyckti med oss þennan vorn döm ädurnefndur heidursmann G[isle] S[veins]son.[1])

---

378. 4. október 15[66]. í Skálholti.

JARÐASKIPTABRÉF á 5 hundr. i Langholti og Björk í Flóa, með landamerkjum Bjarkar.

Bps. Skalh. Fasc. V, 4, frumrit á skinni, og voru öll innsiglin dottin frá því 1710. — AM. Apogr. 2560 m. h. Styrs Þorvaldssonar. Árni Magnússon getr þess, að þetta bréf sé „daterað dominical F. Var sä sunnudagsbókstafr í tíð herra Gísla Jónssonar Anno 1560, (15)66 og (15)77, enn eigi optar."

Vm Langholltz[part] og Biork j Floa.[1]

Þad giorum vier Þordur Jonsson og Stephan Hallkelsson prestar Skalholltz Sticktis. Magnus Jonsson og Eigill Oddsson leikmenn. godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi. Vier medkiennunst at aa faustudaginn sialfan Frannciscusdag sem kalladur hefur verid huer ed var þann fiordi dagr j Octobris mänudi ä veiginum milli Foss og Feriu vid Auluesä vorum vier j hia med morgum audrum godum monnum saum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna af eirne alfu herra Gisla Jonssonar Biskups j Skalhollti. enn af annari alfu Biarna Ketilssonar. Þad faldizt og skildizt vnder þessu þeirra handabandi. at adr greindr Biarni selldi fyrr nefndum herra Gisla Domkirkiunnar vegna j Skalhollti þann fimm hundrada partt sem hann atti i Langhollts jordu liggiandis j Laugardæla kirkiusoknu. med aullum þeim gaugnum og giædum sem þeim jardar parti fylger og hefur aatt ad fylgia ad laugum. vndan sier og sinum erfingium. enn vnder Skalholltz kirkiu til æfinnligrar eignar hiedan j fra. Enn hier j mot gaf greindur herra Gisle med kongsvalldzins samþycki og

---

1) [b. v. 812. 2) Aftan á bréfinu, með tveim höndum.

suo Domkirkiunnar Raadi. lika þess Raadzmans sem þa var j Skalhollti Gisla Sueinssonar[1]) þetta domkirkiunnar Eijdikot. heitandis Biorck. huertt at liggr j fyrr nefndre Laugardæla kirkiusokn. med anllum þeim gaugnum og giædum sem greindu koti fylger og maa fylgia ad fornu og nyiu vndan Skalholltzkirkiu. enn vnder optnefndann Biarna og hans erfingia til æfinnligrar eignar og frials forrædis. var þetta kot afhent med þuilikum landamerckium. fyrst sionhending vr Dyshol og j Slauguhol. þadan sionhending og ofan j eitt litid kringlott gerdi. þadan sionhending j Kierhola og hia þeim steine sem þar ä mille stendr. sijdan j burt vr Kerholi og vti Grænutopt og þadan j ädurnefndan Dyshol. Jtem þad þetta Biarckar land matti vijdara vera helldr enn fimm hundrada landi giegndi. þa gaf tijtt nefndur Biarne iiijc. ä millum med suo ordna peninga ij maalnytu kugilldi. vij ägillda hest og v. ägilldi j frijdum peningum. skylldu huorer vm sig sinu kaupi til laga hallda og suo baader lagariptingum suara. Jtem skilde herra Gisle þad til. ef ad Biarne edur hans erfingiar villde edur þyrfti þessa nefnda jord selia. þa skylldi hun fyrst Skalholltz domkirkiu seliazt nema þuiat eins at adrer Bydu fastaeignn. Jtem lofadi og þraattnefndr Biarne at vera Skalholltz domkirkiu og hennar formanni ætijd til gagns og goda sem honum moguligt væri. Og til sanninda hier vmm setti herra Gisle Jonsson og ädur nefndur Radzmadur sijn jnnsigle med vorum fyrr nefndra manna jnnsiglum fyrir þetta Bref. skrifat j Skalhollti ä sama aare enn deigi sijdar enn fyrr seiger.

Anno 1643 þann 14 dag Februarij skodudum wier wnderskrifader þetta bref og war þad þaa med þremur heilum jnsiglum.

Haakon Ormsson m. egh.
Stephan Olafsson med eh.

---

1) Gísli Sveinsson dó 10. apr. 1577, svo að ekki getur þetta bréf verið frá því ári og verðr að vera frá 1560 eða 1566, líklega 1566.

379. 4. október 1566. á Grenjaðarstöðum.

VIGFÚS ÞORSTEINSSON fær Magnúsi Björnssyni umboð sitt í nokkurum hreppum í Þingeyjarþingi.

Fornbréf landsbókasafns, Fasc. II, 5, frumrit á skinni. — AM. Apogr. 3944, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum. „Ex originali" „ä kalfskinn."

Vigfus Þorsteinsson gefur Magnuse Biornssyni ummbod sitt i Þingeyarþingi.[1])

Jhesus.

Eg Uigfus Þorsteinsson. kongs vmbodzmann j Þingeyarþingi giore aullum og sierhuerium kunnigt med þessu [minu] opnu brefi at ec gef Magnusi Biornsyni mitt fullt og logligt umbod til þess at giora ollum monnum laug og riett þeim sem sin mal fyrir honum logliga kiæra. skal hann þetta mitt umbod hafa yfer Helgastadahrepp. Tiorneshrepp og Myvatnshrepp at ollu jafnfullu sem ec sialfur med þessum skildaga at hann skal taka uid þeim storbrotamonnum sem honum uerda færder og hann skal uardueita lata og foruara þa suo sem hann kan[n] best og suoddan uilia þar aa hafa sem hann sialfur sysluna[2]) hefdi at þeir komist eigi undan likamligri hegningu. enn eg skal fa honum kost til fyrir þa at leggia suo leingi sem þaurf til krefur þa fangada ad hallda og ec skal honum Magnusi þar nog lid til fa sem þa menn skulu geyma. enn kunni þeir ur høpttum eda bondum fyrir honum burt ad komast at hans ouilia ef hann þa foruara lætur sem hann hefur uit og skijn til. þa skal hann saklaus þar um uera og kuittur. skal hann þetta mitt umbod hafa fra þui eg fer ur þessari syslu og til alþingis at komanda sumre: enn kuni mier nockut stockott at uerda þa skal hann reikningsskap standa af þui sem til fellur af syslunne i þessum þremur hreppum. skal þad kuitt fyrir mier og ollum kongsins epterkomanda ualldzmonnum sem hann kuitt gefur þad eg ma med laugum kuitt gefa enn aungvan reikningskap skal hann standa nockrum manni utan

1) Aftan á bréfinu. 2) sylsuna, frbr.

þeim sem med laugum hefur suar minna barna: yfer profastligum sokum skal hann laug seigia. en ecki par med þan[n] sakeyri hafa. giordi ec þenna giorning med handsaulum aa Greniadarstodum j Adalreykiadal uid Magnus Biornsson þann iiij. dag Octobris manadar. þessvm uottum hiauerandi. Sira Sigurdi Jonssyne. Magnusi Arnasyne. Joni Skulasyne. Og til sanenda hier vm set eg mitt incigle fyrer þetta bref er giort uar j sama stad og dag. aarum epter gudz burd. M. d. lx og vj.

---

380. 6. október 1566. í Skálholti.

SJÖTTARDÓMR um ágreining Skálholtsdómkirkju og Hjallakirkju um Keflavíkrreka.

Bps. Skalh. Fasc. VI, 30, frumrit á skinni. Af 8 innsiglum eru 4 heil og brot af einu fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 2583.

Vnm Kieflavijkurreka.[1])

Ollum monnum þeim sem þetta Bref sia edr heyra senda Þordur Jonsson. Gudmundr Þordarson og Stefan Hallkelsson prestar Skalholltzsticktis. Þorgrimur Oddzson. Magnus Jonsson og Olafur Eyolfsson logriettumenn queidiu[2]) Gudz og sijna. kunnugt giorandi ad aarum epter Gudz burd M. d. lx og vj aar. at aa laugardaginn fyrir enn 17 Sunnudag Trinitatis[3]) ä Baackarhollti[2]) aa þingstad riettum. vorum vier til skodunar og doms nefnder. af þessum valldzmonnum H[erra] Gisla Jonssyni S.S. og Gisla bonda Sueinssyne kongs vmbodzmanne j AArnessyslu. at skoda og ransaka og fullnadardom ä ad leggia huad oss litizt riettast vera vm þa nockra ägreining. sem var j millum Domkirkiunar j Skalhollti og Hialla kirkiu j Auluese.[2]) vm þann Keflavijkur reka sem liggur fyrir vtan Þorlachshofn.[2]) og halldin hafdi verit eign Hialla kirkiu. kom þar fram fyrir oss j fyrstu Maaldagi greindrar kirkju aa Hialla. huer suo hliodade. at Hialla kirkia ætti reka og fiorufar j

---

1) Aftan á bréfinu. 2) Svo. 3) þ. e. 5. okt.

Keflavijk.[1]) Enn j annari grein kom þar fram Maaldagabok Domkirkiunnar j Skalhollti. hueria at giort hafdi Vilkinn biskup j Skalhollti.[2]) j huerium maaldaga at suo stod. at Hialla kirkia ætti vidreka j Keflavijk. biargfesti edur hud.[3]) enn eigi greindi hann þar liosara vm. Nu af þui at vier vissum ecki huersu langt ad þetta Keflavijkur tackmark var austur edr vestur. þui j Gudz nafni amen. at suo prouodu og fyrir oss komnu leist oss þad riettast vera at aa þessa Keflavijk væri ridit med laugmaale ed fyrsta sem mætti j hæfiligann tijma. huersu laung at dandi monnum virtizt þessi tijdt nefnd Keflavijk verit hefdi og mundi vera. Enn vidrekann leist oss at Hialla kirkia ætti med riettu j þratt nefndri Keflavijk. epter þui sem Skalhollzt[4]) kirkiu maaldage vt vijsadi. og suo frij fiorufar fyrir einn mann j þratt nefndu tackmarki. þuiat suo stendr j vorri landzlaagabok. at huad sem huer hefur halldit j xx aar edur leingur ätaululaust. þaa skuli sä eignast sem halldit hefur. nema þui at eins at hinn leiddi tau[4]) lauglig vittne at þad sie häns eign ef hann skal orænttur uera. Enn vm hus og skipstodu fra Hialla til Þollakshafnar. suo og hrossa beit fra Þollakshofn j Melsmelamyri dæmdum vier at halldazt skylldi hiedan j fra sem hier til.

Samþycktu þennann vorn dom fyrr nefnder valldzmenn med oss aadurnefndum domsmonnum. og settu sin jnnsigle med vorum jnnsiglum fyrir þetta domsbref Skrifad j Skalhollti ä sama aare enn deigi sijdar enn fyrr seiger.

---

381. 13. október 1566. á Sauðafelli.

EGGERT lögmaðr Hannesson staðfestir Miðgarðadóm Henriks Krags um gjaftolla o. fl., er fram fór 1. maí sama ár.

AM. 238, 4to., bl. 129 b—30 b, m. h. Vigfúsar sýslumanns Jóns-

1) frá 1400. Dipl. Isl. IV, nr. 303. 2) frá 1397. Dipl. Isl. IV, bls. 97. 3) Svo; mun eiga að lesa: hual. 4) Svo.

sonar á Kalastöðum. — Gl. kgl. Saml. 1159, fol., bls. 661—3, skr. ca. 1640. — Uppskriftir af þessum úrskurði eru víða i handritum með sjálfum dómi Henriks Krags. — Prentað i JS. Lovsaml. I. bls. 95—6.

Vrskurdur vppä giaftolladominn sem gieck fyrir uestann. Anno 1566.

Jeg Eggirtt Hannesson laugmann nordann og uestann ä Jslandi giore godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi. ad vel burdugur mann Heinrek Chrag hefr auglyst fyrir mier eitt domsbref. sem j fyrstu grein hliodar vpp ä setta og samþyckta giaftolla. J annari grein um hieradz þingsokner. J .3. grein um ueniuligar tiunder. J .4. grein um þa ueniuliga tolla. sem ad til koma kennimonnum. og þeim sem kirkiur hallda. J .5. grein um helgidaga haulld. Og hefr nu fyrer skrifadr uelburdugr mann H[enrik] K[rag] mig til krafit og skylldat vpp ä laganna uegna hier liosann laganna urskurd yfir ad seigia. huortt þessi domr sumr edur allr j sinum greinum edur aunguom skylldi uid magt blifa. og halldast. hefr eg þennann dom jnnuirduliga skodat og Riettiliga Rannsakad. wirdist mier domrinn fridsamligr og eptir laugmali dæmdr hafa uerit. og af þui ad gud sialfr seigir. ad allt ualld sie af gudi til skickad. og þar fyrir ber oss þui hlydni ad ueita. J annari grein fyrst ualldit er af gudi. þa skipar og Christr. gefit þad gudi sem gudi til heyrir. enn ualldinu þad þui til heyrir. huar ad fleiri greiner ma til finna j gudz laugum og setningi. Jtem j brefi Magnus kongs seigir suo. þad haufdingiar skulu lata halldast gudz frid og godra manna frelsi j milli kristinna manna. og þeim med laugum hofsamliga ad hegna. sem ad audru uerda profadir. Ja hueriuni eptir sinni forþienann j annari grein þar ed suo seigir. eigi meigu haufdingiar anaudga folkit. med ofmikilli agirnd. og ad eigi meigi menn synia haufdingium Riettrar þegnskylldu fyrir þriosku saker edur skamsynrar fauisku. med þeim fleirum greinum sem hier ad luta. og suo ad sierhuerri grein sem j fyrr skrifudum domi stannda. bædi j andligum laugum og uer-

alldligum þa j gudz nafni Amen. og ad aullu suo profudu og fyrir mig komnu. þa seigi jeg greindr laugmann med þessum minum laga urskurdi. og orofnu laugmali. fyrr skrifadann dom myndugann og skæligann. og uid magt skulu halldast med aullum sinum greinum ordum og articulis sem hann ut uisar og jnni helldr. Og til meiri stadfestu Ex Saudafelle 13. dag O[c]tobris Anno et cetera 1566.

---

382. 29. október 1566. í Bólstaðarhlíð.

DÓMR um grip á hesti (ágrip).

AM. Apogr. 4805, m. h. Árna Magnússonar „Ex originali. 7 innsigli hafa vered fyrir döminum."

Ollum monnum sem þetta bref sia edur heyra senda Sygurdur Þormodzson. Jon Gudmundzson. Magnus Gunnsteinsson. svarner laugriettumenn. Gudmundur Einarsson. Jon Eigilsson [og] Þorsteinn Jllugason. kvediu gudz og sina. kunnegt giorande. at þa lidit var fra gudz burd. M. d. lx. og vj. ar. a þridiudaginn næstan epter Simonis et Jude um veturenn. j Bolstadarhlid i Langadal. a þingstad riettum. vorum vier i dom nefnder af heidarligum manni Þorvalldi bonda Biornssyni er þa hafde kongsins syslu og umbod i Hunavatzþingi.

Til ad dæma um hest, er Þordur Gudmundzson hafdi erft epter barn sitt enn barnit epter Sira Einar modurfødur sinn. hver hestur gripinn hafde vered fyrer Sira Jone Jonssyne og sidan saulum fared og um sider nidur komit hia Jone Þorlakssyne. Dæmdist Jon Þorlaksson skylldugur ad giallda Þorde Gudmundzsyne sagdan hest.[1])

Samþyckte þenna vorn dom adursagdur valldzmadur. og setti sitt innsigle med vorum fyrrnefndra domsmanna innsiglum fyrir þetta domsbref hvert ed skrifat

1) [Efniságrip Árna af dóminum; hefir hann aldrei skrifað hann upp orðrétt.

var a Bergstodum i Svartardal. a sama are deige sidar enn fyrr seiger.[1])

---

383. 2. nóvember 1566. í Haga.

SÍRA Magnús Eyjólfsson fær Eyjólfi eldra, syni sínum, hálfan Haga til eignar.

A.

AM. Apogr. 1369, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex orig. Ara Þorkelssonar“, sem var vidisse Stefáns prests Hallkelssonar frá 6. júlí 1568.

Jhesus.

Þat giore ec Magnus prestur Eyiolfsson godum [monnum] kunnigt med þessu minu opnu Brefi at ec hefi giefit Eyolfi hinum elldra syne mijnum allar minar lauggiafer vr feingnu fie og ofeingnu: faustu og lausu. kuiku og daudu. oc huernenn sem vnder mig hefr borid edur kann at bera. huert helldur þad er med erfdum edur audrum hætti: j hueriar lauggiafer at ec hefi gefit honum oc til fullrar eignar feingit jordina hälfa Haga ä Bardastraund j Breidafirde. med ollum þeim gognum oc giædum sem greindre haalfre jordu fylger og fylgt hefur at fornu og nyiu bædi til sios oc landz og ec vard fremst eigandi at med kaupe og 8iettre erfd. j suo mäta at ec fra skil at fyrr greind jord þad hun sie golldin i nockur sakferle huorke kongdoms ne biskups þo til kunne at falla. (huad gud läti ei skie). Somuleidis at þessi haalf jord Hagi sie huorcki giofum giefin nie saulum selld nockrum manne. vtan sie æfinlig eign Eyiolfs elldra og hans skilgetinna barna. vndan mier og audrum mijnum erfingium. Enn vnder Eyiolf elldra og hans erfingia til æfinnligrar eignar og friäls forrædis. Enn ef suo kann til at bera at þraatt nefndr Eyiolfur hinn elldre þarf at selia sinn fyr greindan part j Haga þa skil eg suo til at hann selie brædrum sijnum fyrstum. ef þeir ero menn til at kaupa leist suo herra

---

[1]) þ. e. 30. okt.

Gisla Jonssyne oc Erlinge heitnum Gislasyne og odrum godum monnum at ec hefda suo micit fie med haundum j faustu og lausu. kuiku og daudu at ec mætti þa giof vel gefa epter laugum. skal þessi minn giorningur standa æfinnliga oc obrygduliga fyrir mier og mijnum epterkomendum. Og til meire stadfestu hier um þa festi eg mitt jnsigle fyrir þetta Bref huert er skrifuat var j Haga aa Bardastraund. laugardagin næstan epter vors herra Jhesu Christi hingatburd. M. d. lx. vj aaR.

B. *(önnur gerð).*

AM. Apogr. 1138 „Ur Storu Transscripto fra Haga a Bardastrond. giordu 1586“ (AM.), 5. maí. — AM. Apogr. 1369, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex orig. Ara Þorkelssonar.“

Þat giore eg Magnus prestur Eyolfsson godum monnum kunnigtt med þessu mino opnu brefe. þat at eg medkienunst at eg hefi gefit Eyolfi hinum elldra syne minum allar minar loggiafer vr feingnu fie og ofeingnu bædi vr fostu og lauso kuiku og daüdo huernin sem vndir mig hefur borit edur kann at bera huortt helldur þat er med erfdum eda audrum hætte. og j hueriar loggiafer at eg hefi gefit honum oc afgreitt og til fullrar og allrar eignar honum feingit jordina halfann Haga sem er fiorutiu hundrudum bonda eignen j adur greindum halfum garde huer ad liggur ä Bardastrond j Breidafirde. med ollum odrum þeim gognum og giædum lausafie oc fastaeignum sem greindri halfri jordu fylgier oc fylgt hefr at fornu og nygiu og hun maa med riettu eiga bædi aa kirkiunar vegna og kaupahlutans. og eg vard fremst eigande at med logligu kaupi oc Riettri erfd. bædi til sios og landz. vndan mier og ollum odrum minum erfingium. enn vnder fyrskrifadann Eyolf enn elldra oc hanz erfingia. til fullrar eignar oc frials forrædis. j suo mata at eg fra skil þat at fyrgreind jord hun sie golldin j nockur sakaferlli. huorkie kongsdoms nie kirkiu þo til kunne at falla. huad gud late eige skie. Enn ef suo kann til at bera. at þrattnefndur Eyolfur hinn elldre þurfi edur vilie selia sinn fyrgreind-

ann partt j Haga. þä skal hann at frialsu meiga hann selja huerium sem hann vill. huortt helldur honum eru þeir skyllder edur vandalausir. og skal þat vera æfinliga äkiærulaust af mier og ollum odrum minum Erfingium og eptirkomendumö Wirtist suo herra Gisla Jonssyne oc Ellinge Gislasyne. og odrum godum monnum. at eg ætti þä suo mikla peninga. þa fyrst eg gaf Eyolfi elldra þessa giof. at eg mætta hana vel giefa eptir logum. og þar fyrir skal þessi min giof oc giorningur standa æfinliga oc obrigdanliga fyrir mier og ollum minum Erfingium oc eptirkomendum. Og til meiri stadfestu hier vm. þä feste eg fyrgreindur Magnus prestur Eyolfsson mitt jnncigle fyrir þetta giafar og giorningsbref. hüertt er skrifat var j Haga ä Bardastrond laugardaginn hinn næstann eptir allra heilagra messu arum epter vors herra Jhesu Christi hingadburd. m d lx og vj ar.

---

384. **2. nóvember 1566. í Berufirði.**
13. janúar 1567. á Skerðingsstöðum.

ÞINGSÓKNARMENN á Berufjarðarþingstað lýsa því, að eigi hafi þeir heyrt þar lýst veði á Reykhólum.

AM. Apogr. 4809 „Ex originali Gisla Jonssonar i Mafahlid.“ Árni segir til innsigla.

Vier eptterskrifader menn Jon Þorsteinsson. Liotur Þorvalldzson. Einar Steinsson. Jon Sueinsson. Greipur Þorleifsson. hreppstiorar. Erlendur Erlendzson. Einar Bøduarsson. Oddur Einarsson. Þorualldur Gudmundzson. Hoskulldur Clemuntzson. Arnoddur Solmundarson og Jon Biornsson giorum godum monnum kunnigt ad ärum eftter gudz burd M. D. lx. og vj ar ä laugardaginn næstann eftter Allra heilagra messo um haustid ä Berufirde og logsettu almenneligu hieradzþingi vorum vier adsockter. eptterspurdir. og tilkrafder uppa vor sanninde af Erligum manni Pale Jonssyne kongs umbodzmanni j Þorskafiardarþingi. þeim er þa beid[d]-

ist þar af oss sogdum bændum og bumonnum ur Reykholahrepp sem [þingsetumenn erum[1]) ad sama hieradz þingstad, einn opinberligan, almenneligan hieradzþings vitnisburd huort vier hefdum seed, heyrt, eda vitad. nockurn tima [ved virdt heima ä Reykholum fimtudag þann er .vij. vikur eru [af] sumare, þad sama vor er hinn miste fiar sins eftter þui sem mællt er j løgum.[2]) Somuleidis huort vier hefdum heyrt logmala lyst eda vede a sama hieradzþinge af hende Biarna Guondzsonar, Guondz Biarnarsonar, eda Sira Jons Þorleifssonar ä sogdum garde Reykholum eda eij. Nu eftter þui ad eirn, sierhuor og aller, þeim hreinferduga sannleika og heilaga riettlæte til upphefdar, Enn sauruga ranglæti og syndsamligre lygie til nidurþryckingar satt ad seigia. og allra mest þar huor af yfervalldino fyrir løgum og riette ad socktur skylldugur er, þar fyrer þa seigium og vitnum vier ädurskrifader menn, upp a vora tru og sannende eda so hätt sem vier eirn sannleika til ad seigia skyllduger erum, þad vier høfum alldrei seed, heyrtt, nie vitad nockurt ved virdt, eigi helldur løgmala lyst nie vede af hende Biarnar Guondzsonar, Guondar Biarnar[sonar] eda Sira Jonss Þorleifssonar, nockurn tima a nefndum garde Reykholum nie greindo hieradzþinge ad Berufirde. Og ad suo j sannleika er heingium vier adurskrifader menn vor jnnsigli nedan fyrir þetta þinglysingar vitnisburdarbref huort skrifad var a Skierdingsstødum a Reykianese hinn xiij. dag Januarij ar et cetera H. O Lxvij. ar og þetta bar og allur annar almuge sem a þingino var med oss.

---

385. 4. nóvember 1566, á Grenjaðarstöðum.

KAUPBRÉF fyrir hálfri Sælingsdalstungu.

Eftir nýrri uppskrift (Gísla Konráðssonar), meðal Sælingsdalstunguskjala í þjóðskjalasafni, er gerð var eftir rotinni uppskrift m. h. sira Ketils Jörundssonar. Sbr. Dipl. Isl. XII, nr. 496.

---

1) [þingsætum nrni, Apogr. 2) [Svo.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sendum ver Þorlakur prestr Hallgrimsson. Einar Palsson og Magnus Jonsson kvediu guds og vora kunnugt giorandi ad þa lidid var fra holdgan Jesu Christi M. lx. vj. [ar] a Vididalstungu i Vididal a manudaginn næstan eptir allra heilagra messudag vorum ver hia. saum og heyrdum upp a ord og handsol eptirskrifadra manna. J fyrstu sira Lopts Peturssonar af einni alfu. en Arngrims sonar hans af annari ad svo fyrir skildu. ad nefndur Arngrimur gaf sira Lopti fodur sinum jordina halfa Sælingsdalstungu i Sælingsdal i Vestfirdingafiordungi. med ollum þeim gognum og gædum. eignum og itokum. sem greindri halfri jordu fylgir og fylgia a med logum. Her i moti skildi Arngrimur ser æfinlegt framfæri a peningum sira Lopts fødur sins. og sira Loptur skyldi svara porcio kirkiunnar i Sælingsdalstungu þvi sem Arngrimi bar ad svara. og svo innstædu. gamalli eign. og svo skyldi sira Loptur svara øllum odrum loglegum skyldum Arngrims. hvad Arngrimur reiknadi eigi stors meira en tvo hundrud. yfir lysti og Arngrimur þvi. ad hann hefdi og aldrei hvorki giøf gefid ne solu selt. eigi vdsett og eigi med neinu moti logad [edur] pantad þessa fyrrnefnda jord halfa Sælingsdalstungu fyrr en þa þ[ann] dag fodur sinum. Nu [med þvi ad svo hafdi adur verid] tilskilid. ad hvor þeirra brædra sira Jons Loptssonar og Arngrims Loptssonar skyldi selia odrum sinn part. hvor sem seldi edur selia þyrfti edur falt leti. þa þar strax samstundis samþyckti sira Jon Loptsson þetta þeirra kaup fødur sins og brodur. med þvi moti og skilordi ad sira Loptur seldi ser þessa halfa jord Sælingsdalstungu fyrstum. Svo og skildi Arngrimur til ad fader sinn skyldi selia fyrrnefnda jord Sælingsdalstungu halfa. sem honum vel likadi sira Joni brodur sinum. þvi þa þar eptir strax a sama stad og degi. sem fyrr segir. seldi sira Loptur med handsolum oss fyrrnefndum monnum hiaverandi. sira Joni syni sinum til fullrar eignar þa strax fyrr nefnda halfa jord Sælingsdalstungu med ollum þeim gognum og gædum.

eignum og itolu i jordu og a. sem fyrr greindri jordu halfri Sælingsdalstungu fylgir og fylgt hefir ad fornu og nyiu. og sira Loptur vard fremst eigandi ad. og fylgia a med logum. Svo skyldi hann og meiga halda og hafa øll kirkiunnar goz. sem kirkian i Tungu ætti med rettu. eptir gomlum logum og landssid. og sira Loptur skyldi þeim øllum svara sira Joni syni sinum bædi fornum og nyium ad tilskildri þeirri porcio. sem fallid hafdi a medan þeir fedgar sera Loptur og Arngrimur hefdi haldid gardinn og kirkiuna. og hvad ranglega væri undan kirkiunni komid. mætti sira Jon med rettu aptur klaga. Her i mot gaf og galt greindur sira Jon Loptsson fodur sinum sira Lopti þar þa strax xiij malnytu kugildi. er sira Loptur medkendist ad sira Jon sonur sinn ætti hia ser. og hefdi leingi att. en sira Loptur skyldi bida og um lida vid sira Jon um þau xvijc sem eptir stædi og skyldi sera Jon gialda þa þeim sialfum vel semdi. og i þvi sem þeir yrdi sialfir asatter um. skyldi sira Loptur byggia alla jordina Sælingsdalstungu ad nærsta eptir komanda ari þeim honum likadi. ef su jord væri ei adur bygd med logum half edur heil. ad þad Arngrimur hefdi med logum bygt skyldi standa ed nærsta eptirkomanda ar. en sira Jon strax eignast jørdina og taka landskyldina ad vori komandi og sira Loptur honum sira Joni henni svara skyldi. og sira Jon alla opt nefnda jord Sælingsdalstungu meiga eignaz og ad ser taka ad nærstum fardogum. med ollu þvi henni til kæmi. og svo kirkiugoz sem alt annat og halda til laga. en sira Loptur skyldi svara lagariptingum a allri. þo um bygging stædi sem fyrr segir. Og til sanninda her um setti sira Loptur sitt innsigli med fyrskrifadra manna innsiglum fyrir þetta bref. hvert ed gert var a Greniadarstødum i Adalreykiadal þann .xij. dag Novembris a sama ari sem fyrr segir.[1])

---

1) Að niðrlagi hafði staðið í uppskrift sira Ketils: „Þetta fyrir ofan skrifad bref er með þremur hanandi innsiglum."

386. 9. nóvember 1566. á Þingeyrum.
13. janúar 1567.

ORMR STURLUSON játar rétta vitnisburði Gunnlaugs Koðránssonar og Fúsa Jónssonar, dags. 6. febr. 1563.

AM. Fasc. LXXII, 17, frumrit á skinni. — Fasc. LXVIII, 12i vidisse á pappír frá 14. maí 1568. — AM. Apogr. 1053, m. h. Styrs Þorvaldssonar eftir frumbréfinu, sem þá átti Sæmundr Magnússon á Hóli.

Þath medkiennust wid Finnbogi prestur Gijslason oc Runolfur Eijrekzson fyrir ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra a Þijngeyrum j Vatzdal laugardaginn nærsta fyrir Marteinsmesso arum epter gudz burd M D lx oc vj vorum vid j hia saum og heyrdum aa ad Arni Gijslason las fyrir Ormi Sturlasyni þessa vitnisburdi sem þetta ockar vitnisburdarbref er nu med fest. Spurdi greindur Arni Gijslason nefndan Orm Stullason huertt hann villdi medkiennast edur eij þann giorning sem nefnder witnisburdir inne hielldu. gaf Ormur Sturlason þad suar ath hann sagdist þad j allann mata medkiennast epter þui sem þessi[r] vitnisburdir inne hallda er med þessu ockru brefi med fester ero oc ecki eitt ord bar þeim a mille Ormi Sturlasyni oc Arna Gijslasyni vm þad er greindir vitnissburdir inne hielldu suo vid heyrdum oc hier epter vilium vid sueria ef þurfa þikir. Og til sanninda hier vm setium vid ockar innsigli fyrir þetta vitnisburdar bref er skrifad var þann xiij dag Ianuarij. arum epter gudz burd M d lx vij.

---

387. 12. nóvember 1566. í Ögri.

JARÐASKIPTABRÉF, og er Heydal í Mjóafirði skipt við Hnífsdal fremra með milligjöf.

AM. Apogr. 4794 „Ex origin. Hlidarend." — „2 innsigle hanga vid brefed."

Þat giorum vid Biarne Olafsson og Jon Tindsson. Godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi.

at þa lidit var fra frelsaranns fæding M. d. lx og vi. ä þridiudæinn næstann firer Festum omnium sanctorum[1]) j Ogri j Jsafirde vorum vid j hiä. säum og heyrdum ä ord og handsol þessara manna. af eirni alfu Magnusar Jonssonar enn af annari Gröu Þorleifsdottur. at so fyrer skildu. at nefnd Gröa selldi greindum Magnusi alla jordina Heydal er liggur j Vatnzfiardar kirkiu sokn. vndann sier og sijnum Erfingium. enn vnder Magnus og hanz Erfingia. Hier j mot gaf Magnus opt nefndri Grou alla jordina Hnifsdal hinn fremra fyrir xijc er liggur j Eyrar kirkiusokn. vndan sier og sijnum Erfingium enn vnder Gröu og hennar erfingia og epterkomendur. Þar til lofade hann henne tolf hundrudum j godum peningum sem henne mætte vel lika at taka. Og taka af henne Eina stulku og koma til mannz. Hier med lofade Magnus at vera Gröu til gagns og goda. Skyllde huor jordinn afhent þar sem stæde at næstum fardogum. Og til sanninda hier vm setium vid fyr skrifader menn ockar jnsigli fyrer þetta bref huort skrifat var j sama stad fiortan dogum sijdar enn fyr seiger.

---

388. 23. nóvember 1566. í Ögri.

SAMÞYKKI á jarðaskiptabréfinu á næsta skjali á undan.

AM. Apogr. 4795 „Ex orig. Hlidarend.“ — 2 innsigle hanga vid brefed, og hafa ei fleiri vered.“ Sbr. bréf frá 12. nóv. 1566.

Vier epter skrifader menn Olafur Jonsson. Jon Tindsson og Jon Erlingsson. Giorum ollum monnum kunnigt þeim sem þetta vort bref opinberast et cetera. þa lidit var fra Gudz burd M. d lx og vj. a laugardaginn næstann firer Katrinæ virginis. þann xxiij. dag Nouembris a Ogri j Jsafirde vorum vier j hia. säum og uppa heyrdum handsol og ord þessara manna. af eirni alfu Magnusar Jonssonar. Enn af annari Jons Gijslasonar. at so fyrer skildu. at nefndur Jon Gislason samþyckti og stad-

1) þ. e. 29. okt.

feste allann þann kaupskap sem Groa Þorleifsdotter (er hann reiknadi sijna konu) hafdi giort vid greindann Magnus. og hun hafdi Epter hanz forlage med fysta giort vm jordina Heydal j Miofafirde og jordina Hnifsdal hinn fremra. epter þvj sem kaupbref þeirra Magnusar og Grou þar vm giort vtuijsar og hier er med fest. vtann. þau tolf hundrud sem Groa hafde eige aa kuedit þa til skildi Jon ad vera skyllde j þessum peningum. j fyrstu atta malnytu kugillde. Skyllde fiogur af þeim greidast at næstum fardogum enn onnur fiogur standa j byggingo hia Magnuse. þar til tolf saude veturgamla firer hundrad. hest fyrer hundrad. þar til tuo hundrud j odrum peningum og eitt skip er kalladur var Kliemens nautur. skyllde jardirnnar afendast þar sem stæde at næstum fardogum og allt annad obrigdanligt firer þeim. þeirra Erfingium og epterkomendum. epter hinum fyrra skilmala. Og til sanninda hier vm setium vier fyr skrifader menn vor jnsigle firer þetta bref huort skrifad var j sama stad. deige og aare sem fyr seiger.

---

389. 30. nóvember 1566. á Reynivöllum.

DÓMR um Sigurð Þorkelsson fyrir þýfsku.

AM. 238, 4to., bl. 109 b—110 b, m. samtíða hendi Vigfúsar Jónssonar á Kalastöðum.

Domr um Sigrd[1]) Þorkelsson 1566.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda[1]) Arni Jonsson. Hannes Olafsson. suarner laugriettumenn. Asbiorn Jonsson. Jon Olafsson. Jon Jonsson. Jon Halldorsson. Pall Jonsson. Olafur Grimsson. Jon Asmundzson. Olafur Asmundzson. Kaprianus Eyolfsson. Þormodur Jonsson Q[uediu] gudz og uora[1]) kunnigtt giorandi ad þa lidit uar fra gudz burd. 1566. laugardaginn nærstann fyrir aduentus sunnudag hinn

---

1) Svo.

fyrsta ä Reynuuaullum[1]) j Kios ä þingstad riettum. worum uier j dom nefndir af heidarligum dandismanni Wigfus Jonssyni kongs umbodzmanni j Kialarnesþingi til ad skoda oc ransaka oc fullnadar doms atkuædi ä ad leggia. huersu fara skylldi um þann mann er Sijgrdr heitir huer fundinn uar med þyfi. huad hann sialfr med gieck oneyddr et cetera. Jtem j fyrstu tuæuetrann gradung ä Efra Halsi. Jtem j annari. ä med lambi ur stecknum ä Maudruuaullum. Jtem j þridiu grein alit naut fimm uetra gamallt fra Gudmundi ä Þorlakstaudum. Jtem j fiordu grein suarttskiolldott naut. og þar til .ij. saudi gellda. Nu af þui ad suo stendr j uorri landzlaga bok. Ad ef þiofr stelr til tueggia marka ad fyrsta bragdi þa hefr hann fyrir stolit lausafie sinu aullu enn halldi þo lifinu et cetera. Nu af þui ad þessa manz þyfzka hafdi alldri til profs komit fyrri enn nu. þa uirtist oss suo at ef madur þessi skylldi liflaus dæmdur uera ad þar mundi þa þurfa fleiri lærdir menn uid ad uera. þuiat suo stendr j Bokinni. ad ef hann stelr optar þa er hann dræpr. Þui dæmdum uier fyrrgreindir domsmenn med fullu doms atkuædi þetta mal undir skodan oc dom .6. laugriettumanna þeirra er þier þar til nefnit.

Samþykti þennann uorn dom med oss.

---

390. 6. december 1566. á Þingeyrum.

PÁLL GRÍMSSON fær Bjarna, syni sínum, hálfa Holtastadi í Langadal.

AM. Apogr. 523 „Ex originali [Biarna Sig]urdzsonar ä (þ. e. i) [Heynese]“ (AM.). Uppskrift þessi hefir orðið fyrir raka og skemmzt. Árni lýsir innsiglinu (S PAVLI. GRIM), sem þá var enn fyrir bréfinu.

Þath giori eg Pall Grims[son godum] monnum kunnigth med þessu [minu] opnu brefi ath eg h[efe afhent] og feingit Biarna Pal[ssyne syne] minum jordina halfa

1) Svo.

[Holltastade] er liggur i Langadal m[ed aullum] þeim gaugnum og giædum [sem] greindri halfri jordu [fylger og] fylgt hefur ad fornu [og nyiu og] eij er med løgum [fra komed] med ollum halfum [jardarennar] eignum og jtaukum .... skal greindur Biar[ne Palsson m]inn son þessa [greinda half]a jørd ad sier taka ad [næstum] fardaugum til frials for[rædis o]g fullrar eignar. Svo og skal [minn ti]ttnefndur son Biarni [greinda h]alfa jord byggia meiga [epter þenn]an dag þeim sem hann [sialfur vi]ll og honum giedfelld[ast er]. suo og hefi eg feingith [þessum m]inum syne Biarna med [nefndre] jordu Holltastodum [iij] [mal]-nytu kugilldi til fullrar [eignar] [enn] þad iiij asaudar [kugilldi. Og] thil sannenda hier [vmm setta e]g mitt jnnsigli fyrir þetta bref er skrifath var a Þingeyrum j Vatnzdal Niculasmesso dag. arum epter guds burd M. D. Lxvj.

---

391. 23. december 1566. á Möðruvöllum.

VITNISBURÐR um loforð Orms Sturlusonar (1560) til handa Árna Gíslasonar, um að selja honum jarðirnar Kjarlaksstaði og Ormsstaði á Skarðsströnd.

AM. Apogr. 1025 „Ex transscripto Sæmundar Magnussonar ä Höli j Bolungarvik" m. h. Styrs Þorvaldssonar.

Þad Giorum vid Jon Marteinsson og Bessi Biornsson godum monnum viturligt þeim þetta brief siaa edur heyra ad vid vorum j hia. säum og heyrdum aa. ad þetta brief sem hier er[1]) fyrer ofan er[1]) skrifad. var optsinnis lesid fyrir Jone Jonssyni ord epter ord sem hier fyrir skrifad er. Og medkiendist nefndur Jon fyrir ockur og flejrum godum monnum. ad sira Þorarin Jonsson og nefndur Jon Jonsson hefdi verid tilkallader til vitnisburdar þa þau Ormur Stullason og Þorbiorg Þorleifsdottir haufdu handsaul og Giorning um Jard-

1) Svo.

ernar Kiarlaxstadi og Ormstadi. sem þetta fyrirfarandi bref helldur. Og ad bon Orms og vilia Þorbiargar seigist nefndur Jon Jonsson profentumadur ä Modrovollum hafa sett sitt jncigli med Orms og sira Þorarins jncigli fyrer þrattnefnt brief. Og ad þad svo j sannleika er. ad þrattnefndur Jon Jonsson hefur þessu fyrir ockur optsinnis lyst og medkienst. þa setium vid adurnefnder menn Jon Marteinsson og Bessi Biornsson prestur ockar jncigli fyrir þetta ockart vitnisburdarbrief skrifad ä Modrovollum j Eyafijrdi Þorlaksmesso fyrir Jol um veturinn arum epter Gudz burd M. d. lx. og sex är.

---

392. 29. december 1566. á Staðarbakka.
26. janúar 1567. á Þingeyrum.

KAUPBRÉF fyrir Núpi neðra í Núpsdal.

AM. Apogr. 514, m. h. Hans Beckers „Ex transscripto membraneo Þordar Þorleifssonar“ 23. mars 1574.

Þat giorum vier Ellendur Þorgrimsson. Jon Gislason. Sigurdur Hallsson. Olafur Baudvarsson. Brandur Vermundsson. Are Ellindsson. godum monnum vitanligt med þessu uoru opnu brefi. at þä lidit uar fra hingatburd uors liufa lausnara Jhesu Christi: M: d lx vj är. ä Stadarbacka j Midfirdi. sunnudaginn fyrstan j jolum. uorum vier j hia. säum og heyrdum upp ä ord og handsaul þessara manna: af einni älfu Jons Biørnssonar enn af annare alfu Þorgierdar Pietursdotter[1]) med vilianligu samþycki Jlluga Þorsteinssonar. hver þar þaa j hia var. þad faldist og skildist vnder þessum þeirra handsaulum ad Þorgierdur Pietursdotter med samþycki sonar sins Illuga selldi ädur greindum Joni Biørnssyni til fullrar eignar og frials forrædis jordina allann nedra Nup j Nupsdal er liggur j Nupskirkiu sokn xxxc ad dyrleika. med aullum þeim gaugnum og giædum. jtokum og aullum hlunnindum. alltt til skilit.

---

1) Svo.

enn ecki neitt fra. er greindri jordu fylgier og fylgia ä at laugum bædi ath fornu og nyiu og Þorgierdur vard fremst eigandi at ordinn j sinn maala. vndan Þorgierdi og hennar erfingium. enn under ädur greindann Jon Biornsson og hans erfingia. Hier j mot þessari fyrsagdri jordu nedra Nupi gaf Jon Biornsson optnefndri Þorgierdi x malnytu kugilldi og .xxc. j godum gagnligum peningum. gielldum saudum og nautum. og kauplum. smiore og uadmali. og aullum godum þarfligum peningum. enn þesser peningar skylldi greidast at fiorum saulum innan tveggia ära aller utgreidder. utan sialfum þeim annad semdi. skylldi Jon Biornsson optnefndri jordu til laga hallda. enn Þorgierdur suara lagariptingum. Enn fyrer upplag greindrar jardar lofadi Jon Biornsson at leggia Þorgierdi til goda j sinum ordum suo hun mætti þvi hallda sem henni bæri j sinn mala. og hennar baurnum j arf epter sinn faudur at laugum. vard Jllugi Þorsteinsson samþyckur þessum aullum fyrrsaugdum giorningi sem ädur er sagdur og hafdi handsaul uid Jon Biornsson at halldast skylldi fyrer sier og sinum epterkomendum. Og til sanninda hier um setium vier greinder menn uor inncigli fyrir þetta jardakaupsbref huertt skrifat uar ä Þijngeyrum j Uatzdal þann xxa. vj dag Januarij äri sidar enn fyrr seiger.

---

393. 31. december 1566. í Skanderborg.

KONUNGR ritar Otta Brade um skip, er strandað hafði í Thy og í voru fimm lestir brennisteins, sem konungr átti.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 456 b. Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to., (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Otthe Brade fick kong. matts. bræff saa liudendis. Vor synnderlig gunst tiilfornn. Wijder. att wij ere

---

1) Svo.

kommen vdtj forffaring. hworledis ther skall werre stranditt ett skiib vnder Thye. hwor paa skall haffue weritt v læster swoffwell som oss tilkommer. hwilckett ther er bleffwitt biergitt och indførd vdj wor kiøbsted Tijstedth. Thij bede wij etther oc begiere. attj mett thett første afferdige etthers bud thidt bortt oc lader forfare. hure ther om er. Oc ther som samme swoffuell fijndis ther. attj tha lader til see. om ther fiindis nogen brøsl paa tønnerne wett bord eller andett. och thennom lader ferdige och sijden lader føre forschreffne suofwell tiill wortt slott Aalborrig och mett første skijb. som løber tiill Amsterdam. thijd fore skicker forschreffne fem læster swouell och thennom lader anttworde en wed naffun Claws Bolless eller och Charstianus Charstiansen. the Løitzers thiennere ther sammesteds. Ther mett skeer oss synderligen tiill welge. och forelade oss ther wesseligen tiill. Beffalendis etther gud. Datum Skanderborrig thend xxxj Decembris anno mdlvvj.

---

394. 31. december 1566. í Skanderborg.

UM sama efni sem næsta bréf á undan.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 8, 457. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Frwe Eddell Hardenberrig Frands Bildis efftерleffwerske fich vdtj lige maade kong. mtts. schriffwelse.

alt hwess aff samme swobell biergitt er och indførd wdj Thijstedth. hun thett vbehindrett lader Otthe Bradis bud och fuldmegtige følge. Actum Skanderborg thend xxxj Decembris anno mdlxvj.

---

395. 1566. á Staðarhóli.

SJÖTTARDÓMR bannar bygging jarða í Saurbæjarhreppi utansveitarmönnum, þeim sem minna fé eiga en 3 hundr.

Dómabók þjóðskjalasafnsins í fol., bl. 119 b, skr. ca. 1600. — Dómr þessi er til afar víða í dómabókum, ýmist heill eða í ágripi, en hvergi finnst hann með dagsetningu. Orðamunr handritanna er ekki mikils virði. — Meðal helztu uppskriftanna eru þessar: Lbs. 6, fol. bl. 173, skr. ca. 1640. — Lbs. 65, 4to., I, 61, m. h. Jóns dans ca. 1640. — Lbs. 66, 4to., 149 b, skr. ca. 1666. — Lbs. 69, 4to., 136, skr. ca. 1640. — Lbs. 788, 4to., bl. 98, skr. ca. 1640. — Lbs. 790, 4to., bl. 100, skr. ca. 1642. — Lbs. 812, 4to., bl. 55, skr. ca. 1660. — AM. 197, 4to., bl. 2 a, m. h. síra Jóns Erlendssonar ca. 1650. — AM. 196, 4to., skr. 1657—65: *a*) bl. 91 b —92 b í heilu lagi; *b*) bl. 141 b, ágrip með ártali „1600". — ÍB. 355, 4to., skr. ca. 1750. — Margar fleiri uppskriftir eru til af dómi þessum.

Saurbæinngadomur wmm wtannsueitarmenn.

Ollum maunnum sem þetta brief sia edur heyra sennda Oddur Thumasson. Jon Halldorsson. Sigurdur Oddzson. Gudmundur Jonsson. Tyrfingur Halldorsson oc Jon Sijgurdzson. kuediu Gudz oc sijna kunnigt giaurandi ad þa lidit war fra Gudz burd 1566 aa Stadarholi j Saurbæ aa þijngstad riettum worum wier j dom nefnder af heidurligum manni Arnna bonda Oddzsyni er þa hafdi syslu j Þornesþijngi millum Gijlsfiardar og Gliufurär. til ad skoda oc ʀannsaka oc fullnadardoms atkuædi aa ad leggia huernnin fara skylldi wmm þa aklaugun er sueitarmenn Saurbæiarhrepps beiddust doms aa vm þau oskil sem optsinnis til fielli j greindri sueit og þar wid geinngist ad wtannsueitarmaunnum orijkum wæri bygdt moti hreppstioranna rädi. wilia og samþycki huad bædi þeir enu orijku oc suo sueitarmenninner bijda optsinnis þunga af þeira wanefnum j þeire grein ad þeir giætu ecki laugskilum suarad epter þær jarder sem þeim wæri bygdar og þar med yrdu þesser wtannsueitarmenn og þeira baurnn hrep[p]s vanndrædi j fyrskrifadri sueit. [svo ad[1]) þar af yrdi stort mas oc sundurþycki godra manna j millum þa þeir skylldu aptur færast aa sijna sueit.

Nu af þui ad suo stenndur j texta worar laugbokar. ad laughreppar skulu wera sem ad fornu hefur werid

1) [þ. v. 69 ofl.

eigi færi bændur j hrepp enn xx enn einngi skal eiga minna fie enn x^c. J annari grein stendur suo j kongs[1]) ʀiettarbot: Ad hann af sinne näd hefur þa wægd giefid ad þeim mætti byggia er ætti fimm hundrut. J þridiu grein hefur wirduligur her[r]a Hakon kongur fyrir sakier fatæktar landsins og almuganns naudsynia þa nad giefid ad þeim skylldi byggia meiga er ætti þriu hundrut. enn meiri nad[2]) haufum wier ecki fundit huad oss wirdist ecki ein grein ad luta ad þeim maunnum sem wr audrum sueitum kiæme oc menn wissu einginn skil ä huort þeir wæri skilamenn edur eigi. edur þeir sem adur wæri jnnfædder oc laugliga til sueitarinnar komner þo þeir og þeira baurnn yrdi þroträda. Og ad suo profudu og fyrir oss komnu med þeim fleirum greinum sem j laugunum stannda oc hier ad luta dæmdum wier fyrnefnder domsmenn med fullu doms atkuædi aunguann byggia mega sijnar jarder j greindum Saurbæarhrepp nauckrum wtannsueitarmanni þeim sem minna fie ætti enn þriu hundrud oc wæri þo þar med kienndur ad godum skilum. Enn ef þeir wtannsueitarmenn werda þrotrada j adurskrifudum Saurbæiarhrepp. þa dæmdum wier þa hina saumu sem bygdu skyllduga ad annast þa og þeira omaga oc þa aptur færa j sijna sueit an nockurs hreppsins kostnadar og jardeigendur sialfa skyllduga fyrir sijnar jarder ad suara sem fyrer aunnur bygd bol þar sem hina þrotadi.

Samþyckti þennann worn dom [med oss ädurskrifadur valldsmadur og sette sitt innsigle hier fyrer nedan med vorre fyrskrifadra manna innsiglum.[3])

[þesse domur var[4]) logtekenn a alþinge[5]) [af Þorde G[udmunds]s[yne] l[øgmanne].[6])

---

1) Christians, b. v. 196. 2) vægd, ýmis hdrr. 3) [b. v. 197. 4) b. v. 196. 5) [b. v. 788, 196. 6) [b. v. 196. Það kynni að hafa verið árið 1600, því að ágripið í 196 hefir það ártal.

396. 1566.

DÓMR (Vigfúsar Jónssonar kongs umboðsmanns i Kjalarnesþingi) um leynd Höskulds Þorkelssonar á Páli Brynjólfssyni, þegar hans var leitað (ágrip).

AM. 238 4to., bl. 107 b m. samtíða h. Vigfúsar Jónssonar á Kalastöðum.

1566.

Domur um Hauskulld og Þorkel.

J fyrstu ad Þorkell Jonsson fai undannfæri med siettareidi. þuiat oss leist einginn likindi ad honum berast suo ad hann mætti ecki sinum eidi framm koma. J annari grein kom þar framm fyrir oss .ij. skælig [vitni] ad Hauskulldur Þorkelsson huldi og geymdi þennann mann Päl Bryn[i]olfsson. þa hans uar leitad. og uilldi ecki til seigia fyrr enn hann uar j jarn settr. þui leist oss hann sialfr hafa sett sig j þad fangelsi sem þessi adr nefndr Pall uar j kominn unndir slika myskun sem kongs ualld uill ä giora til riettra ʀefsinga. Enn um þa konu Steinunni Þorsteinsdottur kuinnu Þorkels dæmdum uier hana og hennar mal til nærsta Auxararþings til ʀiettz ransaks þui þar kom ecki framm huorcki asakan nie hennar afbatann suo fullkomlig nema bygdar ʀymttr einn. og frændr Þorkels og hennar skyllduga ad styrkia hana til alþingis. Jtem Þorkel skylldugann ad ʀefsa sinum syni Joni hier strax ä þinginu fyrir þa hylli og samþycki sem ad hann leyndi þessum Pali og dro dulur ä med sinum brodr[1]) Hauskaulldi.

finis.

---

397. 1566. í Galtafelli.

DÓMR um stuld Þórðar Nikulássonar.

Bibl. Bodl. Coll. FM. 127, 4to., bl. 283 v, skr. ca. 1640. — Lbs. 812, 4to., bl. 75 r, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði ca. 1660 (styttra ágrip). — Sams konar ágrip m. sömu h. 1666 er í Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 176 a.

1) Svo.

Domur wnm husbrot og stuld.

Anno domini 1566 j Galltafelle j Hrunamannahrepp uoru þesser menn til alitz og skodunar kallader af Gijsla Sueinssyne er þa hafde logligtt vmmbod yfer Arnesþijngs syslu. sem uar j fyrstu Magnus Jonsson elldre. Þorer Sueinsson.[1]) Magnus Petursson. logriettumenn. Þordur Einarsson. Helge Markusson og Ofeigur Ormsson. hreppstiorar. huernen fara skyllde umm þann Þord Nichulasson sem med stelande hennde upp braut stadarinns skemmu heima j Skalhollttj og Burtt Bar stadarins penijnga huorier penijngar Ad oss uirttist eptter þui sem framm fyrir oss kom meir enn v Aura. enn ecki fullar .40. Alner Ad dyrl[e]ijka. þvi ad so stendur j uorre landz laga Bök Ad ef madur stelur til merkur Ad fyrsta Bragde sa er ecki uar firr Ad þyfdsku kenndur. sa leyse hud sijna 13 mørkum uid kong eda fare vtlægur. nu Af þui Ad þesse þiofnadur uar minne enn til merkur og þesse madur var Alldrei vid þyfsku kienndur so Ad menn vissu. þar fyrir dæmdum uier Ad hann skyllde leysa hud sijna vj morkum vid kong.

Jtem j Annare grein stendur so j uorre Lanndz Laga Bok Ad Allt þad sem husbrot nemur legge A mørk halfa konge enn halfa þeim hus A.

Samþycktte þennann vorn Giornnijng Adur nefndur vmmbodsmann og sette sitt jnnsigle med uorum fyrir þetta domz Brief et cetera.

---

398. 1566.

AFGJALDAREIKNINGR af jörðum síra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ.

Add. British Museum 11, 242 (FM. 206, 4to.), bl. 21 (syrpa sira Gottskálks i Glaumbæ).

m. d. lx oc vj.

bygt Andresi Eistadi j þriu ar fyrsta ar med iij ku-

1) Gudmundsson, hdr.

gilldum. annat med iiij oc .ij. kugilldum j landskylld. ij daga slatt. viij alner vadmalz oc suara ollum tiundum.

Valadalr med iij kugilldum. kugilldi j landskylld. iij daga slatt oc kol et cetera.

Gil med fiorvm kugilldum j landskylld oc annat.

Vashlid med somu kostum.

Ey j þriu ar med somu kostum.

Eliuogar j þriu ar med iij kugilldum. iij ær j landskylld. ij daga slattur.... alner uadmals oc kapal ar j kring.

Holl bygdr Asgeiri med iii½ kugilldi. skylldi hann suara .xx. alnum gildum firir huert .... sem þar af biti til daudz oc hundradi j ollum peningum j landskylld og þar til ....

Marbæli med iij kugilldum. hest j landskylld oc hundrad epter uana.

Halldorstader med ij kugilldum. ij daga slatt oc kyr eda h[est] j landskylld oc xx alner.

---

399. 1566.

MINNISGREINIR Ólafs byskups Hjaltasonar um gjöld úr Fljótaumboði.

Máldagabók Ólafs byskups Hjaltasonar í þjóðskjalasafni, bls. 18, með eiginhendi Ólafs byskups. — AM. Apogr. 280 m. h. Grunnavikr-Jóns.

Anno 1566 golldizt j Fliotum.

heim kyr xiij.

kaplar ix. voru hier j ij hestar. annar fyrir kugillde enn annar fyrir iij ær og iiij agilldi golldin annar S[ira] Finboga fyrir c og hross fyrir xv aura. annar sira Jone fyrir viij agilldi og hross fyrir xv aura. Kiartani hross þreuett fyrir x aura. lxxx alnum i kaup til stadarins. v. xv aura kaplar og hinn vj þreuetur. j vadmali xi½ alin. ketil fyrir v aura. ij fotur x alnum.

Von vr Fliotum j Olafsfirdi iiij kyr. naut þreuett af gomlum og annat hia sira Steine.

Jtem j fiskum fyrir sunnan.

Item vr Fliotum iij voder xxar. og iij alner og saud veturgamlan Jone Hallssyni. vr Olafsfirde xiij alner vadmals.

---

400. 1566. í Skálholti.

REIKNINGR kvikfjár, afla og afgjalda Skálholtsstóls, og stóð þann reikning Þórðr ráðsmaðr Jónsson.

AM. 260, 4to., bl. 40—3.

Anno domini M. d. lx oc vj.

Suo micil vetrar vanhaulld ä stadnum oc aullum stadarbuunum fra attadeigi til fardaga. Jn primis ij kyr. Asaudur l oc vj. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri xxx oc iij. Jtem vij hestar fullʀoskner. Hross iiij fullʀosken.

Suo micill frammgangr ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr lx oc vj. Jtem gomul naut xj. Jtem ij þrieuetur. Jtem iiij tuæuetur. Jtem aasaudur iiij^{c} viijtigi oc ix. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iij^{c} oc xuij. Jtem fullʀoskner hestar lx oc iiij. Jtem þreuetrer iij. Jtem ij tuæuetrer. Jtem j veturgamall. Jtem fullʀoskin hʀoss xxx oc vj. Jtem þreuetur v. Jtem j tuæuett. Jtem j veturgamalt.

Suo mikit heim tekid ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr viij. Jtem j naut tuæuett. Jtem ij veturgomul. Jtem äsaudur xix. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iij. Jtem veturgamler sauder xv. Jtem v hestar fullʀoskner. Jtem eirn tuæuetur.

Suo mikid vr fodrum j Floa oc ä Skeidum. Jnprimis kyr xl oc vij. Jtem gomul naut viij. Jtem þreuetur xiiij. Jtem tuæuetur xl oc j. Jtem veturgomul naut xxx oc þriu. Jtem äsaudr l oc v. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre xxx oc iij. Jtem veturgamler niutigi oc viij. Jtem fullʀoskner hestar vij. Jtem iij tuæuetrer. Jtem fullʀosken hʀoss viij. oc ij veturgomul.

Suo micit vr fodrum j bädum Hreppum. Jnprimis kyr xx oc vj. Jtem gomul naut ij. Jtem ix naut þreuetur. Jtem xu tuæuetur. Jtem xx oc vj veturgomul. Jtem ä-

saudr xx oc j. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri xuj. Jtem veturgamler sauder ixtigi oc j. Jtem j hestur fullroskenn. oc ij hross fullrosken. Jtem j þreuett. oc eirn hestur veturgamall.

Suo micit vr fodrum j Biskupstungum. Jnprimis kyr xx oc v. Jtem gomul naut vj. Jtem þreuetur naut xj. Jtem tuæuetur naut xiiij. Jtem veturgomul naut xx oc iij. Jtem äsaudr xxx. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri x. Jtem veturgamler sauder xxx oc vj. Jtem fullroskner hestar ij. Jtem fullrosken hross ij. oc j þrieuett.

Suo micit vr fodrum vr Grimsnesi oc Aulesi med Laugardal. Jnprimis kyr xxx oc v. Jtem gomul naut xvij. Jtem þrieuetur naut xx oc ij. Jtem tuæuetur naut xx oc viij. Jtem veturgomul naut xxx oc ij. Jtem äsaudur xl oc vj. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre xxx oc vj. Jtem veturgamler sauder xjtiger oc j. Jtem j hestur veturgamall.

Suo micit vr fodrum j Skammbeinstada vmbodi. Jnprimis kyr xj. Jtem gomul naut x. Jtem þrieuetur naut xvj. Jtem tuæuetur naut xiiij. Jtem veturgomul naut xv. Jtem äsaudr xxx oc v. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iij. Jtem veturgamler sauder c xx oc j. Jtem eitt hross fullrosked. oc annat þrieuett.

Summa kyr ä stadnum oc ollum stadarbuum oc vr fodrum oc til luckt vr vmbodum med þui sem heim var tecid. Jnprimis kyr c ixtigi oc viij. Jtem gomul naut l oc iiij. Jtem þrieuetur vijtigi oc iiij. Jtem tuæuetur xjtigi oc vij. Jtem veturgomul naut c oc xj. Jaem aasaudr vj^{c} l oc v. Jtem gamler sauder iij^{c} xjtigi oc viij. Jtem veturgamler sauder iiij^{c} oc xij. Jtem fullroskner vijtigi oc ix. Jtem iij þreuetrer. Jtem vj tuæuetrer. Jtem iij veturgamler. Jtem hross fullrosken xl oc ix. Jtem þreuetur viij. Jtem j tuæuett. oc iij veturgomul.

Suo micit vti luckt burtu bygt oc til jarda sett ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr xl. oc j. Jtem gomul naut ij. Jtem þreuetur j. Jtem tuæuetur x. Jtem veturgomul xv. Jtem äsaudr c oc xviij. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre xxx oc vij. Jtem veturgamler

c oc j. Jtem hestar fullroskner iiij. Jtem j þreuetur. Jtem ij tuæuetrer. Jtem ij hross þreuctur. Jtem j veturgamalt.

Jtem haufum vier samiafnad frammganginum oc tillucktinum[1]) vid vtilycktirnar vid þad sem epter var vm sumarit til lifs oc bus oc til fialls. Jnprimis kyr vt sem jnn. Jtem asaudur fiorum færra vt enn jnn. Jtem gamler sauder oc vnger vt sem jnn. Jtem gomul naut oc vng vt sem jnn. Jtem gamler hestar oc vnger vt sem jnn. Jtem gomul hross og vng vt sem jnn.

Suo mikit til lifs oc bus ä stadnum oc aullum buunum stadarins. Jnprimis kyr c vtigi oc viij. Jtem asaudur vc xx oc ij. Jtem fullroskner hestar lxx oc vij. Jtem þreuetrer ij. Jtem ij tuæuetrer. oc iij veturgamler. Jtem hross fullrosken xl oc ix. Jtem v þreuetur. Jtem j tuæuett. oc ij veturgomul.

Suo mikid til fiallz ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis gomul naut l oc ij. Jtem þreuetur lxx oc iij. Jtem tuæuetur xjtigi oc iij. Jtem veturgomul xjtigi oc vj. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri iijc viijtigi oc j. Jtem veturgamler sauder iijc oc xj. Jtem ix gelldær.

Suo mikel sumar vanholld ä stadnum oc ollum stadarbuunum. Jnprimis iij kyr. oc vj naut gomul. iij þreuetur. Jtem ij tuæuetur. Jtem äsaudr xx oc iij. Jtem tuæuetrer sauder oc elldri xl oc iij. Jtem veturgamler xxx oc iiij. Jtem fullroskner hestar iiij. Jtem fullrosken hross iiij.

Suo micid af fialli ä stadnum og aullum stadarbuunum. Jnprimis gamalt naut j færra af fialli enn ä. Jtem þreuctur naut af fialli sem ä. Jtem tuæuetur naut v færri af fialli enn ä. Jtem veturgomul xvj færri af fialli enn ä. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre iijc oc xx. Reiknuduzt xuiij færri af fialli enn ä. Jtem veturgamler sauder ijc ixtigi oc ix. Reiknuduzt xxx færre af fialli enn ä. Jtem gelldær vj af fialli.

---

1) Svo.

Suo micil haustaflogun ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr xxx oc ix. Jtem gomul naut xxx oc iiij. Jtem þreuetur naut xvj. Jtem tuæuetur viij. Jtem iij ær. Jtem tuæuetrer sauder oc elldre c viijtigi oc ij. Jtem veturgamler xv.

Suo micit til lifs oc fodurs ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis kyr lx oc iij. Jtem gomul naut vij. Jtem ä fiorda vetur v. Jtem ä þridia vetur viij. Jtem ä an[n]an vetur iij. Jtem äsaudur vc oc ij. Jtem gymbrar c oc v. Jtem gamler sauder c l oc viij. Jtem ä annann vetur c lxx oc ix. Jtem fullroskner hestar vijtigi oc iij. Jtem ij ä fiorda vetur. Jtem j ä þridia vetur. Jtem iij ä an[n]an vetur. oc v ä fyrsta vetur. Jtem hross fullrosken xl oc iiij. Jtem v ä fiorda vetur. Jtem j ä þridia vetur. oc ij ä annann vetur. oc vj ä fyrsta vetur.

Suo micit j fodrum ä Floa oc Skeidum. Jnprimis xx kyr. Jtem uiij naut ä fiorda vetur. Jtem ä þridia vetur xx oc iiij. Jtem [ä] an[n]an vetur xiij. Jtem ä fyrsta vetur xxx oc vij. Jtem lomb xl.

Suo micid j fodrum j bädum Hreppum. kyr xx oc iiij. Jtem j naut gamalt. Jtem iij ä fiorda vetur. Jtem xj naut ä þridia vetur. Jtem xx oc viij naut ä annann vetur. Jtem xx oc vj ä fyrsta vetur. Jtem lomb c oc xuij.

J fodri j Biskupstungum. Jnprimis kyr xx. Jtem ij naut gomul. Jtem vj ä fiorda vetur. Jtem viij ä þridia vetur. Jtem xij ä an[n]an vetur. Jtem xx oc vij ä fyrsta vetur. Jtem lomb xtigi oc vij.

Jtem j fodrum j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal. Jnprimis kyr xuj. Jtem x naut ä fiorda vetur. Jtem xx oc ij ä þridia vetur. Jtem xx oc v ä annann vetur. Jtem ä fyrsta vetur xl oc iij. Jtem lomb viijtigi.

Suo micit j fodrum j Skammbeinstada vmbodum. Jnprimis kyr vj. Jtem ij naut gomul. Jtem viij ä fiorda vetur. Jtem v ä þridia vetur. Jtem xiiij ä an[n]an vetur. Jtem xx oc ij ä fyrsta vetur. Jtem lomb viijtigi oc iiij.

Summa j fodrum ä stadnum och aullum stadarbuunum oc j ollum vmmbodunum. kyr c xx oc ix. Jtem

gomul naut xij. Jtem ä fiorda vetr xl. Jtem ä þridia vetur vijtigi oc viij. Jtem aa annann vetur ixtigi oc v. Jtem ä fyrsta vetur c xxx oc v. Jtem lomb ccc ixtigi oc ij.

Jtem haufum vier samaniafnat þui sem var til lifs oc bus vmm sumarit oc til fialls vid þad sem var til lifs oc fodurs vmm haustid epter ad reiknudum ollum haustaflogum. Jnprimis kyr vt sem jnn. Jtem gomul naut oc vng vt sem jnn. Jtem äsaudr vt sem jnn. Jtem gamler sauder oc unger vt sem jnn. Jtem fullroskner hestar oc vnger vt sem jnn. Jtem fullrosken hross oc vng vt sem jnn.

Summa kirkiu kugilldi j Floa oc ä Skeidum xx oc ij. Jtem leigu kugildi ij^c^ viijtigi oc v½.

Jtem summa kirkiu kugilldi j Badum Hreppum ij. Jtem leigu kugildi c xl oc vj.

Summa kirkiu kugildi j Biskupstungum xij. Jtem leigu kugildi i½^c^ oc halft fiorda betur.

Summa kirkiu kugildi j Grimsnesi oc Auluesi med Laugardal xij. Jtem kugildi ij^c^ xx oc vj.

Summa kirkiu kugildi j Skambeinstada vmmbodi x. Jtem leigu kugildi c xxx oc iiij.

Summa kirkiu kugildi j Gryndavijk med Krysuvijk og Herdijsarvijk viij. Jtem xxx leigu kugildi.

Summa kirkiu kugildi j Heynes vmbodi med Borgarfirdi oc Bryniudal xij. Þar heima suo ordin vj kyr oc iiij asaudar kugildi. Jtem leigu kugildi c xl oc vi½.

Summa summarum kirkiu kugildi j aullum stadarins vmbodum lxx oc viij.

Summa summarum kugildi ä stadnum oc aulllum stadarbuunum oc j fodrum oc leigu kugildi j aullum vmbodunum oc stauku kugildi hia audrum monnum. Jnprimis xiij^c^ oc j.

Summa summarum gomul naut oc vng iij^c^ oc xv.

Summa summarum gamler sauder oc vnger iij^c^ oc xuij.

Summa summarum gamler hestar oc vnger viijtigi oc iiij.

Summa summarum gomul hross oc vng l oc viij.

Summa summarum lomb iijc ixtigi oc ij.

Suo micit vr vllu giortt ä stadnum oc aullum stadarbuunum. Jnprimis xx voder oc iiij. Jtem lagdi Biskupinn til stadarins xxv voder. Reiknuduzt vadmal vt sem jnn.

Suo mikil hlutar skreid oc landskylldar skreid j Gryndavijk. Herdijsarvijk. Seluogi. Þollakshaufn med Eyrarbacka xj lester oc ii½c. Jtem til stadarins vj lester. oc vijc. Jtem reiknadizt skreid suo vt sem jnn.

Suo micil smior heim komin c uætter oc xxx. Reiknadizt smior suo vt sem jnn.

Stod þennann Reikningskap Erlig persona sijra Þordur Jonsson Radzmann. Voru þesser Reikningsmenn. Sijra Biorn Olafsson. Sijra Einar Olafsson. Sijra Gudbrandr Þorlaksson skolameistari. Sijra Þordur Gislason. Gisle Sueinsson. Tumas Gunnarsson. oc Grimur Skulason sa sem skrifadi.

---

401. 2. janúar 1567. á Bygghólmi.

KONUNGR veitir Jóhanni Jellesen, borgara og kaupmanni í Amsterdam, leyfi til siglingar á Eyrarbakka og Þorlákshöfn.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 338. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Iahann Iellesenn. falckenner. borger och kiøpmandt
til Amsterdam. fick breff att maa lade be-
segle tuende haffn paa Islandt.
som følliger.

Wij Frederich etc. Giøer alle witterligtt. at wij aff wor synnderlig gunst och naade. saa och paa thett wore vnndersotte paa wort landt Islanndt kunde fannge nøttørfftige tilføringe til thieris vnnderholdinng. haffue vnndt och tilladt och nu medt thette wortt obnne breff vnde och tillade. at oss elskelige Iohann Iellesenn. falckener. borger och kiøpmanndt til Ambsterdam. maa

lade besegle thuende wore och kronens haffner for søndenn vnder forschreffne wort landt Islanndt vdj Arnenes syssell. kaldis Ørbacke och Torloffs haffner. och ther bruge hans handel och kiøpmandschaff medt wore vndersotte ther samestedtz. til saa lennge wij anderledis ther om tilsigenndes worder. och skal handt mue lade indkiøbe och wdføre. huiss ware ther falder. vnderthagit suaffuel. thet wij oss sielff wille haffue forbeholdit. dog saa att hanndt aarligenn til gode rede skal wdgiffue til oss och kronenn huiss told och rettigheedt oss medt rette kanndt tilfalde. Skal hanndt och were forpligtt att giøre forschreffne wore vndersotte tilføring medt gode och wforfalskede ware. som thennom gaffnnlige ere. och thennom sellige och affhennde for ith skielligt weerdt. Skall hanndt och bruge rett och wforfalskedt wegtt och maal och i alle maade sig saa forholde. at offuer hannom eller hanns fuldmegtige ingenn klagemaal komer. Cum inhibitione solita. Datum Bygholm etc. Nyttaarsdag aar etc. mdlxvij.

---

402. 14. janúar 1657. á Esjubergi.

DÓMR um Sigurð Þorkelsson fyrir þýfsku.

AM. 238, 4to., bl. 110 b—11 b m. samtíða h. Vigfúsar Jónssonar á Kalastöðum, dómnefnanda sjálfs.

Domur um sama Sijgrd[1]) þridiudaginn fyrstann j Þora genginn Anno 1567.

Ollum monnum þeim sem þetta Bref sia edur heyra. sennda[1]) Þorolfur Eyolfsson. Arni Jonsson. suarner laugriettumenn. Þoruardr Þorolfsson. Þoralli Oddzson. Jon Jorundzson. Jon Ualldason. Magnus Þorkelsson. Jon Magnusson. Olafr Þorsteinsson. Olafr Asmundzson. Kaprianus Eyolfsson og Jon Halldorsson Q[uediu] gudz og uora[1]) kunnigt giorandi þa lidit uar fra gudz burd. 1567. a þridiudaginn fyrstann j þorra um uetur-

1) Svo.

inn a Esiubergi ä Kialarnesi a þingstad riettum vorum uier j dom nefndir af Wigfus Jonssyni kongs umbodzmanni j Kialarnesþingi til ad skoda og rannsaka og fullnadardoms atkuædi ä ad leggia huorra suara edur sekta ad Sijgrdr Þorkelsson uæri skylldugr fyrer þa opinnberu þyfsku sem ad hann uar sannprofadr ad og hann sialfr medkenndist þar aullum aheyrandi ä þinginu. huad j fyrstu uar upp reiknad. ij uett naut þa hann uar aa Efra Halsi. Jtem aa med lambi fra Narfa ä Maudruuaullum. gamallt alinaut fra Gudmundi ä Þorlakstaudum. og gellt naut fra Videyiar klaustri. Jtem enn .ij. naut gelld og eina ku. og .ij. saudi gellda. Nu stenndr suo j uorri landzlaga bok. Nu ef þiofr stelr til .ij. marka ä fyrsta bragdi. þa hefur hann fyrirstolit lausafie sinu aullu. Enn ef hann ä j jordu þä uirdi ur til. xiij. marka. og hafi slika refsing sem sa leggur ä er kongs ualld hefr j hendi til riettra refsinga. og halldi þo lifinu. Enn af þui ad oss uirtist þessi fyrskrifadr madur Sijgrdr Þorkelsson myklu meira hafa stolit enn suo ad hann mætti leysa sig med nauckru fiegialldi edur audrum aminningar refsingum. þo ad uor bok tali þar ecki freckt um. þui suo stendur j uorri landzlaga bok. ad þar sem ad laugbok skyrir eigi skiluisliga um. þa skulu .vj. skynsamir menn þar grein ã giora. Og ad heilags annda nad til uor kalladri ad suo profudu mali og fyrir oss komnu dæmdum uier greindir domsmenn med fullu doms atkuædi opt skrifadann Sijgrd Þorkelsson hafa fyrir stolit fie og fride. landi og lausum eyri lifinu med. utann kongs umbodzmadur uillde meiri myskun ä giora. þuiat slik þyfska edr rannskapr leist oss suo miog ur hofi hafa fram geingit. ad obætanda uæri. Einkanliga fyrir saukum uiduaurunar og landhreinsunar uid þa sem ad eptir lifdu.

Samþyckti þennan uornn dom med oss adur greindr umbodzmadur og setti sitt jnsigli med uorum jnsiglum fyrir þetta doms Bref.

403. 14. janúar 1567. í Laugardal.
16. febrúar 1567. í Saurbæ.

SJÖTTARDÓMR um tilkall til Hvallátra og Keflavíkr, og dæmast þessar jarðir Birni og Jóni Konráðssonum eftir föðurbróður þeirra, síra Filippus Jónsson, er gert hefði þeim arfsvik.

Bæjarskjalabók, bls. 98—106, skr. ca 1730—40 eftir frumritinu á kálfskinni (= *a*). — Skjalabók þjóðskjalasafnsins í fol. bl. 213—15, skr. ca. 1604 (= *b*). — Af 7 innsiglum var fyrir frumritinu „fyrst af þeim í röðinni Eggerts lögmanns konstríka innsigli.“

Domur um Latur og Keflauijk þar hann dæmdist
Birne Konradsyne og Joni þui ecki syndist huar
fyrir hann war vti latinn. Arfsuik.
[Þessi er þarfur domur uijda.[1])

Ollvm Godum monnum þeim sem þetta bref Sia edur heyra Sender[2]) Einar Pallsson suarenn laugriettumann. Joachim[3]) Hermannsson. Gudmundur Jonsson. Steinmodur Jorundzson. Þorkell Gunnarsson. Jon Sueinsson. kuediu gudz og sina. kunnigt giorande ad þa er lidit var fra hingatburde wors lausnara Jhesu Christi .m. d. lx og vij ara. Ad a þann xiiij dag Januarij manadar. þa vorum vier j dom nefnder af heidarligum herra Eggertt Hannessyne. laugmanne fyrir nordan og vestan aa Jslande. j Laugardal j Talknafirde a þingstad Rettum. Einvirduliga ad skoda og rietteliga ad ʀansaka og fullnadar doms adkuæde a ad leggia epter laugum og vorre skynseme hueria magtt og afl ad hafa skyllde su þung og langiæd[4]) klaugun og akiæra sem þeir brædur bader Biorn Konradzson og Jon Konradzson haufdu leinge haft og nu enn haufdu ä jordunum Hualatrum[5]) og Keflavik er liggia j Sandzhrepp j Saurbægiar kirkivsokn hueriar jarder ad þeir sogdu sier þickia sinn faudurbroder Sera Filpus heitinn Jonsson hafa orietteliga j

1) Þessi fyrirsögn að eins í *b*; frá [utanmáls. 2) senda *b*. 3) Jochim *b*. 4) langgiæd *b*. 5) Huallatrum *b*.

burtu feingit og þar vti þeim arfsuik giort. Og þar fyrir kaulludu þeir nu sem fyrre þessar adr nefndar jarder sier epter hann til erfda hafa fallid. Enn þessar jarder hafde nu sialfur ad hallda Eggert Hannesson laugmann og kallade þær sina eign vera og barna Biorns heitins Hannessonar epter þeim giorninge sem hann sagde ad adrnefndr Sera Filpus hefde þar med brefe og jnsigle vm giortt vit sina modur Gudrunu Biornsdottr[1]) hina elldre. huerar sal ad gud nade. sem sia matte og sidar meir greiner j þessum dome. Beiddu þa og krofdu fyrskrifader brædr Biorn og Jon adr nefndan Eggertt laugmann vpp a gudz vegna og laganna ad lata sig hier riett vm ske. Þar vpp a suarade Eggertt laugmann þeim suo. ad laugunum villde hann huorcke nie mætti þeim hier vm varna þegar hann være þar vm laugliga fyrir kalladr: Þar vpp a suerudu[2]) honum þesser brædr suo ad bagtt væri sier hann til laga ad sækia ef hann villde þeim suo j þyngia og sialfum sier þar vti slika haskasemd veita. ad hann liete þa þar fyrir eigi rietti na. Enn fyrir þann skulld ad greinder brædr Biornn og Jon sogduzt vita fyrir full sannende ad hann hefde sinn laugmannseid suarid. j huerium eide ad hann munde þa sem alla adra þa er vnder hans laugsaugn erv sier j sinum suardogum a hendr hafa falid og þeim sem audrum laug og riett ad giora. huort helldr sem hann adra akiærde edur aklaugudv hann adrer. J þridiu grein sogduzt og greinder brædr Biorn og Jon vita fyrir full sannende ad vorr nadugazte herra og kongur hefde hann sett til laugmanns yfer þessum ijur fiordungum landzins nordan og vestan. Og hann j sinu nadar brefe til skylldad. skipad og skickad ad hallda alla med laug. og landzins riett. J fiordu grein vændizt og þesser menn Biornn og Jon ad þeir hefde og heyrt vpplesid ä þingum og samkundum hans biskermelsesbref er hann hafde fyrir sier af vors nadugazta herra kongsins

---

1) Svo. 2) suaurudu *b*.

herra faudr[1]) godrar minningar. Suo hliodande j millum annara greina ad hann skyllde standa til rietta a þingum og annars stadar þar sem til hans være talad med riettu. Og þar fyrir vissu þeir eigi betr enn suo ad hann epter sinum eide og tilkallann væri logliga fyrir kalladr vm þessa akiæru bædi sinna vegna og suo anara þeirra sem honum bæri hier vm suorum fyrer ad hallda. Og þar fyrir badu þeir hann enn nu sem fyrre ad lata sieg[2]) hier riette a na. Enn ef ad eigi suo skede þa saugduzt greinder brædr hier mundu annara vega ad vm leita. og villdu sig med þessu hier vm afsakad hafa. ef audru visu[3]) tækizt enn vel. þui þeir sogduzt[4]) nogu leingi þessara jarda hafa a miss geingit ef þeir mættu þær med riettu eiga. Og opttliga hier riettar aa bedizt og eigi feingit. Suarade þa fyrsagdr laugmann þessum brædrum suo vpp a þessar þeirra krofr[1]) og akiærur. ad hann huorcki villde nie suo mætti þad vpp a sig vita. fyrir gude nie monnum. þeim nie suo audrum laugunum ad varna og beidde adr nefndr laugmann oss fyrnefnda domsmenn þar fullnadar doms adkuædi aa ad leggia. huortt hann skyllde med riettu þessar jarder mega vnder laug leggia vid þa brædr suo ad þad sidar meir mætti huorcki koma vppa sig nie sina erfingia. af þeim edur þeirra erfingivm. sem nu þættuzt þessar hallfar jarder eiga vid sig þo ad hann og þeirra vegna vmbod yfer þeim hefde. Dæmdum vier fyrnefnder domsmenn med sannre og skyrligre vmskodann þessa mallz. og med fullu Doms adkuæde laugmannenn skylldugan epter fyrskrifudum krofum og greinum þessar badar jarder vid þa brædr vnder laug ad leggia og hann og hans erfingia þar vm akiærulausa vera skylldu fyrir erfingivm Biorns heitins Hannessonar og suo þeirra erfingivm þo ad þær med laugum kynne af ad ganga þui vær vissum hann skylldugan til ad lata alla ske laug og riett eigi sidr af sialfum sier enn audrum. Og upp a þetta ed sama þa toku þesser menn Eggertt lavg-

1) Svo. 2) Svo *a*; sig *b*. 3) wijs *b*. 4) saugdust *b*.

mann og þesser Brædr bader Biorn og Jon haundum saman og laugdu sig þar vnder laug og dom og lofudu fyrir sig og sina erfingia þad til obrigdanligrar stadfestv ad hafa og halda sem vier fyrskrifader domsmenn dæmdum þeirra ä mille hier vm. Beiddu þa greinder brædr Biorn og Jon tittnefndann laugmann þad skial ad auglysa sem hann hefdi sinna vegna og annara fyrir fyrsogdum jordum Latrum og Keflavik. Birte hann þar fyrir oss bref. þad er Sera Filpus Jonsson hafde vt gefid og skrifad med sinne eigin hende. og var þad med hans heilu og oskoddu hanganda jnsigle. huertt bref ad suo var hliodande med sinum jnehalldande atridz greinum ad sera Filpus medkendizt ad hann hefde feingit Gudrunu Biornsdottur hinne elldre þessar fyrskrifadar jarder Latur og Keflavik vndann sier og sinum erfingivm enn vnder hana og hennar erfingia til fullrar eignar og frials forrædis. Enn eigi var þad j neirn mata j þessu brefe akuætt fyrir huad ad hann hefde henne þessar jarder feingit. Spurdu þa þrattnefnder brædur sagdann laugmann ad fyrer huad ad sera Filpus skyllde þessar jarder hafa att vte ad lata vid hana og hennar erfingia. Enn greindr laugmann suarade þeim ad hann hugde ad þessar jarder munde hafa komid vpp a Rettarfar Solueigar Biarnardottr.[1]) Þar til suorudu honum greinder brædr suo ad eigi stædi þad j þui brefe ad helldr skyllde hennar syner þessar jarder eignazt enn adrer erfingiar Gudrunar. og þar fyrir hielldu þeir þær eigi j þetta riettarfar komid hafa og eigi helldr vissu þeir sera Filpuss vid hana brotid hafa: þess og annars ad þeir sogduzt vita fyrir full sanninde ad vij arum fyrre enn Filpus þetta bref vtgaf hefdi greind Gudrun Biornsdotter þad gefid j valld biskups Augmundar þad hvn hefde til Sera Filpusar ad tala huad oss virtizt þad uera uegna hennar sona. þui þeir vorv þa j omagavizt[2]) og þeir attu þa rettarfar a Solueigu ad taka. Og þar upp a hafde bisk-

---

1) Svo. 2) omegd *b*.

upinn henne greitt og golldit halfa jordina Aluidrv j Dyrafirde. og vpp a þann giorning. þa lasu þeir brædr Biornn og Jon fyrir oss opid bref med heilu. og oskoddu. aþrycktu jnsigle biskups Augmundar huert bref ad vier sialfer saum og yferlasum. Vmskodudum vier fyrnefnder domsmenn nu þessara manna bref og framburd upp a badar sidr[1]) epter þui vite sem gud hafdi oss þar vpp a gefid og oss virtizt laugmalid auisa. Og nu saker þess ad þad sama bref sem laugmadurenn liet upplesa og[2]) sera Filpus hafde vt gefid Gudrunu Bornsdotter[1]) fyrir fyrskrifudum jordum auisade eigi neitt þar vm huar fyrir edr fyrir hueriar greiner ad hann hefde þessar jarder vte latid vid hana. Suo og kunne laugmadurenn sialfr þar eigi neinu audrv skilvisu skiale þar vm fyrir ad koma fyrer oss vtan sagdizt[3]) hyggia enn þo eigi vita ad þessar jarder hefde att ad koma j þetta riettarfar. sem fyrre vm greiner. Þui j gudz nafne amen ad heilags anda nad tilkalladre og ad aullu suo profudu male sem nv hefr fram fyrir oss komit. þa dæmdum vier fyrnefnder domsmenn med fullu doms adkuæde og alycktarorde. þetta fyrskrifad giorningsbref onytt og omyndugt og olaugligt og ad aungu halldande og alldre magtt matt hafa nie suo hafa skule edr hafa mega. og sera Filpus sinum Erfingium riett arfsuik hier vti giort hafa. Enn þa brædr Biorn og Jon dæmdum vier laugliga erfingia. og eignarmenn vera og verid hafa epter sinn faudr brodr[1]) fyrskrifadann Sera Filpus Jonsson ad þessum þrattskrifudum badum jordum Latrum og Keflavik og aullum audrum peningum þeim er hann atte þa gud kallade hann. Enn þa halfa jord Aluidru sem biskup Augmundr hafdi feingit Gudrunu Biornsdottr[1]) hinne elldre til Eignar þa hun gaf þesse malaefne sera Filpvsar j hans valld biskupzins dæmdum vier ad vera skyllde og verid hefde og nu uæri eignn hennar sona Eggertz. Biorns og Biarnar[4]) og þeirra erfingia epter þeirra dag þar fyrir ad hun hafde laugligtt

1) Svo. 2) *b*; og og(!) *a*. 3) *b*; sadizt *a*. 4) Svo *a* og *b*.

vmbod sinna sona og þeir vorv þa j omagavist og voru hennar omagar og henne bar þetta riettarfar vnder þa ad sækia. enn eigi vnder sialfa sig fyrir hugmod edur forþrot sem hun þottizt hafa fyrir ordit af sera Filpuse. Þui vær finum[1]) þar eigi laugmal til ad hugmodr edr forþrot skule ganga fram fyrir riettarfar hins. þui landzlaugin suo liosliga avisa. og suo stadfastliga skipa med stoddum endimorckum þar ad suo seiger. Erfinge skal taka riett a konu huerre ef hun er leigin kallmadur enn eigi kona þo ad hun sie erfinge suo sa sem j omegd er sem fulltida og take vmbodzmadr hans honum til handa et cetera. Og þui nu fyrir allar þessar fyrskrifadar greiner. og suo þennann vornn settann og samtekinn dom. þa badu vier fyrskrifader Domsmenn og tilkrofdum fyrnefndann laugmann. epter sinne skylldu þennann vorn dom medur oss ad samþyckia. edur med liosum lagagreinum[2]) og riettre vnderstadningv laganna vm hann ad leidrietta. ef hann þættizt mega hier laug a moti sia. þui vier villdum giarnann til hans þar vm hneigiazt epter vorre skylldu. Enn hann sagdizt eigi kunna hier laug ä mote finna. helldr villde hann þessum vorum Dome samþyckur verda. Og til meire audsyningar og stadfestu hier vm þa feste opptnefndr Eggert laugmann sitt jnsigle med vorum jnsiglum fyrer þetta domsbref huertt ed giortt og skrifat var j Saurbæ a Raudasande þann xuj dag februarij manadar aa sama are sem fyr seiger.

---

404. 17.–23. jan. 1567. á Gunnsteinsstöðum.

PRÓVENTUBRÉF Helgu Einarsdóttur til Ólafs Þorsteinssonar, sonar síns.

AM. Apogr. 4815 „Ex originali Sira Þorleifs Arnasonar ä Kalfafelli.“

Þad giorum vid Ellendur Jonsson og Magnus Gunnsteinsson godum monnum kunnigt med þessu ockru

1) Svo. 2) *b*; laggreinum *a*.

brefi opnu. ad arum epter Gudz burd M d lx og vij är. a Gunnsteinsstaudum j Langadal j annare viku þorra vorum vid j hia saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna Helgu Einarsdottur og Olafs Þorsteinssonar sonar hennar ad suo fyrir skildu ad fyrr greind Helga Einarsdotter gaf adur greindum Olafi Þorsteinzsyni syni sinum med sier til frammfæris hia honum halfa jordina Kärastadi er liggur j Höfs kirkiu sokn ä Skagastrond med ollum þeim gaugnum og Giædum er greindri allri halfri jordu hefur fylgt ad fornu og nyiu og Helga vard[1]) fremst eigandi ad ordinn vndann sier og sinum erfingium. enn vnder Olaf Þorsteinsson og hans erfingia. bædi fyrir þad sem hun hafdi adur hia honum verid og suo vpp þadann medan Gud giæfi henni lifdaga til; suo og lysti Helga þui þar fyrir ockur ad hun hefdi feingid Olafi þessa halfa jord til fullrar eignar fyrer longu a Tindum strax epter Einar heitinn Bessason frafallinn med sier til frammfæris. oc þar hefdi hia verid Nichulas Þorgrimsson. og Valgierdur Þorvardzdotter og allt heimafolk. Og til sannenda hier vmm setium vier ockur jnnsigli fyrer þetta Giorningsbref. huert skrifad var a Audkulu j Suijnadal a laugardagin fyrstann i sumri nockrum arum sijdar enn fyʀ seiger.

---

405. 18. janúar 1567. í Lundi.

VITNISBURÐR um fornan farveg Ásgils.

Uppskrift á pappír í þjóðskjalasafni (meðal Reykholtsskjala) frá ca. 1700.

Þat giorum vier Þordur Kietilsson. Magnus Svgurdsson. Þorleifur Jonsson og Magnus Þorlaksson godum monnum kvnnigt med þesso voru opnu brefi. Svo og vitvm vier fyrir fvll sannindi at Asgil rann epter hinvm forna farveg fyrir avstann seliaskoginn i Ase enn nu fyrir fam arvm bravt sic þetta stora Asgil ut yfer

1) Svo.

þuerann seliaskoginn fra stora Ase. þar alldri hefur hvurkie[1]) gil nie lækur fyrr rvnnit. Hier epter vilium vier sveria ef þvrfa þicker. Og til sanninda hier um setium vier fyrr nefnder menn vor inscigli fyrir þetta vitnisbvrdarbref skrifat a Lvndi j LvndarʀeyKiadal. xv. kalendas Februarij manadar arvm et cetera M. d. lx. vij.

---

406. 19. janúar 1567. á Jörfa.

VITNISBURÐR um kaupmála Sveins Bjarnasonar og Halldóru Loptsdóttur.

AM. Apogr. 4810 „Ex orig. Sigurdar Þorgilssonar. 3 innsigle, sem fyrir brefinu verid hafa, eru nu burtu."

Þad giorum vid Olafur prestur Olafsson oc Aussur Biornsson godum mavnnvm kvnnigt med þessu ockru opnu brefi. ad arvm epter gudz burd M. D. lx. vij. sunnudagin næstann fyrir Palsmesso vm veturinn a Jorfa ad Loftur Þorsteinsson[2]) vegna dotter[1]) sinnar Halldoru krafdi Jon Grimsson vittnesbvrdar vm skilmala j mille Sveinz Biarnarsonar og fyrnefndrar Halldoru konu hans. sagdist fyrnefnduʀ Jon Grijmsson þar hafa verid vid staddur er Sveinn hefdi fastnad optnefnda Halldoru laugliga. ad svo adur giordum skilmala. ad Halldora Lof[t]sdotter talde sier xxxc. j motz vid Svein mann sinn. enn tijtt nefndur Sveinn gaf henne .xc. vr sijnu fie. for þessi giorningur fram svnnudaginn næstan fyrir Jonsmessv vm svmarit. reiknadist þa malinn med giofinne fioritige hundrud. og þennann giorning medkenndist Sveirn Biarnarson fyrir ockur. Og til sanninda hier vm sette Jon Grijmsson sitt jnnsigle med ockrum jnnsiglum fyrir þetta kaupmalabref hvert ed skrifad var a sama ari sem fyr segeʀ.

---

1) Svo. 2) „ita correctum est. prius scriptum erat Jonsson" (AM.).

407. 29. janúar 1567. á Friðriksborg.

KONUNGR veitir Kristófer Fogler, hallarskrifara á Segeberg, leyfi til siglingar á Dýrafirði.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. IX, 339. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). — Pr. í MKet. II, 61—2.

Christoffer Fogler. slotzschriffuer paa Segebierghuss. fick breff att maa lade besegle en haffn vnder Island. saa lyudinndes.

Wij Frederich etc. Giøer alle witterligtt. at wij aff wor synderlig gunst och naade. saa och paa thett wore vndersotte paa wortt lannd Islandt maa saa møgit thess bedre bliffue forsørgit medt nøttørfftige tilføring. aff huiss the haffue behoff til vnderholdinng och andenn nottorfftt. haffue vnndt och tilladt och nu medt thette wortt obnne breff vnde och tillade. at wor slottzschriffuere paa wortt slott Segeberg. oss elskelige Christoffer Fogler maa hereffter lade besegle enn wor och kronenns haffner vnder forschreffne wortt landt Islanndt. kaldiss Dyrefiordt. vdj Issefiordsyssell liggenndis. som her Bertholomeus Tenopell. thennd tiid borgemester vdj Lubeck. siist aff oss bewilligett war att motte lade beseigle. och skal forschreffne Christoffer Fogler ther maa bruge hans handel och kiøpmandschaff med wore vndersotte ther samestedtz til saa lennge wij anderlediss ther om tilsigenndes worder. och ther att kiøbe och wdføre. huiss ware ther falder vnderthagit swauffuel och traun. huilkie wij oss sielff wille haffue forbeholdit. dog saa att hanndt aarligenn til gode rede skall giffue til oss och kronenn slig told och rettighed. som ther medt rette bør aff att gannge. Skal hanndt och lade indføre ther vdj landit gode och wforfalskede ware och the ware. som vndersottenne nyttige och gaffnlige ere. och thennom selge och affhende for ith skielligt och lideligt kiøb. Sameledis skal hand bruge rett wegtt och maall vdj indtegtt och wdgifft och almuenn emoed Islanndtz loug och rett icke beswerre. menn i alle maade

sig saa forholde. at ingen klage offuer hannom. hans thienner eller fuldmegtige komer. Cum inhibitione solita. Datum Frederichsborg thendt xxix januarij aar etc. mdlxvij.

---

408. 29. janúar 1567. í Friðriksborg.

KONUNGR veitir amtskrifara sínum í Segeberg, Kristófer Voegler, hafnirnar Dýrafjörð og Ísafjörð.

Ríkisskjalasafnið í Hamborg, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ aðstoðarmanni.

Wy Frederich von Gottes gnaden. der ander. Dennemarcken. Norwegen. Wenden unnd der Gotten Koningk. Hertogen tho Slefswigk. Holstein. Stormarn unnd Dittmarschen. Graffen tho Oldenborch unnd Delmenhorsth. Don kundtt unnd apenbar. datt wy uth sonderlicher gunst unnd gnade (up datt unnsere underdahnen up unsern Lande Isslandt desto bether mogen vorsorgett sin. mit aller nottorfftigen thoforinge van alles wath sie behoff hebben. tho underholdunge unnd aller anderer nottorfft) hebben vorgunnet unnd thogelathen. unnd nhu mit dessem unsern apenen breve vorgunnen unnd tholathen. dat unsserm Ampt Schriver up unsserm husse Segebarge unnser getruwer Christoffer Voegler. dat he hirnha lathen besegeln unnd befharen unnsser unnd des Riks Haven. welcke sindt gelegen under dem vorgeschreven Lande Isslandt welche sin geheten Durefoerde unnd Issefoerde. gelick her Bartolomeus Thinappell der Stadt Lubeck Burgermeister binnen Lubick lest van unnss vorlehnett wass. dat he se muchte lathen bessegelen edder befahren. unnd schall unnd magk de vorgeschrevene Christoffer Voegler aldar mogen gebruken sinen handell und Kopenschopp mit unssern underdahnen. So lange beth dat wy ohme anders darumb unnssere meinung werden anthoegen. unnd he mag darsulvest kopen unnd uthfoeren. wath vor wahre darin desulvigen Lande falt. uthgenhamen Swefell unnd Sal-

peter. welckere wy unnss sulven wollen vorbeholden hebben. Doch datt he tho guder wiss jarlick schall geven unnss unnd dem Rike solcken Tollen unnd gerechtigkeitt. gelick wo van demsulvigen gude geitt. unnd unnss mitt gerechtigkeitt thogehoeret. schall he ock dessgeliken in datsulvige Landt lathen inforen. gude unnd unvorfelschede wahre. unnd de unssernn underdahnen nodig unnd dienstlich sin. und die ihnen vorkoepen vor einen rechten unnd redeliken koep. dessgeliken schall he ock gebruken rechte gewichte unnd mathe in sinem innhemen unnd uthgeven. unnd dat gemene Volck jegen gemene Isslandes gebruck unnd recht nicht beschweren. Men in allen saken sick vorsehen. datt niemandt aver ohme edder aver sine diener edder fulmechtige. klage. Derhalven vorbeden wy allen wo se sin edder sin maegen. Besunder unnssern Foegeden. Amptluden unnd ock allen andern. datt se dem vorgeschreven Christoffer Voegler edder sine Volmechtige nicht vorhinderen in vorgeschrevener Haven. in nener hande mathen. ohme wedder thosinde. under unsser gunst unnd gnade. Gegeven up unserm Schlathe Fredericksborch den 29 Januarii Anno 1567 under unserm Signet.

Friderich.

---

409. **31. janúar 1567.**

DÓMR um framfæri Sigvats, er sagðr var sonr Bjarna Markússonar.

AM. 211 c, 4to., bl. 140—1, dómabók frá síra Sigurði Jónssyni í Holti, rituð um 1700. Ártalið er skýrt i handritinu, en kynni að vera misritað (t. d. fyrir 1577; Árni Gíslason er naumast kominn að Hlíðarenda 1566—7).

Domur um omaga utnefndur af Arna Gislasyni.

Vier effterskrifader menn Magnus Hialltason. Jon Jonsson. Jon Gunnlaugsson. Jon Gudmundsson. Marteirn Arnoddsson. hreppstiorar i Fliotzhlid. og Eyrekur

Kollgrijmsson gierum godum monnum kunnugt med þessu voru opnu brieffi. ad arum effter lausnarans fæding. 1567. ar. d. 31. Januarij. vorum vier j dom nefndir af Arna Gijslasine kongz vmbodsmanni i Rangarþijnge. ad skoda og rannsaka med skinseme effter løgum og fult doms atqvædi a ad leggia vm þann omaga er Þorkell Fusason döms a beyddest. hvor ed Sigvatur heiter. og sagdur sonur Biarna heitens Markussonar. hvor omage Þorkiele þötte eij effter løgum a sig fluttur. Bar Þorkiell þar framm fyrer oss greinda domsmenn þann dom. er dæmdur hafde vered a Hollte vnder Eyafiøllum aff hreppstiørum greindrar sueitar vm sagdan ömaga. Jnne hiellt nefndur dömur. ad Arne Gijslason hefde hann løgsamed og lofad ad jnnsigla. hvar greindur Arne sagde neij vid. þui hann sagdest huorke hafa sied þann dom nie heldur heirt fyrr enn Þorkiell Fusason hefde honum greindan dom synt a Hlijdarenda. Virtest oss a þeim dome nokkurt teijkn vera. þui fyrer hann voru pricktar ij. planetiur. ä huorium vier hofdum eij skin nie skilning. og skilldu þad innsigli heita. J annan mäta innihiellt sami dömur. ad framm hefde komet med sannendum fyrer tijttnefnda dömsmenn. ad Þorkiell ætti nöga fiemune. enn øngvann ömaga. So og hefde med sannendum framm komet. ad Halldora Sigvatzdötter hefde suaret sinn son ad vera son Biarna heitennz Marküssonar. hvad vier vissum eigenn[1]) sannindi vera. þui vier høfum heirt adur þar tuijmæli a leijka. So og vændest Þorkell þui. ad erfingiar Biarna heitins mundu peninga hiä odrum att hafa. hvad oss øllum eij ökunnugt var. Þvi virdtest oss margt orannsakad vmm frammfærslu greinds omaga. Stendur so skrifad i Frammfærslu greinds omaga. Stendur so skrifad i FrammfærsluB[alki]. Nu kemur omagi a hendur manne utan løgmannz vrskurd edur þijngmannadöm. giøri huort hann vill. late fara a hæl. ella til Þijngz. og mete þijngmenn huørt fara skal. Þui fyrir adurskrif-

1) Svo.

adar greiner. og þær fleijre sem j. løgmalenu hier ad hnijga. ad heilags anda nad tilkalladre. og ad øllu so profudu og fyrer oss komnu. dæmdum vier fyrr nefndir domsmenn med fullu doms atquædi. ad Þorkell Füsason mætte ad ösekiu flitia fyrnefndan omaga Siguat afftur a hæl til þess sama nattstadar sem hann var til hanz fra fluttur.

Samþykti et cetera.

---

410. **1. febrúar 1567.** **í Friðriksborg.**

KONUNGR skrifar borgmeisturum og ráði í Brimum og kvartar yfir því, að Brimakaupmaðr einn, Kristófer Meyer, hafi veitt yfirgang Henrik Mumme, sem hann hafi veitt höfnina „Ostfyordt“ á Íslandi (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

411. **16. febrúar 1567.** **í Miðfelli.**

VITNISBURÐR um landamerki Snæfuglsstaða.

AM. 258, 4to., bls. 190—1, m. h. Hákonar Ormssonar 1643 fyrir Brynjólf byskup. — Add. British Museum 11, 097 (FM. 373, 4to.), bl. 31, m. sömu h.

Snæfuglstada Landamerke.

Suo felldann vitnisburd ber eg Biørn prestur Olaffsson ad eg var ä Snæfuglstødum ix aar i samt so og var eg þar alkunnugur bæde fyrr og epter. þä heff eg annad ecke vitad helldur enn so ad þesse landamerke[1]) haffe halldenn verid Rietteleg ä mille Snæfuglstada og annara jarda sem þar wmm krijng liggia. J fyrstu millum Aundverdarness. framan wr Kambe og sionhending i Kolgraffarhöl. Og vr Kolgraffarhöl og vtj fuglstapa þuffuna ä Finnaheide. þä wr þuffunne i Fared. Enn ä mille Mideingis og fyrrgreindra Snæfuglstada

---

1) landamarke, hdr.

er so landamerkium haattad. wpp epter fare og vr farbotne i Tiarnarhöla. Wr Tiarnarhölum i Grähellu i Markarbreckum.[1]) Enn ä millum Wadness og Snæfuglstader er so landamerkium wared. Wr fyrrgreindum Markarbreckum og ä Effra Kialarspord med affskornum wijkum og nesum riettleidis framm i Gardsenda sem ad liggur framm i Batzvijk vid aana. þesse greind landamerke lystu Gudlaugssyner Jön og Eisteirn ad sinn fader Sira Gudlaugur Siguatsson. sem i langa tijma haffde hallded Snæfuglstade. heffde hafft og hallded. So og vissa eg fyrer full sannende ad Sigmundur Jonsson og Sijra Stephan Gijslason hielldu fyrrsøgd landamerke so einginn brigde nie wmmtal war ä so leinge sem þeir huor wmm sig hielldu Snæfuglstade. Jtem su ey sem ad liggur fyrer nedan tijttneffnda Snæfuglstade war halldinn Snæfuglstada eign so leinge sem eg heffe til vitad. Og so skipade Biskup Øgmund mier þessa ey ad bruka og ad yrkia til Snæfuglstada æ medan eg hielldt fyrrneffnda Snæfuglstade. Og til sannenda hier vmm þrycke eg mitt jnsigle ä þetta breff. skriffad i Midfelle. sunnudaginn fyrstann i Føstu aarum et cetera 1567.

---

412. 18. og 23. febrúar 1567. í Odda.

VITNISBURÐIR tveggja manna um landamerki Odda á Rangárvöllum.

Lbs. 68, 4to., bls. 279—80, skr. ca. 1690. Á bréfinu er ambögustýll síra Erasmusar.

Vitnisburdur wmm Landamerke i Odda.

Þad medkiennust vid sira Jon Jonsson og Hoskuldur Kolbeinsson. ad aarum epter Guds burd 1567 þridiudagenn næstann firer Matthiæ dag. vorum vid hia storu[1]) badstofunne i Odda. heirdum a. ad Finnur Gijslason var ad spurdur af Erasmus Willhattssyne first um landa-

1) Svo.

merke millum Lambhaga og Odda og Selalækiar og Odda. Enn firrnefndur Finnur sem var þar hia uppfæddur. og vered i vij samfell[d] ar vinnumadur i Odda. enn nu var hann xviij ara gamall og xl. medkiendest ockur aheirøndum. hvad vered hefde hallded sijdan first hann visse til. svo seigiande. ad eirn gard[1]) la uppa krökenum firer vestan Lam[b]hagaös. af honum atte Odde og riett i Smalaskälann sem hefur vered i sudvest[1]) fra Selalæk. og þar fra. og riett i Bæiardyrnar a Biölu. J annann mäta um þær eyar sem liggia i Westur Rängä[1]) millum Hrafntoffta og Wølurima. sagde hann Odde hefde hallded i sinu minne. og eingen tvijmæle a vered þad hann visse. þvi þa hann hafde vered vinnumadur i Odda sagde hann Sijra Þorvardur heitenn hefde lated þangad lambgymbrar a woren. og ecke var meire aen millum eyanna og eystre backanz enn hann mätte stijga yfer.

Lijka so næsta sunnudag þar effter spurde Erasmus Jon Augmundsson ad þessu sømu[1]) i kyrkiunne i Odda fleijrum aheirande. hvør ad medkende þetta sama bæde um landamerken og so um Eyarnar. sem firr skrifad stendur so þar bar ecke eitt ord i millum. Enn fader þessa Jons bio a Selalæk i xl ar. Enn þad hefur vered sidan Gud kallade hann hartnær lx ar. Sogdu þeir bader sig af sinu vite og skine hier giarnan effter vilia sveria. Og ad þeirra vitnesburdur hafe so sannarlega vered. þrickium vid ockar jnnsijgle firer nedan þetta bref.

---

413. 22. febrúar 1567. á Stað í Reyninesi.

VITNISBURÐR um fráfall Solveigar Björnsdóttur og fólks hennar í sóttinni miklu.

AM. Fasc. LXXII, 18, frumrit á skinni. Tvö innsiglaför, en ekkert innsigli nú. — Fasc. LXVIII, 11, vidisse á pappír frá 14. maí 1568. — AM. Apogr. 1059, m. h. Styrs Þorvaldssonar eftir frumbréfinu, sem átti Sæmundr Magnússon á Hóli.

1) Svo.

Witnissburdr wmm manndauda j sottinne Solueijgar og hennar fölckz.[1])

So felldann witnisburd ber eg Jon Halldorson ad eg heyrde Jngialld heitinn Narfason lysa þui fyrer Einar[e] heitnum Oddssyne og fleirum audrum Dugandis monnum j Bolstadarhlijd j LangaDäl ad hann hefde wistfastur werit ä Kulu j Suijnadäl j plaagunne mycklo sem nu sijdast gieck. sagde hann þar hefde og þaa werit hustru Solueijg BiornsDotter. suo og lyste greindur Jngialldur þui ad þär aa Kulu hefdu andast margier menn hueria hann til greinde j fyrsto Jon Paalson son nefndrar Solueigar BiornsDottur huer ed med henne hafde ferdast westan fra Skarde aa Skardzstrønd med audru hennar heimafolki til Audkulu j SuijnaDaal og þar med wngar pijkur tuær frændkonur hennar hustru Solueijgar. hueriar ed heitid hefde Þorbiorg og Olof. sagde hann þessara manna hefde miog skamt j mille ordit. suo og sagdist hann wita fyrir full sanninde ad hustru Solueijg og saa mann sem hiet Oddur Gijslason hefdu andast sijdast af þui folkie sem westann fraa Skärde kom j sottinne med tittnefndre hustru Solueijgo. og þessum fyrrnefndum frammburdi aullum lysti og fyrir mier og fleijrum audrum godum monnum sijra Olafur heitinn Klængsson. huer ed sagdist haafa weitt þrattnefndre Solueijgo greftunar[1]) embætte j hennar Daudz tijd og wpp yfer werit hennar andlaate. war eg tuitugur madur ad alldre og elldre j þann tijma er eg heyrde þessar lysingar og frammburde wmm fyrrnefndann manndauda Söluеijgar og hennar sonar Jons þui eg heyrdi j þann tijma þaa þar suo optliga wmm tälad og alldre hefe eg annad heyrt wmm tittnefndra manna fraafall. enn þaat ad Solueijg hefdi lijfad sinn þrattnefndann son Jön Paalson. hefe eg nu nijtian wetur wmm sextugt og hier epter wil eg sueria ef þurfa þykier. Og til sannenda hier wmm set eg mitt jnnsigle fyrer þetta witnis-

1) Utan á bréfinu m. h. Árna Gíslasonar á Hlíðarenda. 2) LXVIII, 11. Hér er í frumritinu skrifad ofan í þetta orð.

burdarbref huert skrijfad war aa Staad j Reynenese jn cathedra Petri apostoli. Anno Domini. m. d. lx. vij.

---

414. 28. febrúar 1567. í Brimum.

BORGMEISTARAR og ráð í Brimum skrifa konungi og svara bréfi hans, dags. 1. febr. 1567, um höfnina „Ostfyordt“, er kaupmenn þeirra hafi haft í 70 ár, og beiðast þeir enn, að þeim verði veitt sama höfn, við venjulegu eftirgjaldi (ágrip).

Ríkisskjalasafn Dana, Island, Færö og Grönland, Supplem. II, 15.

---

415. 2. mars 1567. í Friðriksborg.

KONUNGR beiðist liðveizlu Jóhanns Jellesens við sölu brennisteins.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 9, 207 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 493, 4to. (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Breff till Johan Jellessen Falckner wtj
Amsterdam Saa liudendis.
Frederich etc.

Vor gunst tilfornn. Vider. att effter som wij tilfornn haffuer schreffuit ether till om nogit krud. som wij haffue laditt bestille til Antuerpenn. thesligiste om nogitt suoffuell. som wij thiid wille forschicke till betalinge for samme krud. tha haffue nu afferdigit thenne breffuissere. Christiernum N. wor arckelij schriffuere. med samme suouell. Thij bede wij ether och naadigst begiere. attj wille werre forschreffne wor arckelij schriffuere behielpelig. att hand med samme suouell kannd bliffue forførdrett till Antuerpenn och thett att gjøre wtj penninge. effter som hannd ether ther om til sigendis worder och j kunnde tencke thett bestt skee kannd. Slig ethers fliid och willighed wille wij med

ald naade forskylde och bekiennde Datum Frederichsborg thend 2. dag Martij anno etc. 1567.

---

416. 3. mars 1567. í Lýbiku.

EKKJA og venzlamenn Bartholomeuss Tinappels beiðast milligöngu borgmeistara sinna og ráðamanna við Hamborgarmenn til þess að létta af skipi þeirra, er til Íslands hefir farið, hömlum á verzlun þar.

Ríkisskjalasafnið í Hamborg, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ aðstoðarmanni.

Erbare. Fursichtige. Hochgelarte. Hochweise grossgunstige Herren. Negst erbietung unserer stetzwilligenn unnd gefliessenenn dienstenn. Mugenn Euernn Erb: Hochw. Wir dienstlich unnd underthenig nit vorhalten. Das der Durchleuchtigst Grossmechtiger Furst unnd Herr. Herr Friederich der Ander zu Dennemarckenn. Norwegenn. der Wendenn unnd Gottenn Kuning etc. unser gnedigster Herr. dem Erbarnn unnd Wollweisen Herren Bartholomaeo Tinappelnn. dieser Loblichen Stadt Lubeck gewessenem Burgermeistern. seliger und loblicher gedechtnuss. unserm liebenn Herrenn. auch respective Vathernn. Schwagernn unnd Freunde. als einem umb seine Kun: Maytt: unnd diese gutte Stadt wollvordienetem Manne. die Handtierung unnd Khauffmanssgewerb auf Isslandt. nicht alleine schlechter weiss mundtlich (: wiewoll solchs der Zusage halber gnugsam gewessenn :) sondernn auch schrifftlich mith desshalb seiner Weissheit mithgetheilten Kuninglichenn Siegelnn unnd Brieffenn gnedigst vorgunstigt unnd nachgebenn hatt. in welcheres handelss unnd gewerben Communication ermelten hern Burgermeister seliger unss zu sich aufgenommenn. und gunstiglich dartzu vorstattet hatt. In itzgeregtem Kuninglichem Dennemarckischem Indult habenn wir Schiffer Gerhardt Bartholdts vonn Hamburch inn Isslandt zusegelenn inn der maynung. das je solchs die Erbarn zu Hamburch wieder denn Herren

der Provintz Isslandt. als nemblich die Kunnigliche Maytt. zu Dennemarckenn etc. nicht sperren noch hinderenn solttenn befrachtet unnd Ihme daselbst hinn. im Nhamenn Gottes zufharenn aufferlegt unnd befholenn. Nu befinden Wir aber. das unsern Befelhabern durch vorbott Kauffs unnd vorzollens aller in Isslandt dienlicher wharenn vonn der Stadt Hamburgk der Ortter hinn. abzufhuerenn. vonn einem Erbarnn Radte gemelter Stadt. konnen nicht wissenn auss was ursachenn oder fuge inhibirt unnd gesperret sey.

Weilen aber die Stadt Hamburgk der Provintz Isslandt nicht mechtig. noch der gestalt høgstgedachter Kuninglichenn Maytt. so wenig Indult als Hochheit unsers erachtens eintzugreiffenn hatt. oder noch zur Zeitt habenn mag. Als gelanget ann Euer Erb. Hochw. unser dienstlich unnd underthanige bitt. dieselbige unss ann einenn Erbarnn Radt der Stadt Hamburgk gunstiglich vorschreibenn wolttenn.

Das Ihre Erb. Weissh. unss befrachtetes unser Schiff Ioess geben. seiner Fhartt im Nhamenn Gottes passierenn lassenn. unnd sich inn anderer Herren Iurisdiction unnd Gebiete. welche dennoch nicht Ihre abgesagte feinde seinn. einmengenn. unnd darinne welchs wir Ihnen aber nummermehr gunnenn. vorwickelenn. solte aber dasselbige wieder unsere Zuversicht nicht untterlassenn. sondern darauff je so feindtlich bestandenn werdenn. so wollen Wir unss solchs ann gebuerendenn Orthenn zum hefftigstenn zubeclagenn. auch Euer Erb. Hochw. umb geburliche Mittell unnd wege. unss derenn hiegegen. als Recht ist. zugebrauchenn. hiemit ersucht unnd gebettenn habenn. Euer Erb. Hochw. wolttenn sich hierinn gegenn unss deroselbigenn gehorsame Underthane mith gunstenn erzäigenn. Das sein umb dieselbige Wir ungesparttes Leibs und gutts hinwieder zuvordienenn alle Zeitt willig. Datum Lübeck den 3. Monattstag Martij Anno etc. 1567.

Euer Hochw.

Dienstwillige unnd Underthane Gehorsame

Friderich Knefell
Herman Oldenspell
Wilhelm Medinck für sich, auch zufurderst als Vorwandte freunde. seligen herrn Bartholomaei Tinappels. ethwan Burgermeisters der Stadt Lübeck. sampt Ihrenn Consorten.

[Utanáskrift:]

Den Erbarnn Fursichtigen Hochgelartten unnd Hochweisenn Herrenn Burgermäisternn unnd Radtmannen der Keyserlichen Freyenn Reichs Stadt Lubeck. Unserem grossgunstigen Herren.

---

417. 4. mars 1567. í Lýbiku.

BORGMEISTARAR og ráð í Lýbiku senda borgmeisturum og ráðmönnum í Hamborg til fyrirgreiðslu erindið á næsta skjali á undan.

Ríkisskjalasafnið í Hamborg, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ aðstoðarmanni.

Unsernn freundtlichen gruss zuvorn. Erbare unnd weise Herrn besonnders gunstige unnd gutte freunde. Wass unnser geliebter Mith Radts verwandter der Erbare unnd weiser her Friderich Knevel. sampt seinen mittbestymmeten an unnss berichtende unnd biddende gelanngen lassen. Dass werdenn E. Erb. W. inliegennts gunstigelich zuvernehmen befinden. Weill wir denne den unnseren dass jhennige darzu sie befuget. billich gunnen stellen. Sie auch kennigeliches Dennemarckischs Indulth der Segellatien halber uff Isslanndt sich zugebranchen. durch unnsern geliebten Herrn Burgermeistern seliger gedechtnuss erlanngeth. unnd darein geschlossenn sein. Wir auch nicht zuermessen worumb E. Erb. W. die Segellation uff Isslanndt sperren mochte. Als gelannget ann E. Erb. W. unnser freundtlich bitte. dieselbige denn unnsern ihre freye Schiffarth verstattenn. unnd sich selbst mit Weitterunge nicht beladen wolten. Dass gereicht E. Erb. W. selbst unnsers erach-

tenns. zum bestenn. unnd wir sein ess nebenn deme umb dieselbyge freundtlich zubeschulden gantz wol geneiget. Datum unnther unnserm Signet denn 4. Martii Anno 1567.

Burgermeistere und Radt der Statt
Lübeck.

[Utanáskrift:]

Denn Erbarnn unnd Weysen Herrenn Burgermäisternn unnd Radtmannenn der Stadt Hamburgk. unsern besonderen gunstigenn guttenn Freundenn.

---

418. 6. mars 1567. á Þingeyrum.

ÁGRIP transskripts.

AM. Apogr. 1061 „Ex originali transscripto fra Sæmunde Magnussyne ä Hole i Bolungarvik“, ágrip m. h. Árna Magnússonar.

Finnboge prestur Gislason
Einar Sigurdsson } løgrettumenn
Þorarinn Gislason }
Gunnlaugur Kodranson
Runolfur Eireksson
transscribera

1. Vitnisburd Sveins Jonssonar um lysing Einars Jonssonar um Hol i Bolungarvik 1541.
2. Vitnisburd Jons Þorarinssonar um sama efni 1541.
3. Vitnisburd Grims Jonssonar og Svartz Biarnar (*Biarna* skrifa þeir) sonar. um eida Sveins Jonssonar og Jons Þorarinssonar fyrir Olafi Gudmundzsyni. 1542.

Þetta þeirra transscriptum er skrifad ä Þingeyrum i Vatzdal. fimtudaginn næstan fyrir letare 1567.

---

419. 10. mars 1567. í Kaupmannahöfn.

KONUNGR tjáir borgmeisturum og ráði í Brimum, að hann banni sigling nokkurra nafngreindra Brimamanna á höfn á Íslandi, er þeir hafi sókt um og „Ostfiord“ (Austfirðir) heiti.

Ríkisskjalasafnið í Brimum, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ, aðstoðarmanni þar.

Friderich der Ander von Gots gnaden zu Dennemarcken. Norwegen. der Wenden und Gotten Koning. Hertzog zu Schlesswig. Holstein. Stormarn und der Dithmarschen. Graff zu Oldenburg und Delmenhorst.

Unsern gnedigsten willen zuvor. Ersame lieben besondere. Es hatt uns Herman von Oldensehe underthenigst ersucht und gebeten. Nachdem ihme von Euern Burgern und einwohnern. mit namen Berndt Losekand Schiffer. auch Christoffer Meyer und Iohan Wassmer in der Haffen auf unserm Land Issland. Ostfiord geheissen. so wir ihm auf gewisse mass zugebrauchen gnedigst verschrieben. zu schmelerung seiner nahrung allerhand eindreng und verkurtzung widerfert. ihnen bei solcher unser begnedung gnedigst zuschutzen und zuerhalten. Weil dan diese seine bitte nicht unzimblich. uns auch wenigers nicht anstehet. den aussgegebenen begnadunger wurckliche volge zubefurdern. so begern wir gnedigst. Ihr wollet dorob. und an sein. der gemelte Schiffer und kaufleuth. und menniglichen zufolge unserm ernsten verbott und wahrnung. sich hinfuro gemelter Haffen gentzlich und zumal eussern und enthalten. dan. da einem oder mehr hieruber einiger nachteil oder unheil entstehen wurde. wurde er Niemandts alss ihme zu klagen. und ferner unwissenheit halber keine entschuldigung bei uns pillich statt zu haben. Darnach sich die Euern endtlich zurichten. und wir seindt Euch sonst zu gnaden und allen gutten gewogen. Datum auf unserm Schloss Coppenhagen den 10. Martii Anno etc. im 67.

Friderich

[Utanáskrift:]

Denn Ersammenn unsern lieben besondern Burgermeistern und Rhatt der Stadt Brehmen.

---

420. 11. mars 1567. á Grenjaðarstöðum.

VITNISBURÐR um brot Benedikts Einarssonar með Margréti Erlendsdóttur.

AM. Apogr. 4818, m. h. síra Snorra Jónssonar „Ex transscripto 1571 d. 8. Junii." (AM.).

Þad giore eg Oddur Asmundzson godum monnum kunnigt med þessu mino opnu brefi ad ec var j kynning og kunnskap vid Benedict heitinn Einarsson. gud hans sal nadad hafi. j þann tima sem hann var vngr madur og sueirn hia Þorsteine Finnbogasyne og suo biskup Jone og heyrda eg alldri getid eda ordrom a vera ad nefndur Benedict hefde brotligr ordit med nockre giptre kuinno sem Margriet Ellendzdotter hefdi heitid vtan med þeirri sem var a Einarstodum j Reykiadal kuinno Pals Grimssonar og þar heyrda eg ordrom a leika ad fyrgreindur Benedict hefde med adrnefndri Margrietu Ellendzdotter[1]) kuinno Pals Grimssonar brotligur ordit sijdan hun giptist Pale og eigi hafdi Benedict a moti þessu þa ec þetta vid hann ræddi helldur þottist eg þa formerkia a honum ad þad være satt þui hann sialfur mier sagde ad hann hefdi hier kuittunarbref fyrir af biskup Jone. Og til sannenda hier vmm set ec mitt incigle fyrir þetta mitt vitnisburdarbref epter huoriu eg vil sueria þa þurfa þikier. huort giort var a Greniadarstodum j Reykiadal xja dag marci manadar anno domini. M. d. lx og vij.

---

1) Svo.

421. 14. mars 1567. á Holtastöðum.
24. janúar 1568.
24. janúar 1569. á Þingeyrum.

SKIPTI á Holtastöðum i Langadal.

AM. Apogr. 525—6 „Ex originali Biarna Sigurdzsonar ä Heynese.“ „Þesse fyrer framan og ofan skrifud tvø bref eru ordriett ritud epter tveimur samføstum originalbrefum skrifudum ä kälfskinn og bädum med hängande jnnsiglum. J sidara brefinu eru þau ord: **og husfreyiubacke þar med.** sem hier standa in Parenthesi, skrifud ä mille linanna i originalnum, med annare hende enn ä brefinu siälfu er og innbodud þar sem þau i þessare Copiu standa. Þö er skriften ä fyrrsogdum fimm ordum älika gømul og ä sialfu brefinu. Til sannendamerkis hier umm setium vid underskrifader ockar nofn hier under i Skalhollte þann 25. Augusti Anno 1712.

Arne Magnusson.
Päll Häkonarson.“

Þath giorum wier Þorüaldur Biornsson: Pall Grimsson Einar Þorarinzson. Gudmundur Einarsson. Olafur Þorsteinsson: og Magnus Gunnsteinsson: godum monnum kunnigt med þessu uorü opnü brefi: ad arüm epter hingad burd vors liufa lausnara Jhesu Christi: M. d. lx og vij. faustu daginn næstann epter midfaustu uorum uier thil nefnder af heidarligri personu: Sira Ellendi Palssyni og Joni Biornssyne. ad skiptta i sundur allri iordinne Holltastodum. husum og taudum og kirkiu eigninne. og þui fleyra sem vier giætum sonn og riett skiptte a giortt: lofudu þesser menn bader med handsolum. ad hafa þad og hallda. sem uier þeirra ä millum skipttum et cetera. J fyrstu laugdu vier i eirn hlut þesse innehus i stadnum: ellda skalann. bordhusid. og þad þil þar er framann under. litlu badstofann. kiallarinn. fiorar sængur framann vertt af skalanum. og þilid framan under. og and-dyret. ad fraskildum sialfum loftts fiolunum: enn þessi uti hus. sydra fiosid. og fiarhusid et cetera. Svo og vellenum i sundur skiptt. med þeirra godann vilia Sira Ellendz og Jons Biornssonar: Jtem viku verk sudur fra bænum fyrer ofann gotu. þriggia daga slattur þar fyrer nedann:

jtem forar vollur þriggia daga slattur fyrer utan kirkiuna. fra gautu og ofan i skurd fyrir nedann toftt sem þar stendur. og svo uti myri. Jtem þriggia daga slättur Orfa briotur. og þar dagslatta fyrer nedann. og heyter Drijlla. fiar hüs vollur þriggia daga slattur et cetera. Jtem svo sundur greind kirkiu eign. Hvammur med þui hun hefur af Päli Grimzsyni bygd verid sudur i Hvams ä og ofann i midgautu. og uti Hvamz syki ath fra skildum Husfreyiu backa: hlottnadist Sijra Ellendi þessi allur fyrr skrifadur hlutur sem fyr skrifath stendur. Jtem i annann hlut laugdum vier storu badstofuna med aullu þui henni fylger. sex sængur innar vertt af skalanum. þad þil og bur þar er innar af. andyra loptz fialernar sialfar. litlu stofann þad sem stadurinn ä þar i. kofinn þar innar af. Hier med þessi uthijsi. ytra fiosid: lambhusid med sinum umbuningi ollum. og fimm grene tre ofann ä þau hus: Jtem vollur med þessum hluta: halfs manadar verk fyrer sunnann .trødina þriggia daga slattur sem ytra fiosid stendur ä. og lambhus vollurinn fiogra daga slattur: Jtem kirkiu eignn med þessum partinum skal fylgia: Kagadarholl og Hamrakot ä Äsum utann bader hafi hrijs til iafnadar: hlotnadis[t] Joni Biornssyni þessi hlutur allur i sinn partt: hus og födur. og half kirkiu eing med: Somuleidis skylldi bader epter þorf hafa hrijs rif og beit i Holltastada reijt: Svo og kirkiu eign a Laxärdal hafi eptter þaurf bader til iafnadar. og jnventarium kirkiunnar hafi halftt hvorer um sig: enn eingiar allar skipttizt i til tækiligann tima. urdu þesser bader menn. Jon Biornsson. og Ellendur Palsson: þessum aullum fyʀ skrifudum skipttum samþycker. og til sannenda hier umm setium vier fyrrskrifader menn vor innsigli fyrer þetta skipta bref. hvertt ad skrifad var a Þyngeijrum i Vattns dal. þann xx oc iiij dag Januarij are sidar. enn fyʀ seyger.

Þad giorum vier Gudmundur Einarsson. Einar Þorarinsson. Magnus Gunnsteinsson. Olafur Þorsteinsson.

Thumas Þorsteinsson: Þorbiorn Skulason godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi. ä mänudaginn næstann epter fardaga viku[1]) ä Holltastodum i Langa dal vorum vier tilkallader af Sijra Ellendi Palssyni og Jone Biornssyne til ad skiptta eingium þar a Hollta stodum: og giordu vær þau skiptte med beggia þeirra samþycki: Sijra Ellendz Pälssonar og Jons Biornssonar: ad Jon Biornsson skylldi eignast allar eingiar ut fra Holltastodum. fra bæiar læknum allt þar ed efra og ut fra. og fyrer nedann stadinn til þess steins sem iardfastur er. fyrer nedann trødina þar ä Holltastodum. og gagn vartt ofann i Blondu: Enn Sijra Ellendur skylldi eignast i sinn hlut sudur backana fyrer nedann Hvamm. og ad Hvammz Syki og upp i reid gautu [og Husfreyu backi þar med]. enn allar eingiar fyrer sunnann bæiar lækinn ä Hollta stodum: og ut fyrer nedann trodina ad steininum sem þar er: eignist bader thil iafnadar. garda slaufur med sinum vollum hafa hvorer umm sig. urdu þeir bader viliannlega samþycker. Jon Biornsson og Ellendur Pälsson þessum skipttum. og lofudu med handsolum ad halldast skylldi fyrer sig og sina epter komendur. og til sannenda hier um setium vier fyrr skrifaded menn vor innsigli fyrer þetta skiptta bref. hvertt ed skrifad var ä Þingeyrum i Vatnz dal xxiiij. dag Januarij Anno domini: M: dlxix.

---

422. 27. mars 1567. í Stokkhólmi.

OPIÐ bréf Eiríks Svíakonungs hins fjórtánda til Íslendinga, og býðr hann þeim að ganga sér á hönd, en heitir í móti náð sinni og vernd og að þeir fái að halda þeim fornu réttindum, er þeir hafi haft af konungum Danmerkr og Noregs, og þó heldr bæta þau í öllu góðu.

Prentað bl. í fol. — Ljósmynd í safni því, er ríkisdagr Svía færði árið 1930 alþingi að gjöf, nr. 3, fol. — Sbr. Rudbeck: Skr. till Sveriges hist. tryckte före år 1600, Upps. 1619, nr. 397. — Veten-

1) Mun vera 31. maí 1568.

skaps-Societeten i Lund, Årsbok 1933, bls. 103—13: Erik XIV, och Island efter Ingvar Andersson. — Sbr. og Skírni 1937, og er þar grein um þetta eftir Pál Eggert Ólason, ásamt þýðingu bréfsins á íslenzku.

[Patent till Island om Handgång.[1])
[Mandat till invånarna på Island att
giva sig under Sveriges krona.[2])

Wi Erich then fiortende medt Gudz nåde. Sverigis. Gøtis. Wendis sampt flere thes tilbehøringers Konung. Tilbiude idher Dannemän aff Adelen. Prästmän. Køpstädzmän. och Bønder. som boendes äre på Jsland. Wår gunst och nådige wilie. hwar j then annamme wele. J haffue Dannemän. vthan twiffuel wel førnummet. huru såson Kongen aff Danmarck haffuer før någre åår sedhen vthan all rätt. fogh och orsaak. emoot Førbund. Eedh och tilsäyelse. taghit sigh itt otilbørliget Krigh føre emoot Oss och Swerigis Rijke. Och ändoch han ther medh ingen lycke eller framgång hafft haffuer. vthan Gudh Alzmechtigh. som rättvijsen älskar. haffuer så foghet Wåre saker. at Wij haffue behallit segher och øffuerhanden emoot hanom. Så at Wij medh krijgsmacht haffue ifrå honom inbekommit och erøffret bådhe Slott och Feste. Land oc Län. så wel vthi Danmarck. som vthi Norge. Tesligest haffue Wij och hans største macht til Siøsz nedherlagdt. och hans førnempste Ørligzskip bekommet. Dog likwel wil han ifrå sijn argheet oc ondske icke affstå. och sigh vthi tilbørligheet med Oss førlijke. vthan sitt orättferdighe førehaffuende medh mere ondt daglighen førmere. sich och allom then. som medh hanom halle. til alsomstørste skadhe och førderff. Hwarføre Wij och bliffue førorsakede før Wårt Fädernes Rijkes gagn och bedzte så heemsøkie honom. at han vthaff sådane sitt otilbørlige førehaffuende måtte aff stå. Och wele näst Gudz hielp komme honom ther til. at han skal førnimme thet Gudh

1) Frá [skrifað með bleki m. h. frá 17. öld. 2) Frá [er gyllt á bindi það, sem skjalið er fest i og fylgdi þannig gjöfinni frá ríkisdegi Svía.

sådane hans orättferdigheet icke will late bliffue ostraffet. Och althenstund Norgis Rijkis inbyggere haffue førnummit then lycke som Gudh ther Alzmechtigste Oss giffuet haffuer vthi Wår rättferdighe saak emoot Kongen aff Danmarck. och the nw haffue førmerckt sigh haffue bedzte tilfelle at komme vnden the Danskes Tyrannij och olideliglie Regemente. Så haffue bådhe Adelen och then menighe man j Norgie hafft theres budh här hoss Oss. och ødmiukeligen begäret at Wij them vnder Wårt Kong. beskyd och beskierm annamme wille. Hwarføre Wij och en deel vthaff Wår krigzmacht ther hedhen førskicket haffue ther med Wij och alredhe någhre Slott och Län haffue latit intaghe ther j Landet. Førhoppes och medh then Alzmechstigstes tilhielp. at Wij thet hele Kongerijke inbekommandes warde. Och effter thet Island haffuer lydt här til vnder Norgis Crone. Så haffue Wij icke welet vnderlathe at tilbiude eder vthi lijke måtte Wår Konglige gunst. beskydd och førswar. lijke såsom the Norske. ther som j tilsinnes äre at gå Oss och Swerigis Rijke tilhande. Och før then skuld førskicket thesse Oss elskelighe ....[1]) medh någhre vthrustede Ørligzskip. sampt itt taal krigzfolck til edher at lathe hylle edher Oss och Swerigis Crone tilhan[de]. Tesligest och ther medh lathe førsware eder før øfferwold och orett. När j Oss i så måtte handgåt haffue. Hwarføre j nw ther vthinnen betenckie edhers eighen welfärd. annammandes sådanne Wårt nådighe tilbudh med welwilligh tacksamheet. warandes Oss hulle. trogne och rättrådighe. och vthi alle måtte edher førhalle. effter then Eedh och førsäkring som Wij haffue befalt førnempde Wåre vthskickede aff eder annamme. Wij wele ther emoot bewijse eder all gunst och nådige wilie. og lathe eder bliffue widh edre gamble priuiligier och frijheter. som j aff Danmarcks och Norgis Konger hafft haffue. och än tå yterlighere medh alt gott førbättre. Tesligest før-

1) Hér er eyða, sem svarar einni linu, fyrir nöfnum.

sware eder før øfferwold och orätt. bådhe emoot Kongen aff Danmarch och andre. Men ther som j thet icke gøre wele och j så måtte Wårt nådighe tilbudh annamme. Tå wele wij ware entskylliget vdhi then skadhe och førderff. som ether ther vthøffuer kan wederfares. Doch førsee Wij Oss at j edher egen welfärd ther vthinnen betenckendes warde. Gudh edher befalendes. Datum opå Wårt Konglige Slott Stocholm then 27. Martij. Anno Christi 1567. Vdi Wår Regementz tijdh på thet siuende åår.

Vnder Wårt Konglige Secret.

---

423. 28. mars 1567. í Ögri.

EGGERT lögmaðr Hannesson úrskurðar, að Jón Grímsson megi réttilega að sér taka Dynjandi í Grunnavík, svo framt sem hann hefði lof og leyfi erfingja Narfa Jónssonar.

AM. Apogr. 844, frumritað transscriptum á pappír 30. apríl 1704 m. h. Ívars Steinssonar. „Concordat verbotenus cum originalibus.“ (AM.).

Þad medkiennuzt vid Joon Olafsson og Þordur Asbiarnarson at vid vorum staddir j kirkiunne a Læk a Bardastrond Mariumessu a langaføstu[1]) þa er lidit var fra Gudz burd. M D lx og vij ar heirdum vit a tal þeirra Eggertz Hannessonar laugmanns fyrir nordann og vestann a Jslandi og Joons Grimssonar. at Jön bad og krafdi fyr nefndann Eggert laugmann uppa sijna samvisku og laganna uegna at giefa sier fullnadar svar epter sinne skynsemd hvort afl hafa skyldi þau bref og biuisingar er fyrgreindur Jon hefdi fyrer honum audsynd umm jordina Dyniandi er liggur j Grunnavijkur kirkiu sokn. Enn fyr nefndur Eggert sagdist eijgi j neirn mata kunna þad at merkia eda finna epter þui uiti sem Gud hefdi sier lanad at Narfi heitinn Jönnsson hefdi eigi att fyr-

1) þ. e. 25. mars.

nefnda jord Dyniandi og þar vilde hann sijna fulla samvisku uppa giefa epter sa hliodandi brefum sem fyrir sig hafa komit. og Jön Grimsson meiga med riettu ad sier taka og ä setiast opt nefnda jord Dyniandi svo framt sem hann hefdi lof og leifi af Erfing[i]umm Narfa Jonnssonar og hier uppa gaf Eggert laugmann fyrnefndum manni Jöni Grimssyni sijna haund med allri sinne samvisku. og hier epter vilium vit sveria ef þurfa þickir. Og til sanninda hier umm setium vit ockar jnnsigli fyrer þetta bref skrifat j Augri j Jsafirde ä passionem Domini a sama ari sem fyr seiger.

(L. S.) (L. S.)

Þetta ofannskrifat bref vitnum vid sem samannlasum ordriett coperat Epter Sijnum Original med vidfestum tueimur heilum hangandi jnnsiglum. til merkis ockar nofn Snæfiollum d. 30 Aprilis Anno 1704.
Gisle Hannesson M. propria. Juar Steinsson meh.

---

424. 14. mars 1567. í Lýbiku.

BORGMEISTARAR og ráð í Lýbiku ánýja erindi sitt til borgmeistara og ráðs í Hamborg, dags. 4. s. m.

Ríkisskjalasafnið í Hamborg, eftir uppskrift 1933 frá H. Christ aðstoðarmanni.

Unsernn freundtlichenn gruss zuvorn. Erbare unnd weyse Herrenn. besondere gunstige unnd gutte Freunde. Euer Erb. W. anthwurtt auf unser. unserm Mith Radths Vorwandtenn unnd Burgernn mithgetheilte furderungsschrifft unnd das Euer Erb. W. denn unsern ein Sshiff auss ihrer Havenn nach Isslandt zuverstattenn. auss darinne angetzogenenn ursachenn ein Bedenckenn machenn etc. habenn wir empfangenn. unnd gemelten. unsern Verwandtenn unnd Burgernn furhaltten lassen Was aber dieselbigenn sich darauff zum gegenbericht vornhemenn lassenn unnd ferner bittenn thuenn. haben Euer Erb. W. auss einliegendem nach der lenge zuver-

nhemen. Wann wir dann die sachenn deromassenn. wie die unsere darinne berichtenn. geschaffen befindenn. unnd wie demnach die freundtliche ertzeigung. so Euer Erb. W. underthanen alhier inn itziger unserer grossen ungelegenheit geschieht. In gleichenn fhellenn bey Euer Erb. W. als die Gottlob unnd das Wir ihnenn vonn Hertzen lange wunschenn. Inn gutter Ruhe sitzenn. auf der unsernn ansuchenn auch statt zugewinnenn nicht unbillich erachtet. Als ist ann Euer Erb. W. unsere abermalige freundtliche Bitt unnd gesinnen. die wollenn denn unsernn mith solchem gebettenem Schiff auf Isslandt freundtlich zuwilfharen unbeschwert seinn. unnd also den unsernn zu einiger weitterung unnd beschwerung jegen E. E. W. underthanenn. alhier ferner bey unss anzuhalttenn. kheine ursach gebenn. Solchs gereicht zu erhalttung gutter Nachbarschafft. unnd wir seint ess im gleichen umb E. E. W. und die ihrenn zuverschuldenn willig. E. E. W. freundtliche zuverlessige anthwurtt hierauf gewarttende. Datum untter unserm Stadt Signet am 14 Monattstag Martij Anno 1567.

Burgermäister unnd Radt
der Stadt Lübeck.

[Utanáskrift:]

Denn Erbarenn unnd weisenn Hernn Burgermeisternn unnd Radt der Stadt Hamburgk, unnsernn besondernn gunnstigenn unnd guttenn Freundenn.

---

425. 7. apríl 1567. á Nauteyri.

MARKÖNGLADÓMR Magnúsar sýslumanns Jónssonar hins prúða.

Lbs. 789, 4to., bls. 179—82, skr. ca. 1630, að því er virðist m. h. Ara Magnússonar. — Uppskrift i þjóðskjalasafni frá ca. 1624—9, m. h. síra Torfa Snæbjarnarsonar á Kirkjubóli (= K). — Lbs. 65, 4to., I, 124—6, m. m. Jóns dans Magnússonar ca. 1640. — Lbs. 67, 4to., bl. 85—6, m. h. sira Jóns Erlendssonar i Villingaholti ca. 1650. — Lbs. 69, 4to., bl. 203—5, skr. ca. 1640. — Steph.

47, 4to., skr. ca. 1650 (uppskriftin hinum nokkuð frábrugðin, en merk). — Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 299—300, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði 1666. — Prentaðr í Sögu Magnúsar prúða, Khöfn 1895, bls. 78—82 (eftir Steph. 47, 4to., og í Alþb. Ísl. III. bls. 256—60. — Um ártal þessa dóms hefir verið nokkur vafi. Flest handritin árfæra hann til „1547“, en það fær ekki staðizt, af því meðal annars, að þá er Magnús Jónsson unglingr norðr í landi. Öllum ber handritunum saman um það, að dómrinn sé háður „þann 7. Aprilis“ — „mánudaginn næstan eftir“ Ambrosiusmessu, en það ber ekki saman alla 16. öld, nema 1567, 1578 og 1589, og getr því dómurinn ekki oltið á öðrum árum. Af bréfi frá 27. dec. 1572 má sjá, að þá hefir dómrinn þegar verið dæmdr, því að þá er kominn ágreiningr um hann. Og enn er þetta bert af dómi Magnúsar frá 13. maí 1574. Þar er sagt, að dómrinn sé dæmdr þá fyrir „fimm“ árum, sem mun eiga við það, að 1569 var hann borinn í lögréttu. Ártal hans getr því ekki verið annað en 1567, sem og stendr í tveim handritum.

[Fyrste[1]) Dömur vmm markøngla.[2])

[J nafne heilagrar[3]) þrenningar medkiennum[4]) vier Jon Einarsson. [Einar Jonsson.[5]) Biarne[6]) Olafsson. Gudmundur Jonsson. Finnur Olafsson og Jon Þorallzson[7]) [fyrer ollumm og sierhuorium þeim sem þetta Bref lesa edur heyra lesid. ad þa lidid var fra[8]) Gudz burdi[9]) 1567[10]) a manudaginn næstann epter Ambrosij Episcopi[11]) þann 7. dag Aprilis ä Nauteyre j Jsafijrdi a almenniligu þriggia hreppa þijnge vorum vier j dom nefnder af Magnuse Jonssyne syslumanne j Jsafiardarsyslu til ad skoda og Ransaka og suo þar epter fullnadardoms athkuædi ä ad leggia med huorium logum edur ölogum. Rietti edur oRiette. veniu edur oveniu. sid edur osid. ad þeir markaunglar sem ad Bændur og Buendur j Ijsafirdi leyfa og liena sijnum häsetum og heimamonnum Rædi konum ok kollum med audrum looda-

1) sl. 47, 67. 2) [Hinn fyrre markaungladomur K; Markaungladomur 65; Markaungla Dömur Magnusar Jonssonar 69. 3) þeirrar heillǫgu 67, 65. 4) [Öllum mönnum, sem þetta bréf sjá eður heyra, sendum 47. 5) [sl. 69. 6) Biorn 69. 7) Þorvalldzson K, 69; Þorsteinsson. 47. 8) [kveðju guðs og vora kunnugt gerandi, að árum eptir 47. 9) burð 47. 10) K, 69; 1547, 789, 67, 65, 1945, 47. 11) 67, 65, 47, 1945 (sem bætir við „messu“); Biskups 789, K; sl. 69.

flutninge fyrir þa og þær ero ad øndverdu vpp tekner og a komner. Somuleidis jnnvirdugliga ad tracktiera þar med liosa grein ä ad giora huor obætanlig epterkost af þessum vmmlidnum osidarins vpptektum og suo af okomnum epterfilgiandi skada (ef slijk ovenia leingur skylldi vid halldast) hliotast mä. Sijdast huorre sok þeir skulu seker vera er slijka ohæfu lofa og leyfa. og suo þeir sem hana þiggia og sier til nockra nytka og gagnsmuna leingur[1]) medferdis hafa. epter alycktann þessa vors endannligs doms. huor ad gillda skyllde æfinnliga fyrer alna og oborna. Rijka og orijka. þa sem ad vnder sama forordi og skildaga væri. sem fyrr er sagt. vpp fra þessum deige. fyrer alla þa sem Roa og lata roa j þessare syslu et cetera.

J fyrstu vitumm vier greinder domsmenn þad vier erumm nær aller jnnan þessarar syslu vppfædder og hofum hier buid og vistfaster verid sumer nær. lx. ar edur fleijre. og j allann þennann tijma þa hofum vier ecki vitad fyrer sialfa oss og eij helldur af audrum oss elldre nie yngre vppsagt nie yferlyst ad þeir hefdi helldur enn vier af audrum heyrtt edur lesid loglig log edur Riettiligann Riett vmm vpptekt þessara markaungla annad enn þad ad fyrer. xx. ärumm vmmlidnum hefdu husbændur sijnum dygdugum þionustumonnum lied einn. tvo. edur þria aungla[2]) af sijnum godvilia. Og nu hefur suo arliga aukist ad ordner eru xx og xxx. og sumstadar heil löd. Hier med er þad almenniligt rykte allra buandi[3]) manna ä milli af þessum markaunglamonnum (vier vndanntokum og fraskilium alla skilvijsa og Rädvanda menn). ad þeir verdi jafnhafir j hlutunum og hærri enn husbændurner sialfer. Enn tilefni ero þessi ad þessa[4]) sømu[5]) markongla beijta þeir Ryklingi.[6]) heilafiski og [audru fiskinum hitt[7]) fyseligasta[8]) þar

1) Þetta orð er i svigum i 789. 2) b. v. K, 47. 3) sl. 47, 67. 4) b. v. 47. 5) sijna K; suma 69; sl. 47. 6) sl. 69. 7) hid 65, 67, K, 69. 8) fiskeligasta 67, K; [ødrum fiske hid o. s. frv. 69; öðrum fiskinum hinum fiskilegasta 1945; öðru fiskirii, jafnvel silungi og þvílikri tálbeitu 47.

ønglar husbændanna [eru beitter þoski og audru verra og stundum obeitter.[1]) [J audru lagi[2]) ef fargast þeirra markaunglar. þa taka þeir øngla af lodum sinna husbænda edur annara manna edur kieppast vid ad giefa Eingelskum fyrer loder þau fot sem þeirra husbændur hafa þeim feingid. [suo þeir misse einskis j. og[3]) nær[4]) þeirra husbændur þeirra [vid þurfa j frosti[5]) og snioum. suo mega þeir annadhuortt missa þeirra[6]) þionustu. edur fä þeim onnur fot. [þad þridia[9]) leggia þeir alla sijna rækt ä. ad þurka þeirra[7]) markaunglafiska.[8]) og feygia þar fyrer og skiemma hluti sinna husbænda. [Þad fiorda.[9]) þä verdur opt stolid af hlutum husbændanna og wtlendskum selltt vnder blora og[10]) nafni markfiskanna. [Þad fimta[9]) þa kaupa þesser [menn fyrer markfiskana annad ecki[11]) enn skrap og skran sem eingin nytsemd er ad. [[sialfum sier til alitz.[12]) af huoriu þeir sig þar epter hroka og metnast[13]) gudi til vanheidurs. sijnum husbændum til skammar og sier[fatækum til[14]) fyrerlitningar. Þad hid sietta hafa þesser markonglamenn suo launad godvilld sinna husbænda. ad þeir medur[15]) gilldre ovilld hoota þeim burtferdum og vinnumisser. ef þeir hafa sijna markøngla ecki [svo marga sem þeir sialfer asetia.[16]) og naudoka[17]) so [sijna husbændur.[18]) [[slijks og annars vidliks[19]) er-

1) [eru obejtter K; eður þeirra lóð er ekki beitt, nema með þorskbeitu eður þvíliku, og stundum kanske þvi léttara og verra er 47. 2) [Svo einninn 47. 3) [En 47. 4) þegar 47; þa 69. 5) frostum 69. 6) [vilia hafa þénustu eður senda bæjarleið, þá er það þeirra svar, þeir geti það ekki farið eður ferðast fyrir fataleysi, svo húsbændurnir mega þá annaðhvort missa þeirrar ferðar, eður og annarar 47. 7) sijna K, 69. 8) markfiska 67, 65, K, 47, 69. 9) [Í þriðja, fjórða, fimta máta 47. 10) sl. 69. 11) [markfiskamenn þó ekki annað 47. 12) Alijta K. 13) metna 69. 14) [fatækare til 67; til fatæktar og 1945; [[hvorki þeim sjálfum né neinum öðrum, sem þeir hafa kaupverzlan við, stærandi sig og metnandi hér af, svo sem þeir taki þetta allt og annað af sjálfum sér, guði til vanheiðurs, sínum húsbændum til smánar og sér fátækum til 47. 15) med 47, 65, K, 67, 69. 16) [b. v. 47. 17) naudga 69. 18) [sijnum husbændum til 69. 19) þuiliks 67, 69.

unım[1]) vier ä vmmlidnum tijmum [medur[2]) vorum skada[3]) vijser ordner.[4]) [Hier med er og[5]) framveigis[6]) vgganda ad þeir vorer vistarmenn og häsetar alla vora hluti vnder sig dragi. edur ad audrum kosti[7]) bændur og buendur eckirtt vinnuhiu[8]) faa.[9]) medur þui huor[10]) [einn af þienurum[11]) huxar vid þann Elldinn ad[12]) sitia er best brennur. Suo eru þo hier til med sumer bændur so heimsker og jllgiarner ad þeir eij ad eins leyfa og lijda. helldur og forsuara þessa markaunglamenn medur þui þad omoguligt være þeim ad hamla. huorki af logmanne. [syslumanne nie nockrum audrum þeirra yferbodum[13]) ad gefa þad huorium af sijnu er þeim synist.[14]) til Epterdæmis. sem þad være j þeirra sialfrædi vtlendskum ad gefa tiju peninga fyrer tuo. edur sem þesse ovenia [og ill vpptaka[11]) skylldi eige j logunum og setningunum sinn mata og skamtt hafa. sem aller hluter adrer. dictandi[15]) sier sem blinder. heimsker [og olærder[16]) af sinne skammsyne og skinsemdarleyse þuilijkt frelsi og siälfrædi sem j logonum[17]) hefur øngvann stad [eda skamt[18]) sijnum yferbodorum til fyrerlitningar. laugunum og[19]) allre ærligre veniu og godum plagsid til hneykis.[20]) Enn sialfum sier og sijnum fatækum Bornum og fodurlandi til eydslu og wtormvnar. huor orda[21]) og ohæfa j aungvann mäta er leingur lijdandi. huar[22]) fyrir vier af nefndum syslumanne erum til kallader slijkri sott lækningar ad leita og [med logum og[23]) laganna setninge slijka ologliga

1) er 69. 2) med 47, 65, K, 67, 69. 3) [hofum b. v. 69. 4) ordid 69; [[svo þessa erum vér nú á þessum dögum vísir orðnir 47. 5) [Svo héraf eru menn 47. 6) framleidis K; um, b. v. 47. 7) ad b. v. 47. 8) hion 69. 9) fae K, 67, 47. 10) hann 67. 11) [b. v. 47. 12) b. v. K. 13) yfirboðurum 65, 67, 69, K. 14) [þó hann hér persónulega væri, ekki heldur af sýslumanni, né nokkrum öðrum þeirra yfirboðurum, að þeir geri ekki hér út í svo sem þeim sýnist, segjandi: mega gera og gefa sitt svo sem þeir vilja 47. 15) skikkandi 47. 16) Hér þrýtr 1945; [littsjáendur 47. 17) lögmálinu eður setningunum 47. 18) [b. v. 69. 19) í 47. 20) 65, 67, K; ahneikis 789; alıneekies 69, 47. 21) 789, 65; ord K, 47, 67, 69. 22) 67, 47; þar 789, 65, K, 69, 23) [ljósum 47.

oveniu og osid nidur ad briota so þad mætti hier epter[1]) alldri vidgangast [et cetera.[2])

[Þar fyrir dæmdum[3]) vier greinder domsmenn med fullu doms atkuædi alla markaungla af. þa ad leyfa edur hafa. og suo loodaflutning fyrer nockra menn [adra enn[4]) sijna husbændur æfinnliga fra þessum deige vmm alla þessa syslu. og alla[5]) skyllda[6]) þessa oveniu af ad tacka og nidur ad leggia. þegar þeir heyra edur mega heyra þennann dom edur [skilrijka menn af honum seigia.[7]) Enn [fra þui. huor ad[8]) þessa markongla eda löder leyfer edur lætur flitia edur þa edur þær hafa og sier nyta. framar meir enn fyrr er sagt. skal sekur huor vmm sig sa er leyfer og[9]) lijdur og sa sem þiggur og hefur iiij morkum kongdominum j domrof. [suo opt sem þeir riufa þennann dom.[10])

Samþyckti med oss þennann vorn[11]) dom sagdur syslumann og aller þar þijngverandi sueitarmenn. og sette sialfur[12]) sitt jnsigle med vorumm jnsiglum fyrr greindra domsmanna [fyrer þetta Bref.[13]) huortt skrifad var j Øgre j Jsafirde iij[14]) nottum sijdar[15]) enn fyrr seiger.

---

426. 9. apríl 1567. Í Kvígendisdal.

VITNISBURÐR um brot Benedikts Einarssonar med Margréti Erlendsdóttur.

AM. Apogr. 4819, m. h. sira Snorra Jónssonar „Ex transscripto 1571. d. 8. Junii.“ (AM.).

Suo felldan vitnisburd ber ec Oddur Þorsteinsson ad ec var heimilismadur a Narfastodum j Reykiadal j þann tima sem brudkaup Pals Grimssonar og Margretar El-

---

1) [hiedan j frä 67; 47; hier og opt (!) K. 2) [sl. 65, 69, K, 47. 3) [Og fyrir þvi dæmum 47. 4) [vtann K. 5) þa, b. v. K. 6) skyllduga 67, 69, 47. 7) [af spyrja 47. 8) [huor sem upp fra þui 69. 9) hinn er, b. v. 47. 10) [sl. 47. 11) b. v. 47. 12) sl. 47. 13) [hér fyrir 47. 14) „iiij“, prentvilla í Magnússögu. 15) þ. e. 10. apr.

le[n]dsdottur uar halldith j Reykiahlijd og þad var þa almenningsrömur. ad Benedict Einarsson heitinn sa sem seirna þar epter bio a Þuera j Laxardal hefdi likamligt samrædi haft med Margretu Erlendsdottur adur en Pall Grimsson giptist henne. Suo oc hefi eg heyrt almennings ordrom a vera ad adurgreindur Benedict hafi brotligur ordit med fyrnefndre Margretu Erle[n]dsdotter konu Pals Grimssonar j hordoms søk epter þad hun giptist Pale Grimssyne en aller menn visso þad þeir sem þa voru j Reykiadal. ad bædi reid Päll epter Benedict oc villdi slä hann og suo matti hann alldri ohultur fara fyrir Pale vmm Reykiadal oc margt annad vm þetta veit ec þad sem þetta sannar þo ec greine nu ecki j þessum minum vitnisburdi fleira. Og epter þessum minum vitnisburde vil eg sueria ef þurfa þikier. Og til sanninda hier vm set eg mitt incigli fyrir þetta vitnisburdarbref er giort var j Kvigendisdal þann ixa dag aprilis manadar arum epter gudz burd. M. d. lx. og vij.

---

427. 9. apríl 1567. á Helgastöðum.

TYLFTARDÓMR dæmir konung enga sök eiga á höggum Jóns Þorsteinssonar á öðrum manni, með því að Jón væri eigi 15 ára, en faðir hans skyldi gefa honum hýðing með hrísi þar á þinginu í augsýn allra.

Lbs. 873, 4to., bls. 74—5, skr. ca. 1620.

[O]llum monnum sem þetta Bref siaa edur heyra sendum vier Jon Ormsson. Vigfus Þorsteinsson. Þorgeijr Petursson. Eirijkur Hallsteinsson. Eggertt Jonsson. Arngrijmur Kolbeinsson. Biarni Benedictsson. Þorsteirn Sigurdsson. Arngrijmur Magnason. Jon Jonsson. Þorsteirn Biornsson. Andres Asgrijmsson q[uediu] G[uds] og wora kunnugt giorandi ad arum Eptir Gudz Burd 1567 þann 9 aprilis aa Helgastodum j Reykiadal a þijngstad Riettum worum vier j dom nefndir af Magnusi Biornssyni sem þaa hafdi logligt vmbod Wigfusar

B[onda] Þorsteinssonar Er þaa hafdi kongsins syslu j Þijngeyiarþijngi til ad skoda og Ransaka og fullnadardom aa ad leggia wmm þad tilefni Er greindur wmbodzmann Magnus þar framm Bar og domz aa Beiddist. huørtt kongz walld skylldi sok ä Eiga kongdomzins vegna edur skylldi hann ecki par med þad hafa. Vissum vier allir af almennijngs Romi ad pilltur Er heitir Jon Þorsteinsson. oss sagdur var ad alldri xiiij vetra. hefdi sleijgid eirn mann er heiter Halldor Gijslason j kirkiugardinum aa Einarzstodum nockur stafzhogg a Einum sunnudeigi fyrir messu. Sagdist greindur vmbodzmann Raada leitad hafa af Biskup Olafi og andsuør feingid hafa ad hann yrdi nockra hegning ad taka. Stendur suo j worri logbok. Onguan Riett aa kongur aa þeim sem onguann ä [aa] sialfum sier og j R.B.H.K. xv. wetra gomall madur ä sialfur Riett ä sier. Þui j gudz nafni amen til kolludu[1]) øllu suo profudu maali og fyrir oss komnu dæmdum vier ad hanz fader skylldi þaa strax vinna fullann Bokar Eid ad þessi sinn sonur hefdi Ei Elldri werid Enn 14 vetra ad fraa skijlldum þeim jolum sem hann sagdi a fæddann. og þad hugdi hann ad þeirri jolanött hefdi hann fæddur werid Ei fyrer midnætti. og ad þeim Eidi vnnum dæmdum vier konginum[1]) ongua sok aa þessu slarki Eiga. Enn fyrir þaa Grein ad adrir skylldi ecki af þessu Efni vond Eptirdæmi taka þaa virdist oss ad hans fadir skylldi honum strax þar ä þijnginu ollum asiaandi hyding med hrijsi giefa.

Samþyckti þennann worn dom greindur vmmbodsmann med lofataki og allur saa almugi sem þar war a þijnginu. Til sanninda hier vm setti fyrrskrifadur vmmbodzmann sitt jnsigli med vorum fyrrgreindra manna jnsiglum fyrir þetta Doms Bref huert skrifad var j et cetera.

---

1) Svo.

428. 10. apríl 1567. á Grenjaðarstöðum.

VITNISBURÐR um brot Benedikts Einarssonar með Margréti Erlendsdóttur.

AM. Apogr. 4816 m. h. síra Snorra Jónssonar „Ex transscripto 1571 d. 8. Junii.“ (AM.). — AM. Apogr. 4078, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum „Ex originali.“

Þad giore eg Olafur prestur Arnason og Magnus Þorgrimsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi ad þa lidith var fra gudz burd. M. D. lx og vij är a Greniadarstodum j Reykiadal þann tiunda dag aprilis manadar vorum vid j hia og heyrdum vpp a ad Kristijn Þorsteinsdotter bar suo felldan vitnisburd sem hier epter skrifad stendur: Eg Kristin Þorsteinsdotter ber suo felldann vitnisburd ad i þann tijma sem Benedict heitinn Einarsson sem var minn eiginbondi lifdi hier j heime. þa syndi hann mier og suo las hann fyrir mier þad kuittunarbref sem biskup heitinn Jon hafdi giefid hann kuittann vm þad misferle sem hann brotligur ordid hafdi med Margrietu Ellendzdottur.[1]) suo og vissa eg fyrir full sannendi ad fader minn Þorsteirn heitinn Finnbogason villde ecki gipta mic greindum Benedict fyr en hann hefdi sied kuittan fyrir þui brote sem hann brotligur sagdur var ordinn med Margretu Ellendzdottur kuinnu Pals Grimssonar j hordomssøk og suo sagdi adurnefndur Benedict heitinn mier optsinnis[2]) fra sinum skiptum oc Margrietar huad ec kann ei allt ad sinne ad seigia. en opt sagdist hann hafa ridit til Einarsstada þa Päll Grimsson var ecki heima. en þad visso aller menn þeir sem þa voru j Reykiadal ad bædi reid Päll epter Benedict og villdi sla hann og so matti hann alldri ohyltur[3]) fara vm Reykiadal fyrir Pale Grijmssyne og suo sagdi hann mier ad eitt sinn hefdi Pall epter sier ridit a Skardahalsum en nu seirna moti þui hann deydi sagdi hann Benedict mier ad þetta adurgreint kuittunarbref sitt oc

1) „þad er dat. 1527“ (AM. utanmáls). Kvittunarbréfið er 31. dec. 1527. Dipl. Isl. IX. nr. 361. 2) b. v. 4078. 3) Svo bæði.

þar til annad kuittunarbref sitt þad hann j Austfiordum hafdi feingid ad þau geymde fyrir sig bædi Ormur Jonsson a Draflastødum. Og hier epter þessum frammburdi ockur asiaandi lofadi Kristin med handsolum epter ad sueria fullan bokareid nær sem þorf krefdi. Og til sannenda hier vm setium vid ockar incigli fyrir þetta bref er giort var j sama stad [dag og ar[1]) sem fyr seiger.

---

429. 12. apríl 1567. í Saurbæ.

HANNES BJÖRNSSON kvittar Eggert lögmann Hannesson um fjárgæzlu alla á eignum Daða Guðmundssonar.

AM. Apogr. 4721 b, m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex originali. Bref þetta feck eg epter Magnus Magnusson ä Eyre i Seidisfirde, enn gaf þad Þorde Hannessyne 1708“ (AM.). Árni lýsir innsiglum.

Kvittunarbref Eggerts løgmanns, utgefed af Hannese B[iørns]s[yne].

Þad giori eg Hannes Biørnsson godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi þad ad eg medkennunst ad ec under Gudz vitne og margra godra manna vitne hefi þvi lofad mijnum fødurbrodur Eggert Hannessyni løgmanni nordan og vestan ä Jslandi med fullnadar jäyrdi og handabandi ad eg skal alldreie svo leingi sem ec til lifi nie svo mijner erfingiar hvorki a mijnum døgum nie svo epter minn dag hann edur hans erfing[i]a äklaga nie äklaga läta af neinum manne hvorki skylldum nie vandalausum um þa peninga sem voro j Snokzdal og vijdar annarstadar þa er minn modurfader godrar minningar hafdi þar med skipad og þar skylldu med fylgia. epter þvi sem hans Testamentum giørd þar giør um vottar og utvijsar. Og nu saker þess ad hann hefur alldreij med Snoksdal haft nie svo med fyr sagda peninga hvorki kvika nie dauda eigi utan stocks nie jnnann. þar med var hann

1) [4078; og dag 4816.

þar og fra dæmdur af. xij. skilvijsum monnum. þess hins iij. ad ec hefi þvi og alla tijma fyrir mic samþyckur ordinn.[1]) ad þad skylldi halldast sem minn mödurfader hafdi j sinne Testamentum giørd til skipad um Snoksdal og adra peninga er hann þangad og þar med skipadi. hvortt þad yrdi mier til skada edur bata. Þvi ma ec hvorki nie svo skal. hann edur hans erfing[i]a þar um äkæra nie äkæra läta af mier edur mijnum erfing[i]um nie svo af neinum ødrum sem fyr seiger. Og þvi seigi ec Hannes Biørnsson fyrnefndann Eggert Hannesson løgmann og hans erfing[i]a og epterkomendur ølldungis kvitta og äkærulausa. frija og frialsa af mier og øllum mijnum erfing[i]um og epterkomendum fyrir øllu tiltali um fyrskrifud gotz. bædi um kvikt og daudt. lausafie og fastaeign. Var eg fyr nefndur Hannes Biørnsson nu .xx. vetra gamall og heill ad øllu viti og allri minne skynsemi. þa er ec þetta bref ut gaf og med minn godann og lostuligan vilia þetta kvittunarbref sialfur skrifadi med minni eigin hendi. Og þar fyrir ad ec nu enn sialfur ätta ecki neitt jnnsigli þa til meiri audsyningar stadfestu og sans vitnisburdar hier um þa festi Jon prestur Olafsson. Sigurdur Ormsson. Jon Gijslason sijn jnsigli fyrir þetta kvittunarbref. hvert ec Hannes Biørnsson sialfur skrifadi j Saurbæ ä Raudasandi ä þann xij dag Aprilis mänadar. ärum epter Guds Burd m. dc. lx. og vij. ära.

Þath giørum vær Jon prestur Olafsson. Sigurdur Ormsson. Jon Gijslason godum monnum kunigt med þessu voru opnu brefe. ad vær medkennunst ad vær vorum þar j hia. säum og heyrdum ä. ad Hannes Biørnsson medur vilianligu jäyrdi og fullnadar handabandi gaf og giordi sinn fødurbrodur Eggert Hannesson løgmann og hans erfingia og epterkomendr ølldungis kvitta og äkiærulavsa fyrir sier og sijnum erfingium og epterkomendum epter þvi sem hans bref hvert ad Hannes Biørnsson sialfur skrifadi og hier fyrir ofan stendur.

1) Svo.

vtvijsar og jnne helldr. tok Hannes Biørnsson oss fyrnefnda menn til vitnis hier um. og hier eptir vilium vær sveria ef þurfa þyker. ad Hannes Biørnsson þetta vilianliga giorde. Og til sanninda hier um festum vær fyrnefnder menn vor jnsigli fyrir þetta vitnisburdarbref. hvert ad skrifad var j Saurbæ ä Raudasandi xij. dag Aprilis mänadar. arum epter Gudz burd. M. d. lx. og vij är.

---

430. 13. apríl 1567. á Másstöðum.

VITNISBURÐR um fráfall Sólveigar Björnsdóttur og fólks hennar í sóttinni miklu.

AM. Fasc. LXXIII, 17, frumrit á skinni. Tvö innsiglaför, en innsigli ekkert. — Fasc. LXVIII, 11, vidisse á pappír frá 14. maí 1568. — AM. Apogr. 1060, m. h. Styrs Þorvaldssonar eftir frumritinu, sem átti Sæmundr Magnússon á Hóli.

Suo felldan witnisburd ber eg Jngibiorg Salamonzdotter ad hia mier war wijstfaust j seytian är su kona sem hiet Walgierdur Gunnlaugzdotter. lysti hun þui optliga fyrir mier ad hun hefdi werit a Audkulu j Suinadal j sottunne[1]) miclu sem nu sijdazt gieck oc pläga war kollud: sagdi hun þa þar hefdi andazt Solueijg heitinn Biornsdotter: sagdi hun þessi kona Walgierdur ad þar aa Kulu hefdi þa andast fyrst Jon Palsson sonur nefndrar Solueigar Biornssdottur af þui folki sem westan fra Skardi kom med Solueigu: þar epter tuær brodurdætur Solueigar hueriar ed heitid hefdi Olöf og Þorbiorg oc sijdast þessara manna hefdi andazt hustru Solueijg Biornssdotter: hef ec alldri heyrt hier tuimæli a leika: Og til sannenda hier wm set ec mitt jnncigli fyrir þetta witnisburdarbref huertt ed skrifad war ä Marstodum þann nærsta sunnudag epter Quasi modo geniti arum epter Gudz burd M d lx vij.[2])

---

1) Svo. 2) flagnað í frumritinu, en Árni ritar á faldinn „M. D. Lx. vij."

431. 18. apríl 1567. í Saurbæ.

KAUPBRÉF fyrir 20 hundr. i Alviðru, ásamt gerningi með þeim Eggert lögmanni Hannessyni og Hannesi Björnssyni um umboð á Síðumúla.

AM. Fasc. LVI, 7, frumrit á skinni. Öll (3) innsiglin eru fyrir bréfinu.

Kaupbreff af Hannes Biornssyni fyrir partenum j Aluidru og odrum þeim peningumm sem komu fyrir þad reidegialld er Eggertt feck Hinrek.[1])

Þath giorum vier Jon prestur Olafsson. Sigurdur Ormsson. Jon Gislason godum monnum kunnigtt med þessu voru opnu brefe ad aa þann xviij Dag aprilis manadar þa lidit var fra hingatburd uors liufa lausnara Jesv Christi. M. D. lx og vij ar þa uorum vier þar j hia j Saurbæ a Raudasande saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna af einne alfv Eggertz Hanessonar laugmanns nordan og vestan a Jslande. enn anare alfv Hannesar Biornssonar. Enn þath falldizt og skilldizt vnder þessu þeirra handabande. ad fyr greindr Hannes Biornsson selldi adur skrifudum Eggertt laugmanne xx^c j jordunne Aluidrv. er liggr j Dyrafirde j Nups kirkiu soknn med aullum þeim gaugnum og giædum sem greindum jardar parte fylger og fylgtt hefur ad fornu og nyu bædi til sios og landz og hann vard fremzt eigande ad og þar til alla þa gellda peninga. j nautum og saudum. [hestum og hrossum.[2]) vngum oc gomlum. sem Hannes atte þa j Sidumula. og Eggertt laugmann hafdi þar j hans vmbod[e] medtekit. þar med veitti Hannes Biornsson saugdum Eggertt laugmanne fullt og alltt eignar vmbod a gardinum Sidumula. med aullum þeim peningum kuikum oc Daudvm lausafiam og fastaeignum sem þar hafa nu j næstv iij ar med fylgt og til leigit. Og skyllde þetta fyrskrifad vmbod sem Hannes ueitte Eggert laugmanne yfer Sidumula og audrum fyr-

1) Utan á bréfinu m. gamalli h. (Eggerts). 2) [utanmáls, og er visað inn.

skrifudum peningvm sem fyr seiger halldazt j næstv epterfarande iiij ar fra þeim fardaugum sem nu kemr næst og er hier med reiknad þath arid sem Eggertt laugmanne bar med riettu an bitalings þetta fyr greint vmbod ad hafa. Enn fyrir xixc j jordune Aluidrv og fyrir alla þa gellda peninga sem saman standa j Sidvmula og suo fyrir leigur og landskyllder og alla jntegtt og abata. sem verda kann vm þriv ar a gardinum Sidumula og aullum þeim eignum sem þar nu vnder liggia. og leigit hafa. og þar med fylgia. kuiker peningar og Dauder. lauser og faster þa galltt optt nefndr Eggertt laugmann og greidde fyrskrifudum Hannese Biornssyne j haund ijc og attatiger jocundale[1]) og var talid tietige Daler j huertt hundrada.[1]) Sellde huor þeirra audrum þessa peninga. vndan sier og sinum erfingivm enn vnder huornn þeirra og þeirra erfingia og epterkomendur. til æfinligrar eignar. Skylldi Eggert laugmann hallda þessum jardarparte og gelldum peningum. auexti og abata a saugdu vmbode til laga enn Hannes Biornsson suara laga riptingum. ef nockr kynne nockurtt af þessu ad klaga. af Eggertt laugmanne. et cetera. Suo og heyrdu vær fyrskrifader menn adr nefndan Hannes Biornsson þui yferlysa j fyrskrifudu handabande ad þennan giorning[2]) giorde hann med sinn godan og lostuligan vilia vid sinn faudrbraudr[1]) Eggertt Hannesson laugmann og hier hefde hann sialfr epter bedizt af honum. Og til meire audsyningar. stadfestu og sans vitnisburdar hier vm[3]) ad suo j sanleika er sem hier fyrir ofan skrifad er þo festu vær fyrnefnder menn og aheyrande uottar vor jnsigle fyrir þetta kaupbref huertt ad giortt og skrifad var j sama stad aa are og Deigi sem fyr seiger.

---

432. **19. apríl 1567.** **á Friðriksborg.**

KONUNGR kvittar Björn Andersen, lénsmann á Kaupmannahafnarsloti um matvælabirgðir, þar í „Jslandtz

1) Svo. 2) b. v.; vantar í frbr. (hefir gleymzt). 3) vmm, frbr.

fisk", og er sá fiskr talinn, er hann hefir tekið við 1564—6 „xx½M lxxxxviij Jslanndtz fisk" og að þar af sé enn eftir í birgðabúrinu „iiijc Jsslandtz fisk."

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 228. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 687—8. — Hér er tekið upp í fyrirsögnina það, er varðar Ísland.

---

433. 20. apríl 1567. á Friðriksborg.

KONUNGR býðr Henrik Krag að taka við 5 hundr. dala af Eggert Hannessyne, vegna misferlis Daða Guðmundssonar í Snóksdal, og sé þar með lokið öllum kröfum af hendi konungs og eftirmanna hans.

A. *á dösnku.*

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 340. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 709 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni). — Á íslenzku er dagsetningin 21. apríl.

Wij Frederich etc. Giøer alle witterligtt. at wij haffue befalit oss elskelige Hinrich Krag. wor mand. thienner och befalingsmandt paa wortt landt Islanndt. paa wore wegne att skulle annamme och vpbere aff Eggertt Hansenn. laugmand for westenn paa forschreffne wort land Islanndt. fem hundrede daler. som hand oss paa Daddj Gudmundsenns wegnne skal fornøge och forschreffne Hinrich Krag egien skal giøre oss rede och regenschaff fore. Thj lade wij forschreffne Eggertt Hansenn och hanns arffuinge quith och frij for ald ydermere kraff eller efftermaning aff oss och wore efftterkommere. koninger vdj Danmarck. for forschreffne vct. daler. nar hannd forschreffne Henrich Krag thennom paa wore wegnne offuerantwordit haffuer. Datum Frederichsborg thenndt xx dag aprilis aar etc. mdlxvij.

B. *á íslenzku.*

Lbs. 72, 4to., bls. 636, m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hitardal ca. 1720—30.

Friderici 2di Bref um þesse vc dale Anno 1567.
Wier Friderich annar med guds näd Danmerkur. Nor-

egs. Vendes og Gotters konnig et cetera. giøre alle viterligt. at vii haffve bijfalad oss Elskelige Heinrek Kräg. vor mann. þienara og Bijfalningsmanne upp a vort land Jsland upp a vorra vegna. ad skulle annante og uppbere af Eggert Hanssøn Løgmanne fyrir vestan uppa fyrrnefnt vort land Jssland fimm hundred daler sem hann oss uppa Dade Gudmundssonar vegne skal fornægia. og fornefnde Heinrek Krag i gien skal giøre oss rede og reikningskap fyrer. Þvi lätum vii fyrrnefndann Eggert Hanssøn og hans Erfingia kvitta og fyrer allre ytarmeire krøfu og efftermaninge af oss. edur vorum efftekomendum kongunum uthi Danmark fyrer fyrrnefnda 500 daler. nær hann fyrrnefndum Heinrek Krag þa uppa vorra vegna offverantvortet hafer. Gefid upp a vort slot Fridrechsborg þann 21. Aprilis Anno 1567.

Under vort Signet.

Friiterich.

---

434. 20. apríl 1567. á Friðriksborg.

LEIÐARBRÉF Henriks hirðstjóra Krags frá konungi.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 341. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar í JS. 372, 4to., bls. 711—12 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Henrich Krag fick følge breff til menige bønder och almu paa Isslannd saa lyudenndes.

Wij Frederich etc. Helsse etther alle. wore kiere thro vndersotte. bønder och menige almue. som bygge och boo offuer aldt wortt land Island ewindeligenn medt gudt och wor naade. Wiider. att wij haffue tiltroit och befalit oss elskelige Hinrich Krag. wor mand och thiener. at haffue forschreffne wortt land Islandt vdj befaling och etther ther medt alle vdj were oih forsuar att haffue. till saa lennge wij anderledis ther om tilsigendes worder. och ther aff giøre oss gode rede och regennschaff for huiss hand ther paa wore wegnne vppebe-

rinndes och egienn wdgiffuindes worder. Thj bede wij etther alle och huer serdelis strengeligenn byude. attj rette etther her effther att suare forschreffne Hendrick Krag och were hannom hørige. lyudige och følgagtige vdj huiss maade hanndt etther paa wore wegnne tilsigenndes worder. giørindes och giffuindes hannom paa wore wegne etthers aarlige landskyldt. Sagerøer och ald anden renthe och rettigheedt. som i oss och Norgis krone medt rette pligtige ere och i aff gambel tiid giortt och giffuit haffue. Sameledis attj giffue och til gode rede fornøige hannem paa wore wegnne ald thennd rest och effterstanndt. som i Pouel Stiisenn ere skyldig bleffuit vdj forledne aar. Hannd skal vdj lige maade ther fore giøre oss gode rede och clartt regenschaff och thett aldsamen att komme oss til beste. Hannd skal holde etther alle och huer serdelis weed Islanndtz loug. skiell och rett. eij tilstedindes nogne aff etther att wforrettis emod lougenn vdj nogre maade. och huem som forschreffne Hinrick Krag setter for enn fogit paa wore wegnne vdj hans frawerelsse. nar hand drager ther frann landit. attj tha ere hannom hørige. lyudige følgagtige ligerwiiss som hand sielff personligenn hoess etther tilstede war. Ladindes thet ingenlunde. Datum Frederichsborg thendt xx dag aprilis aar etc. mdlxvij.

---

435. 25. apríl 1567. á Friðriksborg.

BRÉF konungs til handa Pétri Einarssyni fyrir Fagrey.

Ríkisskjalasafn Dana, Reg. p. a. L. 9, 342 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS, 372, 4to., bls. 685 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Her Peder Enesen fick breff paa en øe. ligginndes paa Islandtt. kaldiss Fagerø. som hand nu sielff vdj were haffuer. thend frij och quith wden affgifft att beholde vdj hanns liiffs tiid. att beholde(!). och nar hand død och affgangenn er. skal same øe egienn wbehinndrit

komme til oss och kronenn. Datum Frederichsborg thend xxv Aprilis aar etc. mdlxvij.

---

436. 27. apríl 1567. á Friðriksborg.

KONUNGR leggr fyrir Jóhann Friis og Pétr Oxe að birgja Hans kaupmann Nielsen með því, er hann þurfi til Íslandsferðar.

Ríkisskjalasafn Dana, Tegn. p. a. L. 9, 309 b. — Uppskrift Jóns Sigurðssonar i JS. 372, 4to., bls. 689 (Laursens ríkisskjalavarðar í þjóðskjalasafni).

Breff till Johann Friis och Peder Oxe saa liudendis.
Frederich etc.

Wor synderlig gunst tilfornn. Wij bede ether och begiere. attj wille wed thett første forschaffe thenne breffuissere. Hans Nielsenn. hues hand till thend Islandtz reigse fornødenn behoff giøris. saa att hand till rette thide motte bliffue afferdigitt. och j wille ther hoss betencke. att ther som samme reigse schulle forsømmis och bliffue tilbage. huad skade thett wille giffue oss. saa och huad nød worre arme vndersotte ther paa landitt wille lide for hues vnderholdinge the schulle haffue att leffue aff. Ther fore wille j ther med saa bestille. som j wide wortt gaffnn kand werre. och att wij med widere offuerlob om samme wdregning motte bliffue forskonnitt. huor till wij oss wisseligenn forlade. Datum Frederichsborg thend 27 aprilis aar etc. 1567.

---

437. 29. apríl 1567. á Hálsi.

VITNISBURÐR um brot Benedikts Einarssonar með Margréti Erlendsdóttur.

AM. Apogr. 4817 m. h. síra Snorra Jónssonar „Ex transscripto 1571 d. 8. Junii.“ (AM.).

Suo felldann vitnisburd ber eg Teitr prestur Magnusson ad eg var heimilisfastur madur a Einarstodum j

Reykiadal fyrst þa Pall Grimsson og Margret Ellendzdotter kuinna hans biuggu þar og heyrda ec þar þa almennings ordrom a vera ad Margret Ellendzdotter kuinna Pals hefdi ordit brotlig med Benedict Einarssyni j hordoms sauk sijdan hun giptist Pale. en eij veit. ec huort satt er eda eigi. Suo oc hefi eg sied oc yferlesid a Draflastodum j Fnioskadal fyrir nockrum umlidnum arum þad kuittunarbref sem biskup Jon vtgiefit hafdi Benedict Einarsyni fyrir þui broti sem hann brotligur hafdi ordit med Margretu Ellendsdottur j hordoms sok. Og til sannenda hier vm set ec mitt incigli fyrir þetta bref er giort var a Halse j Fnioskadal þann xxa og ixa dag aprilis arum epter gudz burd. M. d. lx. og vij.

---

438. 29. apríl 1567. að Ósi.

VITNISBURÐR um umboðshald Jóns Magnússonar á arfi barna síra Bjarnar Jónssonar.

AM. 234, 4to., bls. 549—50, skr. ca. 1600.

Annar vitnisburdur.

Suo felldann vitnisburd ber eg Einar Sygurdzson. ad eg hefe verid j Hünavatzþijnge nær xl. är. og eptter þad. ad siera Biornn heitenn Jonsson frä fiell vissa eg fyrer full sannende ad peningaskiptte voru giord med Pietre Einarssyne og Jone heitnum Magnussyne ä ollum peningum sera Biarnar heitins Jonssonar. epter hann fräfallenn. ad frateknum jordum og silfre. Vissa eg eij sannara j þann tijma enn Pietur Einarson skyllde medtaka greinda halfa peninga kongdomsinns vegna. Enn adur sagdur Jon Magnusson vegna sinnar dottur barnna Jons Biornssonar og hanns syskena. annann helming. Hier med hef eg verid j Hünavatzþijnge sijdan þesse fyrrgreind skiptte ä geingu. og heyrda eg alldrej tuijmæle ä leika ad þeir peningar sem Jon Magnusson medtok eptter sera Biornn. være annara manna eignn. enn Barna sera Biarnar Jonssonar. Suo og vissa eg aldrej

Jon heitenn Magnusson lata virda þa peninga sem hann med tok. vegnna barna sera Biarnar. og var eg j sumum þeirra skipttum Pieturs og Jons heitins. og eij vissa eg Jone heitnum Magnussyne þad vmbod dæmtt hafa verid. sem voru peningar sera Biarnar heitenns. Sømuleidis heyrda eg Jon heitenn Magnusson lysa þui. ad hann ætte vjc hundrud[1]) hundrada til borgunar fyrir peningum sera Biarnar þa hann skylldi hafa vmbod Barna sera Biarnar Jonssonar. og hier eptter þessum mijnum frammburde vil eg sueria bokareid. ef þurfa þikier. Og thil sannenda hier vmm set eg mitt jnnsiglle hier fyrir nedann þetta mitt vitnissburdarbrief. huertt skrifat var ä Öse j Midfirde þridiudagenn næstann fyrer krossmessu. Anno m. d. lxvij.

---

439. 30. apríl 1567. í Keflavík.

ÁREIÐARDÓMR um Keflavíkrreka.

Bps. Skalh. Fasc. VI, 31, frumrit á skinni. Af 9 innsiglum eru nú 2 fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 2584.

Keflavijk 1567 areidar Brief.[2])

Jn Nomine Domini Amen. Skiedi suo vmm vorit miduikudaginn fyrer krossmessu arum eptter Gudz burd. M. D. lx og vij. ad eptter þeim dome sem gieck aa Backarholltj j Auluesi vmm haustid fyrer laugardaginn fyrer þann xvij Sunnudag Trinitatis þaa var eg Gisle Jonsson Superintendens Skälholltzsticktis med laugmanninum Paale Wijgfussyne til aareidar vpp aa þaa Keflavijk. sem liggur fyrir vtan Þorläkshaufnn. j huerre nefndre vijk. ad Hialla kirkia skule eiga vidreka et cetera. Þaa tokum vid laugmadurinn og eg þessa menn med ockur. fyrst Gisla Bonda Sueinsson sem þaa var Raadzmann. Biørnn Þolleifsson. Magnus Jonsson og Olaf Eyiolfsson laugriettumenn. Jtem þessa Presta Sijra Einar Olafsson. Sijra Gudmund Þordarson og Sijra

---

1) Svo. 2) Aftan á bréfinu.

Þord Jonsson med audrum fleirum dandis monnum leikum og lærdum. ridum fyrst aa þaa Gnijpu sem kallast Maauagnijpa. tokum oss þar fyrst staudu og leist oss þad sannliga vera ed fyrsta vpptak þessarar Keflavijkur fyrer austan fra þessu nefndu forbergi. ridum sijdann þadann og vt yfer vijkina ad þui ytra skerinu sem var bædi hærra og fram j sioenn leingra. huertt ad liggur fyrir vestan þessa Keflavijk. og tokum oss þar adra staudu og hugleiddum þaa med allri giættne huad oss litist riettast vmm þessa Keflavijk. Þaa ad heilogum anda aakaulludum. þaa leist oss sannliga og vrdum samþycker aller samann ad þesse Keflavijk væri j millum greindra takmarcka. og ad Hialla kirckia ætti þann vid sem j þessa Keflavijk kiæmi. eptter þui sem maaldagabokin Wilikens Biskups j Skalhollti vtuijsar. Var vid þessa aareid Paall bonde Eyiolfsson er þaa var suarsmadur Hialla kirckiu og fann ecki par ad so menn heyrdu. Og til sanninda hier vmm setium vier fyrr nefnder menn vor jnsigle fyrir þetta bref skrifad aa sama aare og deige semm fyrr seiger.

---

440. 3. maí 1567. að Skriðuklaustri.

DÓMR um skipti Benedikts Sumarliðasonar og Árna Sturlusonar.

AM. Apogr. 5609, m. h. Jóns Magnússonar á Sólheimum. „Ex originali“ „ä kalfskinni.“

Þat giorum vier Þordur Biornsson. Steingrimur Gudmundsson. Sygurdur Einarsson. Audun Steingrimsson. Jon Þorsteinsson. Jon Jonsson[1]) godum monnum kunnigt. a laugardäginn nestan fyrir krossmesso um vorit.[2]) þa lidit uar fra gudz burd. M. dc lx og vij ar. a Mulaþingi. vorum vier tijl doms nefnder. af Ereki Arnasyni kongdomsins walld hafandi þä j Austfiordum. atli tractiera. skoda og Ransaka. og dom ä ad leggia huerra

1) „giorum“ hér endrtekið í Apogr. (ofaukið). 2) þ. e. 26. apr.

suara Benedict Sumarlijdason skylldi plyctugur uera vm þau Rad. sem Arne Stullason kalladi tijl hans. ad hann hefdi Radit hann j þriu ar med tilgreindu kaupi. og annarri lidueislu ad Arne Stullason ueitti honum. þa hann græddur uar. sem þar sønnur aa Reynndust. Nu af þui suo stendr. ef madur kauper uerk ad frialsum manni med handsolum. þa skal þad halldast sem þeir verda asatter. Jtem stendr suo. Ei er lagakaup uid uerkmenn. utan med händsolum sie giort. þui med heilax anda näd. ad suo prouudu dæmdum uier j fyrstu stefnuna logliga og þennan Benedickt Ret[t]iliga fyrir kalladann og hann skylldugan ad uinna. og þiona med dygd og goduilld greindum Arna med þeim skilmala. ollum sem giorst hefdi þeirra ä mille og opt nefndur Arne fram bar. wtan hann suerie einnseijdi. ad hann hefdi alldri med honum Radist eda sinne þionustu honum med handsolum heitid. sem bok logmalsins greiner. Ef kaüp ero handsolud og sie eigi uottar tijl. synie med einseidi er selldi edur käup halldist. skylldi hann og þa i næstum fardogum sin Rad og handsol ennda. ef hann aa eijdnum fielli. þar med betala Arna aptur þan kostnad sem hann hafdi fyrir honum j græslun[n]e. Enn faut og mat skylldi Arne optnefndur honum greida epter þorfum sinum. Enn ef þessi Benedict Sumarlijdason uill i þrioskn blifa. og eigi sijn Räd efna. þa dæmdum vier honum Refsing. vj. vandarhogg. sem þeim oskilamonnum sem handselia sig tueimur edur fleirum. epter þeim alþingisdomi þar um dæmdum. vtan hann fai borgan fyrir sig. Enn Arna Stullasyni hundrad og vtgreitt ad næstum fardogum. og halfa mork j handsalsslit og mork j stefnufall. halft kongi enn halft þeim ed sækir. og jnna honum þan kostnad med fyrra skilordi sem tittnefndur Arne hafdi fyrir honum i grædslunne. sem uier giordum .v. aura og ij aura fyrir huoria krof Retta. og halfa mork kongi j leijgufall. þad fyst hann hiellt eigi sin Rad. huer þennann dom Ryfi. edur fylgi ueitti Rangliga hier aa moti dæmdum vier domRofi sekan epter logmali. var þessi

domur vor samþycktur þar af syslumannenum og ollum odrum þar þa þingmonnum leikum og lærdum. Og tijl sannennda hier [vm] setur vor syslumann. fyrr skradur. sitt jnnsigli med vorum fyrr greindra manna jnsiglum fyrir þetta domsbref skrifat a Skriduklaustri viku sijdar enn fyrr seigir.

[atian alner kemur til ad samsetia j skra slikann dom.1)

---

441. 4. maí 1567. að Ósi.

VITNISBURÐR um umboðshald Jóns Magnússonar á erfðahluta barna síra Bjarnar Jónssonar.

AM. 234, 4to., bl. 550, skr. ca. 1600.

Þridie vitnisburdur.

Suo felldann vitnisburd ber eg Jon Brandsson. ad eg var þienare sera Biarnar heitins a Melstad j Midfirde þann tijma er Gud kallade greindann sera Biornn til sinna nada. Suo og uar eg ä Mel vmm veturinn eptter og til fardaga vm vorid eptter þad ad greindur sera Biornn fra fiell og haustid eptter. vissa eg fyrir full sannende ad peningaskipte voru giord med Pietre Einarssyne. og Jone heitnum Magnussyne a ollum peningum sera Biarnar eptter hann fra fallenn. ad frateknum jordum og silfre. Wissa eg eij sannara j þann tijma en Pietur Einarsson skyllde medtaka kongdomsinns vegnna greinda halfa peninga. Enn Jon Magnusson annann helming vegna barnna sera Biarnar heitens Jonssonar. Heyrde eg alldrej tuijmæle a leika. ad þeir peningar væri annara manna eignn. enn barnna sera Biarnar heitens Jonssonar. og var eg j Hunavatzþijnge. þar eptter nær fimmttan är. og heyrda eg alldrej tuijmæle a leika ä ollum þeim tijma. Suo og vissa eg ädür nefndann Jon Magnusson alldrej läta meta nie

---

1) [var skrifað fyrir neðan dóminn í frumritinu „med sømu hønd.“

virda þa peninga sem hann ad sier til vmbodz tök. vegnna sinna dötturbarnna Jons Biornssonar og hanns syskena. so eg vissee nie heyrde þess gietid. Og alldrej visse eg Jone Magnussyne þad vmbod hafa verid dæmtt. Og hier eptter vil eg sueria ef þurfa þiker. Og til sannenda hier vmm set eg mitt jnnsiglle fyrir þetta mitt vitnissburdarbrief. huertt skrifad var a Ose j Midfirde. sunnudagenn næstann eptter krossmessu. Anno m. d. lxvij.

---

442. 4. maí 1567. á Hóli.

ÓLAFR JÓNSSON lofar að selja Árna Gíslasyni fyrstum manna hálft Laugaból í Ísafirði.

AM. Apogr. 4726 b, m. h. Hans Beckers „Epter kalfskinnsbrefe sem alldri hefur innsiglad vered. Utan ä brefenu stendr þess innehalld med hendi Arna Gislasonar (ä Hlidarenda). Brefed er komid fra Borg i Borgarfirdi til Sira Þordar Jonssonar ä Stadarstad.“ (AM.).

Þad medkiennunst vid Sueinn Jonsson og Jon Þorlaksson fyrer aullum monnum þeim sem þetta bref siä edur heyra: sunnudaginn næstann fyrer vppstigningardag: arum epter gudz burd M: d: lx og vij.[1]) ä Hole i Bolungarvijk vorum vid i hiä. säum og heyrdum ä ord og handaband þessara manna: Arna Gislasonar og Olafs Jonssonar. ad suo fyrer skilldu. ad nefndur Olafur Jonsson lofadi greindum Arna Gislasyni med handsaulum ad hann skyldi eiga kost ad kaupa fyrstur ad ädurnefndum Olafi jordina halfa Laugabol er liggur i Jsafirdi i Kirkiubols kirkiusokn: nær og þä Olafur Jonsson villdi greinda jord selia. lofadi Arne Gislason ad giallda tiitt nefndum Olafi Jonssyni fyrer ädur nefnda jord hälfa Laugaböl: xijc jord. og iiij. mälnytu kugilldi og .iiijc. i audrum godum þarflegum peningum. edur i annann maata xvic. jord og þar til iiij maalnytu kugilldi. Lofadi Arne Gislason ad greida oftnefndum

---

1) „corrigendum puto 1568“ (AM.). Sbr. bréf frá 14. maí 1568.

Olafi Jonssyni greinda jord i Jsafirdi. Og til sanninda hier vm setium vier greinder menn vor. insigli fyrer þetta bref er skrifad var i sama stad og äre deigi sijdar enn fyrr seiger.

---

443. 6. maí 1567. á Hvanneyri.

KVITTAN Bergsveins Runólfssonar fyrir andvirði Fiskilækjar.

AM. Apogr. 4750, m. h. Þórðar Þórðarsonar „Ex originali Arna Hannessonar yngra."

Þad giorum vid Einar Eirikzson og Sygurdur Jonsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi þa lided var fra gudz burd M. D. lx. og vij är þann vj. dag Maij manadar aa Hvaneyri j Borgarfirdi. vorum vier j hia saaum og heyrdum aa ad Bergsveirn Runolfsson gaf og handlagdi Henrik Gerkens Hannesson kvittan og aakiærulausann fyrir sier og sinum erfingium vm þad allt jardar verd sem greindr Henrek hafdi att honum ad greida fyrir jordina Fiskilæk þui hann kendist þad fyrir ockur ad hann hefdi þetta jardar verd upp dregid ad aullu svo fullu sem þeirra kaupbref innehelldur og þetta ockart vitnisburdarbref er med fest. Og til saninda hier um festum vid fyrrnefnder menn ockur jnsigli fyrir þetta ockart vitnisburdarbref skrifad j sama stad og deigi sem fyrr seiger.

---

444. 6. maí 1567. í Bæ.

KAUPBRÉF fyrir 8 hundr. í Dynjandi í Grunnavík.

AM. Apogr. 845, transscriptum á pappír, þeirra Gísla Hannessonar og Ívars Steinssonar, gert á Snæfjöllum 30. apr. 1704, m. h. Ívars Steinssonar. „Concordat, qvantum ad verba, cum originalibus. AM." Frumritið var með 3 innsiglum.

Þat giorum vær Ellingur Pälsson og Biorn Gunnarson og Ormur Jonsson godum monnum kunnvgt med

þessu voru optnu[1]) brefe. at vær vorum til kalladir af uelkiendum monnum af annari alfu Jöns Grimssonar enn af annare Jöns Ionssonar at heyra. og umm at bera hvorier skildagar og kavpskapur fram for a millum fyr skrifadra manna Jöns Grimssonar og Jons Jonssonar ä Kyrkiuboli j Skutulsfijrdi at Jön Jönsson og Brigita Jönsdotter kona hanns seldu Joni Grijmssyni halfa jordina Dyniandi viijc[2]) er liggur j Grunnavijkur kriku[3]) sokn med ollum þeim gognum og gædum sem greindri jordu fyl[g]t hefur ad fornu og nyu undan sier og sijnum Erfing[i]um en under Jon Grimsson og hanns Erfing[i]a og Jon alla lagasonk[1]) a greindre jordu hafa og at sier taka. Hier j möt skilldi fyrr greindur Jön Grimsson fä opt nefndum monnum Jone og Brigita iiij mälnytu kugilde og jc j godum peningumm. Skylde þessir peningar eigi fyre greidast enn Jon hefur jordinne nad og skal fyrgreindur Jön Grimsson alla laga sonkn[1]) og sok ä fyrgreindri jord eiga hverer sem hana hallda eda hafa halldit. Og til sanninda hier um setium vær wor jnnsigli fyrer þetta uitnisburdarbref skrifat j Bæ j Sugandafijrde sunnudæginn epter krossmessu umm vorit arum epter Guds burd M. D. lx vij ar.

---

445. 15. maí 1567. í **Bólstaðarhlíð.**

VITNISBURÐR um landamerki í millum Ennis og Blöndubakka.

Kopíubók Hólastóls hin yngri m. h. Sigurðar Einarssonar á Geitaskarði (d. 1748), rituð nálægt 1695 (bls. 267).

Vitnezburdur vmm landamerke mille Enniss og Bløndubacka med eijnu jnnsigle.
Daterad M: D: lxvii.

So felldann vitnezburd ber eg Einar Þorarenzson. ad þann tijma sem fader minn Þorarenn heitenn Steijndorzson (huorz saal ad gud vernde) aatti jørdena Enne

---

1) Svo. 2) „Þetta viii^c. er raderad og krassad i Originalnum“ (AM.). 3) kirkiu, transscr.; kriku, AM. eftir frumritinu.

j Refasueit j Hoskulzstada kirkiusokn. voru þetta halldenn landamerkie j millum Bløndubacka og Enness. dældezver geingur ofann epter fyrir utann Enne. og þar riettsyness ofan j siö enn fyrir sunnan þad Enness land og sandurenn kalladur Ennesssandur sudur j Bløndu. vissa eg fødur minn hafa þar og liaa sølvatekiu og var eij ad funded. medan hann þaa jord aatti. og eingenn tuimæle heirda eg j þann tijma aa leijka. og hier epter vil eg sueria nær þørf krefur. Og til sanninda hier vmm. set eg mitt jnnsigle fyrir nedan þetta vitnezburdarbrief huort ed skrifad var j Boolstadahlijd 15 dag Maij. ad hiaa verande sira Jone Biørnssyne og Grijme Eijnarssine Anno M: D: lx og vii Ar.

---

446. 22. maí 1567. á Þingeyrum.

VITNISBURÐR um umboðshald Jóns Magnússonar á erfðahluta barna síra Bjarnar Jónssonar.

AM. 234, 4to., bls. 548—9, skrifað ca. 1600.

Vitnisburdur vm peningaskiptte eptter fräfall sera Biorns heitins Jonssonar.

Suo felldann vitnisburd ber eg Þormodur Arason ad eg hefe verid j Hunavatzþijnge vel fiorutiju är. Og eptter sera Biornn heitinn frä fallenn vissa eg eij betur enn suo. ad peningaskiptte voru giørd. þo eij være eg þar vid. med Pietre Einarssyne og Jone[1]) Magnussyne heitnum. a ollum peningum sera Biarnar heitins Jonssonar. ad fräteknum jordum og silfre. Vissa eg eij sannara j þann tijma Enn Pietur Einarsson skyllde medtaka kongdomsinns vegnna greinda halfa peninga. Enn Jon Magnusson annann helming. vegnna sinna dotturbarnna. Barnna sera Biarnar heitins Jonssonar. Suo og hefe eg verid j Hvnavatzþijnge sijdann þesse peningaskiptte a geingu a millum greindra manna. Og heyrda eg alldrej tuijmæle ä þui leika ad þeir peningar være

1) Pietre, hdr. AM. leiðréttir utanmáls.

odrum monnum eignader enn bornum sijra Biarnar. þau half gotz sem Jon Magnusson medtök. Hier med hef eg alldrej heyrtt þad sagtt. ad Jon Magnusson liete virda þa peninga sem hann medtok vegna sijra Biarnar. og eij vissa eg hønum þad vmbod dæmt hafa verid. Somuleidis heyrda eg nockra menn tala þad. ad Jon heitenn Magnusson hefde lyst þui ad hann hefde att sex hundrud hundrada j þann tijma hann skyllde hafa ad sier tekid peninga sera Biarnar Jonssonar. Og til sannenda hier vmm set eg mitt jnnsiglle fyrir þetta mitt vitnisburdarbref huertt ed skrifad var a Þijngeyrum j Vatzdal fimmtudagenn j fardagaviku. Arum eptter Gudz burd m. d. lxvij.

---

447. 26. maí 1567. á Loptsstöðum.

DÓMR Gísla sýslumanns Sveinssonar, um fjallskil um Flóa og Skeið.

Lbs. 10, fol. bl. 90 b, skrifað á Baugsstöðum og Stokkseyri 1632—4 af S[igurði] J[ónssyni], sem um hríð var skrifari hjá Gísla byskupi Oddssyni. — ÍB. 58, 4to., skrifað ca. 1750. — AM. 259, 4to., II, brot, skrifað ca. 1600 fyrir Odd byskup. — Uppskrift dágóð er í dómasyrpu Jóns dans í Lbs. 65, 4to., I, bls. 71—2, skr. ca. 1640. — Prentað í Alþb. Íslands III., bls. 118—20.

Dömur og samþycktt vmm allann Floa og Skeid. vmm fiallrekstur edur fiallskil Anno 1567.[1])

[Anno 1567[2]) war þessu jatad og samþycktt af hreppstiörum i ollum [þessum hreppum sem er vmm allann[3]) Flöa og Skeid.[4]) sokum þess skada og tuidrægnne sem þar [nu vmm stund nockra hefur af verid.[5]) þui[6]) ad sumer hvorier sem eru i þessunm hreppum [ad þeir[7]) vilia Eingenn skil giøra. vmm sinn afrett. hvorrke vmm fiallrekstur a vor nie vmm fiallgønngur vm haustid helldur þikiast sialfrader vera mega vmm alla sijna skickun. hvad oss og løgrettumonnum og ødrumm skynnsømum

1) 10, nema hvað ártalið er þar að eins „15". — Loptzstadadomur 1567, 58. 2) [b. v. 58. 3) [sl. 58. 4) Skeidahreppum 58. 5) [umm hefur nockra stund orded 58. 6) sl. 58. 7) [sl. 58.

mønnum virdest oreiknannligur skade verda mega af þuilijkre vandræcktt[1]) og þvertt ä möte Texta Bokarinnar. og so i möte skickun hreppstiöranna. stendur og so i Bunadarbælcke. hvor madur sem saude a skal gannga eitt sinn a fiall. og vmm landeignn sijna. hvort sinn logrett a ad vera. skal so [skipa[2]) gongum sem hreppstiorar giora räd fyrer. sekur hvor halfre morck vid konng er ecki giorer so og helldur ecki hreppstiora skipun loglega og abyrgest saude vid þa menn er eiga. alla þa er i þeirra[3]) leit ero og þar hann a[4]) leitina. Jtem i sama Capitula Rietter skulu þar vera sem ad fornnu hafa vered og so vitt og langtt til reka. sem hreppstiorum og hinum skynsømustu mønnum þiker best hennta. Jtem i sama Bælcke i 20[5]) Capitula aller þeir menn sem afriett eiga saman skulu reka fie sitt i midia afrett. Enn vmm gelldfiar rekstur a vor og fiallgongur a haust hvornn Tijma vera skal giøre hreppstiornarmenn räd fyrir. eptter þui sem sierhvoriu Bygdarlage hæffer.[6]) þui ecki hæffer einn veg allstadar. nu ef ecki er so giortt þa sekist hvor sa[7]) sex aurum. er þann afrett eigu. hafe þeir halfftt er næster Bua. Jtem sejger Løgmäled so. Lofad er ad gielldfie sie heima ef grannar og hreppstiörar lofa secktalaust.

Nu effter þessum greijnum sem hier ad hniga. og vorum döme mega til [gagnnss og[8]) bata koma. samtökum vier og dæmdum med konngz vmmbodzmannsinns räde Gijsla Sveinssonar. alla þa menn sem v saudum fleira ætte i sinne äbyrgd. skyllduga til fiallskila ad svara. effter þui sem bære. so þui betur mætte afrietturenn leitadur vera.[9]) ella seker halfre morck vid konng þeir enu sømu sem ädur er sagtt.

J annare Grein dæmmdum vier og samþyckttum ad aller þeir menn[10]) sem þennan ädur sagdann[11]) afriett eiga. ad þeir skylldu reka sitt fie. vnngtt og gamalltt. i þennann midiann afriett eda almenninng so

1) vanrækt 58. 2) [58; skipta odrum 10. 3) þess 58. 4) atte 58. 5) 53, 58. 6)heyrer 58. 7) sl. 58. 8) [sl. 58. 9) verda 58. 10) sl. 58. 11) skrifadann 58.

lanngtt sem hreppstiörar skipa og ad fornnu hefur vered.[1])

J þridiu grein vmm þa stade sem nordurleit hefur vered tilskickud. [dæmdum vier ad þeir menn aller sem þessa stade hallda[2]) [Gaulveria[3])Bæ.[4]) Stockseyre. Kalldadarness. Hraüngerde. Villinngaholltt. Olafzvelle [a Skeidum[5]) [skyllduga þessare Nordurleit vppe ad hallda. so[6]) sem ad fornnu heffur vered. [Ellegar seker[7]) sem fyrr seiger.[8])

[Þui ad heilags anda näd til kalladre ad suo profudu og fyrir oss komnu[9]) dæmmdum vier og samþyckttum hreppstiörar [firr greindra[10]) sveita med [fvllu dömz alyckttunar orde og epter bokarinnar ordum.[11]) ad hvor sem þessa vora samþycktt. döm og almenneleg samtok leikra og lærdra og hinna skilvijsustu manna i þessu Takmarcke i nockre grein ryfur og ecki helldur veri[12]) sekur[13]) [halffre Mørck[14]) vid konng. so sem fyrir[15]) annann løgsamdann döm.

Jtem[16]) skulu aller hreppstiörar [og enu skynsømustu menn[17]) [vr ädur greindum sveitum[18]! [skylldug- er saman ad koma sunnudaginn[19]) i niunndu viku sumars i þann[20]) [sama[21]) stad sem [þeim[21]) þiker henttugastur [þar til[21]) vera.

Samþycktte [med oss[22]) þennan vornn dom[23]) [þesser aller logrettumenn og kongs ummbodzmann[24]) Gijsla Sveinsson[25]) fyrst[26]) Magnus Jonsson. [Magnus Pietursson.[27]) [annar Magnus Jonsson.[28]) Þorer Sveinzson.

1) Hér eptir hefst brotið i 259. 2) [sem eru i fyrstu 259. 3) 58; Gaulveriar 10. 4) [sl. 259. 5) [b. v. 58. 6) [Dæmdum vier og samþycktum ad þeir [menn] sem þessa stade hallda sieu skyllder vppi ad hallda þessare nordurleit 259. 7) seka 58. 8) [ellegar svare slikre seckt sem adur skrifad stendur 258. 9) [259; So og 10; So 58. 10) sagdra 58; frá [adur nefndra 259. 11) [259; fvllre döms alyckttan 10, 58. 12) b. v. 259. 13) sekann 58. 14) [iiij mørkum 259. 15) 259; vid 10, 58. 16) sl. 259. 17) [b. v. 259. 18) [sl. 259. 19) [259; saman koma 10. 58. 20) 259, 58; þeim 10. 21) [b. v. 259. 22) [b. v. 58. 23) giørning 259. 24) 259; — madur 58. 25) [adurskriffadur valldzmadur Gijsle Sveinsson 10 (og þrýtr hér). 26) 259; sl. 58. 27) [65; 259 (föðurnafn fúið úr); vantar í 58. 28) [sl. 58.

Sigurdur Biarnarson.[1]) Henrich Vilchenzson. Oddur Oddsson. og marger adrer goder menn. [og settu s[in inn]sigle fyrir nedan þetta samþycktarbref. Skrifad a Loptstødum a Eyrarbacka manudagenn næstan epter hvitasunnu arum epter gudz burd 1567.[2])

---

448. 9. júní 1567. í Snóksdal.
6. júlí 1567. í Kumbaravogi.

HANNES BJÖRNSSON kvittar Eggert lögmann Hannesson af fjárgæzlu eigna Daða Guðmundssonar og samþykkir fyrri gerninga af hendi sinni við Eggert og Jóns Halldórssonar fyrir sína hönd.

AM. Apogr. 4723 b m. h. Styrs Þorvaldssonar „Ex originali“ hvort tveggja bréfið, og var síðara bréfið saman stungið „vid hid fyrra brefed.“ Lýrir Árni innsiglum, og um síðara bréfið segir hann: „Hier under er innsigle Hannesar Biørnssonar, stort, cum insignibus nobilitatis, allika ad giørd og innsigle Eggerts Hannessonar, hid störa.“ En frá frumritunum skýrir hann svo: „Bref þetta feck eg epter Magnus Magnusson ä Eyri i Seidisfirde, enn gaf þad Magnuse Jonssyne ä Hole i Hørdadal 1708.“

Kvittunarbref Eggerts løgmanns fyrir umbode Hannesar Biørnssonar.

Þad giori ec Hannes Biornson godum monnum kunigt med þessu minu opnu brefi þad ad ec medkennunst ad minn fødurbroder Eggert Hannesson løgmann hefur mier ærliga og vel. riett og reidugliga nu aptur i hendur feingid. greitt og utgolldid mier epter þvi sem mier vel lijkar og änæ[g[er af honum alla þa peninga kvika og dauda. fastaeigner sem lausafie. og hvad hellst þad er edur nefnast kann i minna hlut edur meira sem mier hefur til erfda fallid epter minn modurfødur godrar minningar Dada heitinn Gudmundsson. hvers säl Gud nädi. yfer hverium peningum hann hefur nu j næstu forlidinn .iij. ar eignarumbod yfer haft minna vegna epter þvi sem løg ävijsa. og thil standa. sem dandi

1) Biarnason 58. 2) [259, 65; Actum Loptstodum 58.

manna domur þar giør um vottar og utvijsar. og þvi j Gudz nafne Amen. þa seigur[1]) eg fyr greindur Hannes Biørnsson minn fødurbrodur Eggert Hannesson løgmann fyrir kongi og karli kvittann. friann og frialsann. lidugann og äkærulausan fyrir allri äkæru og thilkalli vegna sagdra gotza og hann mier fulluliga og riettilega søgd gotz og peninga kvika og dauda. lausa og fasta ut greitt og golldid hafa. Þvi giøri eg og gef hann og hans erfing[i]a og epterkomendur medur fullnadar jäyrdi og handabandi ølldungiss kvitta og äkærulausa fyrir mier og øllum mijnum erfing[i]um og epterkomendum. um fyr skrifad ummbod og peninga medferd og allann þann ävøxt sem þar hefur af komid og hann hefur medtekid og eignast. Hier med hefur ec hann og hans Erfing[i]a kvitta gefid fyrir mier og mijnum Erfing[i]um umm allt tiltal vppa þa peninga kvika og dauda. lausa og fasta. sem adrer hafa mätt öløgliga ad sier taka än doms edur laga og än hans leyfis og afgreidslu af fyr søgdum gotzum. enn hvad hann hefur sialfur greitt og ut golldit skal statt og stødugt standa og obrygdanliga halldast akærulavst fyrir mier og mijnum erfing[i]um og epterkomendum um alldur og æfi. Enn hvat hus edur herbergi ä mijnum gotzum utangards edur jnnan hafa mätt fyrnast eda ä mijnum høfudbolum. sem hann med høndum haft hefur edur hefur. þad hefur ec kvitt og akærulaust gefid og gef og þar fulla næ[g]iu upp fyrir borid sem mier vel lijkar og anæ[g]er. og til meire audsyningar. stadfestu og sanns vitnisburdar hier um ad þetta fyrskrifad uppa mijna tru og æru skal statt og stodugt og obrigdanlega halldid vera af mier og mijnum erfing[i]um og epterkomendum til æfinnligrar tijdar og stadfestu. þa hefur ec sialfur þetta kvittunarbref skrifad med minn[e] ei[g]enn hendi þar fyrir ad eg ä nu enn eij sialfur jnnsigli. Og ad svo j sannleika er sem fyr skrifad stendur. þa til meiri audsyningar. stadfestu og sans vitnisburdar hier um. þa festu þesser epternefnder hia verandi

[1]) Svo.

og äheyrandi vottar. sem var j fyrstu Jon prestur Olafsson. Gudmundur Jonsson. Tyrfingur Halldorsson. Arnor Helgason sijn jnsigli fyrir þetta kvittunarbref hvert ad gertt og skrifad var j Snoksdal i Middølum þann ix dag Junij mänadar. arum epter Guds burd. m. dc. lx og vij. är.

Þat giøri eg Hannes Biørnsson godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi þad ad eg medkennunzt ad eg nu med þessu mijnu jnsigludu brefi styrki og stadfesti med øllum sinum Greinum. ordum og Articulis þad kvittunarbref sem hier fylger og med fest er. og eg medkennunzt ad eg hefi med minne eiginn hendi skrifad. Sømuleidis styrki ec og stadfesti med þessu mijnu jnsigludu brefi þann giørning sem eg hefi giort vid minn brodr[1]) Eggert Hannesson løgmann. um Sijdumula og þær eigner fastar og lausar er þar med fylgia. og um halft ed .xxc. er eg selldi honum i jørdunne Alvidru. sem bref med godra manna jnsiglum þar giør um vottar og vijsar. Svo og styrki eg og stadfast giøri þann kaupskap sem Jon Halldorsson minn modurbroder giordi vid Eggert Hannesson løgmann minna vegna. þa er eg var i ömagavist. um jørdina halfa Krossadal. og halfa Glerarskoga. epter þvi sem bref med godra manna jnsiglum þar um utvijsar. Og til meiri audsyningar hier um og obrygdanlegrar stadfestu. ad svo skule halldazt. sem fyr skrifud bref hvert fyrir sig utvijsa og jnnehallda. þa festi eg fyrskrifadur Hannes Biørnsson mitt jnsigli fyrir þetta mitt stadfestingarbref hvert ad giørt og skrifad var med allri visku og skynsemi i kaupstadnum i Kumbaravogi þann vj dag Julij mänadar ärum epter Gudz burd. m. d. lx og vij. är.

---

449. 13. júní 1567. í Vallanesi.

VITNISBURÐR um kynning Eiríks sýslumanns Árnasonar.

---

1) Svo.

AM. Apogr. 4811 „Ex originali. xij innsigle hafa hangt vid brefed, eru nu oll burtu“ (AM.).

Vitnesburdur um kynning Eireks bonda Arnasonar.[1])

Jesvs.

Þat giorum vier Einar Arnason. Olafur Arnason. Hialmur Einarsson. Magnus Jonsson. Asgrimur Þordarson. Ion Marchusson. prestar. Jon Skulason. Steingrimur Gudmundsson. Magnus Jonsson. Magnus Ketilsson. Jon Magnusson. Þosteinn Jngialldzson leikmenn kristnum monnum kunnigt j þessu voru opnu brefi. ad vier hofum vel fornumid j fyrr lidinn fiogur ar. huern tima ad edla borinn heidurzmann Eirekur Bondi Arnason hefur haft herra konungsins syslu og vmbod profastzdæmis. j Mulaþingi. ad þau hafa eingin mälafelli fyrer hann komit a þingum edur þar hann hefur att Riett yfer ad seigia þar vier høfum verit vid staddir. ad eigi hafi huer mann hrept laug än motmælis af honum til. sem sin mälafelli hafa riettiliga fram borit fyrir hann. Og eigi helldur af vorum skilningi launsattir edur samninga giort. suo þar fyrir hafi þegnarner þarnast sins Riettar. nie herra konungurinn sinna sakfella. Suo og latid Refsingar veita og veitt ollum þeim monnum sem þar til hafa vnnit epter dome og eigi hafa fie til haft sig að frija. hier ad auk er greindur Erekur Bondi liufur og lijknsamur vid almugan Aurmenne[2]) og öaseiñn vid fatækann lyd. Er hann vitugur og vel mentur j Andligum laugum og veralldligum. Lijst oss og almuganum j þeirre syslu ad sa frome mann sie miog vel skickadur til ad vera valldzstiornare fyrir margra hluta saker adur greindra og fleire annara. þui vilium vier hann fyrir vora haund og Almugans samt til kiosa. Og til sanninda hier vnm setium vier vor jnsigle fyrir þetta bref skrifad a Vallanesstad j Austfiordum. fiorum dogum fyrir Botholsmessu dag Arum epter Jesv Christi fæding M. d. lx. og vij.

---

1) Var „utan ä brefed skrifad.“ 2) Aurmme, Apogr.

450. **25. júní 1567.** **á Bessastöðum.**

HENRIK höfuðsmaðr Krag kvittar Eggert Hannesson um 500 dali fyrir sakferli Daða Guðmundssonar.

Lbs. 72, 4to., bls. 635—6, m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hítardal ca. 1720—30.

Høfudsmannsins Henrichs Krag kvittunar Bref upp a vc dala medtøku af gotze Dada 1567.

Jeg Henrek Krag kongl. Majst Bijfalningsmann yfer Jslande bekienner fyrer øllum ad upp ä hæstbemelte kongl. Majst mijns nädugasta herra vegna hefe upp borid 500 daller uthii sakafelle af Eggert Hannesssyne uppa Dada Gudmundssonar vegna hvilke penninge ieg af kvittere honum uthii allann mäta. at svo uthi sannheit er. hafver ieg þryckt mitt signet hier under fyrer þetta mitt opna Bref. Datum uppa kongl. Majst gard Bessastødum þann 25 dag Junii Anno 1567.

---

451. **fyrir alþingi 1567.**

BORGFIRÐINGASAMÞYKKT frá 1567 um fátækt fólk, „lögtekin“ á alþingi 1567 og síðan enn „lögtekin og samþykkt“ á alþingi 1604.

Dómabók þjóðskjalasafnsins í fol. bl. 116, skr. ca. 1600 (= *a*). — Dómabók í 4to. (bls. 319—21) í eigu erfingja Árna landfógeta Thorsteinssonar (nú í þjóðskjalasafni), og er þetta þar m. h. frá ca. 1670 (= *b*). — JS. 343, 8vo., bl. 135—6, skr. ca. 1650. — ÍB. 125 B 4to., nr. 158, skr. ca. 1650. — Steph. 62, 4to., bl. 132—3, skr. ca. 1650. — Lbs. 63, 4to., bl. 80, skr. ca. 1640 (pörtuð sundr). — Lbs. 65, 4to., I, 83—4, m. h. Jóns dans Magnússonar ca. 1640. — Lbs. 67, 4to., bl. 33, m. h. síra Jóns Erlendssonar í Villingaholti ca. 1650. — AM. 197, 4to., bl. 56 a, brot m. sömu h. — Lbs. 788, 4to., bl. 160, skr. ca. 1640. — Lbs. 790, 4to., bl. 59, m. h. Ara Magnússonar í Ögri ca. 1642. — Lbs. 873, 4to., bl. 18, skr. ca. 1620 (brot). — Lbs. 812, 4to., bl. 52, skr. ca. 1660. — Ny kgl. Saml. 1945, 4to., bl. 148 a, m. h. Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði 1666 (utanmáls rangt ártal „1583“). — Lbs. 99, 4to., bls. 54, m. h. síra Jóns Halldórssonar í Hítardal ca. 1720. — ÍB. 114, 8vo., LXXI, skr. ca. 1700. — Maurersbók CLXXIV, skr. ca. 1698. — Í Add. Brit. Mus. 11,080, 4to., er talið Alþb. Ísl. bls. 335—7.

að samþykkt þessi hafi verið lögtekin á Alþingi 1606. — Þessa efnis er ekki getið í þingbók Þórðar lögmanns.

Samþyckt [Þordar logmanns og hellstu manna med almuganum i Þuerärþijnge vmm fatæka[1]) Anno[2]) 1567.[3])

J Gudz nafnni amen.

Woru þessar Greiner laugteknar oc samþycktar j Þuerarþijngi fyrer sunnann og westann Huijtaa. ad frateknu Lækiarbugsþijngi.

J fyrstu ad allt þad fatækt folk sem sier gietur ecki wnnid til matar oc klæda oc wanfært er edur omaga eigu framm ad færa oc barnnfædt er j greindu Þuerärþijnngi þa skal þad med frialsu fara mega wmm alla þessa syslu ad frateknum laugteknum eda dæmdum omaugum suo leingi sem þad gietur flutt sig sialft edur fært til jafnadar wmm alla sysluna. Enn ef þui kann nauckur krankleiki edur forfaull ad haundum koma suo þat kann edur gietur ecki sig til biargar dreigid þa skulu þeir hreppsmenn sem j þeirri sueit bua sem þrotid fellur domlaust flytia mega slijka omaga j þann hrepp sem sa omagi er barnnfæddur oc hina skyllduga þa wid ad taka oc leita þeim enum wanfæra ad lauglìgu frammfæri eda annast sialfer.

Suo oc skulu aller þeir sem laugbylisjaurd hafa skyllduger til wera ad hysa alla þessa fyrskrifada wanfæra menn ef þad will sialft wera. Enn wijsa ecki wt fyrir wtann þess eiginn wilia j frost edur ofært wedur.

Jtem skulu aller menn mega ad sakalausu styrk oc tilsion weita enum fatæka til næsta bæiar þa wonnd wedur eru eda þar sem är edur torfærur eru bygda j millum suo þeim skal ecki misþyckt[4]) ad werda sem fyrir situr.

Jtem skulu hreppstiornnarmenn adgiæta j sierhuerium hrepp ad þetta fatækt wmferdarfolk sie ecki fyrirlitid helldur ad sierhuor weite þui biaurg epter efnum.

1) [*b*; Borgfirdinga wmm fatæka *a*, 790. 2) b. v. 99, 114, Maur. 3) 63, 125, 343, 114, Maur., 99; sl. hin. Sira Jón Halldórsson (í 99) kallar þetta „Borgfijrdinga samþickt Anno 1567“. 4) gialld 62.

Jtem skulu aunguer buandi menn mega taka wtannsueitarmenn til husmennsku nema þeir annist þad sitt tak til næstu fardaga þo þeir hafe adur leingi werid j sueitinni wtann þeir sem full þaurf er ad wera meigi.

Jtem wmm þa wanfæra menn sem menn wita ogiaurla huar barnnfædder eru þa skal þess saga stannda og giauri þad satt med fullnadareidi ef skynsaumum maunnum wirdist þar þaurf til wtann þar kome tuau lauglig witni ä moti.

[Var þesse samþyckt løgtekinn aa alþijngi ä sama are ad halldast skylldi j øllum sijnum greinum. þui løgriettumonnum leijst hun vera epter texta bokarinnar.[1])

[Þesse Þuerar(þings) samþyckt logtekinn og samþykt ä Alþingi Anno 1604 aff Þorde og Joni logmonnum og allri logriettu.[2])

---

452. **30. júní 1567.** **á Öxarárþingi.**

TYLFTARDÓMR dæmir löglegt kaup Henriks Gerkens á hálfu Svignaskarði og Sigmundarnesi.

AM. Fasc. LXXVI, E, I, 2, uppskrift á pappír frá því skömmu eftir 1600. Þar fylgir uppskrift Hans Beckers.

Øllvm mavnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda Arngr[i]mur Jonzssonn. Jonn Ormzssonn. Erlindur Jonnzssonn. Magnvss Gvnsteinnzssonn. Jonn Siggurzssonn. Gvendur Gillzsasonn. Þordur Þordarsonn. Jonn Jonzsson.. Tvmi Þorgrimzssonn. Magnvs Jonnzssonn.. Einnaʀ Sigvrzssonn. Gvenndur Nichvlazsson. svarner logriettumenn kviediu[3]) gudzs oc sinna kvnnigt giorandi at arum eptter gudzs burd M d sextier oc vij manudaginn næstan epptter Petturzs messo oc Pallzs aa allmeniligu Auxaraʀþingi vorum vier j dom neffnder af ærligum oc vel bvrdvgum manni herra Eggertt Hannezssyne logmanni nordan oc vezstan aa Jslanndi at skoda oc at rannsacka oc fullnadar domzs atkuædi ä at liegia[3]) hvort apl[3]) at hafa skylldi sv akiæra. er

1) [b. v. 343, 125. 2) [b. v. 63. 3) Svo.

Heinnreck Gerkienzs Hannezssonn hafdi til Ara Ormzssonar vm hallfa jordinna Svignaskard. oc hallft SigmundaRnezs. er ligur j Stafhollzs kirkiu souckn.[1]) oc fyr greindur Heinnreck vænndizst kaupi fyrir. kom þar fram fyrir oss riettarbott Eireckx kongzs er svo hlioda[r] j milli annara greinna sem hun jnne helldur. Jtem at ef madur hefur bref logmannzs edur syllzsumannzs edur annara skillrickra manna ef hann feri vr ætthagga[1]) sinum oc j adra stadi þad honum beri vittni at hann sie skillrickur madur. j annari greinn kom þar fram fyrir oss bref. er þann fromi herramann godrar miningar Pall Stigzssonn hafdi vtt giefit adur nefndum Heinnreck Gerkienzs. at hann mætti byggia oc bua hier j lannditt. sem adrer jslenzsker menn. Þui j gvdzs nafni amenn at ollu svo profvdv oc fyrir oss komnu. dæmdum vier neffnder domzmenn med fullu domzs atkuædi titt nefndum[1]) Heinnreck Gierkienzs Ecki sæckia meiga jarder edur odul hier j lanndit fyr enn hann feingi skillrickra manna bref slickra manna sem þessi riettarbott til seier. Enn þad bref sem fyr nefndur hofvdzmann Pall Stigzssonn hafdi vtt giefit dæmdum vier myndvgt oc skialligt j allan mata. med ollum sinum greinum oc artikulis. Enn Ara Ormzsson oc Gvdmund brodur hannz hallda meiga til laga fyr greindri jordu.

logsamdi oc samþyckti þenan vornn dom fyr skrifadur herra Eggertt logmann oc þryckti sitt jnnsigli med vorum adur nefndra domzmanna jnnsiglum aa þetta domzbref huort skrifat var j sama stad oc dag sem fyr sieir.[1])

Þad giorum vier Einar Eirickzson. Hallur Olafzsson. Jonn Gillzsasonn. Biarnni Einarzsson godum monnum kunigt med þessu vorv oppnu brefi at uier hofum sied oc yferlezsitt svo lattanndi dom sem hier fyrir ofan stenndur ord fyrir ord med logmannzsinzs og domzsmannanna jnnsiglum oskodvdvm. Og til sanninda hier um setium vier vor jnnsigli fyrir þetta vortt vittnizsbvrdarbref skrifad j sama stad [oc] dag sem fyr seier.

1) Svo.

453. 30. júní 1567. á Öxarárþingi.

SJÖTTARDÓMR um brottnám vinnustúlku.

Handritasafn háskólans i Uppsölum R. 714, 4to., bl. 22, m. h. sira Skúla Magnússonar i Goðdölum ca. 1660—70.

Domur vmm þad ord stal sig jnn et cetera.

Þeim fromum monnum sem þetta Bref sia edur heyra senda Jon Sigurdsson. Einar Gijslason. Jon Ormsson. Arngrijmur Jonsson. Tumi Þorgrijmsson. Erlendur Jonsson suarner logrettumenn. qvediu Gudz og sijna kunnugt giorandi ad þa lidid var fra gudz sonar fæding M. D. Lxvij a manudaginn eptir Petursmesso og Pals vmm sumarid a almenneligu Øxararþijngi vorum vær j dom neffnder af Herra Eggert Hannessyne Logmanni nordan og vestann a Jslande til ad skoda. ransaka og fullnadardoms adkuæde a ad leggia vmm þa akiæru er Biarne Þorsteinsson veitte Sveini Jonssyne. hofdu þ[e]ir Bader løglagt sig vnder alicktan þesza adurgreinda logmans og þeirra domsmanna sem hann þar til nefnde. Þui þessum firrsøgdum Biarna hafde ej lijkad sa domur er valldzmadurinn og hans domendur hofdu adur heim j hieradj þar vmm ganga latid. Sagdist þessi adur greindur Biarne hafa þad til ad tala Sveini Jonssyne ad hann hefde stolid sig jnn j sinn Bæ a nattartijma og gripid j burt sijna vinnustulku Sigrijde Gijsladottur. an sinnar vitundar og latid hana so heima a sijnu heimili vera sijdann sier til þionustu. Enn þessi stulka sagdist ei hafa þorad annad enn eptir hanz vilia ad giora. og j burt med honum ad fara. Enn medkiendist þo vistud hafa verid hia greindum Biarna. Þetta ord vitnadi Sveirn Jonsson vppa Biarna. ad hann hefde stolid sig jnn j hans bæ. Enn hann sagdist þo onguu hafa stolid þadan. og þætte sier hann fiolmælizmadur heita meiga. fyrir þessa lysing. og beidde oss hier vmm dæma. Enn løgmadurinn sagdist Bevijsad geta. Þetta ord stædi j h[eilagri] Ritningu. og fyrst heidarliger forfedur hafa þetta adur talad þa þickir oss þad rettmæle þui Sveirn Jonsson gieck med leind jnn j hanz bæ. Bar þessi tijtt

nefndur Sveirn þad fyrir sig. ad adur greind Sigrijdur væri sistir konu sinnar. og hefde verid skilldust honum ad þiona. Lijst oss þetta einginn lagavorn. helldur slijkur strakskapur ei lijdast mætte og bædi gudz log og manna hier a vijkia. Þui dæmum vier opt nefndann Svein Jonsson skilldugann ad færa heim aptur Sigrijde þangad sem hann sokte hana og giallde Biarna Þorsteinssyne Eirir a huorri vijku er hann hafe hana oløgliga halldid j vinnumissir og fullriette hans þar ofan a. Samþickte þennann vorn dom adurgreindur logmann setiande sitt nafn med vorum hier vnder.

---

454. **1. júlí 1567. á Grenjaðarstöðum.**

ÞORSTEINN ÞORGILSSON lýsir kaupi sínu við Magnús Björnsson á Másstöðum í Skíðadal.

AM. Fasc. LV, 26, frumrit á skinni. Af 3 innsiglum eru 2 fyrir bréfinu. Læst með einu innsigli saman við LV, 24 frá 3. og 12. mai 1565 og LV, 25 frá 2. ág. 1566.

Kaupbref og kuittunar og urskurdur fyrir Marstodum.

Þad giore ec Olafur prestur Arnason. Þordur Petursson oc Benedict Þordarson godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefi arum epter gudz burd M d lx oc uij þann fyrsta dag Iulij manadar a Greniadarstodum i Adalreykiadal uorum uier i hia saum oc heyrdum uppa ord oc handsol þessara manna Magnusar Biornssonar af eirne alfu enn Þorsteins Þorgilssonar af annari. j fyrstu medkendist Þorsteinn Þorgilsson ad hann feingit hefdi fyrir fiorum arum Magnusi Þordarsyni þeim sem sagt er ad brent hafi hey a Marstodum sitt umbod til þess ad sækia til helminga med logum iordina Marstadi er liggur i Skidadal oc suo um þa iord ad semia suo Þorsteinn feingi halft uerd enn ei hefdi hann honum leypt brennu ad giora þar oc fyrir þann skulld ad suo hefdi nu illa fyrir honum tekist oc

ei hefdi eindagi a gior uerid huersu leingi ad Magnus skylldi þetta umbod hafa þa lofadi greindur Þorsteinn nefndum Magnusi Biornssyni med handsolum ad adur sagdur Magnus Þordarson skylldi ei leingur af sier umbod hafa oc ei helldur nockur annar upp fra þeim deigi til þess upp a Marstadi i Skidadal ad klaga edur a ad telia oc alldri sagdist greindur Þorsteirn Þorgilsson uppa Marstadi skylldi klaga helldur skylldi þessi iord atolulaus uera fyrir sier oc sinum erfingium oc eign Magnusar Biornssonar oc hans epterkomenda allur sa partur sem hann mætti epter sinn fodur sira Þorgils i Marstodum eiga oc suo yferlysti Þorsteinn þa i handsolunum ad hann hefdi alldri nockrum manne feingit þann part i Marstodum edur nockurn son edur sama giort uid nockurn mann ad nockur skylldi hann eignast utan uid Magnus Biornsson ad fra skilldum þeim giorningi sem hann uid Magnus Þordarson giort hefdi oc þo hefdi hann ei odruuis uerid en þa frammsagt hefdi huern giorning oc umbod hann sagdist þa allan aptur taka. sagdist Magnus Biornsson þennan giorning mest fyrir þad giora. ad hann uilldi ei leingur hier um fyrir omaki uerda. Og til sanninda hier um setium uier fyrskrifader menn uor inncigli fyrir þetta bref er skrifad uar a Greniadarstodum i Adalreykiadal v nottum sidar enn fyr seiger.

---

455. 1. júlí 1567. á Öxarárþingi.

TILKALL Jóns Björnssonar á hendr Sigurði Jónssyni, um fé sitt og systkina sinna, dæmt til þings á Sveinsstöðum í Vatnsdal.

AM. 234, 4to., bls. 553, skr. ca. 1600.

Alþijngisdömür vm klogun Jons Biørnssonar.

Þeim godum monnum sem þetta brief siä edur heyrasendum1) vier Einar Pälsson. Jon Gijslason. Jon Gud-

1) Svo.

mundsson. Tyrfingur Halldorsson. Þorarinn Gijslason. Ellendur Jonsson.[1]) kunnugtt giørande. ad þa lidit var fra hijngat burd. vors liufa lausnara Jesu Christi 1567 ar. a þridiudagenn næstann eptter Pietursmessu og Päls. ä almennelegu Auxar är þijnge vorum J dom nefnder af heidarlegum herra Eggertz[1]) Hannessyne. logmanne. nordann og vestann a Jslande. ad skoda og rannsaka og fullnadar döms atkuædė ä ad leggia. vm þä akløgun. sem Jon Biornsson kiærde til Sigurdar Jonssonar vm þa peninga sem greindum Jone þotte Sigurdur orietteliga fyrir sier hallda og sijnum syskenum sem J omegd voru. Nu saker þess. ad Sigurdr Jonsson var þar af Jone Biornssyne. stefndur logliga. oss aheyrande. vmm adur sagda peninga. enn fyrer þa grein. ad fyrrnefndur Sigurdur þottizt ecki hafa hia sier. sijn gognn og pröf. sem honum mætte. til gagnns og bata koma j greindu mäle. Nu stendur suo j vorre løgbök. ad eptter gøgnum og vitnumm skal huertt mäl dæma. J annare grein. Þar skal vm arf dæma sem däenn er. Og fyrer þessar greinar. og adrar fleire. sem logmaled a vijkur. ad heilags anda näd tilkalladre og suo profudu og fyrir oss komnu. dæmdum vier sagder domsmenn. med fullu dömsatkuæde. þessa fyrrgreinda menn. Sigurd Jonsson. og Jon Biørnsson. skyllduga ad koma til Sueinstada j Vatzdal. j Hunavatzþijnge. manudagenn næstann eptter päska viku ad äre komande. med oll sijn pröf og skilrijkie. sem þeim mætte til bata koma j greindu mäle. edur þeirra loglega vmbodzmenn än sannra forfalla. og skyllduga. þa menn Sigurd og Jon sattsamlega logum ad suara. huor ødrum. Samþycktte þennann vornn dom med oss. ädur greindur logmann Eggert Hannesson. Og sette sitt jnnsiglle med vorum jnsiglum. fyrir þetta doms bref. huertt skrifad var j sama stad. deige og are. sem fyrr seiger.

456. **1. júlí 1567.** **á Þingvelli.**

AFHENDINGARBRÉF fyrir Draghálsi.

1) Svo.

AM. Apogr. 4813 „Ex originali“. Árni segir til innsigla og kveðr „fugl breidande ut bada vænge“ i innsigli Jóns Marteinssonar.

Þat giore ec Jon Marteinsson godvm monnum kunigt med þessu minu opnu brefe at ec hefi greitt oc golldit Gudmunde bonnda Sueinbiarnarsyni jordina Dragszhals huer at liggur j Saurbæar kirkiu soknn huer at er xx hundrud at dyrleika med aullum þeim gaugnum oc giædum sem at greindre jordu fullger[1]) at fornu oc nyu til ystu utmerkia sem at adrer menn eigu j mote henne undan mier oc minum erfingium enn under hann oc hanns erfingia. hefi ec þessa xx hundrada jord golldit af penninngum Ellindz Þoruardzsonar[2]) epter þui sem alþingisdomur jnne helldur oc laugmalit skylldadi mic ute at lata fyrir þa jord Nesiar sem adur greindur Ellindur Þoruardzson hefdi fyr skrifudum Gudmunde Sveinnbiarnasyne feingit þessum monnum hia uerannde Augmunde Eyolfssyne oc Fiolsuinne Helgasyne. Oc til meire sanninnda hier um set eg mitt jnnsigle med adur greindra manna jnnsiglum fyrir þetta adur greint[3]) jardargreidzslu bref huert at skrifat uar aa þridiudaginn næstan epter Petursmesso oc Palls um sumarid aa Þinnguelle arum epter gudz burd M d lx ok uij ar.

---

1) Svo. 2) Þorualdzsonar, stóð i frumritinu. 3) greindz, frumritið.

Prentvillur.

Bls. 2 í yfirskrift: 1551, l. 1557. — 3 í yfirskrift: 1551, l. 1561. — 27 (í fyrirsögn nr. 29), l. Tómas Brandsson lofar að selja Halldóri Sigurðssyni. — 37^{16}: heygmechtugheit (síðasta e-ið snýr öfugt). — 37^{22}: ocki, l. ecki. — 57^{15}: bls., l. bl. — 57^{23}: Jonsdottur (er svo í hdr.), en hefði átt að vera Sturludottur (og var hún fyrri kona Þorleifs). — 65^{1}: at effthertlhij ere komme, l. at effterthij wij ere komne. — 65^{19}: tec, l. etc. — 67^{20}: veri gerr, l. verið gerr. — 89^{21}: hardur, l. bardur. — 132^{26}: Soer, l. Joen. — 143^{27}: Hardbaksmaut, l. Hardbaksnaut. — 152^{16}: Raudamelskikia, l. Raudamelskirkia. — 158^{27}: sæde, l. bæde. — 163^{36}: Veltere, l. Vettere. — 203^{30}: indubis, l. in dubio. — 209^{11}: kalfa, l. kolfa. — 226^{26}: in primih, l. in primis. — 231^{35}: landziytium, l. landznytium. — 235^{28}: syslu.., l. syslu. — 240^{4} titl, l. til. — 252^{16}: dómur, l. dómr. — 256^{14}: momine, l. nomine. — 308^{12}: itl, l. til. — 312^{26}: sos, l. so. — 317^{17}: decehbris, l. decembris. — 334^{12}: Dennearckenn, l. Dennemarckenn. — 343^{24}: 1561, l. 1461. — 349^{7}: Bornhofer, l. Bomhofer. — 353^{30}: Tht, l. Tha. — 355^{1}: lenererer, l. leuererer. — 355^{10}: lýsing, l. hýsing. — 372^{25}: framfærz, l. framfære. — 403^{10}: restr, l. prestr. — 410^{33-4}: nie obotamal. skiemdarvig edur nijdingsverk og alldri mig bedid, falli niðr. — 419^{14}: syrlar, b. v. [svo]. — 436^{15}: ömedar, l. ömegdar. — 445^{7}: Reykiarfiadará, l. Reykiafiardará. — 450^{27}: Talld, l. Tolld. — 478^{22}: anrs, l. ars. — 480^{31}: vijvitanda, l. vijsvitanda. — 491^{3}: peninum, l. peningum. — 501^{9}: framfærir, l. framfæris.. — 508^{19}: 562 (bréfnr.), l. 362. — 546 (nm.): hanandi, l. hangandi. — 554^{9}: brøsl, l. brøst. — 561^{28}: Jaem, l. Jtem. — 579^{30}: Frammfærslu greinds omaga. Stendur so skrifad i, falli niðr. — 612^{12}: Á dösnku, l. Á dönsku.

Lagfæringar

á registrum XI.—XIII. bindis o. fl.

XI. b.

Agnes Jónsdóttir, Finnbogasonar, l. Jónsdóttir ábóta, Þorvaldssonar.

brennivín 618, l. 617.

Bær í Hrútafirði (sbr. Var), l. Bár í Eyrarsveit (sú jörð helzt í eigu niðja Gottskálks byskups óslitið til 1653).

dagr, skortir ívitnan í fardagar, gagndagar.

Dalbær, l. Dalabær.

Fjall ytra í Aðaldal 877, 880 (þessar tölur niðr við Fjall í Kolbeinsdal).

Gljúfrá á Skógaströnd 726, l. 720.

Guðni Þormóðsson, Guðnasonar, l. Arasonar.

Saurar í Kolbeinsdal, l. í Hjaltadal.

Sviðningr í Kolbeinsdal, l. í Hjaltadal.

Vigfús Erlendsson, lrm., l. lögm.

XII. b.

Arnfinnr Sigurðsson, l. Símonarson.

Eggertsdóttir: Jónína, Steinvör, l. Jónína Steinvör.

Einar Einarsson, lrm. á Hvanneyri, l. Eiríksson (og sést þetta á röðinni).

Jón Guðmundsson í Einarsnesi (1552—72) 373—4 (hefir fallið niðr).

Magnús Ketilsson var ekki prestur, heldr staðarhaldari á Valþjófsstöðum.

Ólafr Hjaltason, við bætist bls. 30.

Ólafr Rögvaldsson, falli niðr bls. 30.

XIII b.

Helga Árnadóttir, Þorleifssonar, l. Eiríkssonar.

Þorsteinn Sigurðsson, síðar sm. í Krossavík, l. á Víðivöllum í Fljótsdal.

REGISTR.

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XIV, 1.

(1551—1563).

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU

1944.

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER NERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XIV, 2.
(1563—1565).

REYKJAVÍK.
Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.
1945.

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER NERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XIV, 3.

(1565—1567).

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1946.

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XIV, 4.

REGISTR

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1949

